
3 1761 04667264 8

(8)

An

Tiomnadh Nuadh;

(Soisgeul Mhata,

" Mharcuis.

" Lucais.

" Eoin.

Gniomharan nan Abstol)

3

Aireamh I

TIOMNADH NUADH

AR

TIGHEARN' AGUS AR SLANUIDHIR

IOSA CRIOSD,

AIR A THARRUING

O'N GHREIGIS

CHUM GAELIG ALBANNAICH.

REVISED EDITION.

THE NATIONAL BIBLE SOCIETY OF SCOTLAND.
HEAD OFFICES:
5 ST. ANDREW SQUARE, EDINBURGH; & 60 VIRGINIA STREET, GLASGOW.
1879.

AN SOISGEUL A REIR MHATA.

CAIB. I.

1 *Sinnsearachd,* 18 *gineamhuinn,* 21 *breith,*
23 *agus mineachadh ainm' Chriosd.*

LEABHAR ginealaich Iosa Criosd[b],
mhic Dhaibhidh[c], mhic Abrahaim[d].
2 Ghin Abraham Isaac[e], agus ghin
Isaac Iacob, agus ghin Iacob Iudas agus
a bhràithrean[g],
3 Agus ghin Iudas Phares[h] agus Sara o
Thamar, agus ghin Phares Esrom[i], agus
ghin Esrom Aram[j],
4 Agus ghin Aram Aminadab, agus
ghin Aminadab Naason[k], agus ghin
Naason Salmon[l],
5 Agus ghin Salmon Boos o Rachab[n],
agus ghin Boos Obed o Rut[o], agus ghin
Obed Iese,
6 Agus ghin Iese Daibhidh an rìgh[q],
agus ghin Daibhidh an rìgh Solamh o'n
mhnaoi *a bha* aig Urias,
7 Agus ghin Solamh Roboam[r], agus
ghin Roboam Abia, agus ghin Abia Asa,
8 Agus ghin Asa Iosaphat, agus ghin
Iosaphat Ioram, agus ghin Ioram Osias,
9 Agus ghin Osias Ioatam, agus ghin
Ioatam Achas, agus ghin Achas Esecias,
10 Agus ghin Esecias Manases[t], agus
ghin Manases Amon, agus ghin Amon
Iosias,
11 Agus ghin Iosias Iechonias agus a
bhràithre[w], mu àm an giùlain do Bha-
bilon[x];
12 Agus an déigh an toirt do Bhabi-
lon, ghin Iechonias Salatiel[y], agus ghin
Salatiel Serobabel[z],
13 Agus ghin Serobabel Abiud, agus
ghin Abiud Eliacim, agus ghin Eliacim
Asor,
14 Agus ghin Asor Sadoc, agus ghin
Sadoc Achim, agus ghin Achim Eliud,
15 Agus ghin Eliud Eleasar, agus
ghin Eleasar Matan, agus ghin Matan
Iacob,
16 Agus ghin Iacob Ioseph[d] fear
Mhuire[e], o'n d' rugadh Iosa, d'an goirear
Criosd.
17 Uime sin na h-uile ghinealaich o
Abraham gu Daibhidh, *is* ceithir gineal-
aich dheug iad; agus o Dhaibhidh gu
bruid Bhabiloin, ceithir ginealaich dheug;
agus o bhruid Bhabiloin gu Criosd, ceithir
ginealaich dheug.
18 Agus mar so bha breith Iosa Criosd[g]:
oir an déigh do cheangal-pòsaidh 'bhi air
a dheanamh eadar a mhàthair Muire agus
Ioseph, roimh dhoibh teachd cuideachd,
fhuaradh torrach i o an Spiorad Naomh.
19 Ach air bhi do Ioseph a fear 'n a
dhuine cothromach, agus gun toil aige
ball-sampuill a dheanamh dhi[a], bu mhiann
leis a cur uaithe os ìosal.
20 Ach aig smuaineachadh nan nithe
sin dha, feuch, dh'fhoillsich aingeal an
Tighearn' e féin da ann am bruadar[f], ag
ràdh, A Ioseiph, a mhic Dhaibhidh, na
bitheadh eagal ort do bhean Muire a
ghabhail a d'ionnsuidh: oir an ni a tha
air a ghineamhuinn innte, is ann o an
Spiorad Naomh a tha e.
21 Agus beiridh i mac, agus bheir thu
Iosa mar ainm air; oir saoraidh e a
shluagh féin o'm peacaidhean[m].
22 (Agus rinneadh so uile chum gu-n
coimhliontadh an ni a thubhairt an Tigh-
earna leis an fhàidh[p], ag ràdh,
23 Feuch, bithidh maighdean torr-
ach, agus beiridh i mac, agus bheir iad
Emanuel mar ainm air, is ionnan sin r'a
ràdh, air 'eadar-theangachadh, Dia maille
ruinn[s].)
24 Agus air mosgladh do Ioseph as a
chodal, rinn e mar a dh'iarr aingeal an
Tighearn' air, agus ghabh e d'a ionnsuidh
a bhean:
25 Agus cha d'aithnich e i gus an d' rug
i a ceud-ghin mic[u]; agus thug e Iosa mar
ainm air[v].

CAIB. II.

1 *Thug na druidhean urram do Chriosd:* 14
theich Joseph leis do'n Eiphit, 16 *agus
mharbh Herod na leanaba.*

AGUS an uair a rugadh Iosa[1] ann am
Betlehem Iudea, ann an làithibh
Heroid an rìgh, feuch, thàinig druidhean
o'n àird an ear gu Ierusalem,
2 Ag ràdh, C'àit am bheil rìgh sin nan
Iudhach a tha air a bhreith[a]? oir chunn-
aic sinne a reult[b] 's an àird an ear, agus
tha sinn air teachd a thabhairt aoraidh
dha[c].
3 An uair a chuala Herod an rìgh *sin*,
bha e fo thrioblaid, agus Ierusalem uile
maille ris.
4 Agus air cruinneachadh nan àrd-
shagart uile dha, agus sgrìobhaichean an
t-sluaigh[f], dh'fheòraich e dhiubh c'àit an
robh Criosd gu bhi air a bhreith.
5 Agus thubhairt iad ris, Ann am
Betlehem Iudea: oir mar so sgrìobhadh
leis an fhàidh[h],
6 Agus thusa 'Bhetlehem ann *an* tìr
Iudah, cha tu idir a's lugha am measg
cheannard Iudah: oir asadsa thig Uachd-
aran a stiùras mo shluagh Israel.

R.C. 4000.

[a] Deut. 24. 1
[b] Luc. 3. 33, &c.
[c] caib. 22. 45
Salm 132. 11
Gnio. 2. 30
[d] Gen. 22. 18
Gal. 3. 16
[e] Gen. 21. 2-5
[f] Iob 33. 15, 17
[g] Gen. 29. 35, &c.
[h] Gen. 38. 29, 30, &c.
[i] Gen. 46. 12
[j] Rut 4. 19
[k] 1 Each. 2. 10
[l] Rut 4. 20
[m] Gnio. 5. 31
13. 23, 38
[n] Ios. 6. 25
[o] Rut 4. 13
[p] Isa. 7. 14
[q] 1 Sam. 17. 12
[r] 1 Each. 3. 10, &c.
[s] Eoin 1. 14
[t] 2 Ri. 20. 21
[u] Ecs. 13. 2
[v] Luc. 2. 21
[w] 2 Each. 36. 3
[x] 2 Ri. 24. 14-16
[y] 1 Each. 3. 17, 19
[z] Esr. 3. 2
Sech. 4. 6-9
[1] *'s a' cheathramh bliadhna roimh 'n chunntas choitchionn*, ris an abrar *Bliadhna ar Tighearna.*
[a] Isa. 9. 6, 7
Sech. 9. 9
[b] Air. 24. 17
Isa. 60. 3
[c] Eoin 5. 23
[d] Luc. 1. 27
[e] Luc. 1. 31-35
[f] Mal. 2. 7
[g] Luc. 1. 26-35
[h] Mic. 5. 2

7 An sin, air do Herod na druidhean
a ghairm os ìosal d'a ionnsuidh, gheur-
fhiosraich e dhiubh cia an t-àm 's an
d'fhoillsicheadh an reult.
8 Agus chuir e iad gu Betlehem, agus
thubhairt e, Imichibh, agus iarraibh gu
dìchiollach an naoidhean; agus an déigh
dhuibh 'fhaotainn, innsibh dhomhsa e,
chum gu-n téid mise féin, agus gu-n dean
mi aoradh dha[b].
9 Agus an uair a chual' iad an rìgh,
dh'imich iad; agus, feuch, chaidh an reult
a chunnaic iad 's an àird an ear rompa,
gus an d' thàinig i agus gu-n do stad i os
ceann an ionaid 's an robh an naoidhean.
10 Agus an uair a chunnaic iad an
reult, rinn iad gairdeachas le aoibhneas
ro mhòr[d].
11 Agus air dol a steach dhoibh do an
tigh, fhuair iad an naoidhean maille r'a
mhàthair Muire, agus thuit iad sìos, agus
rinn iad aoradh dha: agus air fosgladh an
ionmhas dhoibh, thug iad dha tiodhlacan[f];
òr, agus tùis, agus mirr.
12 Agus air faotainn rabhaidh *o Dhia*
ann am bruadar[h], gun iad a philltinn a
dh 'ionnsuidh Heroid, chaidh iad d'an
dùthaich féin air slighe eile.
13 Agus an uair a dh'imich iad air an
ais, feuch, nochdadh aingeal an Tigh-
earna do Ioseph ann am bruadar, ag
ràdh, Eirich, agus gabh an naoidhean
agus a mhàthair, agus teich do an Eiphit,
agus bi an sin gus an labhair mise riut:
oir iarraidh Herod an naoidhean g'a
mhilleadh.
14 Agus dh'éirich e, agus ghabh e d'a
ionnsuidh an naoidhean agus a mhàthair
's an oidhche, agus dh'imich e do an
Eiphit:
15 Agus bha e an sin gu bàs Heroid: a
chum gu-n coimhliontadh an ni a labhair
an Tighearna leis an fhàidh, ag radh, A
mach as an Eiphit ghairm mi mo Mhac[m].
16 An sin an uair a chunnaic Herod
gu-n d' rinn na druidhean fanoid air, las
e le feirg ro mhòir, agus chuir e *luchd-
millidh* uaith agus mharbh e na bha de
leanabaibh-mac ann am Betlehem, agus
'n a crìochaibh uile, o aois dhà bhliadh-
na agus foidhe, a réir na h-aimsir a
dh' fhòghluim e gu dìchiollach o na
druidhean.
17 An sin choimhlionadh an ni a labh-
radh le Ieremias am fàidh, ag ràdh,
18 Chualas guth ann an Rama[p], caoidh,
agus gul, agus bròn ro mhòr, Rachel a'
caoineadh a cloinne, agus cha b'àill leatha
sòlas a ghabhail, a chionn nach 'eil iad
beò.
19 Ach an uair a dh'eug Herod, feuch,
nochdadh aingeal an Tighearn' ann am
bruadar do Ioseph 's an Eiphit,
20 Ag ràdh, Eirich, agus gabh an
naoidhean agus a mhàthair, agus imich
gu talamh Israeil: oir fhuair an dream a
bha 'g iarraidh anama an leinibh bàs.

B.C. 27.

[a] caib. 3. 13
Luc. 2. 39
[b] Gnà. 26. 24
[c] Eoin 1. 45
[d] Salm 67. 4
[e] Luc. 3. 2
Eoin 1. 6
[f] Salm 72. 10
Isa. 60. 6
[g] caib. 5. 3
11. 11, 12
Dan. 2. 44
Luc. 10. 9-11
[h] caib. 1. 20
[i] Isa. 40. 3
[j] caib. 11. 8
2 Ri. 1. 8
[k] Lebh. 11. 22
[l] Gnio. 1. 5
2. 38
19. 4, 5, 18
[m] Hos. 11. 1
[n] caib. 12. 34
23. 33
Isa. 59. 5
Luc. 3. 7
[o] Ier. 51. 6
Ròm. 1. 18
[p] Ier. 31. 15
[q] Luc. 3. 16
Gnio. 19. 4
[r] Gnio. 1. 5
2. 2-4
[s] Mal. 3. 2, 3

21 Agus dh'éirich esan, agus ghabh e
an leanabh agus a mhàthair d'a ionnsuidh,
agus thàinig e gu talamh Israeil.
22 Ach an uair a chual' e gu-n robh
Archelaus 'n a rìgh ann an *tìr* Iudea 'an
àite Heroid 'athar, bha eagal air dol an
sin: ach, air faotainn da rabhaidh *o Dhia*
ann am bruadar, thionndaidh e gu crìoch-
aibh Ghalile[a]:
23 Agus thàinig e agus ghabh e còmh-
nuidh ann am baile d'an goirear Nasaret[c],
a chum gu-n coimhliontadh an ni a labh-
radh leis na fàidhean, Gu-n goirear
Nasarach dheth.

CAIB. III.

1 Teagasg, dreuchd, agus caitheamh-beatha Eoin Baistidh. 7 Thug e achmhasan do na Phairisich. 13 Bhaist e Criosd ann an uisge Iordain.

AGUS anns na làithibh sin thàinig Eoin
Baistidh[e], a' searmonachadh ann am
fàsach Iudea,
2 Agus ag ràdh, Gabhaibh aithreachas:
oir tha rìoghachd nèimh am fagus[g].
3 Oir is e so an ti ud mu'n do labhair
Esaias am fàidh[i], ag ràdh, Guth an ti
a ghlaodhas anns an fhàsach, Ulluichibh
slighe an Tighearna, deanaibh a cheuman
dìreach.
4 Agus bha a chulaidh aig Eoin a
dh'fhionnadh chàmhal[j], agus crios leath-
air aige timchioll a leasraidh; agus is e
'bu bhiadh dha locuist agus mil fhiadh-
aich[k].
5 Chaidh Ierusalem a mach d'a ionn-
suidh an sin agus Iudea uile, agus luchd-
àiteachaidh na dùthcha timchioll Iordain
uile,
6 Agus bhaisteadh iad leis-san ann an
Iordan, ag aideachadh am peacaidhean[l].
7 Ach an uair a chunnaic e mòran de
na Phairisich, agus de na Sadusaich a'
teachd a chum a bhaistidh-san, thubhairt
e riu, A shìol nan nathraiche nimhe[n], cò
thug rabhadh dhuibh-se teicheadh o'n
fheirg a tha ri teachd[o]?
8 Air an aobhar sin, thugaibh a mach
toradh iomchuidh do an aithreachas.
9 Agus na smuainichibh a ràdh annaibh
féin Tha Abraham 'n a athair againn: oir
tha mi ag ràdh ruibh, gur comasach Dia
air clann a thogail suas do Abraham de na
clachaibh sin.
10 Agus a nis tha an tuadh air a cur ri
freumh nan crann: air an aobhar sin, ge
b'e crann nach toir a mach toradh maith,
gearrar sìos e, agus tilgear 's an teine e.
11 Gu deimhin tha mise 'g ur baisteadh
le uisge[q] chum aithreachais; ach an ti a
thig a'm' dhéigh, is cumhachdaiche e na
mi, agus cha-n airidh mise air a bhrògan
a ghiùlan: baistidh 'esan sibh leis an
Spiorad Naomh[r], agus le teine:
12 Aig am bheil a' ghuit 'n a làimh,
agus glanaidh e gu ro bhaileach 'ùrlar-
bualaidh[s], agus cruinnichidh e a chruith-

neachd d'a thigh-tasgaidh; ach loisgidh
e am moll le teine nach feudar a mhùch-
adh[b].
13 An sin thàinig Iosa o Ghalile gu
Iordan a dh'ionnsuidh Eoin, chum gu-m
bitheadh e air a bhaisteadh leis[d].
14 Ach bhac Eoin e, ag ràdh, Tha feum
agamsa 'bhi air mo bhaisteadh leatsa,
agus am bheil thusa a' teachd a m'ionn-
suidh-sa?
15 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e ris, Leig *do'n chùis a bhi mar* so a nis:
oir mar so is iomchuidh dhuinn gach uile
fhìreantachd a choimhlionadh. An sin
dh'fhulaing e dha.
16 Agus an uair a bhaisteadh Iosa,
chaidh e air ball suas as an uisge; agus,
feuch, dh'fhosgladh nèamh dha, agus
chunnaic e Spiorad Dhé a' tuirling mar
choluman[g], agus a' teachd air:
17 Agus, feuch, guth o nèamh, ag
ràdh, Is e so mo Mhac gràdhach[h], anns
am bheil mo mhòr-thlachd.

CAIB. IV.

1 *Bhuair an diabhul Criosd.* 17 *'N a dhéigh so, thòisich Criosd air searmonachadh.* 24 *Shlànuich e sluagh a bha euslan.*

AN sin threòraicheadh Iosa leis an
Spiorad[k] do 'n fhàsach, chum gu-m
bitheadh e air a bhuaireadh leis an
diabhul[m].
2 Agus an uair a thraisg e dà fhichead
là agus dà fhichead oidhche, an déigh sin
bha acras air.
3 Agus air teachd do an bhuaireadair
d'a ionnsuidh thubhairt e, Ma's tu Mac
Dhé, thoir àithne do na clachaibh so a
bhi 'n an aran.
4 Ach fhreagair esan agus thubhairt e,
Tha e sgrìobhta, Cha-n ann le aran a
mhàin a bheathaichear duine[q], ach leis
gach uile fhocal a thig o bheul Dhé.
5 An sin thug an diabhul e do'n bhaile
naomh[t], agus chuir e air binnein an team-
puill e,
6 Agus thubhairt e ris, Ma's tu Mac
Dhé, tilg thu féin sìos: oir tha e sgrìobh-
ta, gu-n toir e àithne d'a ainglibh mu
d'thimchioll[v], agus togaidh iad suas thu
'n an làmhan, chum nach buail thu, uair
air bith, do chos air cloich.
7 Thubhairt Iosa ris a rìs, Tha e
sgrìobhta, Cha bhuair thu an Tighearna
do Dhia[w].
8 Thug an diabhul e a rìs chum beinne
ro àrd, agus nochd e dha uile rìoghachdan
an domhain, agus an glòir;
9 Agus thubhairt e ris, Iad so uile
bheir mise dhuit, ma thuiteas tu sìos
agus ma ni thu aoradh dhomhsa.
10 An sin thubhairt Iosa ris, Imich
uam, a Shatain: oir tha e sgrìobhta,
Bheir thu aoradh do an Tighearna do
Dhia[y], agus dhasan 'n a aonar ni thu
seirbhis.
11 An sin dh'fhàg an diabhul e; agus,

B.C. 30.

a Eabh. 1. 14
b Salm 1. 4
Mal. 4. 1
Marc. 9. 44
c caib. 14. 3
Luc. 3. 19, 20
d Marc. 1. 9
Luc. 3. 21
e Isa. 9. 1, 2
f Isa. 42. 6, 7
Luc. 2. 32
g Isa. 11. 2
42. 1
61. 1
h Salm 2. 7
Luc. 9. 35
Eph. 1. 6
2 Pead. 1. 17
i caib. 3. 2
10. 7
j Eoin 1. 42
k 1 Ri. 18. 12
Ese. 11. 1, 24
Gnio. 8. 39
l Luc. 5. 10
Gnio. 2. 38-41
1 Cor. 9. 20-22
m Marc. 1. 12
Luc. 4. 1
n Marc. 10. 28-31
o Marc. 1. 19, 20
p caib. 10. 37
q Deut. 8. 3
r caib. 9. 35
Luc. 4. 15, 44
s caib. 24. 14
Marc. 1. 14
t caib. 27. 53
Neh. 11. 1
u caib. 8. 16, 17
Salm 103. 3
v Salm 91. 11, 12
w Deut. 6. 16
x Luc. 6. 17, 19
y Deut. 6. 13
1 Sam. 7. 3

feuch, thàinig ainglean agus fhritheil iad
da[a].
12 Ach an uair a chual' Iosa gu-n do
chuireadh Eoin 'an làimh[c], dh'imich e
do Ghalile;
13 Agus air fàgail Nasaret da, thàinig
e agus ghabh e còmhnuidh ann an Caper-
naum, a tha ri taobh na fairge, ann an
leth-iomall Shabuloin agus Nephtalim:
14 A chum gu-n coimhliontadh an ni a
labhradh le Esaias am fàidh, ag ràdh[e],
15 Talamh Shabuloin, agus talamh
Nephtalim, slighe na fairge, air an taobh
thall de Iordan, Galile nan Cinneach:
16 Am pobull a bha 'n an suidhe ann
an dorchadas, chunnaic iad solus mòr[f];
agus tha solus air éirigh do na daoinibh
a bha 'n an suidhe ann an tìr agus 'an
sgàil' a' bhàis.
17 O sin a mach thòisich Iosa air sear-
monachadh, agus air a ràdh, Gabhaibh
aithreachas, oir tha rìoghachd nèimh am
fagus[i].
18 Agus ag imeachd do Iosa ri taobh
fairge Ghalile, chunnaic e dithis bhràith-
re, Simon[j] d'an goirear Peadar, agus
Aindreas a bhràthair, a' tilgeadh lìn 's an
fhairge: (oir b'iasgairean iad.)
19 Agus thubhairt e riu, Leanaibh
mise, agus ni mi iasgairean air daoinibh
dhibh[l].
20 Agus air ball dh'fhàg iad na lìn[n],
agus lean iad esan.
21 Agus air triall da as a sin, chunnaic
e dithis bhràithrean eile[o], Seumas *mac*
Shebede, agus Eoin a bhràthair, ann
an luing maille r'an athair Sebede, a'
càradh an lìon: agus ghairm e iad.
22 Agus air ball dh'fhàg iad an long
agus an athair[p], agus lean iad e.
23 Agus dh'imich Iosa timchioll Gha-
lile uile, a' teagasg 'n an sionagogaibh[r],
agus a' searmonachadh soisgeil na rìogh-
achd[s], agus a' slànuchadh gach gnè
thinnis, agus gach gnè eucail am measg
an t-sluaigh[u].
24 Agus chaidh a chliù feadh Shiria
uile, agus thug iad d'a ionnsuidh iadsan
uile a bha euslan, agus a bha air an
cuibhreachadh le galaraibh, agus iomadh
gnè phianta, agus iadsan aig an robh
deamhain annta, agus air an robh an
tuiteamach, agus luchd-pairilis; agus
shlànuich e iad.
25 Agus lean cuideachd mhòr e o
Ghalile[x], agus o Dhecapolis, agus o
Ierusalem, agus o Iudea, agus o na
crìochaibh a tha an taobh thall de Iordan.

CAIB. V.

1 *Searmoin Chriosd air a' bheinn, anns am bheil na h-ochd beannachdan,* 17 *agus mìn-eachadh an lagha.*

AGUS an uair a chunnaic Iosa an
sluagh, chaidh e suas air beinn;
agus air suidhe dha, thàinig a dheisciobuil
d'a ionnsuidh.

2 Agus dh'fhosgail e a bheul, agus theagaisg e iad, ag ràdh[a],

3 *Is* beannaichte iadsan a tha bochd 'n an spiorad[c]: oir is leo rìoghachd nèimh.

4 *Is* beannaichte iadsan a tha ri bròn[d]: oir gheibh iad sòlas[e].

5 *Is* beannaichte na daoine macanta: oir sealbhaichidh iad an talamh mar oighreachd[g].

6 *Is* beannaichte an dream air am bheil acras agus tart na còrach: oir sàsuichear iad[h].

7 *Is* beannaichte na daoine tròcaireach: oir gheibh iad tròcair[j].

8 *Is* beannaichte na daoine a tha glan 'n an cridhe[k]: oir chi iad Dia[l].

9 *Is* beannaichte luchd-deanamh na sìthe[m]: oir goirear clann Dhé dhiubh[n].

10 *Is* beannaichte an dream a tha 'fulang geur-leanmhuinn air son na còrach[p]: oir is leosan rìoghachd nèimh[r].

11 *Is* beannaichte bhitheas sibh an uair a bheir daoine anacainnt dhuibh, agus a ni iad geur-leanmhuinn *oirbh*, agus a labhras iad gach uile dhroch fhocal ruibh gu breugach, air mo sgàth-sa.

12 Deanaibh gairdeachas, agus bithibh ro shubhach; oir is mòr 'ur duais air nèamh: oir mar sin rinn iad geur-leanmhuinn air na fàidhean a bha roimhibh.

13 Is sibhse salann na talmhainn: gidheadh ma chailleas an salann a bhlas[s], ciod leis an saillear e? cha-n 'eil feum ann o sin suas, ach a thilgeadh a mach, agus a shaltairt fo chosaibh dhaoine.

14 Is sibhse solus an t-saoghail[u]. Cha-n fheudar baile a tha air a shuidheachadh air sliabh fholach.

15 Agus cha las daoine coinneal, chum gu-n cuir iad i fo shoitheach, ach ann an coinnleir, agus ni i solus do na bheil a stigh.

16 Gu ma h-ann mar sin a dhealraicheas 'ur solus an làthair dhaoine, chum gu faic iad 'ur deadh oibre[x], agus gu-n toir iad glòir do 'ur n-Athair a tha air nèamh.

17 Na measaibh gu-n d' thàinig mise a bhriseadh an lagha no nam fàidhean[y]; cha-n ann a bhriseadh a thàinig mi, ach a choimhlionadh[a].

18 Oir tha mi ag ràdh ruibh gu fìrinneach, Gus an téid nèamh agus talamh thairis, cha téid aon lide no aon phunc de'n lagh thairis[c], gus an coimhlionar gach aon ni.

19 Air an aobhar sin ge b'e neach a bhriseas aon de na h-àitheantaibh so a's lugha, agus a theagaisgeas daoine mar sin, goirear an duine a's lugha dheth ann an rìoghachd nèimh: ach ge b'e neach a ni, agus a theagaisgeas *iad*, goirear duine mòr dheth ann an rìoghachd nèimh[e].

20 Oir tha mi ag ràdh ruibh, Mur toir 'ur fìreantachd-se barrachd air fìreantachd nan sgrìobhaichean agus nam Phairiseach[g], nach téid sibh, air chor air bith, a steach do rìoghachd nèimh.

21 Chuala sibh, gu-n dubhradh ris na sinnsiribh, Na dean mortadh; agus ge b'e neach a ni mortadh, bithidh e ann an cunnart a' bhreitheanais[b].

B.C. 31.

[a] Luc. 6. 20, &c.
[b] Air. 35. 16-31
[c] Isa. 57. 15
66. 2
[d] Isa. 61. 2, 3
Ese. 7. 16
[e] Eoin 16. 20
2 Cor. 1. 7
[f] 1 Eoin 3. 15
[1] 's e sin, *fear nach fiù.*
[g] Salm 37. 11
[h] Salm 145. 19
Isa. 55. 1
Eoin 4. 14
6. 48-58
[i] Deut. 16. 16, 17
[j] Salm 41. 1, 2
Isa. 58. 6-11
[k] Salm 24. 3, 4
[l] Eabh. 12. 14
1 Eoin 3. 2, 3
[m] Salm 34. 14
Ròm. 14. 17-19
[n] Phil. 2. 15
[o] 1 Tim. 2. 8
[p] 1 Pead. 3. 13, 14
4. 12-16
[q] Luc. 12. 58, 59
[r] 2 Tes. 1. 4-7
[s] Marc. 9. 50
[t] Iob 31. 1
Gnà. 6. 25
[u] Phil. 2. 15
[v] Marc. 9. 43
1 Cor. 9. 27
Gal. 5. 24
[w] Ròm. 8. 13
[x] 1 Pead. 2. 12
[y] Isa. 42. 21
Ròm. 3. 31
[z] Deut. 24. 1
Ier. 3. 1
[a] Salm 40. 6-8
[b] caib. 19. 9
Mal. 2. 14-16
[c] Luc. 16. 17
[d] Lebh. 19. 12
Air. 30. 2
Deut. 23. 23
[e] 1 Sam. 2. 30
[f] Salm 48. 2
[g] caib. 23. 23-28
Phil. 3. 9

22 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Ge b'e neach aig am bi fearg r'a bhràthair gun aobhar[f], gu-m bi e ann an cunnart a' bhreitheanais: agus ge b'e neach a their r'a bhràthair, Ràca[1], gu-m bi e ann an cunnart na comhairle: ach ge b'e neach a their, Amadain, gu-m bi e ann an cunnart teine ifrinn.

23 Uime sin ma bheir thu do thabhartas chum na h-altarach[i], agus gu-n cuimhnich thu an sin gu bheil ni air bith aig do bhràthair a'd' aghaidh;

24 Fàg do thabhartas an sin an làthair na h-altarach, agus imich, agus dean réite air tùs ri d' bhràthair[o], agus an déigh sin thig agus tabhair uait do thiodhlac.

25 Bi réidh ri d'eascaraid gu luath[q], am feadh a bhitheas tu maille ris 's an t-slighe: air eagal gu-n toir an t-eascaraid thairis thu do'n bhreitheamh, agus gu-n toir am breitheamh thu do'n mhaor, agus gu-n tilgear ann am prìosan thu.

26 Tha mi ag ràdh riut gu fìrinneach nach téid thu mach as a sin, gus an ìoc thu an fheoirling dheireannach.

27 Chuala sibh gu-n dùbhradh ris na sinnsiribh, Na dean adhaltranas.

28 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Ge b'e neach a dh'amhairceas air mnaoi chum a miannachadh[t], gu-n d' rinn e adhaltranas leatha cheana 'n a chridhe.

29 Agus ma bheir do shùil dheas aobhar tuislidh dhuit[v], spìon a mach i, agus tilg uait *i*: oir is fearr dhuit gu-n sgriosar aon de d' bhuill, na do chorp uile 'bhi air a thilgeadh do ifrinn[w].

30 Agus ma bheir do làmh dheas oilbheum dhuit, gearr dhìot i, agus tilg uait *i*: oir is fearr dhuit gu-n sgriosar aon de d' bhuill, na do chorp uile 'bhi air a thilgeadh do ifrinn.

31 Agus a dùbhradh, Ge b'e 'chuireas a bhean phòsda air falbh, thugadh e litirdhealachaidh dhi[z].

32 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Ge b'e neach a chuireas air falbh a bhean-phòsda féin, ach a mhàin air son strìopachais[b], gu bheil e 'toirt oirre adhaltranas a dheanamh: agus an ti a phòsas a' bhean sin a chuireadh air falbh, tha e a' deanamh adhaltranais.

33 Mar an ceudna, chuala sibh gu-n dùbhradh ris na sinnsiribh, Na tabhair mionnan eithich[d], ach coimhlion do mhionnan do an Tighearna.

34 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Na tugaibh mionnan idir: na *tugaibh* air nèamh, oir is e rìgh-chaithir Dhé e.

35 Na *tugaibh* air an talamh, oir is e stòl a chos e: na *tugaibh* air Ierusalem, oir is e baile an rìgh mhòir e[f].

36 Na tabhair mionnan air do cheann, oir cha-n urrainn thu aon fhuiltein a dheanamh geal no dubh.

37 Ach gu ma h-e is còmhradh dhuibh, Seadh, seadh ; Ni h-eadh, ni h-eadh : oir ge b'e ni a bhitheas os ceann so, is ann o'n olc a tha e[a].
38 Chuala sibh gu-n dùbhradh, Sùil air son sùla[b], agus fiacail air son fiacla.
39 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Na cuiribh an aghaidh an uilc[d]: ach ge b'e neach a bhuaileas thu air do ghiall deas[e], tionndaidh thuige an giall eile mar an ceudna.
40 Agus an ti le'm b'àill thusa a thagradh 's an lagh, agus do chòta a bhuntainn dhìot, leig leis d'fhalluinn mar an ceudna.
41 Agus ge b'e 'bheir leis mìle a dh'aindeoin thu, imich leis dà mhìle.
42 Tabhair do'n ti a dh'iarras ort ; agus uaithsan le'm bu mhiann iasachd fhaotainn uait, na pill air falbh[g].
43 Chuala sibh gu-n dùbhradh, Gràdhaichidh tu do choimhearsnach[i], agus ithidh fuath agad do d' nàmhaid.
44 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Bitheadh gràdh agaibh do 'ur naimhdibh[k], beannaichibh an dream a mhallaicheas sibh, deanaibh maith do na daoinibh air am beag sibh, agus deanaibh urnuigh air son na muinntir a tha 'buntuinn ruibh gu naimhdeil[n], agus a tha 'g 'ur geur-leanmhuinn :
45 A chum gu-m bi sibh 'n 'ur cloinn aig 'ur n-Athair a tha air nèamh : oir tha esan a' tabhairt air a ghréin féin éirigh air na droch dhaoinibh[s], agus air na deadh dhaoinibh, agus a' cur uisge air na fìreanaibh agus air na neo-fhìreanaibh.
46 Oir ma bhitheas gràdh agaibh do'n mhuinntir aig am bheil gràdh dhuibh, ciod an duais a gheibh sibh? nach 'eil eadhon na cìs-mhaoir a' deanamh an ni 'cheudna ?
47 Agus ma chuireas sibh fàilte air 'ur bràithribh féin a mhàin, ciod a tha sibh a' deanamh thar *chàich*? nach 'eil na cìs-mhaoir féin a' deanamh an ni cheudna?
48 Air an aobhar sin bithibh-se coimhlionta[y] mar tha 'ur n-Athair a tha air nèamh coimhlionta.

CAIB. VI.

1 *Tha Criosd a' labhairt mu dhéirce,* 5 *mu urnuigh,* 14 *mu mhaithceanas d'ar bràithribh,* 16 *mu thrasgadh,* 25 *agus mu ro chùram an t-saoghail so.*

THUGAIBH an aire nach toir sibh 'ur déirc' 'am fianuis dhaoine, chum gu-m faicear leo sibh ; no cha-n fhaigh sibh duais o 'ur n-Athair a tha air nèamh.
2 Uime sin, an uair a bheir thu do dhéirce, na toir fainear galltromp a shéideadh romhad, mar a ni na cealgairean, anns na sionagogaibh, agus anns na sràidibh, a chum gu faigh iad glòir o dhaoinibh. Gu fìrinneach tha mise ag ràdh ruibh, gu bheil an tuarasdal aca.
3 Ach an uair a bheir thusa déirce, na

B.C. 31.

[a] Seum. 5. 12
[b] Ecs. 21. 24
[c] Luc. 8. 17; 14. 14
[d] Gnà. 20. 22; 24. 29; Ròm. 12. 17-19
[e] Isa. 50. 6; 1 Pead. 2. 20-23
[f] Gnà. 16. 5; Seum. 4. 6
[g] Deut. 15. 7, 11
[h] Salm 34. 15; Isa. 65. 24
[i] Deut. 23. 6
[j] Ecl. 5. 2
[k] Ròm. 12. 14, 20
[l] 1 Ri. 18. 26, &c.
[m] Luc. 12. 30; Eoin 16. 23-27
[n] Luc. 23. 34; Gnio. 7. 60
[o] Ròm. 8. 15
[p] Salm 111. 9; 139. 20
[q] caib. 16. 28; Tais. 11. 15
[r] Salm 103. 20, 21
[s] Iob 25. 3; Gnio. 14. 17
[t] Gnà. 30. 8; Isa. 33. 16
[u] caib. 18. 21-35; Luc. 7. 40-48
[v] caib. 26. 41; Luc. 22. 40, 46
[w] Eoin 17. 15
[x] Tais. 5. 12, 13
[y] Gen. 17. 1; Deut. 18. 13; Col. 1. 28
[z] Eph. 4. 31; Seum. 2. 13
[a] Isa. 58. 3, 5
[b] Gnà. 23. 4; Luc. 18. 24, 25; Eabh. 13. 5

bitheadh fios aig do làimh chlì ciod a tha do làmh dheas a' deanamh ;
4 Chum gu-m bi do dhéirc' 'an uaignidheas : agus bheir d'Athair a chi ann an uaignidheas, duais dhuit gu follaiseach[c].
5 Agus an uair a ni thu urnuigh, na bi mar luchd an fhuar-chràbhaidh : oir is ionmhuinn leo urnuigh a dheanamh anns na sionagogaibh, agus ann an coinneachadh nan sràid 'n an seasamh, chum gu faicear le daoinibh iad, Gu deimhin tha mise ag ràdh ruibh, gu bheil an tuarasdal aca[f].
6 Ach thusa, an uair a ni thu urnuigh, imich a steach do d' sheòmar, agus air dùnadh do dhoruis duit, dean urnuigh ri d'Athair a tha ann an uaignidheas, agus bheir d'Athair a chi ann an uaignidheas, duais dhuit gu follaiseach[h].
7 Ach an uair a ni sibh urnuigh na gnàthaichibh ath - iarrtais dhìomhain[j], mar na cinnich : oir saoilidh iadsan gu-n éisdear riu air son lìonmhoireachd am briathar[l].
8 Uime sin na bithibh-se cosmhuil riu : oir tha fios aig 'ur n-Athair cia iad na nithe a tha dh'uireasbhuidh oirbh[m], mu-n iarr sibh air iad.
9 Air an aobhar sin deanaibh-se urnuigh air a' mhodh so : Ar n-Athair[o] a ta air nèamh, Gu naomhaichear d'ainm[p].
10 Thigeadh do rìoghachd[q]. Deanar do thoil air an talamh[r], mar *a nithear* air nèamh.
11 Tabhair dhuinn an diugh ar n-aran laitheil[t].
12 Agus maith dhuinn ar fiachan[u], amhuil a mhaitheas sinne d'ar luchd-fiach.
13 Agus na leig ann am buaireadh sinn[v]; ach saor sinn o olc[w]: oir is leatsa an rìoghachd, agus an cumhachd, agus a' ghlòir[x], gu sìorruidh. Amen.
14 Oir ma mhaitheas sibh an cionta do dhaoinibh, maithidh 'ur n-Athair nèamhaidh dhuibh-se mar an ceudna :
15 Ach mur maith sibh an cionta do dhaoinibh, cha mhò a mhaitheas 'ur n-Athair dhuibh-se 'ur cionta[z].
16 Agus an uair a ni sibh trasgadh, na bitheadh gruaim air 'ur gnùis, mar luchd an fhuar-chràbhaidh : oir cuiridh iadsan mi-dhreach air an aghaidh chum gu faicear le daoinibh iad a bhi 'trasgadh[a]. Tha mi ag ràdh ruibh gu fìrinneach, gu bheil an tuarasdal aca.
17 Ach thusa, an uair a ni thu trasgadh, cuir oladh air do cheann, agus ionnail d'aghaidh :
18 Chum nach faicear le daoinibh gu bheil thu a' deanamh trasgaidh, ach le d'Athair a tha ann an uaignidheas : agus bheir d'Athair a chi ann an uaignidheas, duais dhuit gu follaiseach.
19 Na taisgibh dhuibh féin ionmhais air an talamh[b], far am mill an leòmann

agus a' mheirg e, agus far an cladhaich na mèirlich a stigh agus an goid iad.

20 Ach taisgibh ionmhais dhuibh féin air nèamh[b], far nach mill an leòmann no a' mheirg, agus nach cladhaich, agus nach goid na mèirlich.

21 Oir go b'e àite 's am bheil 'ur n-ionmhas, is ann an sin a bhitheas 'ur cridhe mar an ceudna[c].

22 Is i an t-sùil solus a' chuirp[d]: uime sin ma bhitheas do shùil glan, bithidh do chorp uile làn soluis.

23 Ach ma bhitheas do shùil gu h-olc[f], bithidh do chorp uile dorcha. Air an aobhar sin ma tha an solus a tha annad 'n a dhorchadas, cia mòr an dorchadas sin!

24 Cha-n urrainn neach air bith seirbhis a dheanamh do dhà thighearn[h]: oir an dara cuid bithidh fuath aige do neach aca, agus gràdh do neach eile; no gabhaidh e le neach aca, agus ni e tàir air neach eile. Cha-n urrainn sibh seirbhis a dheanamh do Dhia agus do Mhamon[i].

25 Uime sin, tha mise ag ràdh ruibh, Na bitheadh ro chùram oirbh mu thimchioll 'ur beatha[k], ciod a dh'itheas no 'dh'òlas sibh; no mu thimchioll 'ur cuirp, ciod a chuireas sibh umaibh. Nach mò a' bheatha na 'm biadh, agus an corp na'n t-eudach?

26 Amhaircibh air eunlaith an athair: oir cha chuir iad sìol, agus cha bhuain iad, agus cha chruinnich iad ann an saibhlibh: gidheadh tha 'ur n-Athair nèamhaidh-se 'g am beathachadh[n]. Nach fearr sibhse gu mòr na iadsan?

27 Agus cò agaibh le mòr-chùram a dh'fheudas aon làmh-choille a chur r'a àirde féin?

28 Agus c'ar son a tha sibh ro chùramach mu thimchioll 'ur culaidh? fòghlumaibh cionnus tha na lilighean a' fàs 's a' mhachair; cha saothraich iad, agus cha snìomh iad.

29 Gidheadh tha mise ag ràdh ruibh, Nach robh Solamh féin 'n a uile ghlòir, air 'eideadh mar aon diubh so.

30 Air an aobhar sin, ma tha Dia mar sin a' sgeadachadh feoir na macharach' a tha an diugh ann, agus am màireach air a thilgeadh 's an àmhuinn, nach mò na sin *a sgeadaicheas* e sibhse, a dhaoine air bheag creidimh[q]?

31 Uime sin na bithibh làn de chùram[r], ag ràdh, Ciod a dh'itheas sinn? no ciod a dh'òlas sinn? no ciod a chuireas sinn umainn?

32 (Oir iad so uile iarraidh na Cinnich;) oir tha fios aig 'ur n-Athair nèamhaidh gu bheil feum agaibh-se air na nithibh so uile.

33 Ach iarraibh air tùs[u] rìoghachd Dhé, agus 'fhìreantachd-san, agus cuirear na nithe so uile ruibh[v].

34 Uime sin, na bitheadh ro chùram oirbh mu thimchioll an là màireach: oir

B.C. 31.

[a] Deut. 33. 25
Eabh. 13. 5, 6
[b] Isa. 33. 6
Luc. 12. 33, 34
1 Tim. 6. 19
[c] Col. 3. 1-3
[d] Luc. 11. 34, 36
[e] Luc. 6. 37
Ròm. 2. 1
1 Cor. 4. 5
[f] Gnà. 28. 22
Marc. 7. 22
[g] Bre. 1. 7
[h] Luc. 16. 13
[i] Gal. 1. 10
2 Tim. 4. 10
Seum. 4. 4
[j] Gal. 6. 1
[k] 1 Cor. 7. 32
Phil. 4. 6
[l] Gnà. 9. 7, 8
23. 9
[m] Isa. 55. 6
Luc. 18. 1
[n] Iob 38. 41
Luc. 12. 24
[o] Salm 81. 10, 16
Eoin 14. 13, 14
1 Eoin 3. 22
5. 14, 15
[p] Gnà. 8. 17
Ier. 29. 12, 13
[q] caib. 8. 26
[r] Salm 37. 3
55. 22
1 Pead. 5. 7
[s] Lebh. 19. 18
Ròm. 13. 8-10
Gal. 5. 14
[t] Luc. 13. 24
[u] 1 Tim. 4. 8
[v] Lebh. 25. 20, 21
1 Ri. 3. 13
Salm 37. 25
Marc. 10. 30
[w] caib. 20. 16
25. 1-12
Ròm. 9. 27, 29
[x] Deut. 13. 1-3
Ier. 23. 13-16
1 Eoin 4. 1

bithidh a làn de chùram air an là màireach mu thimchioll a nithe féin[a]. *Is* leòir do'n là 'olc féin.

CAIB. VII.

1 Tha ar Slànuighear a' cronachadh breth ghràd, 6 a' toirmeasg nithe naomha 'chur 'an neo-shuim, 7 agus ag orduchadh urnuigh a dheanamh. 13 Chomhairlich e do gach neach dol a steach air an dorus chumhann.

NA tugaibh breth[e], chum nach toirear breth oirbh.

2 Oir a réir na breth a bheir sibh, bheirear breth oirbh: agus leis an tomhas le an tomhais sibh, tomhaisear dhuibh a rìs[g].

3 Agus c'ar son a tha thu a' faicinn an smùirnein a tha 'an sùil do bhràthar, ach nach 'eil thu 'toirt fainear na sail' a tha ann do shùil féin?

4 No cionnus a their thu ri d'bhràthair, Fulaing dhomh an smùirnein a spìonadh as do shùil; agus, feuch, an t-sail ann do shùil féin?

5 A chealgair, buin air tùs an t-sail as do shùil féin[j]; agus an sin is léir dhuit gu maith an smùirnein a bhuntainn á sùil do bhràthar.

6 Na toiribh an ni naomh do na madraidh, agus na tilgibh 'ur nèamhnuidean 'am fianuis nam muc[l], air eagal gu-n saltair iad orra le'n cosaibh, agus air pilltinn doibh gu reub iad sibh féin as a chéile.

7 Iarraibh, agus bheirear dhuibh[m]: siribh, agus gheibh sibh: buailibh *an dorus*, agus fosgailear dhuibh:

8 Oir gach uile neach a dh'iarras, glacaidh e[o]: agus ge b'e a shireas, gheibh e[p]: agus do'n ti a bhuaileas *an dorus*, fosgailear.

9 Oir cò an duine agaibh-se, ma's e's gu-n iarr a mhac aran, a bheir clach dha?

10 Agus ma's iasg a dh'iarras e, an toir e nathair dha?

11 Air an aobhar sin ma's aithne dhuibh-se a tha olc, tiodhlacan maithe a thabhairt do 'ur cloinn, nach mò na sin a bheir 'ur n-Athair a tha air nèamh nithe maithe dhoibhsan a dh'iarras air *iad*?

12 Uime sin, gach uile ni 'bu mhiann leibh daoine a dheanamh dhuibh-se, deanaibh-se a' leithid dhoibh-san mar an ceudna: oir is e so an lagh agus na fàidhean[s].

13 Imichibh a steach air an dorus chumhann[t]: oir is farsuinn an dorus, agus is leathan an t-slighe a tha 'treòrachadh chum sgrios, agus is lìonmhor iad a tha 'dol a steach oirre:

14 Ach is cumhann an dorus, agus is aimhleathan an t-slighe a tha 'treòrachadh chum na beatha, agus is tearc iad a tha 'g amas oirre[w].

15 Coimheadaibh sibh féin o na fàidhibh bréige[x], a thig d'ur n-ionnsuidh ann

an culaidhibh chaorach, ach a tha o'n
leth a stigh 'n am madaidh-alluidh[a].
16 Air an toradh aithnichidh sibh
iad[b]: an tionail daoine dearcan-fiona de
dhrisibh, no fìgean de na foghannain?
17 Agus mar sin bheir gach uile chraobh
mhaith toradh maith[c]: ach bheir an droch
chraobh droch thoradh.
18 Cha-n fheud a' chraobh mhaith
droch thoradh a ghiùlan, no an droch
chraobh toradh maith a thabhairt.
19 Gach uile chraobh nach giùlain
toradh maith[f], gearrar sìos i, agus tilgear
's an teine i.
20 Air an aobhar sin, is ann air an
toradh a dh'aithnicheas sibh iad.
21 Cha-n e gach uile neach a their
riumsa, A Thighearn', a Thighearn'[h], a
théid a steach do rìoghachd nèimh; ach
an ti a ni toil m' Athar-sa a tha air
nèamh.
22 Is iomadh iad a their riumsa 's an
là ud, A Thighearn', a Thighearn', nach
d' rinn sinn fàidheadaireachd ann ad
ainm-sa[j]? agus ann ad ainm-sa nach do
thilg sinn a mach deamhain? agus ann
ad ainm-sa nach d' rinn sinn iomadh
mìorbhuil?
23 Agus an sin aidichidh mise gu
follaiseach dhoibh, Cha b'aithne dhomh
riamh sibh: imichibh uam[l], a luchd-
deanamh na h-eucorach.
24 Air an aobhar sin, gach uile neach
a chluinneas na briathra so agamsa[m],
agus a ni iad, samhlaichidh mi e ri duine
glic[n], a thog a thigh air carraig:
25 Agus thuirling an t-uisge, agus
thàinig na tuiltean, agus shéid na gaoth-
an, agus bhuail iad air an tigh sin: agus
cha do thuit e, oir bha a bhunait suidh-
ichte air carraig.
26 Agus gach uile neach a chluinneas
na briathra so agamsa, agus nach coimh-
lion iad, samhlaichear e ri duine amaid-
each[r] a thog a thigh air a' ghaineamh:
27 Agus thuirling an t-uisge, agus
thàinig na tuiltean, agus shéid na gaothan,
agus bhuail iad air an tigh sin[t]: agus
thuit e; agus bu mhòr a thuiteam[u].
28 Agus tharladh, an uair a chrìoch-
naich Iosa na briathra so, gu-n do ghabh
am pobull iongantas r'a theagasg-san[v]:
29 Oir theagaisg e iad mar neach aig
an robh cumhachd, agus cha-n ann mar
na sgrìobhaichean.

CAIB. VIII.

1 *Ghlan Criosd an lobhar;* 5 *shlànuich e seirbhiseach ceannaird-ceud;* 14 *agus màthair-chéile Pheadair:* 23 *chiùinich e an fhairge,* 28 *agus thilg e mach deamhain á dithis dhaoine.*

AGUS air teachd a nuas o'n bheinn
dha, lean cuideachd mhòr e.
2 Agus, feuch, thàinig lobhar[z], agus
rinn e aoradh dha, ag ràdh, A Thigh-

B.C. 31.

[a] caib. 12. 33
[b] caib. 12. 33
[c] Luc. 6. 43, 45
[d] caib. 12. 16-19
[e] Lebh. 14. 3, &c.
[f] caib. 3. 10; Eoin 15. 2, 6
[g] Luc. 7. 2, &c.
[h] caib. 25. 11, 12; Isa. 48. 1, 2; Luc. 6. 46; 13. 25; Ròm. 2. 13
[i] Salm 10. 17; Luc. 15. 19, 21; 18. 13, 14
[j] Air. 24. 4; 1 Ri. 22. 11, &c.; Ier. 23. 13, &c.; 1 Cor. 13. 2
[k] Salm 33. 9; 107. 20; Eoin 5. 8
[l] caib. 25. 41; Salm 5. 5; Tais. 22. 15
[m] Luc. 6. 47, &c.
[n] Salm 111. 10; 119. 99, 130
[o] caib. 15. 28
[p] Isa. 2. 2, 3; Luc. 13. 29; Gnio. 11. 18; Eph. 3. 6; Tais. 7. 9
[q] Ròm. 2. 25-29
[r] 1 Sam. 2. 30; Ier. 8. 6
[s] caib. 13. 42, 50
[t] 1 Cor. 3. 13
[u] Eabh. 10. 26, 27
[v] Ier. 23. 29; Marc. 6. 2
[w] Marc. 1. 30, 31; Luc. 4. 38, 39
[1] *an teasaich.*
[x] Marc. 1. 32, &c.
[y] Isa. 53. 4; 1 Pead. 2. 24
[z] Marc. 1. 40, &c.; Luc. 5. 12, &c.

earna, ma's àill leat, is comasach thu
air mise a ghlanadh.
3 Agus shìn Iosa mach a làmh, agus
bhean e ris, ag ràdh, Is àill leam; bi
thusa glan. Agus air ball bha a luibhre
air a glanadh.
4 Agus thubhairt Iosa ris, Feuch nach
innis thu do dhuine sam bith[d], ach imich,
taisbein thu féin do'n t-sagart, agus
thoir d'a ionnsuidh an tiodhlac a dh'àithn
Maois[e], mar fhianuis dhoibh.
5 Agus air dol do Iosa a steach do
Chapernaum, thàinig d'a ionnsuidh ceann-
ard-ceud[g], a' guidhe air,
6 Agus ag ràdh, A Thighearna, tha
m'òglach 'n a luidhe a stigh ann am
pairilis, *agus* air a phianadh gu h-ana-
barrach.
7 Agus thubhairt Iosa ris, Théid mise,
agus slànuichidh mi e.
8 Agus air freagairt do'n cheannard-
ceud, thubhairt e, A Thighearna, cha-n
airidh mise[i] air thusa a theachd a steach
fo m' chléith: ach a mhàin abair am
focal, agus slànuichear m'òglach[k].
9 Oir is duine mise féin a tha fo ùgh-
darras, aig am bheil saighdearan fodham:
agus their mi ris an fhear so, Imich, agus
imichidh e: agus ris an fhear so eile,
Thig, agus thig e: agus ri m' sheirbhis-
each, Dean so, agus ni se e.
10 'N uair a chual' Iosa so, ghabh e
iongantas, agus thubhairt e ris a' mhuinn-
tir a lean e, Gu fìrinneach tha mi ag ràdh
ruibh, ann an Israel féin nach d'fhuair
mi creidimh co mòr as so[o].
11 Agus tha mi ag ràdh ruibh, gu-n
tig mòran o'n àird an ear, agus o'n àird
an iar[p], agus gu-n suidh iad maille ri
Abraham, agus Isaac, agus Iacob, ann
an rìoghachd nèimh:
12 Ach gu-n tilgear clann na rìogh-
achd[q] ann an dorchadas a tha 'n leth a
muigh; bithidh an sin gul agus gìosgan
fhiacal[s].
13 Agus thubhairt Iosa ris a' cheannard-
ceud, Imich romhad, agus bitheadh e
dhuit a réir mar a chreid thu. Agus
shlanuicheadh 'òglach air an uair sin
féin.
14 Agus an uair a thàinig Iosa gu tigh
Pheadair, chunnaic e màthair a mhnatha
'n a luidhe[w], agus i ann am fiabhrus[1].
15 Agus bhean e r'a làimh, agus
dh'fhàg am fiabhrus i: agus dh'éirich i,
agus rinn i frithealadh dha.
16 Agus an uair a bha am feasgar air
teachd, thug iad d'a ionnsuidh mòran anns
an robh deamhain[x]; agus thilg e na spior-
aid a mach le 'fhocal, agus shlànuich e
iadsan uile a bha euslan:
17 A chum gu-n coimhliontadh an ni a
labhradh le Esaias am fàidh[y], ag ràdh,
Ghabh esan ar n-anmhuinneachdan air
féin, agus ghiùlain e ar n-euslaint-
ean.
18 Agus an uair a chunnaic Iosa sluagh

mòr m'a thimchioll, dh'àithn e dol á sin do'n taobh eile.

19 Agus thàinig sgrìobhaiche àraidh, agus thubhairt e ris, A Mhaighstir, leanaidh mise thu, ge b'e taobh a théid thu[a].

20 Agus thubhairt Iosa ris, Tha tuill aig na sionnaich, agus nid aig eunlaith an athair; ach cha-n 'eil aig Mac an duine ionad anns an cuir e a cheann fodha[c].

21 Agus thubhairt fear eile d'a dheisciobluibh ris, A Thighearna, leig dhomh-sa imeachd air tùs agus m'athair adhlacadh[e].

22 Ach thubhairt Iosa ris, Lean mise, agus leig leis na mairbh am mairbh féin adhlacadh.

23 Agus air dol dhasan a steach do luing, lean a dheisciobuil e.

24 Agus, feuch, dh'éirich doinionn mhòr air an fhairge[g], ionnus gu-n d'fholaich na tuinn an long: ach bha esan 'n a chodal.

25 Agus thàinig a dheisciobuil d'a ionnsuidh, agus dhùisg iad e, ag ràdh, A Thighearna, teasairg sinn: tha sinn caillte.

26 Agus thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh fo eagal, sibhse air bheag creidimh[h]? An sin dh'éirich e[i], agus chronaich e na gaothan agus an fhairge; agus bha ciùine mhòr ann.

27 Ach ghabh na daoine iongantas, ag ràdh, Ciod e a' ghnè dhuine so, gu bheil na gaothan féin agus an fhairge ùmhal dha?

28 Agus air teachd dha do'n taobh eile[k], gu tìr na Gergeseneach[1], thachair dithis dhaoine air, anns an robh deamhain, a' teachd a mach as na h-àitibh-adhlaic, agus iad ro gharg, ionnus nach feudadh duine sam bith an t-slighe sin a ghabhail.

29 Agus, feuch, ghlaodh iad, ag ràdh, Ciod e ar gnothuch-ne riut, Iosa a Mhic Dhé? An d'thàinig thu an so g'ar pianadh roimh an àm?

30 Agus bha treud mhòr mhuc 'am fad uatha[m], ag ionaltradh.

31 Agus dh'iarr na deamhain a dh'athchuinge air-san, ag ràdh, Ma thilgeas tu mach sinn, leig dhuinn dol 's an treud mhuc ud.

32 Agus thubhairt e riu, Imichibh. Agus air dol a mach dhoibh, chaidh iad anns an treud mhuc: agus, feuch, ruith an treud mhuc uile gu dian sìos air ionad corrach, do'n fhairge; agus chailleadh 's na h-uisgeachaibh iad.

33 Agus theich na buachaillean, agus chaidh iad do'n bhaile, agus dh'innis iad na nithe so uile, agus na thachair dhoibhsan anns an robh na deamhain.

34 Agus, feuch, chaidh am baile uile a mach a choinneachadh Iosa; agus an uair a chunnaic iad e, ghuidh iad air imeachd as an crìochaibh-san[q].

B.C. 31.

[a] Luc. 9. 57, 58
[b] caib. 4. 13
[c] 2 Cor. 8. 9
[d] Marc. 2. 3-12
Luc. 5. 18-26
[e] 1 Ri. 19. 20
[f] Marc. 5. 34
[g] Marc. 4. 37, &c.
Luc. 8. 23, &c.
[h] caib. 14. 30, 31
[i] Iob 38. 11
Salm 65. 7
107. 29
[j] Gnio. 4. 21
Gal. 1. 24
[k] Marc. 5. 1
Luc. 8. 26, &c.
[1] *Gadareneach.*
[l] Marc. 2. 14
Luc. 5. 27, &c.
[m] Lebh. 11. 7
[n] caib. 11. 19
Luc. 15. 2
Eabh. 5. 2
[o] caib. 12. 7
Gnà. 21. 3
Hos. 6. 6
Mic. 6. 6-8
[p] Luc. 24. 27
Gnio. 5. 37
2 Pead. 3. 9
[q] Iob 21. 14
Luc. 5. 8
Gnio. 16. 39

CAIB. IX.

1 *An déigh do Chriosd neach air an robh am pairilis a leigheas,* 9 *ghairm e Mata o bhòrd na cise;* 10 *dh'ith e maille ri cis-mhaoir agus ri peacaich;* 20 *shlànuich e bean air an robh dortadh fola;* 32 *agus duine balbh anns an robh deamhan.*

AGUS air dol ann an luing dha, chaidh e thar *an uisge*, agus thàinig e d'a bhaile féin[b].

2 Agus, feuch, thug iad d'a ionnsuidh duine air an robh am pairilis[d], 'n a luidhe air leabaidh: agus an uair a chunnaic Iosa an creidimh, thubhairt e ri fear na pairilis, Bitheadh deadh mhisneach agad, a mhic[f], tha do pheacaidhean air am maitheadh dhuit.

3 Agus, feuch, thubhairt dream àraidh de na sgrìobhaichibh annta féin, Tha am fear so a' labhairt toibheim.

4 Agus air do Iosa an smuaintean fhaicinn, thubhairt e, C'ar son a tha sibh a' smuaineachadh uilc ann 'ur cridheachaibh?

5 Oir cia is usa a ràdh, Tha do pheacaidhean air am maitheadh dhuit? no a ràdh, Eirich agus imich?

6 Ach a chum gu-m bi fios agaibh gu bheil cumhachd aig Mac an duine peacaidhean a mhaitheadh air an talamh, (thubhairt e an sin ri fear na pairilis,) Eirich, tog do leabadh, agus imich do d' thigh.

7 Agus dh'éirich e, agus chaidh e d'a thigh féin.

8 Ach an uair a chunnaic am pobull *so*, ghabh iad iongantas, agus thug iad glòir do Dhia[j], a thug a' leithid so a chumhachd do dhaoinibh.

9 Agus a' dol do Iosa as an àite sin, chunnaic e duine 'n a shuidhe aig bòrd na cise[l], d'am b'ainm Mata; agus thubhairt e ris, Lean mise. Agus dh'éirich e, agus lean se e.

10 Agus tharladh, air suidhe do Iosa aig biadh 's an tigh, feuch, thàinig mòran chìs-mhaor agus pheacach, agus shuidh iad sìos maille ris-san agus r'a dheisciobluibh.

11 Agus an uair a chunnaic na Phairisich *so*, thubhairt iad r'a dheisciobluibh, C'ar son a dh'itheas 'ur Maighstir-se maille ri cìs-mhaoir agus ri peacaich[n]?

12 Ach an uair a chual' Iosa *so*, thubhairt e riu, Cha-n ann aig a' mhuinntir a tha slàn a tha feum air an léigh, ach aig a' mhuinntir a tha euslan.

13 Ach imichibh agus fòghlumaibh ciod is ciall da so, Tròcair is àill leam, agus cha-n ìobairt[o]: oir cha d' thàinig mise a ghairm nam fìreanach, ach nam peacach chum aithreachais[p].

14 An sin thàinig deisciobuil Eoin d'a ionnsuidh, ag ràdh, C'ar son a tha sinne agus na Phairisich a' trasgadh gu minic, ach ni 'm bheil do dheisciobuil-sa a' trasgadh?

15 Agus thubhairt Iosa riu, Am feud

clann seòmair an fhir-nuadh-phòsda 'bhi
brònach, am feadh a bhitheas am fear-
nuadh-pòsda maille riu[a]? Ach thig na
làithean anns an toirear am fear-nuadh-
pòsda uatha, agus an sin ni iad trasg-
adh[c].
16 Cha chuir duine sam bith mìr a
dh'eudach nuadh air seann eudach: oir
buinidh an ni a chuireadh g'a lìonadh
suas as an eudach, agus nithear an reub-
adh na's miosa.
17 Cha mhò a chuireas daoine fìon
nuadh ann an seann searragaibh: no
brisear na searragan[f], agus dòirtear am
fìon, agus caillear na searragan: ach
cuiridh iad fìon nuadh ann an searrag-
aibh nuadha, agus bithidh iad araon
tèaruinte.
18 'N uair a bha e a' labhairt nan
nithe so riu[h], feuch, thàinig uachdaran
àraidh, agus thug e aoradh dha, ag ràdh,
Fhuair mo nighean bàs air ball: ach thig-
sa agus cuir do làmh oirre agus bithidh i
beò.
19 Agus dh'éirich Iosa, agus lean e féin
agus a dheisciobuil e.
20 (Agus, feuch, thàinig bean[k], air an
robh dòrtadh fola ré dhà bhliadhna dheug,
air a chùlaobh, agus bhean i ri iomall
'eudaich:
21 Oir thubhairt i innte féin, Ma bhean-
as mi ach ri 'eudach[m], bithidh mi slàn.
22 Ach air tionndadh do Iosa mu'n
cuairt, chunnaic e i, agus thubhairt e,
A nighean, bitheadh deadh mhisneach
agad; shlànuich do chreidimh thu[n].
Agus bha a' bhean slàn o'n uair sin.)
23 Agus an uair a thàinig Iosa gu tigh
an uachdarain, agus a chunnaic e an
luchd-ciùil, agus a' chuideachd a' dean-
amh toirm *bhròin*[o],
24 Thubhairt e riu, Imichibh roimhibh,
oir cha-n 'eil an nigheanag marbh ach
'n a codal[q]. Agus rinn iad gàire fochaid
ris.
25 Ach an uair a chuireadh a' chuid-
eachd a mach[r], chaidh e a steach, agus
rug e air làimh oirre, agus dh'éirich an
nigheanag.
26 Agus chaidh iomradh sin a mach air
feadh na tìre sin uile.
27 Agus an uair a dh'imich Iosa as a
sin, lean dithis dhall e[t], ag éigheach, agus
ag ràdh, A Mhic Dhaibhidh[u], dean tròcair
oirnne.
28 Agus an uair a thàinig e steach do'n
tigh, thàinig na doill d'a ionnsuidh: agus
thubhairt Iosa riu, Am bheil sibh a'
creidsinn gur comasach mise air so a
dheanamh? Thubhairt iad ris, Tha, a
Thighearn'.
29 An sin bhean e ri an sùilibh, ag
ràdh, Bitheadh e dhuibh a réir 'ur creidimh.
30 Agus dh'fhosgladh an sùilean, agus
bhagair Iosa gu geur iad, ag ràdh, Faicibh
nach faigh neach air bith fios air so[y].
31 Ach an uair a dh'imich iad a mach,

B.C. 31.

[a] caib. 25. 1-10
Eoin 3. 29
[b] caib. 12. 22
Luc. 11. 14
[c] Isa. 22. 12
Luc. 24. 13-21
[d] Isa. 35. 6
[e] caib. 12. 24
Marc. 3. 22
Luc. 11. 15
[f] Iob 32. 19
[1] *bhailtean mòra agus beaga.*
[g] caib. 4. 23
[h] Marc. 5. 22
Luc. 8. 41, &c.
[i] Air. 27. 17
1 Ri. 22. 17
Ese. 34. 5
Sech. 10. 2
[j] Luc. 10. 2
Eoin 4. 35
[k] Marc. 5. 25
Luc. 8. 43
[l] Salm 68. 11
[m] Gnio. 19. 12
[n] Luc. 7. 50
18. 42
Gnio. 14. 9
[o] 2 Each. 35. 25
[p] Marc. 3. 13, 14
Luc. 9. 1, &c.
[q] Gnio. 20. 10
[r] 2 Ri. 4. 33, &c.
Marc. 5. 34
[s] Luc. 6. 13
[t] caib. 20. 30-34
[u] caib. 15. 22
Marc. 10. 47, 48
Luc. 18. 38, 39
[v] 2 Ri. 17. 24
[w] Gnio. 13. 46
Isa. 53. 6
Ier. 50. 6, 17
[x] caib. 3. 2
Luc. 9. 2
[y] caib. 12. 16
Isa. 42. 2
52. 13

sgaoil iad a chliù air feadh na dùthcha
sin uile.
32 Agus a' dol dhoibhsan a mach, feuch,
thug iad d'a ionnsuidh duine balbh anns
an robh deamhan[b].
33 Agus an déigh do an deamhan a bhi
air a thilgeadh a mach, labhair am balbh-
an[d]: agus ghabh an sluagh iongantas, ag
ràdh, Cha-n fhacas a' leithid so ann an
Israel riamh.
34 Ach thubhairt na Phairisich, Troimh
phrionnsa nan deamhan tha e a' tilgeadh
a mach dheamhan[e].
35 Agus ghabh Iosa mu chuairt nan
uile chaithrichean[1] agus bhailtean[g], a'
teagasg 'n an sionagogaibh, agus a' sear-
monachadh soisgeil na rìoghachd, agus a'
slànuchadh gach uile euslaint' agus eucail
am measg a' phobuill.
36 Ach an uair a chunnaic e an sluagh,
ghabh e truas diubh, air son gu-n robh iad
air fannachadh, agus air an sgapadh o
'chéile, mar chaoraich aig nach 'eil buach-
aille[i].
37 An sin thubhairt e r'a dheisciobluibh,
Gu deimhin is mòr am fogharadh[j], ach is
tearc an luchd-oibre.
38 Uime sin, guidhibh-se air Tighearn'
an fhogharaidh, luchd-oibre 'chur a mach
chum 'fhogharaidh féin[l].

CAIB. X.

1 *Chuir Criosd a mach a dhà Abstol dheug, agus thug e cumhachd dhoibh miorbhuilean a dheanamh:* 5 *theagaisg e iad:* 16 *thug e misneach dhoibh an aghaidh geur-lean-mhuinn,* 40 *agus gheall e beannachadh do'n dream a ghabhadh riu.*

AGUS air gairm a dhà dheisciobul
dheug d'a ionnsuidh, thug e cumh-
achd dhoibh an aghaidh nan spiorad
neòghlan[p], gu an tilgeadh a mach, agus
a shlànuchadh gach gnè euslaint', agus
gach gnè eucail.
2 Agus is iad so ainmean an dà Abstol
dheug[s]; an ceud *fhear*, Simon d'an goir-
ear Peadar, agus Aindreas a bhràthair,
Seumas mac Shebede, agus Eoin a
bhràthair;
3 Philip agus Bartolemeus, Tomas, agus
Mata an cìs-mhaor, Seumas mac Alphéuis,
agus Lebéus d'an co-ainm Tadéus;
4 Simon an Cànanach, agus Iudas
Iscariot, an neach fòs a bhrath esan.
5 Chuir Iosa an dà fhear dheug so a
mach a' tabhairt àithne dhoibh, ag ràdh,
Na gabhaibh gu slighe nan Cinneach,
agus na rachaibh a steach do *aon* bhaile
a bhuineas do na Samaritanaich[v]:
6 Ach gu ma fearr leibh dol a dh'ionn-
suidh chaorach chaillte tighe Israeil[w].
7 Agus air imeachd dhuibh, searmon-
aichibh, ag ràdh, Tha rìoghachd nèimh
am fagus[x].
8 Leighisibh an dream a tha tinn, glan-
aibh na lobhair, [dùisgibh na mairbh,]

tilgibh a mach na deamhain : a nasgaidh fhuair sibh, a nasgaidh thugaibh uaibh.

9 Na solairibh òr, no airgiod, no umha ann 'ur sporanaibh[b];

10 No màla chum 'ur turuis, no dà chòta, no brògan, no bataichean[1]: (oir is airidh am fear-oibre air a lòn[c].)

11 Agus go b'e air bith caithir no baile d'an téid sibh a steach feòraichibh cò tha 'n a dheadh-airidh innte ; agus fanaibh an sin gus am fàg sibh an t-àite sin.

12 Agus an uair a thig sibh a steach do thigh, beannaichibh dha.

13 Agus ma's airidh an tigh sin, thigeadh 'ur sìth air ; ach mur airidh, pilleadh 'ur sìth do'ur n-ionnsuidh féin a rìs[e].

14 Agus ge b'e neach nach gabh ruibh, agus nach éisd ri 'ur briathraibh ; air dol a mach as an tigh, no as a' bhaile sin dhuibh, crathaibh dhibh duslach 'ur cos[g].

15 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gur so-iomchaire a bhitheas staid fearainn Shodoim agus Ghomorah ann an là a' bhreitheanais, na staid a' bhaile sin[h].

16 Feuch, cuiream-sa sibhse mach mar chaoraich am measg mhadadh-alluidh : air an aobhar sin bithibh-se glic mar na nathraichean[j], agus neo-chronail mar na columain[l].

17 Ach bithibh air 'ur faicill o dhaoinibh[m], oir bheir iad 'an làimh sibh do chomhairlibh[n], agus sgiùrsaidh iad sibh 'n an sionagogaibh[o]:

18 Agus bheirear sibh an làthair uachdaran agus rìghrean air mo sgàth - sa[q], mar fhianuis dhoibh - san agus do na Cinnich.

19 Ach an uair a bheir iad 'an làimh sibh, na bitheadh e 'n a ro chàs oirbh cionnus no ciod a labhras sibh[r]; oir bheirear dhuibh, 's an uair sin féin, an ni a labhras sibh.

20 Oir cha sibhse a labhras, ach Spiorad 'ur n-Athar féin a labhras annaibh.

21 Agus bheir am bràthair a bhràthair féin suas chum bàis, agus an t-athair am mac ; agus éiridh a' chlann an aghaidh am pàrantan, agus bheir iad fainear gu-n cuirear gu bàs iad.

22 Agus bithidh fuath aig na h-uile dhaoinibh dhuibh air son m'ainme-sa : ach, ge b'e 'bhuanaicheas gus a' chrìoch, is e so a thèarnar[v].

23 Agus an uair a ni iad geur-leanmhuinn oirbh 's a' bhaile so, teichibh gu baile eile[x]; oir gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Nach imich sibh air feadh bhailtean Israeil mu-n tig Mac an duine.

24 Cha-n 'eil an deisciobul os ceann a mhaighstir[z], no an seirbhiseach os ceann a thighearna.

25 Is leòir do an deisciobul a bhi mar a mhaighstir, agus do an t-seirbhiseach *a bhi* mar a thighearna : ma ghoir iad Beelsebub[3] de fhear an tighe[b], nach mò na sin *a ghoireas iad e* d'a mhuinntir ?

26 Uime sin na bitheadh eagal oirbh

B.C. 31.

[a] Marc. 4. 22
Luc. 12. 2, 3
1 Cor. 4. 5
[b] Luc. 22. 35
1 Cor. 9. 7, &c.
[1] *bata.*
[c] Luc. 10. 7, &c.
[d] Isa. 8. 12, 13
51. 7, 12
1 Pead. 3. 14
[e] Salm 35. 13
[f] Gnio. 27. 34
[g] Neh. 5. 13
Gnio. 13. 51
18. 6
[h] caib. 11. 22, 24
[i] Tais. 3. 5
[j] Ròm. 16. 19
Eph. 5. 15
[k] 2 Tim. 2. 12
[l] Phil. 2. 15
[m] Phil. 3. 2
[n] caib. 24. 9
Marc. 13. 9
[o] Gnio. 5. 40
2 Cor. 11. 24
[p] Luc. 12. 49, 53
[q] Gnio. xxiv. xxv.
[r] Marc. 13. 11
Luc. 12. 11
[s] Salm 41. 9
Mic. 7. 6
[t] Luc. 14. 26
[2] *a bheatha.*
[u] caib. 16. 25
[v] Seum. 1. 12
[w] caib. 18. 5
25. 40, 45
Eoin 12. 44
[x] Gnio. 8. 1
[y] 1 Ri. 17. 10
Eabh. 6. 10
[z] Luc. 6. 40
Eoin 13. 16
15. 20
[a] caib. 25. 40
2 Cor. 8. 12
[3] *Beelsebul.*
[b] Eoin 8. 48

rompa : oir cha-n 'eil ni sam bith folaichte, nach foillsichear[a]; agus 'an ceilt, nach deanar aithnichte.

27 An ni a dh'innseas mise dhuibh 's an dorchadas, labhraibh e 's an t-solus ; agus an ni a chluinneas sibh 's a' chluais, searmonaichibh e air mullach nan tighean.

28 Agus na bitheadh eagal na muinntir sin oirbh a mharbhas an corp[d], ach aig nach 'eil comas an t-anam a mharbhadh : ach gu ma mò bhitheas eagal an Ti sin oirbh, a's urrainn an corp agus an t-anam a mhilleadh araon ann an ifrinn.

29 Nach 'eil dà ghealbhonn air an reiceadh air fheoirling : agus cha tuit a' h-aon diubh air an talamh as eugmhais *freasdail* 'ur n-Athar-se.

30 Ach tha eadhon fuilteinean 'ur cinn uile air an àireamh[f].

31 Air an aobhar sin na bitheadh eagal oirbh, is fearr sibhse na mòran ghealbhonn.

32 Uime sin ge b'e 'dh'aidicheas mise 'am fianuis dhaoine, aidichidh mise esan mar an ceudna 'am fianuis m'Athar a tha air nèamh[i].

33 Ach ge b'e 'dh'àicheadhas mise 'am fianuis dhaoine[k], àicheadhaidh mise esan 'am fianuis m'Athar a tha air nèamh.

34 Na measaibh gu-n d' thàinig mise a chur sìthe air an talamh : cha-n ann a chur sìthe a thàinig mi, ach *a chur* claidheimh[p].

35 Oir thàinig mi a chur duine an aghaidh 'athar, agus na nighinn an aghaidh a màthar, agus bean a' mhic an aghaidh a màthar-chéile.

36 Agus is iad muinntir a theaghlaich féin *a bhitheas* 'n an naimhdibh do dhuine[s].

37 An ti a ghràdhaicheas athair no màthair na's mò na mise[t], cha-n airidh orm e : agus an ti a ghràdhaicheas mac no nighean os mo cheann-sa, cha-n airidh orm e :

38 Agus an ti nach glac a chrann-ceusaidh, agus nach lean mise, cha-n airidh orm e.

39 An ti a gheibh 'anam[2], caillidh se e[u]: ach an ti a chailleas 'anam air mo shonsa, gheibh se e.

40 An ti a ghabhas ruibhse, gabhaidh e riumsa[w]; agus an ti a ghabhas riumsa, gabhaidh e ris an ti a chuir uaith mi.

41 An ti a ghabhas ri fàidh ann an ainm fàidh', gheibh e duais fàidh'[y]; agus an ti a ghabhas ri fìrean ann an ainm fìrein, gheibh e duais fìrein.

42 Agus ge b'e 'bheir cupan a dh'uisge fuar a mhàin r'a òl do aon de'n mhuinntir bhig so, 'an ainm deisciobuil, gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, nach caill e air chor sam bith a dhuais[a].

CAIB. XI.

1 *Chuir Eoin a dheisciobuil a dh'ionnsuidh Chriosd.* 7 *Fianuis Chriosd mu thimchioll*

Eoin. 18 *Barail an t-sluaigh mu thimchioll Eoin agus mu thimchioll Chriosd.* 20 *Chronaich Criosd muinntir Bhetsaida, &c.* 28 *A ghairm thròcaireach do'n t-sluagh a tha fo throm uallach.*

AGUS tharladh, an uair a chrìochnaich
Iosa àitheantan a thabhairt d'a dhà
dheisciobul dheug, gu-n d'imich e as a sin
a theagasg agus a shearmonachadh 'n am
bailtibh.
2 A nis an uair a chual' Eoin anns a'
phrìosan[f] gniomhara Chriosd, chuir e
dithis d'a dheisciobluibh *d'a ionnsuidh*,
3 Agus thubhairt e ris, An tusa an ti
ud a bha ri teachd, no am bi sùil againn
ri neach eile?
4 Fhreagair Iosa agus thubhairt e riu,
Imichibh agus innsibh do Eoin na nithe
a tha sibh a' cluinntinn agus a' faicinn:
5 Tha na doill a' faotainn am fradh-
airc, agus na bacaich ag imeachd, tha na
lobhair air an glanadh, agus na bodhair a'
cluinntinn, tha na mairbh air an dùsgadh,
agus an soisgeul air a shearmonachadh
do na bochdaibh.
6 Agus is beannaichte an ti nach faigh
oilbheum annam-sa[i].
7 Agus air imeachd dhoibhsan air falbh,
thòisich Iosa air labhairt ris an t-sluagh
mu thimchioll Eoin, *ag ràdh*, Ciod e an
ni a chaidh sibh a mach do'n fhàsach a
dh'fhaicinn[k]? an i cuilc air a crathadh le
gaoith[l]?
8 Ach ciod e an ni a chaidh sibh a
mach a dh'fhaicinn? *an* e duine air a
sgeadachadh ann an eudach mìn? feuch,
a' mhuinntir a chaitheas eudach mìn, is
ann 'an tighibh nan rìghrean a tha iad.
9 Ach ciod e an ni a chaidh sibh a
mach a dh'fhaicinn? *An* e fàidh? seadh,
tha mi ag ràdh ruibh, agus na's mò na
fàidh.
10 Oir is e so an ti mu'm bheil e
sgrìobhta, Feuch[p], cuiream-sa mo theachd-
aire roimh do ghnùis, a dh'ulluicheas
do shlighe romhad.
11 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
'n am measg-san a rugadh le mnathan,
nach d'éirich neach a's mò na Eoin Baist-
idh: gidheadh, an ti sin a's lugha ann an
rìoghachd nèimh, is mò e na esan.
12 Agus o làithibh Eoin Baistidh gus
a nis, tha rìoghachd nèimh a' fulang
ainneirt[t], agus luchd na h-ainneirt 'g a
glacadh le làmhachas-làidir.
13 Oir rinn na fàidhean uile, agus an
lagh fàidheadaireachd gu *àm* Eoin.
14 Agus ma's toil leibh a ghabhail, is
e so Elias a bha ri teachd[w].
15 Ge b'e aig am bheil cluasan chum
éisdeachd[z], éisdeadh e.
16 Ach cò ris a shamhluicheas mise an
ginealach so? Is cosmhuil e ri cloinn a
shuidheas anns a' mhargadh, agus ag
éigheach r'an companaich,
17 Agus ag ràdh, Rinn sinne pìobair-
eachd dhuibhse, ach cha d' rinn sibhse
dannsa: rinn sinne tuireadh dhuibhse,
ach cha d' rinn sibhse gul.
18 Oir thàinig Eoin cha-n ann ag ith-
eadh no ag òl[a], agus tha iad ag ràdh,
Tha deamhan aige[b].
19 Thàinig Mac an duine ag itheadh
agus ag òl[c], agus tha iad ag ràdh, Feuch,
duine geòcach agus pòiteir fìona, caraid
chìs-mhaor agus pheacach[d]. Ach tha
gliocas air a fìreanachadh le a cloinn[e].
20 An sin thòisich e air achmhasan a
thabhairt do na bailtibh anns am mò
an d' rinneadh d'a oibribh cumhachdach,
air son nach d' rinn iad aithreachas.
21 Is an-aoibhinn duit, a Chorasin;
is an-aoibhinn duit, a Bhetsaida[g]: oir nan
robh na h-oibre cumhachdach a rinneadh
annaibh-se, air an deanamh ann an Tìorus
agus ann an Sidon, is fada o'n a rinn iad
aithreachas ann an sac-eudach agus 'an
luaithre.
22 Ach tha mi ag ràdh ruibh, Gu-m bi
staid Thìoruis agus Shidoin na's so-iom-
chaire ann an là a' bhreitheanais[h] na
bhitheas 'ur staid-se.
23 Agus thusa, a Chapernaum, a tha
air do thogail suas gu nèamh[j], tilgear sìos
gu ifrinn thu: oir nan robh na h-oibre
cumhachdach a rinneadh annad-sa, air
an deanamh ann an Sodom, dh'fhan e
gun a sgrios gus an diugh.
24 Ach tha mi ag ràdh ruibh, gur so-
iomchaire a bhitheas e do fhearann Sho-
doim ann an là a' bhreitheanais[m], na
dhuit-sa.
25 Anns an àm sin fhreagair Iosa agus
thubhairt e[n], Tha mi a' toirt buidheach-
ais dhuit, O Athair, a Thighearna nèimh
agus na talmhainn, air son gu-n d'fholaich
thu na nithe so o dhaoinibh eagnuidh
agus tuigseach, agus gu-n d'fhoillsich thu
iad do leanabaibh[o].
26 Seadh, Athair, do bhrìgh gu-m b'ann
mar sin a bha do dheadh thoil-sa.
27 Tha na h-uile nithe air an tabhairt
thairis dhomhsa le m'Athair[q]: agus cha-n
aithne do neach air bith am Mac, ach do
an Athair: ni mò is aithne do neach air
bith an t-Athair, ach do an Mhac[r], agus
do gach aon d'an àill leis a' Mhac 'fhoill-
seachadh.
28 Thigibh a m' ionnsuidh-sa, sibhse
uile a tha ri saothair[s], agus fo throm
uallach, agus bheir mise suaimhneas
dhuibh.
29 Gabhaibh mo chuing oirbh, agus
fòghlumaibh uam[u], oir tha mise macanta
agus iriosal ann an cridhe[v]: agus gheibh
sibh fois do 'ur n-anamaibh[x].
30 Oir tha mo chuing-sa so-iomchair[y],
agus tha m'uallach eutrom.

CAIB. XII.

1 *Chronaich Criosd doille nam Phairiseach mu thimchioll brisidh na sàbaid,* 3 *le sgrìobtuiribh,* 11 *le reuson,* 13 *agus le miorbhuil.* 22 *Shlànuich e an duine dall agus balbh anns an*

B.C. 31.

a caib. 3. 4; Luc. 1. 15
b caib. 10. 25; Eoin 7. 20
c caib. 9. 10; Eoin 2. 2; 12. 2
d Luc. 15. 2; 19. 7
e Salm 92. 5, 6; Gnà. 17. 24
f Luc. 7. 18, &c.
g Eoin 12. 21
h Luc. 10.13, &c.
i Isa. 8. 14, 15; 1 Cor. 1. 22, 23; 1 Pead. 2. 8
j Isa. 14. 13-15; Tuir. 2. 1
k Luc. 7. 24-30
l Eph. 4. 14; Seum. 1. 6
m rann 22
n Luc. 10. 21, &c.
o Salm 8. 2; Ier. 1. 7, 8; 1 Cor. 1. 27
p Isa. 40. 3; Mal. 3. 1; Luc. 1. 76
q caib. 28. 18; Luc. 10. 22; Eoin 3. 35; 17. 2; 1 Cor. 15. 27
r Eoin 1. 18; 1 Eoin 5. 20
s Isa. 55. 1-4
t Luc. 16. 16
u Phil. 2. 5-8; 1 Pead. 2. 21
v Sech. 9. 9
w caib. 17. 12; Mal. 4. 5
x Ier. 6. 16
y 1 Eoin 5. 3
z Tais. 2. 7, &c.

robh deamhan. 31 Cha mhaithear toibheum an aghaidh an Spioraid Naoimh.

CHAIDH Iosa 's an àm sin air là na
sàbaid troimh na h-achaidhean arbh-
air[a], agus bha ocras air a dheisciobuil,
agus thòisich iad air diasan arbhair a
bhuain[b], agus itheadh.
2 Ach an uair a chunnaic na Phairis-
ich so, thubhairt iad ris, Feuch, tha do
dheisciobuil a' deanamh an ni nach coir
a dheanamh air là na sàbaid[c].
3 Agus thubhairt esan riu, Nach do
leugh sibh ciod a rinn Daibhidh an uair
a bha acras air féin[f], agus air a' mhuinntir
a bha maille ris;
4 Cionnus a chaidh e steach do thigh
Dhé, agus a dh'ith e aran na fianuis[g],
nach robh ceaduichte dha féin itheadh,
no dhoibhsan a bha maille ris, ach do na
sagartaibh a mhàin[h]?
5 No nach do leugh sibh 's an lagh, gu
bheil na sagairt anns an teampull air
làithibh na sàbaid a' briseadh na sàbaid[i],
agus iad neo-chiontach?
6 Ach tha mise ag ràdh ruibh, gu bheil
's an ionad so neach a's mò na an team-
pull[k].
7 Agus nam bitheadh fhios agaibh ciod
is ciall da so, Tròcair is àill leam agus
cha-n iobairt[l], cha dìteadh sibh an dream
a tha neo-chiontach.
8 Oir is e Mac an duine Tighearna na
sàbaid.
9 Agus air dha imeachd as a sin[m], chaidh
e steach d'an sionagog;
10 Agus, feuch, bha duine ann aig an
robh làmh sheargta: agus dh'fheòraich
iad dheth, ag ràdh, Am bheil e ceadaichte
leigheas a dheanamh air làithibh na sàb-
aid[n]? chum gu-m bitheadh cùis-dhìtidh
aca 'n a aghaidh.
11 Agus thubhairt esan riu, Cò an
duine agaibh-se aig am bi aon chaora,
agus, ma thuiteas i ann an slochd air là na
sàbaid[q], nach beir oirre, agus nach tog a
nìos i?
12 Nach mòr ma ta is fearr duine na
caora? Uime sin tha e ceaduichte maith
a dheanamh air làithibh na sàbaid.
13 An sin thubhairt e ris an duine,
Sìn a mach do làmh: agus shìn e mach
i; agus bha i air a h-aiseag slàn, mar an
làmh eile.
14 Ach chaidh na Phairisich a mach,
agus chum iad comhairle 'n a aghaidh,
cionnus a dh' fheudadh iad a mhill-
eadh.
15 Ach an uair a thuig Iosa *so*, dh'imich
e as a sin: agus lean slòigh mhòr e, agus
leighis e iad uile.
16 Agus thug e sparradh dhoibh chum
nach deanadh iad aithnichte e:
17 A chum gu-n coimhliontadh an ni a
labhradh le Esaias am fàidh, ag ràdh[u],
18 Feuch, mo sheirbhiseach a thagh
mi; m'aon gràdhach anns am bheil tlachd
aig m'anam: cuiridh mi mo Spiorad
air, agus nochdaidh e breitheanas do na
Cinnich.
19 Cha dean e strì, agus cha ghlaodh e;
ni mò a chluinneas neach air bith a ghuth
air na sràidibh.
20 Cha bhris e a' chuile bhrùite, agus
cha mhùch e an lion as am bi deatach,
gus an tabhair e mach breitheanas chum
buaidh.
21 Agus 'n a ainm-san bithidh muin-
ighinn aig na Cinnich[d].
22 An sin thugadh d'a ionnsuidh duine
anns an robh deamhan[e], dall agus balbh:
agus shlànuich se e, ionnus gu-n do labh-
air am balbhan agus gu-n robh an dall a'
faicinn.
23 Agus ghabh am pobull uile iong-
antas, agus thubhairt iad, An e so Mac
Dhaibhidh?
24 Ach an uair a chuala na Phairisich
so, thubhairt iad, Cha-n 'eil *am fear* so a'
tilgeadh a mach dheamhan, ach troimh
Bheelsebub prionnsa nan deamhan.
25 Agus thuig Iosa an smuaintean[j], agus
thubhairt e riu, Gach rìoghachd a tha
roinnte 'n a h-aghaidh féin, nithear 'n a
fàsach i; agus gach uile bhaile no tigh a
tha roinnte 'n a aghaidh féin, cha seas e.
26 Agus ma thilgeas Satan a mach
Satan, tha e roinnte 'n a aghaidh féin;
air an aobhar sin cionnus a sheasas a
rìoghachd?
27 Agus ma tha mise troimh Bheelsebub
a' tilgeadh a mach dheamhan, troimh cò
am bheil 'ur clann-se 'g an tilgeadh a
mach? Uime sin bithidh iad-san 'n am
breitheamhnaibh oirbh:
28 Ach ma's ann le Spiorad Dhé a
tha mise a' tilgeadh a mach dheamhan,
thàinig rìoghachd Dhé do 'ur n-ionnsuidh-
se[o].
29 No cionnus is urrainn neach dol do
thigh duine làidir[p], agus airneis a thighe
a chreachadh, mur ceangail e air tùs an
duine làidir? agus an sin creachaidh e a
thigh.
30 An ti nach 'eil leam, tha e a'm'
aghaidh[r]; agus an ti nach cruinnich leam,
sgapaidh e.
31 Air an aobhar sin tha mi ag ràdh
ruibh, Gu maithear gach peacadh agus
gach toibheum do dhaoinibh[s]: gidheadh
cha mhaithear toibheum *an aghaidh* an
Spioraid *Naoimh* do dhaoinibh[t].
32 Agus ge b'e neach a labhras focal an
aghaidh Mhic an duine, maithear dha e:
ach ge b'e neach a labhras an aghaidh an
Spioraid Naoimh, cha mhaithear dha e,
anns an t-saoghal so, no anns an t-saoghal
a tha ri teachd.
33 An dara cuid deanaibh a' chraobh
maith, agus a toradh maith; no dean-
aibh a' chraobh truaillidh, agus a toradh
truaillidh: oir is ann air a toradh a
dh'aithnichear a' chraobh[v].
34 A shliochd nan nathraiche nimhe[w],
cionnus a dh'fheudas sibh nithe maithe

B.C. 31.

[a] Marc. 2. 23, &c.
Luc. 6. 1, &c.
[b] Deut. 23. 25
[c] Ecs. 31. 15
[d] Ròm. 15. 12
[e] Marc. 3. 11
Luc. 11. 14
[f] 1 Sam. 21. 6
[g] Ecs. 25. 30
[h] Ecs. 29. 32, 33
[i] Eoin 7. 22, 23
[j] Salm 139. 2
Eoin 2. 24, 25
[k] caib. 23. 17-21
2 Each. 6. 18
Mal. 3. 1
[l] Hos. 6. 6
[m] Marc. 3. 1, &c.
Luc. 6. 6, &c.
[n] Luc. 14. 3
[o] caib. 6. 33
Dan. 2. 44
Luc. 11. 20
[p] Isa. 49. 24
53. 12
Tais. 12. 7-10
[q] Deut. 22. 4
[r] Eoin 2. 19
[s] Marc. 3. 38
Luc. 12. 10
[t] Eabh. 10. 29
1 Eoin 5. 16
[u] Isa. 42. 1
[v] caib. 7. 16, 17
[w] caib. 3. 7

a labhairt, agus sibh féin olc? oir is ann á pailteas a' chridhe a labhras am beul[b].

35 Bheir duine maith a mach nithe maithe á deadh ionmhas a chridhe: agus bheir an droch dhuine mach droch nithe as a dhroch ionmhas.

36 Ach tha mi ag ràdh ruibh, Gu-n toir daoine cunntas ann an là a' bhreitheanais air son gach focail dhìomhain a labhras iad[c].

37 Oir le d'fhoclaibh saorar thu[d], agus le d'fhoclaibh dìtear thu.

38 An sin fhreagair dream àraidh de na sgrìobhaichean agus de na Phairisich, ag ràdh, A mhaighstir, bu mhiann leinn comharadh fhaicinn uait[e].

39 Ach fhreagair esan agus thubhairt e riu, Tha ginealach olc agus adhaltranach[g] ag iarraidh comharaidh, agus cha toirear comharadh dhoibh, ach comharadh an fhàidh Ionais.

40 Oir mar a bha Ionas ann am broinn na muice-mara[i] tri làithean agus tri oidhchean; is ann mar sin a bhitheas Mac an duine ann an cridhe na talmhainn tri làithean agus tri oidhchean.

41 Eiridh muinntir Ninebheh 's a' bhreitheanas maille ris a' ghinealach so, agus dìtidh iad e[j]; oir rinn iad aithreachas aig searmoin Ionais[k]; agus, feuch, *tha* na's mò na Ionas an so.

42 Eiridh ban-righinn na h-àirde deas[l] 's a' bhreitheanas maille ris a' ghinealach so, agus dìtidh i e: oir thàinig i o na h-àitibh a's iomallaiche de'n talamh a dh'éisdeachd gliocais Sholaimh[m]; agus, feuch, *tha* na's mò na Solamh an so.

43 An déigh do'n spiorad neòghlan dol a mach á duine[n], imichidh e troimh ionadaibh tiorma, ag iarraidh foise, agus cha-n fhaigh e.

44 An sin their e, Pillidh mi do m' thigh as an d'thàinig mi; agus air teachd dha, gheibh e falamh, sguabta, agus deadh-mhaiseach *e*.

45 Imichidh e an sin, agus bheir e leis seachd spioraid eile a's miosa na e féin, agus théid iad a steach agus gabhaidh iad còmhnuidh an sin: agus bithidh staid dheireannach an duine sin na's miosa na a cheud staid[q]. Is ann eadhon mar sin a thachaireas do'n ghinealach aingidh so.

46 Agus air dha 'bhi fathast a' labhairt ris a' phobull, feuch, sheas a mhàthair agus a bhràithrean[s] a muigh, ag iarraidh labhairt ris.

47 An sin thubhairt neach éigin ris, Feuch, tha do mhàthair, agus do bhràithrean 'n an seasamh a muigh, ag iarraidh labhairt riut.

48 Ach fhreagair esan agus thubhairt e ris an ti a dh'innis *so* dha, Cò i mo mhàthair? agus cò iad mo bhràithrean?

49 Agus air sìneadh a làimhe chum a dheisciobul, thubhairt e, Feuch mo mhàthair, agus mo bhràithrean!

B.C. 31.

a caib. 7. 20; Eoin 15. 14; Gal. 5. 6; Eabh. 2. 11-16; 1 Eoin 2. 17
b Luc. 6. 45
c Ecl. 12. 14; Eph. 5. 4, 6; Iud. 15
d Gnà. 13. 3
e caib. 16. 1; 1 Cor. 1. 22
f Luc. 5. 3
g Isa. 57. 3
h Marc. 4. 2; Luc. 8. 5, &c.
i Ion. 1. 17
j Ròm. 2. 27
k Ion. 3. 5
l Luc. 11. 31, &c.
m 2 Each. 9. 1
n Luc. 11. 24
o caib. 11. 15
p caib. 11. 25; Marc. 4. 11; 1 Cor. 2. 10, 14; Eph. 1. 9, 18; 3. 9; Col. 1. 26, 27; 1 Eoin 2. 27
q Eabh. 6. 4; 10. 26; 2 Pead. 2. 20, 22
r caib. 25. 29; Luc. 19. 26
s Marc. 3. 31-35; Luc. 8. 19, &c.
t Isa. 6. 9

50 Oir ge b'e neach a ni toil m'Athar-sa a tha air nèamh[a], is e sin féin mo bhràthair, agus mo phiuthar, agus mo mhàthair.

CAIB. XIII.

1 *Cosamhlachd an fhir-chuir agus an t-sìl,* 18 *air eadar-mhìneachadh.* 24 *Cosamhlachd a' chogaill;* 31 *an t-sìl mhustaird;* 33 *na làibhin;* 44 *an ionmhais fholaichte;* 45 *agus na nèamhnuide.* 54 *Rinn muinntir a dhùthcha tàir air Criosd.*

AIR an là sin féin chaidh Iosa mach as an tigh, agus shuidh e ri taobh na fairge.

2 Agus chruinnich sluagh mòr d'a ionnsuidh, air chor as air dol a steach do luing dha[f], gu-n do shuidh e; agus sheas an sluagh uile air an tràigh.

3 Agus labhair e mòran de nithibh riu ann an cosamhlachdaibh, ag ràdh, Feuch, chaidh fear-cuir a mach a chur *sìl*[h].

4 Agus a' cur *an t-sìl* da, thuit cuid dheth ri taobh an rathaid; agus thàinig an eunlaith agus dh'ith iad e.

5 Thuit cuid air ionadaibh creagach, far nach robh mòran talmhainn aige; agus air ball dh'fhàs e suas, do bhrìgh nach robh doimhneachd talmhainn aige.

6 Ach air éirigh do'n ghréin dhothadh e; agus, do bhrìgh nach robh freumh aige, shearg e as.

7 Agus thuit cuid am measg droighinn: agus dh'fhàs an droighionn suas, agus mhùch se e.

8 Ach thuit cuid eile ann am fearann maith, agus thug e toradh a mach, cuid a' cheud uiread, cuid a' thri fichead, cuid a dheich 'ar fhichead uiread *'s a chuireadh.*

9 Ge b'e neach aig am bheil cluasan chum éisdeachd, éisdeadh e[o].

10 Agus thàinig na deisciobuil, agus thubhairt iad ris, C'ar son a tha thu a' labhairt riu ann an cosamhlachdaibh?

11 Fhreagair esan agus thubhairt e riu, Do bhrìgh gu-n d' thugadh dhuibh-se eòlas a bhi agaibh air rùn dìomhair rìoghachd nèimh[p], ach dhoibhsan cha-n 'eil so air a thabhairt.

12 Oir ge b'e neach aig am bheil, dhasan bheirear[r], agus bithidh aige an tuilleadh pailteis: ach ge b'e neach aig nach 'eil, uaithesan bheirear eadhon an ni a tha aige.

13 Uime sin tha mise a' labhairt riu ann an cosamhlachdaibh, do bhrìgh air dhoibh faicinn nach faic iad, agus a' cluinntinn dhoibh nach cluinn iad, agus nach tuig iad.

14 Agus annta-san tha fàidheadaireachd Esaiais air a coimhlionadh, a tha 'g ràdh[t], Le éisdeachd cluinnidh sibh, agus cha tuig sibh; agus le amharc chi sibh, agus cha-n aithnich sibh.

15 Oir tha cridhe a' phobuill so air fàs reamhar, agus an cluasan mall chum éisd-

eachd, agus dhruid iad an sùilean; air eagal uair air bith gu faiceadh iad le'n sùilibh, agus gu-n cluinneadh iad le'n cluasaibh, agus gu-n tuigeadh iad le'n cridhe, agus gu-m bitheadh iad air an iompachadh, agus gu-n slànuichinn-sa iad.

16 Ach is beannaichte 'ur sùilean-se[b], oir tha iad a' faicinn; agus 'ur cluasan, oir tha iad a' cluinntinn.

17 Oir tha mi ag ràdh ruibh gu fìrinneach, Gu-m b'iomadh fàidh agus fìrean leis am bu mhiann na nithe so fhaicinn[d], a tha sibhse a' faicinn, agus nach fac iad: agus na nithe so chluinntinn, a tha sibhse a' cluinntinn, agus nach cual' iad.

18 Eisdibh air an aobhar sin ri cosamhlachd an t-sìoladair.

19 An uair a chluinneas neach air bith focal na rìoghachd, agus nach toir e fainear e, thig an droch *spiorad*[g], agus bheir e air falbh an ni a chuireadh 'n a chridhe: is e so esan anns an do chuireadh an sìol ri taobh an rathaid.

20 Ach esan a fhuair sìol ann an àitibh creagach, is e so an ti a chluinneas am focal, agus a ghabhas e air ball le gairdeachas[h];

21 Gidheadh cha-n 'eil freumh aige ann féin, ach fanaidh e ré tamuill[i]: agus an uair a thig trioblaid, no geur-leanmhuinn air son an fhocail, air ball gheibh e oilbheum[k].

22 Esan mar an ceudna a ghabh sìol am measg an droighinn, is e so an ti a tha 'cluinntinn an fhocail; agus tha ro chùram an t-saoghail so[n], agus mealltaireachd beartais a' mùchadh an fhocail[o], agus bithidh e gun toradh.

23 Ach an ti ud a ghabh sìol ann an deadh fhearann, is e sin an neach a tha 'cluinntinn an fhocail, agus 'g a thoirt fainear; neach mar an ceudna a tha 'giùlan toraidh[p], agus a tha 'toirt a mach cuid a' cheud uiread, cuid a' thri fichead, agus cuid eile a' dheich 'ar fhichead uiread '*s a chuireadh.*

24 Chuir e cosamhlachd eile mach dhoibh, ag ràdh[t], Is cosmhuil rìoghachd nèimh ri duine a chuir sìol maith 'n a fhearann[v]:

25 Agus an uair a bha daoine 'n an codal, thàinig a nàmhaid agus chuir e cogal[1] am measg a' chruithneachd, agus dh'imich e roimhe.

26 Ach an uair a thàinig an t-arbhar fo dhéis, agus a thug e mach a thoradh, dh'fhoillsich an cogal e féin mar an ceudna.

27 Agus air teachd do sheirbhisich fhir-an-tighe thubhairt iad ris, A thighearna, nach do chuir thusa sìol maith ann ad fhearann? c'àite, ma seadh, an d'fhuair e an cogal?

28 Thubhairt esan riu, Rinn nàmhaid éigin so. Agus thubhairt na seirbhisich ris, An àill leat, uime sin, gu-n téid

B.C. 31.

[a] 1 Cor. 4. 5
[b] caib. 16. 17
Luc. 10. 23, 24
Eoin 20. 29
2 Cor. 4. 6
[c] Mal. 3. 18
4. 1, 2
[d] Eph. 3. 5, 6
Eabh. 11. 13
1 Pead. 1. 10, 11
[e] Luc. 3. 17
[f] Marc. 4. 30
[g] 1 Eoin 2. 13, 14
3. 12
[h] Isa. 58. 2
Ese. 33. 31, 32
Eoin 5. 35
Gal. 4. 15
[i] Hos. 6. 4
[j] Marc. 4. 33
[k] caib. 24. 10
26. 31
2 Tim. 4. 16
[l] Salm 78. 2
[m] Luc. 10. 24
Ròm. 16. 25, 26
Col. 1. 26
[n] Luc. 14. 16-24
[o] Marc. 10. 23
1 Tim. 6. 9
2 Tim. 4. 10
[p] Eoin 15. 5
[q] Ròm. 10. 18
Col. 1. 6
[r] 1 Pead. 1. 23
[s] Eoin 8. 44
Gnio. 13. 10
1 Eoin 3. 8
[t] Isa. 28. 10, 13
[u] Ioel 3. 13
Tais. 14. 15
[v] 1 Pead. 1. 23
[w] Tais. 14. 15-19
[1] *goin-fheur*
[x] Luc. 13. 27
[y] caib. 3. 12
Tais. 19. 20
20. 10
[z] caib. 8. 12
[a] Dan. 12. 3
1 Cor. 15. 49

sinne agus gu-n cruinnich sinn ri 'chéile iad?

29 Ach thubhairt esan, Cha-n àill; air eagal an uair a chruinnicheas sibh an cogal, gu-n spìon sibh an cruithneachd maille ris[a].

30 Leigibh leo fàs araon gus *an tig* am fogharadh: agus ann an àm an fhogharaidh their mise ris an luchd-buana, Cruinnichibh air tùs an cogal[c], agus ceanglaibh e 'n a cheanglachain chum a losgaidh: ach cruinnichibh an cruithneachd do m' shabhal[e].

31 Chuir e mach cosamhlachd eile dhoibh, ag ràdh, Tha rìoghachd nèimh cosmhuil ri gràinne de shìol mustaird[f], a ghabh neach agus a chuir e 'n a fhearann.

32 Ni gun amharus a's lugha de gach uile phòr: gidheadh air fàs da, is e a's mò de na luibheannaibh, agus fàsaidh e 'n a chrann: ionnus gu-n tig eunlaith an athair, agus gu-n dean iad nid 'n a gheugaibh.

33 Cosamhlachd eile labhair e riu; Is cosmhuil rìoghachd nèimh ri taois ghoirt, a ghabh bean agus a dh'fholaich i ann an tri tomhasaibh mine, gus an do ghoirticheadh an t-iomlan.

34 Na nithe sin uile labhair Iosa ris a' phobull ann an cosamhlachdaibh[j]; agus gun chosamhlachd cha do labhair e riu:

35 A chum gu-n coimhliontadh an ni a labhradh leis an fhàidh, ag ràdh, Fosglaidh mi mo bheul ann an cosamhlachdaibh[l], cuiridh mi'n céill nithe a bha folaichte o thòiseach an t-saoghail[m].

36 An sin chuir Iosa am pobull air falbh, agus chaidh e steach do'n tigh; agus thàinig a dheisciobuil d'a ionnsuidh, ag ràdh, Minich dhuinne cosamhlachd cogail an fhearainn.

37 Agus fhreagair esan agus thubhairt e riu, An ti a chuireas an sìol maith is e Mac an duine e:

38 Is e am fearann an domhan[q]: agus is e an sìol maith clann na rìoghachd[r]: ach is e an cogal clann an droch *spioraid*[s]:

39 'S e an nàmhaid a chuir iad an diabhul: 's e am fogharadh deireadh an t-saoghail[u]: agus is iad na buanaichean na h-aingil[w].

40 Agus amhuil a chruinnichear an cogal, agus a loisgear le teine e, is ann mar sin a bhitheas ann an deireadh an t-saoghail so.

41 Cuiridh Mac an duine 'aingil uaith, agus tionailidh iad as a rìoghachd na h-uile nithe a bheir oilbheum, agus iadsan a tha 'deanamh aingidheachd[x];

42 Agus tilgidh siad iad anns an àmhuinn air dearg-lasadh[y]: an sin bithidh gul agus gìosgan fhiacal[z].

43 An sin dealraichidh na fìreanan mar a' ghrian[a], ann an rìoghachd an Athar féin. Ge b'e aig am bheil cluasan chum éisdeachd, éisdeadh e.

44 A ris, tha rìoghachd nèimh cosmhuil

ri ionmhas air 'fholach ann am fearann[a];
ni an déigh fhaotainn, a dh'fholaich
duine, agus air sgàth a ghairdeachais air
a shon, dh'imich e agus reic e na bha aige
uile[c], agus cheannaich e am fearann sin[d].
45 A rìs, is cosmhuil rìoghachd nèimh
ri ceannaiche àraidh ag iarraidh nèamh-
nuide maiseach :
46 Agus air amas da air aon nèamhnuid
ro luachmhoir[g], dh'imich e agus reic e na
bha aige, agus cheannaich e i.
47 A rìs, tha rìoghachd nèimh cosmhuil
ri lìon air a thilgeadh 's an fhairge, agus
a chruinnich de gach uile sheòrsa *éisg*[i]:
48 Agus air dha 'bhi làn, tharruing *na
h-iasgairean* e chum na tràighe, agus air
suidhe dhoibh, chruinnich iad na *h-éisg*
mhaithe ann an soithichibh, ach thilg iad
na droch *éisg* a mach.
49 Is ann mar sin a bhitheas ann an
deireadh an t-saoghail : théid na h-aingil
a mach, agus dealaichidh iad na droch
dhaoine á measg nam fìreanan[j];
50 Agus tilgidh siad iad 's an àmhuinn
theinntich[l]: an sin bithidh gul agus gìos-
gan fhiacal.
51 Thubhairt Iosa riu, An do thuig sibh
na nithe so uile ? thubhairt iad ris, Thuig,
a Thighearn'.
52 Agus thubhairt esan riu, Air an
aobhar sin, gach uile sgrìobhaiche a tha
fòghluimte chum rìoghachd nèimh, is
cosmhuil e ri fear-tighe, a bheir a mach
as 'ionmhas nithe nuadh agus sean[n].
53 Agus thachair an uair a chrìochnaich
Iosa na cosamhlachda so, gu-n d'imich e
as a sin.
54 Agus an uair a thàinig e d'a dhùth-
aich féin[p], theagaisg e iad 'n an sionagog,
ionnus gu-n do ghabh iad iongantas, agus
gu-n dubhairt iad, C'àit an d'fhuair am
fear so an gliocas so, agus na feartan so ?
55 Nach e so mac an t-saoir ? nach e
ainm a mhàthar Muire ? nach iad a
bhràithre Seumas, agus Ioses, agus Si-
mon, agus Iudas ?
56 Agus a pheathraiche, nach 'eil iad
uile maille ruinn ? c'àit uime sin an
d'fhuair an duine so na nithe ud uile ?
57 Agus fhuair iad oilbheum ann[t].
Ach thubhairt Iosa riu, Cha-n 'eil fàidh
gun urram, ach 'n a dhùthaich féin, agus
'n a thigh féin.
58 Agus cha d' rinn e mòran oibre cumh-
achdach an sin, air son am mi-chreidimh.

CAIB. XIV.

1 *Barail Heroid mu thimchioll Chriosd.* 3 *Chaidh an ceann a bhuntainn a dh'Eoin Baistidh.* 13 *Chaidh Iosa gu ionad fàsail,* 15 *far an do bheathaich e cùig mìle fear le cùig builionnan, agus dà iasg.* 22 *Dh'imich e air an fhairge a dh'ionnsuidh a dheisciobul.* 34 *Shlànuich e sluagh a bha euslan.*

'S AN àm sin chuala Herod an tetrarch
cliù Iosa,
2 Agus thubhairt e r'a sheirbhisich, Is

B.C. 31.

a Gnà. 2. 4, 5
b Luc. 3. 19, 20
c Phil. 3. 7, 8
d Isa. 55. 1
Tais. 3. 18
e Luc. 3. 1
f Lebh. 18. 16
20. 21
g Gnà. 3. 14, 15
8. 11
h caib. 21. 26
Luc. 20. 6
i caib. 22. 10
j caib. 25. 32
k Gnà. 29. 10
l rann 42
m Bre. 11. 31, 35
Dan. 6. 14-16
Bre. 21. 1
1 Sam. 14. 28
25. 22
Ecl. 5. 2
n Dàn 7. 13
o Gnio. 8. 2
p Marc. 6. 1, &c.
Luc. 4. 16, &c.
q caib. 10. 23
12. 15
Marc. 6. 32, &c.
Luc. 9. 10
Eoin 6. 1, 2, &c.
r caib. 9. 36
s Eabh. 4. 15
t Isa. 49. 7
53. 3
Eoin 6. 42

e so Eoin Baistidh ; dh'éirich e o na
mairbh, agus uime sin tha feartan air an
oibreachadh leis.
3 Oir air do Herod Eoin a ghlacadh[b],
cheangail se e, agus thilg e ann am
prìosan e air son Herodiais, mnatha
Philip a bhràthar féin[e].
4 Oir thubhairt Eoin ris, Cha-n 'eil e
dligheach dhuit i 'bhi agad[f].
5 Agus an uair a bu mhiann leis a chur
gu bàs, bha eagal a' phobuill air, oir bha
meas fàidh aca air[h].
6 Ach an uair a bha co-ainm là-breithe
Heroid air a chumail, rinn nighean Herod-
iais dannsa 'n an làthair, agus thaitinn i
ri Herod :
7 Ionnus gu-n do gheall e le mionnaibh,
gu-n tugadh e dhi ge b'e air bith ni a
dh'iarradh i.
8 Agus air dhise 'bhi air a teagasg le a
màthair roimh làimh, thubhairt i, Thoir
dhomh an so ceann Eoin Baistidh air
mèis[k].
9 Agus bha an rìgh doilich : ach air son
a mhionnan[m], agus na muinntir a bha 'n an
suidhe aig biadh maille ris, dh'àithn e a
thabhairt *di*.
10 Agus air cur *fir-marbhaidh* uaith,
bhuin e a cheann de Eoin anns a' phrìos-
an.
11 Agus thugadh a cheann air mèis,
agus thugadh do'n chailin e : agus thug
ise d'a màthair *e*.
12 Agus thàinig a dheisciobuil, agus
thug iad an corp leo, agus dh'adhlaic iad
e[o], agus thàinig iad agus dh'innis iad *sin*
do Iosa.
13 An uair a chual' Iosa *so*, chaidh e as
a sin air luing gu ionad fàsail air leth[q]:
agus an uair a chual' am pobull *sin*, lean
iad d'an cois e as na bailtibh.
14 Agus air dol a mach do Iosa, chunn-
aic e coimhthional mòr[r], agus ghabh e
truas mòr dhiubh[s], agus shlànuich e an
dream aca 'bha euslan.
15 Agus an uair a b'fheasgar e, thàinig
a dheisciobuil d'a ionnsuidh, ag ràdh, Is
àite fàsail so, agus tha an t-àm a nis air
dol seachad ; cuir an sluagh air falbh,
chum gu-n téid iad do na bailtibh, agus
gu-n ceannaich iad biadh dhoibh féin.
16 Ach thubhairt Iosa riu, Cha ruig
iad a leas falbh ; thugaibh-se dhoibh r'a
itheadh.
17 Agus thubhairt iad ris, Cha-n 'eil
againn an so ach cùig builionnan, agus dà
iasg.
18 Thubhairt esan *riu*, Thugaibh an so
iad a m'ionnsuidh-sa.
19 Agus dh'àithn e do'n t-sluagh suidhe
sìos air an fheur, agus ghlac e na cùig
builionnan, agus an dà iasg, agus air
amharc dha suas gu nèamh, bheannaich
agus bhris e, agus thug e na builionnan
d'a dheisciobluibh, agus *thug* na deisciob-
uil do'n t-sluagh *iad*.
20 Agus dh'ith iad uile, agus shàs-

uicheadh iad: agus thog iad làn dà
chléibh dheug de'n bhiadh bhriste, *a bha*
dh'fhuigheall *aca*[a].
21 Agus bha iadsan a dh'ith mu thim-
chioll cùig mìle fear, a thuilleadh air
mnathan agus air cloinn.
22 Agus air ball cho-éignich Iosa a
dheisciobuil gu dol 'an luing, agus dol
roimhe chum an taoibh eile, gus an cuir-
eadh esan an sluagh air falbh.
23 Agus an uair a leig e an sluagh
uaithe, chaidh e suas air beinn 'n a aonar
a dheanamh urnuigh[c]: agus an uair a bha
am feasgar air teachd, bha e an sin 'n a
aonar.
24 Ach bha an long 's an àm sin ann
am meadhon na fairge, air a tilgeadh a
null agus a nall leis na tonnaibh: oir bha
a' ghaoth 'n an aghaidh.
25 Agus anns a' cheathramh faire de'n
oidhche, chaidh Iosa d'an ionnsuidh, ag
imeachd air an fhairge.
26 Agus an uair a chunnaic na deisciob-
uil e ag imeachd air an fhairge[f], bha iad
fo bhuaireas[g], ag ràdh, Is spiorad a tha
ann; agus ghlaodh iad a mach le eagal.
27 Ach labhair Iosa riu air ball, ag
ràdh, Bitheadh misneach mhaith agaibh[h];
is mise a th'ann, na bitheadh eagal oirbh.
28 Agus fhreagair Peadar e agus thubh-
airt e, A Thighearna, ma's tusa a th'ann,
iarr ormsa teachd a d'ionnsuidh air na
h-uisgeachaibh.
29 Agus thubhairt esan, Thig. Agus
an uair a bha Peadar air teachd a nuas
as an luing, dh'imich e air na h-uisgeach-
aibh, chum teachd gu Iosa.
30 Ach an uair a chunnaic e a' ghaoth
làidir, ghabh e eagal: agus an uair a
thòisich e air dol fodha, ghlaodh e, ag
ràdh, A Thighearna, fòir orm.
31 Agus air ball shìn Iosa mach a làmh,
agus rug e air, agus thubhairt e ris, O
thusa air bheag creidimh[l], c'ar son a bha
thu fo amharus?
32 Agus an uair a chaidh iad a steach
do'n luing, luidh a' ghaoth[m].
33 An sin thàinig iadsan a bha 's an
luing, agus rinn iad aoradh dha, ag ràdh,
Gu firinneach is tu Mac Dhé[n].
34 Agus an uair a chaidh iad gus an
taobh eile, thàinig iad gu talamh Ghene-
saret.
35 Agus an uair a fhuair muinntir an
àite sin fios uime, chuir iad fios air
feadh na tìre sin uile air gach taobh
dhiubh, agus thug iad d'a ionnsuidh an
dream sin uile a bha euslan.
36 Agus ghuidh iad air, gu feudadh iad
beantuinn ri iomall 'eudaich a mhàin;
agus a' mheud dhiubh as a bhean[q],
shlànuicheadh gu h-iomlan iad.

CAIB. XV.

1 Chronaich Criosd na sgrìobhaichean agus na Phairisich air son àitheanta Dhé a bhriseadh le'n gnàthannan féin; 11 tha e a' teagasg nach e an ni a théid a steach do'n bheul a thruaillcas an duine. 21 Shlànuich e nighean mnatha de mhuinntir Chanaain.

AN sin thàinig sgrìobhaichean agus
Phairisich o Ierusalem gu Iosa[b] ag
ràdh,
2 C'ar son tha do dheisciobuil a' dol
an aghaidh gnàth nan sinnsear? oir
cha-n ionnlaid iad an làmhan an uair a
dh'itheas iad aran.
3 Ach fhreagair esan agus thubhairt e
riu, C'ar son tha sibhse a' briseadh àithne
Dhé le 'ur gnàth féin[d]?
4 Oir thug Dia àithne, ag ràdh, Thoir
urram do d'athair agus do d' mhàthair[e]:
agus ge b'e 'mhallaicheas 'athair no
'mhàthair, cuirear gu bàs e.
5 Ach their sibhse, Ge b'e neach a their
r'a athair no r'a mhàthair, Bitheadh e
'n a thiodhlac *do'n teampull* gach ni leis
am feudadh tu buannachd fhaotainn
uamsa,
6 Nach feum e urram a thabhairt d'a
athair no d'a mhàthair. Mar sin chuir
sibhse 'an neo-bhrìgh àithne Dhé le 'ur
gnàth féin.
7 A chealgairean, is maith a rinn Esaias
fàidheadaireachd m' 'ur timchioll, ag
ràdh,
8 Tha an sluagh so a' dlùthachadh
rium-sa le 'm beul[i], agus a' toirt urraim
dhomh le'm bilibh: ach tha an cridhe
fada uam.
9 Ach is ann 'an dìomhain a tha iad a'
deanamh aoraidh dhomhsa, a' teagasg
àitheanta dhaoine mar theagasg[j].
10 Agus air gairm an t-slòigh dha,
thubhairt e riu, Eisdibh agus tuigibh:
11 Cha-n e an ni a théid a steach 's a'
bheul a shalaicheas an duine[k]; ach an ni
a thig a mach as a' bheul, is e so a shal-
aicheas an duine.
12 An sin thàinig a dheisciobuil, agus
thubhairt iad ris, Am bheil fhios agad
gu-n do ghabh na Phairisich oilbheum,
an déigh dhoibh na briathran ud a
chluinntinn?
13 Ach fhreagair esan agus thubhairt
e, Gach uile luibh nach do shuidhich
m' Athair nèamhaidh-sa[o], spìonar á
'bhun e.
14 Leigibh leo: is cinn-iùil dhall nan
dall iad[p]. Agus ma threòraicheas dall
dall *eile*, tuitidh iad araon anns a' chlais.
15 Agus fhreagair Peadar agus thubh-
airt e ris, Minich dhuinn an cosamhlachd
sin.
16 Agus thubhairt Iosa, Am bheil sibhse
fathast mar an ceudna gun tuigse?
17 Nach 'eil sibh a' tuigsinn fathast ge
b'e ni a théid a steach 's a' bheul, gu-n
téid e 's a' bhroinn, agus gu-n tilgear a
mach do'n t-slochd-shalchair e?
18 Ach na nithe sin a thig a mach as a'
bheul, tha iad a' teachd o'n chridhe, agus
is iad sin a shalaicheas an duine.
19 Oir is ann as a' chridhe thig droch

B.C. 32.

[a] 2 Ri. 4. 1-7
[b] Marc. 7. 1, &c.
[c] Marc. 6. 46
[d] Col. 2. 8, 23 Tit. 1. 14
[e] Ecs. 21. 17 Lebh. 20. 9
[f] Iob 9. 8 Eoin 6. 19
[g] Luc. 24. 37
[h] Gnio. 23. 11
[i] Isa. 29. 13
[j] Col. 2. 22
[k] Gnio. 10. 15 Ròm. 14. 14, 20 1 Tim. 4. 4 Tit. 1. 15
[l] Seum. 1. 6
[m] Salm 107. 29
[n] Salm 2. 7 Luc. 1. 32, 4. 41 Eoin 1. 49, 6. 69, 11. 27 Gnio. 8. 37 Ròm. 1. 4
[o] Eoin 15. 2, 6
[p] caib. 23. 16 Luc. 6. 39
[q] Eoin 6. 37

smuaintean[a], mortadh, adhaltranas,
strìopachas, gadachd, fianuis bhréige,
toibheum :
20 Is iad so na nithe a shalaicheas an
duine : ach itheadh le làmhan gun ionn-
lad, cha salaich sin an duine.
21 Agus air dol do Iosa as a sin, chaidh
e gu crìochaibh Thioruis agus Shidoin[d].
22 Agus, feuch, thàinig bean de *mhuinn-
tir* Chanaain o na crìochaibh sin, agus
ghlaodh i ris, ag ràdh, Dean tròcair orm,
a Thighearn', a Mhic Dhaibhidh ; tha mo
nighean air a buaireadh gu truagh le
deamhan[e].
23 Ach cha d'thug esan freagradh sam
bith dhi[f]. Agus thàinig a dheisciobuil d'a
ionnsuidh, agus dh'iarr iad air, ag ràdh,
Cuir air falbh i, oir tha i a' glaodhaich
'n ar déigh.
24 Ach fhreagair esan agus thubhairt e,
Cha do chuireadh mise ach a chum chaor-
ach chaillte thighe Israeil[h].
25 An sin thàinig ise agus rinn i aoradh
dha, ag ràdh, A Thighearna, cuidich
leam.
26 Ach fhreagair esan agus thubhairt e,
Cha chòir aran na cloinne a ghlacadh, agus
a thilgeadh chum nan con[i].
27 Agus thubhairt ise, Is fìor, a Thigh-
earn': ach ithidh na coin de'n sbruil-
each a thuiteas o bhòrd am maighstir-
ean.
28 An sin fhreagair Iosa agus thubhairt
e rithe, O bhean, is mòr do chreidimh :
bitheadh e dhuit mar is toil leat[k]. Agus
rinneadh a nighean slàn o'n uair sin a
mach[l].
29 Agus air imeachd do Iosa as a sin
thàinig e làimh ri fairge Ghalile[m]; agus
an uair a chaidh e suas air beinn, shuidh
e sìos an sin.
30 Agus thàinig mòr-shluagh d'a ionn-
suidh, agus aca maille riu bacaich, doill,
balbhain, *daoine* ciurramach, agus mòran
eile, agus thilg iad sìos aig cosaibh Iosa
iad, agus shlànuich e iad[o]:
31 Ionnus gu-n do ghabh an sluagh
iongantas an uair a chunnaic iad na balbh-
ain a' labhairt, na *daoine* ciurramach slàn,
na bacaich ag imeachd, agus na doill a'
faicinn : agus thug iad glòir do Dhia
Israeil.
32 An sin ghairm Iosa a dheisciobuil d'a
ionnsuidh[q], agus thubhairt e, Tha mi a'
gabhail truais de'n t-sluagh, oir dh'fhan
iad maille rium a nis ré thri làithean, agus
cha-n 'eil ni air bith aca r'a itheadh : agus
cha chuir mi uam 'n an trasg iad, air eagal
gu fannuich iad air an t-slighe.
33 Agus thubhairt a dheisciobuil ris,
Cia as a gheibheamaid uiread arain 's
an fhàsach, as a bu leòir a shàsuchadh
slòigh cho mòr[t]?
34 Agus thubhairt Iosa riu, Cia lìon
builionn a tha agaibh? agus thubhairt
iadsan, Seachd, agus beagan a dh'iasgaibh
beaga.

B.C. 32.

a Gen. 6. 5; 8. 21; Gnà. 6. 14; 24. 9; Ier. 17. 9; Ròm. 3. 10-19; Gal. 5. 19-21; Eph. 2. 3; Tit. 3. 3
b caib. 14. 19, &c.
c 1 Sam. 9. 13; Luc. 22. 19; 24. 30
d Marc. 7. 24
e Luc. 18. 38, 39
f Salm 28. 1; Luc. 3. 8
g Marc. 8. 10
h caib. 10. 5, 6; Gnio. 3. 26
i caib. 7. 6; Tais. 22. 15
j Marc. 8. 11, &c.; Luc. 11. 16; 12. 54-56; 1 Cor. 1. 22
k Salm 145. 19
l Eoin 4. 50-53
m Marc. 7. 31
n Ion. 1. 17
o Salm 103. 3; Isa. 35. 5, 6
p 1 Cor. 5. 6-8; Gal. 5. 9; 2 Tim. 2. 16, 17
q Marc. 8. 1, &c.
r caib. 6. 30; 8. 26; 14. 31
s caib. 14. 19, &c.
t 2 Ri. 4. 43, 44
u caib. 15. 34, &c.

35 Agus dh'àithn e do'n t-sluagh suidhe
sìos air an làr[b].
36 Agus air glacadh nan seachd builionn
agus nan iasg dha, agus air tabhairt buidh-
eachais[c], bhris e *iad*, agus thug e d'a
dheisciobluibh, agus *thug* na deisciobuil
do'n t-sluagh *iad*.
37 Agus dh'ith iad uile, agus shàsuich-
eadh iad : agus thog iad de'n bhiadh
bhriste a dh'fhàgadh làn sheachd bas-
caid.
38 Agus b'iad a' mhuinntir a dh'ith,
ceithir mìle fear, a thuilleadh air mnathan
agus *air* cloinn.
39 Agus air dha an sluagh a leigeadh
uaithe, chaidh e air luing, agus thàinig e
gu crìochaibh Mhagdala[g].

CAIB. XVI.

1 Dh'iarr na Phairisich comharadh. 6 Thug Iosa rabhadh d'a dheisciobluibh mu thimchioll droch theagaisg nam Phairiseach agus nan Sadusach. 13 Barail an t-sluaigh mu thimchioll Chriosd. 21 Roimh-innis e a bhàs; 23 agus chronaich e Peadar.

AGUS air teachd do na Phairisich agus
do na Sadusaich 'g a dhearbhadh,
dh'iarr iad air comharadh a nochdadh
dhoibh o nèamh[j].
2 Ach fhreagair esan agus thubhairt e
riu, An uair is feasgar e, their sibh, *Bith-
idh* deadh aimsir *ann*; oir tha an t-athar
dearg :
3 Agus air maduinn, *Bithidh* droch aim-
sir ann an diugh; oir tha an t-athar dearg
agus dorcha. A chealgairean, is aithne
dhuibh breth a thoirt air gnùis an athair,
agus nach 'eil e'n comas duibh comhar-
aidhean nan aimsir *a thuigsinn*?
4 Tha ginealach aingidh agus adhal-
tranach ag iarraidh comharaidh, agus cha
toirear comharadh dhoibh, ach comhar-
adh an fhàidh Ionais[n]. Agus air dha am
fàgail, dh'imich e *as a sin*.
5 Agus an uair a thàinig a dheisciobuil
a dh'ionnsuidh an taoibh eile, dhì-chuimh-
nich iad aran a thabhairt *leo*.
6 Agus thubhairt Iosa riu, Thugaibh an
aire, agus gleidhibh sibh féin o thaois
ghoirt nam Phairiseach[p], agus nan Sadu-
sach.
7 Agus bha iad a' reusonachadh eatorra
féin, ag ràdh, *Is ann* air son nach d'thug
sinn aran *leinn*.
8 Agus an uair a thuig Iosa *sin*, thubh-
airt e riu, O sibhse air bheag creidimh[r],
c'ar son a tha sibh a' reusonachadh eadar-
aibh féin, *gur ann* a chionn nach d'thug
sibh aran *leibh*?
9 Nach 'eil sibh fathast a' tuigsinn, no
a' cuimhneachadh cùig builionnan nan
cùig mìle[s], agus cia lìon cliabh a thog
sibh?
10 No seachd builionnan nan ceithir
mìle[u], agus cia lìon bascaid a thog sibh?
11 Cionnus nach 'eil sibh a' tuigsinn,
nach ann mu aran a thubhairt mi ruibh,

sibh a bhi air 'ur faicill o thaois ghoirt
nam Phairiseach, agus nan Sadusach?
12 An sin thuig iad cionnus nach d'iarr
e *orra* 'bhi air am faicill o thaois ghoirt
an arain, ach o theagasg[c] nam Phairis-
each, agus nan Sadusach.
13 Agus air teachd do Iosa gu crìoch-
aibh Chesarea Philipi, dh'fheòraich e d'a
dheisciobluibh, ag ràdh, Cò tha daoine ag
ràdh is e Mac an duine[e]?
14 Agus thubhairt iadsan, *Tha* cuid *ag
ràdh* Eoin Baistidh[f], cuid Elias, agus
cuid eile Ieremias, no aon de na fàidhean.
15 Thubhairt esan riu, Ach cò tha
sibhse ag ràdh is mi?
16 Agus fhreagair Simon Peadar agus
thubhairt e, Is tusa Criosd, Mac an Dé
bheò[h].
17 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e ris, Is beannaichte thusa, a Shimoin
Bhar-Iona; oir cha d'fhoillsich fuil agus
feòil sin duit-sa[j], ach m'Athair-sa a *tha*
air nèamh[k].
18 Agus tha mise ag ràdh riut, Gur
tusa[1] Peadar[l], agus air a' charraig so
togaidh mise m'eaglais[m]: agus cha toir
geatachan ifrinn buaidh oirre[n].
19 Agus bheir mi dhuit iuchraiche
rìoghachd nèimh: agus ge b'e ni a cheang-
las tusa air talamh bithidh e ceangailte
air nèamh[o]; agus ge b'e ni a dh'fhuasglas
tusa air talamh, bithidh e fuasgailte air
nèamh.
20 An sin dh'àithn e d'a dheisciobluibh
gun iad a dh'innseadh do neach air bith,
gu-m b'esan Iosa an Criosd[s].
21 O'n àm sin a mach thòisich Iosa air
a nochdadh d'a dheisciobluibh[t], gur éigin
dhasan dol suas gu Ierusalem, agus mòran
de nithibh fhulang o na seanairibh, agus
na h-àrd-shagartaibh, agus na sgrìobh-
aichean, agus a bhi air a chur gu bàs,
agus a bhi air a thogail suas air an treas
là.
22 Agus ghabh Peadar e, agus thòisich
e air achmhasan a thabhairt dha, ag ràdh,
Gu ma fada sin uait-sa, a Thighearna;
cha tachair sin duit-sa.
23 Ach air tionndadh dhasan, thubh-
airt e ri Peadar, Imich air mo chùl, a
Shatain[v]; is oilbheum dhomh thu[w]: oir
cha-n 'eil spéis agad de nithibh Dhé,
ach de nithibh dhaoine.
24 An sin thubhairt Iosa r'a dheisciob-
luibh, Ma's àill le neach air bith teachd
a'm' dhéigh-sa, àicheadhadh se e féin[y],
agus togadh e air a chrann-ceusaidh, agus
leanadh e mise.
25 Oir ge b'e neach le-m b'àill 'anam
a ghleidheadh[z], caillidh se e; agus ge b'e
neach a chailleas 'anam air mo sgàth-sa,
gheibh se e.
26 Oir ciod an tairbhe a tha ann do
dhuine, ged chosnadh e an saoghal uile,
agus 'anam féin a chall? no ciod a'
mhalairt a bheir duine air son 'anama[c]?
27 Oir thig Mac an duine ann an glòir

B.C. 32.

[a] Dan. 7. 9, 10
Sech. 14. 5
Iud. 14
[b] Tais. 22. 12
[c] caib. 15. 1-9
[d] Marc. 9. 1
Luc. 2. 26
[e] Marc. 8. 27
Luc. 9. 18, &c.
[f] caib. 14. 2
Luc. 9. 7-9
[g] Marc. 9. 2, &c.
Luc. 9. 28, &c.
[h] caib. 14. 33
Salm 2. 7
Eoin 1. 49
Eabh. 1. 2, 5
[i] Tais. 1. 16
[j] 1 Cor. 2. 10
Gal. 1. 16
Eph. 2. 8
[k] 1 Eoin 4. 15
Eoin 6. 45
[1] 's e sin, *clach.*
[l] Eoin 1. 42
[m] Eph. 2. 20
Tais. 21. 14
[n] Isa. 54. 17
[o] caib. 18. 18
[p] Ecs. 33. 9
Salm 99. 7
Isa. 4. 5
[q] caib. 3. 17
2 Pead. 1. 17
Isa. 42. 1, 21
[r] Deut. 18. 15, 19
Gnio. 3. 22, 23
Eabh. 1. 1, 2
2. 1-3
[s] Marc. 8. 30
[t] Luc. 9. 22
18. 31
24. 6, 7
1 Cor. 15. 3, 4
[u] Dan. 10. 10, 18
Tais. 1. 17
[v] 2 Sam. 19. 22
[w] Ròm. 14. 13
[x] caib. 11. 14
Mal. 4. 5, 6
[y] caib. 10. 38
Marc. 8. 34
Luc. 9. 23
14. 27
Gnio. 14. 22
1 Tes. 3. 3
[z] Eoin 12. 25
Est. 4. 14
[a] caib. 16. 21
[b] Marc. 9. 14, &c.
Luc. 9. 37, &c.
[c] Salm 49. 7, 8

'Athar[a], maille r'a ainglibh; agus an sin
bheir e do gach neach a réir a ghniomh-
ara[b].
28 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Gu bheil cuid de'n dream a tha 'n an
seasamh an so, nach blais bàs[d], gus am
faic iad Mac an duine a' teachd 'n a
rìoghachd féin.

CAIB. XVII.

1 *Atharrachadh agus dealrachadh cruth Iosa.*
14 *Shlànuich e leanabh air an robh an tuit-
camach.* 22 *Dh'innis e 'fhulangas roimh
làimh,* 24 *agus dh'ioc e a' chìs.*

AGUS an déigh shè làithean[g], ghabh
Iosa Peadar, agus Seumas, agus
Eoin a bhràthair, agus thug e iad air
leth gu beinn àird,
2 Agus dh'atharraicheadh a chruth 'n
an làthair; agus dhealraich 'aghaidh mar
a' ghrian[i], agus rinneadh 'eudach geal
mar an solus.
3 Agus, feuch, chunnacas leo Maois
agus Elias a' còmhradh ris.
4 An sin fhreagair Peadar, agus thubh-
airt e ri Iosa, A Thighearn', is maith
dhuinne 'bhi an so: ma's àill leatsa,
deanamaid tri pàilliunan an so: aon dhuit-
sa, aon do Mhaois, agus aon do Elias.
5 Air dha 'bhi fathast a' labhairt, feuch,
thilg neul soillseach[p] sgàile orra: agus,
feuch, guth as an neul, ag ràdh, Is e so
mo Mhac gràdhach, anns am bheil mo
mhòr-thlachd[q]: éisdibh ris[r].
6 Agus an uair a chuala na deisciobuil
so, thuit iad air an aghaidh, agus ghabh
iad eagal ro mhòr.
7 Agus thàinig Iosa agus bhean e riu[u],
agus thubhairt e, Eiribh, agus na bitheadh
eagal oirbh.
8 Agus an uair a thog iad suas an sùil-
ean, cha-n fhac iad neach air bith, ach
Iosa 'n a aonar.
9 Agus 'an àm dhoibh teachd a nuas
o'n bheinn, thug Iosa àithne dhoibh, ag
ràdh, Na innsibh do neach air bith an
ni a chunnaic sibh, gus an éirich Mac an
duine o na mairbh.
10 Agus dh'fheòraich a dheisciobuil
dheth, ag ràdh, C'ar son ma seadh a
their na sgrìobhaichean[x], gur éigin do
Elias teachd air tùs?
11 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Thig Elias gu fìrinneach air tùs,
agus aisigidh e na h-uile nithe:
12 Ach tha mise ag ràdh ruibh, Gu-n
d' thàinig Elias cheana, agus cha d'aith-
nich iad e, ach rinn iad gach ni 'bu toil
leo ris: is ann mar sin, mar an ceudna,
a dh'fhulaingeas Mac an duine uatha[a].
13 An sin thuig na deisciobuil gu-m
b'ann mu Eoin Baistidh a labhair e riu.
14 Agus an uair a thàinig iad chum an
t-sluaigh[b], thàinig duine *àraidh* d'a ionn-
suidh, a' tuiteam air a ghlùinibh dha,
agus ag ràdh,
15 A Thighearna, dean tròcair air mo

mhac, oir tha e gu tinn leis an tuiteam-
aich, agus is mòr an cràdh a tha e a'
fulang: oir tha e gu minic a' tuiteam
's an teine, agus gu minic 's an uisge.
16 Agus thug mi e dh'ionnsuidh do
dheisciobul, agus cha b'urrainn iad a
leigheas.
17 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e, A ghinealaich neo-chreidich, agus
choirbte, cia fhad a bhitheas mi maille
ruibh? cia fhad a dh'fhulaingeas mi
sibh[d]? thugaibh a m'ionnsuidh-sa an so e.
18 Agus chronaich Iosa an deamhan[f],
agus dh'imich e as: agus shlànuicheadh
an leanabh o'n uair sin a mach.
19 An sin, an uair a thàinig na deiscio-
buil chum Iosa fa leth, thubhairt iad,
C'ar son nach b'urrainn sinne a thilgeadh
a mach?
20 Agus thubhairt Iosa riu, Air son
'ur mi-chreidimh[h]: oir gu fìrinneach tha
mi ag ràdh ruibh, Nam bitheadh agaibh
creidimh mar ghràinne mustaird[j], their-
eadh sibh ris a' bheinn so, Atharraich á
so an sud, agus dh'atharraicheadh i; agus
cha bhitheadh ni air bith eu-comasach
dhuibh[l].
21 Gidheadh, cha téid a' ghnè so mach,
ach le urnuigh agus le trasgadh.
22 Agus am feadh a bha iad a' fantuinn
ann an Galile[m], thubhairt Iosa riu, Bith-
idh Mac an duine air a bhrath thairis do
làmhan dhaoine:
23 Agus marbhaidh iad e, ach air an
treas là éiridh e. Agus bha iadsan ro
bhrònach.
24 Agus air teachd dhoibh do Chaper-
naum, thàinig luchd-togail na cìse gu
Peadar, agus thubhairt iad *ris*, Nach 'eil
'ur Maighstir-se ag ìocadh na cìse[1]?
25 Thubhairt esan, Tha. Agus an uair
a chaidh e steach do'n tigh, labhair Iosa
ris air tùs, ag ràdh, Ciod i do bharail-sa,
a Shimoin? cò uaith a tha rìghrean na
talmhainn a' togail càine no cìse? An
ann o'n cloinn féin, no o choigrich?
26 Thubhairt Peadar ris, O choigrich.
Thubhairt Iosa ris, Air an aobhar sin
tha a' chlann saor.
27 Gidheadh, chum nach tugamaid oil-
bheum dhoibh[r], imich thusa chum na
fairge, agus tilg dubhan *innte*, agus tog
an ceud iasg a thig a nìos: agus air fosg-
ladh a bheoil duit, gheibh thu bonn
airgid; sin gabh, agus thoir dhoibh air
mo shon-sa, agus air do shon féin.

CAIB. XVIII.

1 *Thug Criosd àithne d'a dheisciobluibh a bhi ùmhal agus neo-chronail,* 7 *oilbheum a sheachnadh, agus gun iad a dheanamh tàir air cloinn bhig.* 15 *Labhair Criosd mu thimchioll maitheanais.* 23 *Cosamhlachd an rìgh a ghabh cunntas d'a sheirbhisich.*

ANNS an àm sin féin thàinig na deis-
ciobuil chum Iosa[w], ag ràdh, Cò is
mò ann an rìoghachd nèimh?
2 Agus air do Iosa leanabh beag a
ghairm d'a ionnsuidh, chuir e 'n am
meadhon e,
3 Agus thubhairt e, Gu fìrinneach tha
mi ag ràdh ruibh, Mur iompaichear sibh[a],
agus mur bi sibh mar leanabain[b], nach
téid sibh a steach do rìoghachd nèimh.
4 Air an aobhar sin, ge b'e 'dh'islicheas
e[c] féin mar an leanaban so, is e sin féin
a's mò ann an rìoghachd nèimh.
5 Agus ge b'e 'ghabhas aon leanaban
d'a leithid so ann am ainm-sa[e], gabhaidh
e mise.
6 Ach ge b'e neach a bheir oilbheum
do aon neach de'n mhuinntir bhig so a
tha 'creidsinn annam-sa[g], b'fheàrr dha
gu-m bitheadh clach-mhuilinn air a croch-
adh r'a mhuineal, agus gu-m bitheadh e
air a bhàthadh ann an doimhne na fairge.
7 Is an-aoibhinn do'n t-saoghal air son
oilbheuman: oir is éigin do oilbheumaibh
teachd[i]; ach is an-aoibhinn do'n duine
sin troimh an tig an oilbheum.
8 Uime sin, ma bheir do làmh no do
chos aobhar oilbheim dhuit[k], gearr dhìot
iad, agus tilg uait *iad*: is fèarr dhuit dol
a steach do'n bheatha air leth-chois no
air leth-làimh, na dà làimh no dà chois a
bhi agad, agus thu 'bhi air do thilgeadh
anns an teine shìorruidh.
9 Agus ma bheir do shùil aobhar oil-
bheim dhuit, spìon asad i, agus tilg uait
i: is fèarr dhuit dol a steach chum na
beatha air leth-shùil, na dà shùil a bhi
agad agus thu 'bhi air do thilgeadh ann
an teine ifrinn.
10 Thugaibh an aire nach dean sibh
tarcuis air aon neach de'n mhuinntir bhig
so; oir tha mise ag ràdh ruibh, gu bheil
an aingil-san[n] air nèamh a' faicinn a
ghnàth gnùis m' Athar-sa[o] a *tha* air
nèamh.
11 Oir thàinig Mac an duine a shaoradh
an ni sin a bha caillte[p].
12 Ciod is barail dhuibhse? ma bhith-
eas aig duine ceud caora[q], agus gu-n téid
aon diubh air seacharan, nach fàg e na
naoi caoraich dheug agus ceithir fichead
air na beanntaibh, agus nach téid e
dh'iarraidh *na caorach* a chaidh air seach-
aran?
13 Agus ma tharlas dha gu-m faigh e
i, gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Gu-n
dean e tuilleadh gairdeachais air son *na
caorach sin*, na air son nan naoi caorach
dheug agus ceithir fichead, nach deach-
aidh air seacharan[s].
14 Mar so cha-n i toil 'ur n-Athar-se a
tha air nèamh, gu-n rachadh aon neach
de'n mhuinntir bhig so a chall[t].
15 Uime sin ma pheacaicheas do
bhràthair a'd' aghaidh[u], imich agus innis
a lochd dha eadar thu féin agus esan a
mhàin: ma dh'éisdeas e riut[v], choisinn
thu do bhràthair.
16 Ach mur éisd e *riut*, thoir leat aon
no dithis eile, chum gu-m bi gach ni air a

B.C. 32.

a Salm 51. 10-13; Eoin 3. 3
b 1 Cor. 14. 20; 1 Pead. 2. 2
c Luc. 14. 11; Seum. 4. 10
d Air. 14. 11, 27
e caib. 10. 42
f Luc. 4. 35, 41
g Marc. 9. 42; Luc. 17. 1, 2
h Eabh. 3. 19
i 1 Cor. 11. 19; Iud. 4
j caib. 21. 21; Marc. 11. 23; Luc. 17. 6; 1 Cor. 13. 2
k caib. 5. 29, 30; Marc. 9. 43, 45
l Marc. 9. 23
m Marc. 9. 30-32; Luc. 9. 43-45
1 Gr. *didrachma; dà bhonn de luach leth-sheceil, Ecs. 30. 14, 15.*
n Gnio. 12. 15; Salm 34. 7
o Luc. 1. 19
p Luc. 9. 50; 19. 10; Eoin 10. 10; 12. 47; 1 Tim. 1. 15
q Luc. 15. 4, &c.
r 2 Cor. 6. 3
s Luc. 15. 23, 24
t 2 Pead. 3. 9
u Lebh. 19. 17; Luc. 17. 3
v Seum. 5. 20
w Marc. 9. 33, &c.; Luc. 9. 46, &c.

dheanamh seasmhach ann am beul dithis no triuir fhianuisean[a].

17 Agus ma dhiultas e iadsan éisdeachd, innis do'n eaglais e : ach ma dhiultas e 'n eaglais éisdeachd, bitheadh e dhuit mar Gheintileach[b], agus *mar* chìs-mhaor.

18 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Ge b'e air bith nithe a cheanglas sibhse air thalamh[c], bithidh iad ceangailte air nèamh : agus ge b'e air bith nithe a dh'fhuasglas sibhse air thalamh, bithidh iad fuasgailte air nèamh.

19 A rìs tha mi ag ràdh ruibh, Ma choirdeas dithis agaibh air thalamh mu thimchioll aon ni a dh'iarras iad, nithear *so* dhoibh le m' Athair-sa a tha air nèamh[e].

20 Oir ge b'e àite 's am bheil dithis no triuir air an cruinneachadh an ceann a chéile ann am ainm-sa[f], tha mise an sin 'n am meadhon.

21 Air dol do Pheadar d'a ionnsuidh 's an àm sin, thubhairt e, A Thighearna, cia minic a pheacaicheas mo bhràthair a'm' aghaidh, agus a mhaitheas mi dha[h]? *An ann* gu ruig an seachdamh uair?

22 Thubhairt Iosa ris, Cha-n abair mi riut, gus an seachdamh uair, ach gu deich agus tri fichead seachd uairean.

23 Air an aobhar sin is cosmhuil rìoghachd nèimh ri rìgh àraidh le'm b'àill cunntas a dheanamh r'a sheirbhisich[i].

24 Agus an uair a thòisich e air cunntas a dheanamh, thugadh aon d'a ionnsuidh air an robh aige deich mìle tàlann :

25 Ach do bhrìgh nach robh aige ni leis an dìoladh e, dh'àithn a thighearn' e féin, agus a bhean, agus a chlann, agus na h-uile nithe a bha aige a reiceadh[l], agus dìoladh a dheanamh.

26 Air an aobhar sin thuit an seirbhiseach sin sìos, agus rinn e umhlachd dha, ag ràdh, A thighearna, dean foighidinn rium, agus ìocaidh mi dhuit an t-iomlan.

27 An sin air do thighearn' an òglaich sin truas mòr a ghabhail dheth[o], leig e a chead da, agus mhaith e na fiacha dha.

28 Ach an uair a chaidh an seirbhiseach sin féin a mach, fhuair e aon d'a chomh-sheirbhisich air an robh aige ceud peghinn : agus chuir e làmh ann, agus rug e air sgòrnan *air*, ag ràdh, Ioc dhomh na bheil agam ort.

29 Agus thuit a chomh-sheirbhiseach sìos aig a chosaibh, agus ghuidh e air, ag ràdh, Dean foighidinn rium[r], agus ìocaidh mi dhuit an t-iomlan.

30 Agus cha b'àill leis-san *sin* : ach dh'imich e agus thilg e ann am prìosan e, gus an ìocadh e na fiachan.

31 Agus an uair a chunnaic a chomh-sheirbhisich na nithe a rinneadh, bha iad ro dhoilich, agus thàinig iad, agus dh'fhoillsich iad d'an tighearna gach ni a rinneadh.

32 An sin ghairm a thighearn' air, agus thubhairt e ris, A dhroch sheirbhisich[t], mhaith mi dhuit na fiachan ud uile, do bhrìgh gu-n do chuir thu impidh orm ;

33 Nach bu chòir dhuit-sa, mar an ceudna, tròcair a dheanamh air do chomh-sheirbhiseach féin, amhuil a rinn mise tròcair ortsa?

34 Agus ghabh a thighearna fearg, agus thug e do an luchd-pianaidh e, gus an ìocadh e 'fhiachan uile dha.

35 Agus mar sin ni m'Athair nèamhaidh ruibhse[d], mur maith gach aon agaibh o 'ur cridheachan d'a bhràthair an cionta.

CAIB. XIX.

1 *Shlànuich Criosd a' mhuinntir a bha tinn:* 3 *fhreagair e na Phairisich mu thimchioll sgaoile-pòsaidh*: 10 *nochd e c'uin tha am pòsadh feumail;* 13 *agus ghabh e ri cloinn bhig.*

AGUS tharladh, an uair a chrìochnaich Iosa na briathra sin, gu-n d'imich e o Ghalile[g], agus thàinig e gu crìochaibh Iudea, air an taobh thall de Iordan :

2 Agus lean sluagh mòr e, agus shlànuich e iad an sin.

3 Thàinig na Phairisich mar an ceudna d'a ionnsuidh 'g a dhearbhadh, agus ag ràdh ris, Am bheil e ceaduichte do dhuine a bhean a chur uaith air gach uile aobhar?

4 Agus fhreagair esan agus thubhairt e riu, Nach do leugh sibh, An ti a rinn air tùs *iad*, gu-n d'rinn e iad fear agus bean[j]?

5 Agus thubhairt e, Air an aobhar so fàgaidh duine 'athair agus a mhàthair[k], agus dlùth-leanaidh e r'a mhnaoi : agus bithidh iad araon 'n an aon fheòil.

6 Air an aobhar sin, cha dithis iad na's mò, ach aon fheòil. Uime sin, an ni a cheangail Dia, na sgaoileadh duine[m].

7 Thubhairt iad ris, C'ar son, ma seadh, a dh'àithn Maois litir-dhealachaidh a thabhairt *dhi*[n], agus a cur air falbh?

8 Thubhairt esan riu, Dh' fhulaing Maois dhuibh-se air son cruais 'ur cridhe, 'ur mnathan a chur uaibh : ach cha robh e mar sin o thùs.

9 Agus tha mise ag ràdh ruibh, Ge b'e 'chuireas uaith a bhean[p], ach air son strìopachais, agus a phòsas bean eile, tha e a' deanamh adhaltranais : agus ge b'e neach a phòsas ise a chuireadh air falbh, tha e a' deanamh adhaltranais.

10 Thubhairt a dheisciobuil ris, Ma's e sin cor an fhir r'*a* mhnaoi, cha-n 'eil am pòsadh maith r'a dheanamh[q].

11 Ach thubhairt esan riu, Cha-n 'eil na h-uile dhaoine comasach air a' chainnt so a ghabhail, ach *iadsan* d'an d'thugadh e.

12 Oir tha cuid 'n an caillteanaich, a rugadh mar sin o bhroinn *am* màthar ; agus tha cuid de chaillteanaich ann, a rinneadh 'n an caillteanaich le daoinibh ; agus tha caillteanaich ann, a rinn iad féin 'n an caillteanaich air son rìoghachd nèimh[s]. Ge b'e neach a tha comasach air a ghabhail d'a ionnsuidh, gabhadh se *e*.

13 An sin thugadh clann bheag d'a

B.C. 33.

[a] Deut. 19. 15; 2 Cor. 13. 1
[b] Ròm. 16. 17; 1 Cor. 5. 3-5; 2 Tes. 3. 6, 14
[c] caib. 16. 19; Eoin 20. 23; Gnio. 15. 23-31; 2 Cor. 2. 10
[d] caib. 6. 12; Gnà. 21. 13; Seum. 2. 13
[e] Marc. 11. 24; Eoin 16. 24; 1 Eoin 5. 14
[f] Eoin 20. 19; 1 Cor. 5. 4
[g] Marc. 10. 1; Eoin 10. 40
[h] Marc. 11. 25; Luc. 17. 4; Col. 3. 13
[i] Ròm. 14. 12
[j] Gen. 1. 27; Mal. 2. 15
[k] Gen. 2. 24; Eph. 5. 31
[l] 2 Ri. 4. 1; Isa. 50. 1
[m] 1 Cor. 7. 10
[n] Deut. 24. 1; Isa. 50. 1
[o] Salm 78. 38
[p] caib. 5. 32; Luc. 16. 18
[q] Gnà. 19. 13; 21. 19, 20
[r] rann 26
[s] 1 Cor. 7. 32
[t] Luc. 19. 22

ionnsuidh, chum gu-n cuireadh e a làmhan orra, agus gu-n deanadh e urnuigh : agus chronaich na deisciobuil iad.

14 Ach thubhairt Iosa, Fulaingibh do na leanabaibh[b], agus na bacaibh dhoibh teachd a m' ionnsuidh : oir is ann d'an leithidibh sin a tha rìoghachd nèimh[c].

15 Agus an déigh dha a làmhan a chur orra, dh'imich e as a sin.

16 Agus, feuch, thàinig neach agus thubhairt e ris, A Mhaighstir mhaith, ciod am maith a ni mi chum gu faigh mi a' bheatha mhaireannach[d]?

17 Agus thubhairt esan ris, C'ar son a ghoireadh tu maith dhiom-sa? cha-*n 'eil* aon neach maith ach a h-aon, *eadhon* Dia : ach ma's àill leat dol a steach chum na beatha, coimhead na h-àitheanta.

18 Thubhairt esan ris, Cia iad? agus thubhairt Iosa, Na dean mortadh. Na dean adhaltranas. Na goid. Na toir fianuis bhréige.

19 Thoir urram do d'athair, agus do d' mhàthair : agus, Gràdhaich do choimhearsnach mar thu féin[e].

20 Thubhairt an t-òganach ris, Choimhead mi iad sin uile o m'òige : ciod a tha dh'uireasbhuidh orm fathast?

21 Thubhairt Iosa ris, Ma's àill leat a bhi coimhlionta, imich, reic na bheil agad[f], agus tabhair do na bochdaibh, agus gheibh thu ionmhas air nèamh; agus thig, *agus* lean mise[g].

22 Ach an uair a chual' an t-òganach na briathra sin, dh'fhalbh e gu brònach : oir bha mòr-shaoibhreas aige.

23 An sin thubhairt Iosa r'a dheisciobluibh, Gu fìrinneach tha mi ag ràdh ruibh, gu bheil e cruaidh air duine saoibhir dol a steach do rìoghachd nèimh[h].

24 Agus a rìs tha mi ag ràdh ruibh, Gur usadh do chàmhal dol troimh chrò snàthaid, na do dhuine saoibhir dol a steach do rìoghachd Dhé.

25 Agus an uair a chual' a dheisciobuil *so*, ghabh iad iongantas mòr, ag ràdh, Cò ma seadh an neach a dh'fheudas a bhi air a shaoradh?

26 Ach air amharc do Iosa orra, thubhairt e riu, Do dhaoinibh tha so eu-comasach, ach do Dhia tha na h-uile nithe comasach[m].

27 An sin fhreagair Peadar[n], agus thubhairt e ris, Feuch, thréig sinne na h-uile *nithe*[o], agus lean sinn thusa ; air an aobhar sin ciod a gheibh sinn?

28 Agus thubhairt Iosa riu, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Sibhse a lean mise, anns an ath-ghineamhuin[p], an uair a shuidheas Mac an duine air caithir a ghlòire féin, gu-n suidh sibhse mar an ceudna air dà chaithir dheug, a' toirt breth air dà thréibh dheug Israeil.

29 Agus ge b'e neach a thréig tighean, no bràithrean, no peathraichean, no athair, no màthair, no bean-phòsda, no clann, no fearann air sgàth m'ainme-sa,

B.C. 33.

a caib. 20. 16; 21. 31, 33; Ròm. 9. 30-33
b Marc. 10. 14; Luc. 18. 16, &c.
c caib. 18. 3
d Marc. 10. 17; Luc. 10. 25; 18. 18
e Lebh. 19. 18
f Luc. 12. 33; 16. 9; Gnio. 2. 45; 4. 34; 1 Tim. 6. 18, 19
g Eoin 12. 26
h 1 Tim. 6. 9, 10
i Ecl. 9. 10; Eoin 9. 4
j Eph. 6. 8
k Luc. 10. 7
l Luc. 23. 40-43
m Salm 3. 8; 62. 11; Sech. 8. 6
n Marc. 10. 28; Luc. 16. 28
o Phil. 3. 8
p caib. 16. 27; Isa. 65. 17; Gnio. 3. 21; 2 Pead. 3. 13

gheibh e a' cheud uiread, agus a' bheatha mhaireannach mar oighreachd.

30 Ach tha mòran air thoiseach a bhitheas air dheireadh[a]; agus air dheireadh, a *bhitheas* air thoiseach.

CAIB. XX.

1 *Dhearbh Criosd, le cosamhlachd air a ghabhail o luchd-saothrach ann an gàradh-fìona, nach 'eil Dia fo fhiachaibh do dhuine air bith:* 17 *roimh-innis e a bhàs;* 20 *agus theagaisg e d'a dheisciobluibh a bhi umhal.*

OIR is cosmhuil rìoghachd nèimh ri fear-tighe, a chaidh a mach moch air mhaduinn a thuarasdalachadh luchd-oibre d'a ghàradh-fìona.

2 Agus an déigh dha cordadh ris an luchd-oibre air pheghinn *Ròmanaich* 's an là, chuir e d'a ghàradh-fìona iad.

3 Agus an uair a chaidh e mach timchioll na treas uaire, chunnaic e dream eile 'n an seasamh dìomhanach 's a' mhargadh,

4 Agus thubhairt e riu, Imichibh-se mar an ceudna do'n ghàradh-fhìona, agus ge b'e ni a bhitheas ceart, bheir mi dhuibh e. Agus dh'imich iad.

5 An uair a chaidh e mach a rìs timchioll na seathamh agus na naothamh uaire, rinn e mar an ceudna.

6 Agus an uair a chaidh e mach mu thimchioll na h-aon uaire deug, fhuair e dream eile 'n an seasamh dìomhanach, agus thubhairt e riu, C'ar son tha sibh 'n 'ur seasamh an so feadh an là dìomhanach?

7 Thubhairt iad ris, A chionn nach do thuarasdalaich duine air bith sinn. Thubhairt esan riu, Imichibh-se mar an ceudna do'n ghàradh-fhìona[i], agus ge b'e ni a tha ceart, gheibh sibh e[j].

8 Agus an uair a thàinig am feasgar, thubhairt tighearn' a' ghàraidh-fhìona sin r'a stiùbhard, Gairm an luchd-oibre, agus thoir dhoibh an tuarasdal[k], a' tòiseachadh o'n dream *a thàinig* mu dheireadh gu ruig na ceud *daoine*.

9 Agus an uair a thàinig iadsan *a thuarasdalaicheadh* mu thimchioll na h-aon uaire deug[l], fhuair gach duine dhiubh peghinn.

10 Ach an uair a thàinig an ceud dream, shaoil iadsan gu-m faigheadh iad na bu mhò; ach fhuair gach aon diubh mar an ceudna peghinn.

11 Agus air dhoibh 'fhaotainn, rinn iad gearan an aghaidh fhir-an-tighe,

12 Ag ràdh, An dream sin *a thàinig* mu dheireadh, cha d' rinn iad *obair* ach aon uair, agus rinn thu iad ionann ruinne, a ghiùlain uallach agus teas an là.

13 Ach fhreagair esan agus thubhairt e ri fear dhiubh, A charaid, cha-n 'eil mi a' deanamh eucoir ort : nach do chord thu rium air pheghinn?

14 Tog leat do chuid féin, agus imich romhad: is i mo thoil-sa a thabhairt do'n

ti so *a thàinig* mu dheireadh, mar *a thug*
mi dhuit-sa.
15 Nach 'eil e ceaduichte dhomh-sa an
ni a's toil leam a dheanamh ri mo chuid
féin[b]? am bheil do shùil-sa olc, air son gu
bheil mise maith ?
16 Mar sin bithidh an dream dheireann-
ach air thoiseach, agus an dream *a tha*
air thoiseach air dheireadh: oir tha
mòran air an gairm, ach beagan air an
taghadh[c].
17 Agus a' dol do Iosa suas gu Ierusa-
lem[d], thug e an dà dheisciobul dheug leis
a leth-taobh anns an t-slighe, agus thubh-
airt e riu,
18 Feuch, tha sinn a' dol a suas gu Ieru-
salem ; agus bithidh Mac an duine air a
bhrath thairis do na h-àrd-shagartaibh,
agus do na sgrìobhaichean, agus dìtidh
iad chum bàis e,
19 Agus bheir iad thairis e do na Cinn-
ich[e] chum fanoid a dheanamh *air*, agus
chum a sgiùrsadh[f], agus *a* cheusadh : ach
air an treas là éiridh e a rìs.
20 An sin thàinig d'a ionnsuidh màthair
cloinne Shebedes[g], maille r'a mic, a' toirt
aoraidh *dha*, agus ag iarraidh ni àraidh
air.
21 Agus thubhairt esan rithe, Ciod a
b'àill leat? Thubhairt i ris, Abair gu-n
suidh iad so mo dhithis mhac, fear *aca*
air do làimh dheis, agus am fear eile air
do làimh chlì, ann ad rìoghachd.
22 Ach fhreagair Iosa agus thubhairt e,
Cha-n 'eil fhios agaibh ciod a tha sibh ag
iarraidh. Am bheil sibh comasach air
a' chupan sin òl a dh'òlas mise, agus a
bhi air 'ur baisteadh leis a' bhaisteadh
le am baistear mise? Thubhairt iad ris,
Tha sinn comasach.
23 Agus thubhairt esan riu, Olaidh sibh
gu deimhin de m' chupan-sa[i], agus baist-
ear sibh leis a' bhaisteadh le am baistear
mise: ach suidhe air mo làimh dheis
agus chlì, cha leamsa *sin* a thabhairt, ach
dhoibh-san d'am bheil e air ulluchadh le
m'Athair.
24 Agus 'n uair a chual' an deichnear
so[k], bha iad diombach ris an dithis
bhràithre.
25 Ach ghairm Iosa iad d'a ionnsuidh,
agus thubhairt e, Tha fhios agaibh gu bheil
aig uachdarain nan Cinneach tighearnas
orra[l], agus gu bheil aig *an* daoinibh mòra
smachd orra.
26 Ach mar sin cha bhi e 'n 'ur measg-
se[m]: ach ge b'e neach le'm b'àill a bhi mòr
'n 'ur measg, bitheadh e dhuibh 'n a fhear-
frithealaidh[n].
27 Agus ge be air bith le'm b'àill toiseach
a bhi aige 'n 'ur measg, bitheadh esan
'n a sheirbhiseach dhuibh :
28 Amhuil mar nach d' thàinig Mac an
duine chum gu-n deantadh frithealadh
dha, ach a dheanamh frithealaidh[p], agus
a thabhairt 'anama féin mar éiric air son
mhòran[q].

B.C. 33.

[a] caib. 9. 27 Marc. 10. 46 Luc. 18. 35
[b] Ròm. 9. 15, 24 Seum. 1. 18
[c] caib. 22. 14
[d] Marc. 10. 32, &c. Luc. 18. 31, &c.
[e] caib. 27. 2, &c. Marc. 15. 1, 16, &c. Luc. 23. 1 Eoin 18. 28, &c. Gnio. 3. 13 1 Cor. 15. 3-7
[f] Isa. 53. 5
[g] Marc. 10. 35
[h] Marc. 11. 1 Luc. 19. 20
[i] Luc. 12. 50
[j] Sech. 9. 9
[k] Luc. 22. 24
[l] Luc. 22. 25, 26
[m] 1 Pead. 5. 3
[n] caib. 23. 11 Marc. 9. 35 10. 43
[o] caib. 23. 39 Salm 118. 26
[p] Luc. 22. 27 Eoin 13. 4, 14 Phil. 2. 7
[q] Isa. 53. 5, 8, 11 Dan. 9. 24, 26 1 Tim. 2. 6 Tit. 2. 14 Eabh. 9. 28 1 Pead. 1. 18, 19

29 Agus ag dol a mach dhoibh á Iericho
lean sluagh mòr e :
30 Agus, feuch, dithis dhaoine dall[a],
a bha 'n an suidhe ri taobh na slighe,
'n uair a chual' iad gu robh Iosa a' dol
seachad, ghlaodh iad, ag ràdh, Dean
tròcair oirnne, a Thighearn', a Mhic
Dhaibhidh.
31 Agus chronaich an sluagh iad, chum
gu-m bitheadh iad 'n an tosd : ach is mòid
a ghlaodh iadsan ag ràdh, Dean tròcair
oirnn, a Thighearn', a Mhic Dhaibhidh.
32 Agus sheas Iosa, agus ghairm e iad,
agus thubhairt e, Ciod is àill leibh mise a
dheanamh dhuibh ?
33 Thubhairt iadsan ris, A Thighearn',
ar sùilean a bhi air am fosgladh.
34 Agus ghabh Iosa truas dhiubh, agus
bhean e r'an sùilibh : agus air ball thàinig
radharc d'an sùilibh, agus lean iad e.

CAIB. XXI.

1 *Mharcaich Iosa gu Ierusalem air asail;* 12 *thilg e mach an luchd-reic agus ceannaich as an teampull;* 18 *mhalluich e an crann-fìge,* 23 *chuir e na sagairt 'n an tosd;* 28 *agus chronaich e iad le cosamhlachd.*

AGUS an uair a dhruid iad ri Ieru-
salem[h], agus a thàinig iad gu Bet-
phage, gu sliabh nan crann-olaidh, an sin
chuir Iosa dithis *d'a* dheisciobluibh uaith,
2 Ag ràdh riu, Rachaibh do'n bhaile
a tha thall fa 'ur comhair, agus air ball
gheibh sibh asal ceangailte *ann*, agus
loth maille rithe : fuasglaibh, agus thug-
aibh a m'ionnsuidh *iad*.
3 Agus ma labhras aon duine ni air bith
ruibh, abraibh, Gu bheil feum aig an
Tighearn' orra ; agus cuiridh e uaith air
ball iad.
4 Rinneadh na nithe so uile, chum gu-n
coimhliontadh an ni a labhradh leis an
fhàidh ag ràdh[j],
5 Innsibh do nighean Shioin, Feuch,
tha do Rìgh a' teachd a d'ionnsuidh gu
ciùin, agus e 'n a shuidhe air asail, agus
air searrach mac na h-asail.
6 Agus dh'imich na deisciobuil, agus
rinn iad mar a dh'àithn Iosa dhoibh ;
7 Agus thug iad an asal agus an loth
leo, agus chuir iad am falluinnean orra,
agus chuir iad *esan* 'n a shuidhe air am
muin.
8 Agus sgaoil mòr-shluagh am falluinn-
ean air an t-slighe ; agus ghearr dream
eile geugan de na craobhan, agus leag
iad air an t-slighe *iad*.
9 Agus thog an sluagh a bha roimhe
agus 'n a dhéigh iolach, ag ràdh, Hosanna
do Mhac Dhaibhidh ! Beannaichte gu robh
an Ti a thig ann an ainm an Tighearna[o]!
Hosanna anns na h-àrdaibh !
10 Agus an uair thàinig e steach do
Ierusalem, ghluaiseadh am baile uile, ag
ràdh, Cò e so?
11 Agus thubhairt an sluagh, Is e so
Iosa am fàidh o Nasaret Ghalile.

12 Agus chaidh Iosa a steach do theam-
pull Dhé[a], agus thilg e mach iadsan uile
a bha 'reic agus a' ceannach anns an
teampull, agus thilg e buird luchd-malairt
an airgid thairis, agus caithrichean luchd-
reic nan columan,
13 Agus thubhairt e riu, Tha e sgrìobh-
ta[c], Goirear tigh urnuigh de m' thigh-
sa ; ach rinn sibhse 'n a gharaidh luchd-
reubainn[d] e.
14 Agus thàinig na doill agus na bacaich
d'a ionnsuidh anns an teampull, agus
shlànuich e iad[e].
15 Agus an uair a chunnaic na h-àrd-
shagairt agus na sgrìobhaichean na
gniomharan iongantach a rinn e, agus a
chlann a' glaodhaich 's an teampull, agus
ag ràdh, Hosanna do Mhac Dhaibhidh,
bha corruich mhòr orra,
16 Agus thubhairt iad ris, An cluinn
thu ciod a tha a' mhuinntir sin ag ràdh ?
Agus thubhairt Iosa riu, Tha mi 'cluinn-
tinn ; nach do leugh sibhse riamh, A beul
naoidhean agus chìochran choimhlion thu
moladh[f]?
17 Agus an uair a dh'fhàg e iad, chaidh
e mach as a' bhaile gu Betani, agus
dh'fhan e an sin.
18 Agus an uair a phill e chum a' bhaile
air mhaduinn, bha acras air.
19 Agus air dha crann-fìge fhaicinn air
an t-slighe[j], thàinig e d'a ionnsuidh, agus
cha d'fhuair e ni air bith air, ach duilleach
a mhàin ; agus thubhairt e ris, Na fàsadh
toradh o so suas gu bràth ort. Agus
chrìon an crann-fìge air ball[l].
20 Agus an uair a chunnaic na deis-
ciobuil e, ghabh iad iongantas, ag ràdh,
Cia luath a shearg an crann-fìge as !
21 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e
riu, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, ma
bhitheas creidimh agaibh[n], agus nach bi
sibh fo amharus, cha-n e mhàin gu-n dean
sibh an ni *a rinneadh* air a' chrann-fhìge,
ach mar an ceudna ma their sibh ris a'
bheinn so, Bi air do thogail, agus air do
thilgeadh 's an fhairge[p], bithidh e deanta :
22 Agus ge b'e air bith nithe a dh'iarras
sibh ann 'ur n-urnuigh[r], ma chreideas
sibh, gheibh sibh iad.
23 Agus an uair a thàinig e do'n team-
pull[t], thàinig na h-àrd-shagairt agus
seanairean a' phobuill d'a ionnsuidh, agus
e a' teagasg, ag ràdh *ris*, Ciod e an
t-ùghdarras leis am bheil thusa a' dean-
amh nan nithe so[v]? agus cò thug an
cumhachd so dhuit ?
24 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Feòraichidh mise mar an ceudna
aon ni dhibh-se, agus ma dh'innseas sibh
dhomh e, innsidh mise dhuibh-se, air
mhodh ceudna, ciod an t-ùghdarras leis
am bheil mi 'deanamh nan nithe so.
25 Baisteadh Eoin, cia as a thàinig e ?
O nèamh, no o dhaoinibh ? Ach reuson-
aich iadsan 'n am measg féin, ag ràdh, Ma
their sinn, O nèamh, their esan ruinn,
C'ar son, ma seadh, nach do chreid
sibh e ?
26 Ach ma their sinn, O dhaoinibh, tha
eagal a' phobuill oirnn ; oir tha meas
fàidh aig gach uile *dhuine* air Eoin[b].
27 Agus fhreagair iad Iosa, agus thubh-
airt iad, Cha-n 'eil fhios againn. Agus
thubhairt esan riu, Ni mò dh'innseas mise
dhuibh-se ciod an t-ùghdarras leis am
bheil mi 'deanamh nan nithe so.
28 Ach ciod i 'ur barail-se ? Bha aig
duine àraidh dithis mhac, agus thàinig e
dh'ionnsuidh a' cheud *mhic*, agus thubh-
airt e, A mhic, imich, dean obair an diugh
ann am ghàradh-fìona.
29 Agus fhreagair esan agus thubhairt
e, Cha dean : ach 'n a dhéigh sin, ghabh
e aithreachas agus dh'imich e.
30 Agus thàinig e gus an dara *mac*,
agus thubhairt e mar an ceudna. Agus
fhreagair esan agus thubhairt e, *Théid*, a
thighearna ; gidheadh cha deachaidh e.
31 Cò de'n dithis a rinn toil 'athar ?
Thubhairt iadsan ris, An ceud fhear.
Thubhairt Iosa riu, Gu fìrinneach tha
mise ag ràdh ruibh, gu-n téid na cìs-
mhaoir agus na strìopaichean do rìogh-
achd Dhé roimhibh-se[g].
32 Oir thàinig Eoin do 'ur n-ionnsuidh
air slighe na fìreantachd[h] agus cha do
chreid sibh e[i] : ach chreid na cìs-mhaoir
agus na strìopaichean e[k]. Agus ged a
chunnaic sibhse *so*, cha do ghabh sibh
aithreachas 'n a dhéigh sin, a chum gu-n
creideadh sibh e.
33 Eisdibh ri cosamhlachd eile : Bha
fear-tighe àraidh ann, a phlanndaich fìon-
lios[m], agus chuir e gàradh m'a thimchioll,
agus chladhaich e ionad - bruthaidh an
fhìona ann, agus thog e tùr, agus shuidh-
ich e air tuath e ; agus chaidh e féin air
choigrich.
34 Agus an uair a dhruid *riu* àm an
toraidh, chuir e a sheirbhisich a dh'ionn-
suidh na tuatha[o], a dh'fhaotainn a thor-
aidh.
35 Agus rug an tuath air a sheirbhisich,
agus ghabh iad air fear dhiubh[q], agus
mharbh iad fear eile, agus chlach iad fear
eile[s].
36 A rìs, chuir e seirbhisich eile uaith,
tuilleadh na '*s a'* cheud *chuideachd* ; agus
rinn iad orra-san mar an ceudna.
37 Ach mu dheireadh, chuir e a mhac
féin d'an ionnsuidh[u], ag ràdh, Bheir iad
urram do mo mhac.
38 Ach an uair a chunnaic an tuath am
mac, thubhairt iad eatorra féin, 'S e so
an t-oighre, thigibh[w], marbhamaid e, agus
glacamaid 'oighreachd-san *dhuinn féin*.
39 Agus rug iad air[x], agus thilg iad a
mach as an fhìon-lios e[y], agus mharbh
iad e.
40 Air an aobhar sin, an uair a thig
tighearn' an fhìon-lios *sin*, ciod a ni e ris
an tuath sin ?
41 Thubhairt iad ris, Sgriosaidh e gu

B.C. 33.

[a] Marc. 11. 11
Luc. 19. 45, &c.
Eoin 2. 15, &c.
[b] caib. 14. 5
[c] Isa. 56. 7
[d] Ier. 7. 11
[e] Isa. 35. 6
[f] Salm 8. 2
[g] caib. 9. 9
Luc. 7. 29, 30
[h] caib. 3. 6-8
[i] caib. 11. 18
[j] Marc. 11. 13
[k] Luc. 3. 12, 13
7. 37, &c.
[l] Iud. 12
[m] Salm 80. 8-16
Isa. 5. 1-7
Ier. 2. 21
Marc. 12. 1
Luc. 20. 9, &c.
[n] caib. 17. 20
Luc. 17. 6
Seum. 1. 6
[o] 2 Ri. 17. 13, &c.
[p] 1 Cor. 13. 2
[q] Ier. 37. 15
38. 6
[r] caib. 7. 7
Marc. 11. 24
Seum. 5. 16
1 Eoin 3. 22
5. 14
[s] 2 Each. 24. 21
Eabh. 11. 36, 37
[t] Marc. 11. 27
Luc. 20. 1
[u] Eabh. 1. 1, 2
[v] Ecs. 2. 14
Gnio. 4. 7
[w] caib. 27. 1
Eoin 11. 53
[x] caib. 26. 30-37
Gnio. 2. 23
[y] Gnio. 4. 25-27
Eabh. 13. 11-13

truagh na droch dhaoine sin[a], agus suidhichidh e am fìon-lios air tuath eile[c], a bheir a thoradh dha 'n a aimsir féin.

42 Thubhairt Iosa riu, Nach do leugh sibh riamh anns na sgrìobtuiribh, A' chlach a dhiult na clachairean[d], rinneadh i 'n a cloich-chinn na h-oisne: is e an Tighearn' a rinn so, agus tha e iongantach 'n ar sùilibh-ne?

43 Uime sin tha mi ag ràdh ruibh, gu-n toirear rìoghachd Dhé uaibhse, agus gu-n toirear do chinneach *eile* i, a bheir a toradh uatha.

44 Agus ge b'e neach a thuiteas air a' chloich so, brisear e[h]; ach ge b'e air an tuit i, ni i mìn-luaithre dheth[i].

45 Agus an uair a chuala na h-àrd-shagairt agus na Phairisich a chosamhlachda-san, thuig iad gu-m b'ann mu'n timchioll féin a labhair e.

46 Ach an uair bu mhiann leo breith air, bha eagal a' phobuill orra, oir bha meas fàidh aca-san air[m].

CAIB. XXII.

1 *Cosamhlachd bainnse mhic an rìgh.* 9 *Gairm nan Cinneach:* 12 *peanas an fhir a bha as eugais trusgain na bainnse.* 15 *Is còir cìs ìocadh do Cheasar.* 23 *Barail mhearachdach nan Sadusach mu thimchioll aiseirigh nam marbh.*

AGUS fhreagair Iosa, agus labhair e riu a rìs ann an cosamhlachdaibh, ag ràdh,

2 Is cosmhuil rìoghachd nèimh ri rìgh àraidh, a rinn cuirm phòsaidh d'a mhac féin[n];

3 Agus chuir e a sheirbhisich[o] a ghairm na muinntir a fhuair cuireadh chum na bainnse: ach cha b'àill leo-san teachd.

4 A rìs, chuir e *d'an ionnsuidh* seirbhisich eile, ag ràdh, Abraibh-se ris a' mhuinntir d'an d' thugadh cuireadh, Feuch, dheasaich ni mo dhinneir[p]: *tha* mo dhaimh agus *mo* spréidh bhiadhta air am marbhadh, agus *tha* na h-uile nithe ullamh; thigibh chum na bainnse.

5 Ach chuir iadsan 'an suarachas e[s], agus dh'imich iad rompa, fear dhiubh gu 'fhearann, agus fear eile chum a cheannachd:

6 Agus rug a' chuid eile *dhiubh* air a sheirbhisich, agus thug iad masladh *dhoibh*[w], agus mharbh siad *iad*.

7 Ach an uair a chual' an rìgh so ghabh e fearg; agus chuir e 'armailtean uaithe[x], agus sgrios e an luchd-mortaidh sin, agus loisg e am baile-san.

8 An sin thubhairt e r'a sheirbhisich, Gu fìrinneach tha a' bhanais ullamh, gidheadh an dream a fhuair cuireadh cha b'airidh iad *air*[y].

9 Air an aobhar sin imichibh-se gus na rathaidibh mòra, agus a' mheud 's a gheibh sibh, cuiribh *iad* chum na bainnse.

10 Agus chaidh na seirbhisich sin a mach air na rathaidibh, agus chruinnich iad gach uile neach a fhuair iad[b], eadar olc agus mhaith: agus lìonadh *tigh* na bainnse le muinntir a shuidh chum bìdh.

11 Agus air dol a steach do'n rìgh a dh'fhaicinn nan aoidhean[e], chunnaic e an sin duine aig nach robh trusgan na bainnse uime[f]:

12 Agus thubhairt e ris, A charaid, cionnus a thàinig thusa steach an so, gun trusgan na bainnse umad? Ach dh'fhan esan 'n a thosd[g].

13 An sin thubhairt an rìgh ris na seirbhisich, Air a cheangal duibh eadar chosan agus làmhan, togaibh leibh e, agus tilgibh e anns an dorchadas iomallach[j]: an sin bithidh gul agus gìosgan fhiacal.

14 Oir tha mòran air an gairm, ach beagan air an taghadh[k].

15 An sin dh'imich na Phairisich[l], agus ghabh iad comhairle cionnus a dh'fheudadh iad esan a ribeadh 'n a chainnt.

16 Agus chuir iad d'a ionnsuidh an deisciobuil féin, maille ri luchd-leanmhuinn Heroid, ag ràdh, A Mhaighstir, tha fhios againn gu bheil thusa fìor, agus gu bheil thu 'teagasg slighe Dhé ann am fìrinn, agus nach 'eil suim agad de dhuine sam bith: oir cha-n 'eil thu ag amharc air pearsaibh dhaoine.

17 Uime sin innis dhuinne do bharail, Am bheil e ceadaichte cìs a thabhairt do Cheasar, no nach 'eil?

18 Ach air tuigsinn am mì-ruin a dh'Iosa, thubhairt e, C'ar son tha sibh 'g am bhuaireadh, a chealgairean?

19 Nochdaibh dhomhsa airgiod na cìse. Agus thug iad d'a ionnsuidh peghinn.

20 Agus thubhairt e riu, Cò dha a bhuineas an dealbh so, agus an sgrìobhadh *a tha m'a thimchioll?*

21 Thubhairt iadsan ris, Do Cheasar. An sin thubhairt esan riu, Thugaibh uime sin do Cheasar na nithe a's le Ceasar[q]; agus do Dhia, na nithe a's le Dia[r].

22 Agus an uair a chual' iad *so*, ghabh iad iongantas, agus dh'fhàg iad e, agus dh'imich iad rompa.

23 Air an là sin féin thàinig d'a ionnsuidh na Sadusaich[t], a their nach 'eil aiseirigh ann[u], agus chuir iad ceisd air,

24 Ag ràdh, A Mhaighstir, thubhairt Maois[v], Ma gheibh duine bàs gun chlann aige, gur còir d'a bhràthair a bhean-san a phòsadh a dhlighe daimhe, agus sliochd a thogail d'a bhràthair.

25 A nis bha seachdnar bhràithre 'n ar measg-ne; agus air do'n cheud fhear dhiubh bean a phòsadh, fhuair e bàs, agus do bhrìgh nach robh sliochd aige, dh'fhàg e a bhean d'a bhràthair.

26 Agus *thachair* mar an ceudna do'n dara, agus do'n treas *bràthair*, gu ruig an seachdamh.

27 Agus 'n an déigh uile fhuair a' bhean bàs mar an ceudna.

28 Air an aobhar sin anns an aiseirigh,

B.C. 33.

[a] Salm 2. 4, 5, 9
Gnio. 13. 46-48
18. 6
28. 8
[b] caib. 13. 47
[c] Luc. 21. 24
Ròm. 9. 26
[d] Salm 118. 22
Isa. 28. 16
1 Pead. 2. 6, 7
[e] Seph. 1. 12
[f] Salm 45. 14
Isa. 61. 10
Eph. 4. 24
Tais. 16. 15
19. 8
[g] Ier. 2. 26
[h] Isa. 8. 14, 15
[i] Salm 2. 9
Dan. 2. 34, 35, 44, 45
[j] caib. 8. 12
[k] caib. 7. 14
20. 16
Luc. 13. 23, 24
[l] Marc. 12. 13, &c.
Luc. 20. 20, &c.
[m] Luc. 7. 16
Eoin 7. 40
[n] Luc. 14. 16-18
[o] Salm 68. 11
Ier. 25. 4
[p] Gnà. 9. 2
Isa. 25. 6
[q] caib. 17. 25, 27
Ròm. 13. 7
[r] Mal. 1. 6-8
3. 8-10
[s] Salm 106. 24, 25
Gnà. 1. 24, 25
Gnio. 24. 25
[t] Marc. 12. 18, &c.
Luc. 20. 27, &c.
[u] Gnio. 23. 8
[v] Deut. 25. 5
Rut 1. 11
[w] 1 Tes. 2. 15
[x] Luc. 19. 27, 42-44
[y] caib. 10. 11, 13
Gnio. 13. 46

cò de'n t-seachdnar d'am bean i? Oir
bha i aca uile.
29 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Tha sibh air seacharan[b], gun eòlas
agaibh air na sgrìobtuiribh, no air cumh-
achd Dhé :
30 Oir anns an aiseirigh cha dean iad
pòsadh, ni mò bheirear ann am pòsadh
iad; ach tha iad mar aingil Dhé air
nèamh[e].
31 Ach mu thimchioll aiseirigh nam
marbh, nach do leugh sibh an ni sin a
labhradh ruibh le Dia, ag ràdh,
32 Is mise Dia Abrahaim[g], agus Dia
Isaaic, agus Dia Iacoib? cha-n e Dia Dia
nam marbh, ach nam beò.
33 Agus an uair a chual' am pobull so,
ghabh iad iongantas r'a theagasg-san[j].
34 Ach an uair a chuala na Phairisich
gu-n do chuir e na Sadusaich 'n an tosd,
chruinnicheadh iad an ceann a chéile.
35 An sin chuir neach àraidh dhiubh[k],
a bha 'n a fhear-teagaisg an lagha, ceisd
air, 'g a dhearbhadh, agus ag ràdh,
36 A Mhaighstir, cia i an àithne a's mò
's an lagh?
37 Thubhairt Iosa ris, Gràdhaichidh tu
an Tighearna do Dhia le d'uile chridhe[n],
agus le d'uile anam, agus le d'uile inntinn.
38 Is i so a' cheud *àithne* agus an
àithne mhòr.
39 Agus *is* cosmhuil an dara rithe so,
Gràdhaichidh tu do choimhearsnach mar
thu féin[p].
40 Air an dà àithne so tha 'n lagh uile,
agus na fàidhean 'an crochadh[r].
41 Ach air do na Phairisich a bhi cruinn
an ceann a chéile, dh' fheòraich Iosa
dhiubh,
42 Ag ràdh, Ciod i 'ur barail-se mu
thimchioll Chriosd[s]? cò d'am mac e?
thubhairt iadsan ris, Do Dhaibhidh.
43 Thubhairt esan riu, Cionnus ma
seadh a ghoireas Daibhidh 's an spiorad a
Thighearna dheth, ag ràdh[t],
44 Thubhairt an Tighearna ri m' Thigh-
earna, Suidh air mo làimh dheis, gus an
cuir mi do naimhdean 'n an stòl fo d'
chosaibh?
45 Air an aobhar sin, ma ghoireas
Daibhidh a Thighearna dheth, cionnus
is mac dha e?
46 Agus cha b'urrainn aon neach freag-
ràdh sam bith a thabhairt air[v]; ni mò a
bha 'chridhe aig aon neach[w], o'n là sin
suas, ni air bith fheòraich dheth.

CAIB. XXIII.

1 *Chomhairlich Criosd do'n t-sluagh éisdeachd ri deadh theagasg nan sgrìobhaichean, agus nam Phairiseach: ach gun an droch eisempleir a leantuinn: 8 is còir d'a dheisciobluibh a bhi air am faicill an aghaidh uabhair.*

AN sin labhair Iosa ris an t-sluagh,
agus r'a dheisciobluibh fein,
2 Ag ràdh, Tha na sgrìobhaichean agus
na Phairisich 'n an suidhe ann an caithir
Mhaois[a]:
3 Air an aobhar sin, na h-uile nithe
'dh'iarras iad oirbh-se a choimhead, coimh-
eadaibh agus deanaibh *iad*; ach na dean-
aibh a réir an oibre: oir their iad, agus
cha dean iad[c].
4 Oir ceanglaidh iad uallaiche troma[d],
agus do-iomchar, agus cuiridh siad *iad*
air guaillibh dhaoine; gidheadh cha char-
uich iad fèin iad le aon d'am meuraibh.
5 Ach an oibre uile tha iad a' deanamh
chum bhi air am faicinn le daoinibh[f]:
ni iad am philacteridhean[1] leathan[h], agus
iomall an eudaich mòr;
6 Agus is ionmhuinn leona ceud ionada-
suidhe anns na féillibh[i], agus na ceud
chaithrichean anns na coimhthionail,
7 Agus fàilte *fhaghail* air na margaidh-
ean, agus daoine a ghairm Rabbi, Rabbi
dhiubh.
8 Ach na goirear Rabbi dhibhse[l]: oir is
aon àrd-Mhaighstir a tha agaibh, Criosd;
agus is bràithre sibh féin uile.
9 Agus na goiribh 'ur n-athair de
dhuine sam bith air thalamh: oir is aon
Athair a tha agaibh[m], a *tha* air nèamh.
10 Cha mhò a ghoirear àrd-mhaighstir-
ean dhibh: oir is aon àrd-Mhaighstir a
tha agaibh, *cadhon* Criosd.
11 Ach an ti a's mò 'n 'ur measg[o],
bithidh e 'n a òglach agaibh.
12 Agus ge b'e neach a dh'àrdaicheas
e féin, islichear e[q]; agus ge b'e neach a
dh'islicheas e féin, àrdaichear e.
13 Ach is an-aoibhinn dhuibh-se,
a sgrìobhaichean agus Phairiseacha, a
chealgairean, do brìgh gu bheil sibh a'
druideadh rìoghachd nèimh an aghaidh
dhaoine: oir cha téid sibh féin a steach,
agus cha-n fhulaing sibh do'n dream a
tha 'dol a stigh dol ann.
14 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobh-
aichean, agus Phairiseacha, a chealgair-
ean; oir tha sibh ag itheadh suas tighean
bhantrach[u], agus air sgàth deadh choslais
a' deanamh urnuighean fada; uime sin
gheibh sibh an dìteadh a's mò.
15 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobh-
aichean agus Phairiseacha, a chealgair-
ean; oir cuairtichidh sibh muir agus tìr
chum aon duine a dheanamh de 'ur creid-
imh féin; agus an uair a bhitheas e
deanta, ni sibh mac ifrinn dheth dà uair
na's mò na sibh féin[x].
16 Is an-aoibhinn dhuibh, a chinn-iùil
dhalla[y], a their, Ge b'e duine a bheir
mionnan air an teampull, cha ni air bith
sin: ach ge b'e 'bheir mionnan air òr an
teampuill, tha e ceangailte[2].
17 Amadana, agus a dhaoine dalla[z]! oir
cia aca is mò an t-òr, no an teampull
a tha 'naomhachadh an òir?
18 Agus, Ge b'e 'bheir mionnan air an
altair, cha-n 'eil suim ann: ach ge b'e
'bheir mionnan air an tiodhlac a tha oirre,
tha e ceangailte.

B.C. 33.

[a] Mal. 2. 7
[b] Eoin 20. 9
[c] Ròm. 2.21-23
[d] Gnio. 15.10
[e] caib. 18. 10
1 Eoin 3. 2
[f] caib. 6. 1-16
[g] Ecs. 3. 6, 15, 16
Eabh. 11. 16
1 's e sin, *stiallan de chraic-ionn-sgrìobh-aidh air an robh earannan de'n sgrìobtur sgrìobhta.*
[h] Air. 15. 38, 39
Deut. 6. 8
[i] Marc. 12. 38, &c.
Luc. 20. 27, &c.
[j] Marc. 12. 17
[k] Luc. 10. 25, &c.
[l] Seum. 3. 1
[m] caib. 6. 9
[n] Deut. 6. 5
10. 12
[o] caib. 20. 26, 27
[p] Lebh. 19. 18
[q] Gnà. 15. 33
Seum. 4. 6
[r] Ròm. 13. 9
Seum. 2. 8
[s] Marc. 12. 35, &c.
Luc. 20. 41, &c.
[t] Salm 110. 1
[u] 2 Tim. 3. 6
Tit. 1. 11
[v] Luc. 14. 6
[w] Marc. 12. 34
Luc. 20. 40
[x] Eoin 8. 44
Gnio. 13. 10
Eph. 2. 3
[y] caib. 15. 14
2 's e sin, *le 'mhionn-an.*
[z] Salm 94. 8

19 Amadana, agus a dhaoine dalla! oir cia aca is mò an tiodhlac, no an altair a tha 'naomhachadh an tiodhlaic[h]?
20 Air an aobhar sin, ge b'e 'mhionnaicheas air an altair, tha e a' mionnachadh oirre féin, agus air gach ni a tha oirre.
21 Agus ge b'e 'mhionnaicheas air an teampull, tha e a' mionnachadh air san, agus air an Ti a tha 'n a chòmhnuidh ann[g].
22 Agus ge b'e neach a mhionnaicheas air nèamh, tha e a' mionnachadh air rìgh-chaithir Dhé[i], agus airsan a tha 'n a shuidhe oirre.
23 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobhaichean agus Phairiseacha, a chealgairean: oir tha sibh a' toirt an deachaimh as a' mhionnt[k], agus an anìse, agus a' chuimin, agus dhìobair sibh nithe cudthromach an lagha[l], cothrom, tròcair, agus fìrinn: bu chòir dhuibh iad so a dheanamh, agus gun iad sud fhàgail gun deanamh.
24 A chinn-iùil dhalla, a shìolaidheas a' mheanbh-chuileag, agus a shluigeas an càmhal.
25 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobhaichean agus Phairiseacha, a chealgairean; oir glanaidh sibh an taobh a muigh de 'n chupan[o], agus de 'n mhèis, ach tha iad an taobh a stigh làn reubainn, agus eucoir.
26 Phairisich dhoill, glan air tùs an taobh a stigh de 'n chupan agus de 'n mhèis, chum gu-m bi an taobh a muigh dhiubh glan mar an ceudna.
27 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobhaichean agus Phairiseacha, a chealgairean: oir is cosmhuil sibh ri uaighean gealaichte[q], a tha maiseach air an taobh a muigh, ach air an taobh a stigh a tha làn de chnàmhan dhaoine marbha, agus de 'n uile shalchar.
28 Mar an ceudna, tha sibhse an leth a muigh 'am fianuis dhaoine ann an coslas fhìreanan, ach 's an taobh a stigh làn ceilg, agus eusaontais.
29 Is an-aoibhinn dhuibh, a sgrìobhaichean agus Phairiseacha, a chealgairean; oir tha sibh a' togail àitean-adhlacaidh nam fàidhean, agus a' deanamh leaclithidh nam fìrean maiseach,
30 Agus ag ràdh, Nam bitheamaid ann an làithibh ar n-aithrichean, cha bhitheamaid compàirteach riu ann am fuil nam fàidhean[v].
31 Mar sin tha sibh 'n 'ur fianuisibh ann 'ur n-aghaidh féin, gur sibh clann na muinntir a mharbh na fàidhean[w].
32 Mar sin lìonaibh-se suas tomhas 'ur n-aithrichean[y].
33 A nathraichean, a shìol nan nathraiche nimhe[z], cionnus a dh'fheudar leibh dol as o dhamnadh ifrinn?
34 Air an aobhar sin, feuch, cuiream-sa do 'ur ionnsuidh fàidhean, agus daoine glice, agus sgrìobhaichean; agus *cuid* dhiubh marbhaidh agus cèusaidh sibh[b], agus *cuid* dhiubh sgiùrsaidh sibh ann 'ur sionagogaibh[a], agus ni sibh geurleanmhuinn *orra* o bhaile gu baile[c]:
35 Chum gu-n tig oirbh gach uile fhuil fhìreanta a dhòirteadh air an talamh[d], o fhuil Abeil fhìreanta[e], gu fuil Shachariais, mhic Bharachiais[f], a mharbh sibh eadar an teampull agus an altair.
36 Gu fìrinneach tha mi ag ràdh ruibh, Gu-n tig na nithe so uile air a' ghinealach so.
37 A Ierusalem[h], a Ierusalem, a mharbhas na fàidhean, agus a chlachas an dream a chuirear a d'ionnsuidh, cia minic a b'àill leam do chlann a chruinneachadh r'a chéile[j], mar a chruinnicheas cearc a h-eoin fo a sgiathaibh, agus cha b'àill leibh-se!
38 Feuch, fàgar 'ur tigh agaibh 'n a fhàsach[m].
39 Oir tha mise ag ràdh ruibh, nach faic sibh mise o so suas, gus an abair sibh, *Is beannaichte an Ti a thig ann an ainm an Tighearna*[n].

CAIB. XXIV.

1 *Dh'innis Criosd roimh-làimh sgrios Ierusaleim: 3 ciod iad agus cia mòr na trioblaidean a bhitheas roimhe sin: 29 comharaidhean a theachd gu breitheanas. 36 Do bhrìgh gu bheil là a' bhreitheanais folaichte, is còir do gach neach faire a dheanamh.*

AGUS chaidh Iosa mach[p], agus dh'imich e o'n teampull; agus thàinig a dheisciobuil d'a ionnsuidh, a nochdadh dha aitreabh an teampuill.
2 Agus thubhairt Iosa riu, Nach faic sibh iad so uile? gu fìrinneach tha mi ag ràdh ruibh, Nach fàgar clach air muin cloiche an so[r], nach tilgear sìos.
3 Agus air suidhe dha air sliabh nan crann-olaidh, thàinig a dheisciobuil d'a ionnsuidh ann an uaignidheas, ag ràdh, Innis dhuinne, c'uin a thig na nithe sin *gu crìch*? agus ciod e comharadh do theachd-sa, agus crìche an t-saoghail[1]?
4 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e riu, Thugaibh an aire nach meall aon neach sibh[s]:
5 Oir thig mòran ann am ainm-sa[t], ag ràdh, Is mise Criosd; agus meallaidh iad mòran.
6 Agus cluinnidh sibh cogannan[u], agus tuairisgeul chogannan: thugaibh an aire nach bi sibh fo amhluadh: oir is éigin do na *nithibh sin* uile teachd gu crìch, ach cha-n 'eil a' chrìoch ann fathast.
7 Oir éiridh cinneach an aghaidh cinnich[x], agus rìoghachd an aghaidh rìoghachd: agus bithidh gorta, agus plàighean, agus criothanna-talmhainn ann am mòran àitean.
8 Agus cha-*n 'eil* annta so uile ach toiseach thruaighean.
9 An sin bheir iad thairis sibh chum àmhghair[a], agus marbhaidh iad sibh, agus bithidh fuath aig gach uile chinneach dhuibh air sgàth m'ainme-sa.

B.C. 33.

a Gnio. 5. 40; 2 Cor. 11. 24, 25
b Ecs. 29. 37; 30. 29
c Hos. 11. 37
d Tais. 18. 24
e Gen. 4. 8
f 2 Each. 24. 20, 21
g 2 Each. 6. 2; Salm 26. 8
h Luc. 13. 34
i caib. 5. 34; Salm 11. 4; Isa. 66. 1
j Deut. 32. 11, 12; Salm 91. 4
k Luc. 11. 42
l caib. 9. 13; 1 Sam. 15. 22; Ier. 22. 15, 16; Hos. 6. 6; Mic. 6. 8
m Sech. 11. 6
n Salm 118. 20
o Marc. 7. 4, &c.
p Marc. 13. 1; Luc. 21. 5
q Luc. 11. 44; Gnio. 23. 3
r 1 Ri. 9. 7; Ier. 26. 18; Luc. 19. 44
1 no, *an linn.*
s Col. 2. 8; 2 Tes. 2. 3
t Ier. 14. 14
u Dan. xi.
v 2 Each. 36. 15, 16; Ier. 2. 30
w Gnio. 7. 51, 52; 1 Tes. 2. 15, 16
x Hag. 2. 21, 22
y Gen. 15. 16; 1 Tes. 2. 16
z caib. 3. 7
a Luc. 21. 12
b Gnio. 7. 59

10 Agus an sin gabhaidh mòran oil-
bheum[a], agus brathaidh iad a chéile,
agus bithidh fuath aca d'a chéile.
11 Agus éiridh mòran fhàidhean bréige[d],
agus meallaidh iad mòran[e].
12 Agus do bhrìgh gu-m bi an eucoir
air a meudachadh, fuaraichidh gràdh
mhòran[g].
13 Ach ge b'e 'bhitheas seasmhach gus
'a chrìoch, is e so a thèarnar[i].
14 Agus bithidh soisgeul so na rìogh-
achd air a shearmonachadh air feadh an
domhain uile[k], mar fhianuis do na h-uile
chinnich : agus an sin thig a' chrìoch.
15 Air an aobhar sin, an uair a chi
sibhse gràineileachd an léir-sgrios, air an
do labhair Daniel am fàidh[l], 'n a seasamh
anns an ionad naomh, (tuigeadh an ti a
leughas,)
16 An sin teicheadh iadsan *a tha* ann
an Iudea, chum nam beann :
17 An ti a tha air mullach an tighe, na
tigeadh e nuas a thabhairt ni sam bith
leis as a thigh :
18 Agus an ti a tha 's a' mhachair, na
pilleadh e air ais a thogail 'fhalluinn leis.
19 Agus is an-aoibhinn do na mnathan
torrach[o], agus dhoibh-san a bheir cìoch
uatha 's na làithibh sin.
20 Ach guidhibh-se gun 'ur teicheadh
a bhi 's a' gheamhradh, no air an t-sàb-
aid :
21 Oir anns an àm sin bithidh àmhghar
mòr ann[q], amhuil nach robh ann o thùs
an domhain gus a nis, agus nach mò a
bhitheas a chaoidh.
22 Agus mur bitheadh na làithean sin
air an giorrachadh, cha bhitheadh feòil
sam bith air a tèarnadh : ach air son nan
daoine taghta bithidh na làithean sin air
an giorrachadh[s].
23 An sin ma their aon duine ruibh[t],
Feuch, *tha* Criosd an so, no an sud ; na
creidibh *e* :
24 Oir éiridh Criosdan bréige[u], agus
fàidhean bréige, agus ni iad comharaidh-
ean agus mìorbhuilean mòra, ionnus gu
mealladh iad, nam feudadh e 'bhi, na
daoine taghta féin[v].
25 Feuch, dh'innis mi dhuibh *e* roimh-
làimh.
26 Uime sin ma their iad ruibh, Feuch,
tha e 's an fhàsach, na rachaibh a mach :
feuch, *tha* e 's na seòmraichibh uaigneach,
na creidibh *sin*.
27 Oir mar a thig an dealanach o'n àird
an ear[x], agus a dhealraicheas e gus an àird
an iar ; mar sin mar an ceudna bithidh
teachd Mhic an duine.
28 Oir ge b'e àite 's am bi a' chairbh, is
ann an sin a chruinnichear na h-iolair-
ean[y].
29 Air ball an déigh trioblaid nan làith-
ean ud, dorchaichear a' ghrian[z], agus cha
tabhair a' ghealach a solus, agus tuitidh
na reultan o nèamh, agus bithidh cumh-
achdan nan nèamh air an crathadh[a].

30 Agus an sin foillsichear comharadh
Mhic an duine ann an nèamh[b]: agus an
sin ni uile threubha na talmhainn bròn[c],
agus chi iad Mac an duine a' teachd air
neulaibh nèimh[f], le cumhachd agus glòir
ro mhòr.
31 Agus cuiridh e mach 'aingil le fuaim
mhòir na gall-truimp[h], agus cruinnichidh
iad a shluagh taghta o na ceithir gaoth-
an[j], o leth-iomall nèimh gus an leth-
iomall eile.
32 Ach fòghlumaibh cosamhlachd o'n
chrann-fhìge : an uair a bhitheas a gheug
a nis maoth, agus a dh'fhàsas an duill-
each, aithnichidh sibh gur fagus an samh-
radh :
33 Agus mar an ceudna, an uair a chi
sibhse na nithe sin uile, bitheadh fios
agaibh gu bheil e am fagus, *cadhon* aig
na dorsaibh[m].
34 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Nach téid an ginealach so féin thairis,
gus an tachair na nithe so uile.
35 Théid nèamh agus talamh thairis[n],
ach cha téid mo bhriathra-sa thairis a
chaoidh.
36 Ach cha-n 'eil fios an là no na
h-uaire sin aig duine air bith[p], no fòs aig
ainglibh nèimh, ach aig m'Athair-sa a
mhàin.
37 Ach amhuil *a bha* làithean Noe,
mar sin mar an ceudna bithidh teachd
Mhic an duine.
38 Oir mar a bha iad anns na làithibh
roimh an tuil ag itheadh agus ag òl, a'
pòsadh agus a' toirt ann am pòsadh, gus
an là 's an deachaidh Noe a steach 's an
àirce[r],
39 Agus nach robh fhios aca gus an
d'thàinig an tuil, agus an do thog i leatha
iad uile ; mar sin mar an ceudna bithidh
teachd Mhic an duine.
40 An sin bithidh dithis air a' mhachair ;
gabhar fear aca, agus fàgar am fear
eile.
41 Bithidh dithis bhan a' meileadh
anns a' mhuileann ; gabhar aon diubh,
agus fàgar an aon eile.
42 Uime sin deanaibh-se faire[w], oir cha-n
'eil fhios agaibh ciod an uair anns an
tig 'ur Tighearn'.
43 Ach tha fhios so agaibh, nam b'fhios-
rach fear-an-tighe ciod an uair anns an
tigeadh an gaduiche, gu-n deanadh e faire,
agus nach fulaingeadh e gu-m bristeadh
a thigh troimhe.
44 Uime sin, bithibh-se ullamh mar
an ceudna : oir an uair nach saoil sibh,
thig Mac an duine.
45 Cò e, ma seadh, a tha 'n a òglach
fìrinneach agus glic, a chuir a thighearn'
os ceann a mhuinntir, a thabhairt bìdh
dhoibh 'n a àm féin ?
46 *Is* beannaichte an t-òglach sin a
gheibh a thighearna, ri àm dha teachd,
a' deanamh mar sin.
47 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,

B.C. 33.

[a] caib. 13. 21
[b] Dan. 7. 13
[c] Tais. 1. 7
[d] 2 Pead. 2. 1
1 Eoin 4. 3
[e] 1 Tim. 4. 1
[f] Gnio. 1. 11
2 Tes. 1. 7, 8
[g] Tais. 3. 15, 16
[h] 1 Cor. 15. 52
1 Tes. 4. 16
[i] Tais. 2. 10
[j] Salm 50. 3-5
[k] caib. 28. 19
Ròm. 10. 18
Tais. 14. 6
[l] Dan. 9. 27
12. 11
[m] Seum. 5. 9
[n] Salm 102. 26
Isa. 51. 6
[o] Luc. 23. 29
[p] Sech. 14. 7
1 Tes. 5. 2
[q] Dan. 12. 1
Ioel 2. 2
[r] Gen. vi. vii.
[s] Isa. 65. 8, 9
[t] Deut. 13. 1-3
[u] rann. 5, 11
[v] Eoin 10. 28, 29
[w] Luc. 12. 39, 40
Tais. 3. 3
16. 15
[x] Sech. 9. 14
Luc. 17. 24, &c.
[y] Iob 39. 30
[z] Isa. 13. 10
Ese. 32. 7
Am. 5. 20
[a] 2 Pead. 3. 10

gu-n cuir se e os ceann a mhaoin gu
h-iomlan.
48 Ach ma their an droch sheirbhiseach
ud 'n a chridhe, Tha mo thighearn' a' cur
dàil 'n a theachd[b];
49 Agus ma thòisicheas e air *a* chomh-
sheirbhisich a bhualadh, agus air ith-
eadh agus òl maille ri luchd-misge ;
50 Thig tighearn' an òglaich sin ann an
là nach 'eil sùil aige ris[c], agus ann an uair
nach fios da,
51 Agus gearraidh e 'n a bhloighdibh e,
agus bheir e a chuibhrionn *da* maille ris
na cealgairibh : an sin bithidh gul agus
gìosgan fhiacal[d].

CAIB. XXV.

1 *Cosamhlachd nan deich òighean,* 14 *agus nan tàlann:* 31 *mar an ceudna mion-innseadh mu'n bhreitheanas dheireannach.*

AN sin samhlaichear rìoghachd nèimh
ri deich òighibh[f], a thug leo an
lòchrain, agus a chaidh a mach 'an còdh-
ail an fhir nuadh-phòsda[g].
2 Agus bha cùignear dhiubh glic, agus
cùignear amaideach.
3 Thug iadsan a bha amaideach an
lòchrain *leo*, ach cha d'thug iad oladh leo.
4 Ach iadsan a bha glic, thug iad oladh
leo 'n an soithichibh maille r'an lòchran-
aibh.
5 Agus air deanamh moille do'n fhear
nuadh-phòsda, thuit clò codail orra uile,
agus suain[j].
6 Ach anns a' mheadhon - oidhche[k],
rinneadh glaodh, Feuch, tha am fear
nuadh-pòsda a' teachd ; rachaibh a mach
g'a choinneachadh.
7 An sin dh'éirich na h-òighean ud
uile, agus dheasaich iad an lòchrain.
8 Agus thubhairt na h-òighean amaid-
each riusan *a bha* glic, Thoiribh dhuinne
cuid de 'ur n-olaidh ; oir tha ar lòchrain
a' dol as[l].
9 Ach fhreagair iadsan *a bha* glic, ag
ràdh, Air eagal nach bi na 's leòir ann
dhuinn féin agus dhuibh-se, gu ma fèarr
leibh dol a chum an luchd-reic ; agus
ceannaichibh dhuibh féin.
10 Agus am feadh a bha iad a' dol a
cheannach, thàinig am fear nuadh-pòsda ;
agus chaidh iadsan a bha ullamh a steach
leis chum a' phòsaidh, agus dhruideadh
an dorus[o].
11 'N a dhéigh sin, thàinig mar an
ceudna na h - òighean eile, ag ràdh,
A thighearn', a thighearna, fosgail
dhuinne[p].
12 Ach fhreagair esan agus thubhairt
e, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
nach aithne dhomh sibh[q].
13 Deanaibh faire air an aobhar sin[r],
do bhrìgh nach aithne dhuibh an là no
an uair, air an tig Mac an duine.
14 Oir is cosmhuil *e* ri duine a' dol air
choigrich[u], a ghairm a sheirbhisich, agus
a thug dhoibh a mhaoin :

B.C. 33.

[a] Ròm. 12. 6
1 Cor. 12. 4, &c.
Eph. 4. 11
[b] Ecl. 8. 11
2 Pead. 3. 3, 4
[c] 1 Tes. 5. 3
Tais. 3. 3
[d] caib. 25. 30
[e] Ròm. 14. 7-12
[f] Salm 45. 14
Dàn 6. 8, 9
2 Cor. 11. 2
[g] Eoin 3. 29
Eph. 5. 25-32
[h] Luc. 12. 44
22. 29
Tais. 3. 21
[i] Isa. 53. 11
Eoin 14. 3
17. 24
Eabh. 12. 2
Tais. 7. 17
[j] 1 Tes. 5. 6
[k] 1 Tes. 4. 16
Tais. 16. 15
[l] Luc. 12. 35
[m] Ier. 2. 31
[n] caib. 18. 32
Luc. 19. 22
[o] Luc. 13. 25-27
Tais. 22. 11
[p] caib. 7. 21-23
Eabh. 12. 17
[q] Hab. 1. 13
Luc. 13. 20-30
[r] caib. 24. 43, 44
Marc. 13. 33, 35
Luc. 21. 36
[s] caib. 13. 12
Marc. 4. 25
Luc. 8. 18
[t] Tais. 2. 5
[u] Luc. 19. 12, &c.
[v] caib. 8. 12

15 Agus do aon diubh thug e cùig
tàlannan, agus do neach eile a dhà, agus
do neach eile a h-aon ; do gach aon fa leth
a réir a chomais[a]; agus air ball ghabh e
a thurus.
16 Agus dh'imich esan a fhuair na cùig
tàlannan, agus rinn e ceannachd leo, agus
bhuannaich e cùig tàlannan eile.
17 Agus mar an ceudna esan *a fhuair*
a dhà, bhuannaich e dithis eile.
18 Ach an ti a fhuair a h-aon, dh'imich
e agus chladhaich e 's an talamh, agus
dh'fholaich e airgiod a mhaighstir.
19 An dèigh aimsir fhada thàinig tigh-
earna nan seirbhiseach sin, agus rinn e
cunntas riu[e].
20 Agus thàinig esan a fhuair na cùig
tàlannan, agus thug *e leis* cùig tàlannan
eile, ag ràdh, A thighearna, thug thu
dhomh-sa cùig tàlannan : feuch, bhuann-
aich mi cùig tàlannan eile thuilleadh
orra.
21 Agus thubhairt a thighearna ris, Is
maith, a dheadh sheirbhisich fhìrinnich;
bha thusa fìrinneach ann am beagan,
cuiridh mise os ceann mhòran thu[h]:
imich a steach do aoibhneas do thigh-
earn'[i].
22 Agus thàinig esan a fhuair an dà
thàlann, agus thubhairt e, A thighearna,
thug thu dhomh-sa dà thàlann : feuch,
bhuannaich mi dà thàlann eile thuilleadh
orra.
23 Thubhairt a thighearna ris, Is
maith, a dheadh sheirbhisich fhìrinnich ;
bha thusa fìrinneach ann am beagan *de
nithibh*, cuiridh mise os ceann mòran *de
nithibh* thu : imich a steach do aoibhneas
do thighearn'.
24 Ach an uair a thàinig esan a fhuair
an t-aon tàlann, thubhairt e, A thigh-
earna, bha fhios agam gur duine cruaidh
thu, a bhuaineas 's an àite anns nach do
chuir thu[m], agus a thionaileas 's an ionad
anns nach do sgaoil thu ;
25 Agus air dhomh 'bhi fo eagal, chaidh
mi agus dh'fholaich mi do thàlann 's an
talamh : feuch, sin agad do chuid féin.
26 Fhreagair a thighearn' agus thubh-
airt e ris, A sheirbhisich uilc agus leisg[n],
bha fhios agad gu-m buaininn-sa 's an àit'
anns nach do chuir mi, agus gu-n tional-
ainn as an ionad anns nach do sgaoil mi ;
27 Bu chòir dhuit, uime sin, m'airgiod
a thabhairt do'n luchd-malairt, agus air
dhomh teachd, gheibhinn mo chuid féin
maille r'a riadh.
28 Buinibh uaith, uime sin, an tàlann,
agus thugaibh dhàsan e, aig am bheil na
deich tàlannan.
29 (Oir do gach neach aig am bheil,
bheirear[s], agus bithidh aige gu pailt : ach
uaithsan aig nach 'eil, bheirear eadhon an
ni sin a tha aige[t].)
30 Agus tilgibh an seirbhiseach mi-
tharbhach so do dhorchadas iomallach[v]:
an sin bithidh gul agus gìosgan fhiacal.

31 An uair a thig Mac an duine 'n a
ghlòir[a], agus na h-aingle naomh' uile
maille ris, an sin suidhidh e air caithir
rìoghail a ghlòire :
32 Agus cruinnichear 'n a làthair na
h-uile chinnich[c]; agus sgaraidh e iad o
'chéile[d], amhuil a sgaras buachaille na
caoraich o na gabhraibh :
33 Agus cuiridh e na caoraich air a
làimh dheis, ach na gabhair air a laimh
chlì.
34 An sin their an Rìgh riusan air a
dheis, Thigibh, a dhaoine beannaichte m'
Athar-sa, sealbhaichibh mar oighreachd[e]
an rìoghachd a tha air a deasachadh
dhuibh[f] o leagadh bunaitean an domh-
ain :
35 Oir bha mi ocrach, agus thug sibh
dhomh biadh[h]: bha mi tartmhor, agus
thug sibh dhomh deoch : bha mi a'm'
choigreach, agus thug sibh aoidheachd
dhomh[i]:
36 Lomnochd, agus dh'éidich sibh mi[j]:
bha mi euslan, agus thàinig sibh g'am
amharc : bha mi ann am prìosan, agus
thàinig sibh a m'ionnsuidh[l].
37 An sin freagraidh na fìreanan e,
ag ràdh, A Thighearna, c'uin a chunnaic
sinn ocrach thu, agus a bheathaich sinn
thu? no tartmhor, agus a thug sinn
deoch dhuit?
38 No c'uin a chunnaic sinn a'd' choig-
reach thu, agus a thug sinn aoidheachd
dhuit? no lomnochd, agus a dh'éidich
sinn thu?
39 No c'uin a chunnaic sinn euslan thu,
no ann am prìosan, agus a thàinig sinn a
d'ionnsuidh?
40 Agus freagraidh an Rìgh, agus their
e riu, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
a mheud 's gu-n d' rinn sibh *e* do aon de
na bràithribh a's lugha agam-sa[n], rinn
sibh dhomh-sa *e*.
41 An sin their e mar an ceudna riu-
san air an làimh chlì, Imichibh uam[o],
a shluagh mallaichte, dh'ionnsuidh an
teine shiorruidh[q], a dh'ulluicheadh do'n
diabhul agus d'a ainglibh[s]:
42 Oir bha mi ocrach, agus cha d' thug
sibh dhomh biadh ; bha mi tartmhor,
agus cha d' thug sibh dhomh deoch :
43 Bha mi a'm' choigreach, agus cha
d' thug sibh aoidheachd dhomh : lom-
nochd, agus cha d'éidich sibh mi : euslan,
agus ann am prìosan, agus cha d' thàinig
sibh g'am amharc.
44 An sin freagraidh iadsan mar an
ceudna e, ag ràdh, A Thighearna, c'uin
a chunnaic sinne thu ocrach, no tartmhor,
no a'd' choigreach, no lomnochd, no euslan,
no 'am prìosan, agus nach do fhritheil sinn
dhuit?
45 An sin freagraidh esan iad, ag ràdh,
Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, a
mheud as nach d' rinn sibh *e* do'n neach
a's lugha dhiubh so[v], cha d' rinn sibh
dhomh-sa *e*.

B.C. 33.

[a] Dan. 7. 13
Marc. 8. 38
Gnio. 1. 11
1 Tes. 4. 16
Tais. 1. 7
[b] Dan. 12. 2
Eoin 5. 29
[c] Ròm. 14. 10
2 Cor. 5. 10
Tais. 20. 12
[d] Ese. 34. 17
caib. 13. 49
[e] Ròm. 8. 17
1 Pead. 1. 4, 9
[f] Mat. 20. 23
Eabh. 11. 16
[g] Marc. 14. 1, &c.
Luc. 22. 1, &c.
Eoin 13. 1, &c.
[h] Seum. 1. 27
[i] 2 Eoin 5
[j] Seum. 2. 14-16
[k] Salm 2. 2
[l] 2 Tim. 1. 16
Eabh. 13. 2
[m] Eoin. 11. 1, 2
12. 3
[n] Marc. 9. 41
Eabh. 6. 10
[o] Luc. 13. 27
[p] Deut. 15. 11
[q] caib. 13. 40, 42
Tais. 14. 11
[r] Eoin 14. 19
17. 11
[s] Iud. 6
Tais. 20. 10
[t] caib. 10. 4
[u] caib. 27. 3
Sech. 11. 12, 13
[v] Sech. 2. 8
Gnio. 9. 5
[w] Ecs. 12. 6, 18

46 Agus imichidh iadsan chum peanais
shiorruidh[b]; ach na fìreana chum na
beatha maireannaich.

CAIB. XXVI.

1 *Ghabh na h-uachdarain comhairle chum Iosa
a ghlacadh, agus a chur gu bàs.* 6 *Dh'ung
bean àraidh a cheann le olaidh luachmhoir.*
14 *Reic Iudas e ris na h-àrd-shagairt.* 17
*Dh'ith Criosd a' chàisg maille r'a dheisciob-
luibh.*

AGUS tharladh, an uair a chrìochnaich
Iosa na briathra so uile, gu-n dubh-
airt e r'a dheisciobluibh,
2 Tha fhios agaibh gu bheil a' chàisg
an déigh dà là[g], agus tha Mac an duine
air a bhrath chum a cheusadh.
3 An sin chruinnich uachdarain nan
sagart, agus na sgrìobhaichean, agus
seanairean a' phobuill, gu talla an àrd-
shagairt, d'an goirear Caiaphas,
4 Agus ghabh iad comhairle le 'chéile[k]
chum Iosa a ghlacadh le foill, agus a
chur gu bàs.
5 Ach thubhairt iad, Na *deanamaid* e
's an fhéill, air eagal gu-m bi buaireas am
measg a' phobuill.
6 Agus air do Iosa a bhi ann am Betani,
ann an tigh Shimoin an lobhair,
7 Thàinig bean d'a ionnsuidh aig an
robh bocsa alabastair làn a dh'olaidh ro
luachmhor[m], agus dhòirt i air a cheann
e, agus e 'n a shuidhe aig *biadh*.
8 Ach an uair a chunnaic a dheisciobuil
sin, bha fearg orra, ag ràdh, Ciod is ciall
do'n ana-caitheadh so?
9 Oir dh'fheudadh an oladh so 'bhi air
a reic air mhòran, agus a bhi air a toirt
do na bochdaibh.
10 Ach air aithneachadh so do Iosa,
thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh a' cur
dragha air a' mhnaoi? oir rinn i deadh
obair dhomh-sa.
11 Oir tha na bochdan agaibh a ghnàth
maille ruibh[p], ach cha-n 'eil mise agaibh
a ghnàth[r].
12 Oir air dòrtadh na h-olaidh so dhi
air mo chorp-sa, is ann fa chomhair
m'adhlacaidh a rinn i *e*.
13 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Cia b'e àite 's am bi an soisgeul so air a
shearmonachadh air feadh an t-saoghail
gu h-iomlan, aithrisear an ni a rinn a'
bhean so, mar chuimhne oirre.
14 An sin dh'imich aon de'n dà fhear
dheug[t], d'am b'ainm Iudas Iscariot, chum
nan àrd-shagart,
15 Agus thubhairt e, Ciod a bheir sibh
dhomh-sa, agus brathaidh mi dhuibh e?
Agus chòrd iad ris air dheich buinn
fhichead airgid[u].
16 Agus o'n àm sin a mach dh'iarr e
fàth air esan a bhrath.
17 Agus air a' cheud *là a dh'fhéill* an
arain neo-ghoirtichte[w], thàinig na deis-
ciobuil chum Iosa, ag ràdh ris, C'àit an

àill leat sinne a dh'ulluchadh dhuit, chum gu-n ith thu a' chàisg?

18 Agus thubhairt esan, Rachaibh do'n bhaile gu 'leithid so de dhuine, agus abraibh ris, Tha am Maighstir ag ràdh, Tha m'àm am fagus, cumaidh mi a' chàisg aig do thigh-sa maille ri m' dheisciobluibh.

19 Agus rinn na deisciobuil mar a dh'orduich Iosa dhoibh, agus dheasaich iad a' chàisg.

20 Agus an uair a thàinig am feasgar, shuidh e maille ris an dà fhear dheug.

21 Agus ag itheadh dhoibh, thubhairt e, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gu-m brath fear dhibh mise.

22 Agus bha iad ro bhrònach, agus thòisich gach aon aca fa leth air a ràdh ris, Am mise *e*, a Thighearn'?

23 Agus fhreagair esan agus thubhairt e, An ti a thumas a làmh 's a' mhèis maille rium-sa[f], brathaidh esan mi.

24 Gu deimhin tha Mac an duine ag imeachd, a réir mar tha e sgrìobhta m'a thimchioll[i]: ach is an-aoibhinn do'n duine sin le'm brathar Mac an duine: bu mhaith do'n duine sin mur beirteadh riamh e.

25 An sin fhreagair Iudas a bhrath e, agus thubhairt e, A Mhaighstir, am mise *e*? Thubhairt esan ris, Thubhairt thu.

26 Agus ag itheadh dhoibh[k], ghlac Iosa aran, agus air tabhairt buidheachais[1], bhris se *e*, agus thug e do na deisciobluibh *e*, agus thubhairt e, Gabhaibh, ithibh; is e so mo chorp-sa.

27 Agus air glacadh a' chupain, agus air tabhairt buidheachais, thug e dhoibh *e*, ag ràdh, Olaibh uile dheth:

28 Oir is i so m'fhuil-sa an tiomnaidh[2] nuaidh[m], a dhòirtear air son mhòran chum maitheanais pheacaidhean.

29 Ach tha mi ag ràdh ruibh, Nach òl mi á so suas de thoradh so na fìonain, gus an là sin 's an òl mi e nuadh maille ruibh ann an rìoghachd m'Athar[n].

30 Agus air dhoibh laoidh a sheinn, chaidh iad a mach gu sliabh nan crann-olaidh.

31 An sin thubhairt Iosa riu, Gheibh sibh uile oilbheum annam-sa an nochd; oir tha e sgrìobhta[p], Buailidh mi am buachaill', agus sgapar caoraich an treuda.

32 Ach an déigh dhomh-sa éirigh a rìs, théid mi roimhibh do Ghalile[r].

33 Agus fhreagair Peadar agus thubhairt e ris, Ged gheibh na h-uile dhaoine oilbheum annad, cha-n fhaigh mise oilbheum gu bràth.

34 Thubhairt Iosa ris, Gu deimhin tha mi ag ràdh riut, air an oidhche so féin mu-n goir an coileach, gu-n àicheadh thu mi tri uairean.

35 Thubhairt Peadar ris, Ged b'éigin dhomh bàsachadh maille riut, cha-n àicheadh mi thu. Agus thubhairt na deisciobuil uile mar an ceudna.

36 An sin thàinig Iosa maille riu gu ionad d'an goirear Getsemane[a], agus thubhairt e ris na deisciobluibh, Suidhibh-se an so, gus an téid mise a dheanamh urnuigh an sud.

37 Agus thug e Peadar leis, agus dithis mhac Shebede[b], agus thòisich e air a bhi brònach, agus ro dhoilgheasach.

38 An sin thubhairt e riu, Tha m'anam ro bhrònach[c], eadhon gu bàs: fanaibh-se an so, agus deanaibh faire maille riumsa.

39 Agus dh'imich e beagan air adhart, agus thuit e air aghaidh, a' deanamh urnuigh, agus ag ràdh, O m'Athair, ma dh'fheudas e 'bhi[d], rachadh an cupan so seachad orm; gidheadh, na bitheadh e mar is àill leamsa[e], ach mar *is toil* leatsa.

40 Agus thàinig e chum nan deisciobul, agus fhuair e 'n an codal iad, agus thubhairt e ri Peadar, An ann mar sin, nach b'urrainn sibh faire a dheanamh aon uair *a mhàin* maille riumsa?

41 Deanaibh faire agus urnuigh[g], chum nach tuit sibh ann am buaireadh[h]: *tha* gun amharus an spiorad togarrach[j]; ach *tha* an fheòil anmhunn.

42 A rìs an dara uair, dh'imich e agus rinn e urnuigh, ag ràdh, O m'Athair, mur feudar gu-n téid an cupan so seachad orm, gun mi 'g a òl, do thoil-sa gu robh deanta.

43 Agus thàinig e agus fhuair e iad a rìs 'n an codal: oir bha an sùilean trom.

44 Agus dh'fhàg e iad, agus dh'imich e a rìs, agus rinn e urnuigh an treas uair[l], ag ràdh nam briathar ceudna.

45 An sin thàinig e chum a dheisciobul, agus thubhairt e riu, Coidlibh roimhibh a nis, agus gabhaibh fois; feuch, tha an uair air druideadh, agus tha Mac an duine air a bhrath thairis do làmhan pheacach.

46 Eiribh, imicheamaid: feuch, tha an ti a bhrathas mise am fagus.

47 Agus air dha 'bhi fathast a' labhairt, feuch, thàinig Iudas[o], aon de'n dà fhear dheug, agus maille ris cuideachd mhòr le claidhibh agus bataichibh o na h-àrd-shagartaibh agus o sheanairibh a' phobuill.

48 A nis bha an ti a bhrath esan air tabhairt comharaidh dhoibh[q], ag ràdh, Ge b'e neach a phògas mise, is e sin e; deanaibh greim air.

49 Agus air ball thàinig e chum Iosa, agus thubhairt e, Fàilte dhuit, a Mhaighstir[3]; agus phòg se e[s].

50 Ach thubhairt Iosa ris, A charaid[t], c'ar son a thàinig thu? An sin thàinig iad, agus chuir iad làmh ann an Iosa, agus ghlac iad e.

51 Agus, feuch, shìn aon diubhsan a bha maille ri Iosa a làmh, agus tharruing e a chlaidheamh, agus air dha seirbhiseach an àrd-shagairt a bhualadh, ghearr e a chluas dheth.

52 An sin thubhairt Iosa ris, Cuir a rìs do chlaidheamh air ais 'n a ionad féin:

B.C. 33.

[a] Marc. 14. 32, &c. Luc. 22. 39, &c. Eoin 18. 1, &c.
[b] caib. 17. 1
[c] Salm 116. 3 Isa. 53. 3, 10 Eoin 12. 27
[d] Eoin 12. 27 Eabh. 5. 7
[e] Eoin 5. 30; 6. 38 Ròm. 15. 3 Phil. 2. 8
[f] Salm 41. 9; 55. 12-15
[g] Marc. 13. 33 Luc. 22. 40 Eph. 6. 18
[h] Tais. 3. 10
[i] Salm 22. 1, &c. Isa. 53. 1, &c.
[j] Ròm. 7. 18-25 Gal. 5. 17
[k] 1 Cor. 11. 23
[1] no, *air dha a bheannachadh.*
[l] 2 Cor. 12. 8
[2] no, *a' choimhcheangail.*
[m] Ecs. 24. 8 Ier. 31. 31
[n] Isa. 25. 6 Luc. 22. 30
[o] Gnio. 1. 16
[p] Sech. 13. 7
[q] Salm 38. 12
[r] caib. 28. 7, 10, 18
[3] *Rabi.*
[s] 2 Sam. 3. 27; 20. 9 Salm 28. 3
[t] Salm 41. 9; 55. 13

oir iadsan uile a ghlacas an claidheamh,
tuitidh iad leis a' chlaidheamh[a].
53 An saoil thusa nach feud mise a nis
m'Athair a ghuidhe, agus bheir e dhomh
tuilleadh na dà legion dheug a dh'aing-
libh[c]?
54 Ach cionnus an sin a bhitheadh na
sgrìobtuirean air an coimhlionadh, *a tha
'g ràdh* gur ann mar so is éigin tachairt[d]?
55 Anns an uair sin féin thubhairt Iosa
ris an t-sluagh, An d' thàinig sibh a mach
mar gu-m b'ann an aghaidh gaduiche, le
claidhibh agus bataichibh chum mise a
ghlacadh? Bha mi gach là a'm' shuidhe
maille ruibh 's an teampull a' teagasg, agus
cha do chuir sibh làmh annam.
56 Ach thachair so uile, chum gu-m
bitheadh sgrìobtuire nam fàidhean air an
coimhlionadh[e]. An sin thréig na deisciob-
uil uile e, agus theich iad.
57 Agus air dhoibh-san Iosa a ghlacadh[f],
thug iad leo *e* gu Caiaphas an t-àrd-shag-
art, far an robh na sgrìobhaichean agus
na seanairean air cruinneachadh.
58 Ach lean Peadar e fad uatha, eadhon
gu talla an àrd-shagairt, agus chaidh e
steach, agus shuidh e maille ris na seirbh-
isich a dh'fhaicinn na crìche.
59 Agus dh'iarr na h-àrd-shagairt agus
na seanairean, agus a' chomhairle uile,
fianuis bhréige an aghaidh Iosa, chum a
chur gu bàs,
60 Ach cha d'fhuair iad *i*: seadh, ged
a thàinig mòran fhianuisean bréige, cha
d'fhuair iad *i*. Fa dheòidh thàinig dà
fhianuis bhréige[h],
61 Agus thubhairt iad, Thubhairt am
fear so, Is urrainn mise teampull Dhé a
leagail, agus a thogail a rìs ann an tri
làithibh[j].
62 Agus air do'n àrd-shagart éirigh,
thubhairt e ris, Nach freagair thu 'bheag?
Ciod e a tha iad sin a' toirt 'am fianuis
a'd' aghaidh?
63 Ach dh'fhan Iosa 'n a thosd[k]. Agus
fhreagair an t-àrd-shagart agus thubhairt
e ris, Tha mi 'g ad mhionnachadh air an
Dia bheò[l], gu-n innseadh tu dhuinn, an
tu Criosd Mac Dhé[m].
64 Thubhairt Iosa ris, Thubhairt thu:
gidheadh tha mi ag ràdh ruibh, 'N a
dhéigh so chi sibh Mac an duine[n] 'n a
shuidhe air deas làimh cumhachd *Dhé*[o],
agus a' teachd air neulaibh nèimh.
65 An sin reub an t-àrd-shagart 'eudach,
ag ràdh, Gu-n do labhair e toibheum;
ciod am feum tuilleadh a tha againn air
fianuisibh? feuch, a nis chuala sibh a
thoibheum.
66 Ciod i 'ur barail-se? Fhreagair iad-
san agus thubhairt iad, Tha e toillteanach
air a' bhàs[q].
67 An sin thilg iad smugaid 'n a eudan[r],
agus bhuail iad le am basaibh e; agus
ghabh cuid eile air le slataibh,
68 Ag ràdh, Dean fàidheadaireachd
dhuinn, a Chriosd, Cò e a bhuail thu?

B.C. 33.

[a] Gen. 9. 6
Ese. 35. 5, 6
Tais. 13. 10
[b] Marc. 14. 66, &c.
Luc. 22. 55, &c.
[c] 2 Ri. 6. 17
Dan. 7. 10
[d] Luc. 24. 26, 46
[1] *an Nasarach.*
[e] Gen. 3. 15
Salm 22. 1, &c.
69. 1, &c.
Isa. 53. 3, &c.
Dan. 9. 24, 26
Sech. 13. 7
Gnio. 1. 16
[f] Marc. 14. 53, &c.
Luc. 22. 54, &c.
Eoin 18. 1, &c.
[g] rann 34
Luc. 22. 31-34
[h] Salm 27. 12
35. 11
[i] Marc. 15. 1, &c.
Luc. 23. 1, &c.
Eoin 18. 28-38
[j] Eoin 2. 19-21
[k] caib. 27. 12, 14
Isa. 53. 7
[l] 1 Sam. 14. 26, 28
1 Ri. 22. 16
[m] caib. 16. 16
Eoin 1. 34
[n] Dan. 7. 13
Eoin 1. 51
[o] Salm 110. 1
Gnio. 7. 55
Tais. 1. 7
[p] 2 Sam. 17. 23
Salm 55. 23
Gnio. 1. 18
[q] Lebh. 24. 16
Eoin 19. 7
[r] Isa. 50. 6
[s] Gnio. 1. 18, 19

69 Agus shuidh Peadar a mach anns an
talla[b]: agus thàinig cailin àraidh d'a ionn-
suidh, ag ràdh, Bha thusa mar an ceudna
maille ri Iosa o Ghalile.
70 Ach dh'àicheadh esan 'n an làthair
uile, ag ràdh, Cha-n 'eil fhios agam ciod
a tha thu ag ràdh.
71 Agus air dol a mach dha do'n fhòr-
dhorus, chunnaic *cailin* eile e, agus thubh-
airt i riu-san a bha 'n sin, Bha 'm fear so
mar an ceudna maille ri Iosa o Nasaret[1].
72 Agus dh'àicheadh e a rìs le mionn-
aibh, *ag ràdh*, Cha-n aithne dhomh an
duine.
73 Agus tamull beag 'n a dhéigh sin
thàinig an dream a bha 'n an seasamh a
làthair, agus thubhairt iad ri Peadar, Gu
fìrinneach is ann diubh sud féin tha thusa;
oir tha do chainnt 'g ad bhrath.
74 An sin thòisich e ri mallachadh agus
mionnachadh, *ag ràdh*, Cha-n aithne
dhomh an duine. Agus air ball ghoir an
coileach.
75 Agus chuimhnich Peadar briathran
Iosa[g], a thubhairt ris, Mu-n goir an coil-
each, àicheadhaidh tu mi tri uairean.
Agus air dol a mach dha, ghuil e gu geur.

CAIB. XXVII.

1 *Cheangail na h-uachdarain agus na seanairean Criosd, agus thug iad thairis e do Philat.* 3 *Chroch Iudas e féin.* 19 *Fhuair Pilat rabhadh o 'mhnaoi mu thimchioll Chriosd,* 24 *dh'ionnlaid e a lamhan;* 26 *agus leig e Barabas fa sgaoil.*

AIR teachd do'n mhaduinn, ghabh
uachdarain nan sagart uile, agus
seanairean a' phobuill, comhairle le
'chéile an aghaidh Iosa[i], chum a chur gu
bàs.
2 Agus air dhoibh esan a cheangal, thug
iad leo e, agus thug iad thairis e do Phon-
tius Pilat an t-uachdaran.
3 An sin, an uair a chunnaic Iudas a
bhrath e, gu-n do dhìteadh e, ghabh e
aithreachas, agus thug e air an ais na
deich buinn fhichead airgid do na h-àrd-
shagartaibh, agus do na seanairibh,
4 Ag ràdh, Pheacaich mi, ann am brath
na fola neo-chiontaich. Ach thubhairt
iadsan, Ciod *e sin* duinne; amhairc thusa
air a sin.
5 Agus air tilgeadh uaith nam bonn air-
gid anns an teampull, dh'imich e roimhe,
agus chaidh e agus chroch se e féin[r].
6 Agus ghlac na h-àrd-shagairt na buinn
airgid, agus thubhairt iad, Cha chòir an
cur 's an ionmhas, oir is luach fola
iad.
7 Agus air gabhail comhairle dhoibh,
cheannaich iad leo fearann a' chreadh-
adair, chum a bhi 'n a àit-adhlaic do
choigrich.
8 Air an aobhar sin goirear de'n fhear-
ann sin, Fearann na fola[s], gus an là an
diugh.
(9 An sin choimhlionadh an ni a labh-

radh le Ieremias am fàidh, ag ràdh[a], Agus ghabh iad na deich buinn fhichead airgid, luach an ti a mheasadh, neach a mheas iadsan *a bha* de chloinn Israeil,

10 Agus thug siad iad air son fearainn a' chreadhadair, mar a dh'orduich an Tighearna dhomh-sa.)

11 Agus sheas Iosa an làthair an uachdarain: agus dh'fhiosraich an t-uachdaran dheth, ag ràdh, An tusa Rìgh nan Iudhach? Agus thubhairt Iosa ris, Thubhairt thu[b].

12 Agus an uair a chuir na h-àrd-shagairt agus na seanairean cionta as a leth, cha do fhreagair e ni sam bith[d].

13 An sin thubhairt Pilat ris, Nach cluinn thu cia lìon nithe air am bheil iad a' toirt fianuis a'd' aghaidh?

14 Agus cha d' thug e freagradh dha air aon fhocal; ionnus gu-n do ghabh an t-uachdaran iongantas ro mhòr.

15 A nis ri àm na féille[e], chleachd an t-uachdaran aon phrìosanach a b'àill leo a chur fa sgaoil do'n phobull.

16 Agus bha aca, 's an àm sin, prìosanach ro chomharraichte, d'am b'ainm Barabas.

17 Air an aobhar sin, an uair a bha iad cruinn an ceann a chéile, thubhairt Pilat riu, Cò is àill leibh mise a chur fa sgaoil duibh? Barabas, no Iosa, d'an goirear Criosd?

18 Oir bha fhios aige gu-m b'ann o fharmad[h] a thug iad thairis e.

19 Agus an uair a bha e 'n a shuidhe air cathair a' bhreitheanais, chuir a bhean *teachdaireachd* d'a ionnsuidh, ag ràdh, Na bitheadh agad-sa gnothuch sam bith ris an fhìrean sin: oir is mòr a dh'fhulaing mise an diugh ann am bruadar, air a shon-san.

20 Ach chuir na h-àrd-shagairt agus na seanairean impidh air a' phobull gu-n iarradh iad Barabas[i], agus gu milleadh iad Iosa.

21 Agus fhreagair an t-uachdaran agus thubhairt e riu, Cò de'n dithis is àill leibh mise a chur fa sgaoil duibh? Thubhairt iadsan, Barabas.

22 Thubhairt Pilat riu, Ciod ma seadh a ni mi ri Iosa, d'an goirear Criosd? Thubhairt iad ris uile, Ceusar e.

23 Agus thubhairt an t-uachdaran, C'ar son? ciod an t-olc a rinn e? ach is mò gu mòr a ghlaodh iadsan, ag ràdh, Ceusar e.

24 Agus an uair a chunnaic Pilat nach do bhuadhaich e 'bheag sam bith, ach gu-n d'éirich an tuilleadh buaireis, ghabh e uisge, agus dh'ionnlaid e a làmhan 'am fianuis an t-sluaigh[m], ag ràdh, Tha mise neo-chiontach de fhuil an fhìrein so; faicibh-se *sin*.

25 Agus fhreagair am pobull uile, agus thubhairt iad, Bitheadh 'fhuil oirnne, agus air ar cloinn[p].

26 An sin leig e fa sgaoil Barabas dhoibh: ach air dha Iosa a sgiùrsadh, thug e thairis e chum a cheusadh.

27 An sin thug saighdearan an uachdarain leo Iosa do thalla[1] a' bhreitheanais, agus chruinnich iad a' bhuidheann[2] uile m'a thimchioll.

28 Agus air dhoibh a rùsgadh, chuir iad uime falluinn scàrlaid.

29 Agus air dhoibh crùn droighinn fhigheadh, chuir iad m'a cheann e, agus slat chuilce 'n a làimh dheis: agus lùb iad an glùn 'n a làthair, agus rinn iad fanoid air, ag ràdh[c], Gu-m beannaichear thu, a Rìgh nan Iudhach!

30 Agus thilg iad smugaid air, agus ghlac iad an t-slat chuilce, agus bhuail iad 's a' cheann *e*.

31 Agus an déigh dhoibh fanoid a dheanamh air, thug iad an fhalluinn dheth, agus chuir iad 'eudach féin uime, agus thug iad leo e chum a cheusadh.

32 Agus an uair a chaidh iad a mach, fhuair iad duine o Chirene, d'am b'ainm Simon: esan cho-éignich iad chum a chrann-ceusaidh-san a ghiùlan.

33 Agus an uair a thàinig iad gu ionad d'an ainm Golgota, sin r'a ràdh, àite cloiginn,

34 Thug iad dha r'a òl fìon-geur[f], measgta le domblas: agus air dha a bhlasadh, cha-n òladh se *e*.

35 Agus an uair a cheus iad e[g], roinn iad a thrusgan eatorra, a' tilgeadh crannchuir: chum gu-n coimhliontadh an ni a labhradh leis an fhàidh, Roinn iad m'eudach eatorra, agus chuir iad crannchur air mo bhrat.

36 Agus shuidh iad, agus rinn iad faire air an sin:

37 Agus chuir iad a chùis-dhitidh sgrìobhta os a cheann, IS E SO IOSA RIGH NAN IUDHACH.

38 An sin cheusadh maille ris dà ghaduiche[j]; fear air a làimh dheis, agus fear eile air a làimh chlì.

39 Agus thug iadsan a bha 'dol seachad, toibheum dha[k], a' crathadh an ceann,

40 Agus ag ràdh, Thusa a leagas an teampull, agus a chuireas suas 'an trì làithibh e, fòir ort féin: ma's tu Mac Dhé, thig a nuas o'n chrann-cheusaidh.

41 Mar an ceudna, thubhairt na h-àrd-shagairt, maille ris na sgrìobhaichibh, agus na seanairibh, a' fanoid air,

42 Shaor e daoine eile, e féin a shaoradh ni 'n comasach e: ma's e Rìgh Israeil, thigeadh e nis a nuas o'n chrann-cheusaidh, agus creididh sinn e.

43 Chuir e a dhòigh ann an Dia; saoradh e a nis e[l], ma tha toil aige dha: oir thubhairt e, Is mise Mac Dhé[n].

44 Agus thug na gaduichean a cheusadh maille ris, am beum ceudna dha.

45 A nis, o'n t-seathamh uair bha dorchadas air an tìr uile[o], gus an naothamh uair.

46 Agus mu thimchioll na naothamh

B.C. 33.

[a] Sech. 11. 12, 13
[1] *tigh an uachdarain, d'am b'ainm am Pretorium.*
[2] 's e sin, *de na saighdearan.*
[b] Eoin 18. 37; 1 Tim. 6. 13
[c] Salm 69. 19, 20
[d] caib. 26. 63; Isa. 53. 7; Eoin 19. 9
[e] Marc. 15. 6, &c.; Luc. 23. 17, &c.; Eoin 18. 39, &c.
[f] Salm 69. 21
[g] Salm 22. 16; Marc. 15. 24, &c.; Luc. 23. 34, &c.; Eoin 19. 24, &c.
[h] Gnà. 27. 4; Ecl. 4. 4
[i] Gnio. 3. 14
[j] Isa. 53. 12
[k] Salm 22. 7; 109. 25
[l] Salm 3. 3; 22. 8; 42. 10; 71. 11
[m] Deut. 21. 6, 7
[n] Eoin 5. 17, 18; 10. 30, 36
[o] Am. 8. 9
[p] caib. 21. 44; Deut. 19. 10; Ios. 2. 19; Gnio. 5. 28

uaire, dh'éigh Iosa le guth àrd, ag ràdh,
Eli, Eli, lama sabachtani? is e sin r'a
ràdh, Mo Dhia, mo Dhia, c'ar son a
thréig thu mi[a]?
47 Agus air cluinntinn sin do chuid
diubhsan a bha 'n an seasamh an sin,
thubhairt iad, Tha am fear so a' glaodh-
aich air Elias.
48 Agus air ball ruith aon diubh, agus
ghabh e spong, agus lìon e a dh'fhìon-
geur i, agus air dha a cur air slait chuilce,
thug e dha r'a òl[d].
49 Ach thubhairt càch, Leig dha, faic-
eamaid an tig Elias g'a thèarnadh.
50 Agus an uair a dh'éigh Iosa a rìs le
glaodh mòr, thug e suas a spiorad.
51 Agus, feuch, reubadh brat-roinn an
teampuill[e] 'n a dhà chuid[f], o mhullach
gu ìochdar; agus chrìothnuich an talamh,
agus sgoilteadh na creagan:
52 Agus dh'fhosgladh na h-uaighean,
agus dh'éirich mòran de chuirp nan naomh,
a bha 'n an codal,
53 Agus chaidh iad a mach as na
h-uaighibh an déigh 'aiseirigh-san, agus
chaidh iad a steach do'n bhaile naomh,
agus nochdadh iad do mhòran.
54 A nis, an uair a chunnaic an ceann-
ard-ceud[i], agus iadsan a bha maille ris
a' coimhead Iosa, a' chrith-thalmhainn,
agus na nithe eile a rinneadh, ghabh iad
eagal mòr, ag ràdh, Gu fìrinneach b'e so
Mac Dhé.
55 Agus bha an sin mòran bhan (ag
amharc am fad) a lean Iosa o Ghalile[j], a'
frithealadh dha:
56 Am measg an robh Muire Magdalen,
agus Muire màthair Sheumais agus Ioseis,
agus màthair cloinne Shebede.
57 Agus air teachd do'n fheasgar[l],
thàinig duine saoibhir o Arimatea, d'am
b'ainm Ioseph, a bha e féin 'n a dheis-
ciobul aig Iosa mar an ceudna.
58 Chaidh esan gu Pilat, agus dh'iarr e
corp Iosa[o]: an sin dh'àithn Pilat an corp
a thabhairt *da*.
59 Agus ghlac Ioseph an corp, agus
phaisg e ann an lìon-eudach fior-ghlan e,
60 Agus chuir se e 'n a uaigh nuaidh
féin[p], a chladhaich e ann an carraig:
Agus charuich e clach mhòr gu dorus na
h-uaighe, agus dh'imich e roimhe.
61 Agus bha Muire Magdalen, agus a'
Mhuire eile 'n an suidhe fa chomhair na
h-uaighe.
62 A nis air an là màireach, an là an
déigh an ulluchaidh, chruinnicheadh na
h-àrd-shagairt agus na Phairisich gu
Pilat,
63 Ag ràdh, A thighearn', is cuimhne
leinn an uair a bha am mealltair[s] ud
fathast beò, gu-n dubhairt e, Eiridh mi
an déigh thri làithean[t].
64 Orduich, uime sin, an uaigh a bhi
air a coimhead gu cinnteach, gus an treas
là, air eagal gu-n tig a dheisciobuil 's an
oidhche, agus gu-n goid iad leo e, agus

B.C. 33.

[a] Salm 22. 1
Isa. 53. 10
Tuir. 1. 12
[1] no, *gabh-aibh faire.*
[b] caib. 28. 11-15
[c] Dan. 6. 17
[d] Salm 69. 21
[e] Ecs. 26. 31
[f] Isa. 25. 7
[g] Marc. 16. 1, &c.
Luc. 24. 1, &c.
Eoin 20. 1, &c.
[h] Salm 104. 4
Ese. 1. 4, 14
Dan. 10. 6
[i] Marc. 15. 39
Luc. 23. 47, &c.
[j] Luc. 8. 2, 3
[k] caib. 16. 21
20. 19
[l] Marc. 15. 42
Luc. 23. 50
Eoin 19. 38
[m] Luc. 24. 34
1 Cor. 15. 4
[n] caib. 26. 32
[o] Deut. 21. 22, 23
[p] Isa. 53. 9
[q] Eoin 20. 19
[r] Salm 22. 22
Eabh. 2. 11
[s] Eoin 7. 12, 47
[t] caib. 16. 21
17. 23
Luc. 24. 6, 7
Eoin 2. 19

gu-n abair iad ris an t-sluagh, Dh'éirich
e o na mairbh: agus mar sin bithidh am
mearachd deireannach na's miosa na'n
ceud *mhearachd*.
65 Thubhairt Pilat riu, Tha faire
agaibh[1]; imichibh, deanaibh *an uaigh*
cho tèaruinte 's is aithne dhuibh[b].
66 Agus dh'imich iad, agus rinn iad
an uaigh cinnteach, a' cur seula air a'
chloich[c], maille ri faire.

CAIB. XXVIII.

1 *Tha aiseirigh Chriosd air a' cur an céill do na mnathan:* 9 *nochd Criosd e féin doibh.* 11 *Thug na h-àrd-shagairt airgiod do na saighdearaibh chum gu-n abradh iad gu-n do ghoideadh as 'uaigh e.*

AN déigh na sàbaid[g], aig briseadh na
fàire air a' cheud *là* de'n t-seachd-
uin, thàinig Muire Magdalen, agus a'
Mhuire eile, a dh'fhaicinn na h-uaighe.
2 Agus, feuch, bha crith-thalmhainn
mhòr ann; oir thàinig aingeal an Tigh-
earna nuas o nèamh, agus air teachd
dha, charuich e a' chlach o'n dorus, agus
shuidh e oirre.
3 Agus bha a ghnùis mar dhealanach[h],
agus 'eudach geal mar shneachd.
4 Agus air eagal roimhe chriothnuich
an luchd-coimhead, agus chaidh iad 'an
riochd mairbh.
5 Ach fhreagair an t-aingeal agus
thubhairt e ris na mnathan, Na bitheadh
eagal oirbhse: oir tha fhios agam gu bheil
sibh ag iarraidh Iosa, a chaidh a cheus-
adh.
6 Cha-n 'eil e 'n so; oir dh'éirich e,
mar a thubhairt e[k]: thigibh, faicibh an
t-àite 's an robh an Tighearna 'n a luidhe.
7 Agus imichibh gu luath, agus innsibh
d'a dheisciobluibh gu-n d'éirich e o na
mairbh[m]: agus, feuch, tha e 'dol roimh-
ibh do Ghalile[n]; an sin chi sibh e; feuch,
thubhairt mise ruibh e.
8 Agus dh'imich iad gu luath o'n uaigh,
le eagal agus mòr-ghairdeachas, agus ruith
iad a dh'innseadh d'a dheisciobluibh.
9 Agus ag imeachd dhoibhsan a dh'inn-
seadh d'a dheisciobluibh, feuch, thachair
Iosa féin orra, ag ràdh, Fàilte dhuibh[q].
Agus thàinig iad am fagus da, agus rug
iad air a chosaibh, agus rinn iad aoradh
dha.
10 An sin thubhairt Iosa riu, Na bith-
eadh eagal oirbh: imichibh, abraibh ri
m' bhràithribh[r] iadsan a dhol do Ghalile,
agus an sin chi iad mi.
11 Agus an uair a bha iadsan ag
imeachd, feuch, thàinig cuid de'n luchd-
faire do'n bhaile, agus nochd iad do na
h-àrd-shagartaibh gach ni a thachair.
12 Agus air cruinneachadh dhoibh-san
an ceann a chéile maille ris na seanair-
ibh, agus air gabhail comhairle dhoibh,
thug iad mòran airgid do na saighdear-
aibh,
13 Ag ràdh, Abraibh-se gu-n d' thàinig

a dheisciobuil anns an oidhche, agus gu-n
do ghoid iad e, an uair a bha sinne 'n ar
codal.
14 Agus ma chluinneas an t-uachdaran
so, cuiridh sinne impidh air, agus ni sinn
sibhse tèaruinte[a].
15 Agus ghabh iad an t-airgiod, agus
rinn iad mar a theagaisgeadh dhoibh:
agus tha a' chainnt so air a h-aithris am
measg nan Iudhach gus an là an diugh.
16 An sin chaidh an t-aon deisciobul
deug do Ghalile, do'n bheinn far an d'ord-
uich Iosa dhoibh[e].
17 Agus an uair a chunnaic iad e, rinn
iad aoradh dha: ach bha cuid aca fo
amharus.
18 Agus thàinig Iosa, agus labhair e
riu, ag ràdh, Thugadh dhomh-sa gach
uile chumhachd air nèamh agus air tal-
amh[b].
19 Uime sin imichibh-se[c], agus deanaibh
deisciobuil de gach uile chinneach, 'g am
baisteadh[d] ann an ainm an Athar, agus a'
Mhic, agus an Spioraid Naoimh;
20 A' teagasg dhoibh na h-uile nithe a
dh'àithn mise dhuibh a choimhead: Agus,
feuch, tha mise maille ribh a ghnàth,
gu deireadh an t-saoghail. Amen.

B.C. 33.
[a] Gnio. 12. 19
[b] Salm 2. 6
89. 19
110. 1-3
Isa. 9. 6, 7
Dan. 7. 14
Eabh. 2. 8
1 Pe. 3. 22
Tais. 11. 15
[c] Mar. 16. 15
[d] Gnio. 2. 38-41
8. 12-16
[e] caib. 26. 32

AN SOISGEUL A REIR MHARCUIS.

CAIB. I.

1 Dreuchd Eoin Baistidh. 9 Bhaisteadh Iosa. 14 Shearmonaich e soisgeul rìoghachd Dhé. 16 Ghairm e Peadar, Aindreas, Seumas agus Eoin. 23 Leighis e aon anns an robh deamhan, 32 agus mòran de mhuinntir a bha euslan.

TOISEACH soisgeil Iosa Criosd, Mhic
Dhé[c]:
2 A réir mar tha e sgrìobhta anns na
fàidhibh[e], Feuch, cuiream mo theachd-
aire roimh do ghnùis, a dh'ulluicheas do
shlighe romhad.
3 Guth an ti a dh'éigheas anns an fhàs-
ach[i], Ulluichibh slighe an Tighearna,
deanaibh a cheuman dìreach.
4 Bha Eoin a' baisteadh anns an fhàs-
ach[l], agus a' searmonachadh baistidh an
aithreachais chum maitheanais pheac-
aidhean[m].
5 Agus chaidh a mach d'a ionnsuidh
tìr Iudea uile, agus luchd-àiteachaidh
Ierusaleim, agus bhaisteadh leis iad uile
ann an amhainn Iordain, ag aideachadh
am peacaidhean[n].
6 Agus bha Eoin air 'éideadh le fionnadh
chàmhal[o], agus crios leathair m'a leas-
raidh; agus bu bhiadh dha locuist[p] agus
mil fhiadhaich[q].
7 Agus shearmonaich e, ag ràdh, Tha
neach a' teachd a'm' dhéigh a's cumh-
achdaiche na mise[r], neach nach airidh
mise air cromadh sìos agus barr-iall a
bhròg fhuasgladh.
8 Bhaist mise gu dearbh sibh le uisge:
ach baistidh esan sibh leis an Spiorad
Naomh.
9 Agus tharladh anns na làithibh sin,
gu-n d'thàinig Iosa o Nasaret Ghalile,
agus bhaisteadh e le Eoin ann an Ior-
dan[t].
10 Agus air ball, an uair a chaidh e suas
as an uisge, chunnaic e na nèamhan air
am fosgladh, agus an Spiorad mar chol-
uman a' teachd a nuas air[v].
11 Agus thàinig guth o nèamh, *ag ràdh*,
Is tusa mo Mhac gràdhach, anns am bheil
mo mhòr-thlachd[a].
12 Agus air ball, tharruing an Spiorad
e do'n fhàsach.
13 Agus bha e 'n sin 's an fhàsach dà
fhichead là air a bhuaireadh le Satan[b],
agus bha e maille ris na fiadh-bheathaich-
ibh, agus fhritheil na h-aingil dha.
14 Agus an déigh do Eoin a bhi air a
chur 'am prìosan[d], thàinig Iosa do Ghalile,
a' searmonachadh soisgeil rìoghachd Dhé,
15 Agus ag ràdh, Choimhlionadh an
aimsir[f], agus tha rìoghachd Dhé am
fagus[g]; deanaibh-se aithreachas[h], agus
creidibh an soisgeul[j].
16 Agus air dha 'bhi 'g imeachd ri taobh
fairge Ghalile[k], chunnaic e Simon, agus
Aindreas a bhràthair, a' tilgeadh lìn 's an
fhairge: (oir b'iasgairean iad.)
17 Agus thubhairt Iosa riu, Thigibh
a'm dhéigh-sa, agus ni mi 'n 'ur n-iasgair-
ibh air daoinibh sibh.
18 Agus air ball dh'fhàg iad an lìn,
agus lean iad esan.
19 Agus an uair a chaidh e beagan air
aghaidh as a sin, chunnaic e Seumas *mac*
Shebede, agus Eoin a bhràthair, agus iad
's an luing a' càradh an lìon.
20 Agus air ball ghairm e iad; agus
dh'fhàg iad Sebede an athair 's an luing
maille ris an luchd-tuarasdail, agus lean
iad esan.
21 Agus chaidh iad a steach do Chaper-
naum; agus air ball air dha dol a stigh
do'n t-sionagog air an t-sàbaid, theagaisg e.
22 Agus ghabh iad iongantas r'a theag-
asg[s]: oir bha e 'g an teagasg mar neach
aig an robh ùghdarras, agus cha b'ann
mar na sgrìobhaichean.
23 Agus bha 'n an sionagog-san neach
anns an robh spiorad neòghlan[u], agus
ghlaodh e,
24 Ag ràdh, Leig leinn; ciod ar gnoth-
uch-ne riut, Iosa o[1] Nasaret? an d'thàinig
thu g' ar sgrios-ne? Is aithne dhomh co
thu, aon naomh Dhé.

B.C. 26.
[a] Salm 2. 7
Isa. 42. 1
[b] Mat. 4. 1, &c.
Luc. 4. 1, &c.
[c] Eabh. 1. 1, 2
[d] Mat. 4. 12, 23
[e] Mal. 3. 1
[f] Dan. 9. 25
Gal. 4. 4
[g] Mat. 4. 17
[h] Gnio. 2. 38
[i] Isa. 40. 3
[j] Ròm. 16. 26
[k] Mat. 4. 19, &c.
Luc. 5. 4, &c.
[l] Mat. 3. 1
Luc. 3. 3
Eoin 3. 23
[m] Gnio. 22. 16
[n] Lebh. 26. 40, 42
Salm 32. 5
Gnà. 28. 13
1 Eoin 1. 8-10
[o] 2 Ri. 1. 8
[r] Sech. 13. 4
[p] Lebh. 11. 22
[q] 1 Sam. 14. 25-27
[r] Mat. 3. 11
Eoin 1. 27
[s] Mat. 7. 28
[t] Mat. 3. 13
Luc. 3. 21
[u] Luc. 4. 33, &c.
[1] *a Nasaraich.*
[v] Isa. 42. 1
Eoin 1. 32

25 Agus chronaich Iosa e, ag ràdh, Bi a'd' thosd, agus thig a mach as.

26 Agus an uair a reub an spiorad neò-ghlan e, agus a ghlaodh e le guth àrd, thàinig e mach as.

27 Agus ghabh iad mòr-iongantas uile, ionnus gu robh iad a' cur na ceisde *so* r'a chéile, ag ràdh, Ciod e so? Ciod e an teagasg nuadh so? oir le ùghdarras tha e 'toirt orduigh eadhon do na spioradaibh neòghlan, agus tha iad ùmhal dha.

28 Agus chaidh a chliù air ball a mach air feadh na tìre uile timchioll Ghalile.

29 Agus gun dàil[d], air dhoibh dol a mach as an t-sionagog, chaidh iad a steach do thigh Shimoin agus Aindreais, maille ri Seumas agus Eoin.

30 Ach bha màthair-chéile Shimoin 'n a luidhe ann am fiabhrus; agus ghrad labhair iad ris uimpe.

31 Agus thàinig esan agus thog e i, a' breith air làimh oirre; agus air ball dh'fhàg am fiabhrus i, agus fhritheil i dhoibh.

32 Agus an uair a bha 'm feasgar ann, air do'n ghréin dol fodha, thug iad d'a ionnsuidh iadsan uile a bha euslan, agus iadsan anns an robh deamhain.

33 Agus bha 'm baile uile air a chruinneachadh chum an doruis.

34 Agus leighis e mòran air an robh iomadh gnè eucail, agus thilg e mach mòran dheamhan, agus cha d'fhulaing e do na deamhnaibh labhairt, air son gu-m b'aithne dhoibh e.

35 Agus air dha éirigh 's a' mhaduinn, fada roimh là, chaidh e mach, agus dh'imich e gu àite fàsail, agus rinn e urnuigh an sin.

36 Agus lean Simon, agus an dream a bha maille ris e.

37 Agus air 'fhaotainn doibh thubhairt iad ris, Tha gach uile neach 'g ad iarraidh.

38 Agus thubhairt esan riu, Rachamaid a dh'ionnsuidh nam bailtean eile làimh ruinn, chum gu-n searmonaich mi an sin mar an ceudna: oir is ann a chum na crìche so a thàinig mise mach[i].

39 Agus shearmonaich e 'n an sionagogaibh air feadh Ghalile uile, agus thilg e mach na deamhain.

40 Agus thàinig lobhar d'a ionnsuidh[j], a' guidhe air, agus a' lùbadh a ghlùin da, agus ag ràdh ris, Ma's àill leat, tha thu comasach air mise a dheanamh glan.

41 Agus ghabh Iosa truas mòr dheth, agus air sìneadh a mach a làimhe, bhean e ris, agus thubhairt e ris, Is àill leam; bi-sa glan.

42 Agus co luath as a labhair e, air ball dh'fhalbh an luibhre uaith[l], agus rinneadh glan e.

43 Agus thug e geur-ordugh dha[m], *agus* air ball chuir e air falbh e;

44 Agus thubhairt e ris, Feuch nach innis thu 'bheag do neach air bith: ach imich, nochd thu féin do'n t-sagart, agus tabhair mar ìobairt air son do ghlanaidh na nithe a dh'àithn Maois[a], mar fhianuis dhoibh.

45 Agus air dhasan dol a mach, thòisich e air innseadh gu ro fhollaiseach[b], agus air a' chùis a sgaoileadh mu'n cuairt, air chor as nach feudadh Iosa dol tuilleadh gu follaiseach a steach do'n bhaile; ach bha e mach ann an àitibh uaigneach: agus thàinig iad d'a ionnsuidh as gach àird[c].

CAIB. II.

1 *Leighis Criosd neach air an robh am pairilis:* 14 *ghairm e Mata o àite-togail na cìse:* 16 *dh'ith e maille ri cìs-mhaoir agus ri peacaich:* 18 *ghabh e leith-sgeul a dheisciobul air son nach robh iad a' trasgadh.*

AGUS an déigh làithean àraidh, chaidh e a rìs a steach do Chapernaum; agus chualas esan a bhi 's an tigh.

2 Agus air ball chruinnicheadh mòran an ceann a chéile, air chor as nach robh àit' a chumadh *iad*, eadhon timchioll an doruis: agus labhair e am focal riu[e].

3 Agus thàinig iad, a' toirt d'a ionnsuidh neach air an robh am pairilis[f], air a ghiùlan le ceathrar.

4 Agus a chionn nach b'urrainn iad teachd am fagus da leis an t-sluagh, rùisg iad mullach an tighe anns an robh e: agus air dhoibh a tholladh, leig iad sìos an leabadh air an robh an neach a bha tinn leis a' phairilis 'n a luidhe.

5 'N uair a chunnaic Iosa an creidimhsan[g], thubhairt e ris an neach air an robh am pairilis, A mhic, tha do pheacaidhean air am maitheadh dhuit.

6 Ach bha dream àraidh de na sgrìobhaichean 'n an suidhe an sin, agus iad a' reusonachadh 'n an cridheachaibh féin,

7 C'ar son a tha am fear so a' labhairt toibheim mar so? Cò dh'fheudas peacaidhean a mhaitheadh ach Dia a mhàin[h]?

8 Agus air ball, air aithneachadh do Iosa 'n a spiorad féin gu robh iadsan a' reusonachadh mar sin annta féin, thubhairt e riu, C'ar son tha sibh a' reusonachadh nan nithe sin ann 'ur cridheachaibh?

9 Cia aca is usadh a ràdh ris an neach air am bheil am pairilis, Tha do pheacaidhean air am maitheadh dhuit, no a ràdh, Eirich, agus tog do leabadh, agus imich?

10 Ach a chum gu-m bi fios agaibh gu bheil ùghdarras aig Mac an duine peacaidhean a mhaitheadh air thalamh[k], (thubhairt e ris an fhear air an robh am pairilis,)

11 Tha mi ag ràdh riut, Eirich, agus tog do leabadh, agus imich do d' thigh.

12 Agus dh'éirich esan air ball, agus thog e an leabadh agus chaidh e mach 'n am fianuis uile, ionnus gu robh mòr-iongantas orra uile, agus gu-n do ghlòraich iad Dia, ag ràdh, Cha-n fhaca sinne riamh a' leithid so[n].

B.C. 30.

[a] Lebh. 14. 2-32
[b] Salm 77. 11, 12; Tit. 1. 10
[c] caib. 2. 13
[d] Mat. 8. 14; Luc. 4. 38
[e] Salm 40. 9
[f] Mat. 9. 1, &c.; Luc. 5. 18, &c.
[g] Gnio. 14. 9; Eph. 2. 8
[h] Isa. 43. 25; Dan. 9. 9
[i] Isa. 61. 1, 2; Eoin 17. 8
[j] Mat. 8. 2; Luc. 5. 12
[k] Gnio. 5. 31
[l] Salm 33. 9
[m] caib. 5. 43; Mat. 9. 30
[n] Eoin 7. 31; 9. 32

13 Agus chaidh e mach a rìs ri taobh na mara[1]; agus thàinig an sluagh uile d'a ionnsuidh, agus theagaisg e iad.

14 Agus a' dol seachad da[b], chunnaic e Lebhi *mac* Alphéuis 'n a shuidhe aig àite togail na cìse, agus thubhairt e ris, Lean mise. Agus dh'éirich e, agus lean se e.

15 Agus tharladh, an uair a shuidh Iosa chum bìdh 'n a thigh-san[d], gu-n do shuidh mòran chìs-mhaor agus pheacach maille ri Iosa[f], agus r'a dheisciobluibh: oir bha mòran ann, agus lean iad e.

16 Agus an uair a chunnaic na sgrìobhaichean agus na Phairisich esan ag itheadh maille ri cìs-mhaoir agus ri peacaich, thubhairt iad r'a dheisciobluibh, C'ar son a tha e ag itheadh agus ag òl maille ri cìs-mhaoir agus ri peacaich?

17 Agus an uair a chual' Iosa so, thubhairt e riu, Cha-n 'eil feum aca-san a tha slàn air an léigh[h], ach aca-san a tha tinn: cha d' thàinig mise a ghairm nam fìrean, ach nam peacach chum aithreachais[j].

18 Agus bu ghnàth le deisciobluibh Eoin, agus nam Phairiseach a bhi 'trasgadh: agus thàinig iad, agus thubhairt iad ris, C'ar son a tha deisciobuil Eoin, agus nam Phairiseach ri trasgadh, agus nach 'eil do dheisciobuil-sa a' trasgadh?

19 Agus thubhairt Iosa riu, Am bheil clann seòmair an fhir nuadh-phòsda[2] comasach air trasgadh a dheanamh, am feadh a bhitheas am fear nuadh-pòsda maille riu[l]? am feadh tha am fear nuadh-pòsda aca maille riu, cha-n fheud iad trasg a dheanamh.

20 Ach thig na làithean anns an toirear am fear nuadh-pòsda uatha; agus an sin ni iad trasgadh 's na làithibh sin.

21 Agus cha-n 'eil duine sam bith a dh'fhuaigheas mìr a dh'eudach nuadh air seann eudach; no, *ma dh'fhuaigheas*; buinidh am mìr nuadh, a chuireadh g'a lìonadh suas, as an t-seann eudach, agus nithear an reubadh na's miosa.

22 Agus cha chuir duine air bith fìon nuadh ann an seann searragaibh; no brisidh am fìon nuadh na searragan, agus dòirtear am fìon, agus caillear na searragan: ach is còir fìon nuadh a chur ann an searragaibh nuadha.

23 Agus tharladh gu-n deachaidh e troimh na h-achaidhean arbhair air là na sàbaid[o]; agus thòisich a dheisciobuil, ag imeachd dhoibh, ris na diasan arbhair a spìonadh[p].

24 Agus thubhairt na Phairisich ris, Feuch, c'ar son a tha iad a' deanamh an ni nach 'eil ceaduichte air là na sàbaid?

25 Agus thubhairt esan riu, Nach do leugh sibhse riamh ciod a rinn Daibhidh 'n uair a bha uireasbhuidh air[s], agus acras air féin agus orra-san a bha maille ris?

26 Cionnus a chaidh e steach do thigh Dhé ann an làithibh Abiatair an àrd-shagairt, agus a dh'ith e aran na fianuis[a], nach 'eil ceaduichte do neach air bith itheadh, ach do na sagartaibh, agus a thug e, mar an ceudna, do'n dream a bha maille ris?

27 Agus thubhairt e riu, Dh'orduicheadh an t-sàbaid air son an duine[c], cha-n e an duine air son na sàbaid:

28 Air an aobhar sin, is Tighearna Mac an duine air an t-sàbaid féin[e].

B.C. 31.

[a] Ecs. 29. 32, 33 Lebh. 24. 9
[1] 's e sin, *Loch Ghenesarcit*; ris an abrar mar an ceudna, *Muir Ghalile*, no, *Thiberiais*.
[b] Mat. 9. 9 Luc. 5. 27
[c] Neh. 9. 14 Isa. 58. 13 Ese. 20. 19, 20
[d] Mat. 9. 10, &c.
[e] Eoin 9. 14 Eph. 1. 22 Tais. 1. 10
[f] Luc. 15. 1-5
[g] Mat. 12. 9, &c. Luc. 6. 6, &c.
[h] Mat. 9. 12, 13 Luc. 5. 31, 32
[i] Luc. 14. 1
[j] Isa. 55. 7 Mat. 18. 11 Luc. 19. 10 1 Cor. 6. 9-11
[k] Hos. 6. 6
[2] 's e sin, *companaich*, no, *fleasgaich*, *fhir-na-bainnse*; *faic*, *Bre. 14. 10, 11.*
[l] Mat. 25. 1
[m] Mat. 22. 16
[n] Luc. 6. 17
[o] Mat. 12. 1, &c. Luc. 6. 1, &c.
[p] Deut. 23. 25
[q] Mat. 12. 15 14. 14
[r] caib. 1. 24 Mat. 14. 33 Luc. 4. 41 Seum. 2. 19
[s] 1 Sam. 21. 6
[t] caib. 1. 25, 34
[u] Mat. 10. 1

CAIB. III.

1 Leighis Criosd an duine aig an robh an làmh sheargta. 11 Chronuich e na spiorada neòghlan; 13 agus thagh e dà Abstol dheug. 22 Dhearbh e aingidheachd an t-sluaigh a bha 'g ràdh gu robh e a' tilgeadh dheamhan a mach le Beelsebub.

AGUS chaidh e rìs a steach do'n t-sionagog[g]; agus bha an sin duine aig an robh làmh sheargta.

2 Agus rinn iad faire air[i], a dh'fheuchainn an leighiseadh se e air là na sàbaid, chum gu-m bitheadh cùis-dhìtidh aca 'n a aghaidh.

3 Agus thubhairt e ris an duine aig an robh an làmh sheargta, Eirich 's a' mheadhon.

4 Agus thubhairt e riu, Am bheil e ceaduichte maith a dheanamh air làithibh na sàbaid, no olc? anam a thèarnadh[k], no a sgrios? ach dh'fhan iadsan 'n an tosd.

5 Agus an uair a dh'amhairc e mu'n cuairt orra le feirg, air dha 'bhi doilich air son cruais an cridhe, thubhairt e ris an duine, Sìn a mach do làmh. Agus shìn e mach i: agus rinneadh slàn i mar an *làmh* eile.

6 Agus chaidh na Phairisich a mach, agus ghabh iad comhairle air ball maille ri luchd-leanmhuinn Heroid[m] 'n a aghaidh-san, cionnus a dh'fheudadh iad a sgrios.

7 Ach chaidh Iosa maille r'a dheisciobluibh a leth chum na mara: agus lean sluagh mòr e o Ghalile[n], agus o Iudea,

8 Agus o Ierusalem, agus o Idumea, agus o thaobh thall Iordain; agus iadsan a bha timchioll Thìoruis agus Shidoin, thàinig cuideachd mhòr dhiubh d'a ionnsuidh, 'n uair a chual' iad cia mòr na nithe a rinn e.

9 Agus thubhairt e r'a dheisciobluibh, long bheag a bhi 'feitheamh air, air son an t-sluaigh, chum nach dòmhluicheadh iad e:

10 Oir leighis e mòran[q]; ionnus gu-n do dhlùth-theann iad ris, a' mheud 's air an robh plàighean, chum gu-m beanadh iad ris.

11 Agus na spiorada neòghlan[r], an uair a chunnaic iad e, shleuchd iad da, agus ghlaodh iad, ag ràdh, Is tusa Mac Dhé.

12 Agus thug e sparradh teann dhoibh nach deanadh iad aithnichte e[t].

13 Agus chaidh e suas gu beinn[u], agus

ghairm e iadsan a b'àill leis[a]: agus thàinig
iad d'a ionnsuidh.
14 Agus dh'orduich e dà fhear dheug,
chum gu-m bitheadh iad maille ris, agus
gu-n cuireadh e mach iad a shearmon-
achadh ;
15 Agus gu-m bitheadh aca cumhachd
a leigheas euslainte, agus a thilgeadh a
mach dheamhan.
16 Agus air Simon thug e Peadar mar
cho-ainm[c];
17 Agus Seumas *mac* Shebede, agus
Eoin bràthair Sheumais, (agus orra-san
thug e Boanerges mar cho-ainm, is e sin
ri ràdh, Clann na tairneanaich,)
18 Agus Aindreas, agus Philip, agus
Bartolomeus, agus Mata, agus Tomas,
agus Seumas *mac* Alphéuis, agus Tadéus[d],
agus Simon an Cananach[e],
19 Agus Iudas Iscariot, an neach sin a
bhrath e : agus chaidh iad do thigh.
20 Agus chruinnicheadh an sluagh a ris,
ionnus nach robh e'n comas doibh uiread
as aran itheadh[g].
21 Agus an uair a chual' a chairdean
so, thàinig iad a mach a bhreith air : oir
thubhairt iad, Tha e air mhi-chéill[h].
22 Agus thubhairt na sgrìobhaichean a
thàinig a nuas o Ierusalem, Tha Beelsebub
aige[j], agus is ann troimh phrionnsa
nan deamhan a tha e 'tilgeadh a mach
dheamhan.
23 Agus ghairm e iad d'a ionnsuidh,
agus thubhairt e riu ann an cosamhlachd-
aibh, Cionnus a dh'fheudas Satan Satan
a thilgeadh a mach?
24 Agus ma bhitheas rìoghachd roinnte
'n a h-aghaidh féin, cha-n urrainn an
rìoghachd sin seasamh.
25 Agus ma bhitheas tigh air a roinn
'n a aghaidh féin, cha-n urrainn an tigh
sin seasamh.
26 Agus ma dh'éireas Satan 'n a
aghaidh féin, agus gu-m bi e roinnte,
cha-n urrainn e seasamh, ach tha crìoch
air.
27 Cha-n urrainn neach air bith dol a
steach do thigh duine làidir[k], agus 'airneis
a thogail leis, mur ceangail e 'n duine
làidir an toiseach; agus an sin creachaidh
e a thigh.
28 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Gu maithear na h-uile pheacaidhean do
chloinn nan daoine[l], agus gach toibheum
a labhras iad ;
29 Ach ge b'e 'labhras toibheum an
aghaidh an Spioraid Naoimh, cha-n fhaigh
e maitheanas a chaoidh[n], ach tha e 'an
cunnart peanais shìorruidh :
30 Air son gu-n dubhairt iad, Tha
spiorad neòghlan aige.
31 An sin thàinig a bhràithrean agus
a mhàthair[q], agus air dhoibh seasamh a
muigh, chuir iad fios d'a ionnsuidh, a'
gairm air.
32 Agus bha an sluagh 'n an suidhe m'a
thimchioll ; agus thubhairt iad ris, Feuch,

B.C. 31.

[a] Eoin 15. 16
[b] Seum. 1. 25; 1 Eoin 2. 17
[c] Eoin 1. 42
[d] Luc. 6. 16; Iud. 1
[e] Gnà. 1. 13
[f] Mat. 13. 1, &c.; Luc. 8. 4, &c.
[g] caib. 6. 31
[h] Hos. 9. 7; Eoin 10. 20
[i] caib. 7. 16
[j] Mat. 9. 34; 10. 25; Luc. 11. 15; Eoin 7. 20; 8. 48, 52
[k] Isa. 49. 24, 26; 61. 1; Mat. 12. 29
[l] Mat. 12. 31; Luc. 12. 10
[m] Mat. 13. 10, &c.
[n] Eabh. 10. 29
[o] Eph. 1. 9
[p] Col. 4. 5; 1 Tes. 4. 12; 1 Tim. 3. 7
[q] Mat. 12. 46-48; Luc. 8. 19-21
[r] Isa. 6. 9, 10; Eoin 12. 40

tha do mhàthair agus do bhràithrean a
muigh 'g ad iarraidh.
33 Agus fhreagair e iad, ag ràdh, Cò i
mo mhàthair, no mo bhràithrean?
34 Agus sheall e mu'n cuairt orra-san
a bha 'n an suidhe m'a thimchioll, agus
thubhairt e, Feuch mo mhàthair agus mo
bhràithrean.
35 Oir ge b'e neach a ni toil Dhé[b], is
esan mo bhràthair, agus mo phiuthar,
agus mo mhàthair.

CAIB. IV.

1 *Cosamhlachd fir-chuir an t-sìl, agus a bhrìgh.*
21 Is còir dhuinn solus ar n-eòlais a phàirt-
eachadh ri muinntir eile. 26 Cosamhlachd
an t-sìl a tha 'fàs 'an uaignidheas, 30 agus a'
ghràinne mhustaird. 39 Chiùinich Criosd
onfha na fairge.

AGUS thòisich e air teagasg a rìs làimh
ris a' mhuir[f]; agus chruinnicheadh
sluagh mòr d'a ionnsuidh, ionnus gu-n
deachaidh e steach do luing, agus gu-n do
shuidh e air a' mhuir ; agus bha'n sluagh
uile ri taobh na mara air tìr.
2 Agus theagaisg e dhoibh mòran de
nithibh ann an cosamhlachdaibh, agus
thubhairt e riu 'n a theagasg,
3 Eisdibh[i]; Feuch chaidh fear-cuir a
mach a chur *sìl* :
4 Agus tharladh an uair a chuir e an
sìol, gu-n do thuit cuid deth ri taobh an
rathaid, agus thàinig eunlaith an athair,
agus dh'ith iad suas e.
5 Agus thuit cuid eile dheth air fear-
ann creagach, far nach robh mòr-thalamh
aige ; agus air ball dh'fhàs e suas, do
bhrìgh nach robh doimhne talmhainn
aige :
6 Ach air do'n ghréin éirigh, loisgeadh
e ; agus a chionn nach robh freumh aige,
shearg e as.
7 Agus thuit cuid eile am measg droigh-
inn, agus dh'fhàs an droighionn suas,
agus thachd se e, agus cha d' thug e tor-
adh uaith.
8 Agus thuit cuid eile air talamh maith,
agus thug e toradh uaith a' fàs suas agus
a' meudachadh ; agus thug e mach, cuid
a' dheich 'ar fhichead uiread, agus cuid
a' thri fichead uiread, agus cuid a' cheud
uiread *'s a chuireadh.*
9 Agus thubhairt e riu, An ti aig am
bheil cluasa chum éisdeachd, éisdeadh e.
10 Agus an uair a bha e 'n a aonar[m],
dh'fheòraich iadsan a bha mu'n cuairt
da, maille ris an dà fhear dheug, an
cosamhlachd deth.
11 Agus thubhairt e riu, Dhuibhse
thugadh eòlas a ghabhail air nithibh
dìomhair rìoghachd Dhé[o]: ach dhoibhsan
a tha an leth muigh[p] nithear gach ni ann
an cosamhlachdaibh :
12 Chum as a' faicinn doibh gu-m faic
iad, agus nach aithnich iad[r], agus a'
cluinntinn doibh gu-n cluinn iad, agus
nach tuig iad ; air eagal àm air bith gu-m

pilleadh iad, agus gu-m bitheadh *am*
peacaidhean air am maitheadh dhoibh.
13 Agus thubhairt e riu, Nach aithne
dhuibh an cosamhlachd so? agus cionnus
ma ta a thuigeas sibh gach uile chosamh-
lachd?
14 Tha 'm fear-cuir a' cur an fhocail.
15 Agus is iad so iadsan ri taobh an
rathaid, anns an cuirear am focal; an déigh
dhoibh a chluinntinn, air ball tha Satan
a' teachd[b], agus a' togail leis an fhocail[c],
a shìol-chuireadh 'n an cridheachaibh.
16 Agus is iad so iadsan mar an ceudna
a chuireadh air fearann creagach; muinn-
tir, an uair a chluinneas iad am focal, a
ghabhas e air ball le gairdeachas:
17 Agus cha-n 'eil freumh aca annta
féin, ach mairidh iad ré sealain; 'n a
dhéigh sin, an uair a dh'éireas amhghar
no geur-leanmhuinn air son an fhocail,
air ball tha iad a' gabhail oilbheim.
18 Agus is iad so iadsan a chuireadh
am measg an droighinn, an dream a
dh'éisdeas ris an fhocal;
19 Agus tha ro chùram an t-saoghail
so[e], agus mealltaireachd saoibhreis[f], agus
anamianna nithe eile 'teachd a steach,
agus a' tachdadh an fhocail, agus nithear
neo-thorach e.
20 Agus is iad so iadsan a chuireadh
ann an talamh maith; an dream a
chluinneas am focal, agus a ghabhas e,
agus a bheir a mach toradh[h], cuid a' dheich
'ar fhichead uiread, cuid a' thri fichead
uiread, agus cuid a' cheud uiread *as a
chuireadh.*
21 Agus thubhairt e riu, An toirear
coinneal chum gu-n cuirear i fo bheul
soithich, no fo leabaidh? nach ann a chum
a cur ann an coinnleir?
22 Oir cha-n 'eil ni air bith folaichte,
nach foillsichear[k]; agus cha robh ni air
bith 'an cleith, nach tig am follais.
23 Ma tha cluasa chum éisdeachd aig
neach air bith, éisdeadh e.
24 Agus thubhairt e riu, Thugaibh fain-
ear ciod a chluinneas sibh[n]: leis an tomhas
a thomhaiseas sibh[o], tomhaisear dhuibh
féin; agus bheirear tuilleadh dhuibh-se
'tha 'g éisdeachd.
25 Oir ge b'e neach aig am bheil, bheir-
ear dha[p]: agus ge b'e neach aig nach 'eil,
bheirear uaith an ni sin féin a tha aige.
26 Agus thubhairt e, Is amhuil rìogh-
achd Dhé, mar gu-n cuireadh duine sìol
anns an talamh,
27 Agus gu-n coidleadh e, agus gu-n
éireadh e a dh'oidhche agus a là, agus
gu-n gineadh an sìol, agus gu-m fàsadh
e suas, air dòigh nach fhios da.
28 Oir bheir an talamh a mach toradh
uaith féin, air tùs am fochann, a rìs an
dias, an déigh sin an làn arbhar anns an
dèis.
29 Ach an uair a tha 'n toradh abuich
air ball cuiridh e an corran ann[s], a chionn
gu bheil am fogharadh air teachd.

B.C. 31.

[a] Mat. 13. 31, 32
Luc. 13. 18, 19
[b] 1 Pead. 5. 8
Tais. 12. 9
[c] Eabh. 2. 1
[d] Gnà. 4. 18
Isa. 11. 9
Dan. 2. 44
[e] Luc. 14. 18-20
1 Tim. 6. 9, 17
2 Tim. 4. 10
[f] Gnà. 23. 5
[g] Mat. 8. 24
Luc. 8. 23
[h] Col. 1. 10
2 Pead. 1. 8
[i] Salm 10. 1
Isa. 40. 27
Tuir. 3. 8
[j] Salm 89. 9
[k] Ecl. 12. 14
Mat. 10. 26
Luc. 12. 2
1 Cor. 4. 5
[l] Salm 46. 1, 2
Isa. 43. 2
[m] Ion. 1. 10, 16
[n] 1 Pead. 2. 2
[o] Mat. 7. 2
[p] Mat. 25. 29
Luc. 8. 18
[q] Mat. 8. 28, &c.
Luc. 8. 26, &c.
[r] Isa. 65. 4
[s] Tais. 14. 15

30 Agus thubhairt e, Ciod *an ni* ri 'n
samhluich sinn rìoghachd Dhé? no ciod
e an cosamhlachd leis an coimhmeas
sinn i?
31 *Is* cosmhuil i ri gràinne mustaird[a],
ni, 'n uair a chuirear 's an talamh e, a's
lugha de na h-uile phòraibh a tha air
thalamh.
32 Ach an déigh a chur, fàsaidh e suas,
agus cinnidh e na's mò na luibh sam
bith eile[d], agus fàsaidh geugan mòra air;
ionnus gu-m feud eunlaith an athair nid
a dheanamh fo a sgàile.
33 Agus le iomadh d'a leithidibh sin
de chosamhlachdaibh labhair e am focal
riu, a réir mar a b'urrainn iad a chluinn-
tinn.
34 Ach gun chosamhlachd cha do labh-
air e riu: Agus mhìnich e na h-uile nithe
d'a dheisciobluibh féin air leth.
35 Agus thubhairt e riu air an là sin
féin, air teachd do'n fheasgar, Rachamaid
thairis gus an taobh eile.
36 Agus an uair a sgaoil iad an coimh-
thional, thug iad leo esan anns an luing
mar a bha e; agus bha longa beaga eile
maille ris mar an ceudna.
37 Agus dh'éirich doinionn mhòr
ghaoithe[g], agus leum na tonnan a steach
do'n luing, air chor as gu-n robh i nis làn.
38 Agus bha esan ann an deireadh na
luinge, 'n a chodal air cluasaig: agus
dhùisg iad e, agus thubhairt iad ris, A
Mhaighstir, nach 'eil suim agad gu-n
caillear sinn[i]?
39 Agus dh'éirich e, agus chronaich e
a' ghaoth, agus thubhairt e ris an fhairge,
Tosd, bi sàmhach. An sin luidh a'
ghaoth, agus bha fèath mòr ann[j].
40 Agus thubhairt e riu, C'ar son a tha
sibh co eagalach? cionnus nach 'eil creid-
imh agaibh[l]?
41 Agus ghabh iad eagal ro mhòr[m], agus
thubhairt iad r'a chéile, Ciod e an duine
so, gu bheil a' ghaoth, agus an fhairge
féin umhal da?

CAIB. V.

1 *Air do Chriosd na deamhain a chur a mach as
an duine anns an robh legion diubh,* 13
chaidh iad a stigh anns na mucaibh. 25
Leighis e a' bhean air an robh dòrtadh fola,
35 *agus thog e o na mairbh nighean Iairuis.*

AGUS thàinig iad gu taobh eile na
mara[q], gu dùthaich nan Gadarén-
each.
2 Agus an uair a chaidh e mach as an
luing, air ball thachair air as na h-àitibh-
adhlaic, duine anns an robh spiorad neò-
ghlan,
3 Aig an robh *a* chòmhnuidh 's na
h-àitibh-adhlaic[r]; agus cha b' urrainn
neach air bith a cheangal, eadhon le
slabhruidhibh:
4 Oir chaidh a cheangal gu tric le
gèimhlibh agus le slabhruidhibh, agus
tharruing e na slabhruidhean as a chéile,

agus mhion-bhris e na gèimhlean : Agus cha b'urrainn duine sam bith a cheannsachadh.

5 Agus bha e ghnàth, a là agus a dh'oidhche, 's na beanntaibh, agus 's na h-ionadaibh-adhlaic, a' glaodhaich agus 'g a ghearradh féin le clachan.

6 Ach an uair a chunnaic e Iosa fada uaith, ruith e agus shleuchd e dha,

7 Agus ghlaodh e le guth mòr, agus thubhairt e, Ciod mo ghnothuch-sa riut, Iosa, a Mhic an Dé a's ro àirde? tha mi a' cur ort á uchd Dhé, gun mo phianadh.

8 (Oir thubhairt e ris, Thig a mach as an duine, a spioraid neòghloin.)

9 Agus dh'fheòraich e dheth, Ciod is ainm dhuit? Agus fhreagair esan, ag ràdh, Legion is ainm dhomh : oir tha sinn mòran ann.

10 Agus ghuidh e gu ro gheur air, gun e 'g an cur a mach as an dùthaich *sin*.

11 Agus bha treud mòr mhuc an sin[d], ag ionaltradh am fagus do'n bheinn.

12 Agus ghuidh na deamhain uile air, ag ràdh, Cuir sinne dh'ionnsuidh nam muc, chum gu-n rachamaid a steach annta.

13 Agus air ball thug Iosa cead doibh ; agus air dol a mach do na spioradaibh neòghlan, chaidh iad a stigh anns na mucaibh, agus ruith an treud sìos gu dian le àite cas do'n fhairge, (bha iad mu thimchioll dà mhìle,) agus thachdadh iad 's an fhairge.

14 Agus theich iadsan a bha 'g ionaltradh nam muc, agus dh'innis iad sin, araon anns a' bhaile, agus anns an tìr. Agus chaidh iad a mach a dh'fhaicinn ciod e an ni ud a thachair.

15 Agus thàinig iad chum Iosa, agus chunnaic iad an ti anns an robh an deamhan, agus aig an robh an legion, 'n a shuidhe, agus 'eudach uime[g], agus a chiall aige ; agus ghabh iad eagal.

16 Agus dh'innis iadsan a chunnaic e dhoibh, cionnus a thachair do'n ti anns an robh an deamhan, agus mu thimchioll nam muc.

17 Agus thòisich iad ri guidhe air imeachd a mach as an crìochaibh[i].

18 Agus air dha dol a stigh 's an luing, ghuidh an ti anns an robh an deamhan air, gu feudadh e 'bhi maille ris.

19 Gidheadh cha do leig Iosa leis, ach thubhairt e ris, Imich dhachaidh dh'ionnsuidh do mhuinntir, agus innis dhoibh meud nan nithe a rinn an Tighearna dhuit[l], agus gu-n d' rinn e tròcair ort.

20 Agus dh'imich esan, agus thòisich e ri 'chur an céill ann an Decapolis meud nan nithe a rinn Iosa dha : agus ghabh iad iongantas uile.

21 Agus an uair a chaidh Iosa a rìs thairis anns an luing gus an taobh eile, chruinnicheadh sluagh mòr d'a ionnsuidh ; agus bha e làimh ris a' mhuir.

22 Agus, feuch, thàinig aon a dh'uachd-

B.C. 31.

[a] Mat. 9. 18, &c.
Luc. 8. 41, &c.
[b] Lebh. 15. 19, &c.
[c] 2 Ri. 13. 21
Mat. 14. 36
Gnio. 5. 15
19. 12
[d] Lebh. 11. 7, 8
Deut. 14. 8
[e] Luc. 6. 19
[f] caib. 10. 52
Gnio. 14. 9
[g] Isa. 49. 25
Col. 1. 13
[h] 1 Sam. 1. 17
20. 42
2 Ri. 5. 19
[i] Luc. 5. 8
Gnio. 16. 39
[j] 2 Each. 20. 20
Eoin 11. 40
[k] caib. 9. 2
14. 33
[l] Salm 66. 16
Isa. 38. 19
[m] Eoin 11. 11-13

arain nan sionagog[a], d'am b'ainm Iairus ; agus an uair a chunnaic e esan, leig se e féin sìos aig a chosaibh,

23 Agus ghuidh e gu dùrachdach air, ag ràdh, Tha mo nighean bheag ann an cunnart grad bhàis ; thig, *tha mi a' guidhe ort*, agus leag do làmhan oirre chum gu-n slànuichear i, agus mairidh i beò.

24 Agus dh'imich *Iosa* maille ris ; agus lean sluagh mòr e, agus dhòmhlaich iad e.

25 Agus *bha* bean àraidh *an sin*, air an robh dòrtadh fola[b] ré dha bhliadhna dheug,

26 Agus dh'fhulaing i mòran o iomadh léigh, agus chaith i na bha aice, agus cha b'fheairrd i 'bheag e, ach gu-m bu mhisde ;

27 'N uair a chual' i iomradh air Iosa, thàinig i am measg an t-sluaigh o 'chùlaobh, agus bhean[c] i r'a eudach :

28 Oir thubhairt i, Ma dh'fheudas mi beantuinn ach r'a eudach, slànuichear mi.

29 Agus air ball thiormaicheadh tobar a fola ; agus dh'aithnich i air a corp féin, gu-n do leighiseadh i o'n phlàigh sin.

30 Agus dh'aithnich Iosa air ball ann féin gu-n deachaidh cumhachd a mach as[e], agus air dha tionndadh 's an t-sluagh, thubhairt e, Cò bhean ri m'eudach ?

31 Agus thubhairt a dheisciobuil ris, Tha thu 'faicinn gu bheil an sluagh 'g ad dhòmhlachadh, agus an abair thu, Cò bhean rium ?

32 Agus dh'amhairc e mu'n cuairt g'a faicinn-se a rinn so.

33 Ach air do'n mhnaoi a bhi fo eagal agus air chrith, air aithneachadh an ni a rinneadh innte, thàinig i, agus leig si i féin sìos 'n a làthair, agus dh'innis i an fhìrinn uile dha.

34 Agus thubhairt e rithe, A nighean, shlànuich do chreidimh thu[f]; imich ann an sìth[h], agus bi slàn o d' phlàigh.

35 Am feadh a bha e fathast a' labhairt, thàinig *dream* o *thigh* uachdarain na sionagoig, ag ràdh, Fhuair do nighean bàs ; c'ar son a chuireadh tu tuilleadh dragha air a' Mhaighstir ?

36 Co luath 's a chual' Iosa an còmhradh so a labhradh, thubhairt e ri uachdaran an t-sionagoig, Na bitheadh eagal ort, a mhàin creid[j].

37 Agus cha d'fhulaing e do neach air bith a leantuinn, ach Peadar[k], agus Seumas, agus Eoin bràthair Sheumais.

38 Agus thàinig e gu tigh uachdarain an t-sionagoig, agus chunnaic e an iomairt agus iadsan a bha 'gul, agus a' caoineadh gu mòr.

39 Agus an uair a thàinig e a steach, thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh ris an iomairt so, agus ri bròn ? cha-n 'eil an nigheanag marbh, ach 'n a codal[m].

40 Agus rinn iadsan gàire fanoid ris : ach air dhasan an cur uile mach, thug e leis athair agus màthair na nighinn, agus iadsan a bha maille ris, agus chaidh e

steach far an robh an nigheanag 'n a
luidhe.
41 Agus rug e air an nigheanaig air
làimh, agus thubhairt e rithe, Talitha-
cumi; 's e sin, air 'eadar-mhineachadh, A
chailin, (tha mise ag ràdh riut,) éirich[b].
42 Agus air ball dh'éirich an nigheanag,
agus dh'imich i; oir bha i dà bhliadhna
dheug *a dh'aois*: agus ghabh iad iongan-
tas anabarrach.
43 Agus thug e ordugh teann doibh,
nach faigheadh duine, air bith fios air a
so[g]; agus dh'àithn e *caileigin* thoirt di
r'a itheadh.

CAIB. VI.

1 *Rinneadh tàir air Criosd le muinntir a dhùthcha.* 7 *Thug e cumhachd do'n dà fhear dheug os ceann spiorada neòghlan.* 14 *Iomadh barail mu Chriosd.* 16 *Chuireadh an ceann a dh'Eoin Baistidh.*

AGUS chaidh e mach as a sin[i], agus
thàinig e d'a dhùthaich féin; agus
lean a dheisciobuil e.
2 Agus an uair a thàinig an t-sàbaid,
thòisich e air teagasg anns an t-sionagog:
agus air do mhòran a chluinntinn, ghabh
iad iongantas, ag ràdh, Cia as tha na
nithe so aig an fhear so[j]? Agus ciod e
an gliocas so a thugadh dha, gu bheil a'
leithid so a dh'fheartaibh air an deanamh
le a làmhan-sa?
3 Nach e so an saor, mac Mhuire, bràth-
air Sheumais[l], agus Ioseis, agus Iudais,
agus Shimoin? agus nach 'eil a pheath-
raichean an so maille ruinn? Agus fhuair
iad oilbheum ann[n].
4 Ach thubhairt Iosa riu, Cha-n 'eil
fàidh gun urram, ach 'n a dhùthaich féin[o],
agus am measg a chairdean, agus 'n a
thigh féin.
5 Agus cha robh e 'an comas da mìor-
bhuil air bith a dheanamh an sin[p], saor o
gu-n do chuir e a làmhan air beagan de
mhuinntir a bha tinn, agus gu-n do leighis
e *iad*.
6 Agus bha iongantas air air son am
mi-chreidimh[s]. Agus chaidh e timchioll
nam bailtean, a' teagasg[t].
7 Agus ghairm e d'a ionnsuidh an dà
fhear dheug[u], agus thòisich e air an cur
a mach dithis agus dithis; agus thug e
dhoibh cumhachd air spioradaibh neò-
ghlan;
8 Agus dh'àithn e dhoibh gun ni air
bith a thoirt leo air son na slighe, ach
lorg a mhàin; gun mhàla, gun aran, gun
airgiod 'n an sporan:
9 Ach bonn-bhròga '*bhi* air an cosaibh[w],
agus gun dà chòta 'bhi umpa.
10 Agus thubhairt e riu, Ge b'e ionad
air bith anns an téid sibh a steach do
thigh, an sin fanaibh gus am falbh sibh
as an àite sin.
11 Agus cò air bith iad nach gabh ruibh,
agus nach éisd ruibh, air dhuibh imeachd
as an àite sin, crathaibh an duslach a

B.C. 31.

[a] Neh. 5. 13; Gnio. 13. 51
[b] Gnio. 9. 40
[c] Luc. 24. 47; Gnio. 2. 38; 3. 19
[d] Luc. 10. 17
[e] Seum. 5. 14
[f] Mat. 14. 1, &c.; Luc. 9. 7, &c.
[g] caib. 3. 12; Mat. 8. 4; 12. 16-18; Luc. 5. 14
[h] caib. 8. 28; Mat. 16. 14
[i] Mat. 13. 54, &c.; Luc. 4. 16, &c.
[j] Eoin 6. 42
[k] Lebh. 18. 16
[l] Gal. 1. 19
[m] Gnio. 9. 40
[n] Mat. 11. 6
[o] Mat. 13. 57; Eoin 4. 44
[p] caib. 9. 23; Gen. 19. 22
[q] Gen. 40. 20
[r] Isa. 3. 16
[s] Isa. 59. 16; Ier. 2. 12
[t] Mat. 9. 35; Luc. 13. 22; Gnio. 10. 38
[u] caib. 3. 13, &c.; Mat. 10. 1, &c.; Luc. 9. 1, &c.
[v] Est. 5. 3, 6
[w] Gnio. 12. 8
[x] Salm 37. 12, 14

bhitheas fo 'ur cosaibh[a], mar fhianuis
'n an aghaidh. Gu deimhin tha mi ag
ràdh ruibh, Gur so-iomchaire a bhitheas
e do Shodom agus do Ghomorah ann an
là a' bhreitheanais, na do'n bhaile sin.
12 Agus chaidh iad a mach, agus shear-
monaich iad gu-n deanadh *daoine* aith-
reachas[c].
13 Agus thilg iad a mach mòran dheamh-
an[d], agus dh'ung iad le olaidh mòran a
bha tinn[e], agus leighis siad iad.
14 Agus chuala Herod an rìgh[f] *uime*,
(oir chaidh 'ainm 'am follais;) agus thubh-
airt e, Tha Eoin Baistidh air éirigh o na
mairbh, agus uime sin tha feartan air an
oibreachadh leis.
15 Thubhairt cuid eile, Gur e Elias a
th'ann[h]. Agus thubhairt cuid eile, Gur
fàidh a th'ann, no mar aon de na fàidhibh.
16 Ach an uair a chuala Herod *so*,
thubhairt e, Is e Eoin d'an do chuir mise
an ceann, a th'ann; dh'éirich e o na
mairbh.
17 Oir chuir Herod féin a mach agus
ghlac e Eoin, agus cheangail e ann am
prìosan e, air son Herodiais bean phòsda
Philip, a bhràthar féin, do bhrìgh gu-n
do phòs e i.
18 Oir thubhairt Eoin ri Herod, Cha-n
'eil e ceadaichte dhuit bean do bhràthar
a bhi agad[k].
19 Uime sin bha diomb mòr aig Hero-
dias ris, agus bu mhiann leatha a chur
gu bàs; ach cha b'urrainn i.
20 Oir bha eagal Eoin air Herod[m], air
dha fios a bhi aige gu-m bu duine ceart
agus naomh e, agus thug e fainear e;
agus an uair a chuala se e, rinn e mòran
de nithibh *air a chomhairle*, agus dh'éisd
e ris gu toileach.
21 Agus air teachd do là iomchuidh,
rinn Herod, air co-ainm an là 's an
d'rugadh e[q], suipeir d'a uaislibh, agus d'a
àrd-cheannardaibh, agus do mhaithibh
Ghalile:
22 Agus an uair a chaidh nighean He-
rodiais so steach, agus a rinn i dannsa[r],
thaitinn i ri Herod agus riu-san a shuidh
maille ris, agus thubhairt an rìgh ris a'
chailin, Iarr ormsa ge b'e ni a's àill leat,
agus bheir mi dhuit e.
23 Agus thug e mionnan di, Ge b'e ni a
dh'iarras tu orm[v], bheir mi dhuit e, gu
leth mo rìoghachd.
24 Agus an uair a chaidh i mach
thubhairt i r'a màthair, Ciod a dh'iarras
mi? Agus thubhairt ise, Ceann Eoin
Baistidh.
25 Agus chaidh i air ball le cabhaig
a steach a dh'ionnsuidh an rìgh, agus
dh'iarr i, ag ràdh, Is àill leam gu-n tugadh
tu dhomh gun dàil ceann Eoin Baistidh
air mèis[x].
26 Agus bha an rìgh ro dhoilich; *gidh-
eadh* air son a mhionnan, agus an dream
a bha 'n an suidhe maille ris, cha robh
toil aige a diultadh.

27 Agus air ball, chuir an rìgh a mach
fear-millidh, agus dh'àithn e a cheann a
thoirt a steach: agus dh'imich esan agus
thug e an ceann deth anns a' phrìosan;
28 Agus thug e a cheann leis air mèis,
agus thug e do'n chailin e: agus thug an
cailin d'a màthair e.
29 Agus an uair a chual' a dheisciobuil
sin, thàinig iad agus thog iad a chorp[b],
agus chuir iad ann an uaigh e.
30 Agus chruinnicheadh na h-Abstoil
chum Iosa[c], agus dh'innis iad da na h-uile
nithe, araon gach ni a rinn iad, agus gach
ni a theagaisg iad.
31 Agus thubhairt e riu, Thigibh-se air
leth do àit' uaigneach, agus gabhaibh fois
car tamuill bhig: Oir bha mòran a' teachd
agus a' dol, agus cha robh ùine aca uiread
as biadh itheadh.
32 Agus chaidh iad gu àite fàsail ann
an luing air leth.
33 Agus chunnaic an sluagh iadsan a'
falbh, agus dh'aithnich mòran e, agus
ruith iad d'an cois as na bailtibh uile an
sin, agus bha iad rompa, agus chruinnich-
eadh iad d'a ionnsuidh.
34 Agus an uair a chaidh Iosa mach,
chunnaic e sluagh mòr, agus ghabh e
truas mòr dhiubh, a chionn gu-n robh
iad mar chaoraich gun bhuachaill' aca[h]:
agus thòisich e air mòran de nithibh a
theagasg dhoibh.
35 Agus an uair a bha nis mòran de'n
là air dol seachad[j], thàinig a dheisciobuil
d'a ionnsuidh, ag ràdh, Tha an t-àite so
fàs, agus tha nis mòran de'n là *air dol
thairis*:
36 Leig air falbh iad, chum gu-n téid
iad do'n tìr mu'n cuairt, agus do na
bailtibh, agus gu-n ceannaich iad biadh
dhoibh féin: oir cha-n 'eil ni air bith aca
r'a itheadh.
37 Ach fhreagair esan, agus thubhairt
e riu, Thugaibh-se dhoibh r'a itheadh.
Agus thubhairt iadsan ris[n], An téid sinn
agus an ceannaich sinn luach dhà cheud
peghinn a dh'aran, chum gu-n tugamaid
dhoibh ni r'a itheadh?
38 Ach thubhairt esan riu, Cia lìon
builionn a tha agaibh? rachaibh agus
faicibh. Agus air faotainn fios doibh,
thubhairt iad, Cùig, agus dà iasg.
39 Agus dh'àithn e dhoibh a thoirt orra
uile suidhe sìos 'n an cuideachdaibh air an
fheur uaine[p].
40 Agus shuidh iad sìos 'n am buidhnibh
fa leth, 'n an ceudaibh, agus 'n an leth-
cheudaibh.
41 Agus air dha na cùig builionnan agus
an dà iasg a ghabhail, agus amharc suas
gu nèamh, bheannaich[q], agus bhris e na
builionnan, agus thug e d'a dheisciobluibh
iad, chum gu-n cuireadh iad rompa iad;
agus roinn e an dà iasg orra uile.
42 Agus dh'ith iad uile, agus shàsuich-
eadh iad[s].
43 Agus thog iad dà chliabh dheug làn

B.C. 32.

[a] Mat. 14. 22, &c. Eoin 6. 17, &c.
[b] Gnio. 8. 2
[c] Luc. 9. 10
[d] Ion. 1. 13
[e] Luc. 24. 28
[f] Luc. 24. 37
[g] Isa. 43. 2
[h] 1 Ri. 22. 17
[i] Salm 93. 3, 4
[j] Mat. 14. 15, &c. Luc. 9. 12, &c. Eoin 6. 5, &c.
[k] Isa. 63. 17
[l] Mat. 14. 34
[m] caib. 2. 1-3 Mat. 4. 24
[n] Air. 11. 13, 22 2 Ri. 4. 43
[o] caib. 5. 27, 28 Mat. 9. 20 Gnio. 19. 12
[p] caib. 8. 6 Mat. 15. 35
[q] 1 Sam. 9. 13 Mat. 26. 26 Luc. 24. 30
[r] Mat. 15. 1, &c.
[s] Deut. 8. 3

de'n bhiadh bhriste, agus de na h-iasg-
aibh.
44 Agus b'iad an dream a dh'ith de na
builionnaibh cùig mìle fear.
45 Agus air ball cho-éignich e a dheis-
ciobuil gu dol anns an luing[a], agus dol
roimhe dh'ionnsuidh an taoibh thall gu
Betsaida, gus an cuireadh e an sluagh air
falbh.
46 Agus an uair a chuir e air falbh iad,
chaidh e gu beinn a dheanamh urnuigh.
47 Agus an uair a bha an t-anmoch
ann, bha an long ann am meadhon na
mara, agus esan 'n a aonar air tìr.
48 Agus chunnaic e iadsan air am pian-
adh ag iomramh[d]; oir bha a' ghaoth 'n an
aghaidh; agus thàinig e d'an ionnsuidh
mu thimchioll na ceathramh faire de'n
oidhche, ag imeachd air a' mhuir, agus
b'àill leis dol seachad orra[e].
49 Ach an uair a chunnaic iadsan e ag
imeachd air a' mhuir, shaoil iad gu-m bu
tannasg a bh'ann[f]; agus ghlaodh iad.
50 (Oir chunnaic iad uile e, agus bha
iad fo bhuaireas.) Agus air ball labhair
e riu, agus thubhairt e riu, Bitheadh
misneach mhaith agaibh[g]; is mise 'tha
ann, na bitheadh eagal oirbh.
51 Agus chaidh e suas d'an ionnsuidh
do'n luing; agus luidh a' ghaoth[i]: agus
bha uamhas mòr thar tomhas orra, agus
ghabh iad iongantas.
52 Oir cha d'thug iad fainear *mìorbhuil*
nam builionnan; oir bha'n cridhe air a
chruadhachadh[k].
53 Agus an uair a chaidh iad thairis[l],
thàinig iad gu talamh Ghenesaret, agus
tharruing iad gu tìr.
54 Agus an uair a thàinig iad a mach
as an luing, air ball dh'aithnich iad e,
55 Agus ruith iad air feadh na tìre sin
uile mu'n cuairt[m], agus thòisich iad air
an dream a bha tinn a ghiùlan mu'n
cuairt air leapaichibh, ge b'e àite 's an
cual' iad esan a bhi.
56 Agus ge b'e air bith baile, no caith-
riche, no dùthaich d'an deachaidh e steach,
chuir iad na daoine tinn air na sràidibh,
agus ghuidh iad air gu feudadh iad
beantuinn a mhàin ri iomall 'eudaich[o]:
agus a' mheud as a bhean ris, leighiseadh
iad.

CAIB. VII.

1 *Fhuair na Phairisich coire do na deiscio-
bluibh do bhrigh gu-n d'ith iad le làmhan gun
ionnlaid.* 14 *Cha salaich biadh an duine.*
24 *Leighis Criosd nighean aig an robh spiorad
neòghlan,* 31 *agus duine a bha bodhar.*

AGUS chruinnicheadh na Phairisich
d'a ionnsuidh[r], agus dream àraidh
de na sgrìobhaichean a thàinig o Ieru-
salem.
2 Agus an uair a chunnaic iad cuid d'a
dheisciobluibh ag itheadh arain le làmhan
salach, (sin r'a ràdh gun ionnlaid,) fhuair
iad oron *doibh*.

3 Oir cha-n ith na Phairisich, agus na h-Iudhaich uile, biadh, mur ionnlaid iad an làmhan gu minic, a' coimhead beul-aithris nan seanairean[b].

4 Agus *air dhoibh teachd* o'n mhargadh, mur tum siad iad, cha-n ith iad. Agus tha mòran de nithibh eile a ghabh iad orra a choimhead, *mar tha* nigheadh chupan, agus phoitean, agus shoithichean umha, agus leapaichean.

5 An sin dh'fheòraich na Phairisich agus na sgrìobhaichean dheth, C'ar son nach 'eil do dheisciobuil ag imeachd a réir beul-aithris nan seanairean, ach a tha iad ag itheadh arain le làmhan gun ionnlaid?

6 Ach fhreagair esan agus thubhairt e riu, Is maith a rinn Esaias fàidheadaireachd mu 'r timchioll-se[e], a chealgairean, a réir mar tha e sgrìobhta, Tha am pobull so 'toirt urraim dhomh-sa le 'm bilibh, ach tha an cridhe fada uam.

7 Ach is ann gu dìomhain a tha iad a' toirt aoraidh dhomh-sa, a' teagasg àitheanta dhaoine mar theagasg.

8 Oir air dhuibh àithne Dhé a thréigsinn[f], tha sibh a' cumail orduchaidh dhaoine, *mar tha* nigheadh phoitean agus chupan: agus mòran eile d'an leithidibh sin tha sibh a' deanamh.

9 Agus thubhairt e riu, Is maith a tha sibh a' cur air cùl àithne Dhé, chum gu-n coimhead sibh 'ur n-orduchadh féin.

10 Oir thubhairt Maois, Thoir urram do d'athair, agus do d' mhàthair[h]: agus, Ge b'e neach a mhallaicheas athair no màthair, cuirear gu cinnteach gu bàs e[i].

11 Ach their sibhse, Ma their neach r'a athair, no r'a mhàthair, Bitheadh e 'n a Chorban[k], sin r'a ràdh, 'n a thiodhlac *do'n teampull*, ge b'e ni leis am faigheadh tu tairbhe uamsa:

12 Nach leig sibh dha á sin suas ni sam bith a dheanamh air son 'athar, no a mhàthar;

13 A' cur focail Dhé 'an neo-bhrigh le 'ur beul-aithris féin, a dh'aithris sibh: agus mòran d'an leithidibh sin de nithibh tha sibh a' deanamh.

14 Agus an uair a ghairm e an sluagh uile d'a ionnsuidh, thubhairt e riu, Eisdibh riumsa uile, agus tuigibh:

15 Cha-n 'eil ni sam bith o'n taobh a muigh de'n duine, a théid a steach ann, d'am bheil e 'n comas a shalachadh; ach na nithean a tha 'teachd a mach as[o], is iad sin a tha 'salachadh an duine.

16 Ge b'e aig am bheil cluasan chum éisdeachd, éisdeadh e[q].

17 Agus an uair a chaidh e steach do'n tigh o'n t-sluagh[t], chuir a dheisciobuil ceisd air mu thimchioll a' chosamhlachd.

18 Agus thubhairt e riu, Am bheil sibhse mar so fathast gun tuigse? Nach 'eil fhios agaibh, ge b'e ni air bith a théid a steach 's an duine o'n leth a muigh, nach 'eil e 'n comas da esan a shalachadh?

19 Do bhrìgh nach téid e steach d'a chridhe, ach do'n bhroinn[a], agus théid e mach do'n t-slochd shalchair, a' glanadh gach uile bhìdh.

20 Agus thubhairt e, Is e an ni a thig a mach as an duine, a shalaicheas an duine.

21 Oir is ann o'n taobh a stigh, á cridhe dhaoine[c], a thig a mach droch smuaintean, adhaltranas, strìopachas, mortadh,

22 Goid, sannt, aingidheachd, mealltaireachd, macnus, droch shùil, toibheum, uabhar, amaideachd:

23 Tha na h-uile so uile a' teachd a mach o'n taobh a stigh, agus a' salachadh an duine.

24 Agus air dha éirigh as a sin, chaidh e gu crìochaibh Thìoruis agus Shidoin[d]: agus an uair a chaidh e steach do thigh, cha b'àill leis fios a bhi aig neach sam bith *air*; gidheadh cha-n fheudadh e 'bhi 'am folach.

25 Oir chuala bean uime, aig an robh nighean bheag, anns an robh spiorad neòghlan, agus thàinig i agus thuit i aig a chosaibh;

26 (Agus bu Bhana-Ghreugach a'bhean, Ban-Shiropheniseach a thaobh cinnich;) agus ghuidh i air gu-n tilgeadh e an deamhan a mach as a nighinn.

27 Agus thubhairt Iosa rithe, Fulaing do'n chloinn air tùs a bhi air an sàsuchadh: oir cha-n 'eil e iomchuidh aran na cloinne a ghabhail[g], agus a thilgeadh chum nan con.

28 Agus fhreagair ise agus thubhairt i ris, Is fìor sin, a Thighearna: gidheadh ithidh na coin fo 'n bhòrd de sbruileach na cloinne[j].

29 Agus thubhairt esan rithe, Air son na cainnte so féin[l], imich romhad; tha an deamhan air dol a mach á d' nighinn.

30 Agus an uair a bha ise air teachd a dh'ionnsuidh a tighe, fhuair i an deamhan air dol a mach[m], agus a nighean air a cur 'n a luidhe air an leabaidh.

31 Agus a rìs, an uair a dh'imich e o chrìochaibh Thìoruis agus Shidoin[n], thàinig e gu muir Ghalile, troimh mheadhon chrìoch Dhecapolis.

32 Agus thug iad d'a ionnsuidh duine bodhar, aig an robh stadaich 'n a chainnt: agus ghuidh iad air gu-n cuireadh e a làmh air.

33 Agus thug e a leth o'n t-sluagh e, agus chuir e a mheoir 'n a chluasaibh, agus chuir e sileadh air[p], agus bhean e r'a theangaidh.

34 Agus air dha amharc suas gu nèamh[r], rinn e osna[s], agus thubhairt e ris, Ephphata, is e sin r'a ràdh, Bi air d'fhosgladh.

35 Agus air ball dh'fhosgladh a chluasan[u], agus dh'fhuasgladh ceangal a theangaidh, agus labhair e gu ceart.

36 Agus dh'àithn e dhoibh gun iad a dh'innseadh sin do neach air bith: ach mar is mò a thoirmisg esan doibh, bu

B.C. 32.

a 1 Cor. 6. 13
b Gal. 1. 14 Col. 2. 8, 22, 23
c Gen. 6. 5 Salm 14. 1, 3 Ier. 17. 9
d Mat. 15. 21, &c.
e Isa. 29. 13
f Isa. 1. 12
g Mat. 7. 6 10. 5, 6
h Ecs. 20. 12
i Ecs. 21. 17 Lebh. 20. 9 Gnà. 20. 20
j Ròm. 15. 8, 9
k Mat. 15. 5 23. 18
l Isa. 66. 2
m 1 Eoin 3. 8
n Mat. 15. 29, &c.
o Gnà. 4. 23
p caib. 8. 23 Eoin 9. 6
q Mat. 11. 15
r Eoin 11. 41 17. 1
s Eoin 11. 33, 38
t Mat. 15. 15, &c.
u Mat. 8. 3, 15

mhòid gu ro mhòr a chuir iadsan *an*
gniomh 'am follais ;
37 Agus bha iad gu ro mhòr air an
lìonadh le iongantas, ag ràdh, Rinn e na
h-uile nithe gu maith[a]: tha e araon a'
tabhairt air na bodhair gu-n cluinn iad[c],
agus air na bailbh gu-n labhair iad.

CAIB. VIII.

1 *Bheathaich Criosd an sluagh gu mìorbhuileach.*
11 *Dhiùlt e comharadh a thoirt do na Phairisich:* 14 *dh'iarr e air a dheisciobuil a bhi air am faicill an aghaidh taois ghoirt nam Phairiseach agus Heroid:* 22 *thug e a radharc do dhuine dall.*

ANNS na làithibh sin[f], air do shluagh
ro mhòr a bhi *ann*, agus gun ni air
bith aca r'a itheadh, ghairm Iosa a dheis-
ciobuil d'a ionnsuidh, agus thubhairt e
riu,
2 Tha truas mòr agam de'n t-sluagh[h],
do bhrìgh gu-n d'fhan iad a nis tri làith-
ean maille rium, agus nach 'eil ni air bith
aca r'a itheadh ;
3 Agus ma leigeas mi d'an tighibh féin
'n an trasg iad, fannaichidh iad air an
t-slighe : oir thàinig cuid aca am fad.
4 Agus fhreagair a dheisciobuil e, Cia
as a dh'fheudas neach iad so a shàsuchadh
le aran an so 's an fhàsach[j]?
5 Agus dh'fhiosraich e dhiubh, Cia lìon
builionn a tha agaibh? Agus thubhairt
iadsan, Seachd.
6 Agus thug e ordugh do'n t-sluagh
suidhe sìos air an làr : agus ghlac e na
seachd builionnan, agus air toirt buidh-
eachais, bhris e, agus thug e *iad* d'a dheis-
ciobluibh, chum gu-n cuireadh iad 'n an
làthair *iad* : agus chuir iad sìos an làthair
an t-sluaigh *iad.*
7 Agus bha aca beagan a dh'iasgaibh
beaga : agus bheannaich e *iad*[l], agus
dh'àithn e an cur sìos 'n an làthair mar
an ceudna.
8 Agus dh'ith iad, agus shàsuicheadh
iad : agus thog iad *làn* sheachd bascaid-
ean de'n bhiadh bhriste[n], a bha dh'fhuigh-
eall aca.
9 Agus bha iadsan a dh'ith mu thim-
chioll cheithir mìle ; agus leig e air falbh
iad.
10 Agus air ball chaidh e steach 'an
luing maille r'a dheisciobluibh, agus
thàinig e gu crìochaibh Dhalmanuta[p].
11 Agus thàinig na Phairisich a mach[q]:
agus thòisich iad ri ceisdean a chur air,
ag iarraidh comharaidh uaith o nèamh,
'g a dhearbhadh.
12 Agus air deanamh osna dhasan 'n a
spiorad, thubhairt e, C'ar son tha an
ginealach so ag iarraidh comharaidh ? gu
deimhin tha mise ag ràdh ruibh nach
toirear comharadh do'n ghinealach so.
13 Agus dh'fhàg e iad, agus air dha
dol a steach do'n luing a rìs, chaidh e
chum an taoibh eile.
14 Agus dhì-chuimhnich *na deisciobuil*

B.C. 32.

[a] Salm 139. 14
Gnio. 14. 11
[b] Gnio. 19. 27
1 Cor. 5. 6-8
[c] Ecs. 4. 10, 11
[d] caib. 6. 52
[e] caib. 3. 5
16. 14
[f] Mat. 15. 32, &c.
[g] Isa. 44. 18
[h] Salm 145. 8, 15
Eabh. 5. 2
[i] Mat. 14. 17-21
Luc. 9. 12-17
Eoin 6. 5-13
[j] caib. 6. 36, 37, &c.
[k] caib. 7. 33
[l] Mat. 14. 19
[m] Gnà. 4. 18
Isa. 32. 3
[n] 1 Ri. 17. 14-16
2 Ri. 4. 2-7
42-44
[o] Mat. 16. 13, &c.
Luc. 9. 13, &c.
[p] Mat. 15. 39
[q] Mat. 12. 38
16. 1, &c.
Eoin 6. 30
[r] Mat. 14. 2
[s] Eoin 1. 41-49
6. 69
11. 27
Gnio. 8. 37
1 Eoin 5. 1

aran a thoirt leo ; agus cha robh aca ach
aon bhuilionn maille riu 's an luing.
15 Agus dh'àithn e dhoibh, ag ràdh,
Thugaibh an aire, bithibh air 'ur faicill
an aghaidh taois ghoirt nam Phairiseach[b],
agus taois ghoirt Heroid.
16 Agus bha iadsan a' reusonachadh
'n am measg féin, ag ràdh, *Is ann* a chionn
nach 'eil aran againn *a tha e.*
17 Agus air aithneachadh *sin* do Iosa,
thubhairt e riu, C'ar son tha sibh a' reuson-
achadh do bhrìgh nach 'eil aran agaibh?
Nach 'eil fhios agaibh fathast, agus nach
'eil sibh a' tuigsinn[d]? am bheil 'ur cridhe
fathast air a chruadhachadh[e]?
18 Air dhuibh sùilean a bhi agaibh[g],
nach faic sibh ? agus air dhuibh cluasan
a bhi agaibh, nach cluinn sibh ? agus nach
'eil sibh a' cuimhneachadh ?
19 An uair a bhris mi na cùig builionn-
an am measg nan cùig mìle[i], cia lìon
cliabh làn de bhiadh briste a thog sibh ?
Thubhairt iadsan ris, A dhà dheug.
20 Agus an uair *a bhris mi* na seachd
am measg nan ceithir mìle, cia lìon bascaid
làn de bhiadh briste a thog sibh ? Agus
thubhairt iadsan, Seachd.
21 Agus thubhairt e riu, Cionnus nach
'eil sibh a' tuigsinn ?
22 Agus thàinig e gu Betsaida ; agus
thug iad d'a ionnsuidh duine dall, agus
ghuidh iad air gu-m beanadh e ris.
23 Agus rug e air làimh an doill agus
threòraich e mach as a' bhaile e ; agus
air dha a sheile 'chur air a shùilibh[k], agus
a làmhan a chur air, dh'fheòraich e dheth
an robh e 'faicinn ni air bith.
24 Agus dh'amhairc esan suas, agus
thubhairt e, Tha mi 'faicinn dhaoine mar
chraobhan ag imeachd.
25 'N a dhéigh sin, chuir e a làmhan a
rìs air a shùilibh, agus thug e air amh-
arc suas : agus dh'aisigeadh *a radharc*
dha, agus chunnaic e gach uile dhuine gu
soilleir[m].
26 Agus chuir e dh'ionnsuidh a thighe
féin e, ag ràdh, Na rach a steach do'n
bhaile, agus na innis do neach air bith
anns a' bhaile *e.*
27 Agus chaidh Iosa agus a dheisciobuil
a mach gu bailtibh Chesarea Philipi[o]:
agus air an t-slighe chuir e ceisd air a
dheisciobluibh, ag ràdh riu, Cò tha daoine
ag ràdh is mise ?
28 Agus fhreagair iadsan, Eoin Baist-
idh[r]; agus cuid eile, Elias ; agus cuid
eile, Aon de na fàidhibh.
29 Agus thubhairt esan riu, Ach cò tha
sibhse ag ràdh is mi ? Fhreagair Peadar
agus thubhairt e ris, Is tu Criosd[s].
30 Agus thug e sparradh dhoibh gun iad
a dh'innseadh *so* uime do neach sam bith.
31 Agus thòisich e r'an teagasg, gur
éigin do Mhac an duine mòran de nithibh
fhulang, agus a bhi air a dhiultadh leis
na seanairibh, agus na h-àrd-shagartaibh,
agus na sgrìobhaichean, agus a bhi air a

chur gu bàs, agus éirigh a rìs an déigh
thri làithean.
32 Agus labhair e a' chainnt so gu foll-
aiseach. Agus rug Peadar air, agus thòis-
ich e r'a chronachadh.
33 Ach air dhasan tionndadh mu'n
cuairt, agus amharc air a dheisciobluibh,
chronaich e Peadar[a], ag ràdh, Imich air
mo chùlaobh, a Shàtain: oir cha-n 'eil
spéis agad de nithibh Dhé, ach de nithibh
dhaoine.
34 Agus air gairm an t-sluaigh, agus
a dheisciobul d'a ionnsuidh, thubhairt e
riu, Ge b'e neach leis an àill teachd a'm'
dhéigh-sa, àicheadhadh se e féin[d], agus
togadh e a chrann-ceusaidh, agus leanadh
e mise.
35 Oir ge b'e neach leis an àill 'anam
féin a choimhead, caillidh se e[f]; ach ge
b'e neach a chailleas 'anam air mo shonsa,
agus *air son* an t-soisgeil, coimheadaidh
esan e.
36 Oir ciod e an tairbhe do dhuine.
ged a chosnadh e an saoghal gu h-iom-
lan, agus 'anam a chall?
37 No ciod a bheir duine ann an éiric
'anama?
38 Oir ge b'e neach a ghabhas nàire
dhiomsa[i], agus de m' bhriathraibh, anns
a' ghinealach adhaltranach agus olc so,
dheth-san gabhaidh Mac an duine nàire,
'n uair a thig e ann an glòir 'Athar, maille
ris na h-ainglibh naomha.

CAIB. IX.

1 *Dh'atharraichcadh cruth Iosa.* 11 *Theagaisg e a dheisciobuil mu thimchioll teachd Eliais:* 14 *thilg e mach spiorad balbh agus bodhar:* 30 *roimh-innis e a bhàs agus 'aiseirigh.*

AGUS thubhairt e riu, Gu deimhin
tha mi ag ràdh ruibh[k], gu bheil
cuid dhiubhsan a tha 'n an seasamh an so,
nach blais bàs, gus am faic iad rìoghachd
Dhé a' teachd le cumhachd[l].
2 Agus an ceann shè làithean[m], thug
Iosa Peadar, agus Seumas, agus Eoin leis,
agus threòraich e iad leo féin air leth gu
beinn àird: agus dh'atharraicheadh a
chruth 'n am fianuis.
3 Agus rinneadh 'eudach dealrach, ro
gheal mar an *sneachd*[o]: air mhodh nach
robh e 'n comas do ghlanadair-eudaich
sam bith air talamh a ghealachadh.
4 Agus dh'fhoillsicheadh dhoibh Elias
maille ri Maois: agus bha iad a' còmhradh
ri Iosa.
5 Agus fhreagair Peadar, agus thubhairt
e ri Iosa, A Mhaighstir, is maith dhuinne
'bhi an so[p]: air an aobhar sin deanamaid
tri pàilliunan; aon duit-sa, agus aon do
Mhaois, agus aon do Elias.
6 Oir cha robh fhios aige ciod a their-
eadh e[r]: oir bha iad fo eagal ro mhòr.
7 Agus thàinig neul a chuir sgàile orra[s],
agus thàinig guth as an neul, ag ràdh, Is e
so mo Mhac gràdhach-sa[t], éisdibh ris[u].
8 Agus air ball, an uair a dh'amhairc iad

B.C. 32.

[a] Tais. 3. 19
[b] Gnio. 17. 18
[c] Mal. 4. 5
[d] Mat. 10. 38
16. 24
Luc. 9. 23
14. 27
Tit. 2. 12
[e] Salm 22. 1, &c.
Isa. 53. 3, &c.
Dan. 9. 26
Sech. 13. 7
[f] Eoin 12. 25
2 Tim. 2. 11
Tais. 2. 10
7. 14-17
[g] Salm 74. 22
Luc. 23. 11
[h] Mat. 11. 14
Luc. 1. 17
[i] Luc. 12. 9
2 Tim. 1. 8
[j] Mat. 12. 22
Luc. 11. 14
[k] Mat. 16. 28
Luc. 9. 27
[l] Mat. 24. 30
Luc. 21. 27
[m] Mat. 17. 1, &c.
Luc. 9. 28, &c.
[n] Deut. 32. 20
Salm 78. 8
Eabh. 3. 10
[o] Dan. 7. 9
Mat. 28. 3
[p] Salm 63. 2
84. 10
[q] Iob 5. 7
Salm 51. 5
[r] Dan. 10. 15
Tais. 1. 17
[s] Ecs. 13. 21
[t] Salm 2. 7
Mat. 3. 17
2 Pead. 1. 17
[u] Deut. 18. 15
[v] caib. 11. 23
2 Each. 20. 20
Mat. 17. 20
Luc. 17. 6
Eoin 11. 40
Eabh. 11. 6

mu'n timchioll, cha-n fhac iad neach air
bith á sin suas, ach Iosa 'n a aonar maille
riu.
9 Agus aig teachd dhoibh a nuas o'n
bheinn, dh'àithn e dhoibh gun na nithe a
chunnaic iad innseadh do neach sam bith,
gus an éireadh Mac an duine a rìs o na
mairbh.
10 Agus ghleidh iad a' chainnt so aca
féin, a' fiosrachadh d'a chéile ciod bu
chiall do'n aiseirigh o na mairbh[b].
11 Agus dh'fheòraich iad deth, ag ràdh,
C'ar son tha na sgrìobhaichean ag ràdh,
gur éigin gu-n tig Elias air tùs[c]?
12 Agus fhreagair esan agus thubhairt e
riu, Thig Elias gu deimhin air tùs, agus
aisigidh e na h-uile nithe, agus mar tha e
sgrìobhta mu Mhac an duine[e], gu bheil e
gu mòran de nithibh fhulang, agus a bhi
air a chur 'an dìmeas[g].
13 Ach tha mi ag ràdh ruibh, gu bheil
Elias da rìreadh air teachd[h], agus rinn iad
ris gach ni a thogair iad, a réir mar tha
e sgrìobhta uime.
14 Agus an uair thàinig e chum a dheis-
ciobul, chunnaic e sluagh mòr mu'n tim-
chioll, agus na sgrìobhaichean a' deasboir-
eachd riu.
15 Agus air ball bha'n sluagh uile, 'n uair
a chunnaic iad e, fo uamhas mòr, agus air
dhoibh ruith d'a ionnsuidh, chuir iad fàilte
air.
16 Agus dh'fheòraich e de na sgrìobh-
aichibh, Ciod e mu am bheil sibh a' deas-
boireachd riu?
17 Agus air freagairt do neach de'n
t-sluagh, thubhairt e, A Mhaighstir, thug
mi mo mhac a d'ionnsuidh, anns am bheil
spiorad balbh[j]:
18 Agus ge b'e ionad sam bith anns an
glac se e, tha e 'g a tharruing as a chéile;
agus tha e 'cur cobhair *as a bheul*, agus a'
gìosgarnaich le 'fhiaclaibh, agus tha e a'
seargadh as: agus thubhairt mi ri d'dheis-
ciobluibh, iad g'a chur a mach, agus cha
b'urrainn iad.
19 Ach fhreagair esan, agus thubhairt
e ris, O chinnich gun chreidimh[n], cia
fhad a bhitheas mi maille ruibh? cia fhad
a dh'fhuilgeas mi sibh? thugaibh e a
m'ionnsuidh.
20 Agus thug iad d'a ionnsuidh e: agus
an uair a chunnaic se e, reub an spiorad
air ball e; agus thuit e air an talamh,
agus *bha e* 'g a aoirneagan féin, *agus* a'
cur cobhair *as a bheul*.
21 Agus dh'fheòraich e d'a athair, Cia
fhad an aimsir o thàinig so air? agus
thubhairt e, O bha e 'n a leanabh[q].
22 Agus gu minic thilg e 's an teine e,
agus anns an uisge, chum gu milleadh se
e: ach ma tha thusa comasach air ni sam
bith a dheanamh, gabh truas dinn, agus
cuidich leinn.
23 Ach thubhairt Iosa ris, Ma's urrainn
thusa creidsinn[v], tha gach aon ni comasach
do'n neach a chreideas.

24 Agus ghlaodh athair an leinibh a
mach air ball, agus thubhairt e le deur-
aibh[b], Tha mi a' creidsinn, a Thighearna;
cuidich thusa le mo mhi-chreidimh[c].
25 Agus an uair a chunnaic Iosa an
sluagh a' ruith cuideachd, chronaich e an
spiorad neòghlan, ag ràdh ris, A spior-
aid bhailbh agus bhodhair, tha mi ag
orduchadh dhuit, Thig a mach as, agus
na rach a steach ann na's mò.
26 Agus ghlaodh *an spiorad*, agus reub
e gu ro chràiteach e[f], agus chaidh e mach
as: agus bha e 'an riochd mairbh, ionnus
gu-n dubhairt mòran, Tha e marbh.
27 Ach air do Iosa a ghlacadh air làimh,
thog e suas e, agus dh'éirich e.
28 Agus an uair a chaidh e steach do'n
tigh, dh'fheòraich a dheisciobuil deth 'an
uaignidheas, C'ar son nach b' urrainn
sinne a thilgeadh a mach?
29 Agus thubhairt esan riu, Cha-n 'eil
e comasach gu-n téid a' ghnè so mach le
ni air bith, ach le urnuigh agus trasgadh.
30 Agus dh'imich iad as a sin, agus
chaidh iad troimh Ghalile: agus cha b'àill
leis fhios *so* 'bhi aig aon neach.
31 Oir theagaisg e a dheisciobuil féin,
agus thubhairt e riu, Tha Mac an duine
air a thabhairt thairis do làmhan dhaoine,
agus cuiridh iad gu bàs e; agus an déigh
a chur gu bàs, éiridh e a ris an treas là.
32 Ach cha do thuig iad a' chainnt so,
agus bha eagal orra fheòraich dheth[i].
33 Agus thàinig e gu Capernaum[j]; agus
air dha 'bhi 's an tigh, dh'fheòraich e
dhiubh, Ciod e mu'n robh sibh a' deas-
boireachd eadaraibh féin, air an t-slighe?
34 Ach dh'fhan iadsan 'n an tosd: oir
air an t-slighe bha iad a' reusonachadh
eatorra féin, cò aca bu mhò *a bhitheadh*.
35 Agus air suidhe dha, ghairm e an dà
fhear dheug *d'a ionnsuidh*, agus thubhairt
e riu, Ge b'e neach leis am miann a bhi
air thoiseach[o], bithidh esan air dheireadh
air càch uile, agus 'n a sheirbhiseach do
na h-uile.
36 Agus ghabh e leanabh[p], agus chuir
e 'n am meadhon e: agus an uair a thog
e suas 'n a uchd e, thubhairt e riu,
37 Ge b'e neach a ghabhas ri aon d'an
leithidibh so[r] de leanabaibh ann am
ainm-sa, tha e a' gabhail riumsa; agus
ge b'e neach a ghabhas riumsa, cha mhise
ris am bheil e a' gabhail, ach ris an Ti
a chuir uaith mi.
38 Agus fhreagair Eoin e, ag ràdh, A
Mhaighstir, chunnaic sinne neach nach
'eil 'g ar leantuinn-ne a' tilgeadh a mach
dheamhan a'd' ainm-sa[s]; agus bhac sinn
e, a chionn nach 'eil e 'g ar leantuinn féin.
39 Ach thubhairt Iosa, Na bacaibh e:
oir cha-n 'eil neach sam bith a ni mìorbh-
uil a'm' ainm-sa, d'am bheil e'n comas
olc a labhairt gu h-ealamh umam[u].
40 Oir ge b'e neach nach 'eil 'n ar n-agh-
aidh, tha e leinn[v].
41 Oir ge b'e neach a bheir cupan uisge
dhuibh-se r'a òl ann am ainm-sa[a], a chionn
gur le Criosd sibh, gu deimhin tha mi ag
ràdh ruibh, nach caill e a dhuais.
42 Agus ge b'e 'bheir aobhar oilbheim[d]
do aon neach de'n mhuinntir bhig so,
a tha 'creidsinn annam-sa, b'fheàrr dha
gu-m bitheadh clach-mhuilinn air a croch-
adh m'a mhuineal, agus gu-m bitheadh e
air a thilgeadh 's an fhairge.
43 Agus ma bheir do làmh aobhar oil-
bheim dhuit[e], gearr dhìot i: is fèarr
dhuit dol a steach do'n bheatha air leth-
làimh, na dà làimh a bhi agad, agus
dol gu ifrinn, do'n teine nach mùchar a
chaoidh;
44 Far nach bàsaich an cnuimh[g], agus
nach téid an teine as.
45 Agus ma bheir do chos aobhar oil-
bheim dhuit, gearr dhìot i: is fèarr dhuit
dol a steach do'n bheatha air leth-chois,
na dà chois a bhi agad, agus a bhi air do
thilgeadh ann an ifrinn, do'n teine nach
mùchar a chaoidh;
46 Far nach bàsaich an cnuimh, agus
nach téid an teine as.
47 Agus ma bheir do shùil aobhar oil-
bheim dhuit, spion asad i: is fèarr dhuit
dol a steach do rìoghachd Dhé air aon
sùil, na dà shùil a bhi agad, agus a bhi
air do thilgeadh ann an teine ifrinn;
48 Far nach bàsaich an cnuimh, agus
nach téid an teine as[h].
49 Oir saillear gach aon neach le teine,
agus saillear gach aon ìobairt le salann[k].
50 Is maith an salann[l]: ach ma chaill-
eas an salann a shaillteachd, ciod e leis
an dean sibh deadh-bhlàsda e? Bitheadh
agaibh salann annaibh féin[m], agus bithibh
sìochail r'a chéile[n]

CAIB. X.

1 *Tha Criosd a' reusonachadh ris na Phairisich mu thimchioll dealachaidh fir agus mnatha pòsda;* 13 *bheannaich e clann a thugadh d'a ionnsuidh.* 32 *Roimh-innis e a bhàs agus 'aiseirigh féin.* 46 *Dh'aisig e a radharc do Bhartimeus.*

AGUS air éirigh dha as a sin[q], thàinig
e gu crìochaibh Iudea troimh *an
dùthaich a tha* air an taobh thall de
Iordan: agus thàinig slòigh d'a ionnsuidh
a rìs; agus mar bu ghnàth leis, theasgaisg
e iad a rìs.
2 Agus thàinig na Phairisich d'a ionn-
suidh, agus dh'fheòraich iad deth, Am
bheil e ceaduichte do dhuine a bhean a
chur air falbh? 'g a dhearbhadh.
3 Ach fhreagair esan agus thubhairt e
riu, Ciod a dh'àithn Maois dhuibh?
4 Agus thubhairt iadsan, Thug Maois
cead duinn litir-dhealachaidh[t] a sgrìobh-
adh, agus a cur air falbh.
5 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Air son cruais 'ur cridhe, sgrìobh e
an àithne so dhuibh.
6 Gidheadh o thoiseach na cruitheachd,
rinn Dia iad fear agus bean[w].

B.C. 32.

[a] Mat. 10. 42; 25. 40
[b] Salm 126. 5
[c] Eabh. 12. 2
[d] Mat. 18. 6; Luc. 17. 1, 2
[e] Deut. 13. 6; Mat. 5. 29
[f] Tais. 12. 12
[g] Isa. 66. 24; Tais. 14. 11
[h] rann. 44, 46; Luc. 16. 24
[i] Eoin 16. 19
[j] Mat. 18. 1, &c.; Luc. 9. 40, &c.
[k] Lebh. 2. 13; Ese. 43. 24
[l] Mat. 5. 13; Luc. 14. 34
[m] Col. 4. 6
[n] Salm 34. 14; 2 Cor. 13. 11; Eabh. 12. 14
[o] caib. 10. 43; Mat. 20. 26, 27
[p] caib. 10. 16
[q] Mat. 19. 1, &c.; Eoin 10. 40
[r] Luc. 9. 48
[s] Air. 11. 26-28
[t] Deut. 24. 1
[u] 1 Cor. 12. 3
[v] Mat. 12. 30
[w] Gen. 1. 27

7 Air an aobhar so, fàgaidh duine 'athair
agus a mhàthair[a], agus dlùth-leanaidh e
r'a mhnaoi-phòsda ;
8 Agus bithidh iad araon 'n an aon
fheòil : ionnus nach dithis iad o sin suas,
ach aon fheòil.
9 Air an aobhar sin, an ni a chuir
Dia cuideachd, na cuireadh duine o
'chéile.
10 Agus anns an tigh, dh'fheòraich a
dheisciobuil deth a rìs mu thimchioll an
ni cheudna.
11 Agus thubhairt e riu, Ge b'e neach
a chuireas air falbh a bhean féin[c], agus
a phòsas *bean* eile, tha e a' deanamh
adhaltranais 'n a h-aghaidh.
12 Agus ma chuireas bean air falbh a
fear féin, agus ma bhitheas i air a pòsadh
ri fear eile, tha i a' deanamh adhalt-
ranais.
13 Agus thug iad leanaba d'a ionnsuidh,
chum gu-m beanadh e riu[e]; agus chron-
aich a dheisciobuil a' mhuinntir a thug
leo iad.
14 Ach an uair a chunnaic Iosa *sin*,
bha e ro dhiombach, agus thubhairt e
riu, Leigibh do na leanabaibh teachd a
m'ionnsuidh, agus na bacaibh iad : oir is
ann d'an leithidibh a tha rìoghachd Dhé[f].
15 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Ge b'e neach nach gabh rìoghachd Dhé
mar leanabh beag, nach téid e gu bràth
a steach innte[h].
16 Agus ghlac e 'n a uchd iad, agus
chuir e a làmhan orra, agus bheannaich e
iad.
17 Agus an uair a chaidh e mach air an
t-slighe[j], thàinig neach 'n a ruith, agus
leig se e féin air a ghlùinibh dha, agus
dh' fheòraich e dheth, A Mhaighstir
mhaith, ciod a ni mi chum gu-n sealbh-
aich mi a' bheatha mhaireannach ?
18 Agus thubhairt Iosa ris, C'ar son a
ghoireas tu maith dhiomsa ? cha-n 'eil
neach sam bith maith, ach a h-aon[l], *is e
sin* Dia.
19 Is aithne dhuit na h-àitheantan[m], Na
dean adhaltranas, Na dean mortadh, Na
goid, Na toir fianuis bhréige, Na dean
eucoir, Thoir urram do d'athair, agus do
d' mhàthair.
20 Ach fhreagair esan agus thubhairt e
ris, A Mhaighstir, choimhead mi iad sin
uile o m'òige[o].
21 Agus air amharc do Iosa air, ghràdh-
aich se e, agus thubhairt e ris, Tha aon
ni dh'uireasbhuidh ort : imich, reic na
bheil agad, agus thoir do na bochdaibh,
agus bithidh agad ionmhas air nèamh[q];
agus thig, tog an crann-ceusaidh, agus
lean mise.
22 Agus bha doilghios air-san air son
nam briathra sin, agus dh'fhalbh e gu
tùirseach ; oir bha mòran saoibhreis aige.
23 Agus air amharc do Iosa mu'n cuairt,
thubhairt e r'a dheisciobluibh, Cia deacair
do'n mhuinntir sin aig am bheil mòr-

B.C. 33.

[a] Gen. 2. 24
[b] Iob 31. 24
Salm 52. 7
62. 10
1 Tim. 6. 17
[c] Mat. 5. 32
Luc. 16. 18
[d] Gen. 18. 14
Iob 42. 2
Ier. 32. 17
Luc. 1. 37
[e] Mat. 19. 13
Luc. 18. 15
[f] Mat. 18. 10
1 Cor. 14. 20
1 Pead. 2. 2
Tais. 14. 5
[g] Gnio. 14. 22
2 Tim. 3. 11
[h] Mat. 18. 3
[i] Mat. 20. 16
Luc. 13. 30
[j] Mat. 19. 16, &c.
Luc. 18. 18, &c.
[k] Mat. 20. 17, &c.
18. 31, &c.
[l] Salm 86. 5
119. 68
[m] Ecs. xx.
[n] Salm 22. 6, 7, 13
[o] Isa. 58. 2
Mal. 3. 8
Ròm. 7. 9
Phil. 3. 6
[p] Mat. 20. 20-28
[q] Mat. 6. 19, 20
Luc. 12. 33
16. 9
[r] Seum. 4. 3

shaoibhreas dol a steach do rìoghachd
Dhé !
24 Agus bha mòr-uamhas air na deis-
ciobluibh air son a bhriathra. Ach
fhreagair Iosa a rìs, agus thubhairt e
riu, A chlann, cia deacair dhoibh-san a
chuireas an dòigh[b] ann an saoibhreas,
dol a steach do rìoghachd Dhé !
25 Is usa do chàmhal dol troimh chrò
na snàthaid', na do dhuine saoibhir dol a
steach do rìoghachd Dhé.
26 Ach bha uamhas orra-san thar tomh-
as, ag ràdh eatorra féin, Cò, ma seadh, a
dh'fheudas a bhi air a shaoradh?
27 Agus air do Iosa amharc orra, thubh-
airt e, Do dhaoinibh tha so eu-comasach,
ach cha-*n 'eil* do Dhia : oir do Dhia tha
na h-uile nithe comasach[d].
28 Agus thòisich Peadar air a ràdh ris,
Feuch, thréig sinne na h-uile nithe, agus
lean sinn thusa.
29 Ach fhreagair Iosa, agus thubhairt
e, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, nach
'eil neach sam bith a dh'fhàg tigh, no
bràithre, no peathraiche, no athair, no
màthair, no bean-phòsda, no clann, no
fearann, air mo shonsa agus air son an
t-soisgeil,
30 Nach faigh a' cheud uiread 's an
aimsir so féin[g], tighean, agus bràithrean,
agus peathraichean, agus màthraichean,
agus clann, agus fearann, maille ri geur-
leanmhuinn ; agus anns an t-saoghal a
tha ri teachd, a' bheatha mhaireannach.
31 Ach tha mòran air thòiseach, a
bhitheas air dheireadh[i]; agus air dheir-
eadh, *a bhitheas* air thoiseach.
32 Agus bha iad air an t-slighe a' dol
suas gu Ierusalem[k]: agus bha Iosa ag
imeachd rompa ; agus ghlac uamhas iad,
agus aig dhoibh *esan* a leantuinn, bha
eagal orra. Agus thug e an dà fhear
dheug air leth a rìs, agus thòisich e air
na nithe a bha gu tachairt da innseadh
dhoibh,
33 *Ag ràdh*, Feuch, tha sinn a' dol suas
gu Ierusalem ; agus bithidh Mac an duine
air a thoirt thairis do na h-àrd-shagart-
aibh, agus do na sgrìobhaichean : agus
dìtidh iad chum bàis e, agus bheir iad
thairis e do na Cinnich ;
34 Agus ni iad fanoid air[n], agus sgiùrs-
aidh iad e, agus tilgidh iad smugaid air,
agus cuiridh iad gu bàs e : agus air an
treas là éiridh e a rìs.
35 Agus thàinig d'a ionnsuidh Seumas
agus Eoin, mic Shebede[p], ag ràdh, A
Mhaighstir, is àill leinn gu-n dean thu
dhuinne ge b'e ni a dh'iarras sinn.
36 Agus thubhairt esan riu, Ciod is àill
leibh mise a dheanamh dhuibh ?
37 Agus thubhairt iadsan ris, Deònuich
dhuinne gu-n suidheamaid, a h-aon air
do làimh dheis, agus am fear eile air do
làimh chlì, ann do ghlòir.
38 Agus thubhairt Iosa riu, Cha-n
aithne dhuibh ciod tha sibh ag iarraidh[r]:

am bheil sibh comasach air a' chupan òl a dh'òlas mise? agus a bhi air 'ur baisteadh leis a' bhaisteadh leis am baistear mise[a]?

39 Thubhairt iadsan ris, Tha sinn comasach. Ach thubhairt Iosa riu, Olaidh sibhse gu deimhin an cupan a dh'òlas mise; agus baistear sibh leis a' bhaisteadh leis am baistear mise:

40 Ach suidhe air mo làimh dheis, agus air mo làimh chlì, cha leamsa sin r'a thabhairt, ach dhoibh-san d'an d'ulluicheadh e[c].

41 Agus air cluinntinn *so* do'n deichnear, thòisich iad air mòr-chorruich a ghabhail ri Seumas agus Eoin.

42 Ach ghairm Iosa iad d'a ionnsuidh, agus thubhairt e riu, Tha fhios agaibh gu bheil aca-san a tha air am meas mar uachdarain air na Cinnich, àrd-thighearnas orra[d]; agus gu bheil aig an daoinibh mòra làn-ùghdarras orra.

43 Ach cha bhi e mar sin 'n 'ur measgse: ach ge b'e neach le'n àill a bhi mòr 'n 'ur measg[e], bithidh e 'n a òglach agaibh:

44 Agus ge b'e neach agaibh le'n àill toiseach a bhi aige, bithidh e 'n a sheirbhiseach do na h-uile.

45 Oir cha d' thàinig eadhon Mac an duine chum gu-n deantadh frithealadh dha[g], ach a dheanamh frithealaidh, agus a thoirt 'anama féin mar éiric air son mhòran[h].

46 Agus thàinig iad gu Iericho[i]: agus air imeachd dhasan agus d'a dheisciobluibh, agus do shluagh mòr, a mach á Iericho, bha Bartimeus an dall, mac Thimeuis, 'n a shuidhe ri taobh na slighe, ag iarraidh déirce.

47 Agus an uair a chual' e gu-m b'e Iosa o Nasaret a bh'ann, thòisich e ri glaodhaich, agus a ràdh, Iosa, 'Mhic Dhaibhidh, dean tròcair orm.

48 Agus chronaich mòran e, chum gu-m bitheadh e 'n a thosd: ach bu ro mhòid a ghlaodh esan[m], A Mhic Dhaibhidh, dean tròcair orm.

49 Agus sheas Iosa, agus dh'àithn e esan a ghairm *d'a ionnsuidh*: agus ghairm iad an dall, ag ràdh ris, Bitheadh misneach agad, éirich; tha e 'g ad ghairm[o].

50 Agus air dhasan 'fhalluinn a thilgeadh uaith, dh'éirich e, agus thàinig e gu Iosa.

51 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt e ris, Ciod is àill leat mise a dheanamh dhuit? Thubhairt an dall ris, A Thighearna, mi dh'fhaotainn mo radhairc.

52 Agus thubhairt Iosa ris, Imich; shlànuich do chreidimh thu[q]. Agus air ball fhuair e a radharc, agus lean e Iosa 's an t-slighe.

CAIB. XI.

1 *Mharcaich Iosa gu buadhach do Ierusalem;* 12 *mhallaich e a' chraobh air an robh duilleach gun mheas;* 15 *ghlan e an teampull;* 20 *dh'earalaich e a dheisciobuil chum iad a bhi seasmhach 's a' chreidimh, &c.*

AGUS an uair a thàinig iad am fagus do Ierusalem[b], gu Betphage agus Betani, aig sliabh nan crann-olaidh, chuir e uaith dithis d'a dheisciobluibh,

2 Agus thubhairt e riu, Rachaibh do'n bhaile ud thall fa'r comhair; agus air ball an uair a théid sibh a steach ann, gheibh sibh searrach ceangailte, air nach do shuidh aon duine riamh; fuasglaibh e, agus thugaibh leibh *e*.

3 Agus ma their neach air bith ruibh, C'ar son tha sibh a' deanamh so? abraibh, Gu bheil feum aig an Tighearn' air; agus air ball cuiridh e'n so e.

4 Agus dh'imich iad, agus fhuair iad an searrach ceangailte a muigh aig an dorus, aig coinneachadh dà shlighe; agus dh'fhuasgail iad e.

5 Agus thubhairt cuid dhiubh-san, a bha 'n an seasamh an sin, riu, C'ar son tha sibh a' fuasgladh an t-searraich?

6 Agus thubhairt iadsan riu mar a dh'àithn Iosa dhoibh: agus leig iad uatha iad.

7 Agus thug iad an searrach chum Iosa, agus chuir iad am falluinnean air; agus shuidh esan air[f].

8 Agus sgaoil mòran am falluinnean féin air an t-slighe: agus ghearr cuid eile geugan de na craobhan, agus sgaoil iad air an t-slighe iad.

9 Agus ghlaodh iadsan a bha 'g imeachd roimhe, agus iadsan a bha 'g a leantuinn, ag ràdh, Hosanna, is beannaichte an ti a tha 'teachd ann an ainm an Tighearn'[j]!

10 Is beannaichte rìoghachd ar n-athar Daibhidh, a tha 'teachd [ann an ainm an Tighearna;] Hosanna anns na h-àrdaibh[k]!

11 Agus chaidh Iosa a steach do Ierusalem, agus do'n teampull; agus an uair a dh'amhairc e air gach ni mu'n cuairt[l], agus a bha 'm feasgar a nis air teachd, chaidh e mach gu Betani maille ris an da fhear dheug.

12 Agus air an là màireach, an uair a chaidh iad a mach á Betani[n], dh'fhàs e ocrach.

13 Agus air faicinn craoibh-fhìge fada uaith, air an robh duilleach, thàinig e, dh'fheuchainn am faigheadh e ni sam bith oirre: agus air dha teachd d'a h-ionnsuidh, cha d'fhuair e ni sam bith ach duilleach[p]; oir cha robh àm *tionail* nam fìgean fathast ann.

14 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e rithe, Nar itheadh neach sam bith toradh dhiotsa o so suas a chaoidh. Agus chual' a dheisciobuil *e*.

15 Agus thàinig iad gu Ierusalem[r]: agus chaidh Iosa a steach do'n teampull, agus thòisich e air an dream a bha 'reic agus a' ceannach 's an teampull a chur a mach, agus thilg e thairis bùird luchd-malairt an airgid[s], agus caithriche na muinntir a bha 'reic choluman;

B.C. 33.

[a] Luc. 12. 50
[b] Mat. 21. 1, &c.
Luc. 19. 29, &c.
Eoin 12. 14, &c.
[c] Mat. 25. 34
Eoin 17. 14
[d] Luc. 22. 25
[e] caib. 9. 35
Mat. 20. 26, 28
Luc. 9. 48
[f] Sech. 9. 9
[g] Eoin 13. 14
Phil. 2. 7
[h] Isa. 53. 11, 12
Dan. 9. 26
2 Cor. 5. 21
Gal. 3. 13
1 Tim. 2. 6
[i] Mat. 20. 29, &c.
Luc. 18. 35, &c.
[j] Salm 118. 26
[k] Salm 148. 1
[l] Seph. 1. 12
Ese. 8. 9
[m] Ier. 29. 13
[n] Mat. 21. 18, &c.
[o] Eoin 11. 28
[p] Isa. 5. 7
[q] caib. 5. 34
Mat. 9. 22
[r] Mat. 21. 12, &c.
Luc. 19. 45, &c.
Eoin 2. 14, &c.
[s] Deut. 14. 25, 26

16 Agus cha-n fhuilgeadh e gu-n giùl-
aineadh neach sam bith soitheach troimh
an teampull.
17 Agus theagaisg e, ag ràdh riu, Nach
'eil e sgrìobhta, Goirear tigh urnuigh de
m' thigh-sa leis na h-uile chinnich[b]? Ach
rinn sibhse 'n a gharaidh luchd-reubainn
e[c].
18 Agus chuala na sgrìobhaichean agus
na h-àrd-shagairt so, agus dh'iarr iad
cionnus a dh'fheudadh iad esan a mhill-
eadh: oir bha 'eagal-san orra, do bhrìgh
gu-n robh an sluagh uile fo iongantas mòr
r'a theagasg[e].
19 Agus an uair a bha am feasgar air
teachd, chaidh e mach as a' bhaile.
20 Agus air mhaduinn, a' gabhail
seachad dhoibh, chunnaic iad an crann-
fìge air crìonadh o 'fhreumhan.
21 Agus air cuimhneachadh do Pheadar,
thubhairt e ris, A Mhaighstir, feuch,
tha a' chraobh-fhìge, a mhallaich thu, air
crìonadh.
22 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt
e riu, Bitheadh creidimh Dhé agaibh.
23 Oir gu deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, ge b'e neach a their ris a' bheinn
so, Togar thu, agus tilgear 's an fhairge
thu[g], agus nach bi fo amharus 'n a
chridhe, ach a chreideas gu-n tachair na
nithe a their e, thig gach ni a their e gu
crìch dha.
24 Air an aobhar sin tha mi ag ràdh
ruibh, Ge b'e nithe air bith a dh'iarras
sibh ann an urnuigh[h], creidibh gu-m faigh
sibh, agus gheibh sibh iad.
25 Agus an uair a sheasas sibh a' dean-
amh urnuigh, maithibh[i], ma tha ni air
bith agaibh an aghaidh aon duine; chum
gu maith 'ur n-Athair a tha air nèamh
'ur peacaidhean féin duibhse.
26 Ach mur maith sibhse[l], cha mhò a
mhaitheas 'ur n-Athair a tha air nèamh
'ur peacaidhean féin duibhse.
27 Agus thàinig iad a rìs gu Ierusalem:
agus air dhasan a bhi a' spaisdeireachd[1]
anns an teampull[n], thàinig d'a ionnsuidh
na h-àrd-shagairt, agus na sgrìobhaichean,
agus na seanairean.
28 Agus thubhairt iad ris, Ciod e an
t-ùghdarras leis am bheil thu a' deanamh
nan nithe so? Agus cò thug dhuit an
t-ùghdarras so chum na nithe so dhean-
amh?
29 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Feòraichidh mise mar an ceudna
aon ni dhibhse, agus freagraibh mi, agus
innsidh mise dhuibh-se ciod e an t-ùghd-
arras leis am bheil mi 'deanamh nan nithe
so.
30 An ann o nèamh, no o dhaoinibh a
thàinig baisteadh Eoin? freagraibh mi.
31 Agus bha iad a' reusonachadh eatorra
féin, ag ràdh, Ma their sinn, O nèamh;
their esan ruinn, C'ar son ma seadh nach
do chreid sibh e?
32 Ach ma their sinn, O dhaoinibh;
bha eagal an t-sluaigh orra; oir b'e meas
nan uile air Eoin gu-m b'fhàidh e gu
fìrinneach[a].
33 Agus air freagairt dhoibh, thubhairt
iad ri Iosa, Cha-n 'eil fhios againn. Agus
fhreagair Iosa agus thubhairt e riu, Cha
mhò a dh'innseas mise dhuibhse ciod e
an t-ùghdarras leis am bheil mi 'deanamh
nan nithe so[d].

B.C. 33.

[a] caib. 6. 20 Mat. 3. 5, 6
[b] Isa. 7
[c] Ier. 7. 11
[d] Luc. 10. 21, 22
[e] caib. 1. 22 Mat. 7. 28 Luc. 4. 32
[f] Mat. 21. 33 Luc. 20. 9, &c.
[g] Mat. 17. 20 Luc. 17. 6
[h] Mat. 7. 7 Eoin 14. 13; 15. 7 Seum. 1. 5, 6
[i] Mat. 6. 14 Col. 3. 13
[j] Neh. 9. 30 Ier. 7. 25, &c.
[k] Mat. 23. 37
[l] Mat. 18. 35
[m] Eabh. 1. 1, 2
[1] *sràid-imeachd.*
[n] Mat. 21. 23, &c. Luc. 20. 1, &c.
[o] Eabh. 13. 12
[p] Salm 118. 22
[q] Mat. 22. 15 Luc. 20. 20, &c.

CAIB. XII.

1 *Dh'innis Criosd roimh-làimh diùltadh nan Iudhach, agus gairm nan Cinneach.* 13 *Sheachain e na ribean a chuir na Phairisich, agus na Herodianaich roimhe:* 18 *nochd e mearachd nan Sadusach mu thimchioll ais-eirigh nam marbh.*

AGUS thòisich e air labhairt riu ann an
cosamhlachdaibh. Shuidhich duine
àraidh fìon-lios[f], agus chuir e gàradh
mu'n cuairt air, agus chladhaich e ionad-
bruthaidh *nam fìon-dhearc*, agus thog e
tùr, agus shuidhich e air tuath e, agus
ghabh e a thurus as a dhùthaich.
2 Agus 's an àm dhligheach chuir e
seirbhiseach a dh'ionnsuidh na tuatha,
chum gu-m faigheadh e de thoradh an
fhìon-lios o'n tuath.
3 Ach air dhoibh-san a ghlacadh,
bhuail iad e, agus chuir iad uatha fal-
amh e.
4 Agus a rìs chuir e seirbhiseach eile
d'an ionnsuidh; agus chlach iad e, agus
reub iad a cheann, agus chuir iad uatha
e le easurram.
5 Agus a rìs chuir e neach eile *d'an
ionnsuidh*; agus esan mharbh iad: agus
mòran eile, a' bualadh cuid diubh[j], agus
a' marbhadh cuid eile[k].
6 Fathast uime sin, air dha aon mhac a
bhi aige, a b'ionmhuinn leis, chuir e esan
mar an ceudna fa dheòidh d'an ionnsuidh[m],
ag ràdh, Bheir iad urram do m' mhac.
7 Ach thubhairt an tuath sin 'n am
measg féin, Is e so an t-oighre; thigibh,
marbhamaid e, agus bithidh an oigh-
reachd againn féin.
8 Agus rug iad air, agus mharbh iad e,
agus thilg iad a mach as an fhìon-lios e[o].
9 Ciod e uime sin a ni tighearn' an
fhìon-lios? Thig e agus sgriosaidh e 'n
tuath sin, agus bheir e am fìon-lios do
dhaoinibh eile.
10 Nach do leugh sibh an sgrìobtuir
so? A' chlach a dhiùlt na clachairean[p],
rinneadh ceann na h-oisinn dhith.
11 Rinneadh so leis an Tighearn', agus
is iongantach e 'n ar sùilibh-ne.
12 Agus dh'iarr iad breith air, ach bha
eagal an t-sluaigh orra; oir thuig iad
gu-m b'ann 'n an aghaidh féin a labhair e
an cosamhlachd: agus air 'fhàgail doibh,
dh'imich iad rompa.
13 Agus chuir iad d'a ionnsuidh dream
àraidh de na Phairisich[q], agus de luchd-
leanmhuinn Heroid, chum gu-n glacadh
iad e 'n a chainnt.

14 Agus air dhoibh-san teachd, thubhairt iad ris, A Mhaighstir, tha fhios againn gu bheil thusa fìrinneach, agus nach 'eil suim agad de neach air bith: oir cha-n 'eil thu ag amharc air gnùis dhaoine, ach a' teagasg slighe Dhé ann am fìrinn. Am bheil e ceaduichte cìs a thoirt do Cheasar, no nach 'eil? an tabhair, no nach tabhair sinn i?

15 Ach air dhasan an cealg a thuigsinn, thubhairt e riu, C'ar son tha sibh 'g am bhuaireadh? thugaibh peghinn a m'ionnsuidh, chum gu-m faic mi i.

16 Agus thug iad *d'a ionnsuidh* i. Agus thubhairt e riu, Cò d'am buin an ìomhaigh so, agus an sgrìobhadh so? Agus thubhairt iadsan ris, Do Cheasar.

17 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt e riu, Thugaibh do Cheasar na nithe a's le Ceasar[c], agus do Dhia na nithe a's le Dia[d]. Agus ghabh iad iongantas ris.

18 An sin thàinig na Sadusaich d'a ionnsuidh[e], a tha 'g ràdh nach 'eil aiseirigh ann[f]; agus dh'fheòraich iad deth, ag ràdh,

19 A Mhaighstir, sgrìobh Maois dhuinne[h], Nam faigheadh bràthair duine air bith bàs, agus gu-m fàgadh e bean, agus nach fàgadh e clann, gu-n gabhadh a bhràthair a bhean *d'a ionnsuidh*, agus gu-n togadh e sliochd d'a bhràthair.

20 A nis bha seachdnar bhràithrean ann: agus ghabh an ceud fhear dhiubh bean, agus an uair a dh'eug e, cha d'fhàg e sliochd.

21 Agus ghabh an dara fear i, agus fhuair esan bàs, agus cha mhò a dh'fhàg esan sliochd: agus an treas fear mar an ceudna.

22 Agus ghabh an t-seachdnar i, agus cha d'fhàg iad sliochd: 'n an déigh uile, chaochail a' bhean mar an ceudna.

23 Anns an aiseirigh uime sin, an uair a dh'éireas iad, cò dhiubh d'am bean i? oir bha i aig an t-seachdnar 'n a mnaoi.

24 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e riu, Nach 'eil sibh uime sin ann am mearachd, do bhrìgh nach 'eil eòlas agaibh air na sgrìobtuiribh, no air cumhachd Dhé?

25 Oir an uair a dh'éireas iad o na mairbh, cha phòs iad, ni mò a bheirear ann am pòsadh iad; ach tha iad mar na h-aingle *a tha* air nèamh[n].

26 Ach mu thimchioll nam marbh, gu-n éirich iad, nach do leugh sibh ann an leabhar Mhaois, cionnus a labhair Dia ris anns a' phreas, ag ràdh, Is mise Dia Abrahaim[p], agus Dia Isaaic, agus Dia Iacoib?

27 Cha-n e Dia nam marbh e, ach Dia nam beò: tha sibhse uime sin ann am mearachd mòr.

28 Agus thàinig neach de na sgrìobhaichibh[q], agus an uair a chual' e iadsan a' deasboireachd r'a chéile, agus a thuig e gu-n do fhreagair e gu maith iad, chuir

B.C. 33.

[a] Deut. 6. 4, 5 Luc. 10. 27
[b] Lebh. 19. 18 Mat. 22. 39 Ròm. 13. 9
[c] Mat. 17. 25-27 Ròm. 13. 7 1 Pead. 2. 17
[d] Ecl. 5. 4, 5 Mal. 1. 6
[e] Mat. 22. 23 Luc. 20. 27
[f] Gnio. 23. 8
[g] 1 Sam. 15. 22 Hos. 6. 6 Mic. 6. 6-8
[h] Deut. 25. 5
[i] Mat. 22. 41 Luc. 20. 41, &c.
[j] Salm 110. 1
[k] caib. 4. 2
[l] Mat. 23. 1 Luc. 20. 46, &c.
[m] 2 Tim. 3. 6
[n] 1 Cor. 15. 42-53
[o] Luc. 21. 1, &c.
[p] Ecs. 3. 6
[q] Mat. 22. 35

e ceisd air, Cia i a' cheud àithne de na *h-àitheantaibh* uile?

29 Agus fhreagair Iosa e, 'S i so a' cheud àithne de na h-àitheantaibh uile, Eisd, O Israeil, an Tighearn' ar Dia-ne is aon Tighearn' e[a];

30 Agus gràdhaichidh tu an Tighearna do Dhia le d'uile chridhe, agus le d'uile anam, agus le d'uile inntinn, agus le d'uile neart: *is* i so a' cheud àithne:

31 Agus is cosmhuil an dara *àithne* rithe so, Gràdhaichidh tu do choimhearsnach mar thu féin[b]: cha-n 'eil àithne eile ann a's mò na iad so.

32 Agus thubhairt an sgrìobhaiche ris, Is maith gu fìrinneach, a Mhaighstir, a thubhairt thu: oir tha aon Dia ann, agus cha-n 'eil atharrach ann ach e féin.

33 Agus esan a ghràdhachadh leis an uile chridhe, agus leis an uile thuigse, agus leis an uile anam, agus leis an uile neart, agus neach a ghràdhachadh a choimhearsnaich mar e féin, is mò sin na na h-uile làn ìobairte-loisgte, agus thabhartas[g].

34 Agus an uair a chunnaic Iosa gu-n do fhreagair e gu tuigseach, thubhairt e ris, Cha-n 'eil thu fada o rìoghachd Dhé. Agus cha robh a mhisnich aig neach air bith o sin suas ceisd a chur air.

35 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e, a' teagasg anns an teampull, Cionnus a tha na sgrìobhaichean ag ràdh gur e Criosd mac Dhaibhidh[i]?

36 Oir thubhairt Daibhidh féin troimh an Spiorad Naomh, Thubhairt an Tighearna ri mo Thighearna-sa, Suidh air mo làimh dheis, gus an cuir mi do naimhde 'n an stòl fo d' chosaibh[j].

37 Air an aobhar sin, tha Daibhidh féin a' gairm a Thighearna dheth; cionnus ma seadh is e a mhac e? Agus dh'éisd am mòr-shluagh ris gu taitneach.

38 Agus thubhairt e riu 'n a theagasg, Bithidh air 'ur faicill o na sgrìobhaichibh[k], leis an ionmhuinn imeachd ann an culaidhibh fada agus fàilte *fhaotainn* air na margaidhean[l],

39 Agus na ceud chaithrichean anns na sionagogaibh, agus na ceud àiteachasuidhe aig na féillibh;

40 A dh'itheas suas tighean bhantrach[m], agus air sgàth deadh choslais a ni urnuighean fada: gheibh iad sin an dìteadh a's mò.

41 Agus air do Iosa suidhe fa chomhair àite-coimhead an ionmhais[o], thug e fainear cionnus a bha 'm pobull a' cur an airgid anns an ionmhas: agus chuir mòran de dhaoinibh saoibhir mòran ann.

42 Agus air teachd do bhantraich bhochd, thilg i dà bhonn bheag ann, a ni feoirling.

43 Agus air dha a dheisciobuil a ghairm d'a ionnsuidh, thubhairt e riu, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gu-n do chuir a'

bhantrach bhochd so tuilleadh 's an ion-
mhas, na iadsan uile a thilg ann[a].
44 Oir thilg iadsan uile ann d'am mòr-
phailteas; ach thilg ise as a gainne na
bha aice uile, eadhon a beathachadh gu
h-iomlan.

CAIB. XIII.

*1 Dh'innis Criosd roimh làimh sgrios an team-
puill, 9 geur-leanmhuinn air son an t-sois-
geil, 10 gur éigin an soisgeul a bhi air a
shearmonachadh do gach uile chinneach; 14
agus gu-n tig àmhghara mòra air na h-Iudh-
aich.*

AGUS an uair a bha e 'dol a mach as
an teampull[e], thubhairt neach d'a
dheisciobluibh ris, A Mhaighstir, feuch
ciod a' ghnè chlach, agus ciod a' ghnè
aitreibh *so*!
2 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e
ris, Am faic thu an aitreabh mhòr so?
cha-n fhàgar clach air muin cloiche, nach
sgarar o 'chéile[f].
3 Agus an uair a shuidh e air sliabh nan
crann-olaidh, fa chomhair an teampuill,
dh'fheòraich Peadar, agus Seumas, agus
Eoin, agus Aindreas 'an uaignidheas deth,
4 Innis duinne c'uin a bhitheas na nithe
sin, agus ciod e an comharadh 'n uair a
bhitheas na nithe sin gu léir air an coimh-
lionadh?
5 Agus fhreagair Iosa iad, agus thòisich
e air a ràdh, Thugaibh an aire nach meall
aon neach sibh[h]:
6 Oir thig mòran ann am ainm-sa, ag
ràdh, Is mise e: agus meallaidh iad
mòran.
7 Agus an uair a chluinneas sibh cog-
aidhean, agus tuairisgeul chogaidhean,
na bitheadh buaireas oirbh: oir is eigin
doibh *so* teachd; ach cha-*n 'eil* a' chrìoch
ann fathast.
8 Oir éiridh cinneach an aghaidh cinn-
ich, agus rìoghachd an aghaidh rìoghachd:
agus bithidh critheanna-talmhainn ann
an iomadh àit, agus bithidh gorta agus
trioblaidean ann[l]: is iad sin tòiseach
dhòruinnean.
9 Ach thugaibh an aire dhuibh féin: oir
bheir iad thairis sibh do chomhairlibh[m]:
agus anns na sionagogaibh sgiùrsar sibh,
agus cuirear sibh an làthair uachdaran
agus rìghrean air mo shonsa, mar fhianuis
dhoibhsan.
10 Agus is éigin air tùs an soisgeul a
bhi air a shearmonachadh do na h-uile
chinnich[o].
11 Ach an uair a bheir iad leo sibh, 'g 'ur
tabhairt thairis, na bitheadh e 'n a ro
chùram oirbh ciod e a labhras sibh, agus
na smuainichibh roimh-làimh *air*: ach
ge b'e ni a bheirear dhuibh 's an uair sin
féin, abraibh e: oir cha sibhse 'tha 'labh-
airt, ach an Spiorad Naomh[p].
12 Agus bheir am bràthair a bhràthair
thairis chum bàis[q], agus an t-athair a
mhac: agus éiridh a' chlann suas an

B.C. 33.

[a] 2 Cor. 8. 2, 13
[b] Luc. 6. 22
Eoin 17. 14
[c] Tais. 2. 10
[d] Dan. 9. 27
[e] Mat. 24. 1, &c.
Luc. 21. 5, &c.
[f] Luc. 19. 44
[g] Dan. 12. 1
Ioel 2. 2
[h] Ier. 29. 8
Eph. 5. 6
2 Tes. 2. 3
Tais. 20. 7, 8
[i] Luc. 17. 23
[j] 2 Pead. 3. 17
[k] Dan. 12. 1
Seph. 1. 15-17
[l] Gnio. 11. 28
[m] Mat. 10. 17, &c.
Tais. 2. 10
[n] Dan. 7. 9-14
Mat. 16. 27
Gnio. 1. 11
1 Tes. 4. 16
2 Tes. 1. 7, 10
Tais. 1. 7
[o] Mat. 28. 19
Tais. 14. 6
[p] Gnio. 2. 4
4. 8, 31
[q] rann. 33, 35

aghaidh *am* pàrantan, agus bheir iad
fainear an cur gu bàs.
13 Agus bithidh sibh air 'ur fuathach-
adh leis na h-uile dhaoinibh air sgàth
m'ainme-sa[b]: ach an ti a bhuanaicheas
chum na crìche, is e so a shaorar[c].
14 Ach an uair a chi sibh gràineileachd
an léir-sgrios, air an do labhair Daniel am
fàidh[d], 'n a seasamh anns an ionad 's nach
bu chòir dhi, (tuigeadh an ti a leughas,)
an sin teicheadh iadsan, a *tha* ann an *tir*
Iudea, chum nam beann:
15 Agus na tigeadh esan a tha air
mullach an tighe, a nuas do'n tigh, agus
na rachadh e steach, a thoirt ni air bith
as a thigh:
16 Agus an ti a tha 's a' mhachair, na
pilleadh e air ais a thogail 'fhalluinn leis.
17 Ach mo thruaigh' iad na mnathan
sin a tha torrach, agus iadsan a tha 'toirt
ciche 's na làithibh sin!
18 Agus guidhibh-se gun 'ur teicheadh
a bhi 's a' gheamhradh.
19 Oir bithidh àmhghar anns na làith-
ibh sin[g], amhuil nach robh a' leithid ann
o thòiseach na cruitheachd a chruthaich
Dia, gus a nis, agus nach mò a bhitheas.
20 Agus mur giorraicheadh an Tigh-
earna na làithean ud, cha rachadh feòil
air bith as: ach air son an t-sluaigh
thaghta, a thagh e féin, ghiorraich e na
làithean ud.
21 Agus an sin ma their neach air
bith ruibh, Feuch, tha Criosd an so[i], no,
Feuch, *tha* e 'n sin, na creidibh *e*:
22 Oir éiridh Criosdan bréige, agus
fàidhean bréige, agus ni iad comharaidh-
ean, agus mìorbhuilean, chum, nam bu
chomasach *e*, na daoine taghta féin a
mhealladh.
23 Agus thugaibh-se an aire[j]: feuch,
roimh-innis mi dhuibh na h-uile nithe.
24 Ach anns na làithibh sin, an déigh
an àmhghair ud[k], bithidh a' ghrian air a
dorchachadh, agus cha toir a' ghealach a
solus uaipe;
25 Agus tuitidh reulta nèimh, agus
bithidh na cumhachdan *a tha* 's na
nèamhan air an crathadh.
26 Agus an sin chi iad Mac an duine a'
teachd anns na neulaibh[n], maille ri mòr-
chumhachd, agus glòir.
27 Agus an sin cuiridh e 'aingil a mach,
agus cruinnichidh e r'a chéile a dhaoine
taghta féin o na ceithir gaothaibh, o
leth-iomall na talmhainn gu leth-iomall
nèimh.
28 A nis fòghlumaibh cosamhlachd o'n
chraoibh-fhìge: An uair a bhitheas a
geug a nis maoth, agus a chuireas i mach
a duilleach, tha fhios agaibh gu bheil an
samhradh am fagus;
29 Agus mar an ceudna sibhse, an uair
a chi sibh na nithe sin a' tachairt, bitheadh
fhios agaibh gu bheil e 'm fagus, *eadhon*
aig na dorsaibh.
30 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,

nach téid an ginealach so thairis, gus an
coimhlionar na nithe sin uile.
31 Théid nèamh, agus talamh thairis;
ach cha téid mo bhriatha-sa thairis a
chaoidh[a].
32 Ach cha-n 'eil fios an là no na h-uaire
sin aig neach air bith, cha-n 'eil aig na
h-ainglibh a tha air nèamh, no aig a'
Mhac, ach aig an Athair.
33 Thugaibh fainear[c], deanaibh faire
agus urnuigh : oir cha-n 'eil fhios agaibh
c'uin a thig an t-àm.
34 *Oir tha Mac an duine* mar dhuine a
chaidh air thurus[d], agus a dh'fhàg a thigh
féin, agus a thug d'a sheirbhisich cumh-
achd, agus 'obair féin do gach neach,
agus a thug àithne do'n dorsair faire a
dheanamh.
35 Uime sin deanaibh-se faire, (oir cha-n
'eil fhios agaibh c'uin a thig maighstir an
tighe ; an ann air feasgar, no air mheadh-
on-oidhche, no aig gairm-choileach, no
anns a' mhaduinn ;)
36 Air eagal air teachd dha gu h-obann,
gu faigh e sibh 'n 'ur codal[g].
37 Agus na nithe a tha mi ag ràdh
ruibhse, tha mi ag ràdh ris na h-uile
dhaoinibh, Deanaibh faire.

CAIB. XIV.

1 *Comhairle an aghaidh Chriosd.* 3 *Dhòirteadh oladh phrìseil air a cheann.* 10 *Reic Iudas a Mhaighstir air son airgid.* 12 *Tha Criosd féin ag innseadh roimh làimh cionnus a bha e gu bhi air a bhrath le aon d'a dheisciobluibh.*

AGUS bha a' chàisg, agus féill an
arain neo-ghoirtichte an déigh dà
là : agus dh'iarr na h-àrd-shagairt agus
na sgrìobhaichean, cionnus a ghlacadh
iad esan le foill, agus a chuireadh iad
gu bàs e.
2 Ach thubhairt iad, Cha-n ann air an
fhéill, air eagal gu-n éirich buaireas am
measg an t-sluaigh.
3 Agus air bhi dha ann am Betani[i],
ann an tigh Shimoin an lobhair, an uair
a bha e 'n a shuidhe aig bòrd, thàinig
bean, aig an robh bocsa alabastair a
dh'olaidh spicnaird, ro luachmhor ; agus
bhris i am bocsa, agus dhòirt i air a
cheann e.
4 Agus bha cuid diubh diombach annta
féin, agus ag ràdh, C'ar son a rinneadh an
t-ana-caitheadh so air an olaidh ?
5 Oir dh'fheudadh i 'bhi air a reic air
son tuilleadh na tri cheud peghinn, agus
air a toirt do na bochdaibh. Agus rinn
iad gearan 'n a h-aghaidh.
6 Ach thubhairt Iosa, Leigibh leatha ;
c'ar son a tha sibh a' cur dragha oirre ?
rinn i obair mhaith ormsa.
7 Oir tha na bochdan a ghnàth maille
ruibh[m], agus ge b'e uair is àill leibh, feud-
aidh sibh maith a dheanamh dhoibh : ach
cha-n 'eil mise a ghnàth agaibh.
8 Rinn i na dh'fheudadh i ; thàinig i

B.C. 33.

[a] Isa. 40. 8
[b] Mat. 26. 14, &c. Luc. 22. 3, &c.
[c] Mat. 24. 22 Luc. 12. 40 Ròm. 13. 11, 12 1 Tes. 5. 6 Tais. 16. 15
[d] Mat. 24. 45 25. 14 Luc. 19. 12
[e] 1 Ri. 21. 20
[f] Ecs. 12. 8, &c.
[g] Mat. 25. 5
[h] Mat. 26. 20-25 Luc. 22. 14, 21-23 Eoin 13. 21-26
[i] Mat. 26. 6, &c. Luc. 7. 37 Eoin 12. 1, &c.
[j] Salm 41. 9 55. 13, 14
[k] Mat. 18. 6, 7
[l] Mat. 26. 26, &c. Luc. 22. 19 1 Cor. 11. 23, &c.
[m] Deut. 15. 11

roimh-làimh a dh'ungadh mo chuirp
chum adhlaic.
9 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
Ge b'e earrann air bith, air feadh an domh-
ain uile, anns am bi an soisgeul so air a
shearmonachadh, bithidh mar an ceudna
an ni *so* a rinn i air 'innseadh, mar
chuimhne oirre.
10 Agus dh'imich Iudas Iscariot[b], aon
de'n dà fhear dheug, chum nan àrd-
shagart, gu esan a bhrath dhoibh.
11 Agus an uair a chual' iadsan *so*, bha
iad aoibhneach, agus gheall iad airgiod
a thoirt da[e]. Agus dh'iarr e cionnus a
dh'fheudadh e gu h-iomchuidh esan a
bhrath.
12 Agus air a' cheud là a dh'fhéill an
arain neo-ghoirtichte[f], an uair bu ghnàth
leo an t-uan-càisge a mharbhadh, thubh-
airt a dheisciobuil ris, C'àit an toil leat
sinne dhol a dh'ulluchadh, chum gu-n
itheadh tu a' chàisg ?
13 Agus chuir e dithis d'a dheiscio-
bluibh, agus thubhairt e riu, Rachaibh
a steach do'n bhaile, agus coinnichidh
duine sibh a' giùlan soithich uisge : lean-
aibh e.
14 Agus ge b'e àit an téid e stigh,
abraibh-se ri fear-an-tighe, Tha am
Maighstir ag ràdh, C'àit am bheil an
seòmar-aoidheachd, anns an ith mi a'
chàisg maille ri m' dheisciobluibh ?
15 Agus nochdaidh esan dhuibh seòmar
àrd, farsuinn, 'n a làn uidheam agus deas-
aichte : an sin ulluichibh dhuinn.
16 Agus chaidh a dheisciobuil a mach,
agus thàinig iad do'n bhaile, agus fhuair
iad mar a thubhairt e riu ; agus dh'ulluich
iad a' chàisg.
17 Agus air teachd do'n fheasgar[h],
thàinig esan maille ris an dà fhear
dheug.
18 Agus an uair a bha iad 'n an suidhe,
agus ag itheadh, thubhairt Iosa, Gu
deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gu-m
brath aon agaibh-se, a tha 'g itheadh
maille rium, mise[j].
19 Agus thòisich iad air a bhi dubhach,
agus a ràdh ris, an déigh a chéile, Am
mise e ? agus fear eile, Am mise e ?
20 Agus air freagairt dhàsan thubhairt
e riu, *Is* fear de'n dà fhear dheug e, a
tha 'tumadh maille riumsa 's a' mhèis.
21 Tha mac an duine gu deimhin ag
imeachd, mar tha e sgrìobhta uime,
ach is an-aoibhinn do'n fhear sin le am
brathar Mac an duine : bu mhaith do
an duine sin mur beirteadh riamh e[k].
22 Agus ag itheadh dhoibh, ghlac Iosa
aran[l], agus an déigh a bheannachadh,
bhris e, agus thug e dhoibhsan e, agus
thubhairt e, Gabhaibh, ithibh : is e so
mo chorp-sa.
23 Agus air glacadh a' chupain, agus
air tabhairt buidheachais, thug e dhoibh-
san e : agus dh'òl iad uile as.
24 Agus thubhairt e riu, Is i so m'fhuil-

sa an tiomnaidh-nuaidh[a], a dhòirtear air son mhòran[b].

25 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Nach òl mi na's mò de thoradh na fìonain, gus an là sin anns an òl mi nuadh e ann an rìoghachd Dhé.

26 Agus air dhoibh laoidh a sheinn, chaidh iad a mach gu sliabh nan crannolaidh.

27 Agus thubhairt Iosa riu, Gheibh sibh uile oilbheum annam-sa an nochd: oir tha e sgrìobhta, Buailidh mi am buachaill'[d], agus sgapar na caoraich.

28 Ach an déigh dhomh éirigh, théid mi roimhibh do Ghalile[f].

29 Ach thubhairt Peadar ris, Ged fhaigh iadsan uile oilbheum annad, gidheadh cha-n *fhaigh* mise e[g].

30 Agus thubhairt Iosa ris, Gu deimhin tha mi ag ràdh riut, An diugh, air an oidhche so féin, mu-n goir an coileach dà uair, gu-n àicheadh thusa mi tri uairean.

31 Ach is ro mhòid a thubhairt esan, Ged is éigin domh am bàs fhulang maille riut, cha-n àicheadh mi chaoidh thu. Agus mar sin thubhairt càch uile mar an ceudna.

32 Agus thàinig iad gu ionad d'am b'ainm Getsemane[h]; agus thubhairt e r'a dheisciobluibh, Suidhibh-se an so, gus an dean mise urnuigh.

33 Agus thug e leis Peadar, agus Seumas, agus Eoin, agus thòisich e air a bhi fo uamh-chrith, agus fo anabarra bròin;

34 Agus thubhairt e riu, Tha m'anam ro bhrònach[k], eadhon gu bàs: fanaibh-se an so, agus deanaibh faire.

35 Agus chaidh e beagan air aghaidh, agus thuit e air an talamh, agus rinn e urnuigh, nam bu chomasach e, gu-n rachadh an uair thairis air[m].

36 Agus thubhairt e, Abba[n], Athair, tha gach ni so-dheanamh dhuit-sa; cuir an cupan so seachad orm: gidheadh, na b'e an ni a b'àill leamsa, ach an ni a's toil leatsa[o].

37 Agus thàinig e, agus fhuair e iadsan 'n an codal, agus thubhairt e ri Peadar, A Shimoin, am bheil thu a' d' chodal? nach b'urrainn thu faire a dheanamh aon uair?

38 Deanaibh faire agus urnuigh, chum nach tuit sibh ann am buaireadh: *tha* an spiorad gu deimhin togarrach[p], ach *tha* an fheòil anmhunn.

39 Agus air dha imeachd a rìs, rinn e urnuigh, ag ràdh nam briathra ceudna.

40 Agus an uair a phill e, fhuair e iad a rìs 'n an codal, (oir bha'n sùilean trom,) agus cha robh fhios aca cionnus a bheireadh iad freagradh air.

41 Agus thàinig e an treas uair, agus thubhairt e riu, Coidlibh roimhibh a nis, agus gabhaibh fois: is leoir e, thàinig an uair[s]; feuch, tha Mac an duine air a bhrath thairis do làmhan nam peacach.

42 Eiribh, imicheamaid; feuch, tha an ti a bhrathas mise am fagus.

43 Agus air ball[c], air dha 'bhi fathast a' labhairt, thàinig Iudas, aon de'n dà fhear dheug, agus sluagh mòr maille ris le claidhibh agus bataichibh, o na h-àrd-shagartaibh, agus na sgrìobhaichean, agus na seanairibh.

44 Agus bha an ti a bhrath esan air toirt comharaidh dhoibh, ag ràdh, Ge b'e neach d'an toir mise pòg[e], is e sin e; glacaibh e, agus thugaibh leibh *e* gu tèaruinte.

45 Agus air teachd dha, chaidh e air ball d'a ionnsuidh-san, agus thubhairt e, Fàilte dhuit, a Mhaighstir; agus phòg se e.

46 Agus chuir iadsan làmh ann, agus ghlac iad e.

47 Agus air tarruing claidheimh do fhear de na bha làthair, bhuail e òglach an àrd-shagairt, agus ghearr e a chluas deth.

48 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e riu, An d' thàinig sibh a mach gu mo ghlacadh-sa, mar gu-m b'ann an aghaidh fir-reubainn le claidhibh agus *le* bataichibh?

49 Bha mi gach là maille ruibh 's an teampull, a' teagasg, agus cha do ghlac sibh mi: ach *tha so* chum gu-m bitheadh na sgrìobtuirean air an coimhlionadh[i].

50 Agus air do na h-uile a thréigsinn[j], theich iad.

51 Agus lean òganach àraidh e, aig an robh lìon-eudach air a chur m' a chorp lomnochd: agus rug na h-òganaich air.

52 Ach air dhasan an lìon-eudach fhàgail[l], theich e lomnochd uatha.

53 Agus thug iad leo Iosa chum an àrd-shagairt: agus chruinnicheadh maille ris na h-àrd-shagairt uile, agus na seanairean, agus na sgrìobhaichean.

54 Agus lean Peadar e fada uatha, gus an deachaidh e steach do thalla an àrd-shagairt: agus bha e 'n a shuidhe maille ris na seirbhisich, agus 'g a gharadh ris an teine.

55 Agus dh'iarr na h-àrd-shagairt, agus a' chòmhairle uile fianuis an aghaidh Iosa, chum a chur gu bàs; agus cha d'fhuair iad.

56 Oir rinn mòran dhaoine fianuis bhréige 'n a aghaidh[q], ach cha do chòird am fianuis r'a chéile.

57 Agus dh'éirich dream àraidh, agus thug iad fianuis bhréige 'n a aghaidh, ag ràdh,

58 Chuala sinne e ag ràdh, Leagaidh mi sìos an teampull so, a rinneadh le làmhan[r], agus ann an tri làithibh, togaidh mi teampull eile, nach d'rinneadh le làmhan.

59 Agus mar sin féin cha robh am fianuis a' teachd r'a chéile.

B.C. 33.

[a] 1 Cor. 10. 16 Eabh. 9. 14-22 10. 4-14
[b] 1 Eoin 2. 2
[c] Mat. 26. 47 Luc. 22. 47, &c. Eoin 18. 3, &c.
[d] Sech. 13. 7
[e] 2 Sam. 20. 9 Salm 55. 21 Gnà. 27. 6
[f] caib. 16. 7
[g] Mat. 26. 33, 34 Luc. 22. 33, 34 Eoin 13. 37, 38
[h] Mat. 26. 36, &c. Luc. 22. 39, &c. Eoin 18. 1, &c.
[i] Salm 22. 1, &c. Isa. 53. 3, &c. Luc. 24. 44
[j] Isa. 63. 3
[k] Eoin 12. 27
[l] caib. 13. 16
[m] Eabh. 5. 7
[n] Ròm. 8. 15 Gal. 4. 6
[o] Eoin 5. 30 6. 38, 39
[p] Ròm. 7. 18-25 Gal. 5. 17
[q] Salm 35. 11
[r] caib. 15. 29 Eoin 2. 19
[s] Eoin 7. 30 1

60 Agus air éirigh suas do'n àrd-shagart 's a' mheadhon, chuir e ceisd air Iosa, ag ràdh, Nach toir thu freagradh air bith uait? ciod sin mu bheil iad so a' toirt fianuis a'd' aghaidh?

61 Ach dh'fhan esan 'n a thosd[a], agus cha do fhreagair e ni sam bith. A rìs dh'fheòraich an t-àrd-shagart deth, agus thubhairt e ris, An tu Criosd, Mac an ti bheannaichte?

62 Agus thubhairt Iosa, Is mi: agus chi sibh Mac an duine 'n a shuidhe air deas làimh cumhachd *Dhé*[b], agus a' teachd le neulaibh nèimh.

63 An sin reub an t-àrd-shagart 'eudach, agus thubhairt e, Ciod am feum a tha againn tuilleadh air fianuisibh?

64 Chuala sibh an toibheum: ciod i 'ur barail-se? Agus thug iad uile breth 'n a aghaidh gu-n do thoill e am bàs.

65 Agus thòisich cuid diubh air smugaid a thilgeadh air[d], agus 'aghaidh fholach, agus a bhualadh le'n dornaibh, agus a ràdh ris, Dean faidheadaireachd: agus ghabh na seirbhisich air le 'm basaibh.

66 Agus air do Pheadar a bhi shìos anns an talla[e], thàinig aon de bhanoglaich an àrd-shagairt:

67 Agus an uair a chunnaic i Peadar 'g a gharadh, agus air dhi beachdachadh air, thubhairt i *ris*, Bha thusa cuideachd maille ri Iosa o Nasaret.

68 Ach dh'àicheadh esan, ag ràdh, Cha-n aithne dhomh, agus cha-n 'eil mi 'tuigsinn ciod a tha thu 'g ràdh. Agus chaidh esan a mach do'n fhor-dhorus; agus ghoir an coileach.

69 Agus air do bhanoglaich fhaicinn a rìs, thòisich i air a ràdh riu-san a bha 'n an seasamh a làthair, Is ann diubh tha am fear so.

70 Agus dh'àicheadh e rìs. Agus an ceann beagan 'n a dhéigh sin, thubhairt iadsan a bha 'n an seasamh a làthair a rìs ri Peadar, Gu firinneach is ann diubh sud thu: oir is Galiléach thu[h], agus tha do chainnt cosmhuil *riu*.

71 Ach thòisich esan air mallachadh agus air mionnachadh, *ag ràdh*, Cha-n aithne dhomh an duine so mu 'm bheil sibh a' labhairt.

72 Agus ghoir an coileach an dara uair. Agus chuimhnich Peadar am focal a thubhairt Iosa ris, Mu-n goir an coileach dà uair, àicheadhaidh tu mi tri uairean. Agus an uair a smuainich e air, ghuil e.

CAIB. XV.

1 *Thugadh Iosa ceangailte an làthair Philait.* 17 *Chuireadh coron sgithich air,* 20 *agus chaidh fanoid a dheanamh air.* 21 *Dh'fhannuich e le giùlan a' chroinn-cheusaidh;* 27 *chrochadh e eadar dà ghaduiche, &c.*

AGUS air ball anns a' mhaduinn chum na h-àrd-shagairt maille ris na seanairibh, agus na sgrìobhaichean, agus a' chomhairle gu h-iomlan, comhairle[k], agus air dhoibh Iosa a cheangal, thug iad leo e, agus thug iad thairis e do Philat.

2 Agus dh'fheòraich Pilat deth, An tusa rìgh nan Iudhach? Agus air freagairt dha, thubhairt e ris, Thubhairt thu e.

3 Agus chuir na h-àrd-shagairt mòran de nithibh as a leth: ach cha do fhreagair esan aon ni.

4 Agus chuir Pilat a rìs ceisd air, ag ràdh, Nach freagair thu ni sam bith? feuch cia lìon ni air am bheil iad sin a' toirt fianuis a'd' aghaidh.

5 Ach cha do fhreagair Iosa ni sam bith tuilleadh; air chor as gu-n do ghabh Pilat iongantas.

6 A nis air an fhéill bu ghnàth leis aon phrìosanach, ge b'e air bith a dh'iarradh iad, a leigeadh as doibh[c].

7 Agus bha *neach àraidh* d'am b'ainm Barabas, ceangailte maille r'a chompanaich ann an ceannairc, muinntir a bha air deanamh mortaidh anns a' cheannairc.

8 Agus air glaodhaich gu h-àrd do'n t-sluagh, thòisich iad air iarraidh *air a dheanamh* dhoibh mar a rinn e an còmhnuidh.

9 Ach fhreagair Pilat iad, ag ràdh, An àill leibh gu-n cuir mi rìgh nan Iudhach fa sgaoil duibh?

10 (Oir bha fhios aige gu-m b'ann troimh fharmad a thug na h-àrd-shagairt thairis e[f].)

11 Ach bhrosnuich na h-àrd-shagairt an sluagh, chum gu-m b'fhèarr leo Barabas a chur fa sgaoil doibh.

12 Agus fhreagair Pilat, agus thubhairt e riu a rìs, Ciod ma seadh is àill leibh mi a dheanamh ris *an duine sin*, de an goir sibh Rìgh nan Iudhach?

13 Agus ghlaodh iad a rìs, Ceus e.

14 An sin thubhairt Pilat riu, C'ar son, ciod e 'n t-olc a rinn e[g]? Ach bu ro mhòid a ghlaodh iadsan, Ceus e.

15 Agus air do Philat a bhi toileach gniomh taitneach a dheanamh do'n t-sluagh, dh'fhuasgail e Barabas dhoibh, agus thug e thairis Iosa, an déigh dha *a* sgiùrsadh, chum a cheusadh.

16 Agus thug na saighdearan leo e steach do'n talla, eadhon cùirt an uachdarain: agus ghairm iad a' chuideachd uile an ceann a chéile.

17 Agus chuir iad uime eudach purpuir, agus air dhoibh coron droighinn fhigheadh, chuir iad air e.

18 Agus thòisich iad air beannachadh dha, *ag ràdh*, Fàilte dhuit, a Rìgh nan Iudhach!

19 Agus bhuail iad 's a' cheann e le slait chuilce, agus thilg iad smugaid air[i], agus a' lùbadh *an* glùn, rinn iad aoradh dha.

20 Agus an déigh dhoibh fanoid a dheanamh air[j], thug iad deth an *t-eudach* purpuir, agus chuir iad 'eudach féin uime, agus thug iad a mach e chum gu-n ceusadh iad e.

B.C. 33.

[a] Isa. 53. 7
1 Pead. 2. 23

[b] Dan. 7. 13
Mat. 24. 30
Tais. 1. 7

[c] Mat. 27. 15
Luc. 23. 17
Eoin 18. 39

[d] Isa. 50. 6

[e] Mat. 26. 69, &c.
Luc. 22. 55, &c.
Eoin 18. 16, &c.

[f] Gnà. 27. 4
Gnio. 13. 45
Tit. 3. 3

[g] Isa. 53. 9

[h] Gnà. 2. 7

[i] caib. 14. 65

[j] caib. 10. 34
Mat. 20. 19
Luc. 22. 63

[k] Salm 2. 2
Mat. 27. 1, &c.
Luc. 23. 1, &c.
Eoin 18. 28, &c.
Gnio. 3. 13

21 Agus dh'éignich iad duine àraidh a bha 'dol seachad, Simon o Chirene, (athair Alecsandeir agus Rufuis, a bha 'teachd as a' mhachair,) chum a chrann-ceusaidh a ghiùlan.

22 Agus thug iad e gu ionad *d'am b'ainm* Golgota[a], is e sin air 'eadar-theangachadh, àite claiginn.

23 Agus thug iad da r'a òl, fìon air a mheasgadh le mirr: ach cha do ghabh esan e.

24 Agus an uair a cheus iad e, roinn iad a thrusgan[c], a' tilgeadh croinn air ciod a chuid a bhitheadh aig gach duine dheth.

25 Agus bha 'n treas uair ann; agus cheus iad e.

26 Agus bha sgrìobhadh a chùise-dìtidh air a sgrìobhadh os a cheann, RIGH NAN IUDHACH.

27 Agus cheus iad maille ris dà ghaduiche; fear air a làimh dheis, agus fear air a làimh chlì.

28 An sin choimhlionadh an sgrìobtuir, a thubhairt, Agus bha e air 'àireamh am measg nan ciontach[e].

29 Agus thug iadsan a bha 'dol seachad anacainnt da[f], a' crathadh an ceann, agus ag ràdh, O thusa a leagas an teampull[g], agus a thogas e ann an tri làithibh,

30 Fòir ort féin, agus thig a nuas o'n chrann-cheusaidh.

31 Agus mar an ceudna thubhairt na h-àrd-shagairt agus na sgrìobhaichean r'a chéile, a' fanoid air, Shaor e daoine eile; cha-n 'eil e comasach air e féin a shaoradh.

32 Thigeadh a nis Criosd, Rìgh Israeil, a nuas o'n chrann-cheusaidh, chum gu faic agus gu-n creid sinn[i]. Agus thug iadsan a chaidh a cheusadh maille ris, anacainnt da.

33 Agus an uair a thàinig an seathamh uair[k], bha dorchadas air an talamh uile, gu ruig an naothamh uair.

34 Agus air an naothamh uair, dh'éigh Iosa le guth àrd, ag ràdh, Eloi, Eloi, lama sabachtani? is e sin, air 'eadar-theangachadh, Mo Dhia, mo Dhia, c'ar son a thréig thu mi[m]?

35 Agus air cluinntinn *sin* do chuid diubh-san a bha 'n an seasamh a làthair, thubhairt iad, Feuch, tha e a' gairm Eliais.

36 Agus ruith fear diubh, agus air dha spòng a lìonadh a dh'fhìon-geur, agus a cur air slait chuilce thug e dha ri òl[n], ag ràdh, Leigibh *leis*; faiceamaid an tig Elias g'a thoirt a nuas.

37 Agus air do Iosa éigheach le guth àrd, thug e suas an deò[o].

38 Agus bha brat-roinn an teampuill air a reubadh 'n a dhà chuid o mhullach gu ìochdar.

39 Agus an uair a chunnaic an ceannard-ceud, a bha 'n a sheasamh fa chomhair, gu-n d' thug e suas an deò, a' glaodhaich mar sin, thubhairt e, Gu fìrinneach b'e 'n duine so Mac Dhé.

B.C. 33.

[a] Mat. 27. 33, &c. Luc. 23. 33, &c. Eoin 19. 17, &c.
[b] Luc. 8. 2, 3
[c] Salm 22. 18
[d] Luc. 2. 25, 38
[e] Isa. 53. 12
[f] Salm 22. 7
[g] Eoin 2. 19
[h] caib. 16. 3, 4
[i] Ròm. 3. 3 2 Tim. 2. 13
[j] Mat. 28. 1, &c. Luc. 24. 1, &c. Eoin 20. 1, &c.
[k] Mat. 27. 45 Luc. 23. 44
[l] Luc. 23. 56
[m] Salm 22. 1
[n] Salm 69. 21
[o] Mat. 27. 58 Luc. 23. 46 Eoin 19. 30

40 Agus bha, mar an ceudna, mnathan am fad uatha ag amharc: 'n am measg sin bha Muire Magdalen, agus Muire màthair Sheumais a bu lugha, agus Ioseis, agus Salome;

41 Muinntir a lean e mar an ceudna, an uair a bha e ann an Galile, agus a bha 'fritheäladh dha[b]; agus mòran eile de mhnathan a chaidh suas maille ris gu Ierusalem.

42 Agus a nis air teachd do'n fheasgar, (do bhrìgh gu-m b'e *là* an ulluchaidh e, eadhon an là roimh an t-sàbaid,)

43 Thàinig Ioseph o Arimatea, comhairleach urramach, aig an robh, mar an ceudna, sùil ri rìoghachd Dhé[d], agus chaidh e steach gu dàna dh'ionnsuidh Philait, agus dh'iarr e corp Iosa.

44 Agus b'ioghnadh le Pilat ma bha e cheana marbh: Agus air dha an ceannard-ceud a ghairm, dh'fhiosraich e dheth, An robh fad o fhuair e bàs.

45 Agus air dha fios fhaotainn o'n cheannard-ceud, thug e an corp do Ioseph.

46 Agus cheannaich esan lìon-eudach grinn, agus thug e nuas e, agus phaisg e 's an lìon-eudach e, agus chuir se e ann an uaigh a chladhaicheadh á carraig, agus charuich e clach gu dorus na h-uaighe[h].

47 Agus dh'amhairc Muire Magdalen, agus Muire *màthair* Ioseis, air an àit' anns an do chuireadh e.

CAIB. XVI.

1 *Chuir aingeal an céill aiseirigh Chriosd do thri mnathan.* 9 *Dh'fhoillsicheadh Criosd do Mhuire Magdalen:* 12 *chunnacas e le dithis a bha 'dol do'n dùthaich;* 14 *an déigh sin leis na h-Abstoil.* 15 *Chuir e mach iad a shearmonachadh an t-soisgeil.*

AGUS air dol do'n t-sàbaid seachad[j], cheannaich Muire Magdalen, agus *màthair* Sheumais, agus Salome, spìosraidh deadh fhàile[l], chum air dhoibh teachd gu-n ungadh iad e.

2 Agus thàinig iad gu ro mhoch air maduinn a' cheud *là* de'n t-seachduin chum na h-uaighe, aig éirigh na gréine.

3 Agus thubhairt iad eatorra féin, Cò charuicheas dhuinn a' chlach o dhorus na h-uaighe?

4 (Agus air dhoibh amharc, chunnaic iad gu-n robh a' chlach air a h-atharrachadh air falbh,) oir bha i ro mhòr.

5 Agus air dhoibh dol a stigh do'n àit-adhlaic, chunnaic iad òganach 'n a shuidhe air an làimh dheis, mu an robh trusgan fada geal; agus bha eagal orra.

6 Agus thubhairt esan riu, Na bitheadh eagal oirbh: tha sibh ag iarraidh Iosa o Nasaret, a cheusadh: dh'éirich e, cha-n 'eil e 'n so: faicibh an t-àit anns an do chuir iad e.

7 Ach imichibh, innsibh d'a dheisciobluibh agus do Pheadar, gu bheil e 'dol roimhibh do Ghalile: chi sibh an sin e, mar a thubhairt e ruibh.

8 Agus air dol a mach dhoibh, theich
iad o'n uaigh ; oir bha ball-chrith agus
uamhunn orra : agus cha dubhairt iad ni
sam bith ri neach air bith ; oir bha eagal
orra.
9 Agus air éirigh do Iosa 's a' mhaduinn
air a' cheud *là* de'n t-seachduin, nochdadh
e air tùs do Mhuire Magdalen, as an do
thilg e seachd deamhain.
10 *Agus* air imeachd dhise, dh'innis i
sin dhoibh-san a bha maille ris, agus iad
ri bròn agus gul.
11 Agus iadsan, an uair a chual' iad
gu-n robh e beò, agus gu-m facadh leatha-
se e, cha do chreid iad.
12 'N a dhéigh sin, nochdadh e do
dhithis diubh ann an cruth eile[h], ag
imeachd dhoibh, agus iad a' dol do'n
dùthaich.
13 Agus dh'imich iadsan agus dh'innis
iad e do chàch : agus cha mhò a chreid
iad iadsan.
14 An déigh sin nochdadh e do'n aon
fhear deug[l], agus iad 'n an suidhe aig
biadh, agus thilg e orra am mi-chreid-
imh[a], agus an cruas cridhe, a chionn nach
do chreid iad iadsan a chunnaic e an
déigh dha éirigh.
15 Agus thubhairt e riu, Imichibh air
feadh an t-saoghail uile, agus searmon-
aichibh an soisgeul do gach dùil[b].
16 Ge b'e 'chreideas agus a bhaistear,
saorar e[c], ach ge b'e nach creid, dìtear e[d].
17 Agus leanaidh na comharaidhean so
an dream a chreideas : Ann am ainm-sa
tilgidh iad a mach deamhain[e]; labhraidh
iad le teangaibh nuadha[f];
18 Togaidh iad nathraiche nimhe[g]; agus
ma dh'òlas iad ni air bith marbhtach,
cha chiùrr e iad ; cuiridh iad an làmhan
air daoine tinne, agus bithidh iad gu
maith[i].
19 Mar sin, an déigh do an Tighearna
labhairt riu, ghabhadh suas gu nèamh e[j],
agus shuidh e air deas làimh Dhé[k].
20 Agus air dhoibh-san dol a mach,
shearmonaich iad anns gach àit', air bhi
do an Tighearn' a' co-oibreachadh leo,
agus a' daingneachadh an fhocail leis na
comharaidhean a lean e[m]. Amen.

B.C. 33.
[a] Luc. 24. 25
[b] Mat. 28. 19
Eoin 20. 21
[c] Eoin 3. 18
Gnio. 16. 31-33
Ròm. 10. 9
[d] Eoin 12. 48
2 Tes. 2. 12
[e] Gnio. 5. 16
16. 18
[f] Gnio. 2. 4-11
[g] Gnio. 28. 3-6
[h] Luc. 24. 25
[i] Gnio. 5. 15, 16
28. 8, 9
[j] Gnio. 1. 2, 3
Luc. 24. 51
[k] Salm 110. 1
1 Pe. 3. 22
Tais. 3. 21
[l] Luc. 24. 36
1 Cor. 15. 5
[m] Gnio. 5. 12
Eabh. 2. 4

AN SOISGEUL A REIR LUCAIS.

CAIB. I.

1 *Roimh-radh Lucais d'a shoisgeul gu h-iomlan.* 5 *Ghabhadh Eoin Baistidh ann am broinn a mhàthar,* 26 *agus Criosd ann am broinn na h-òighe Muire.* 39 *Fàidheadaireachd Elisabeit, agus Mhuire mu thimchioll Chriosd.* 57 *Breith Eoin Baistidh.*

DO bhrìgh gu-n do ghabh mòran os
làimh eachdraidh a sgrìobhadh ann
an ordugh air na nithibh sin a tha air an
coimhlionadh 'n ar measg-ne,
2 A réir mar a dh'aithris na daoine sin
dhuinne iad, a chunnaic iad o thùs le an
sùilibh[d], agus a bha 'n an luchd-fritheal-
aidh an fhocail :
3 Chunnacas iomchuidh dhomh-sa mar
an ceudna, a Theophiluis ro òirdheirc[f],
air faotainn dearbh fhios nan uile nithe
dhomh o'n fhior thoiseach, sgrìobhadh a
d'ionnsuidh-sa ann an ordugh,
4 Chum gu-m bitheadh fios agad air
cinnteachd nan nithe anns an deachaidh
do theagasg[i].
5 BHA ann an làithibh Heroid rìgh
Iudea[k], sagart àraidh d'am
b'ainm Sacharias, de sheal[1] Abia[m]: agus
bha a bhean de nigheanaibh Aaroin, agus
b'ainm dhi Elisabet.
6 Agus bha iad le 'chéile ionraic ann
am fianuis Dhé[p], ag imeachd ann an uile
àitheantaibh agus orduighibh an Tigh-
earna, gu neo-lochdach.
7 Agus cha robh duine cloinne aca, do
bhrìgh gu-n robh Elisabet neo-thorrach,
agus bha iad le 'chéile aos-mhor.
8 Agus tharladh, am feadh a bha esan
a' frithealadh mar shagart an làthair Dhé
ann an ordugh a sheala,
9 A réir gnàtha na sagartachd, b'e a
chrannchur tùis a losgadh[a], air dha dol
a steach do theampull an Tighearn'.
10 Agus bha coimhthional an t-sluaigh
uile a' deanamh urnuigh a muigh[b], ri àm
na tùise.
11 Agus chunnacas leis-san aingeal an
Tighearna 'n a sheasamh air taobh deas
altarach na tùise[c].
12 Agus an uair a chunnaic Sacharias *e*,
bha e fo thrioblaid, agus thuit eagal air[e].
13 Ach thubhairt an t-aingeal ris, Na
gabh eagal, a Shachariais ; oir fhuair
d'urnuigh éisdeachd, agus beiridh do
bhean Elisabet mac dhuit, agus bheir thu
Eoin mar ainm air[g].
14 Agus bithidh aoibhneas agus subh-
achas ort ; agus ni mòran gairdeachas r'a
bhreith[h].
15 Oir bithidh e mòr an làthair an
Tighearn'[j], agus cha-n òl e fìon no deoch
làidir[l]; agus bithidh e air a lìonadh leis
an Spiorad Naomh[n], eadhon o bhroinn
a mhàthar.
16 Agus pillidh e mòran de chloinn Is-
raeil chum an Tighearn' an Dé[o].
17 Agus théid e roimhe-san ann an
spiorad agus ann an cumhachd Eliais[q], a
thionndadh cridhe nan aithriche chum na
cloinne, agus nan eas-umhal gu gliocas
nam fìrean[r], a dh'ulluchadh pobuill deas
do an Tighearn'.

An seathamh bliadhna roimh 'n chunntas choitchionn, ris an abrar Bliadhn' ar Tighearna.
[a] 1 Each. 23. 15
2 Each. 29. 11
[b] Lebh. 16. 17
Tais. 8. 3, 4
[c] Ecs. 30. 1
Tais. 8. 3, 4
[d] Eoin 15. 27
Eabh. 2. 3
2 Pe. 1. 16
1 Eoin 1. 1
[e] Brc. 13. 22
[f] Gnio. 1. 1
[g] rann. 60, 63
[h] rann 58
[i] Eoin 20. 31
[j] caib. 7. 28
[k] Mat. 2. 1
[l] Air. 6. 3
[1] *chùrsa.*
[m] 1 Ea. 24. 10
Neh. 12. 4, 17
[n] Ier. 1. 5
[o] Mat. 3. 5, 6
[p] Gen. 7. 1
1 Ri. 9. 4
Iob 1. 1
[q] Mal. 4. 5, 6
Mat. 11. 14
[r] Sa. 111. 10

18 Agus thubhairt Sacharias ris an aing-
eal, Cionnus a bhitheas fhios so agam?
oir is seann duine mise, agus tha mo
bhean aos-mhor.
19 Agus fhreagair an t-aingeal agus
thubhairt e ris, Is mise Gabriel[b] a sheasas
an làthair Dhé; agus chuireadh mi a
labhairt riut-sa[c], agus a dh'innseadh an
naidheachd mhaith so dhuit.
20 Agus, feuch, bithidh tu balbh agus
gun chomas labhairt, gus an là anns an
tig na nithe so gu crìch, a chionn nach do
chreid thu mo bhriathra-sa, a bhitheas
air an coimhlionadh 'n an àm féin[e].
21 Agus bha am pobull a' feitheamh
ri Sacharias, agus b'iongantach leo a'
mhoille a rinn e 's an teampull.
22 Agus an uair a thàinig e mach, cha
b'urrainn e labhairt riu: agus thuig iad
gu fac e sealladh *nèamhaidh* 's an team-
pull: oir bha e 'smèideadh orra, agus
dh'fhan e 'n a thosd.
23 Agus tharladh, an uair a choimh-
lionadh làithean a fhrithealaidh, gu-n
deachaidh e d'a thigh féin.
24 Agus an déigh nan làithean sin
dh'fhàs a bhean Elisabet torrach, agus
dh'fholaich si i féin ré chùig mìosan, ag
ràdh,
25 Is ann mar so a rinn an Tighearna
dhomh anns na làithibh air an d'amhairc
e orm, a thogail diom mo mhaslaidh am
measg dhaoine[g].
26 Agus anns an t-seathamh mìos,
chuireadh an t-aingeal Gabriel o Dhia,
gu baile de Ghalile, d'am b'ainm Nasaret,
27 Dh'ionnsuidh òighe[h] a bha fo
cheangal-pòsaidh aig fear d'am b'ainm
Ioseph, de thigh Dhaibhidh; agus *b'e*
ainm na h-òighe Muire.
28 Agus air dol a steach do an aingeal
d'a h-ionnsuidh, thubhairt e, Fàilte dhuit,
O thusa d'an do nochdadh mòr dheadh-
ghean[k], *tha* an Tighearna maille riut: *is*
beannaichte thu am measg bhan.
29 Agus an uair a chunnaic i e, bha i fo
thrioblaid inntinn air son a chainnte, agus
a' reusonachadh ciod a' ghnè altacha-
beatha 'dh'fheudadh a bhi 'n so.
30 Agus thubhairt an t-aingeal rithe,
Na bitheadh eagal ort, a Mhuire: oir
fhuair thu deadh-ghean o Dhia.
31 Agus, feuch, gabhaidh tu a'd'
bhroinn[r], agus beiridh tu mac, agus bheir
thu Iosa mar ainm air[s].
32 Bithidh e mòr[u], agus goirear Mac
an Ti a's ro àirde dheth[v]; agus bheir an
Tighearna Dia dha rìgh-chaithir athar
féin Daibhidh[x].
33 Agus bithidh e 'n a Rìgh air tigh
Iacoib gu bràth[z], agus cha bhi crìoch air
a rìoghachd.
34 Agus thubhairt Muire ris an
aingeal, Cionnus a bhitheas so, do bhrìgh
nach 'eil aithne agam-sa air fear?
35 Agus fhreagair an t-aingeal agus
thubhairt e rithe, Thig an Spiorad
Naomh ort, agus cuiridh cumhachd an
Ti a's àirde sgàil ort: uime sin an ni
naomh sin a bheirear leat, goirear Mac
Dhé dheth[a].
36 Agus, feuch, do bhana-charaid Elisa-
bet, tha ise féin torrach air mac 'n a sean
aois; agus is e so an seathamh mìos dhise
d'an goirteadh bean neo-thorrach;
37 Oir cha-n 'eil ni sam bith do-
dheanamh do Dhia[d].
38 Agus thubhairt Muire, Feuch ban-
oglach an Tighearna; bitheadh e dhomh-
sa a réir d'fhocail. Agus dh'fhalbh an
t-aingeal uaipe.
39 Agus air éirigh do Mhuire 's na làith-
ibh sin, chaidh i le cabhaig do dhùthaich
nam beann, gu baile de Iuda,
40 Agus chaidh i steach do thigh Sha-
chariais, agus chuir i fàilte air Elisabet.
41 Agus tharladh, an uair a chual' Eli-
sabet beannachadh Mhuire, gu-n do leum
an naoidhean 'n a broinn: agus lìonadh
Elisabet leis an Spiorad Naomh.
42 Agus ghlaodh i mach le guth àrd,
agus thubhairt i, *Is* beannaichte thu am
measg bhan[f], agus *is* beannaichte toradh
do bhronn.
43 Agus cionnus *a dh'éirich* so dhomh-
sa, gu-n tigeadh màthair mo Thighearn'
a m'ionnsuidh?
44 Oir feuch, co luath as a thàinig
fuaim do bheannachaidh a'm' chluasaibh,
bhriosg an naoidhean le aoibhneas ann
am bhroinn.
45 Agus is beannaichte ise a chreid:
oir coimhlionar na nithe a labhradh rithe
leis an Tighearn'.
46 Agus thubhairt Muire, Tha m'anam
ag àrd-mholadh an Tighearn'[i],
47 Agus tha mo spiorad a' deanamh
gairdeachais ann an Dia mo Shlànuigh-
ear[j]:
48 Do bhrìgh gu-n d'amhairc e air staid
ìosail a bhanoglaich[l]: oir feuch, o so suas
goiridh gach linn beannaichte mi[m].
49 Do bhrìgh gu-n d' rinn an Ti a tha
cumhachdach nithe mòra dhomh[n]; agus
is naomh 'ainm.
50 Agus *tha* a thròcair-san o linn gu
linn[o], do'n dream d'an eagal e.
51 Nochd e neart le 'ghairdean[p], sgap
e na h-uaibhrich ann an smuaintibh an
cridhe féin[q].
52 Thug e nuas na daoine cumhachd-
ach o'n caithrichibh rìoghail[t], agus dh'àrd-
aich e iadsan a bha ìosal.
53 Lìon e an dream a bha ocrach le
nithibh maithe[w]; agus chuir e uaith na
daoine saoibhir falamh[y].
54 Rinn e còmhnadh ri Israel 'òglach
féin[a], ann an cuimhneachadh a thròcair,
55 (Mar a labhair e r'ar n-aithrichibh[b],)
do Abraham agus d'a shliochd gu bràth.
56 Agus dh'fhan Muire maille rithe mu
thimchioll thri mìosan, agus phill i d'a
tigh féin.
57 A nis thàinig làn inbhe Elisabeit,

An seathamh bliadhna ioimh 'n chunntas choitchionn, ris an abrar Bliadhn' ar Tighearna.

[a] Marc. 1. 1 Eoin 1. 34 Ròm. 1. 4
[b] Dan. 8. 16
[c] Eabh. 1. 14
[d] Mat. 19. 26 Ròm. 4. 21
[e] Gen. 18. 10
[f] Bre. 5. 24
[g] Gen. 30. 23 1 Sam. 1. 6 Isa. 54. 1, 4
[h] Mat. 1. 18
[i] 1 Sam. 2. 1 Salm 34. 2, 3
[j] Hab. 3. 18
[k] Dan. 9. 23
[l] Salm 136. 23
[m] caib. 11. 27 Mal. 3. 12
[n] Salm 126. 2, 3 Eph. 3. 20
[o] Gen. 17. 7 Ecs. 20. 6 Salm 103. 17
[p] Salm 98. 1 Isa. 51. 9 63. 5
[q] 1 Sam. 2. 9 Dan. 4. 37
[r] Isa. 7. 14 Mat. 1. 21
[s] caib. 2. 21
[t] Iob 5. 11 Salm 107. 40, 41
[u] Mat. 12. 42 Phil. 2. 9-11
[v] Eoin 6. 69 Eabh. 1. 2-8
[w] 1 Sam. 2. 5 Salm 107. 9
[x] 2 Sam. 7. 11, 12 Isa. 9. 6, 7
[y] caib. 18. 11-14
[z] Dan. 7. 14, 27 Eabh. 1. 8
[a] Salm 89. 3
[b] Gen. 17. 19 Salm 132. 11

gu-m bitheadh i air a h-aisead ; agus rug
i mac.
58 Agus chual' a coimhearsnaich agus
a càirdean mar a nochd an Tighearna
mòr-thròcair dhi : agus rinn iad gaird-
eachas maille rithe.
59 Agus tharladh air an ochdamh là
gu-n d'thàinig iad a thimchioll-ghearradh
an naoidhein : agus ghairm iad Sacharias
deth, a réir ainme 'athar.
60 Agus fhreagair a mhàthair, agus
thubhairt i, Ni h-eadh ; ach goirear Eoin
deth.
61 Agus thubhairt iad rithe, Cha-n 'eil
aon neach de d' chàirdibh d'an gairmear
an t-ainm so.
62 Agus smèid iad air 'athair, ciod an
t-ainm a b'àill leis a thoirt air.
63 Agus air iarraidh clàir-sgrìobhaidh
dhasan, sgrìobh e, ag ràdh, Is e Eoin a's
ainm dha. Agus ghabh iad iongantas
uile.
64 Agus air ball dh'fhosgladh a bheul,
agus *dh'fhuasgladh* a theangadh, agus
labhair e, a' moladh Dhé.
65 Agus thàinig eagal air an coimhears-
naich uile : agus dh'aithriseadh na nithe
sin gu léir feadh dùthaich àrd Iudea
uile.
66 Agus iadsan uile a chuala *na nithe
sin*, thaisg iad 'n an cridhe *iad*[e], ag ràdh,
Ciod a' ghnè leinibh a bhitheas an so?
Agus bha làmh an Tighearna maille ris[f].
67 Agus bha Sacharias 'athair air a
lìonadh leis an Spiorad Naomh, agus rinn
e fàidheadaireachd, ag ràdh,
68 Gu ma beannaichte an Tighearna
Dia Israeil, air son gu-n d'fhiosraich e[g],
agus gu-n d' thug e saorsa d'a phobull,
69 Agus gu-n do thog e suas dhuinne
adharc slàinte[i], ann an tigh Dhaibhidh
'òglaich féin ;
70 A réir mar a labhair e le beul
'fhàidhean naomha féin[j], a bha ann o
thoiseach an t-saoghail ;
71 A thoirt saorsa dhuinn o ar naimhd-
ibh, agus o làimh na muinntir sin uile
le'm fuathach sinn :
72 A choimhlionadh na tròcair *a gheall
e* d'ar n-aithrichibh, agus a chuimhneach-
adh a choimhcheangail naoimh féin[l]:
73 Na mionnan a mhionnaich e d'ar
n-athair Abraham[n],
74 Gu-n tugadh e dhuinn, air dhuinn a
bhi air ar saoradh o làimh ar naimhde,
gu-n deanamaid seirbhis dha as eugmhais
eagail[q].
75 Ann an naomhachd agus ann am fìr-
eantachd 'n a làthair féin[r], uile làithean
ar beatha.
76 Agus thusa, a leinibh, goirear dhìot
Fàidh an Ti a 's àirde : oir théid thu roimh
aghaidh an Tighearn[s], a dh'ulluchadh a
shlighe ;
77 A thoirt eòlais na slàinte d'a phobull,
ann am maitheanas am peacaidhean[v],
78 Troimh thròcair ro mhòr ar Dé-ne,

An cùig-
eamh bliadh-
na roimh 'n
chunntas
choitchionn,
ris an abrar
Bliadhn' ar
Tighearna.

---

[a] Isa. 9. 2
Mal. 4. 2
[b] Isa. 42. 7
[c] Mat. 3. 1
11. 7

[1] 'S a
Ghréigis,
*an
saoghal
àitichte.*
[2] *ainmean
an
t-sluaigh
a sgrìobh-
adh ann
an
leabhar-
cuimhne.*
[d] Gnio. 5. 37

[e] caib. 2. 19,
51
[f] Salm 80. 17
Gnio. 11. 21

[g] Salm 72. 18
[h] Mat. 1. 25

[i] Salm 111. 9

[j] Ier. 23. 5, 6
Dan. 9. 24

[k] Ecs. 16. 10
1 Ri. 8. 11

[l] Lebh. 26.
42
Salm 105.
8-10
Esc. 16. 60
[m] Gen. 12. 3
Col. 1. 23
[n] Gen. 22. 16,
17
[o] Isa. 9. 6
[p] Gnio. 2. 36
10. 36
[q] Seph. 3. 15,
17
[r] Tit. 2. 11, 12
1 Pead. 1.
14, 15
[s] Mal. 3. 1
[t] caib. 19. 38
Tais. 5. 13
[u] Isa. 57. 19
[v] Gnio. 5. 31

leis an d'fhiosraich an ùr-mhaduinn o'n
ionad a's àirde sinn[a],
79 A thoirt soluis dhoibhsan a tha 'n an
suidhe ann an dorchadas agus ann an
sgàil a' bhàis[b], a threòrachadh ar cos air
slighe na sìthe.
80 Agus dh'fhas an leanabh, agus
neartaicheadh 'an spiorad e, agus bha e
's an fhàsach gu là 'fhoillseachaidh do
Israel[c].

CAIB. II.

1 *Mheas Augustus Impircachd nan Ròmanach
uile.* 6 *Breith Chriosd :* 8 *chuir aingeal so an
céill do na buachaillibh :* 13 *thug mòran diubh
cliù do Dhia air a shon.* 21 *Tha Criosd air a
thimchioll-ghearradh.*

AGUS tharladh 's na làithibh sin, gu-n
deachaidh ordugh a mach o Cheasar
Augustus, an domhan[1] uile a mheas[2].
2 (Agus rinneadh an ceud mheas so
'n uair a bha Cirenius 'n a uachdaran air
Siria[d].)
3 Agus chaidh iad uile chum a bhi air
am meas, gach aon fa leth d'a bhaile
féin.
4 Agus chaidh Ioseph mar an ceudna
suas o Ghalile, á baile Nasaret, do Iudea,
gu baile Dhaibhidh, d'an gairmear Bet-
lehem, (do bhrìgh gu robh e de thigh agus
de shliochd Dhaibhidh,)
5 Chum gu-m bitheadh e air a mheas
maille ri Muire a bha fo cheangal-pòsaidh
dha, agus i mòr-thorrach.
6 Agus tharladh, am feadh a bha iad
an sin, gu-n do choimhlionadh làithean a
h-inbhe, chum i 'bhi air a h-aisead.
7 Agus rug i a ceud-ghin mic[h], agus
phaisg i e ann am brat-spéilidh, agus
chuir i 'n a luidhe ann am prasaich e ; do
bhrìgh nach robh àit' aca 's an tigh-òsda.
8 Agus bha anns an dùthaich sin buach-
aillean a' fantuinn a muigh, agus a' dean-
amh faire-oidhche air an treud.
9 Agus, feuch, thàinig aingeal an Tigh-
earn' orra, agus dhealraich glòir an Tigh-
earna[k] mu'n timchioll ; agus ghabh iad
eagal mòr.
10 Agus thubhairt an t-aingeal riu, Na
bitheadh eagal oirbh : oir feuch, tha mi
ag innseadh dhuibh deadh sgeoil mhòr-
aoibhneis, a bhitheas do'n uile shluagh[m]:
11 Oir rugadh dhuibh[o] an diugh
Slànuighear, ann am baile Dhaibhidh,
neach a's e Criosd an Tighearna[p].
12 Agus bithidh so 'n a chomharadh
dhuibh : Gheibh sibh an naoidhean paisgte
ann am brat-spéilidh, 'n a luidhe ann am
prasaich.
13 Agus air ball bha maille ris an aingeal
cuideachd mhòr a dh'armailtibh nèimh,
a' moladh Dhé, agus ag ràdh,
14 Glòir do Dhia anns na h-àrdaibh[t],
agus air talamh sìth[u], deadh-ghean do
dhaoinibh.
15 Agus tharladh, an uair a dh'fhalbh
na h-aingil uatha do nèamh, gu-n dubhairt

na buachaillean r'a chéile, Rachamaid a
nis eadhon do Bhetlehem, agus faiceamaid
an ni so a rinneadh, a dh'fhoillsich an
Tighearna dhuinn.
16 Agus thàinig iad gu grad, agus fhuair
iad Muire agus Ioseph, agus an leanabh
'n a luidhe 's a' phrasaich.
17 Agus an uair a chunnaic iad *sin*,
dh'aithris iad an ni a dh'innseadh dhoibh
mu thimchioll an leinibh so.
18 Agus ghabh gach neach a chuala so,
iongantas ris na nithibh sin a dh'innseadh
dhoibh leis na buachaillibh.
19 Ach ghléidh Muire na nithe sin
uile[c], a' beachd-smuaineachadh orra 'n a
cridhe.
20 Agus phill na buachaillean, a' tabh-
airt glòire agus molaidh do Dhia air son
nan nithe sin uile a chual' agus a chunnaic
iad, a réir mar a labhradh riu.
21 Agus an uair a choimhlionadh ochd
làithean chum an leanabh a thimchioll-
ghearradh[e], thugadh IOSA mar ainm air[f],
eadhon an t-ainm a ghairm an t-aingeal
deth mu-n do ghabhadh 's a' bhroinn e.
22 Agus an uair a choimhlionadh làith-
ean a glanaidh, a réir lagha Mhaois[g], thug
iad esan gu Ierusalem, chum a thaisbean-
adh do an Tighearna ;
23 (Mar tha e sgrìobhta ann an lagh an
Tighearna, Gach ceud-ghin mic a dh'fhos-
glas a' bhrù[i], gairmear naomh do an
Tighearn' e ;)
24 Agus a thoirt ìobairt a réir mar
theirear ann an lagh an Tighearna, dà
thurtur, no dà choluman òg[j].
25 Agus, feuch, bha duine ann an Ieru-
salem d'am b'ainm Simeon ; agus bha an
duine so ionraic agus diadhaidh, agus bha
dùil aige ri sòlas Israeil[l] : agus bha an
Spiorad Naomh air.
26 Agus dh'fhoillsicheadh dha leis an
Spiorad Naomh, nach faiceadh e bàs, gus
am faiceadh e Criosd an Tighearn'.
27 Agus thàinig e le treòrachadh an
Spioraid do'n teampull : Agus an uair a
thug na pàrantan an leanabh Iosa a stigh,
chum gu-n deanadh iad air a shon a réir
gnàthachaidh an lagha,
28 An sin ghlac esan 'n a uchd e, agus
bheannaich e Dia, agus thubhairt e,
29 A nis, a Thighearna, tha thu 'leig-
eadh do d' sheirbhiseach siubhal ann an
sìth[n], a réir d'fhocail ;
30 Oir chunnaic mo shùilean do
shlàinte[o],
31 A dh'ulluich thu roimh ghnùis nan
uile shluagh :
32 Solus a shoillseachadh nan Cinn-
each[q], agus glòir do phobuill Israeil.
33 Agus ghabh Ioseph agus a mhàthair
iongantas mu na nithibh a labhradh uime.
34 Agus bheannaich Simeon iad, agus
thubhairt e ri Muire a mhàthair, Feuch,
chuireadh an *leanabh* so chum tuiteam
agus aiseirigh[s] mhòran ann an Israel, agus
'n a chomharadh an aghaidh an labhrar[t] :

An ceathramh bliadhna roimh 'n chunntas choitchionn, ris an abrar Bliadhn' ar Tighearna.

[a] Eoin 7. 12, 40-43; 9. 16, 19; Gnio. 28. 24-29
[b] Gnio. 26. 7; 1 Tim. 5. 5
[c] caib. 1. 66; Gen. 37. 11
[d] caib. 24. 21; Marc. 15. 43
[e] Lebh. 12. 3
[f] caib. 1. 31; Mat. 1. 21
[g] Lebh. 12. 2, &c.
[h] Ecs. 23. 15; Deut. 16. 1
[i] Ecs. 13. 12; Air. 8. 17
[j] Lebh. 12. 8
[k] Salm 122. 1-4
[l] rann 19; Dan. 7. 28
[m] caib. 4. 22, 32; Mat. 7. 28; Marc. 1. 22; Eoin 7. 15, 46
[n] Gen. 46. 30; Isa. 57. 2
[o] Gen. 49. 18; Isa. 52. 10
[p] Eoin 5. 17; 9. 4
[q] Isa. 42. 6; 49. 6; 60. 1-3; Gnio. 13. 47
[r] rann 19
[s] Isa. 8. 14; Ròm. 9. 32, 33; 1 Cor. 1. 23, 24; 2 Cor. 2. 16; 1 Pead. 2. 7, 8
[t] Salm 69. 9-12; Isa. 8. 18; Mat. 11. 19; Gnio. 28. 22

35 (Agus théid claidheamh troimh
d'anam-sa féin,) chum gu foillsichear
smuainte cridheacha mhòran[a].
36 Agus bha Anna ban-fhaidh, nighean
Phanueil, de thréibh Aseir ; *bha* i ro
aosmhor, agus chaith i seachd bliadhna
maille ri fear o àm dhi 'bhi 'n a h-òigh :
37 Agus bu bhantrach i mu thimchioll
ceithir bliadhna agus ceithir fichead a
dh'aois, nach deachaidh o'n teampull, a'
deanamh seirbhis *do Dhia* a là agus a
dh'oidhche le trasg agus le urnuigh[b].
38 Agus air teachd dhise a stigh 's an
uair sin féin, thug i moladh do an Tigh-
earn', agus labhair i m'a thimchioll riusan
uile aig an robh sùil ri saorsa ann an Ieru-
salem[d].
39 Agus an uair a choimhlion iad na
h-uile nithe a réir lagha an Tighearna,
phill iad do Ghalile, d'am baile féin
Nasaret.
40 Agus dh' fhàs an leanabh, agus
neartaicheadh ann an spiorad e, air a
lìonadh le gliocas ; agus bha gràs Dhé
air.
41 Agus chaidh a phàranta gach bliadh-
na gu Ierusalem, aig féill na càisge[h].
42 Agus an uair a bha e dà bhliadhna
dheug a dh'aois, chaidh iad suas gu Ieru-
salem, a réir gnàtha na féille.
43 Agus air coimhlionadh nan làithean
sin doibh, an uair a phill iadsan, dh'fhan
an leanabh Iosa 'n an déigh ann an Ieru-
salem ; agus cha robh fios aig Ioseph no
aig a mhàthair air a sin.
44 Ach air dhoibh a shaoilsinn gu robh
e 's a' chuideachd[k], dh'imich iad astar là ;
agus dh'iarr iad e measg an càirdean, agus
an luchd-eòlais.
45 Agus an uair nach d'fhuair iad e,
phill iad gu Ierusalem, 'g a iarraidh.
46 Agus tharladh an déigh thri làith-
ean, gu-n d'fhuair iad e 's an teampull,
'n a shuidhe 'am meadhon an luchd-
teagaisg, araon 'g an éisdeachd, agus a'
cur cheisd orra.
47 Agus ghabh a' mhuinntir a chual' e
uile iongantas r'a thuigse[m] agus r'a fhreag-
raibh.
48 Agus an uair a chunnaic iad e, ghlac
uamhas iad : agus thubhairt a mhàthair
ris, A mhic, c'ar son a rinn thu mar so
oirnn ? feuch, bha d'athair agus mise gu
brònach 'g ad iarraidh.
49 Agus thubhairt esan riu, C'ar son a
bha sibh 'g am iarraidh ? nach robh fhios
agaibh gu-m bu chòir dhòmh-sa 'bhi ann
an tigh m'Athar[p]?
50 Agus cha do thuig iadsan an ni a
labhair e riu.
51 Agus chaidh e sìos maille riu, agus
thàinig e gu Nasaret, agus bha e ùmhal
doibh : ach ghléidh a mhàthair na nithe
sin uile 'n a cridhe[r].
52 Agus thàinig Iosa air aghaidh ann an
gliocas agus 'am meudachd, agus ann an
deadh-ghean aig Dia, agus aig daoinibh.

CAIB. III.

1 *Searmonachadh Eoin Baistidh.* 15 *'Fhianuis mu thimchioll Chriosd.* 20 *Chuir Herod Eoin 'am prìosan.* 21 *Bhaisteadh Criosd, agus fhuair e fianuis o nèamh.* 23 *Aois agus sinnsireachd Chriosd.*

ANIS anns a' chùigeamh bliadhna deug
a dh'impireachd Thiberiuis Cheas-
air, air bhi do Phontius Pilat 'n a uachd-
aran air Iudea, agus Herod 'n a thetrarc
air Galile, agus Philip a bhràthair 'n a
thetrarc air Iturea agus dùthaich
Thrachonitis, agus Lisanias 'n a thetrarc
air Abilene,
2 An uair a bha Annas agus Caiaphas
'n an àrd-shagartaibh[c], thàinig focal Dhé
chum Eoin, mhic Shachariais, anns an
fhàsach.
3 Agus thàinig e do'n dùthaich mu
thimchioll Iordain[f], a' searmonachadh
baistidh an aithreachais[g], chum maith-
eanais pheacaidhean ;
4 Mar tha e sgrìobhta ann an leabhar
bhriathra an fhàidh Esaiais, ag ràdh[i],
Guth an ti a dh'éigheas anns an fhàsach,
Ulluichibh slighe an Tighearna, deanaibh
a cheuman dìreach.
5 Bithidh gach gleann air a lìonadh,
agus gach beinn agus cnoc air an ìsleach-
adh ; agus bithidh na nithe cama air an
deanamh dìreach, agus na slighean garbha
air an deanamh réidh ;
6 Agus chi gach uile fheòil slàinte Dhé.
7 Uime sin thubhairt e ris an t-sluagh
a thàinig a mach chum bhi air am baist-
eadh leis, A shìol nan nathraiche nimhe[k],
cò thug rabhadh dhuibh-se teicheadh o'n
fheirg a tha ri teachd[m]?
8 Air an aobhar sin thugaibh a mach
toradh iomchuidh an aithreachais[o], agus
na tòisichibh air a ràdh annaibh féin, Tha
Abraham 'n a athair againn[q]: oir tha mi
ag ràdh ruibh, gur comasach Dia de na
clachaibh so air clann a thogail suas do
Abraham.
9 Agus a nis féin tha an tuagh air a'
cur ri bun nan craobh : air an aobhar sin
gach craobh nach toir a mach toradh
maith, gearrar sìos i[s], agus tilgear 's an
teine i.
10 Agus dh'fhiosraich an sluagh dheth,
ag ràdh, Ciod uime sin a ni sinne ?
11 Agus fhreagair esan agus thubhairt
e riu, An ti aig am bheil dà chòta, roinn-
eadh e ris an ti aig nach 'eil[t]; agus an ti
aig am bheil biadh, deanadh e mar an
ceudna.
12 Agus thàinig mar an ceudna cìs-
mhaoir[u] gu bhi air am baisteadh, agus
thubhairt iad ris, A Mhaighstir, ciod a ni
sinne ?
13 Agus thubhairt esan riu, Na dean-
aibh[1] ni air bith os ceann na dh'orduich-
eadh dhuibh[x].
14 Agus dh'fhiosraich na saighdearan
mar an ceudna dheth, ag ràdh, Agus ciod
a ni sinne ? Agus thubhairt e riu, Na
deanaibh fòirneart air neach sam bith,
no casaid-bhréige, agus bithibh toilichte
le 'ur tuarasdal.
15 Agus air bhi do'n phobull a' feith-
eamh, agus na h-uile dhaoine a' reuson-
achadh 'n an cridheachaibh féin mu thim-
chioll Eoin, am b'e Criosd a bh'ann ;
16 Fhreagair Eoin, ag ràdh riu uile,
Tha mise gu dearbh 'g 'ur baisteadh le
uisge[a]; ach tha neach a' teachd a's
cumhachdaiche na mise, agus cha-n airidh
mise air barr-iall a bhròg fhuasgladh :
baistidh esan sibh leis an Spiorad Naomh,
agus le teine.
17 Aig am bheil a ghuit 'n a làimh[b],
agus ro-ghlanaidh e 'ùrlar, agus cruinn-
ichidh e an cruithneachd d'a thigh-tasg-
aidh[d]; ach loisgidh e am moll le teine
nach fheudar a mhùchadh[e].
18 Agus ag earalachadh mòran de nith-
ibh eile, shearmonaich e do'n t-sluagh.
19 Ach air do Herod an tetrarc a bhi
air a chronachadh leis[h] air son Herodiais
bean a bhràthar (Philip,) agus air son
gach olc a rinn Herod,
20 Chuir e so ris gach olc eile, gu-n do
dhruid e Eoin ann am prìosan.
21 Agus tharladh, an uair a bha 'n
sluagh uile air am baisteadh, air do Iosa
mar an ceudna 'bhi air a bhaisteadh[j],
agus e ri ùrnuigh, gu-n d' fhosgladh
nèamh,
22 Agus gu-n d' thàinig an Spiorad
Naomh a nuas air ann an coslas corporra,
mar choluman, agus gu-n d' thàinig guth
o nèamh, ag ràdh, Is tusa mo Mhac
gràdhach[l], anns am bheil mo mhòr-
thlachd[n].
23 Agus thòisich Iosa féin air bhi
mu thimchioll deich bliadhna fichead a
dh'aois[p], air dha 'bhi, (a réir barail
dhaoine[r],) 'n a mhac do Ioseph, *mac*
Heli,
24 *Mhic* Mhatait, *mhic* Lebhi, *mhic*
Mhelchi, *mhic* Ianna, *mhic* Ioseiph,
25 *Mhic* Mhatatiais, *mhic* Amois, *mhic*
Nauim, *mhic* Esli, *mhic* Nage,
26 *Mhic* Mhaait, *mhic* Mhatatiais, *mhic*
Shemei, *mhic* Ioseiph, *mhic* Iudah,
27 *Mhic* Ioanna, *mhic* Rhesa, *mhic* Sho-
robabeil, *mhic* Shalatieil, *mhic* Neri,
28 *Mhic* Mhelchi, *mhic* Adi, *mhic* Chos-
aim, *mhic* Elmodaim, *mhic* Eir,
29 *Mhic* Iose, *mhic* EliesEir, *mhic* Io-
reim, *mhic* Mhatait, *mhic* Lebhi,
30 *Mhic* Shimeoin, *mhic* Iudah, *mhic*
Ioseiph, *mhic* Ionain, *mhic* Eliacim,
31 *Mhic* Mhelea, *mhic* Mhainain, *mhic*
Mhatata, *mhic* Natain[v], *mhic* Dhaibhidh,
32 *Mhic* Iese[w], *mhic* Obeid, *mhic* Bhoos,
mhic Shalmoin, *mhic* Naasoin,
33 *Mhic* Aminadaib, *mhic* Araim, *mhic*
Esroim, *mhic* Phareis, *mhic* Iudah,
34 *Mhic* Iacoib, *mhic* Isaaic, *mhic* Abra-
haim[y], *mhic* Thara, *mhic* Nachoir,
35 *Mhic* Sharuich, *mhic* Ragau, *mhic*
Phaleic, *mhic* Ebeir, *mhic* Shala,

B.C. 31.

[a] Mat. 3. 11, 12
Gnio. 1. 5
2. 2, 3
11. 15, 16
[b] Ier. 15. 7, 19
[c] Eoin 11. 49, 51
18. 13
Gnio. 4. 6
[d] Mic. 4. 12
Mat. 13. 30
[e] Salm 1. 4
Salm 21. 9
Marc. 9. 44, 48
[f] Mat. 3. 1
Marc. 1. 4
[g] caib. 1. 77
[h] Mat. 14. 3
Marc. 6. 17
[i] Isa. 40. 3
[j] Mat. 3. 13, &c.
Eoin 1. 32, &c.
[k] Mat. 3. 7
[l] Salm 2. 7-11
[m] 1 Tes. 1. 10
[n] Isa. 42. 1
[o] Gnio. 26. 20
[p] Air. 4. 3
[q] Eoin 8. 33, 39
Ròm. 9. 7, 8
[r] Mat. 13. 55
Eoin 6. 42
[s] caib. 13. 7, 9
Mat. 7. 19
[t] Isa. 58. 7-11
1 Eoin 3. 17
[u] caib. 7. 29
Mat. 21. 32
[v] 2 Sam. 5. 14
Sech. 12. 12
[w] Rut 4. 18, 22
[1] *na tagraibh.*
[x] caib. 19. 8
1 Cor. 6. 10
[y] Gen. 11. 24-26

36 *Mhic* Chainain, *mhic* Arphacsaid[a],
mhic Shem, *mhic* Noe, *mhic* Lameich[c],
37 *Mhic* Mhatusala, *mhic* Enoich, *mhic*
Iareid, *mhic* Mhaleleeil, *mhic* Chainain,
38 *Mhic* Enois, *mhic* Shet, *mhic* Adh-
aimh, *mhic* Dhé[e].

CAIB. IV.

1 Buaireadh agus trasg Chriosd: 13 thug e buaidh air an diabhul; 14 thòisich e ri searmonachadh. 16 Ghabh pobull Nasaret iongantas r'a bhriathraibh gràsmhor. 33 Leighis e duine 's an robh deamhan, 38 agus màthair-chéile Pheadair, &c.

1 AGUS air do Iosa 'bhi làn de'n Spiorad
Naomh[h], phill e air ais o Iordan,
agus threòraicheadh e leis an Spiorad do'n
fhàsach,
2 Agus bha e air a bhuaireadh ré dhà
fhichead là leis an diabhul; agus cha d'ith
e ni sam bith anns na làithibh sin[l]: agus
air dhoibh a bhi air an crìochnachadh, an
sin dh'fhàs e ocrach.
3 Agus thubhairt an diabhul ris, Ma's
tu Mac Dhé, abair ris a' chloich so a bhi
'n a h-aran.
4 Agus fhreagair Iosa e, ag ràdh, Tha
e sgrìobhta[m], nach ann le aran a mhàin a
thig duine beò, ach le gach uile fhocal
Dhé.
5 Agus air do'n diabhul a thoirt gu
beinn àird, nochd e dha uile rìoghachdan
an domhain ann am mionaid aimsir.
6 Agus thubhairt an diabhul ris, Bheir
mise an cumhachd so uile dhuit, agus an
glòir; oir thugadh dhomh-sa sin[o]; agus
bheir mi e do neach air bith a's toil
leam.
7 Uime sin ma ni thu aoradh dhomh-
sa, is leat iad uile.
8 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e
ris, Tàr air mo chùlaobh, a Shatain: oir
tha e sgrìobhta, Ni thu aoradh do an
Tighearna do Dhia[r], agus dhàsan 'n a
aonar ni thu seirbhis.
9 Agus thug se e gu Ierusalem, agus
chuir e air binnein an teampuill e, agus
thubhairt e ris, Ma's tu Mac Dhé, tilg
thu féin sìos á so:
10 Oir tha e sgrìobhta, Bheir e àithne
d'a ainglibh mu d' thimchioll[u], thusa a
choimhead;
11 Agus togaidh iad suas thu 'n an
làmhan, air eagal gu-m buail thu, uair
air bith, do chos air cloich.
12 Agus air freagairt do Iosa thubhairt
e ris, A dùbhradh, Na buair thusa an
Tighearna do Dhia[w].
13 Agus an uair a chrìochnaich an
diabhul am buaireadh uile, dh'imich e
uaith ré tamuill[x].
14 Agus phill Iosa ann an cumhachd
an Spioraid[y] chum Ghalile: agus chaidh
'iomradh-san air feadh na dùthcha mu'n
cuairt gu h-iomlan.
15 Agus theagaisg e 'n an sionagogaibh,
a' faotainn glòire o na h-uile dhaoinibh.

B.C. 31.

[a] Gen. 11. 12
[b] Mat. 2. 23
[c] Gen. 5. 25
[d] Mat. 13. 54
Eoin 18. 20
[e] Gen. 1. 26, 27
[f] Isa. 61. 1
[g] Salm 34. 18
51. 17
147. 3
Isa. 57. 15
[h] Mat. 4. 1, &c.
Marc. 1. 12, &c.
[i] Salm 146. 8
Isa. 29. 18
[j] Isa. 42. 3
Mat. 12. 20
[k] Isa. 61. 2
63. 4
[l] Ecs. 34. 28
1 Ri. 19. 8
[m] Deut. 8. 3
[n] caib. 2. 47
Salm 45. 2
Isa. 50. 4
Mat. 13. 54
Marc. 6. 2
[o] Eoin 12. 31
14. 30
Eph. 2. 2
Tais. 13. 2, 7
[p] Mat. 4. 13
11. 23, &c.
[q] Mat. 13. 57
Eoin 4. 44
[r] Deut. 6. 13
10. 20
[s] Seum. 5. 17
[t] 1 Ri. 17. 9
[u] Salm 91. 11
[v] 2 Ri. 5. 14
[w] Deut. 6. 16
[x] caib. 22. 53
Eoin 14. 30
[y] Eoin 4. 43
Gnio. 10. 37
[z] Eoin 8. 59
10. 39

16 Agus thàinig e gu Nasaret[b], far an
d'àraicheadh e: agus chaidh e steach,
mar bu ghnàth leis[d], air là na sàbaid do'n
t-sionagog, agus dh'éirich e 'n a sheas-
amh chum leughaidh.
17 Agus thugadh dha leabhar an fhàidh
Esaiais; agus air fosgladh an leabhair
dha, fhuair e an t-àit' anns an robh e
sgrìobhta,
18 Tha Spiorad an Tighearn' orm[f], do
bhrìgh gu-n d'ung e mi a shearmonachadh
an t-soisgeil do na bochdaibh; chuir e mi
a shlànuchadh na muinntir aig am bheil
an cridhe briste[g], a ghairm fuasglaidh do
na braighdibh, agus aiseag an radhairc
do na doill[i], a thoirt saorsa do'n mhuinn-
tir a tha brùite[j],
19 A shearmonachadh bliadhna thait-
nich an Tighearn'[k].
20 Agus air dùnadh an leabhair dha,
thug e do'n fhear-fhrithealaidh e, agus
shuidh e: agus bha sùilean na bha 's an
t-sionagog uile a' geur-amharc air.
21 Agus thòisich e air a ràdh riu, An
diugh tha an sgrìobtuir so air a choimh-
lionadh ann 'ur cluasaibh-se.
22 Agus thug iad uile fianuis da, agus
ghabh iad iongantas ris na briathraibh
gràsmhor[n] a thàinig a mach as a bheul.
Agus thubhairt iad, Nach e so mac
Ioseiph?
23 Agus thubhairt e riu, Gun amharus
thubhairt sibh rium an gnàth-fhocal so,
A léigh, leighis thu féin: ge b'e air bith
iad na nithe a chuala sinn a rinneadh *leat*
'an Capernaum[p], dean mar an ceudna iad
an so a'd' dhùthaich féin.
24 Agus thubhairt e, Gu deimhin tha
mi ag ràdh ruibh, nach 'eil fàidh air bith
taitneach 'n a dhùthaich féin[q].
25 Ach gu fìrinneach tha mise ag ràdh
ruibh, gu robh mòran bhantrach ann an
Israel 'an làithibh Eliais, an uair a dhruid-
eadh nèamh ré thri bliadhna agus shè
mìosan[s], agus a bha gorta mhòr air feadh
na tìre uile:
26 Ach cha do chuireadh Elias dh'ionn-
suidh aoin diubh, ach gu Sarepta Shidoin[t],
chum mnatha a bha 'n a bantraich.
27 Agus bha mòran lobhar ann an Israel
ri linn Eliseuis an fhàidh: agus cha do
ghlanadh a h-aon aca, ach Naaman an
Sirianach[v].
28 Agus lìonadh iadsan uile a bha 's an
t-sionagog le feirg, an uair a chual' iad na
nithe sin;
29 Agus dh'éirich iad suas, agus thilg
iad a mach as a' bhaile e, agus thug iad
leo e gu malaidh a' chnoic, air an robh
am baile togta, chum a thilgeadh sìos 'an
coinneamh a chinn.
30 Ach air gabhail dhasan troimh am
meadhon dh'fhalbh e[z],
31 Agus chaidh e sìos gu Capernaum,
baile de Ghalile, agus bha e 'g an teagasg
air làithibh na sàbaid:
32 Agus ghabh iad iongantas r'a theag-

asg; do bhrìgh gu-n robh 'fhocal le cumhachd[a].

33 Agus bha anns an t-sionagog duine anns an robh spiorad deamhain neòghloin[b], agus ghlaodh e le guth mòr,

34 Ag ràdh, Leig leinn; ciod e ar gnothuch-ne riut, Iosa o Nasaret? an d' thàinig thu g'ar sgrios? tha fhios agam cò thu[c], Aon naomh Dhé.

35 Agus chronaich Iosa e, ag ràdh, Bi a'd' thosd, agus thig a mach as. Agus air do'n deamhan esan a thilgeadh sìos 'n am meadhon, thàinig e mach as, gun chiùrradh sam bith a dheanamh air.

36 Agus thàinig uamhas orra uile, agus labhair iad r'a chéile, ag ràdh, Ciod a' ghnè cainnte so? oir le ùghdarras agus cumhachd tha e 'toirt orduigh do na spioradaibh neòghlan, agus tha iad a' teachd a mach.

37 Agus chaidh iomradh airsan a mach feadh gach àite de'n dùthaich mu'n cuairt.

38 Agus dh'éirich e as an t-sionagog, agus chaidh e steach do thigh Shimoin: agus bha fiabhrus mòr air màthairchéile Shimoin[f]; agus ghuidh iad air as a leth.

39 Agus air dha seasamh os a ceann, chronuich e am fiabhrus, agus dh'fhàg e i. Agus dh'éirich ise air ball, agus rinn i frithealadh dhoibh.

40 Agus aig dol fodha na gréine, iadsan uile aig an robh daoine euslan le iomadh gnè thinnis, thug iad d'a ionnsuidh iad: agus chuir esan a làmhan air gach aon diubh, agus leighis e iad.

41 Agus chaidh mar an ceudna deamhain a mach á mòran, a' glaodhaich agus ag ràdh, Is tu Criosd Mac Dhé. Agus chronaich e iad, agus cha d'fhulaing e dhoibh labhairt: oir bha fhios aca gu-m b'esan Criosd.

42 Agus air teachd do'n là, chaidh e mach, agus dh'imich e gu àite fàsail: agus bha'n sluagh 'g a iarraidh, agus thàinig iad d'a ionnsuidh, agus b'àill leo a chumail, chum nach rachadh e uatha.

43 Ach thubhairt esan riu, Is éigin dhomh-sa rìoghachd Dhé a shearmonachadh do bhailtibh eile mar an ceudna; oir is ann chum so a chuireadh mi[j].

44 Agus shearmonaich e ann an sionagogaibh Ghalile.

CAIB. V.

1 *Theagaisg Criosd an sluagh á luing Pheadair;* 4 *le tarruing mhìorbhuilich éisg nochd e cionnus a bha e gu Peadar agus a chompanaich a dheanamh 'n an iasgairean air daoinibh:* 12 *ghlan e neach a bha 'n a lobhar, &c.*

AGUS tharladh, an uair a bha am pobull a' dlùth-theannadh air[n], chum focal Dhé éisdeachd, gu-n do sheas e làimh ri loch Ghenesaret,

2 Agus chunnaic e dà luing 'n an seasamh ri taobh an loch: ach bha na h-iasgairean air dol a mach asda, agus a' nigheadh *an* lìon.

3 Agus chaidh e steach do aon de na longaibh a bu le Simon, agus dh'iarr e air dol a mach beagan o thìr: agus air suidhe dha, theagaisg e an sluagh as an luing.

4 A nis an uair a sguir e de labhairt, thubhairt e ri Simon, Cuir a mach chum na doimhne[d], agus leigibh sìos 'ur lìn chum tarruing.

5 Agus fhreagair Simon, agus thubhairt e ris, A Mhaighstir, shaothraich sinn feadh na h-oidhche uile, agus cha do ghlac sinn ni sam bith: ach air d' fhocal-sa leigidh mi sìos an lìon.

6 Agus an uair a rinn iad so, chuairtich iad tachdar mòr éisg; ionnus gu-n do bhriseadh an lìon.

7 Agus sméid iad air an companaich, a bha 's an luing eile, teachd agus còmhnadh a dheanamh leo. Agus thàinig iad, agus lìon iad an dà luing, ionnus gu-n robh iad 'an inbhe dol fodha.

8 'N uair a chunnaic Simon Peadar *so* thuit e sìos aig glùinibh Iosa, ag ràdh, Imich uam-sa, a Thighearn'[e], oir is duine peacach mi.

9 Oir ghlac uamhas e féin agus iadsan uile a bha maille ris, air son an tarruing éisg a ghlac iad:

10 Agus mar an ceudna Seumas agus Eoin, mic Shebede, a bha 'n an companaich aig Simon. Agus thubhairt Iosa ri Simon, Na bitheadh eagal ort; á so suas glacaidh tu daoine.

11 Agus an uair a thug iad an longa gu tìr, dh'fhàg iad na h-uile nithe[g], agus lean iad esan.

12 Agus an uair a bha esan ann am baile àraidh, feuch duine làn de luibhre[h]: agus air dha Iosa fhaicinn, thuit e sìos air 'aghaidh, agus ghuidh e air, ag ràdh, A Thighearna, ma's toil leat, tha thu comasach air mise a ghlanadh.

13 Agus shìn e *a* làmh, agus bhean e ris, ag ràdh, Is toil leam; bi glan[i]. Agus air ball dh'fhàg an luibhre e.

14 Agus dh'àithn e dha, gun innseadh do neach air bith: Ach imich, agus nochd thu féin do'n t-sagart, agus thoir seachad air son do ghlanaidh, mar a dh'àithn Maois[k], mar fhianuis doibh.

15 Ach bu mhòid a sgaoileadh 'iomradhsan: agus thàinig sluagh mòr an ceann a chéile chum 'éisdeachd[l], agus a bhi air an slànuchadh leis o'n eucailibh.

16 Agus chaidh e air leth chum an fhàsaich[m], agus rinn e urnuigh.

17 Agus tharladh air là àraidh, 'n uair a bha e a' teagasg, gu-n robh 'n an suidhe *an sin* Phairisich agus luchd-teagaisg an lagha, a thàinig as gach uile bhaile de Ghalile, agus de Iudea, agus *o* Ierusalem: agus bha cumhachd an Tighearn' *a làthair* chum an slànuchadh[o].

18 Agus, feuch, ghiulain daoine air leabaidh duine air an robh a' phairilis[p]:

B.C. 31.

[a] Ier. 23. 29
Mat. 7. 28, 29
Tit. 2. 15
Eabh. 4. 12
[b] Marc. 1. 23
[c] caib. 1. 35
Salm 16. 10
Dan. 9. 24
Gnio. 3. 14
[d] Eoin 21. 6
[e] Iob 42. 5, 6
Isa. 6. 5
[f] Mat. 8. 14, &c.
Marc. 1. 29, &c.
[g] Mat. 4. 20
Phil. 3. 7, 8
[h] Mat. 8. 2, &c.
Marc. 1. 40, &c.
[i] 2 Ri. 5. 10, 14
[j] Marc. 1. 38
[k] Lebh. 14. 4, &c.
[l] Mat. 4. 25
Marc. 3. 7
Eoin 6. 2
[m] Mat. 14. 23
Marc. 6. 46
[n] Mat. 4. 18, &c.
Marc. 1. 16, &c.
[o] caib. 6. 19
[p] Mat. 9. 2, &c.
Marc. 2. 3, &c.

agus dh'iarr iad a thoirt a steach, agus a
chur 'n a làthair-san.
19 Agus an uair nach d'fhuair iad seòl
air am feudadh iad a thoirt a steach, le
meud na cuideachd, chaidh iad suas air
an tigh, agus leig iad sìos troimh mhull-
ach an tighe e féin agus a leabadh, anns
a' mheadhon an làthair Iosa.
20 Agus an uair a chunnaic e an creid-
imh, thubhairt e ris, A dhuine, tha do
pheacaidhean air am maitheadh dhuit.
21 Agus thòisich na sgrìobhaichean
agus na Phairisich air reusonachadh, ag
ràdh, Cò e so a tha 'labhairt toibheim?
cò dh'fheudas peacaidhean a mhaitheadh
ach Dia a mhàin[a]?
22 Ach air aithneachadh an smuainte
do Iosa, fhreagair e agus thubhairt e riu,
Ciod tha sibh a' reusonachadh 'n 'ur
cridheachaibh?
23 Cia aca is usadh a ràdh, Tha do
pheacaidhean air am maitheadh dhuit,
no a ràdh, Eirich agus imich?
24 Ach a chum gu-m bi fios agaibh gu
bheil cumhachd aig Mac an duine peac-
aidhean a mhaitheadh air thalamh[b],
(thubhairt e ri fear na pairilis,) Tha mi
ag ràdh riut, éirich, agus tog do leabadh,
agus imich do d' thigh.
25 Agus dh'éirich e air ball 'n an làth-
air, agus thog e *an leababh* air an robh e
'n a luidhe, agus chaidh e d'a thigh féin
a' toirt glòire do Dhia.
26 Agus ghlac uamhas iad uile, agus
thug iad glòir do Dhia, agus lìonadh le
eagal iad, ag ràdh, Chunnaic sinne nithe
do-chreidsinn an diugh.
27 Agus an déigh nan nithe sin, chaidh
e mach, agus chunnaic e cìs-mhaor d'am
b'ainm Lebhi[f], 'n a shuidhe aig àite-togail
na cìse; agus thubhairt e rìs, Lean mise.
28 Agus air fàgail nan uile nithe dha,
dh'éirich e, agus lean se e.
29 Agus rinn Lebhi féisd mhòr dha 'n a
thigh féin: agus bha cuideachd mhòr de
chìs-mhaoir[h], agus de mhuinntir eile a
shuidh maille riu.
30 Agus rinn an sgrìobhaichean agus
am Phairisich gearan an aghaidh a dheis-
ciobul-san, ag ràdh, C'ar son a tha sibh ag
itheadh, agus ag òl maille ri cìs-mhaoir
agus ri peacaich?
31 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e riu, Cha-n 'eil feum aca-san a tha slàn
air an léigh[k], ach aca-san a tha tinn.
32 Cha d' thàinig mise a ghairm nam
fìrean, ach nam peacach chum aithreach-
ais[l].
33 Agus thubhairt iadsan ris, C'ar son
a tha deisciobuil Eoin gu tric ri trasgadh,
agus a' deanamh urnuigh, agus mar an
ceudna *deisciobuil* nam Phairiseach; ach
tha do dheisciobuil-sa ag itheadh agus
ag òl[o]?
34 Agus thubhairt esan riu, Am feud
sibh a thoirt air cloinn seòmair an fhir
nuadh-phòsda[p] trasg a dheanamh, am

B.C. 31.

[a] Salm 32. 5
103. 3
130. 4
Isa. 43. 25
[b] Gnio. 5. 31
[c] Mat. 12. 1, &c.
Marc. 2. 23, &c.
[d] Deut. 23. 25
[e] Ecs. 20. 10
Eoin 5. 10
[f] Mat. 9. 9, &c.
Marc. 2. 13
[g] 1 Sam. 21. 6
[h] caib. 15. 1, &c.
[i] Lebh. 24. 9
[j] caib. 13. 14
Mat. 12. 10, &c.
Marc. 3. 1, &c.
[k] caib. 18. 11-13
[l] caib. 15. 7, 10
1 Tim. 1. 15
2 Pead. 3. 9
[m] Eoin 9. 16
[n] Iob 42. 2
Mat. 9. 4
[o] caib. 7. 34, 35
[p] Eoin 3. 29

feadh tha am fear nuadh-pòsda maille
riu?
35 Ach thig na làithean an uair a bheir-
ear am fear nuadh-pòsda uatha; an sin ni
iad trasg anns na làithibh sin.
36 Agus labhair e mar an ceudna cos-
amhlachd riu; Cha chuir neach air bith
mìr a dh'eudach nuadh air seann eudach:
no, reubaidh an t-eudach nuadh e, agus
cha tig am mìr de'n eudach nuadh ris an
t-seann eudach.
37 Agus cha chuir duine sam bith fìon
nuadh ann an seann searragaibh; no,
brisidh am fìon nuadh na searragan, agus
dòirtear e féin, agus caillear na searragan.
38 Ach is còir fìon nuadh a chur ann an
searragaibh nuadha; agus bithidh iad le
'chéile tèaruinte.
39 Agus cha-n 'eil duine sam bith, air
dha seann *fhìon* òl, a dh'iarras air ball
fìon nuadh: oir their e, Is e an seann
fhìon a's fèarr.

CAIB. VI.

1 *Chronaich Criosd doille nam Phairiseach mu thimchioll coimhead na sàbaid, le sgrìobtuir, le reuson, agus le mìorbhuil;* 13 *thagh e dà Abstol dheug;* 17 *shlànuich e muinntir a bha tinn.*

AGUS tharladh air a' cheud là sàbaid[c]
an déigh an dara là *a dh'fhéill na
càisge*, gu-n deachaidh e troimh na h-ach-
aidhean arbhair; agus spìon a dheis-
ciobuil na diasan arbhair[d], agus dh'ith
iad, an déigh *am* bruthadh le'n làmhan.
2 Agus thubhairt cuid de na Phairisich
riu, C'ar son tha sibh a' deanamh an ni
nach 'eil ceadaichte r'a dheanamh air
làithibh na sàbaid[e]?
3 Agus fhreagair Iosa iad, agus thubh-
airt e, Nach do leugh sibhse an ni so a
rinn Daibhidh, 'n uair a bha acras air
féin[g], agus orra-san a bha maille ris;
4 Cionnus a chaidh e steach do thigh
Dhé, agus a ghabh e aran na fianuis,
agus a dh'ith e féin, agus a thug e mar an
ceudna dhoibh-san a bha maille ris; ni
nach 'eil ceadaichte itheadh ach do na
sagartaibh a mhàin[i]?
5 Agus thubhairt e riu, Is Tighearna
Mac an duine air an t-sàbaid féin.
6 Tharladh mar an ceudna air sàbaid
eile[j], gu-n deachaidh e steach do'n t-sion-
agog, agus gu-n do theagaisg e; agus
bha an sin duine aig an robh a làmh
dheas air seargadh.
7 Agus rinn na sgrìobhaichean agus
na Phairisich faire, *a dh'fheuchainn* an
leighiseadh e air an t-sàbaid[m]; chum gu
faigheadh iad cùis-dhìtidh 'n a aghaidh.
8 Ach thuig esan an smuaintean[n], agus
thubhairt e ris an duine aig an robh an
làmh sheargta, Eirich, agus seas a mach
's a' mheadhon. Agus dh'éirich esan,
agus sheas e.
9 An sin thubhairt Iosa riu, Feòraichidh
mise aon ni dhibh; Am bheil e cead-

aichte air làithibh na sàbaid maith a
dheanamh[b], no olc? anam a shaoradh,
no a sgrios?
10 Agus air dha amharc mu'n cuairt
orra uile, thubhairt e ris an duine, Sìn a
mach do làmh. Agus rinn e sin: agus
dh'aisigeadh a làmh slàn da mar an
làmh eile.
11 Agus lìonadh iadsan le cuthach;
agus labhair iad r'a chéile, ciod a dhean-
adh iad ri Iosa.
12 Agus anns na làithibh sin chaidh
esan gu beinn a dheanamh urnuigh[e], agus
bhuanaich e ré na h-oidhche ann an
urnuigh ri Dia.
13 Agus air teachd do'n là, ghairm e
d'a ionnsuidh a dheisciobuil; agus thagh
e dà fhear dheug asda, d'an do ghairm e
Abstoil:
14 Simon, (air an tug e mar an ceudna
Peadar mar ainm[i],) agus Aindreas a
bhràthair, Seumas agus Eoin, Philip
agus Bartolomeus,
15 Mata agus Tomas, Seumas *mac*
Alphéuis, agus Simon d'an goirear Selotes,
16 Iudas *bràthair* Sheumais[k], agus
Iudas Iscariot, esan a bha 'n a fhear-
brathaidh.
17 Agus thàinig e nuas leo, agus sheas
e air ionad còmhnard, agus coimhthional
a dheisciobul, agus buidheann mhòr-
shluaigh o Iudea uile agus o Ierusalem[l],
agus o chois fairge Thioruis agus Shidoin,
muinntir a thàinig g'a éisdeachd, agus gu
bhi air an leigheas o'n euslaintibh;
18 Agus iadsan a bha air am pianadh
le spioradaibh neòghlan: agus leighis-
eadh iad.
19 Agus dh'iarr an sluagh uile bean-
tuinn ris[m]: oir chaidh cumhachd a mach
as[n], agus shlànuich e iad uile.
20 Agus thog e suas a shùilean air
a dheisciobluibh, agus thubhairt e, *Is*
beannaichte *sibhse* a tha bochd: oir is
leibh rìoghachd Dhé.
21 *Is* beannaichte *sibhse* a tha ocrach
a nis[q]; oir sàsuichear sibh. *Is* beann-
aichte *sibhse* a tha 'caoidh a nis[s]: oir
gàiridh sibh.
22 *Is* beannaichte sibh, an uair a bheir
daoine fuath dhuibh[u], agus a chuireas
iad as an cuideachd sibh, agus a bheir
iad cainnt mhaslach dhuibh, agus a thilg-
eas iad a mach 'ur n-ainm mar olc, air
son Mhic an duine.
23 Deanaibh-se gairdeachas 's an là sin[w],
agus leumaibh le aoibhneas: oir feuch,
is mòr 'ur duais air nèamh: oir is ann
mar sin a rinn an aithrichean air na
fàidhibh[z].
24 Ach is an-aoibhinn duibhse 'tha
saoibhir[a]: oir fhuair sibh 'ur sòlas.
25 Is an-aoibhinn duibhse a tha sàth-
ach[b]: oir bithidh acras oirbh. Is an-
aoibhinn duibhse a tha 'gàireachdaich a
nis: oir ni sibh bròn agus gul.
26 Is an-aoibhinn duibhse 'n uair a

B.C. 31.

[a] Eoin 15. 19
Seum. 4. 4
[b] caib. 14. 3
[c] Ecs. 23. 4, 5
Mat. 5. 44
Ròm. 12. 20
[d] caib. 23. 34
Gnio. 7. 60
[e] Mat. 6. 6
[f] Mat. 5. 39
[g] 1 Cor. 6. 7
[h] Deut. 15. 7, 8, 10
Gnà. 19. 17
21. 26
[i] Eoin 1. 42
[j] Mat. 7. 12
Gal. 5. 14
[k] Iud. 1
[l] Mat. 4. 25, &c.
Marc. 3. 7, &c.
[m] caib. 8. 46
Marc. 5. 30
[n] Mat. 5. 3-12
[o] Mat. 5. 45
[p] Mat. 7. 1
[q] Isa. 55. 1
Salm 107. 9
[r] Mat. 6. 14, 15
[s] Isa. 61. 3
Tais. 7. 14-17
[t] Deut. 15. 10
Gnà. 19. 17
[u] 1 Pead. 3. 14
[v] Marc. 4. 24
Seum. 2. 13
[w] Gnio. 5. 41
1 Pead. 4. 13, 14
[x] Mat. 5. 14
[y] Mat. 10. 24
Eoin 13. 16
[z] 1 Each. 24. 19-21
Ier. 26. 8
[a] Am. 6. 1-6
Hab. 2. 9
Seum. 5. 1
caib. 16. 25
[b] Isa. 28. 7
65. 13

labhras daoine maith umaibh[a]: oir is ann
mar sinn a rinn an aithrichean ris na
fàidhibh bréige.
27 Ach tha mi ag ràdh ruibhse a tha 'g
éisdeachd, Gràdhaichibh 'ur naimhdean[c],
deanaibh maith dhoibh-san le'm fuathach
sibh;
28 Beannaichibh iadsan a tha 'g 'ur mall-
achadh, agus deanaibh urnuigh air son na
muinntir a tha 'buntuinn gu naimhdeil
ruibh[d].
29 Ris an ti a bhuaileas thu air aon
ghiall, cum an giall eile[f]; agus do'n ti a
bheir d'fhalluinn dhìot, na bac do chòta
mar an ceudna[g].
30 Thoir do gach neach a dh'iarras ort[h];
agus o'n neach a bheir uait do mhaoin,
na iarr air ais *i*.
31 Agus mar a b'àill leibh daoine a
dheanamh dhuibh, deanaibh-se mar an
ceudna dhoibhsan[j].
32 Oir ma ghràdhaicheas sibh iadsan
aig am bheil gràdh dhuibh, ciod am
buidheachas a tha agaibh? oir gràdhaich-
idh peacaich féin an dream aig am bheil
gràdh dhoibh.
33 Agus ma ni sibh maith do'n mhuinn-
tir a ni maith dhuibh, ciod am buidheachas
a tha agaibh? oir ni peacaich an ni so féin
mar an ceudna.
34 Agus ma bheir sibh iasachd dhoibh-
san o'm bheil dùil agaibh ri 'fhaotainn a
ris, ciod am buidheachas a tha agaibh? oir
bheir peacaich féin iasachd do pheacaich,
chum gu faigh iad uiread a rìs.
35 Ach gràdhaichibh-se 'ur naimhdean,
agus deanaibh maith, agus thugaibh ias-
achd, gun dùil a bhi agaibh ri ni sam bith
'n a éiric: agus bithidh 'ur duais mòr,
agus bithidh sibh 'n 'ur cloinn do'n Ti a's
àirde[o]: oir tha esan tòirbheartach dhoibh-
san a tha mi-thaingeal agus olc.
36 Bithibh-se uime sin tròcaireach, mar
tha 'ur n-Athair tròcaireach.
37 Agus na tugaibh breth agus cha
toirear breth oirbh[p]: na dìtibh, agus cha
dìtear sibh: thugaibh maitheanas[r], agus
bheirear maitheanas dhuibh.
38 Thugaibh uaibh[t], agus bheirear
dhuibh; deadh thomhas, air a gheinn-
eadh, agus air a chrathadh ri 'chéile,
agus a' cur thairis, bheir daoine ann 'ur
n-uchd; oir leis an tomhas le'n tomhais
sibh, tomhaisear dhuibh a rìs[v].
39 Agus labhair e cosamhlachd riu, Am
feud an dall dall a threòrachadh[x]? nach
tuit iad le 'chéile ann an slochd?
40 Cha-n 'eil an deisciobul os ceann
a mhaighstir[y]: ach ge b'e neach a tha
coimhlionta, bithidh e mar a mhaighstir.
41 Agus c'ar son a tha thu 'faicinn an
smùirnein a tha 'an sùil do bhràthar, agus
nach 'eil thu toirt fainear an t-sail a tha
ann do shùil féin?
42 No cionnus a dh'fheudas tu 'ràdh ri
do bhràthair, A bhràthair, leig dhomh an
smùirnein a thoirt á d' shùil, agus nach

'eil thu 'toirt fainear an t-sail a tha ann do
shùil féin ? A chealgair, tilg a mach air
tùs an t-sail as do shùil féin[a], agus an
sin is léir dhuit gu soilleir an smùirnein
a tha ann an sùil do bhràthar a thoirt
aisde.
43 Oir cha deadh chraobh a bheir a
mach droch thoradh[c]: agus cha droch
chraobh a bheir a mach deadh thoradh.
44 Oir aithnichear gach craobh air a
toradh[d]: oir cha tionail daoine fìgean de
dhroighionn, no caoran fìona de'n fhearr-
dhris.
45 Bheir duine maith ni maith a mach
á deadh ionmhas a chridhe[e]; agus bheir
droch dhuine ni olc a mach á droch ion-
mhas a chridhe : oir is ann á pailteas a
chridhe a labhras a bheul.
46 Agus c'ar son a ghoireas sibh, a
Thighearn', a Thighearna, dhiom - sa[f],
agus nach dean sibh na nithe a tha mi ag
ràdh ?
47 Gach neach a thig a m'ionnsuidh-sa,
agus a chluinneas mo bhriathran, agus a
ni iad, feuchaidh mi dhuibh cò ris is cos-
mhuil e :
48 Is cosmhuil e ri duine a thog tigh[g],
agus a chladhaich domhain, agus a chuir
a' bhunait air carraig : agus an uair a
thàinig an tuil, bhuail an sruth gu dian
air an tigh sin[h], agus cha b'urrainn e a
charachadh ; oir bha e air a shuidheach-
adh air carraig.
49 Ach an ti a chluinneas, agus nach
dean[j], is cosmhuil e ri duine a thog tigh
air an talamh gun bhunait, air an do
bhuail an sruth gu dian, agus air ball
thuit e ; agus bu mhòr tuiteam an tighe
sin.

CAIB. VII.

1 *Leighis Criosd seirbhiseach ceannaird-ceud.*
11 *Thog e mac na bantraich ann an Nain o'n*
bhàs; 19 *dhearbh e do theachdairibh Eoin, le*
oibribh miorbhuileach a rinn e 'n an làthair,
gu-m b'e féin an Criosd a bha ri teachd; 24
nochd e do'n t-sluagh ciod i a bharail mu
Eoin, &c.

ANIS an uair a chrìochnaich e a
bhriathran uile ann an éisdeachd
an t-sluaigh, chaidh e steach do Chaper-
naum[n].
2 Agus bha seirbhiseach ceannaird-ceud
àraidh, a b'ionmhuinn leis gu tinn, agus
ri uchd bàis.
3 Agus an uair a chual' e mu Iosa, chuir
e seanairean nan Iudhach d'a ionnsuidh, a'
cur impidh air gu-n tigeadh e, agus gu-n
leighiseadh e a sheirbhiseach.
4 Agus an uair a thàinig iad gu Iosa,
ghuidh iad air gu dùrachdach, ag ràdh,
Gu-m b'airidh e gu-n deanadh esan so
dha :
5 Oir is toigh leis ar cinneach-ne, agus
thog esan dhuinn sionagog.
6 Agus chaidh Iosa maille riu. Ach air
dha 'bhi nis fagus do'n tigh, chuir an
ceannard-ceud càirdean d'a ionnsuidh, ag

B.C. 31.

a Gnà. 18. 17
b Salm 107. 20
c Mat. 7. 16, 17
d Mat. 12. 33
e Mat. 12. 35
f Mat. 7. 21 Gal. 6. 7
g Mat. 7. 24-27
h Seum. 1. 12 2 Pead. 1. 10
i Eoin 11. 33-35 Eabh. 4. 15
j Seum. 2. 20
k caib. 8. 54 Eoin 11. 43 Gnio. 9. 40
l Eoin 6. 40 7. 40
m caib. 1. 68
n Mat. 8. 5, &c.
o Mat. 11. 2
p Sech. 9. 9
q Eoin 1. 46 2. 23

ràdh ris, A Thighearna, na cuir dragh ort
féin ; oir cha-n airidh mise gu-n rachadh
tu steach fo m' chléith :
7 Uime sin cha mhò a mheas mi gu-m
b'airidh mi féin air teachd a d'ionnsuidh :
ach *a mhàin* abair am focal[b], agus slàn-
uichear m'òglach.
8 Oir is duine mise féin air mo chur fo
ùghdarras, aig am bheil saighdearan fodh-
am ; agus their mi ris an fhear so, Imich,
agus imichidh e ; agus ri fear eile, Thig,
agus thig e ; agus ri m' sheirbhiseach,
Dean so, agus ni se e.
9 Agus an uair a chual' Iosa na nithe so,
ghabh e iongantas ris, agus air tionndadh
dha, thubhairt e ris an t-sluagh a lean e,
Tha mi ag ràdh ruibh, nach d'fhuair mi
creidimh co mòr as so, ann an Israel féin.
10 Agus air pilltinn air an ais do'n
tigh do na teachdairibh a chuireadh *d'a*
ionnsuidh, fhuair iad an seirbhiseach a
bha tinn, slàn.
11 Agus tharladh, an là 'n a' dhéigh sin,
gu-n deachaidh e chum baile d'an gairm-
ear Nain ; agus chaidh a dheisciobuil
maille ris, agus sluagh mòr.
12 A nis an uair a thàinig e am fagus
do gheata a' bhaile, feuch, ghiùlaineadh a
mach duine marbh, aon mhac a mhàthar,
agus bu bhantrach i : agus bha sluagh mòr
de *mhuinntir* a' bhaile maille rithe.
13 Agus an uair a chunnaic an Tighearn'
i, ghabh e truas dith[i], agus thubhairt e
rithe, Na guil.
14 Agus thàinig e agus bhean e ris a'
ghiùlan ; (agus sheas iadsan a bha 'g a
iomchar ;) agus thubhairt e, Oganaich,
tha mi ag ràdh riut, éirich[k].
15 Agus dh'éirich an duine 'bha marbh
'n a shuidhe, agus thòisich e air labhairt :
agus thug e d'a mhàthair e.
16 Agus ghlac eagal *iad* uile : agus thug
iad glòir do Dhia, ag ràdh, Dh'éirich fàidh
mòr 'n ar measg-ne[l]; agus, Dh'amhairc
Dia air a shluagh féin[m].
17 Agus chaidh an t-iomradh so mach
airsan air feadh Iudea uile, agus na
dùthcha mu'n cuairt uile.
18 Agus dh'innis a dheisciobuil do Eoin
mu thimchioll nan nithe sin uile.
19 Agus ghairm Eoin d'a ionnsuidh
dithis àraidh d'a dheisciobluibh[o], agus
chuir e iad gu Iosa, ag ràdh, An tusa
esan a bha ri teachd[p], no am bi sùil
againn ri neach eile ?
20 Agus air teachd do na daoinibh d'a
ionnsuidh, thubhairt iad, Chuir Eoin
Baistidh sinne a d' ionnsuidh, ag ràdh,
An tusa an ti a bha ri teachd, no am bi
sùil againn ri neach eile ?
21 Agus anns an uair sin féin leighis e
mòran o 'n euslaintibh agus o 'm plàigh-
ibh, agus o dhroch spioradaibh ; agus
thug e 'n radharc do mhòran a bha dall.
22 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt
e riu, Imichibh-se agus innsibh do Eoin
na nithe a chunnaic agus a chuala sibh[q];

gu bheil na doill a' faicinn[a], na bacaich
ag imeachd, na lobhair air an glanadh,
na bodhair a' cluinntinn, na mairbh air
an dùsgadh, an soisgeul air a shearmon-
achadh do na bochdaibh[b].
23 Agus is beannaichte esan nach faigh
oilbheum annamsa[c].
24 Agus an uair a dh'fhalbh teachd-
airean Eoin, thòisich e air labhairt ris an
t-sluagh mu thimchioll Eoin, Ciod an ni
a chaidh sibh a mach do'n fhàsach a
dh'fhaicinn? an i cuilc air a crathadh le
gaoith?
25 Ach ciod e an ni a chaidh sibh a
mach a dh'fhaicinn? an e duine air a
sgeadachadh ann an eudach mìn? feuch,
iadsan a tha sgeadaichte le eudach rìomh-
ach, agus a' caitheadh am beatha gu
sòghail, is ann 'an cùirtibh nan rìghrean
a tha iad.
26 Ach ciod e an ni a chaidh sibh a
mach a dh'fhaicinn? an e fàidh? seadh,
tha mi ag ràdh ruibh, agus na's mò na
fàidh.
27 Is e so an ti mu'm bheil e sgrìobhta,
Feuch, cuiridh mi mo theachdaire roimh
do ghnùis[f], a dh'ulluicheas do shlighe
romhad.
28 Oir tha mi ag ràdh ruibh, 'N am
measg-san a rugadh le mnathan, cha-n
'eil fàidh a's mò na Eoin Baistidh: gidh-
eadh an ti a's lugha ann an rìoghachd
Dhé, is mò e na esan.
29 Agus dh'fhìreanaich am pobull uile
a chual' *e*, agus na cìs-mhaoir, Dia[i], air
dhoibh a bhi air am baisteadh le baist-
eadh Eoin[j].
30 Ach chuir na Phairisich agus an
luchd-lagha cùl ri comhairle Dhé d'an
taobh féin, am feadh nach do bhaisteadh
iad leis.
31 Agus thubhairt an Tighearna, Cò ris
uime sin a shamhlaicheas mi daoine a'
ghinealaich so? agus cò ris a tha iad cos-
mhuil?
32 Tha iad cosmhuil ri cloinn a tha 'n an
suidhe 's a' mhargadh, agus a dh'éigheas
r'a chéile, ag ràdh, Rinn sinne pìobair-
eachd dhuibh-se, agus cha d' rinn sibhse
dannsa: rinn sinne tuireadh dhuibh-se,
agus cha d' rinn sibhse gul.
33 Oir thàinig Eoin Baistidh, cha-n
ann ag itheadh arain, no ag òl fìona[m];
agus their sibh, Tha deamhan aige.
34 Thàinig Mac an duine ag itheadh
agus ag òl[o]; agus their sibh, Feuch duine
geòcach, agus pòitear fìona, caraid chìs-
mhaor agus pheacach.
35 Ach tha gliocas air a fìreanachadh
le a cloinn uile.
36 Agus dh'iarr duine àraidh de na
Phairisich air, gu-n itheadh e biadh maille
ris[p]. Agus chaidh e steach do thigh an
Phairisich, agus shuidh e sìos chum bìdh.
37 Agus, feuch, an uair a fhuair bean
anns a' bhaile, a bha 'n a peacach, fios
gu-n robh e 'n a shuidhe aig biadh ann an

B.C. 31.

[a] Isa. 35. 5, 6
Mat. 9. 30
[b] caib. 4. 18
Isa. 61. 1
[c] Isa. 8. 14, 15
Mat. 11. 6
Eoin 6. 66
1 Cor. 1. 21-28
[d] Eoin 9. 24
[e] caib. 15. 2
[f] Mal. 3. 1
[g] Salm 116. 16-18
2 Cor. 5. 14
1 Tim. 1. 13-16
[h] Gen. 18. 4
Bre. 19. 21
[i] Salm 51. 4
Ròm. 3. 4
[j] caib. 3. 12
Mat. 3. 5, 6
[k] Ròm. 5. 20
1 Cor. 6. 9-11
[l] Mat. 9. 2, 3
Marc. 2. 7
[m] caib. 1. 15
Mat. 3. 4
[n] caib. 8. 48
Hab. 2. 4
Mat. 9. 22
Eph. 2. 8
[o] Eoin 2. 2
12. 2
[p] Mat. 26. 6, &c.
Marc. 14. 3, &c.
Eoin 11. 2, &c.

tigh an Phairisich, thug i leatha bocsa
alabastair *làn a dh'*olaidh chùbhraidh,
38 Agus sheas i aig a chosaibh air a
chùlaobh a' gul, agus thòisich i air a
chosan a fhliuchadh le a deuraibh, agus
thiormaich i *iad* le folt a cinn, agus phòg
i a chosan, agus dh'ung i leis an olaidh iad.
39 Agus an uair a chunnaic am Phairis-
each, a thug cuireadh dha, *so*, labhair e
ann féin, ag ràdh, Nam b'fhàidh an duine
so, bhitheadh fhios aige cò i a' bhean so a
tha 'beantuinn ris[d], agus ciod is gnè dhi;
oir is peacach i[e].
40 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt
e ris, A Shimoin, tha ni agam ri ràdh
riut. Agus thubhairt esan, A Mhaighstir,
abair e.
41 Bha aig fear-fiachan àraidh dithis a
dh'fhéichneinibh: bha aige air aon fhear
cùig ceud peghinn, agus air an fhear eile
leth-cheud.
42 Agus do bhrìgh nach robh aca ni leis
an dìoladh iad, mhaith e gu saor dhoibh
araon. Innis dhomh-sa uime sin, cò
dhiubh is mò a ghràdhaicheas e?
43 Agus fhreagair Simon agus thubh-
airt e, Is i mo bharail gur e an neach is
mò d'an do mhaith e. Agus thubhairt e
ris, Is ceart a thug thu breth[g].
44 Agus air tionndadh ris a' mhnaoi,
thubhairt e ri Simon, Am faic thu a' bhean
so? thàinig mi steach do d' thigh, cha
d'thug thu dhomh uisge air son mo chos[h];
ach dh'ionnlaid ise mo chosan le deuraibh,
agus thiormaich i *iad* le folt a cinn.
45 Cha d' thug thusa dhomh pòg: ach o
thàinig ise stigh, cha do sguir i a phòg-
adh mo chos.
46 Cha d'ung thusa mo cheann le ol-
aidh: ach dh'ung ise mo chosan le olaidh
chùbhraidh.
47 Uime sin tha mi ag ràdh riut, Gu
bheil a peacaidhean a tha lìonmhor, air am
maitheadh[k]; air an aobhar sin ghràdh-
aich i gu mòr: ach ge b'e neach d'am
maithear beagan, bithidh a ghràdh beag.
48 Agus thubhairt e rithe, Tha do
pheacaidhean air am maitheadh.
49 Agus thòisich iadsan a bha 'n an
suidhe aig biadh maille ris, air a ràdh
annta féin, Cò e so a tha eadhon a' maith-
eadh pheacaidhean[l]?
50 Agus thubhairt e ris a' mhnaoi,
Shlànuich do chreidimh thu[n]; imich ann
an sìth.

CAIB. VIII.

1 *Fhritheil mnathan do Chriosd le am maoin.*
4 *An déigh do Chriosd searmoin a dheanamh o àite gu àite, agus e air a leantuinn le Abstolaibh, labhair e cosamhlachd fir-cuir an t-sil,* 16 *agus na coinnle;* 21 *chuir e an céill cò iad a mhàthair, agus a bhràithrean.*

AGUS tharladh an déigh sin, gu-n
d' imich esan troimh gach caithir
agus baile, a' searmonachadh, agus a' cur
an céill soisgeil rìoghachd Dhé, agus an
dà fhear dheug maille ris;

2 Agus mnathan àraidh[a] a leighiseadh
o dhroch spioradaibh agus o euslaintibh,
Muire d'an gairmear Magdalen, as an
deachaidh seachd deamhain[b],
3 Agus Ioanna bean Chusa stiùbhard
Heroid, agus Susanna, agus mòran eile, a
bha 'frithealadh dha le am maoin[e].
4 Agus an uair a chruinnich sluagh mòr,
agus a thàinig iad as gach baile d'a ionn-
suidh, labhair e ann an cosamhlachd :
5 Chaidh fear-cuir a mach a chur a
shìl[g]: agus a' cur da, thuit cuid ri taobh
an rathaid ; agus shaltradh sìos e, agus
dh'ith eunlaith an athair suas e.
6 Agus thuit cuid eile air carraig, agus
air fàs da, shearg e, do bhrigh nach robh
sùgh aige.
7 Agus thuit cuid eile am measg droigh-
inn, agus dh'fhàs an droighionn maille
ris, agus thachd se e.
8 Agus thuit cuid eile air talamh maith,
agus dh'fhàs e suas, agus thug e toradh
uaith, a' cheud uiread *as a chuireadh.*
Agus air dha na nithe sin a ràdh, ghlaodh
e, Ge b'e aig am bheil cluasa chum éisd-
eachd, éisdeadh e.
9 Agus dh'fheòraich a dheisciobuil deth,
ag ràdh, Ciod e an cosamhlachd so ?
10 Agus thubhairt esan, Thugadh
dhuibh-se eòlas fhaotainn air rùn dìomh-
air rìoghachd Dhé ; ach do chàch ann an
cosamhlachdaibh, ionnus a' faicinn doibh
nach faiceadh iad, agus a' cluinntinn
doibh nach tuigeadh iad[j].
11 Ach is e so an cosamhlachd : Is
e an sìol focal Dhé.
12 Iadsan ri taobh an rathaid, is iad
sin a dh'éisdeas : 'n a dhéigh sin tha an
diabhul a' teachd, agus a' togail air falbh
an fhocail as an cridheachaibh[k], air eagal
gu-n creideadh iad agus gu-m bitheadh
iad air an saoradh.
13 An dream air a' charraig, *is iad sin
iadsan*, an uair a dh'éisdeas iad, a ghabhas
am focal d'an ionnsuidh le gairdeachas[m],
ach cha-n 'eil aca so freumh[n], *muinntir*
a chreideas ré tamuill, agus 'an àm
buairibh a tha 'tuiteam air falbh.
14 Agus an ni a thuit am measg droigh-
inn, is iad sin an dream a dh'éisdeas,
agus air dhoibh dol a mach, tha iad air
an tachdadh le cùram[o], agus le saoibh-
reas, agus le sàimh na beatha *so*, agus
cha-n 'eil iad a' toirt toraidh uatha chum
foirfeachd.
15 Ach an ni *a thuit* 's an talamh
mhaith, is iad sin iadsan, air dhoibh am
focal éisdeachd, a tha 'g a choimhead
ann an cridhe treibhdhireach agus maith[q],
agus a' toirt toraidh uatha le foighidinn.
16 Cha-n 'eil neach air bith, air dha
coinneal a lasadh, a dh'fholaicheas fo
shoitheach i[r], no a chuireas fo leabaidh
i : ach cuiridh e ann an coinnleir i, chum
gu faic iadsan a thig a stigh an solus.
17 Oir cha-n 'eil ni sam bith folaichte,
nach deanar follaiseach[s]; no uaigneach,

B.C. 31.

[a] Mat. 27. 55
[b] Marc. 16. 9
[c] Seum. 1. 21-25
[d] Mat. 13. 12
25. 29
[e] 2 Cor. 8. 9
[f] Mat. 12. 46, &c.
Marc. 3. 32, &c.
[g] Mat. 13. 3, &c.
Marc. 4. 3, &c.
[h] Mat. 8. 23, &c.
Marc. 4. 35, &c.
[i] Salm 44. 23
Isa. 51. 9, 10
[j] Isa. 6. 9
[k] Gnà. 4. 5
Isa. 65. 11
Seum. 1. 23, 24
[l] Mat. 8. 28, &c.
Marc. 5. 1
[m] Salm 106. 12, 13
Isa. 58. 2
Gal. 3. 1, 4
4. 15
[n] Gnà. 12. 3
Hos. 6. 4
[o] 1 Tim. 6. 9, 10
2 Tim. 4. 10
Eoin 2. 15-17
[p] Seum. 2. 19
Tais. 20. 10
[q] Ier. 32. 39
[r] Mat. 5. 15
Marc. 4. 21
[s] Ecl. 12. 14
Mat. 10. 26
1 Cor. 4. 5
[t] Tais. 20. 3

nach aithnichear, agus nach tig am foll-
ais.
18 Air an aobhar sin thugaibh fainear
cionnus a dh'éisdeas sibh[c]: oir ge b'e
neach aig am bheil, bheirear dha[d]; agus
ge b'e neach aig nach 'eil, bheirear uaith
eadhon an ni sin a shaoilear a bhi aige.
19 An sin thàinig d'a ionnsuidh a
mhàthair agus a bhràithrean[f], agus cha
b'urrainn iad teachd am fagus da leis an
dòmhlas.
20 Agus dh'innseadh dha le *dream
àraidh*, a thubhairt, Tha do mhàthair
agus do bhràithre 'n an seasamh a muigh,
ag iarraidh d'fhaicinn.
21 Agus fhreagair esan agus thubhairt
e riu, Is iad mo mhàthair agus mo bhràith-
rean iadsan a dh'éisdeas ri focal Dhé,
agus a ni e.
22 Agus tharladh air là àraidh[h], gu-n
deachaidh e féin agus a dheisciobuil a
stigh do luing : agus thbhairt e riu, Rach-
amaid thairis gu taobh thall an loch.
Agus chuir iad a mach *o thìr.*
23 Ach a' seòladh dhoibh, thuit codal
airsan : agus thàinig ànradh gaoithe a
nuas air an loch, agus lìonadh iad *le uisge*,
agus bha iad ann an gàbhadh.
24 Agus thàinig iad d'a ionnsuidh, agus
dhùisg iad e[i], ag ràdh, A Mhaighstir, a
Mhaighstir, tha sinn caillte ! An sin
dh'éirich esan, agus chronaich e a' ghaoth,
agus onfha an uisge : agus sguir iad, agus
thàinig fèath ann.
25 Agus thubhairt e riu, C'àit am bheil
'ur creidimh ? agus air dhoibh a bhi fo
eagal, ghabh iad iongantas, ag ràdh r'a
chéile, Ciod a' ghnè dhuine so ? oir tha e
'toirt àithne do na gaothaibh, agus do'n
uisge féin, agus tha iad ùmhal dha.
26 Agus thàinig iad air tìr aig dùthaich
nan Gadaréneach[l], a tha thall fa chomh-
air Ghalile.
27 Agus an uair a chaidh e mach air
tìr, choinnich duine àraidh as a' bhaile e,
anns an robh deamhain ré aimsir fhada,
agus aig nach bitheadh eudach uime,
agus nach fanadh ann an tigh, ach anns
na h-àitibh-adhlaic.
28 An uair a chunnaic e Iosa, ghlaodh
e mach, agus thuit e sìos 'n a làthair,
agus thubhairt e le guth àrd, Ciod e mo
ghnothuch-sa riut, Iosa, a Mhic an Dé
a's ro àirde ? guidheam ort, na pian mi[p].
29 (Oir bha e air toirt àithne do'n
spiorad neòghlan dol a mach as an duine.
Oir bu tric a rug e gu naimhdeil air :
agus cheangladh e le slabhruidhibh, agus
choimheadadh 'an gèimhlibh e ; agus air
briseadh *a* chuibhreach dha, dh'iomain-
eadh e leis an deamhan do'n fhàsach.)
30 Agus dh'fheòraich Iosa dheth, ag
ràdh, Ciod is ainm dhuit ? agus thubhairt
esan, Legion : do bhrìgh gu-n deachaidh
mòran dheamhan a steach ann.
31 Agus ghuidh iad air, gun àithne
'thoirt doibh dol sìos do'n doimhneachd[t].

32 Agus bha treud lìonmhor mhuc an sin, ag ionaltradh air an t-sliabh : agus ghuidh iad air cead a thoirt doibh dol a steach annta. Agus thug e cead doibh.
33 An sin air dol do na deamhnaibh a mach as an duine, chaidh iad anns na mucaibh : agus ruith an treud mhuc gu dian sìos le bruthach do 'n loch, agus thachdadh iad.
34 Agus an uair a chunnaic an dream a bha 'g am biadhadh an ni a rinneadh, theich iad, agus dh'innis iad *e* anns a' bhaile, agus anns an dùthaich.
35 Agus chaidh iadsan a mach a dh'fhaicinn an ni a rinneadh ; agus thàinig iad gu Iosa, agus fhuair iad an duine as an deachaidh na deamhain, 'n a shuidhe aig cosaibh Iosa, air 'éideadh, agus e 'n a chéill : agus ghabh iad eagal.
36 Agus dh'innis an dream a chunnaic e dhoibh, cionnus a shlànuicheadh an duine 's an robh na deamhain.
37 An sin dh'iarr muinntir dùthcha nan Gadaréneach uile airsan imeachd uatha[b]; oir ghlacadh le eagal mòr iad : agus chaidh e 's an luing, agus phill e air ais a rìs.
38 A nis ghuidh an duine as an deachaidh na deamhain air, e féin a bhi maille ris[d]: ach chuir Iosa uaith e, ag ràdh,
39 Pill do d' thigh féin, agus cuir an céill meud nan nithe a rinn Dia dhuit. Agus dh'imich e roimhe, ag innseadh gu follaiseach air feadh a' bhaile uile, meud nan nithe a rinn Iosa dha.
40 Agus tharladh, an uair a phill Iosa air ais, gu-n do ghabh an sluagh *gu toilcach* ris : oir bha iad uile 'g a fheitheamh.
41 Agus, feuch, thàinig duine d'am b'ainm Iairus[f], a bha 'n a uachdaran air an t-sionagog ; agus thuit e aig cosaibh Iosa, agus ghuidh e air gu-n tigeadh e d'a thigh :
42 Do bhrìgh gu-n robh aon-ghin nighinn aige, mu thimchioll dà bhliadhna dheug, agus i 'faotainn a' bhàis. (Ach air dha 'bhi 'g imeachd, bha'n sluagh 'g a theannadh.
43 Agus *thàinig* bean air an robh dòrtadh fola dà bhliadhna dheug, agus a chaith a beathachadh uile ri léighean, agus nach b'urrainn a bhi air a léigheas le neach air bith,
44 Thàinig *ise* air a chùlaobh, agus bhean i ri iomall 'eudaich : agus sguir a dòrtadh fola air ball.
45 Agus thubhairt Iosa, Cò bhean rium ? Air àicheadh do na h-uile, thubhairt Peadar ris, agus iadsan a bha maille ris, A Mhaighstir, tha 'n sluagh 'g ad dhòmhlachadh, agus 'g ad theannadh, agus an abair thu, Cò bhean rium ?
46 Agus thubhairt Iosa, Bhean neach éigin rium : oir mhothaich mi cumhachd[j] a' dol asam.
47 Agus an uair a chunnaic a' bhean nach robh i 'an ain-fhios, thàinig i air chrith, agus a' sleuchdadh dha, chuir i 'n céill da, an làthair an t-sluaigh uile, c'ar son a bhean i ris, agus mar a shlànuicheadh i gu grad.
48 Agus thubhairt esan rithe, A nighean, bitheadh misneach agad : shlànuich do chreidimh thu ; imich ann an sìth.)
49 Am feadh a bha e fathast a' labhairt, thàinig neach o *thigh* Uachdarain an t-sionagoig, ag ràdh ris, Tha do nighean marbh ; na cuir dragh air a' Mhaighstir.
50 Ach an uair a chual' Iosa *so*, fhreagair se e, ag ràdh, Na bitheadh eagal ort : a mhàin creid, agus bithidh i air a slànuchadh.
51 Agus an uair a chaidh e do'n tigh, cha do leig e le neach air bith dol a stigh, ach Peadar, agus Eoin, agus Seumas, agus athair agus màthair na nighinn.
52 Agus bha iad uile a' gul, agus a' deanamh caoidh air a son : ach thubhairt esan, Na guilibh ; cha-n 'eil i marbh, ach 'n a codal[a].
53 Agus rinn iad gàire fanoid ris, do bhrìgh gu-n robh fhios aca gu-n robh i marbh.
54 Agus air dha an cur a mach uile, ghlac e air làimh i, agus ghlaodh e, ag ràdh, A nighean, éirich[c].
55 Agus thàinig a spiorad air ais, agus dh'éirich i air ball ; agus dh'àithn e biadh a thoirt di.
56 Agus ghlac uamhas mòr a pàrantan : ach thug esan àithne dhoibh gun an ni a rinneadh innseadh do neach air bith[e].

CAIB. IX.

1 *Chuir Criosd a mach 'Abstoil a dh'oibreachadh mhìorbhuilean, agus a shearmonachadh.* 7 *Bha togradh aig Herod Criosd fhaicinn.* 17 *Thug Criosd lòn do chùig mìle gu mìorbhuileach,* 22 *dh'innis e 'fhulangas roimh-làimh.* 28 *Atharrachadh a chrutha.*

AGUS ghairm e an dà fhear dheug an ceann a chéile[g], agus thug e cumhachd agus ùghdarras doibh air na h-uile dheamhnaibh, agus a chum euslaintean a leigheas.
2 Agus chuir e mach iad a shearmonachadh rìoghachd Dhé, agus a shlànuchadh nan euslan.
3 Agus thubhairt e riu, Na tugaibh ni air bith leibh chum na slighe[h], bataiche, no màla, no aran, no airgiod ; ni mò bhitheas dà chòta aig gach fear agaibh.
4 Agus ge b'e air bith tigh d'an téid sibh a steach, fanaibh an sin, agus á sin rachaibh a mach.
5 Agus cò air bith iad nach gabh ruibh, air dhuibh dol a mach as a' bhaile sin, crathaibh dhibh eadhon an duslach o 'ur cosaibh mar fhianuis 'n an aghaidh[i].
6 Agus chaidh iadsan a mach, agus ghabh iad troimh na bailtibh, a' searmonachadh an t-soisgeil, agus a' leigheas anns gach àite.

B.C. 31.

[a] Eoin 11. 11, 13
[b] Gnio. 16. 39
[c] caib. 7. 14 Eoin 11. 43
[d] Deut. 10. 20, 21 Salm 116. 12, 16
[e] Mat. 8. 4; 9. 30 Marc. 5. 43
[f] Mat. 9. 18, &c. Marc. 5. 22, &c.
[g] Mat. 10. 1, &c. Marc. 3. 13, &c.
[h] caib. 10. 4, &c. 12. 22
[i] Neh. 5. 13 Gnio. 13. 51; 18. 6
[j] caib. 6. 19 1 Pead. 2. 9

7 Agus chuala Herod an tetrarc na h-uile nithe a rinneadh leis[a]: agus bha e ann an imcheist, do bhrigh gu-n dùbhradh le cuid, gu robh Eoin air éiridh o na mairbh ;

8 Agus le cuid, gu-n d'fhoillsicheadh Elias ; agus le cuid eile, gu robh aon de na seann fhàidhean air éiridh a rìs.

9 Agus thubhairt Herod, Thug mise an ceann a dh'Eoin : ach cò e am fear so mu 'm bheil mi 'cluinntinn a' leithid so de nithibh ? Agus dh'iarr e 'fhaicinn[c].

10 Agus air pilltinn do na h-Abstolaibh, dh'innis iad dha gach ni a rinn iad. Agus thug e leis iad, agus chaidh e fa leth gu àite fàsail, a bhuineadh do'n bhaile d'an goirear Betsaida.

11 Agus an uair a fhuair an sluagh fios *air*, lean iad e : agus ghabh e *d'a ionnsuidh* iad, agus labhair e riu mu thimchioll rìoghachd Dhé, agus leighis e iadsan aig an robh feum air leigheas.

12 Agus an uair a thòisich an là air teireachdainn[e], thàinig an dà fhear dheug, agus thubhairt iad ris, Cuir air falbh an sluagh, chum gu-n téid iad do na bailtibh agus do'n tìr mu'n cuairt, agus gu-n gabh iad tàmh agus gu-m faigh iad biadh ; oir tha sinn an so ann an àite fàsail.

13 Ach thubhairt esan riu, Thugaibh-se dhoibh ni r'a itheadh. Agus thubhairt iadsan, Cha-n 'eil againn tuilleadh na cùig builionnan agus dà iasg : mur téid sinn agus biadh a cheannach do'n t-sluagh so uile.

14 Oir bha iad mu thimchioll cùig mìle fear. Agus thubhairt e r'a dheisciobluibh, Cuiribh 'n an suidhe iad, leth-cheud anns gach cuideachd[h].

15 Agus rinn iad mar sin, agus chuir iad 'n an suidhe iad uile.

16 Agus ghabh e na cùig builionnan agus an dà iasg, agus air dha amharc suas gu nèamh, bheannaich e iad, agus bhris e, agus thug e d'a dheisciobluibh iad gu an cur an làthair an t-sluaigh.

17 Agus dh'ith iad, agus shàsuicheadh iad uile : agus thogadh dà chliabh dheug de bhiadh briste, a bha dh'fhuigheall aca.

18 Agus tharladh, air dha 'bhi ri urnuigh fa leth[k], gu-n robh a dheisciobuil maille ris : agus dh'fheòraich e dhiubh, ag ràdh, Cò tha an sluagh ag ràdh is mise ?

19 Fhreagair iadsan agus thubhairt iad, Eoin Baistidh : ach *tha* cuid *ag ràdh* Elias : agus cuid eile, gu bheil aon de na seann fhàidhean air éiridh a rìs.

20 Thubhairt e riu, Ach cò tha sibhse ag ràdh is mi ? Agus fhreagair Peadar, agus thubhairt e, Criosd Dhé[m].

21 Agus air dha sparradh teann a thoirt doibh, dh'àithn e gun iad a dh'innseadh so do neach sam bith ;

22 Ag ràdh, Gur éigin do Mhac an duine mòran fhulang[o], agus a bhi air a dhiùltadh leis na seanairibh, agus na h-àrd-shagartaibh, agus na sgrìobhaichean, agus a bhi air a chur gu bàs, agus air a thogail suas air an treas là.

23 Agus thubhairt e riu uile, Ma's àill le neach air bith teachd a'm' dhéigh-sa, àicheadhadh se e féin, agus togadh e a chrann-ceusaidh gach là, agus leanadh e mise[b].

24 Oir ge b'e neach le'm b'àill 'anam a thèarnadh, caillidh se e : ach ge b'e neach a chailleas 'anam air mo sgàth-sa, saoraidh esan e.

25 Oir ciod e an tairbhe do dhuine, ged chosnadh e an saoghal gu h-iomlan, agus e féin a chall, no 'bhi air a sgrios ?

26 Oir ge b'e neach a ghabhas nàire dhiom-sa agus de m' bhriathraibh[d], gabhaidh Mac an duine nàire dheth-san, an uair a thig e 'n a ghlòir féin, agus *'an glòir* 'Athar, agus nan aingle naomha.

27 Ach tha mise ag ràdh ruibh gu fìrinneach, gu bheil cuid 'n an seasamh an so, nach blais bàs, gus am faic iad rìoghachd Dhé[f].

28 Agus tharladh, mu thimchioll ochd làithean an déigh nam briathra so, gu-n d' thug e leis Peadar, agus Eoin, agus Seumas, agus gu-n deachaidh e suas gu beinn a dheanamh urnuigh[g].

29 Agus an uair a bha e ri urnuigh, bha dreach a ghnùise air atharrachadh, agus rinneadh 'eudach geal agus dealrach.

30 Agus, feuch, bha dithis fhear a' còmhradh ris, eadhon Maois agus Elias,

31 A nochdadh ann an glòir, agus a bha 'labhairt m'a bhàs, a bha esan gu choimhlionadh ann an Ierusalem.

32 Ach bha Peadar, agus iadsan a bha maille ris, trom 'n an codal[i]: agus an uair a dhùisg iad, chunnaic iad a ghlòir, agus an dithis fhear a bha 'n an seasamh maille ris.

33 Agus an uair a bha iadsan a' dealachadh ris, thubhairt Peadar ri Iosa, A Mhaighstir, is maith dhuinne 'bhi an so[j]; agus deanamaid tri pàilliunan, aon duitsa, agus aon do Mhaois, agus aon do Elias ; gun fhios aige ciod a bha e ag ràdh.

34 Am feadh a bha e ag ràdh so, thàinig neul, agus chuir e sgàile orra : agus ghabh iad eagal an uair a bha iad a' dol a stigh 's an neul.

35 Agus thàinig guth as an neul, ag ràdh, Is e so mo Mhac gràdhach-sa[l]; éisdibh ris.

36 Agus an uair a rinneadh an guth so, fhuaradh Iosa 'n a aonar : agus dh'fhan iadsan 'n an tosd, agus cha d'innis iad do neach air bith, anns na làithibh sin, aon ni de na chunnaic iad.

37 Agus tharladh, an là 'n a dhéigh sin[n], an uair a thàinig iad a nuas o'n bheinn, gu-n do thachair sluagh mòr air.

38 Agus, feuch, ghlaodh duine àraidh de'n t-sluagh, ag ràdh, A Mhaighstir, tha mi a' guidhe ort, amhairc air mo mhac, oir is e m'aon duine-cloinne e.

B.C. 32.

[a] Mat. 14. 1, &c. Marc. 6. 14, &c.
[b] Mat. 10. 38; 16. 24; Marc. 8. 34; Ròm. 8. 13; Col. 3. 5
[c] caib. 23. 8
[d] Mat. 10. 33; Marc. 8. 38; 2 Tim. 2. 12
[e] Mat. 14. 15, &c. Marc. 6. 35, &c. Eoin 6. 5
[f] Mat. 16. 28; Marc. 9. 1
[g] Mat. 17. 1, &c. Marc. 9. 2, &c.
[h] 1 Cor. 14. 40
[i] Dan. 8. 18; 10. 9
[j] Salm 27. 4; 73. 28
[k] Mat. 16. 13, &c. Marc. 8. 27, &c.
[l] Mat. 3. 17; 2 Pead. 1. 17, 18
[m] Eoin 6. 69
[n] Mat. 17. 14, &c. Marc. 9. 17, &c.
[o] Mat. 16. 21; 17. 22

39 Agus, feuch, tha spiorad a' breith air, agus tha e gu h-obann ag éigheach; agus tha e 'g a tharruing as a chéile, air chor as gu bheil e 'cur cobhair a mach, agus an déigh a chomh-bhruthadh is gann a dh'fhàgas se e.

40 Agus ghuidh mi air do dheisciobluibh gu-n cuireadh iad a mach e, agus cha b'urrainn iad.

41 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e, O ghinealaich mhi-chreidich[c] agus fhiair[d], cia fhad a bhitheas mi maille ruibh, agus a dh'fhuilgeas mi sibh? Thoir an so do mhac.

42 Agus am feadh a bha e fathast a' teachd, thilg an deamhan sìos e, agus reub se *e*: agus chronaich Iosa an spiorad neòghlan, agus shlànuich e an leanabh, agus thug e d'a athair e.

43 Agus ghabh iad uamhas uile ri mòr chumhachd Dhé. Ach air dhoibh uile 'bhi 'gabhail iongantais ris na h-uile nithibh a rinn Iosa, thubhairt e r'a dheisciobluibh,

44 Taisgibh na briathra so ann 'ur cluasaibh: oir tha Mac an duine gu bhi air a thoirt thairis do làmhan dhaoine[f].

45 Ach cha do thuig iadsan an còmhradh so[g], agus bha e folaichte uatha air chor as nach b'aithne dhoibh e: agus bha eagal orra ceisd a chur air mu thimchioll a' chòmhraidh so.

46 An sin dh'éirich deasboireachd eatorra, cò aca bu mhò a bhitheadh[h].

47 Agus air do Iosa smuaintean an cridhe fhaicinn, ghabh e leanabh, agus chuir e làimh ris féin e,

48 Agus thubhairt e riu, Ge b'e 'ghabhas ris an leanabh so ann am ainm-sa[i], tha e a' gabhail rium-sa: agus ge b'e neach a ghabhas rium-sa, tha e 'gabhail ris an ti a chuir uaith mi: oir an neach a's lugha 'n 'ur measg-se uile, bithidh esan mòr[k].

49 Agus fhreagair Eoin, agus thubhairt e, A Mhaighstir, chunnaic sinne duine àraidh a' tilgeadh mach dheamhan a' d'ainm-sa[m]; agus bhac sinn e, a chionn nach 'eil e 'g ar leantuinn-ne.

50 Agus thubhairt Iosa ris, Na bacaibh e: oir ge b'e nach 'eil 'n ar n-aghaidh, tha e leinn[n].

51 A nis, an uair a choimhlionadh làithean a ghabhail suas[q], shuidhich e a ghnùis chum dol gu Ierusalem;

52 Agus chuir e teachdairean roimh a ghnùis: agus dh'imich iad, agus chaidh iad a steach do bhaile leis na Samaritanaich[s], a dh'ulluchadh air a shon-san.

53 Agus cha do ghabh iadsan ris, a chionn gu robh 'aghaidh mar gu-m bitheadh e 'dol gu Ierusalem.

54 Agus an uair a chunnaic a dheisciobuil Seumas agus Eoin so, thubhairt iad, A Thighearn', an àill leat gu-n abramaid teine a theachd a nuas o nèamh, agus an losgadh, eadhon mar a rinn Elias[t]?

55 Ach thionndaidh esan agus chronaich e iad, agus thubhairt e, Cha-n 'eil fhios agaibh ciod a' ghnè spioraid d'am bheil sibh:

56 Oir cha d' thàinig Mac an duine a sgrios anama dhaoine[a], ach g'an tèarnadh. Agus chaidh iad gu baile eile.

57 Agus tharladh, an uair a bha iad ag imeachd air an t-slighe, gu-n dubhairt duine àraidh ris, A Thighearna, leanaidh mise thu ge b'e àit' an téid thu[b].

58 Agus thubhairt Iosa ris, Tha tuill aig na sionnaich, agus nid aig eunlaith an athair; ach cha-n 'eil àit' aig Mac an duine anns an cuir e a cheann fodha.

59 Ach thubhairt e ri duine eile, Lean mise: ach thubhairt esan, A Thighearna, leig dhomh dol air tùs agus m'athair adhlac.

60 Ach thubhairt Iosa ris, Leig leis na mairbh am mairbh féin adhlac; ach imich thusa agus searmonaich rìoghachd Dhé.

61 Agus thubhairt neach eile mar an ceudna, A Thighearna, leanaidh mise thu: ach leig dhomh air tùs mo chead a ghabhail diubhsan a tha aig mo thigh[e].

62 Ach thubhairt Iosa ris, Cha-n 'eil neach air bith, a chuireas a làmh ris a' chrann-araidh, agus a sheallas 'n a dhéigh, iomchuidh air son rìoghachd Dhé.

CAIB. X.

1 *Chuir Criosd a mach deich agus tri fichead deisciobul a shearmonachadh;* 17 *dh'iarr e orra 'bhi iriosal, agus dh'innis e dhoibh ciod e an ni anns am buineadh dhoibh gairdeachas a dheanamh.* 41 *Chronaich e Marta.*

AN déigh nan nithe sin, dh'orduich an Tighearna mar an ceudna deichnear agus tri fichead eile[j], agus chuir e a lìon dithis agus dithis roimh a ghnùis iad, do gach baile, agus àit', gus an robh e féin gu teachd.

2 Air an aobhar sin thubhairt e riu, *Tha* am fogharadh gu fìrinneach mòr[l], ach *tha* an luchd-oibre tearc: guidhibh uime sin air Tighearn' an fhogharaidh, luchd-oibre 'chur a mach chum 'fhogharaidh féin.

3 Imichibh: feuch, tha mise 'g 'ur cur a mach mar uain am measg mhadadh-alluidh[o].

4 Na giùlainibh sporan, no màla[p], no brògan; agus na beannaichibh do neach air bith 's an t-slighe[r].

5 Agus ge b'e tigh d'an téid sibh a steach, abraibh air tùs, Sìth do'n tigh so.

6 Agus ma bhitheas mac na sìthe an sin gabhaidh 'ur sìth còmhnuidh air: ach mur bi, pillidh *'ur sìth* do 'ur n-ionnsuidh féin a rìs.

7 Agus fanaibh anns an tigh sin, ag itheadh agus ag òl nan nithe a bheirear dhuibh: oir is airidh am fear-oibre air a thuarasdal. Na rachaibh o thigh gu tigh.

8 Agus ge b'e baile d'an téid sibh a steach, agus anns an gabh iad ruibh,

B.C. 32.

[a] Eoin 3. 17; 12. 47
[b] Mat. 8. 19, &c.
[c] Eabh. 4. 2
[d] Deut. 32. 5; Salm 78. 8
[e] 1 Ri. 19. 20
[f] Mat. 17. 22; 2 Sam. 24. 14
[g] caib. 2. 30; 18. 34; Marc. 9. 32
[h] Mat. 18. 1, &c.; Marc. 9. 34, &c.
[i] Mat. 10. 40; Eoin 12. 44; 13. 20
[j] Mat. 10. 1, &c.; Marc. 6. 7, &c.
[k] caib. 14. 11; Mat. 23. 11, 12
[l] Mat. 9. 37; Eoin 4. 35
[m] Air. 11. 27-29
[n] caib. 16. 13; Mat. 12. 30
[o] Mat. 10. 16
[p] caib. 9. 3, &c.
[q] Marc. 16. 19; Gnio. 1. 2
[r] Gen. 24. 33, 56; 2 Ri. 4. 29; Gnà. 4. 25
[s] Eoin 4. 4
[t] 2 Ri. 1. 10, 12

ithibh na nithe sin a chuireas iad 'n 'ur làthair[a]:

9 Agus leighisibh a' mhuinntir a tha euslan ann, agus abraibh riu, Tha rìoghachd Dhé air teachd am fagus duibh[b].

10 Ach ge b'e baile d'an teid sibh a steach, agus nach gabh iad ruibh, air dhuibh dol a mach air a shràidibh, abraibh,

11 Eadhon duslach 'ur baile a lean ruinn, tha sinn a' glanadh dhinn 'n 'ur n-aghaidh-se[d]; gidheadh, bitheadh fhios so agaibh gu-n do dhruid rìoghachd Dhé ruibh.

12 Ach tha mise ag ràdh ruibh, gur so-iomchaire a bhitheas e do Shodom 's an là ud, na do'n bhaile sin[e].

13 Is an-aoibhinn duit, a Chorasin! is an-aoibhinn duit, a Bhetsaida! oir nam bitheadh na h-oibre cumhachdach a rinneadh annaibh-se air an deanamh ann an Tìorus agus ann an Sidon, is fad o'n a dheanadh iad aithreachas[f], 'n an suidhe ann an sac-eudach agus ann an luaithre.

14 Ach bithidh e na's so-iomchaire do Thìorus agus do Shidon anns a' bhreitheanas, na dhuibh-se.

15 Agus thusa, a Chapernaum, a tha air d'àrdachadh gu nèamh[j], tilgear sìos gu ifrinn thu[k].

16 Esan a dh'éisdeas ruibhse, éisdidh e rium-sa: agus esan a dhiùltas sibhse[l], tha e 'g am dhiùltadh-sa: agus an neach a dhiùltas mise, tha e a' diùltadh an ti a chuir uaith mi[n].

17 Agus phill an deichnear agus an tri fichead le gairdeachas, ag ràdh, a Thighearna, tha na deamhain féin fo smachd againne troimh d'ainm-sa.

18 Agus thubhairt e riu, Chunnaic mi Satan, mar dhealanach, a' tuiteam o nèamh[o].

19 Feuch, tha mi 'toirt dhuibh cumhachd saltairt air nathraichibh[q], agus air scorpionaibh, agus air uile neart an nàmhaid; agus cha ghoirtich ni air bith air aon dòigh sibh.

20 Gidheadh na deanaibh gairdeachas air son gu bheil na spioraid fo 'ur smachd; ach deanaibh gairdeachas air son gu bheil 'ur n-ainmean sgrìobhta anns na nèamhan[s].

21 Anns an uair sin féin rinn Iosa gairdeachas 'n a spiorad[t], agus thubhairt e, Tha mi 'toirt buidheachais duit, O Athair, a Thighearna nèimh agus na talmhainn, air son gu-n d'fholaich thu na nithe sin o *dhaoinibh* glice agus tuigseach, agus gu-n d'fhoillsich thu iad do naoidheanaibh: seadh, Athair, oir is ann mar sin bu toil leatsa.

22 Tha na h-uile nithe air an tabhairt domh-sa le m'Athair[u]: agus cha-n aithne do neach air bith cò e am Mac, ach do'n Athair; no cò e an t-Athair ach do'n Mhac[w], agus an neach d'an àill leis a' Mhac 'fhoillseachadh.

B.C. 32.

[a] 1 Cor. 10. 27
[b] Mat. 3. 2
[c] 1 Pead. 1. 10
[d] caib. 9. 5
[e] Mat. 10. 15; Marc. 6. 11
[f] Ese. 3. 6
[g] Deut. 6. 5; Lebh. 19. 18
[h] Lebh. 18. 5; Neh. 9. 29; Ese. 20. 11, 21; Ròm. 10. 5; Gal. 3. 12
[i] caib. 16. 15; Iob 32. 2; Ròm. 4. 2; Gal. 3. 11; Seum. 2. 24
[j] Isa. 14. 13-15; Ier. 51. 53
[k] Ese. 26. 20; 31. 18
[l] Gnio. 5. 4
[m] Ios. 16. 1
[n] Eoin 5. 23
[o] Tais. 12. 8, 9
[p] Salm 109. 25; Seum. 2. 13-16
[q] Marc. 16. 18; Gnio. 28. 5
[r] Eoin 4. 9
[s] Ecs. 32. 32; Salm 69. 28; Isa. 4. 3; Dan. 12. 1; Phil. 4. 3; Eabh. 12. 23; Tais. 13. 8; 20. 12; 21. 27
[t] Mat. 11. 25-27
[u] Mat. 28. 18; Eoin 3. 35
[v] Hos. 6. 6; Mic. 6. 8
[w] Eoin 1. 18; 6. 46

23 Agus air tionndadh r'a dheisciobluibh, thubhairt e riu 'an uaignidheas, Is beannaichte na sùilean a chì na nithe 'tha sibhse a' faicinn:

24 Oir tha mi ag ràdh ruibh, Gu-m b' iomadh fàidh[c] agus rìgh, le 'm bu mhiann na nithe fhaicinn a tha sibhse a' faicinn, agus nach fac' *iad*; agus na nithe a chluinntinn, a tha sibhse a' cluinntinn, agus nach cual' *iad*.

25 Agus, feuch, sheas fear-lagha àraidh suas, 'g a dhearbhadh, agus ag ràdh, A Mhaighstir, ciod a ni mi chum gu-n sealbhaich mi a' bheatha mhaireannach?

26 Agus thubhairt e ris, Ciod tha sgrìobhta 's an lagh? cionnus a leughas tu?

27 Agus a' freagairt dasan, thubhairt e, Gràdhaichidh tu an Tighearna do Dhia le d'uile chridhe, agus le d'uile anam, agus le d'uile neart, agus le d'uile inntinn; agus do choimhearsnach mar thu féin[g].

28 Agus thubhairt esan ris, Is ceart a fhreagair thu: dean-sa so, agus bithidh tu beò[h].

29 Ach air dhasan toil a bhi aige e féin fhìreanachadh[i], thubhairt e ri Iosa, Agus cò e mo choimhearsnach?

30 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt e, Chaidh duine àraidh sìos o Ierusalem gu Iericho[m], agus thuit e am measg luchd-reubainn, agus air dhoibh a rùsgadh, agus a lotadh, dh'imich iad rompa, air dhoibh esan fhàgail leth-mharbh.

31 Agus tharladh, gu-n d'imich sagart àraidh sìos air an t-slighe sin: agus an uair a chunnaic se e, ghabh e seachad air an taobh eile.

32 Agus mar an ceudna, air do Lebhitheach a bhi dlùth do'n ionad sin, thàinig e agus dh'amhairc e *air*, agus ghabh e seachad air an taobh eile[p].

33 Ach air do Shamaritanach àraidh 'bhi 'gabhail an rathaid[r], thàinig e far an robh esan: agus an uair a chunnaic se e, ghabh e truas mòr *deth*,

34 Agus thàinig e d'a ionnsuidh, agus cheangail e suas a chreuchdan, a' dortadh olaidh agus fiona annta, agus chuir e air 'ainmhidh féin e, agus thug e gu tigh-òsda e, agus ghabh e cùram dheth.

35 Agus air an là màireach, an uair a dh'fhalbh e, thug e mach dà pheghinn *Ròmanach*, agus thug e do fhear an tigh-òsda *iad*, agus thubhairt e ris, Gabh cùram dheth; agus ge b'e ni tuilleadh a chaitheas tu, an tràth philleas mise air m'ais, dìolaidh mi dhuit e.

36 Cò a nis de'n triuir so, a shaoileas tu, a bu choimhearsnach dhasan a thuit am measg an luchd-reubainn?

37 Agus thubhairt easan, An ti a rinn tròcair air[v]. An sin thubhairt Iosa ris, Imich thusa, agus dean mar an ceudna.

38 Agus ag imeachd dhoibh, chaidh e steach do bhaile àraidh; agus ghabh

bean àraidh, d'am b'ainm Marta[a], d'a tigh féin e.

39 Agus bha piuthar aice d'an goirteadh Muire, a shuidh aig cosaibh Iosa[b], agus a bha 'g éisdeachd 'fhocail.

40 Ach bha Marta air a ro chùradh[c] le mòran frithealaidh, agus air seasamh dhi 'n a làthair thubhairt i, A Thighearna, nach 'eil suim agad gu-n d'fhàg mo phiuthar mise a'm' aonar ri frithealadh? uime sin abair rithe cuideachadh leam.

41 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt e rithe, a Mharta, a Mharta, tha thusa làn cùraim, agus dragha mu thimchioll mòran nithe:

42 Ach tha aon ni feumail[d]. Agus rinn Muire roghainn de'n chuid mhaith sin, nach toirear uaipe.

CAIB. XI.

1 *Theagaisg Criosd d'a dheisciobluibh urnuigh a dheanamh gu bitheanta.* 14 *Thilg e mach deamhan a bha balbh, agus chronaich e na Phairisich air son an toibheim.* 28 *Nochd e cò iad a tha beannaichte.*

AGUS tharladh air dha 'bhi ann an ionad àraidh ri urnuigh, 'n uair a sguir e, gu-n dubhairt neach àraidh d'a dheisciobluibh ris, A Thighearna, teagaisg dhuinne urnuigh a dheanamh, mar a theagaisg Eoin d'a dheisciobluibh féin.

2 Agus thubhairt e riu, 'N uair a ni sibh urnuigh, abraibh, Ar n-Athair a ta air nèamh[i], Gu naomhaichear d'ainm. Thigeadh do rìoghachd. Deanar do thoil, mar air nèamh, gu ma h-amhluidh sin air thalamh.

3 Thoir dhuinn o là gu là ar n-aran lathail.

4 Agus maith dhuinn ar peacaidhean[j]: oir tha sinne féin a' maitheadh do gach aon air am bheil fiachan againn. Agus na leig ann am buaireadh sinn[l], ach saor sinn o'n olc[m].

5 Agus thubhairt e riu, Cò agaibh-se aig am bi caraid, agus a théid d'a ionnsuidh air mheadhon-oidhche, agus a their ris, A charaid, thoir dhomh tri builionnan 'an iasachd;

6 Oir thàinig caraid dhomh a m'ionnsuidh as a shlighe, agus cha-n 'eil ni agam a chuireas mi 'n a làthair?

7 Agus gu-m freagair esan o'n taobh a stigh agus gu-n abair e, Na cuir dragh orm: tha an dorus a nis air a dhùnadh, agus tha mo chlann maille rium 's an leabaidh; cha-n fhaigh mi éirigh agus *an* toirt duit.

8 Tha mi ag ràdh ruibh, Ged nach éirich e agus nach toir e dha, air son gur e a charaid e; gidheadh air son a liosdachd[q], éiridh e agus bheir e dha 'mheud as a tha dh'uireasbhuidh air.

9 Agus tha mise ag ràdh ruibh, Iarraibh[r], agus bheirear dhuibh: siribh, agus gheibh sibh; buailibh *an dorus*, agus fosgailear dhuibh.

10 Oir gach neach a dh'iarras, glacaidh e: agus an ti a shireas, gheibh e: agus do'n ti a bhuaileas, fosgailear.

11 Ma dh'iarras mac aran air aon neach agaibh-se a tha 'n a athair, an toir e dha clach? no ma *dh'iarras e* iasg, an toir e nathair dha 'an àit' éisg?

12 No ma dh'iarras e ubh, an toir e scorpion da?

13 Air an aobhar sin, ma's aithne dhuibh-se a tha olc, tiodhlacan maithe a thoirt do 'ur cloinn, nach mòr is mò na sin a bheir 'ur n-Athair nèamhaidh an Spiorad Naomh dhoibh-san a dh'iarras air e?

14 Agus bha e 'tilgeadh a mach deamhain[e], agus bha e balbh. Agus air dol do'n deamhan a mach, labhair am balbhan; agus ghabh an sluagh iongantas.

15 Ach thubhairt cuid diubh, Is ann troimh Bheelsebub ceannard nan deamhan a tha e 'tilgeadh mach dheamhan.

16 Agus dh'iarr dream eile dhiubh, 'g a dhearbhadh, comharadh air o nèamh[f].

17 Ach air dhasan an smuaintean a thuigsinn[g], thubhairt e riu, Gach rìoghachd a tha roinnte 'n a h-aghaidh féin[h], fàsaichear i; agus gach tigh *a tha roinnte* 'n a aghaidh féin, tuitidh e.

18 Agus ma tha Satan mar an ceudna air a roinn 'n a aghaidh féin, cionnus a sheasas a rìoghachd? oir tha sibhse ag ràdh, gu bheil mise troimh Bheelsebub a' tilgeadh a mach dheamhan.

19 Agus ma 's ann troimh Bheelsebub a tha mise a' tilgeadh mach dheamhan, cò e troimh am bheil 'ur clann-se 'g an tilgeadh a mach? uime sin bithidh iadsan 'n am breitheamhnaibh oirbh.

20 Ach ma 's ann le meur Dhé a tha mise a' tilgeadh mach dheamhan[k], tha rìoghachd Dhé, gun teagamh, air teachd oirbhse.

21 'N uair a ghleidheas duine làidir fo armaibh a thalla féin, tha na bhuineas da ann an sìth:

22 Ach an uair a thig duine a's treise na e[n], agus a bheir e buaidh air, bheir e uaith 'armachd uile anns an robh a dhòigh, agus roinnidh e a' chreach.

23 An neach nach 'eil leam-sa, tha e a'm' aghaidh[o]; agus an neach nach 'eil a' cruinneachadh leam, tha e a' sgapadh.

24 'N uair a théid an spiorad neòghlan a mach á duine[p], imichidh e troimh ionadaibh tiorma, ag iarraidh foise: agus an uair nach faigh e sin, their e, Pillidh mi dh'ionnsuidh mo thighe as an d' thàinig mi.

25 Agus air dha teachd, gheibh se e air a sguabadh agus air a dheanamh maiseach.

26 An sin imichidh e, agus bheir e leis seachd spioraid eile a's miosa na e féin: agus air dhoibh dol a steach, gabhaidh iad còmhnuidh an sin: agus bithidh

B.C. 33.

[a] Eoin 11. 1; 12. 2, 3
[b] caib. 8. 35; Gnio. 22. 3
[c] Mat. 6. 25-34; Phil. 4. 6
[d] Salm 27. 4; 73. 25; Ecl. 12. 13; Marc. 8. 36; 1 Cor. 13. 3
[e] Mat. 9. 32; 12. 22, &c.
[f] Mat. 12. 38; 10. 1
[g] Eoin 2. 25
[h] Mat. 12. 25; Marc. 3. 24
[i] Isa. 64. 8; Mat. 6. 9-15; Gal. 4. 6
[j] Mat. 18. 21-35
[k] Ecs. 8. 19
[l] 1 Cor. 10. 13; Tais. 3. 10
[m] Eoin 17. 15
[n] Isa. 49. 24; 53. 12; Col. 2. 15
[o] Mat. 12. 30
[p] Mat. 12. 43-45
[q] caib. 18. 1-5; Mat. 15. 22-28
[r] Mat. 7. 7; Eoin 15. 7; Seum. 1. 5; 1 Eoin 3. 22

crìoch an duine sin na's miosa na a thòis-
each[a].
27 Agus an uair a bha e 'labhairt nan
nithe so, thog bean àraidh de'n t-sluagh
a guth, agus thubhairt i ris, Is beannaichte
a' bhrù a ghiùlain thu[b], agus na cìochan
a dheoghail thu.
28 Ach thubhairt esan, Is mò gur beann-
aichte iadsan a dh'éisdeas ri focal Dhé,
agus a choimheadas e[d].
29 Agus an uair a chruinnich an sluagh
gu tiugh *d'a ionnsuidh*, thòisich e air a
ràdh, Is droch ghinealach so: tha iad ag
iarraidh comharaidh; agus cha toirear
comharadh dhoibh, ach comharadh Ionais
an fhàidh[f].
30 Oir mar a bha Ionas 'n a chomhar-
adh do mhuinntir Ninebheh, is ann mar
sin mar an ceudna bhitheas Mac an duine
do'n ghinealach so.
31 Eiridh ban-righinn na h-àirde deas[g]
suas anns a' bhreitheanas maille ri daoin-
ibh a' ghinealaich so, agus ditidh i iad:
oir thàinig ise o iomallaibh na talmhainn,
a dh'éisdeachd ri gliocas Sholaimh; agus,
feuch, *tha* na's mò na Solamh an so.
32 Eiridh muinntir Ninebheh suas anns
a' bhreitheanas maille ris a' ghinealach
so, agus dìtidh iad e: oir rinn iadsan aith-
reachas le searmoin Ionais[i]; agus, feuch,
tha na's mò na Ionas an so.
33 Cha-n 'eil neach sam bith, air dha
coinneal a lasadh[k], a chuireas am folach i,
no fo shoitheach; ach ann an coinnleir,
a chum gu-m faic an dream a thig a stigh
an solus.
34 Is i an t-sùil solus a' chuirp[l]: uime
sin an uair a bhitheas do shùil glan, bith-
idh do chorp uile làn soluis: ach an uair
a bhitheas *do shùil* olc, bithidh do chorp
mar an ceudna dorcha.
35 Uime sin thoir an aire, nach bi an
solus a tha annad 'n a dhorchadas.
36 Air an aobhar sin, ma bhitheas do
chorp uile soillseach, gun chuid sam bith
dheth dorcha, bithidh e soillseach gu
h-iomlan, mar an uair a shoillsicheas
coinneal thu le a dealradh.
37 Agus a' labhairt dhasan, dh'iarr
Phairiseach àraidh air a dhinneir a ghabh-
ail maille ris: agus chaidh e stigh, agus
shuidh e chum bìdh.
38 Agus an uair a chunnaic am Phairis-
each *sin*[q], b'ioghnadh leis nach d'ionnlaid
se e féin roimh a dhinneir.
39 Agus thubhairt an Tighearna ris,
A nis, Phairiseacha, glanaidh sibhse an
taobh a muigh de'n chupan agus de'n
mhèis[r]: ach tha 'n taobh a stigh dhibh
làn reubainn agus aingidheachd[s].
40 Amadana, an ti a rinn an ni a tha 'n
taobh a muigh, nach do rinn e an ni a tha
'n taobh a stigh mar an ceudna?
41 Ach thugaibh uaibh déirce de na
nithibh a tha agaibh[t]: agus, feuch, tha
na h-uile nithe glan duibh.
42 Ach is an-aoibhinn duibh, Phairis-
eacha: oir tha sibh a' toirt deachaimh
á mionnt, agus á rù, agus as gach uile
ghnè luibhean, agus a' gabhail thairis air
breitheanas agus air gràdh Dhé: bu chòir
dhuibh iad so a dheanamh, agus gun iad
sud fhàgail gun deanamh.
43 Is an-aoibhinn duibh, Phairiseacha[c]:
oir is ionmhuinn leibh na ceud àiteacha-
suidhe anns na sionagogaibh, agus fàilte
fhaotainn air na margaidhean.
44 Is an-aoibhinn duibh, a sgrìobhaich-
ean agus Phairiseacha, a chealgairean:
oir tha sibh mar uaighean nach faicear[e],
agus do nach toir na daoine a tha 'g im-
eachd thairis orra an aire.
45 Agus fhreagair duine àraidh de'n
luchd-lagha, agus thubhairt e ris, A
Mhaighstir, le so a labhairt, tha thu 'toirt
maslaidh dhuinne mar an ceudna.
46 Agus thubhairt esan, Is an-aoibhinn
dhuibh-se mar an ceudna, a luchd-lagha:
oir tha sibh a' cur uallaichean troma, do-
ghiùlan air daoinibh[h], agus cha bhean sibh
féin ris na h-uallaichibh le aon de 'ur
meuraibh.
47 Is an-aoibhinn duibh: oir tha sibh a'
togail àitean-adhlaic nam fàidhean, agus
is iad 'ur n-aithrichean a mharbh iad.
48 Gu deimhin tha sibh a' toirt fianuis
gu bheil sibh ag aontachadh le gniomhar-
aibh 'ur n-aithrichean[j]: oir mharbh iad-
san gu deimhin iad, agus tha sibhse a'
togail an àitean-adhlaic.
49 Air an aobhar sin thubhairt gliocas
Dhé, Cuiridh mise fàidhean, agus abstoil
d'an ionnsuidh, agus *cuid* diubh marbh-
aidh iad, agus *cuid eile* geur-leanaidh iad:
50 Chum gu-n agrar air a' ghinealach
so fuil nam fàidhean uile a dhòirteadh o
thoiseach an domhain;
51 O fhuil Abeil[m] gu fuil Shachariais[n],
a chaidh a mhilleadh eadar an altair agus
an teampull: gu deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, gu-n agrar i air a' ghinealach so[o].
52 Is an-aoibhinn duibh, a luchd-lagha:
oir thug sibh air falbh iuchair an eòlais[p]:
cha deachaidh sibh féin a steach, agus an
dream a bha 'dol a steach, bhac sibh iad.
53 Agus an uair a bha e 'labhairt nan
nithe so riu, thòisich na sgrìobhaichean
agus na Phairisich air a chur thuige gu
dian, agus a tharruing gu labhairt air
mòran de nithibh;
54 A' deanamh feall-aire air, agus ag
iarraidh ni éigin a ghlacadh as a bheul,
chum gu-m bitheadh cùis-dhìtidh aca 'n a
aghaidh.

B.C. 33.
[a] Eoin 5. 14; 2 Pead. 2. 20
[b] caib. 1. 28, 48
[c] Mat. 23. 6; Marc. 12. 38
[d] Eoin 13. 17; Seum. 1. 22-25
[e] Salm 5. 9
[f] Mat. 12. 40, &c.; Ion. 1. 17; 2. 10
[g] 1 Ri. 10. 1, &c.
[h] Isa. 58. 6
[i] Ion. 3. 5, 10
[j] Ese. 18. 19
[k] Mat. 5. 15; Marc. 4. 21
[l] Marc. 6. 22, 23
[m] Gen. 4. 8
[n] 2 Each. 24. 20
[o] Ecs. 20. 5; Ier. 51. 56
[p] Mal. 2. 7
[q] Marc. 7. 3
[r] Mat. 23. 25
[s] Tit. 1. 15
[t] caib. 12. 33; Isa. 58. 7
[u] Mat. 16. 6, &c.; Marc. 9. 15, &c.

CAIB. XII.

1 *Shearmonaich Criosd d'a dheisciobluibh iad a sheachnadh céilg, agus geilt ann an cur a theagaisg an céill.* 13 *Rabhadh do'n t-sluagh a bhi air am faicill an aghaidh sannt.* 22 *Cha-n fheud sinn a bhi ro chùramach mu nithibh talmhaidh.*

ANNS an àm sin[u], an uair a bha sluagh
gun àireamh air cruinneachadh,
ionnus gu robh iad a' saltairt air a chéile,

thòisich e air a ràdh r'a dheisciobluibh
féin, Roimh gach ni bithibh air 'ur faicill
o thaois ghoirt nam Phairiseach, eadhon
cealgaireachd.
2 Oir cha-n 'eil ni air bith folaichte,
nach foillsichear[a]: no uaigneach, air
nach faighear fios.
3 Air an aobhar sin ge b'e ni a labhair
sibh 's an dorchadas, cluinnear e 's an
t-solus: agus an ni a labhair sibh 's a'
chluais ann an seòmraichibh uaigneach,
éighear e air mullach nan tighean.
4 Agus tha mi ag ràdh ruibhse, mo
chàirde, Na bitheadh eagal oirbh roimh
an mhuinntir sin a mharbhas an corp[d],
agus 'n a dhéigh sin aig nach 'eil ni tuill-
eadh a dh'fheudas iad a dheanamh.
5 Ach nochdaidh mi dhuibh cò e roimh
an còir dhuibh eagal a bhi oirbh: Bith-
eadh eagal an Ti ud oirbh, aig am bheil
cumhachd, an déigh neach a mharbhadh,
a thilgeadh do ifrinn; seadh, tha mi
ag ràdh ruibh, Bitheadh eagal an Ti so
oirbh.
6 Nach 'eil cùig gealbhoinn air an
reic air dhà fheoirling, agus cha-n 'eil
aon diubh air dhearmad 'am fianuis
Dhé[g]?
7 Ach tha eadhon fuilteinean 'ur cinn
uile air an àireamh. Uime sin na bith-
eadh eagal oirbh: is fèarr sibhse na
mòran ghealbhonn.
8 Agus tha mise ag ràdh ruibh, Ge b'e
neach a dh'aidicheas mise 'am fianuis
dhaoine[j], aidichidh Mac an duine esan
mar an ceudna an làthair aingle Dhé.
9 Ach ge b' e neach a dh'àicheadhas
mise 'am fianuis dhaoine[k], àicheadhar
esan 'am fianuis aingle Dhé.
10 Agus ge b'e neach a labhras focal an
aghaidh Mhic an duine[l], maithear dha e:
ach do'n ti a labhras toibheum an aghaidh
an Spioraid Naoimh, cha toirear maith-
eanas.
11 Agus an uair a bheir iad sibh chum
nan sionagog[m], agus nan uachdaran, agus
nan daoine cumhachdach, na bitheadh e
'n a ro chùram oirbh cionnus no ciod a
fhreagras sibh, no ciod a their sibh:
12 Oir teagaisgidh an Spiorad Naomh
dhuibh, anns an uair sin féin, na nithe
a's còir dhuibh a ràdh[o].
13 Agus thubhairt neach àraidh de'n
t-sluagh ris, A Mhaighstir, abair ri m'
bhràthair an oighreachd a roinn rium[p].
14 Agus thubhairt e ris, A dhuine, cò
chuir mise a'm' bhreitheamh, no a'm'
fhear-roinn os 'ur ceann?
15 Agus thubhairt e riu, Thugaibh an
aire, agus gleidhibh sibh féin o shannt[s]:
oir cha-n ann 'am mòr-phailteas nan nithe
a tha e 'sealbhachadh a tha beatha an
duine.
16 Agus labhair e cosamhlachd riu,
ag ràdh, Thug fearann duine shaoibhir
àraidh bàrr pailt uaith:
17 Agus smuainich e ann féin, ag ràdh,

B.C. 33.

- [a] caib. 8. 17; Mat. 10. 26; Marc. 4. 22
- [b] Salm 49. 18; Seum. 4. 13-15
- [c] 1 Cor. 15. 32; Seum. 5. 5
- [d] Isa. 51. 12, 13; Dan. 3. 10-19; 1 Pead. 3. 14
- [e] Iob 27. 16, 17; Salm 39. 6; Ier. 17. 11
- [f] Mat. 6. 25, &c.
- [g] Iob 12. 10; Salm 104. 27-30
- [h] Iob 38. 41; Salm 147. 9
- [i] Mat. 10. 31
- [1] no, *r'a bheatha.*
- [j] 1 Sam. 2. 30; Salm 119. 46; 2 Tim. 2. 12; Tais. 2. 10
- [k] Mat. 25. 31
- [l] Mat. 12. 31, 32
- [m] caib. 21. 14; Mat. 10. 19; Marc. 13. 11
- [n] Phil. 4. 6
- [o] Gnio. 6. 10; xxvi.
- [p] Ese. 33. 31
- [q] 1 Ri. 3. 11; 1 Tim. 4. 8
- [r] Salm 34. 10; Isa. 33. 16
- [s] 1 Tim. 6. 7-10; Eabh. 13. 5
- [t] Isa. 40. 1; 41. 10-14
- [u] Mat. 25. 34; Eoin 18. 36; Eabh. 12. 28; 2 Pead. 1. 11; Tais. 22. 5
- [v] Mat. 19. 21
- [w] Mat. 6. 20; 1 Tim. 6. 17-19

Ciod a ni mi, a chionn nach 'eil agam àit'
anns an cruinnich mi mo thoradh?
18 Agus thubhairt e, Ni mi so: leag-
aidh mi mo shaibhlean, agus togaidh
mi *saibhlean* a's mò; agus cruinnichidh
mi annta sin mo thoradh uile, agus mo
mhaoin.
19 Agus their mi ri m'anam, 'Anaim[b],
tha agad mòran de nithibh maithe air an
tasgadh fa chomhair mòran bhliadhnacha;
gabh fois, ith, òl, *agus* bi subhach[c].
20 Ach thubhairt Dia ris, 'Amadain,
air an oidhche so féin iarrar d'anam uait:
an sin cò dha a bhuineas na nithe sin a
dh'ulluich thu[e]?
21 Is *ann* mar sin *a tha* an ti a thaisg-
eas ionmhas dha féin, agus nach *'eil*
saoibhir a thaobh Dhé.
22 Agus thubhairt e r'a dheisciobluibh,
Uime sin tha mise ag ràdh ruibh, na
bitheadh ro chùram oirbh mu thimchioll
'ur beatha[f], ciod a dh'itheas sibh; no mu
thimchioll 'ur cuirp, ciod a chuireas sibh
umaibh.
23 Is mò a' bheatha na am biadh, agus
an corp na an t-eudach.
24 Thugaibh fainear na fithich: oir
cha-n 'eil iadsan a' cur no a' buain; cha-n
'eil aca tigh-tasgaidh no sabhal; agus
tha Dia 'g am beathachadh[h]: Cia mòr is
fèarr sibhse na an eunlaith[i]?
25 Agus cò agaibh-se, le ro chùram, is
urrainn aon làmh-choille a chur r'a àirde[1]
féin?
26 Mur 'eil sibh uime sin comasach air
an ni a's lugha a dheanamh, c'ar son a tha
sibh ro chùramach mu nithibh eile?
27 Thugaibh fainear na lilighean,
cionnus a tha iad a' fàs: cha-n 'eil iad a'
saothrachadh, no a' snìomh: gidheadh
tha mi ag ràdh ruibh, nach robh Solamh
féin 'n a ghlòir uile, air a sgeadachadh
mar aon diubh so.
28 Agus ma tha Dia mar sin a' sgead-
achadh an fheoir, a tha 'n diugh 's a'
mhachair, agus am màireach air a thilg-
eadh 's an àmhuinn; nach mòr is mò *a
sgeadaicheas e* sibhse, O dhaoine air bheag
creidimh?
29 Uime sin na iarraibh-se ciod a dh'ith-
eas sibh[n], no ciod a dh'òlas sibh, agus na
bithibh amharusach.
30 Oir na nithe so uile tha cinnich an
t-saoghail ag iarraidh: ach tha fhios aig
'ur n-Athair-se gu bheil feum agaibh air
na nithibh sin.
31 Ach iarraibh-se rìoghachd Dhé[q],
agus cuirear na nithe so uile ruibh[r].
32 Na bitheadh eagal ort, a threud
bhig[t]; oir is e deadh thoil 'ur n-Athar
an rìoghachd a thoirt duibh[u].
33 Reicibh na bheil agaibh[v], agus thug-
aibh déirce uaibh: deanaibh dhuibh féin
sporain nach fàs sean[w], ionmhas nach
teirig, anns na nèamhan, far nach tig
gaduiche am fagus, agus nach truaill an
reudan.

34 Oir ge b'e àite 's am bheil 'ur n-ionmhas, an sin bithidh 'ur cridhe mar an ceudna.

35 Bitheadh 'ur leasraidh crioslaichte mu'n cuairt[b], agus '*ur* lòchrain air an lasadh[c];

36 Agus sibh féin cosmhuil ri daoinibh a tha 'feitheamh ris an Tighearna, 'n uair a philleas e o'n phòsadh; chum air dha teachd agus bualadh, gu-n grad-fhosgail iad dha.

37 Is beannaichte na seirbhisich sin, a gheibh an Tighearna, 'n uair a thig e, ri faire[e]: gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gu-n crioslaich se e féin mu'n cuairt, agus gu-n cuir e 'n an suidhe iad a chum bìdh, agus gu-n tig e mach agus gu-n dean e frithealadh dhoibh.

38 Agus ma thig e 's an dara faire, no ma thig e 's an treas faire, agus gu-m faigh e *iad* mar sin, is beannaichte na seirbhisich sin.

39 Agus bitheadh cinnt agaibh air a so, nam bitheadh fhios aig fear an tighe cia an uair anns an tigeadh an gaduiche[h], gu-n deanadh e faire, agus nach fuilgeadh e a thigh a bhi air a tholladh troimhe.

40 Bithibh-se uime sin deas mar an ceudna[i]: oir thig Mac an duine 'n uair nach saoil sibh.

41 Agus thubhairt Peadar ris, A Thighearn', an ann ruinne tha thu 'labhairt a' chosamhlachd so, no ris na h-uile?

42 Agus thubhairt an Tighearna, Cò e uime sin an stiùbhard fìrinneach agus glic sin, a chuireas a thighearn' os ceann a theaghlaich[k], a thoirt *doibh an* cuibhrinn bìdh 'n a àm féin?

43 *Is* beannaichte an seirbhiseach sin, a gheibh a thighearn', an uair a thig e, a' deanamh mar sin.

44 Gu fìrinneach tha mi ag ràdh ruibh, gu-n cuir se e os ceann na bheil aige.

45 Ach ma their an seirbhiseach sin 'n a chridhe, Tha mo thighearn' a' cur dàile 'n a theachd; agus ma thòisicheas e air na h-òglaich agus na banoglaich a bhualadh, agus itheadh, agus òl, agus a bhi air mhisg:

46 Thig tighearn' an t-seirbhisich sin ann an là nach 'eil sùil aige ris, agus ann an uair nach fios da, agus gearraidh e 'n a bhloighdibh e, agus bheir e a chuibhrionn da maille ris na mi-chreidich[1].

47 Agus an seirbhiseach sin d'am b'aithne toil a mhaighstir[m], agus nach d'ulluich *e féin*, agus nach d' rinn a réir a thoile, buailear e le mòran bhuillean.

48 Ach an ti do nach b'aithne[n], agus a rinn nithe a b'airidh air buillibh, buailear esan le beagan *bhuillean*. Oir gach neach d'an d' thugadh mòran, iarrar mòran uaith[p]: agus ge b'e ri'n d'earbadh mòran, iarrar an tuilleadh air.

49 Thàinig mise a chur teine air an talamh, agus ciod is àill leam, ma tha e cheana air 'fhadadh.

B.C. 33.

[a] Mat. 20. 17-23
[b] Eph. 6. 14; 1 Pead. 1. 13
[c] Mat. 25. 1, 13
[d] Mat. 10. 34
[e] Marc. 12. 42
[f] Mic. 7. 6
[g] 1 Ri. 18. 44, 45; Mat. 16. 2, &c.
[h] 1 Tes. 5. 2; Tais. 3. 3; 16. 15
[i] caib. 21. 34, 36
[j] Mat. 5. 25
[k] 1 Cor. 4. 1, 2; 2 Tim. 2. 2
[1] *a' mhuinntir mhi-dhileis.*
[l] Gnio. 5. 37
[m] Seum. 4. 17
[n] Gnio. 17. 30
[o] Eoin 9. 2; Gnio. 28. 4
[p] Mat. 25. 14-29
[q] Gnio. 3. 19; Tais. 2. 21, 22

50 Ach tha baisteadh agam ri bhi air mo bhaisteadh leis[a], agus cionnus a tha mi air mo theannachadh gus an coimhlionar e!

51 Am bheil sibh a' saoilsinn gu-n d'thàinig mise a thoirt sìth air an talamh[d]? ni h-eadh, tha mi ag ràdh ruibh, ach aimhreit.

52 Oir bithidh a so suas cùignear ann an aon tigh air an roinn, triuir an aghaidh dithis, agus dithis an aghaidh triuir.

53 Bithidh an t-athair air a roinn an aghaidh a' mhic, agus am mac an aghaidh an athar; a' mhàthair an aghaidh na nighinn, agus an nighean an aghaidh na màthar; a' mhàthair-chéile an aghaidh mnatha a mic, agus bean a' mhic an aghaidh a màthar-chéile[f].

54 Agus thubhairt e mar an ceudna ris an t-sluagh, 'N uair a chi sibh neul ag éirigh 's an àird an iar[g], air ball their sibh, Tha fras a' teachd; agus tha e mar sin.

55 Agus an uair *a chi sibh* a' ghaoth á deas a' séideadh, their sibh, Bithidh teas ann; agus tha e 'tachairt.

56 A chealgairean, is aithne dhuibh breth a thoirt air aghaidh nan speur, agus na talmhainn; ach cionnus nach 'eil sibh a' toirt breth air an aimsir so?

57 Agus c'ar son nach 'eil sibh eadhon uaibh féin a' breithneachadh an ni sin a tha ceart?

58 'N uair a théid thu maille ri d'eascaraid chum an uachdarain[j], dean dìchioll 's an t-slighe air a bhi air do shaoradh uaith; air eagal gu-n tarruing e chum a' bhreitheimh thu, agus gu-n toir am breitheamh thairis do'n mhaor thu, agus gu-n tilg am maor 'am prìosan thu.

59 Tha mi ag ràdh riut, nach téid thu mach as a sin, gus an ìoc thu eadhon a' pheghinn dheireannach.

CAIB. XIII.

1 *Shearmonaich Criosd aithreachas, o'n sgrios a thàinig air na Galiléaich, agus air muinntir eile.* 6 *Cosamhlachd na craoibh-fhige gun toradh.* 11 *Shlànuich Criosd bean a bha air a cromadh le eucail phiantaich ré ochd bliadhna deug.*

AGUS bha làthair 's an àm sin daoine àraidh a dh'innis dha mu thimchioll nan Galiléach[l], muinntir a mheasg Pilat am fuil maille r'an ìobairtibh.

2 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e riu, Am bheil sibh a' saoilsinn gu-n robh na Galiléaich sin 'n am peacaich na's mò na na Galiléaich uile[o], air son gu-n d'fhulaing iad a' leithid so?

3 Ni h-eadh, tha mi ag ràdh ruibh: ach mur dean sibhse aithreachas, sgriosar sibh uile mar an ceudna[q].

4 No na h-ochd fir dheug sin air an do thuit an tùr ann an Siloam, agus a mharbh iad, an saoil sibh gu-n robh iadsan 'n am peacaich os ceann nan uile

dhaoine a bha 'n an còmhnuidh ann an
Ierusalem ?
5 Ni h-eadh, tha mi ag ràdh ruibh :
ach mur dean sibhse aithreachas, sgriosar
sibh uile mar an ceudna.
6 Labhair e mar an ceudna an cosamh-
lachd so : Bha aig duine àraidh crann-
fìge suidhichte 'n a ghàradh-fìona[b]: agus
thàinig e ag iarraidh toraidh air, agus
cha d'fhuair e.
7 An sin thubhairt e ris a' ghàradair,
Feuch, tha mi ré thri bliadhna a' teachd
a dh'iarraidh toraidh air a' chrann-fhìge
so, agus cha-n 'eil mi 'faotainn a' bheag :
gearr sìos e[d], c'ar son a tha e 'fàsachadh
na talmhainn ?
8 Agus fhreagair esan agus thubhairt e
ris, A thighearna, leig leis air a' bhliadh-
na so mar an ceudna[g], gus an cladhaich
mi m'a thimchioll, agus gu-n cuir mi
aolach *m'a bhun* :
9 Agus ma ghiùlaineas e toradh, *is
maith* : ach mur giùlain, 'n a dhéigh sin
gearraidh tu sìos e.
10 Agus bha e a' teagasg ann an aon
de na sionagogaibh air an t-sàbaid.
11 Agus, feuch, bha bean àraidh *a làth-
air* aig an robh spiorad anmhuinneachd
ré ochd bliadhna deug, agus bha i air a
cromadh ri 'chéile, agus gun chomas aice
air chor sam bith i féin a dhìreachadh.
12 Agus an uair a chunnaic Iosa i,
ghairm e d'a ionnsuidh i, agus thubhairt
e rithe, A bhean, tha thu air d' fhuasg-
ladh o d'anmhuinneachd.
13 Agus chuir e a làmhan oirre[m]; agus
air ball rinneadh dìreach i, agus thug i
glòir do Dhia.
14 Agus fhreagair uachdaran na siona-
goig, agus e làn feirge air son gu-n d'rinn
Iosa leigheas air là na sàbaid, agus thubh-
airt e ris an t-sluagh, Tha sè làithean
anns an còir obair a dheanamh : orra so
air an aobhar sin thigibh, agus bithibh
air 'ur leigheas, agus na b'ann air là na
sàbaid[p].
15 An sin fhreagair an Tighearn' e,
agus thubhairt e, A chealgair, nach fuasg-
ail gach aon agaibh a dhamh no 'asal o'n
phrasaich, agus nach toir e gu uisge e air
là na sàbaid[q]?
16 Agus nach bu chòir a' bhean so, a
tha 'n a nighinn do Abraham[r], a cheang-
ail Satan a nis ré ochd bliadhna deug, a
bhi air a fuasgladh o'n chuibhreach so
air là na sàbaid ?
17 Agus an uair a thubhairt e na
nithe sin, chuireadh a naimhdean uile gu
nàire[t]; ach rinn an sluagh uile gaird-
eachas, air son nan uile nithe glòrmhor
a rinneadh leis[v].
18 An sin thubhairt e, Cò ris a tha
rìoghachd Dhé cosmhuil ? agus cò ris a
shamhlaicheas mi i ?
19 Tha i cosmhuil ri gràinne de shìol
mustaird, a ghabh duine, agus a chuir e
'n a ghàradh : agus dh'fhàs e, agus rinn-

B.C. 33.

[a] Mat. 13. 33
[b] Isa. 5. 2-4; Mat. 21. 19
[c] Mat. 9. 35
[d] Mat. 7. 19
[e] Mat. 7. 13
[f] Eoin 7. 34; 8. 21
[g] Air. 14. 11-20; Salm 106. 23; Ròm. 2. 4; 2 Pead. 3. 9
[h] Mat. 25. 10
[i] caib. 6. 46
[j] Mat. 7. 22, 23
[k] Salm 6. 8; 101. 8
[l] Mat. 8. 12; 13. 42
[m] Marc. 16. 18; Gnio. 9. 17
[n] Tais. 7. 8, 10
[o] Mat. 19. 30
[p] Mat. 12. 10; Marc. 3. 2
[q] caib. 14. 5; Eoin 7. 21-24
[r] caib. 19. 9; Mat. 12. 12
[s] Eabh. 2. 10
[t] Salm 132. 18
[u] Mat. 23. 37
[v] caib. 18. 43; Salm 111. 3

eadh craobh mhòr dheth ; agus rinn
eunlaith an athair nid 'n a geugaibh.
20 Agus thubhairt e a rìs, Cò ris a
shamhlaicheas mi rìoghachd Dhé ?
21 Tha i cosmhuil ri taois ghoirt[a], a
ghabh bean agus a dh'fholaich i ann an
tri tomhasaibh mine, gus an do ghoirtich-
eadh an t-iomlan.
22 Agus chaidh e troimh gach caithir
agus baile beag[c], a' teagasg, agus a'
gabhail na slighe gu Ierusalem.
23 An sin thubhairt neach àraidh ris,
A Thighearn', an tearc iad a shaorar ?
Agus thubhairt esan riu,
24 Deanaibh spairn chruaidh gu dol a
stigh air 'a gheata chumhann[e]: oir tha
mi ag ràdh ruibh, gu-n iarr mòran dol a
stigh[f], agus nach urrainn iad.
25 O'n uair a dh'éireas fear-an-tighe,
agus a dhùineas e an dorus[h], agus a thòis-
icheas sibhse air seasamh a muigh, agus
an dorus a bhualadh, ag ràdh, A Thigh-
earn', a Thighearna, fosgail duinn[i]; agus
air dhasan freagairt their e ruibh, Cha-n
aithne dhomh sibh, cia as a tha sibh :
26 An sin tòisichidh sibh air a ràdh,
Dh'ith sinn agus dh'òl sinn a'd' làthair,
agus theagaisg thu 'n ar sràidibh.
27 Ach their esan, Tha mi ag ràdh
ruibh[j], cha-n aithne dhomh sibh, cia as a
tha sibh ; imichibh uam uile, a luchd-
deanamh na h-eucorach[k].
28 An sin bithidh gul agus gìosgan
fhiacal[l], an uair a chi sibh Abraham,
agus Isaac, agus Iacob, agus na fàidhean
uile ann an rìoghachd Dhé, agus sibh féin
air 'ur tilgeadh a mach.
29 Agus thig iad o'n àird an ear, agus
o'n àird an iar, agus o'n àirde tuath agus
deas[n], agus suidhidh iad ann an rìoghachd
Dhé.
30 Agus, feuch, tha daoine air dheir-
eadh a bhitheas air thòiseach, agus air
thòiseach a bhitheas air dheireadh[o].
31 Air an là sin féin thàinig Phairisich
àraidh d'a ionnsuidh, ag ràdh ris, Gabh
a mach agus imich á so: oir tha toil aig
Herod do mharbhadh.
32 Agus thubhairt e riu, Imichibh agus
innsibh do'n t-sionnach sin, Feuch, tha
mi 'tilgeadh a mach dheamhan, agus tha
mi 'deanamh leigheas an diugh, agus am
màireach, agus air an treas là bithidh mi
air mo dheanamh foirfe[s].
33 Gidheadh, is éigin domh imeachd an
diugh agus am màireach, agus an là 'n a
dhéigh sin : oir cha-n fheud e 'bhi gu-n
cuirear fàidh gu bàs a mach á Ierusalem.
34 A Ierusalem, a Ierusalem[u], a mharbh-
as na fàidhean, agus a chlachas an dream
a chuirear a d' ionnsuidh : cia minic a
b'àill leam do chlann a chruinneachadh,
mar *a chruinnicheas* cearc a h-àlach fo
a sgiathan, agus cha b'àill leibh !
35 Feuch, dh' fhàgadh 'ur tigh fàs
agaibh : agus gu deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, nach faic sibh mise, gus an tig an

t-àm, anns an abair sibh, Is beannaichte
an ti a thig ann an ainm an Tighearna[a].

CAIB. XIV.

1 Shlànuich Criosd neach air an robh a' mheud-bhronn, 7 theagaisg e irioslachd. 16 Le cosamhlachd na suipeir mòire, nochd e cionnus a bhitheas daoine saoghalta, a ni tàir air focal Dhé, air an druideadh a mach á rìoghachd nèimh.

AGUS tharladh, an tràth chaidh e gu
tigh uachdarain àraidh de na Phair-
isich a dh'itheadh bìdh air là na sàbaid,
gu-n robh iad a' deanamh geur-fhaire air[e].
2 Agus, feuch, bha duine àraidh 'n a
làthair air an robh a' mheud-bhronn.
3 Agus fhreagair Iosa, agus labhair e
ris an luchd-lagha, agus ris na Phairisich,
ag ràdh, Am bheil e ceaduichte leigheas
a dheanamh air là na sàbaid[g]?
4 Ach dh'fhan iadsan 'n an tosd, Agus
air dha breith *air*, leighis se e, agus leig
e uaith *e* :
5 Agus fhreagair e iadsan, ag ràdh,
Cò agaibh-se, ma thuiteas 'asal no a
dhamh ann an slochd[i], nach tarruing a
mach gu grad e air là na sàbaid?
6 Agus cha b'urrainn iad a fhreagairt a
rìs anns na nithibh sin.
7 Agus labhair e cosamhlachd riu-san
a fhuair cuireadh, an uair a thug e fainear
mar a thagh iad na ceud àiteacha-suidhe,
ag ràdh riu,
8 'N uair a gheibh thu cuireadh o neach
air bith chum bainnse[k], na suidh anns a'
cheud àit; air eagal gu-n d'fhuair duine
a's urramaiche na thusa cuireadh uaith;
9 Agus gu-n tig an ti a thug cuireadh
dhuit-sa agus dhàsan, agus gu-n abair e
riut, Thoir àite do'n duine so; agus gu-n
tòisich thusa an sin le nàire air suidhe
anns an àit a's ìsle.
10 Ach an uair a gheibh thu cuireadh,
imich agus suidh anns an àit a's ìsle;
chum, an uair a thig esan a thug cuireadh
dhuit, gu-n abair e riut, A charaid, suidh
a suas na's àirde: an sin gheibh thu
urram an làthair na muinntir a tha 'n an
suidhe air bòrd maille riut.
11 Oir ge b'e neach a dh'àrdaicheas e
féin, ìslichear e[o]; agus ge b'e neach a
dh'ìslicheas e féin, àrdaichear e.
12 An sin thubhairt e ris an ti mar an
ceudna a thug cuireadh dha, 'N uair a ni
thu dinneir no suipeir, na gairm do chàird-
ean, no do bhràithre, no do luchd-dàimh,
no do choimhearsnaich shaoibhir[r]; air
eagal gu-n toir iadsan mar an ceudna
cuireadh dhuit-sa a rìs, agus gu faigh
thu a' chomain cheudna.
13 Ach an uair a ni thu cuirm, gairm
na bochdan[s], na daoine ciurramach, na
bacaich, na doill:
14 Agus bithidh tu beannaichte, a
chionn nach urrainn iad a' chomain
cheudna 'thoirt duit: oir gheibh thu
comain ann an aiseirigh nam fìrean.

B.C. 33.

[a] caib. 19. 38 Eoin 12. 13
[b] Tais. 19. 9
[c] Isa. 25. 6, 7
[d] Gnà. 9. 2, 5 Dàn 5. 1 Isa. 55. 1, 2
[e] Salm 37. 32 Isa. 29. 20, 21
[f] caib. 9. 14
[g] caib. 13. 14
[h] rann 26 1 Cor. 7. 33
[i] caib. 13. 15 Ecs. 23. 5
[j] Salm 2. 12
[k] Gnà. 25. 6, 7
[l] Salm 103. 6 130. 7
[m] 2 Cor. 5. 20
[n] Gnà. 1. 24 Mat. 21. 43 Eabh. 12. 25
[o] caib. 18. 14 Iob 22. 29 Mat. 23. 12 Seum. 4. 6
[p] Deut. 33. 9 Mat. 10. 37
[q] Mat. 16. 24 Marc. 8. 34 2 Tim. 3. 12
[r] Gnà. 22. 16
[s] Neh. 8. 10, 12

15 Agus an uair a chual' aon de na
shuidh maille ris air bòrd na nithe sin,
thubhairt e ris, Is beannaichte an ti sin a
dh'itheas aran ann an rìoghachd Dhé[b].
16 Ach thubhairt esan ris, Rinn duine
àraidh suipeir mhòr[c], agus thug e cuireadh
do mhòran:
17 Agus chuir e a sheirbhiseach uaith
'an àm na suipeir a ràdh ris a' mhuinntir
a fhuair cuireadh, Thigibh, oir tha na
h-uile nithe a nis ullamh[d].
18 Agus thòisich iad uile a dh'aon
ghuth air an leithsgeul a ghabhail.
Thubhairt an ceud fhear ris[f], Cheann-
aich mi fearann, agus is éigin domh dol
a mach agus 'fhaicinn: tha mi a' guidhe
ort, gabh mo leithsgeul.
19 Agus thubhairt fear eile, Cheannaich
mi cùig cuing dhamh, agus tha mi 'dol
g'an dearbhadh: tha mi a' guidhe ort,
gabh mo leithsgeul.
20 Agus thubhairt fear eile, Phòs mi
bean[h], agus air an aobhar sin cha-n 'eil e
'n comas domh teachd.
21 Agus thàinig an seirbhiseach sin,
agus dh'innis e na nithe sin d'a thigh-
earn'. An sin air gabhail feirge do fhear-
an-tighe[j], thubhairt e r'a sheirbhiseach,
Gabh a mach gu grad gu sràidibh agus
gu caol-shràidibh a' bhaile, agus thoir a
stigh an so na bochdan, agus na daoine
ciurramach, agus na bacaich, agus na doill.
22 Agus thubhairt an seirbhiseach, A
thighearna, rinneadh mar a dh'òrduich
thu, gidheadh tha àite *falamh* ann fath-
ast[l].
23 Agus thubhairt an tighearna ris
an t-seirbhiseach, Gabh a mach gus na
rathaidibh mòra agus na gàraidhean,
agus co-éignich iad gu teachd a steach[m],
a chum gu-m bi mo thigh air a lìonadh.
24 Oir tha mi ag ràdh ruibh, nach
blais aon de na daoinibh ud a fhuair
cuireadh, de m' shuipeir-sa[n].
25 Agus bha sluagh mòr ag imeachd
maille ris: agus air dha tionndadh, thubh-
airt e riu,
26 Ma thig neach air bith a m'ionn-
suidh-sa, agus nach fuathaich e 'athair,
agus a mhàthair, agus a bhean-phòsda,
agus a chlann agus a bhràithrean, agus
a pheathraichean, seadh, agus a bheatha
mar an ceudna, cha-n 'eil e'n comas da
'bhi 'n a dheisciobul dhomh-sa[p].
27 Agus ge b'e neach nach giùlain a
chrann-ceusaidh[q], agus nach lean mise,
cha-n 'eil e 'n comas da 'bhi 'n a dheis-
ciobul dhomh-sa.
28 Oir cò am fear agaibh-se leis am
miann tùr a thogail, nach suidh sìos air
tùs, agus nach meas an costus, a dh'fheuch-
ainn am bheil aige na chuireas crìoch
air?
29 Air eagal an déigh dha a bhunait
a leagadh, agus gun bhi comasach air
crìoch a chur *air*, gu-n tòisich na h-uile
a chi *e* ri fanoid air,

30 Ag ràdh, Thòisich an duine so air *tigh* a thogail, agus cha b'urrainn e a chrìochnachadh.

31 No cò an rìgh, aig dol a mach dha gu cogadh an aghaidh rìgh eile, nach suidh sìos air tùs, agus nach gabh comhairle[b], a dh'fheuchainn an urrainn e le deich mìle coinneamh a thoirt dasan a tha 'teachd le fichead mìle 'n a aghaidh?

32 No air bhi dhàsan fathast fada uaith, cuiridh e teachdaireachd a dh'iarraidh cùmhachan sìthe.

33 Mar sin mar an ceudna, gach neach agaibh-se, nach tréig na h-uile nithe a tha aige[c], cha-n 'eil e'n comas da 'bhi 'n a dheisciobul dhomh-sa.

34 *Tha* an salann maith[d]: ach ma chailleas an salann a bhlas, ciod e leis an deanar deadh-bhlasda e?

35 Cha-n 'eil e iomchuidh chum na talmhainn, no chum an dùnain; *ach* tilgidh daoine mach e. An ti aig am bheil cluasan chum éisdeachd, éisdeadh e.

CAIB. XV.

4 *Cosamhlachd na caorach caillte,* 8 *a' mhìr airgid,* 11 *agus a' mhic struidheil.*

AN sin thàinig na cìs-mhaoir uile agus na peacaich am fagus da[g], chum éisdeachd ris.

2 Agus rinn na Phairisich agus na sgrìobhaichean gearan, ag ràdh, Tha am fear so 'gabhail pheacach d'a ionnsuidh, agus ag itheadh maille riu[i].

3 Agus labhair esan an cosamhlachd so riu, ag ràdh,

4 Cò an duine dhibhse aig am bheil ceud caora[l], ma chailleas e aon diubh, nach fàg an naoi deug agus an ceithir fichead anns an fhàsach, agus nach téid an déigh na caorach a chailleadh, gus am faigh e i?

5 Agus air dha a faotainn, cuiridh e air a ghuaillibh i le gairdeachas.

6 Agus an uair a thig e dhachaidh, gairmidh e a chàirdean agus a choimhearsuaich an ceann a chéile, ag ràdh riu, Deanaibh gairdeachas maille rium-sa, a chionn gu-n d'fhuair mi mo chaora 'bha caillte[n].

7 Mar sin, tha mi ag ràdh ruibh, gu-m bi aoibhneas air nèamh air son aon pheacaich a ni aithreachas[p], na's mò na air son naoi deug agus ceithir fichead fìrean, aig nach 'eil feum air aithreachas.

8 No cò a' bhean aig am bheil deich buinn airgid, ma chailleas i aon bhonn diubh, nach las coinneal, agus nach sguab an tigh, agus nach iarr gu dìchiollach gus am faigh i *e*?

9 Agus air dhi 'fhaotainn, gairmidh i *a* ban-chairdean agus *a* ban-choimhearsnaich an ceann a chéile, ag ràdh, Deanaibh gairdeachas leam-sa, oir fhuair mi am bonn a chaill mi.

B.C. 33.

a Ese. 18. 23, 32
33. 11
Gnio. 11. 18
Phil. 15. 16
b Gnà. 20. 18
c Phil. 3. 7, 8
d Mat. 5. 13
Marc. 9. 50
e Isa. 44. 20
Hos. 12. 1
f 1 Ri. 8. 47
g Mat. 9. 10, &c.
h Salm 32. 5
116. 5-7
Hos. 14. 1-3
i Gnà. 11. 3
1 Cor. 5. 9-11
Gal. 2. 12
j Salm 51. 4
k Iob 42. 6
l Mat. 18. 12
m Iob 33. 27, 28
Salm 103. 10-13
Ier. 31. 18-25
n Salm 119. 176
1 Pead. 2. 25
o Isa. 61. 10
p caib. 5. 32
q Ròm. 6. 13
Eph. 2. 1
Col. 2. 13
r caib. 19. 10
Ese. 34. 4, 16

10 Mar an ceudna tha mi ag ràdh ruibh, Tha gairdeachas an làthair aingle Dhé[a], air son aon pheacaich a ni aithreachas.

11 Agus thubhairt e, Bha aig duine àraidh dithis mhac:

12 Agus thubhairt am *mac* a b'òige dhiubh r'*a* athair, Athair, thoir dhomh-sa a' chuid-roinn a thig *orm* de *d'* mhaoin. Agus roinn e eatorra a bheathachadh.

13 Agus an déigh beagan làithean, chruinnich am mac a b'òige a chuid uile, agus ghabh e a thurus do dhùthaich fad air astar, agus an sin chaith e a mhaoin le beatha struidheasaich.

14 Agus an uair a chaith e *a chuid* uile, dh'éirich gorta ro mhòr 's an tìr sin; agus thòisich e ri bhi ann an uireasbhuidh.

15 Agus chaidh e agus cheangail se e féin ri aon de shaor-dhaoinibh na dùthcha sin; agus chuir e d'a fhearann e, a bhiadhadh mhuc.

16 Agus bu mhiann leis a bhrù a lìonadh de na plaoisg a bha na mucan ag itheadh[e]; oir cha d' thug neach air bith dha.

17 Agus an uair a thàinig e d'a ionnsuidh féin[f], thubhairt e, Cia lìon de luchd-tuarasdail m'athar-sa aig am bheil aran gu leoir agus r'a sheachnadh, an uair tha mise a' bàsachadh le gorta?

18 Eiridh mi, agus théid mi dh'ionnsuidh m'athar[h], agus their mi ris. Athair, pheacaich mi an aghaidh fhlaitheanais, agus ann ad làthair-sa[j],

19 Agus cha-n airidh mi tuilleadh gu-n goirteadh do mhac-sa dhiom[k]: dean mi mar aon de d' luchd-tuarasdail.

20 Agus dh'éirich e, agus chaidh e dh'ionnsuidh 'athar. Ach air dha 'bhi fathast fada uaith[m], chunnaic 'athair e, agus ghabh e truas mòr *dheth*, agus ruith e, agus thuit e air a mhuineal, agus phòg se e.

21 Agus thubhairt am mac ris, Athair, pheacaich mi an aghaidh fhlaitheanais, agus ann ad làthair-sa, agus cha-n airidh mi tuilleadh gu-n goirteadh do mhac dhiom.

22 Ach thubhairt an t-athair r'a sheirbhisich, Thugaibh a mach a' chulaidh a's fèarr[o], agus cuiribh uime i; agus cuiribh fàinne air a làimh, agus brògan air *a* chosaibh:

23 Agus thugaibh an so an laogh biadhta, agus marbhaibh e; agus itheamaid agus bitheamaid subhach:

24 Oir bha mo mhac so marbh[q], agus tha e beò a rìs; bha e caillte[r], agus fhuaradh e. Agus thòisich iad air a bhi subhach.

25 A nis bha a mhac a bu shine mach 's an fhearann: agus an uair a thàinig e, agus a thàr e am fagus do'n tigh, chual' e an ceòl agus an dannsa.

26 Agus ghairm e d'a ionnsuidh aon de

na h-òglaich, agus dh'fhiosraich e ciod bu chiall do na nithibh sin.

27 Agus thubhairt esan ris, Thàinig do bhràthair; agus mharbh d'athair an laogh biadhta, a chionn gu-n d'fhuair e rìs slàn fallain e.

28 Agus ghabh esan fearg[c], agus cha b'àill leis dol a stigh: air an aobhar sin thàinig 'athair a mach, agus chuir e impidh air.

29 Ach fhreagair esan agus thubhairt e r'a athair, Feuch, tha mise a' deanamh seirbhis duit an uiread so de bhliadhnachan[e], agus uair air bith cha do bhris mi d'àithne, gidheadh cha d'thug thu meann riamh dhomh, chum gu-m bithinn subhach maille ri mo chàirdibh.

30 Ach an uair a thàinig do mhac so, a dh'ith suas do bheathachadh maille ri strìopaichean, mharbh thu an laogh biadhta dha.

31 Agus thubhairt e ris, A mhic, tha thusa a ghnàth maille rium, agus na h-uile nithe *a's* leamsa, is leatsa *iad*.

32 Bu chòir dhuinn[g] a bhi subhach[h], agus aoibhneach; oir bha do bhràthair so marbh, agus tha e beò a rìs; agus bha e caillte, agus fhuaradh e.

CAIB. XVI.

1 *Cosamhlachd an stiùbhaird eucoraich.* 14 *Chronaich Criosd cealg nam Phairiseach sanntach.* 19 *Cosamhlachd an duine shaoibhir, agus an duine bhochd Lasaruis.*

AGUS thubhairt e mar an ceudna r'a dheisciobluibh, Bha duine saoibhir àraidh ann aig an robh stiùbhard; agus chasaideadh ris e, mar neach a bha 'deanamh ana-caithidh air a mhaoin.

2 Agus ghairm se e, agus thubhairt e ris, Ciod e so a tha mi 'cluinntinn mu d' thimchioll? thoir cunntas air do stiùbhardachd; oir cha-n fheud thu 'bhi na's faide a'd' stiùbhard.

3 An sin thubhairt an stiùbhard ann féin, Ciod a ni mi? oir tha mo mhaighstir a' toirt na stiùbhardachd uam: cha-n urrainn mi ruamhar a dheanamh, is nàr leam déirc iarraidh.

4 Tha fhios agam ciod a ni mi, chum an uair a chuirear as an stiùbhardachd mi, gu-n gabh iad a steach d'an tighibh mi.

5 Agus air dha gach aon diubhsan air an robh fiachan aig a thighearn' a ghairm d'a ionnsuidh, thubhairt e ris a' cheud fhear, Cia meud a tha aig mo thighearn' ortsa?

6 Agus thubhairt esan, Ceud tomhas olaidh. Agus thubhairt e ris, Gabh do sgrìobhadh, agus suidh sìos gu h-ealamh, agus sgrìobh leth-cheud.

7 An sin thubhairt e ri fear eile, Agus cia meud a tha *aig* ortsa? Agus thubhairt esan, Ceud tomhas cruithneachd. Agus thubhairt e ris, Gabh do sgrìobhadh, agus sgrìobh ceithir fichead.

8 Agus mhol an tighearn' an stiùbhard eucorach, do bhrìgh gu-n d'rinn e gu glic: oir tha clann an t-saoghail so 'n an ginealach féin na's glice na clann an t-soluis[a].

9 Agus tha mise ag ràdh ruibh, Deanaibh dhuibh féin càirdean le Mamon na h-eucorach[b]; chum an uair a shiubhlas sibh, gu-n gabhar sibh do àitibh-còmhnuidh sìorruidh.

10 An ti a tha fìrinneach anns an ni a's lugha, tha e fìrinneach mar an ceudna ann am mòran[d]; agus an ti a tha eucorach anns an ni a's lugha, tha e eucorach ann am mòran mar an ceudna.

11 Air an aobhar sin, mur robh sibh fìrinneach anns an t-saoibhreas eucorach, cò dh'earbas ruibh an *saoibhreas* fìor?

12 Agus mur robh sibh fìrinneach ann an cuid duine eile, cò bheir dhuibh an ni a's leibh féin?

13 Cha-n 'eil seirbhiseach sam bith comasach air seirbhis a dheanamh do dhà thighearn'[f]; oir an dara cuid fuathaichidh e aon diubh, agus bheir e gràdh do'n fhear eile; no gabhaidh e le aon diubh agus ni e tàir air an fhear eile. Cha-n 'eil sibh comasach air seirbhis a dheanamh do Dhia agus do Mhamon.

14 Agus chuala na Phairisich, a bha sanntach, na nithe sin uile[i]: agus rinn iad fanoid air.

15 Agus thubhairt e riu, Is sibhse an dream a tha 'g 'ur fìreanachadh féin 'am fianuis dhaoine[j]; ach is aithne do Dhia 'ur cridheachan[k]: oir an ni sin a tha ro mheasail aig daoinibh, is gràineileachd e 'am fianuis Dhé[l].

16 *Bha* an lagh agus na fàidhean ann gu teachd Eoin[m]: o sin tha rìoghachd Dhé air a searmonachadh, agus tha gach duine a' dol le dian strì a steach innte[n].

17 Agus is usadh do nèamh agus do'n talamh dol thairis, na do aon lide de'n lagh tuiteam[o].

18 Gach neach a chuireas uaith a bhean[p], agus a phòsas bean eile, tha e 'deanamh adhaltranais; agus ge b'e neach a phòsas a' bhean a chuireadh air falbh o a fear, tha e 'deanamh adhaltranais.

19 Bha duine saoibhir àraidh ann, a bha air a sgeadachadh le purpur agus lìon-eudach grinn, *agus bha e* 'caitheadh a bheatha gach là gu sòghail le mòrghreadhnachas:

20 Agus bha duine bochd àraidh ann, d'am b'ainm Lasarus, a chuireadh 'n a luidhe aig a dhorus, làn de chreuchdaibh,

21 Agus bu mhiann leis a bhi air a shàsuchadh leis an sbruileach a bha 'tuiteam o bhòrd an duine shaoibhir; seadh, agus thàinig na madaidh agus dh'imlich iad a chreuchdan.

22 Agus tharladh gu-n d'fhuair an duine bochd bàs, agus gu-n do ghiùlaineadh leis na h-ainglibh e gu uchd Abrahaim[q]: fhuair an duine saoibhir bàs mar an ceudna, agus dh'adhlaiceadh e.

23 Agus ann an ifrinn thog e suas a

B.C. 33.

[a] Eoin 12. 36; Eph. 5. 8
[b] Ecl. 11. 1; 1 Tim. 6. 17-19
[c] Ròm. 10. 19
[d] Mat. 25. 21, 23
[e] caib. 18. 11; Isa. 65. 5
[f] Ios. 24. 15; Mat. 6. 24
[g] Ion. 4. 10, 11
[h] Salm 51. 8; Isa. 35. 10
[i] Mat. 23. 14
[j] caib. 10. 29
[k] Salm 7. 9; Ier. 17. 10
[l] Gnà. 16. 5; Mal. 3. 15
[m] Mat. 11. 12, 13
[n] Eoin 12. 19
[o] Isa. 40. 8; 51. 6
[p] Mat. 5. 32
[q] Eabh. 1. 14

shùilean[a], air dha 'bhi ann am piantaibh,
agus chunnaic e Abraham, fada uaith,
agus Lasarus 'n a uchd.
24 Agus ghlaodh e, agus thubhairt e,
Athair Abrahaim dean tròcair orm, agus
cuir Lasarus, chum gu-n tum e bàrr a
mheoir ann an uisge, agus gu-m fuaraich
e mo theangadh ; oir tha mi air mo ro-
phianadh 's an lasiar so[c].
25 Ach thubhairt Abraham, A mhic,
cuimhnich gu-n d'fhuair thusa do nithe
maithe ri àm dhuit a bhi beò[d], agus
Lasarus mar an ceudna droch nithe : ach
a nis tha esan a' faotainn sòlais, agus tha
thusa air do phianadh.
26 Agus a bhàrr air so uile, tha doimhne
mhòr air a cur cadar sinne agus sibhse,
air chor agus iadsan le am b'àill dol á so
do 'ur ionnsuidh-se, nach 'eil e 'an comas
doibh ; agus nach mò tha e 'an comas do
aon neach teachd as a sin d'ar n-ionn-
suidh-ne[e].
27 An sin thubhairt e, Uime sin tha mi
a' guidhe ort, athair, gu-n cuireadh tu e
gu tigh m'athar :
28 Oir tha cùignear bhràithrean agam ;
chum gu-n toir e fianuis doibh, air eagal
gu-n tig iadsan mar an ceudna do'n ionad
ro phiantach so.
29 Thubhairt Abraham ris, Tha Maois
agus na fàidhean aca[h], éisdeadh iad riu-
san.
30 Agus thubhairt esan, Ni h-eadh,
Athair Abrahaim : ach ma théid neach
d'an ionnsuidh o na mairbh, ni iad aith-
reachas.
31 Agus thubhairt e ris, Mur éisd iad
ri Maois agus ris na fàidhean, cha mhò
a chreideas iad, ged éireadh neach o na
mairbh[k].

CAIB. XVII.

1 *Theagaisg Criosd gur còir dhuinn aobhar oil-bheim a sheachnadh,* 3 *agus maitheanas a thoirt d'a chéile ;* 6 *nochd e mòr-chumhachd beò-chreidimh ;* 7 *tha sinne fo cheangal do Dhia, ach cha-n 'eil esan mar sin dhuinne.*

AN sin thubhairt e r'a dheisciobluibh,
Cha-n fheudar nach tig[1] oilbheum-
an[o]: ach is an-aoibhinn *dasan* troimh an
tig iad.
2 B'fhèarr dha gu-m bitheadh clach-
mhuilinn air a crochadh m'a mhuineal,
agus gu-m bitheadh e air a thilgeadh 's an
fhairge, na gu-n tugadh e oilbheum do
aon neach de'n mhuinntir bhig so.
3 Thugaibh an aire dhuibh féin : ma
pheacaicheas do bhràthair a'd' aghaidh,
cronaich e[q]; agus ma ghabhas e aith-
reachas, thoir maitheanas da.
4 Agus ma pheacaicheas e a'd' aghaidh
seachd uairean 's an là, agus gu-m pill e
riut seachd uairean 's an là, ag ràdh, Tha
aithreachas orm ; thoir maitheanas da[s].
5 Agus thubhairt na h-Abstoil ris an
Tighearna, Meudaich ar creidimh.
6 Agus thubhairt an Tighearna, Nam

B.C. 33.

a Tais. 14. 10, 11
b Mat. 17. 20
21. 21
Marc. 9. 23
11. 23
c Isa. 66. 24
Marc. 9. 44, &c.
d caib. 6. 24
Iob 21. 13
Salm 73. 12-19
e Ese. 28. 24
f Iob 22. 3
35. 7
Salm 16. 2, 3
Isa. 64. 6
Ròm. 11. 35
g Eoin 4. 4
h Isa. 34. 16
Eoin 5. 39
i Lebh. 13. 46
j Lebh. 13. 2
14. 3
Mat. 8. 4
k Eoin 12. 10, 11
l Salm 30. 1, 2
m Eoin 4. 39-42
n 2 Each. 32. 25
Salm 106. 13
Ròm. 1. 21
1 *cip-thuis-lidh.*
o Mat. 18. 6, 7
Marc. 9. 42
p Mat. 9. 22
q Lebh. 19. 17
2 *'n 'ur measg.*
r Mat. 9. 15
Eoin 7. 33-36
s Mat. 6. 12, 14
Col. 3. 13
t Mat. 24. 23, &c.
Marc. 13. 21

bitheadh agaibh creidimh mar ghràinne
de shiol mustaird[b], theireadh sibh ris a'
chraoibh shicamin so, Bi air do spìonadh
as do fhreumhan, agus bi air do shuidh-
eachadh 's a' chuan ? agus bhitheadh i
ùmhal duibh.
7 Ach cò agaibh-se aig am bheil seirbh-
iseach a' treabhadh, no a' buachailleachd,
a their ris, an déigh dha teachd a steach
o'n fhearann, Thig air ball, agus suidh
sìos chum bìdh ?
8 Agus nach dòcha e ràdh ris, Ulluich
ni a ghabhas mise gu m' shuipeir, agus
crioslaich thu féin, agus fritheil domh, gus
an ith agus an òl mi ; agus 'n a dhéigh
sin ithidh agus òlaidh tusa ?
9 An toir e buidheachas do'n t-seirbhis-
each sin do bhrìgh gu-n d' rinn e na nithe
a dh'orduicheadh dha? cha saoil mi *gu-n
tabhair.*
10 Mar sin sibhse, 'n uair a ni sibh
na h-uile nithe a dh'àithneadh dhuibh,
abraibh, Is seirbhisich neo - tharbhach
sinn[f]: oir rinn sinn *a mhàin* an ni 'bu
dligheach dhuinn a dheanamh.
11 A nis, a' dol suas da gu Ierusalem,
chaidh e troimh mheadhon Shamaria
agus Ghalile[g].
12 Agus an uair a bha e 'dol a stigh
do bhaile àraidh, thachair deichnear
dhaoine air a bha 'n an lobhair, a sheas
fada uaith[i]:
13 Agus thog iad suas an guth, ag ràdh,
Iosa, a Mhaighstir, dean tròcair oirnn.
14 Agus an uair a chunnaic e *iad*,
thubhairt e riu, Imichibh, nochdaibh sibh
féin do na sagartaibh[j]. Agus ag imeachd
dhoibh, ghlanadh iad.
15 Agus an uair a chunnaic aon diubh
gu-n do leighiseadh e, phill e air ais, a'
toirt glòire do Dhia le guth àrd[l],
16 Agus thuit e air aghaidh aig a chos-
aibh-san, a' toirt buidheachais da : agus
bu Shamaritanach e[m].
17 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt
e, Nach do ghlanadh deichnear ? ach an
naoinear, c'àit am bheil iad[n]?
18 Cha d'fhuaradh a phill a thoirt
glòire do Dhia, ach an coigreach so.
19 Agus thubhairt e ris, Eirich, imich ;
shlànuich do chreidimh thu[p].
20 Agus an uair a dh'fheòraich na
Phairisich dheth, c'uin a thigeadh rìogh-
achd Dhé, fhreagair e iad agus thubhairt
e, Cha tig rìoghachd Dhé air chor gu
mothaichear i.
21 Cha mhò a their iad, Feuch an so,
no, Feuch an sin : oir feuch, tha rìoghachd
Dhé an taobh a stigh dhibh[2].
22 Agus thubhairt e ris na deisciob-
luibh, Thig na làithean anns am miannach
leibh aon de làithibh Mhic an duine fhaic-
inn, agus cha-n fhaic sibh e[r].
23 Agus their iad ruibh, Feuch an so[t],
no, Feuch an sud : na rachaibh, agus na
leanaibh *iad*.
24 Oir mar tha an dealanach a dheal-

raicheas o aon *ionad* fo nèamh, a' soillseachadh gus an *t-ionad* eile fo nèamh, mar sin bithidh Mac an duine mar an ceudna 'n a là féin.

25 Ach is éigin da air tùs mòran de nithibh fhulang[a], agus a bhi air a dhiultadh leis a' ghinealach so.

26 Agus mar a bha e ann an làithibh Noe[b], mar sin mar an ceudna bithidh e ann an làithibh Mhic an duine :

27 Bha iad ag itheadh agus ag òl, a' pòsadh agus air an toirt ann am pòsadh, gus an là 's an deachaidh Noe a steach do'n àirc : agus thàinig an dìle, agus sgrios i iad uile.

28 Amhuil fòs mar a thachair ann an làithibh Lot[d]; bha iad ag itheadh agus ag òl, a' ceannach agus a' reic, a' planndachadh agus a' togail aitreibh :

29 Ach air an là sin féin anns an deachaidh Lot a mach á Sodom, fhrasadh teine agus pronnusc o nèamh, agus sgrios e iad uile.

30 Is ann mar sin a bhitheas anns an là 's am foillsichear Mac an duine[g].

31 Anns an là sin, an ti a bhitheas air mullach an tighe, agus 'airneis anns an tigh, na tigeadh e nuas gu a toirt leis : agus an ti a tha 's a' mhachair, na pilleadh esan air ais mar an ceudna.

32 Cuimhnichibh bean Lot[i].

33 Ge b'e neach a dh'iarras a bheatha féin a thèarnadh, caillidh e i[j]; agus ge b'e neach a chailleas a bheatha, gleidhidh esan i.

34 Tha mi ag ràdh ruibh, anns an oidhche sin bithidh dithis dhaoine 's an aon leabaidh[n]; gabhar aon diubh, agus fàgar am fear eile.

35 Bithidh dithis bhan a' bleith cuideachd ; gabhar aon diubh agus fàgar a' bhean eile.

36 Bithidh dithis dhaoine anns a' mhachair ; gabhar aon diubh agus fàgar am fear eile.

37 Agus fhreagair iadsan agus thubhairt iad ris, C'àit, a Thighearn'? agus thubhairt esan riu, Ge b'e àite 's am *bi* an corp, an sin cruinnichear na h-iolairean[r].

CAIB. XVIII.

1 *Mu thimchioll na bantraich liosda.* 9 *Mu'n Phairiseach agus mu'n chìs-mhaor.* 18 *B'àill le uachdaran àraidh Criosd a leantuinn, ach tha e air a bhacadh le a shaoibhreas.* 31 *Roimh-innis Criosd a bhàs.*

AGUS labhair e cosamhlachd riu, a' nochdadh gur còir urnuigh a dheanamh a ghnàth[t], agus gun fhannachadh ;

2 Ag ràdh, Bha breitheamh ann am baile *àraidh*, air nach robh eagal Dhé, agus aig nach robh urram do dhuine :

3 Agus bha bantrach àraidh 's a' bhaile sin, agus thàinig i d'a ionnsuidh, ag ràdh, Cum còir rium an aghaidh mo nàmhaid.

4 Agus cha b'àill leis ré tamuill : ach 'n a dhéigh sin thubhairt e ann féin, Ged nach 'eil eagal Dhé orm, no urram agam do dhuine ;

5 Gidheadh air son gu bheil a' bhantrach so 'cur dragha orm, cumaidh mi còir rithe, air eagal le a sìr-theachd gu-n sgithich i mi.

6 Agus thubhairt an Tighearn', Eisdibh ciod a tha am breitheamh eucorach ag ràdh.

7 Agus nach dean Dia dioghaltas air son a dhaoine taghta féin[c], a tha ag éigheach ris a là agus a dh'oidhche, ged tha e fad-fhulangach mu'n timchioll ?

8 Tha mi ag ràdh ruibh gu-n dean e dioghaltas air an son gu luath. Gidheadh, an uair a thig Mac an duine, am faigh e creidimh air an talamh[e]?

9 Agus labhair e an cosamhlachd so ri dream àraidh a bha 'g earbsadh asda féin gu robh iad 'n am fìreanaibh[f], agus a bha 'deanamh tàir air dream eile :

10 Chaidh dithis dhaoine suas do'n teampull a dheanamh urnuigh ; fear diubh 'n a Phairiseach, agus am fear eile 'n a chìs-mhaor.

11 Sheas am Phairiseach leis féin, agus rinn e urnuigh mar so, A Dhé, tha mi 'toirt buidheachais duit nach 'eil mi mar *tha* daoine eile[h], 'n an luchd-fòirneirt, eucorach, adhaltranach, no eadhon mar an cìs-mhaor so.

12 Tha mi a' trasgadh dà uair 's an t-seachduin[k], tha mi 'toirt deachaimh as na h-uile nithibh a tha mi 'sealbhachadh[l].

13 Agus air seasamh do'n chìs-mhaor fad air ais, cha b'àill leis fiù a shuilean a thogail suas gu nèamh[m], ach bhuail e 'uchd[o], ag ràdh, A Dhia, dean tròcair ormsa 'tha 'am pheacach.

14 Tha mi ag ràdh ruibh, gu-n deachaidh am fear so sìos d'a thigh air 'fhìreanachadh na's mò na am fear ud eile : oir ge b'e neach a dh'àrdaicheas e féin, ìslichear e[p]; agus ge b'e a dh'ìslicheas e féin, àrdaichear e.

15 Agus thug iad d'a ionnsuidh mar an ceudna naoidheanan[q], chum gu-m beanadh e riu : agus an uair a chunnaic na deisciobuil *so*, chronaich siad iad.

16 Ach air do Iosa an gairm d'a ionnsuidh, thubhairt e, Fuilgibh do na leanabaibh teachd a m'ionnsuidh-sa, agus na bacaibh iad ; oir is ann d'an leithidibh so tha rìoghachd Dhé.

17 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, ge b'e nach gabh rìoghachd Dhé mar leanabh beag[s], nach téid e air chor sam bith a steach innte.

18 Agus dh'fheòraich uachdaran àraidh dheth, ag ràdh, A Mhaighstir mhaith[u], ciod a ni mi chum gu-n sealbhaich mi a' bheatha mhaireannach ?

19 Agus thubhairt Iosa ris, C'ar son a ghoireas tu maith dhiom-sa? cha-n 'eil neach sam bith maith ach a h-aon, *eadhon* Dia.

20 Is aithne dhuit na h-àitheanta[v], Na

B.C. 33.

[a] caib. 9. 22; Marc. 8. 31
[b] Gen. 7. 11, 23
[c] Tais. 6. 10
[d] Gen. 19. 23, 24
[e] Mat. 24. 12
[f] caib. 10. 29
[g] 2 Tes. 1. 7
[h] Tais. 3. 17
[i] Gen. 19. 26
[j] Mat. 16. 25; Marc. 8. 35; Eoin 12. 25
[k] Mat. 9. 14
[l] Air. 18. 21; Deut. 14. 22, 23
[m] Esr. 9. 6; Salm 40. 12
[n] Mat. 24. 40, 41
[o] Ier. 31. 19
[p] Iob 22. 29; Mat. 23. 12
[q] Mat. 19. 13; Marc. 10. 13, &c.
[r] Iob 39. 30; Mat. 24. 28
[s] Salm 131. 2; Marc. 10. 15; 1 Pead. 1. 14
[t] caib. 11. 8; 21. 36; Ròm. 12. 12; Eph. 6. 18; 1 Tes. 5. 17; Phil. 4. 6
[u] Mat. 19. 16, &c.; Marc. 10. 17, &c.
[v] Ecs. 20. 12-16; Ròm. 13. 9

dean adhaltranas, Na dean mortadh, Na
goid, Na toir fianuis bhréige, Thoir urram
do d'athair agus do d' mhàthair.
21 Agus thubhairt esan, Choimhead mi
iad sin uile o m'òige.
22 Agus an uair a chual' Iosa so, thubh-
airt e ris, Tha aon ni fathast a dh'uireas-
bhuidh ort; reic na h-uile nithe a tha
agad, agus roinn air na bochdaibh, agus
bithidh agad ionmhas air nèamh[a]; agus
thig, *agus* lean mise.
23 Agus an uair a chual' e so, bha e ro
dhoilich ; oir bha mòr-bheartas aige.
24 Agus an uair a chunnaic Iosa gu-n
robh e làn tùirse, thubhairt e, Cia deacair
dhoibhsan aig am bheil saoibhreas, dol a
steach do rìoghachd Dhé[d]!
25 Oir is usadh do chàmhal dol troimh
chrò snàthaid, na do dhuine saoibhir dol
a steach do rìoghachd Dhé.
26 Agus thubhairt iadsan a chuala *so*,
Cò ma seadh a dh'fheudas a bhi air a
shaoradh ?
27 Ach thubhairt esan, Na nithe a tha
eu-comasach do dhaoinibh, tha iad comas-
ach do Dhia[f].
28 An sin thubhairt Peadar, Feuch,
thréig sinne na h-uile nithe, agus lean
sinn thusa.
29 Agus thubhairt esan riu, Gu deimhin
tha mi ag ràdh ruibh, nach 'eil aon neach
a thréig tigh, no pàrantan, no bràithrean,
no bean-phòsda, no clann air son rìogh-
achd Dhé,
30 Nach faigh mòran na's mò anns an
aimsir so a tha làthair, agus anns an
t-saoghal a tha ri teachd, a' bheatha
mhaireannach.
31 Agus ghabh e an dà fhear dheug d'a
ionnsuidh, agus thubhairt e riu, Feuch,
tha sinn a' dol suas gu Ierusalem, agus
bithidh na h-uile nithe a tha sgriobhta
leis na fàidhibh mu Mhac an duine[h], air
an coimhlionadh.
32 Oir bheirear thairis e do na Cinnich[i],
agus théid fanoid a dheanamh air, agus
masluichear e, agus tilgear smugaid air ;
33 Agus sgiùrsaidh agus marbhaidh iad
e : agus air an treas là éiridh e a rìs.
34 Agus cha do thuig iadsan aon ni
dhiubh so[k]: agus bha na briathra so
folaichte orra, agus cha b'aithne dhoibh
na nithe a chaidh a labhairt.
35 Agus tharladh, an uair a dhruid e
ri Iericho[o], gu robh dall àraidh 'n a
shuidhe ri taobh na slighe, ag iarraidh
déirce ;
36 Agus air cluinntinn an t-sluaigh
a' dol seachad, dh'fheòraich e ciod e
so.
37 Agus dh'innis iad da, gu-m b'e Iosa
o Nasaret a bha 'gabhail seachad.
38 Agus ghlaodh e, ag ràdh, Iosa, Mhic
Dhaibhidh, dean tròcair orm[r].
39 Agus chronaich iadsan a bha air
thòiseach e, chum gu-m bitheadh e 'n a
thosd : ach bu mhòid gu mòr a ghlaodh

B.C. 33.

[a] Mat. 6. 19, 20
1 Tim. 6. 19
[b] caib. 17. 19
[c] caib. 5. 26
Gnio. 4. 21
11. 18
Gal. 1. 24
[d] Gnà. 11. 28
1 Tim. 6. 9
[e] Ios. 6. 26
1 Ri. 16. 34
[f] Ier. 32. 17
Sech. 8. 6
[g] Eoin 14. 23
Tais. 3. 20
[h] Salm xxii.
Isa. liii.
[i] Mat. 27. 2
Eoin 18. 28
Gnio. 3. 13
[j] caib. 5. 20
Mat. 9. 11
[k] Marc. 9. 32
Eoin 12. 16
[l] Salm 41. 1
[m] caib. 3. 14
Ecs. 20. 16
[n] Ecs. 22. 1
2 Sam. 12. 6
[o] Mat. 20. 29, &c.
Marc. 10. 46, &c.
[p] caib. 13. 16
[q] Ese. 34. 16
Mat. 18. 11
Ròm. 5. 6
[r] Salm 62. 12
[s] Gnio. 1. 6
[t] Mat. 25. 14, &c.
Marc. 13. 34

esan, A Mhic Dhaibhidh, dean tròcair
orm.
40 Agus air seasamh do Iosa, dh'àithn
e a thoirt d'a ionnsuidh : agus an uair
a thàinig e am fagus da, dh'fheòraich e
dheth,
41 Ag ràdh, Ciod is àill leat mise a
dheanamh dhuit? agus thubhairt esan,
a Thighearna, mi dh'fhaotainn mo radh-
airc.
42 Agus thubhairt Iosa ris, Faigh do
radharc : shlànuich do chreidimh thu[b].
43 Agus air ball fhuair e a radharc,
agus lean se e, a' toirt glòire do Dhia[c]:
agus thug an sluagh uile cliù do Dhia,
'n uair a chunnaic iad *so*.

CAIB. XIX.

7 Mu thimchioll Shacheuis a' chìs-mhaoir. 11 Na deich puinnd airgid. 28 Mharcaich Criosd do Ierusalem le greadhnuchas; 41 rinn e caoidh air a son; 45 thilg e mach an luchd-ceannachd agus an luchd-reic as an teampull.

AGUS air do *Iosa* dol a steach, chaidh
e troimh Iericho[e].
2 Agus, feuch, *bha* duine ann d'am
b'ainm Sacheus, agus b'àrd chìs-mhaor
esan, agus bha e saoibhir :
3 Agus bha déidh aige air Iosa fhaicinn,
cò e; agus cha b'urrainn e air son an
t-sluaigh, a chionn gu robh e ìosal 'n a
phearsa.
4 Agus ruith e roimhe, agus streap e
suas ann an craoibh shicamoir, chum gu
faiceadh se e; oir bha e gus an t-slighe
sin a ghabhail.
5 Agus an uair a thàinig Iosa chum an
àite sin, air dha amharc suas, chunnaic se
e, agus thubhairt e ris, A Shacheuis, thig
a nuas gu grad ; oir is éigin domh-sa stad
an diugh aig do thigh[g].
6 Agus thàinig e nuas le cabhaig, agus
ghabh e ris gu subhach.
7 Agus an uair a chunnaic iad *so*, rinn
iad uile gearan, ag ràdh, Gu-n deachaidh
e steach air aoidheachd gu duine a tha 'n
a pheacach[j].
8 Agus sheas Sacheus agus thubhairt e
ris an Tighearna, Feuch, a Thighearn',
tha mi 'toirt leth mo mhaoin do na bochd-
aibh[l]: agus ma thug mi aon ni o neach
air bith le casaid bhréige[m], tha mi 'toirt
dha a' cheithir uiread[n].
9 Agus thubhairt Iosa ris, Thàinig
slàinte an diugh a dh'ionnsuidh an tighe
so, do bhrìgh gur mac do Abraham esan
mar an ceudna[p].
10 Oir thàinig Mac an duine a shireadh
agus a thèarnadh an ni sin a bha caillte[q].
11 Agus a' cluinntinn nan nithe sin
dhoibh, chuir e ris, agus labhair e cosamh-
lachd, do bhrìgh gu robh e am fagus do
Ierusalem, agus gu-n do shaoil iadsan
gu-m bitheadh rìoghachd Dhé air a grad-
fhoillseachadh[s].
12 Air an aobhar sin thubhairt e[t],
Chaidh duine uasal àraidh do dhùthaich

fad as a dh'fhaotainn rìoghachd dha féin,
agus a philltinn air ais.
13 Ach ghairm e a dheich seirbhisich,
agus thug e dhoibh deich puinnd, agus
thubhairt e riu, Cuiribh gu buil iad, gus
an tig mise.
14 Ach bha fuath aig muinntir a dhùth-
cha dha[a], agus chuir iad teachdaireachd
'n a dhéigh, ag ràdh, Cha-n àill leinn an
duine so 'bhi 'n a rìgh oirnn.
15 A nis an uair a phill e air ais, an
déigh dha an rìoghachd fhaotainn, an sin
dh'orduich e na seirbhisich ud a bhi air
an gairm d'a ionnsuidh, d'an d' thug e an
t-airgiod, chum gu-m bitheadh fhios aige
ciod a bhuannaich gach aon diubh leis a'
bhuileachadh.
16 An sin thàinig an ceud *fhear*, ag
ràdh, A thighearna, bhuidhinn do phunnd
deich puinnd.
17 Agus thubhairt e ris, Is maith, a
dheadh sheirbhisich : do bhrìgh gu robh
thusa fìrinneach ann an ro bheagan[d],
bitheadh agad-sa uachdaranachd air deich
bailtibh.
18 Agus thàinig an dara *fear*, ag ràdh,
A thighearna, rinn do phunnd cùig
puinnd.
19 Agus thubhairt e ris-san, Bi-sa mar
an ceudna os ceann chùig bailtean.
20 Agus thàinig *fear* eile, ag ràdh, a
thighearna, feuch do phunnd, a bha
agam-sa taisgte ann an nèapaicin :
21 Oir bha eagal orm romhad, do
bhrìgh gur duine geur-theann thu : tha
thu a' togail an ni nach do leag thu, agus
a' buain an ni nach do chuir thu.
22 Agus thubhairt e ris, As do bheul
féin bheir mi breth ort[g], a dhroch sheirbh-
isich. Bha fhios agad gu-m bu duine
geur-theann mi, a' togail an ni nach do
leag mi, agus a' buain an ni nach do
chuir mi :
23 Air an aobhar sin c'ar son nach
d' thug thu m'airgiod do'n luchd-mal-
airt[j], agus air teachd dhomh-sa thogainn
e le riadh ?
24 Agus thubhairt e riusan a bha 'n an
seasamh a làthair, Thugaibh uaith am
punnd, agus thoiribh dhasan *e* aig am
bheil na deich puinnd ;
25 (Agus thubhairt iad ris, A thigh-
earna, tha deich puinnd aige ;)
26 Oir tha mi ag ràdh ruibh, Gu-n
toirear do gach neach aig am bheil[m]: ach
uaith-san aig nach 'eil, bheirear eadhon
an ni sin a tha aige.
27 Ach thugaibh an so na naimhdean
ud agam-sa[q], leis nach b'àill mise 'bhi
'am rìgh os an ceann, agus marbhaibh
a'm' fhianus *iad*.
28 Agus air dha so a ràdh, dh'imich e
rompa, a' dol suas gu Ierusalem.
29 A nis an uair a dhruid e ri Betphage
agus Betani[s], làimh ris an t-sliabh ris an
abrar *sliabh* nan crann-olaidh, chuir e
dithis d'a dheisciobluibh uaith,

B.C. 33.

[a] Eoin 1. 11
15. 18
[b] Salm 50. 10
[c] Eoin 12. 14
[d] caib. 16. 10
[e] caib. 13. 35
Salm 118. 26
[f] caib. 2. 14
Eph. 2. 14
[g] 2 Sam. 1. 16
Iob 15. 6
Mat. 12. 37
[h] Hab. 2. 11
Mat. 3. 9
[i] Salm 119. 136
Ier. 9. 1
13. 17
Hos. 11. 8
[j] Ròm. 2. 4, 5
[k] Deut. 5. 9
Isa. 48. 18
Eabh. 3. 7, 8
[l] Isa. 29. 2, 3
Ier. 6. 5, 6
[m] caib. 8. 18
Mat. 13. 12
25. 29
Marc. 4. 25
[n] 1 Ri. 9. 7, 8
Mic. 3. 12
Mat. 23. 37, 38
[o] Mat. 24. 2
Marc. 13. 2
[p] Tuir. 1. 8
1 Pead. 2. 12
[q] 1 Sam. 11. 12
Salm 2. 4, 5, 9
21. 8, 9
Isa. 66. 6, 14
Eabh. 10. 13
[r] Isa. 56. 7
[s] Mat. 21. 1, &c.
Marc. 11. 1, &c.
[t] Ier. 7. 11
[u] Eoin 18. 20

30 Ag ràdh, Imichibh do'n bhaile 'tha
fa 'ur comhair ; anns am faigh sibh, air
dhuibh dol a steach, searrach ceangailte,
air nach do shuidh aon duine riamh :
fuasglaibh, agus thugaibh an so e.
31 Agus ma dh'fheòraicheas neach air
bith dhibh, C'ar son a tha sibh 'g *a*
fhuasgladh ? mar so their sibh ris, Tha
feum aig an Tighearn' air[b].
32 Agus air imeachd dhoibh-san a
chuireadh air falbh, fhuair iad mar
thubhairt e riu.
33 Agus an uair a bha iad a' fuasgladh
an t-searraich, thubhairt a shealbhadair-
ean riu, C'ar son a tha sibh a' fuasgladh
an t-searraich ?
34 Agus thubhairt iadsan, Tha feum
aig an Tighearn' air.
35 Agus thug iad gu Iosa e : agus thilg
iad am falluinnean air an t-searrach[c],
agus chuir iad Iosa air.
36 Agus ag imeachd dhàsan, sgaoil iad
am falluinnean fodha air an t-slighe.
37 Agus an uair a thàinig e am fagus,
eadhon gu dol sìos sléibh nan crann-
olaidh, thòisich mòr-chuideachd nan deis-
ciobul uile ri gairdeachas a dheanamh,
agus moladh a thoirt do Dhia le guth
àrd, air son nan uile oibre cumhachdach
a chunnaic iad,
38 Ag ràdh, Gu ma beannaichte an
Rìgh a tha 'teachd ann an ainm an Tigh-
earna[e]: sìth air nèamh, agus glòir anns
na h-àrdaibh[f].
39 Agus thubhairt cuid de na Phairis-
ich o mheasg an t-sluaigh ris, A Mhaigh-
stir, cronaich do dheisciobuil.
40 Agus fhreagair esan, agus thubhairt
e riu, Tha mi ag ràdh ruibh, nam fanadh
iad sin 'n an tosd, gu-n glaodhadh na
clachan féin[h].
41 Agus an uair a thàinig e am fagus,
chunnaic e am baile, agus ghuil e air a
shon[i],
42 Ag ràdh, Nam b'aithne dhuit, eadh-
on dhuit-sa, air bheag sam bith ann ad
là so féin[k], na nithe a bhuineas do d'
shìth : ach a nis tha iad folaichte o d'
shùilibh.
43 Oir thig na làithean ort, anns an tilg
do naimhdean dìg mu d' thimchioll[l], agus
an iadh iad umad mu'n cuairt, agus an
druid iad a stigh air gach taobh thu,
44 Agus an leag iad co ìosal ris an làr
thu[n], agus do chlann annad, agus nach
fàg iad annad clach air muin cloiche[o]; do
bhrìgh nach b'aithne duit aimsir d'fhios-
rachaidh[p].
45 Agus chaidh e steach do'n team-
pull, agus thòisich e air an dream a bha
'reic, agus a' ceannach ann a thilgeadh
a mach,
46 Ag ràdh riu, Tha e sgrìobhta, Is tigh-
urnuigh mo thigh-sa[r]; ach rinn sibhse
'n a gharaidh luchd-reubainn e[t].
47 Agus bha e gach là a' teagasg 's an
teampull[u]. Ach dh'iarr na h-àrd-shag-

airt agus na sgrìobhaichean, agus ceannardan a' phobuill esan a mhilleadh,

48 Gidheadh cha robh fhios aca ciod a dheanadh iad : oir bha am pobull uile ag éisdeachd ris le ro aire[1].

CAIB. XX.

1 *Dhearbh Criosd gu robh ùghdarras aige, le ceist mu bhaisteadh Eoin.* 9 *Cosamhlachd an fhìon-lios.* 19 *Mu thimchioll cìs a thoirt do Cheasar.* 27 *Dhearbh e mearachd nan Sadusach, a bha 'g àicheadh aiseirigh nam marbh.*

AGUS tharladh air aon de na làithibh sin[e], an uair a bha e 'teagasg a' phobuill 's an teampull, agus a' searmonachadh an t-soisgeil, gu-n d' thàinig na h-àrd-shagairt agus na sgrìobhaichean air, maille ris na seanairibh,

2 Agus labhair iad ris, ag ràdh, Innis duinn ciod e an t-ùghdarras leis am bheil thu a' deanamh nan nithe so? no cò esan a thug an t-ùghdarras so dhuit?

3 Agus fhreagair esan agus thubhairt e riu, Feòraichidh mise mar an ceudna aon ni dhibhse ; agus freagraibh mi :

4 Baisteadh Eoin, an ann o nèamh a bha e, no o dhaoinibh?

5 Agus reusonaich iad eatorra féin, ag ràdh, Ma their sinn, O nèamh ; their esan, C'ar son ma ta nach do chreid sibh e?

6 Ach ma their sinn, O dhaoinibh, clachaidh an sluagh uile sinn ; oir is deimhin leo gu-m b'fhàidh Eoin[g].

7 Agus fhreagair iadsan, Nach robh fhios aca cia uaith *a bha e*.

8 Agus thubhairt Iosa riu, Ni mò a dh'innseas mise dhuibh-se ciod e an t-ùghdarras leis am bheil mi 'deanamh nan nithe so.

9 An sin thòisich e air a' chosamhlachd so a labhairt ris an t-sluagh ; Phlanndaich duine àraidh fìon-lios[i], agus shuidhich e air tuath e ; agus chaidh e air choigrich ré aimsir fhada.

10 Agus anns an àm dhligheach chuir e seirbhiseach a dh'ionnsuidh na tuatha, chum gu-n tugadh iad da de thoradh an fhìon-lios : ach ghabh an tuath air, agus chuir iad uatha falamh *e*.

11 Agus a rìs chuir e seirbhiseach eile uaith ; agus ghabh iad airsan mar an ceudna, agus mhaslaich iad *e*, agus chuir iad uatha falamh *e*.

12 Agus a thuilleadh air sin chuir e an treas *seirbhiseach* uaith ; agus lot iad esan mar an ceudna, agus thilg iad a mach *e*.

13 An sin thubhairt tighearn' an fhìonlios, Ciod a ni mi? cuiridh mi mo mhac gràdhach *d'an ionnsuidh* : feudaidh e 'bhi, 'n uair a chi iad e, gu-n toir iad urram dha.

14 Ach an uair a chunnaic an tuath e, reusonaich iad eatorra féin, ag ràdh, Is e so an t-oighre : thigibh, marbhamaid e, chum gu-m bi an oighreachd againn féin.

15 Agus thilg iad a mach as an fhìonlios e, agus mharbh iad e[m]. Ciod uime sin a ni tighearn' an fhìon-lios riu?

16 Thig e agus sgriosaidh e an tuath ud, agus bheir e am fìon-lios do dhaoinibh eile[a]. Agus an uair a chual' iad *so*, thubhairt iad, Nar leigeadh Dia.

17 Agus air dhàsan amharc orra, thubhairt e, Ciod e so ma seadh a tha sgrìobhta, A' chlach a dhiùlt na clachairean, rinneadh ceann na h-oisne dhith[b]?

18 Ge b'e neach a thuiteas air a' chloich sin, brisear e[c]: ach ge b'e neach air an tuit i, pronnaidh i gu luaithre e[d].

19 Agus anns an uair sin féin dh'iarr na h-àrd-shagairt agus na sgrìobhaichean làmh a chur ann ; ach bha eagal an t-sluaigh orra ; oir thuig iad gu-m b'ann 'n an aghaidh féin a labhair e an cosamhlachd so.

20 Agus rinn iad geur-fhaire *air*, agus chuir iad a mach luchd-foille, a leigeadh orra féin a bhi 'n am fìreanaibh, chum gu-n deanadh iad greim air 'fhoclaibh[f], air chor's gu-n tugadh iad thairis e do chumhachd agus do ùghdarras an uachdarain.

21 Agus dh'fheòraich iad deth, ag ràdh, A Mhaighstir, tha fios againn gu bheil thu a' labhairt agus a' teagasg gu ceart, agus nach 'eil suim agad de phearsa *duine sam bith*, ach gu bheil thu 'teagasg slighe Dhé a réir na fìrinn.

22 Am bheil e ceadaichte dhuinn cìs a thoirt do Cheasar, no nach 'eil?

23 Ach thuig esan an cuilbheartachd, agus thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh 'g am bhuaireadh?

24 Nochdaibh dhomh peghinn : cò leis an dealbh agus an sgrìobhadh a tha oirre? Fhreagair iadsan agus thubhairt iad, Le Ceasar.

25 Agus thubhairt esan riu, Thugaibhse air an aobhar sin do Cheasar na nithe a's le Ceasar[h], agus do Dhia na nithe a's le Dia.

26 Agus cha b'urrainn iad greim a dheanamh air a bhriathran 'am fianuis an t-sluaigh : agus ghabh iad iongantas r'a fhreagradh, agus dh'fhan iad 'n an tosd[j].

27 An sin thàinig d'a ionnsuidh dream àraidh de na Sadusaich[k], a tha 'g àicheadh gu bheil aiseirigh ann[l], agus dh'fheòraich iad deth,

28 Ag ràdh, A Mhaighstir, sgrìobh Maois dhuinn, Nam faigheadh bràthair duine air bith bàs, agus bean-phòsda aige, agus gu faigheadh e bàs gun chlann, gu-n gabhadh a bhràthair a bhean, agus gu-n togadh e suas sliochd d'a bhràthair.

29 Air an aobhar sin, bha seachdnar bhràithrean ann : agus ghabh an ceud fhear bean, agus fhuair e bàs gun chlann.

30 Agus ghabh an dara fear i mar mhnaoi, agus fhuair esan bàs gun chlann.

31 Agus ghabh an treas fear i ; agus mar an ceudna an t-seachdnar. Agus cha d'fhàg iad clann, agus fhuair iad bàs.

32 Mu dheireadh uile fhuair a' bhean bàs mar an ceudna.

33 Anns an aiseirigh uime sin, cò dhiubh

B.C. 33.

[a] Neh. 9. 36, 37
[1] *an crochadh air, ag éisdeachd.*
[b] Salm 118. 22
[c] Isa. 8. 15
1 Pead. 2. 7, 8
[d] Dan. 2. 34, 35, 44, 45
[e] Mat.21.23, &c.
Marc. 11. 27, &c.
[f] Mat.22.15, &c.
Marc. 12. 13
[g] Mat. 14. 5
[h] Ròm. 13. 7
[i] Mat.21.33, &c.
Marc.12.1, &c.
Isa. 5. 1-7
[j] Tit.1.10,11
[k] Mat.22.23, &c.
Marc. 12. 18, &c.
[l] Gnio. 23. 6, 8
[m] Mat.27.21, 25
Gnio. 2. 23
7. 52
1 Tes. 2. 15

d'am bean i? oir bha i aig an t-seachd-
nar 'n a mnaoi.
34 Agus fhreagair Iosa, agus thubhairt
e riu, Tha clann an t-saoghail so a' pòs-
adh, agus air an toirt ann am pòsadh :
35 Ach an dream sin a mheasar gur
airidh iad air an t-saoghal ud fhaghail[b],
agus an aiseirigh o na mairbh, cha-n 'eil
iad a' pòsadh, no air an toirt ann am
pòsadh.
36 Agus cha-n urrainn iad bàs fhaghail
na's mò[d]; oir tha iad ann an co-inbhe ris
na h-ainglibh[e]; agus is iad clann Dhé iad[f],
air bhi dhoibh 'n an cloinn do an aiseirigh.
37 Ach gu-n éirich na mairbh, nochd
Maois féin aig a' phreas[g], an uair tha e
a' gairm de'n Tighearna, Dia Abrahaim,
agus Dia Isaaic, agus Dia Iacoib.
38 A nis cha-n e Dia nam marbh e,
ach nam beò : oir tha na h-uile beò dha-
san[j].
39 An sin fhreagair dream àraidh de
na sgrìobhaichean, agus thubhairt iad, A
Mhaighstir, is maith a labhair thu.
40 Agus cha robh a' chridhe aca tuill-
eadh ni sam bith fheòraich dheth.
41 Agus thubhairt e riu, Cionnus a
their iad gur e Criosd mac Dhaibhidh[k]?
42 Agus tha Daibhidh féin ag ràdh ann
an leabhar nan Salm, Thubhairt an Tigh-
earna ri mo Thighearna, Suidh air mo
làimh dheis,
43 Gus an cuir mi do naimhde 'n an
stòl fo do chosaibh[m].
44 Tha Daibhidh air an aobhar sin a'
gairm a Thighearna dheth, cionnus ma
seadh is e 'mhac e?
45 An sin thubhairt e r'a dheisciobluibh,
ann an éisdeachd an t-sluaigh uile,
46 Thugaibh an aire dhuibh féin o na
sgrìobhaichean[p], leis am miann imeachd
ann an culaidhibh fada, agus leis an
ionmhuinn fàilte *fhaotainn* air na marg-
aidhean[r], agus na caithrichean a's àirde
anns na sionagogaibh, agus na ceud
àiteacha-suidhe aig féillibh ;
47 A shluigeas suas tighean bhantrach[s],
agus air sgàth deadh choslais a ni ur-
nuighean fada[t] : gheibh iad sin an dìteadh
a's mò[u]

CAIB. XXI.

1 *Mhol Criosd a' bhantrach bhochd:* 5 *roimh-
innis e sgrios an teampuill, agus bhaile Ieru-
saleim;* 25 *mar an ceudna na comharaidhean
a bhitheas ann roimh an là dheireannach.* 34
Earail chum faire a dheanamh.

AGUS air dha amharc suas, chunnaic e
na daoine saoibhir a' tilgeadh an
tiodhlacan ann an àite-coimhead an ion-
mhais[a].
2 Agus chunnaic e mar an ceudna
bantrach bhochd àraidh a' tilgeadh dà
leth-fheoirling an sin.
3 Agus thubhairt e, Gu fìrinneach tha
mi ag ràdh ruibh, gu-n do chuir a' bhan-
trach bhochd so na's mò ann na iad uile[b].

B.C. 33.

a Mat. 24. 1, &c.
Marc. 13. 1, &c.
b caib. 21. 36
Tais. 3. 4
c caib. 19. 44, &c.
d Tais. 21. 4
e 1 Cor. 15. 49, 52
f Ròm. 8. 19-21
g Ecs. 3. 2-6
h 2 Tes. 2. 3, 9, 10
1 Eoin 4. 1
2 Eoin 7
i Gnio. 5. 36, 37
1 Eoin 2. 18
j Ròm. 14. 8, 9
k Mat. 22. 42
Marc. 12. 35, &c.
l Hag. 2. 22
m Salm 110. 1
Gnio. 2. 34
n Gnio. 4. 3
5. 18
12. 4
Tais. 2. 10
o Gnio. 25. 23
p Marc. 12. 38, &c.
q Phil. 1. 28
2 Tes. 1. 5
r caib. 11. 43
s Mat. 23. 14
2 Tim. 3. 6
t 1 Tes. 2. 5
u caib. 10. 12, 14
Seum. 3. 1
v Gnio. 6. 10
w Gnio. 7. 59
12. 2
Tais. 2. 13
6. 9
12. 11
x Eoin 17. 14
y Mat. 10. 30
z Ròm. 5. 3
Eabh. 10. 36
Seum. 1. 4
a Marc. 12. 41
b 2 Cor. 8. 12

4 Oir thilg iad so uile d'am pailteas a
steach do thiodhlacaibh Dhé : ach thilg
ise d'a h-uireasbhuidh féin am beathach-
adh uile a bha aice.
5 Agus air do chuid diubh 'bhi 'labhairt
mu'n teampull[a], mar a bha e air a dhean-
amh maiseach le clachaibh sgiamhach,
agus le tiodhlacaibh, thubhairt e,
6 *A thaobh* nan nithe so a chi sibh,
thig na làithean, anns nach fàgar clach
air muin cloiche *dhiubh*[c], nach tilgear
sìos.
7 Agus dh'fheòraich iadsan deth, ag
ràdh, A Mhaighstir, c'uin ma ta 'bhitheas
na nithe so? agus ciod e an comharadh
an uair a bhitheas na nithe so gu teachd
gu crìch?
8 Agus thubhairt esan, Feuchaibh nach
meallar sibh[h]; oir thig mòran ann am
ainm-sa, ag ràdh, Is mise *Criosd*[i]; agus,
Tha an t-àm am fagus; uime sin na lean-
aibh iad.
9 Ach an uair a chluinneas sibh mu
chogainnibh, agus mu cheannaircibh, na
bitheadh mòr-gheilt oirbh : oir is éigin do
na nithibh so tachairt air tùs; ach cha-*n*
'eil a' chrìoch air ball.
10 An sin thubhairt e riu, Eiridh cinn-
each an aghaidh cinnich[l], agus rìoghachd
an aghaidh rìoghachd :
11 Agus bithidh critheanna-talmhainn
mòra ann an iomadh àit, agus gortaidh,
agus plàighean; agus nithe uamhasach,
agus comharaidhean mòra o nèamh.
12 Ach roimh na nithibh so uile,
cuiridh iad làmh annaibh-se, agus geur-
leanaidh iad *sibh*, 'g 'ur tabhairt thairis
do choimhthionail, agus do phrìosan-
aibh[n], 'g 'ur tabhairt chum rìghrean agus
uachdaran air sgàth m'ainme-sa[o].
13 Agus tacharaidh so dhuibh-se mar
fhianuis[q].
14 Air an aobhar sin daingnichibh ann
'ur cridheachaibh, gun smuaineachadh
roimh làimh, ciod a fhreagras sibh air 'ur
son féin :
15 Oir bheir mise dhuibh beul agus
gliocas, nach bi 'ur naimhdean uile
comasach air labhairt no cur 'n a agh-
aidh[v].
16 Agus brathar sibh le *'ur* pàrantaibh,
agus le *'ur* bràithribh, agus le *'ur* luchd-
dàimhe, agus le *'ur* cairdibh; agus bheir
iad fainear *cuid* dhibh a chur gu bàs[w].
17 Agus bithidh fuath aig na h-uile
dhaoinibh dhuibh air son m'ainme-sa[x].
18 Ach cha chaillear fuiltein de ghruaig
'ur cinn[y].
19 Ann 'ur foighidinn sealbhaichibh
'ur n-anama[z].
20 Agus an uair a chi sibh Ierusalem
air a cuairteachadh le armailtibh, an sin
bitheadh fhios agaibh gu bheil a fàsachadh
am fagus.
21 (An sin teicheadh iadsan a tha ann
an Iudea chum nam beann,) agus imich-
eadh iadsan a tha 'n a meadhon-se mach

aisde; agus na rachadh iadsan a tha 's a'
mhachair, a steach innte.
22 Oir is iad sin làithean an dìoghaltais,
chum gu-n coimhlionar na h-uile nithe a
tha sgrìobhta[b].
23 Ach mo thruaighe na mnathan a
bhitheas torrach[c], agus iadsan a bhitheas
a' toirt cìche anns na làithibh sin! oir
bithidh teanntachd mhòr 's an dùthaich,
agus fearg air a' phobull so.
24 Agus tuitidh iad le faobhar a'
chlaidheimh, agus bheirear iad ann am
braighdeanas chum nan uile chinneach:
agus bithidh Ierusalem air a saltairt sìos
fo na Cinnich[d], gus an coimhlionar aim-
sire nan Cinneach[f].
25 Agus bithidh comharaidhean anns
a' ghréin, agus anns a' ghealaich, agus
anns na reultaibh; agus air an talamh
teanntachd nan cinneach[h] ann an ioma-
chomhairle; an cuan agus na tonnan a'
beucadaich;
26 Cridheachan dhaoine 'g an tréigsinn
troimh eagal, agus feitheamh nan nithe
sin a tha 'teachd air an domhan: oir
bithidh cumhachdan nan nèamh air an
crathadh[j].
27 Agus an sin chi iad Mac an duine a'
teachd ann an neul[l], le cumhachd agus
mòr-ghlòir.
28 Agus an uair a thòisicheas na nithe
so air tachairt, an sin amhaircibh a suas,
agus togaibh 'ur cinn; oir tha 'ur saorsa
am fagus[n].
29 Agus labhair e cosamhlachd riu,
Amhaircibh air a' chraoibh-fhìge[o], agus
na craobhan uile;
30 'N uair a bhitheas iad cheana a' cur
a mach *an duillich*, tha sibh a' faicinn,
agus ag aithneachadh uaibh féin, gu
bheil an samhradh a nis am fagus.
31 Agus mar an ceudna sibhse, 'n uair
a chi sibh na nithe so a' tachairt, bith-
eadh fhios agaibh gu bheil rìoghachd Dhé
fagus do làimh.
32 Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
nach téid an ginealach so thairis, gus an
coimhlionar na nithe *so* uile[p].
33 Théid nèamh agus talamh thairis:
ach cha téid mo bhriathra-sa thairis a
chaoidh[q].
34 Agus thugaibh an aire dhuibh féin,
air eagal uair air bith gu-m bi 'ur cridhe
fo uallach le geòcaireachd[r], agus le misg,
agus le ro chùram mu nithibh na beatha
so, agus gu-n tig an là sin oirbh gu
h-obann[t].
35 Oir mar ribe thig e air na h-uile
dhaoinibh[u], a tha 'g àiteachadh aghaidh
na talmhainn uile.
36 Deanaibh-se air an aobhar sin faire[v],
a' deanamh urnuigh gach àm[w], chum gu
measar gur airidh sibh air dol as o na
nithibh sin uile a tha gu teachd, agus
seasamh an làthair Mhic an duine[y].
37 Agus bha e 's an là a' teagasg 's an
teampull, agus 's an oidhche chaidh e
mach, agus dh'fhan e air an t-sliabh, d'an
goirear *sliabh* nan crann-olaidh[a].
38 Agus thàinig an sluagh uile gu moch
d'a ionnsuidh anns an teampull, a dh'éisd-
eachd ris.

B.C. 33.

[a] Eoin 8. 1, 2
[b] Deut. 28. 25, 48
Dan. 9. 26, 27
Sech. 11. 6
14. 1, 2
[c] Tuir. 4. 10
[d] Dan. 12. 7
Tais. 11. 2
[e] Mat. 26. 2
Marc. 14. 1, &c.
[f] Ròm. 11. 25
[g] Salm 2. 2
Gnio. 4. 27
[h] Dan. 12. 1
[i] Mat. 26. 14
Marc. 14. 10, &c.
Eoin 13. 2, 27
[j] 2 Pead. 3. 10-12
[k] Sech. 11. 12
[l] Tais. 1. 7
14. 14
[m] Ecs. xii.
[n] Ròm. 8. 23
[o] Mat. 24. 32
Marc. 13. 28
[p] Mat. 23. 36
[q] Isa. 40. 8
51. 6
[r] Isa. 28. 1-3
1 Cor. 6. 10
[s] Mat. 26. 20
Marc. 14. 17
[t] 1 Tes. 5. 2, 3
Tais. 3. 3
[u] 1 Tes. 5. 2
2 Pead. 3. 10
[v] Mat. 25. 13
[w] Eph. 4. 18
[x] caib. 14. 15
Mat. 26. 29
1 Cor. 5. 7, 8
Tais. 19. 9
[y] Mal. 3. 2
Iud. 24

CAIB. XXII.

1 *Ghabh na h-Iudhaich comhairle an aghaidh Iosa.* 3 *Dh'aom Satan Iudas gu esan a bhrath.* 7 *Dh'ulluich na h-Abstoil a' chàisg.* 19 *Dh'orduich Criosd an t-suipeir naomh.* 31 *Dh'innis e do Pheadar nach diobradh a chreidimh e;* 34 *ach gu-n àicheadhadh e esan tri uairean.*

A NIS dhruid *riu* féill an arain neo-
ghoirtichte[e], d'an goirear a' chàisg.
2 Agus bha na h-àrd-shagairt agus na
sgrìobhaichean ag iarraidh cionnus a
dh'fheudadh iad esan a chur gu bàs[g];
oir bha eagal an t-sluaigh orra.
3 An sin chaidh Satan ann an Iudas
d'an co-ainm Iscariot[i], a bha a dh'àir-
eamh an dà fhir dheug.
4 Agus dh'imich e, agus labhair e ris
na h-àrd-shagartaibh agus ri ceannard-
aibh *an teampuill*, cionnus a bhrathadh
e esan doibh.
5 Agus bha iad subhach, agus rinn iad
coimhcheangal airgiod a thoirt da[k].
6 Agus gheall esan, agus dh'iarr e àm
iomchuidh air a bhrath dhoibh gun an
sluagh a bhi làthair.
7 An sin thàinig là an arain neo-ghoirt-
ichte[m], anns am b'éigin an t-uan-càisge a
mharbhadh.
8 Agus chuir e uaith Peadar agus Eoin,
ag ràdh, Imichibh, agus ulluichibh dhuinn
a' chàisg, chum gu-n ith sinn *i*.
9 Agus thubhairt iadsan ris, C'àit an
àill leat sinn a dh'ulluchadh?
10 Agus thubhairt e riu, Feuch, air
dhuibh dol a steach do'n bhaile, tach-
araidh oirbh duine, a' giùlan soithich
uisge; leanaibh e do'n tigh anns an téid
e steach.
11 Agus abraibh ri fear-an-tighe, Tha
am Maighstir ag ràdh riut, C'àit am bheil
an seòmar aoidheachd anns an ith mi a'
chàisg maille ri mo dheisciobluibh?
12 Agus feuchaidh e dhuibh àrd-
sheòmar farsuinn, uidhimichte: ulluich-
ibh an sin.
13 Agus dh'imich iad agus fhuair iad
mar a thubhairt e riu: agus dh'ulluich
iad a' chàisg.
14 Agus an tràth 'thàinig an uair[s],
shuidh e sìos, agus an dà Abstol dheug
maille ris.
15 Agus thubhairt e riu, Le mòr-thog-
radh mhiannaich mi a' chàisg so itheadh
maille ruibh roimh dhomh fulang:
16 Oir tha mi ag ràdh ruibh, nach ith
mi dhith tuilleadh, gus an coimhlionar i
ann an rìoghachd Dhé[x].
17 Agus ghlac e cupan, agus air dha
buidheachas a thabhairt, thubhairt e,
Gabhaibh so, agus roinnibh eadaraibh
féin e:

18 Oir tha mi ag ràdh ruibh, nach òl mi de thoradh na fìonain, gus an tig rìoghachd Dhé.

19 Agus ghlac e aran[a], agus an déigh buidheachas a thabhairt, bhris e, agus thug e dhoibh-san e, ag ràdh, Is e so mo chorp-sa a tha air a thoirt air 'ur son-se : deanaibh so mar chuimhneachan ormsa.

20 Agus mar an ceudna an cupan, an déigh na suipeir, ag ràdh, Is e an cupan so an tiomnadh nuadh ann am fhuil-sa, a dhòirteadh air 'ur son-se.

21 Ach feuch, làmh an ti a bhrathas mise maille rium air a' bhòrd[c].

22 Agus gu fìrinneach tha Mac an duine ag imeachd, a réir mar a dh'orduicheadh[e] : ach is an-aoibhinn do'n duine sin leis am brathar e.

23 Agus thòisich iadsan air fiosrachadh eatorra féin, cò aca bha gus an ni so a dheanamh.

24 Agus bha mar an ceudna coimhstri eatorra, cò aca bu mhò a bhitheadh[f].

25 Ach thubhairt esan riu, Tha aig rìghribh nan Cinneach tighearnas orra[h]; agus goirear daoine fialaidh dhiubhsan, aig am bheil ùghdarras orra.

26 Ach na bithibh-se mar sin[j]: ach an neach a's mò 'n 'ur measg, bitheadh e mar an neach a's òige ; agus an ti a's àirde, mar esan a tha ri frithealadh.

27 Oir cò aca *is* mò, an ti a shuidheas air bòrd, no esan a fhritheileas? nach e an ti a shuidheas ; ach tha mise 'n 'ur measg-se mar fhear-frithealaidh[l].

28 Is sibhse iadsan a dh'fhan maille rium-sa ann am [1]dheuchainnibh[m];

29 Agus tha mise ag orduchadh dhuibh rìoghachd[o], mar a dh'orduich m'Athair dhomh-sa ;

30 Chum gu-n ith agus gu-n òl sibh aig mo bhòrd-sa ann am rìoghachd[q], agus gu-n suidh sibh air caithrichibh rìoghail, a' toirt breth air dà thréibh dheug Israeil[r].

31 Agus thubhairt an Tighearn', A Shimoin, a Shimoin, feuch, dh'iarr Satan sibhse[s], chum *'ur* criaradh mar chruithneachd.

32 Ach ghuidh mise air do shonsa[t], nach dìobradh do chreidimh thu : agus an uair a dh'iompaichear thu, neartaich do bhràithean[u].

33 Agus thubhairt esan ris, A Thighearna, tha mise ullamh gu dol maille riut araon a chum prìosain, agus a chum bàis.

34 Agus thubhairt esan, Tha mi ag ràdh riut, a Pheadair, nach goir an coileach an diugh, gus an àicheadh thu tri uairean gur aithne dhuit mi.

35 Agus thubhairt e riu, 'N uair a chuir mi uam sibh gun sporan[v], agus gun mhàla, agus gun bhrògan, an robh uireasbhuidh ni sam bith oirbh ? Agus thubhairt iad, Cha robh.

36 An sin thubhairt e riu, Ach a nis ge b'e aig am bheil sporan, togadh se e, agus mar an ceudna a mhàla : agus an ti aig nach 'eil claidheamh, reiceadh e 'fhalluinn, agus ceannachadh e aon.

B.C. 33.

[a] 1 Cor. 11. 24, &c.
[b] Isa. 53. 12
[c] Salm 41. 9
Eoin 13. 26
[d] Mat. 26. 36
Marc. 14. 32, &c.
Eoin 18. 1, &c.
[e] Gnio. 2. 23
4. 28
[f] caib. 9. 46
Marc. 9. 34
[g] Eoin 5. 30
6. 38
[h] Mat. 20. 25
Marc. 10. 42
[i] Mat. 4. 11
[j] 1 Pead. 5. 3
3 Eoin 9, 10
[k] Eoin 12. 27
Eabh. 5. 7
[l] Eoin 13. 13, 14
Phil. 2. 7
[1] *bhuairidhibh.*
[m] Eoin 13. 4, 5
[n] rann 40
[o] Mat. 25. 34
Phil. 2. 9-11
[p] Mat. 26. 47, &c.
Marc. 14. 43, &c.
Eoin 18. 3, &c.
[q] Tais. 19. 9
[r] Mat. 19. 28
1 Cor. 6. 2
[s] 1 Pead. 5. 8
Am. 9. 9
[t] Eoin 17. 9, 15
Eabh. 7. 25
1 Eoin 2. 1
[u] Salm 51. 13
Eoin 21. 15-17
[v] caib. 9. 3
[w] Iob 20. 5
Eoin 12. 27

37 Oir tha mi ag ràdh ruibh, gur éigin fathast an ni so 'tha sgrìobhta a choimhlionadh annam-sa, Agus bha e air 'àireamh am measg nan ciontach[b]: oir tha crìoch aig na nithibh ud a tha mu m' thimchioll-sa.

38 Agus thubhairt iadsan, A Thighearna, feuch, tha dà chlaidheamh an so. Agus thubhairt esan riu, Is leoir e.

39 Agus air dha dol a mach, chaidh e, mar bu ghnàth leis, gu sliabh nan crannolaidh[d]; agus lean a dheisciobuil e.

40 Agus an uair a thàinig e do'n àite, thubhairt e riu, Deanaibh urnuigh, chum nach tuit sibh ann am buaireadh.

41 Agus thairngeadh esan uatha mu thimchioll urchuir cloiche, agus leig se e féin air a ghlùinibh, agus rinn a urnuigh,

42 Ag ràdh, Athair, ma's toil leat, cuir an cupan so seachad orm : gidheadh, ni h-e mo thoil-sa[g], ach do thoil-sa gu robh deanta.

43 Agus dh'fhoillsicheadh dha aingeal o nèamh[i], 'g a neartachadh.

44 Agus air dha 'bhi ann an cruaidhghleachd anama[k], rinn e urnuigh na bu dùrachdaiche : agus bha 'fhallus mar bhraonaibh mòra fola a' tuiteam sìos air an talamh.

45 Agus air dha éirigh o urnuigh, thàinig e chum a dheisciobul, agus fhuair e 'n an codal iad troimh thùirse,

46 Agus thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh 'n 'ur codal? éiribh, agus deanaibh urnuigh[n], chum nach tuit sibh ann am buaireadh.

47 Agus an uair a bha e fathast a' labhairt, feuch sluagh[p], agus dh'imich esan d'am b'ainm Iudas, aon de'n dà fhear dheug, rompa, agus dhruid e ri Iosa, chum a phògadh.

48 Ach thubhairt Iosa ris, A Iudais, am bheil thu le pòig a' brath Mhic an duine?

49 Agus an uair a chunnaic iadsan a bha mu thimchioll-san an ni a bha gu tachairt, thubhairt iad ris, A Thighearn', am buail sinn leis a' chlaidheamh?

50 Agus bhuail aon diubh seirbhiseach an àrd-shagairt, agus ghearr e dheth a chluas dheas.

51 Agus fhreagair Iosa agus thubhairt e, Fulaingibh gu so. Agus bhean e r'a chluais, agus shlànuich e i.

52 An sin thubhairt Iosa ris na h-àrdshagartaibh agus ri ceannardaibh an teampuill, agus ris na seanairibh, a thàinig d'a ionnsuidh, An d' thàinig sibh a mach le claidhibh agus le bataichibh, mar gu-m b'ann an aghaidh fir-reubainn?

53 'N uair a bha mi gach là maille ruibh 's an teampull, cha do shìn sibh a mach *'ur* làmhan a'm' aghaidh : ach is i so 'ur n-uair-se[w], agus cumhachd an dorchadais.

54 An sin rug iad air, agus thug iad leo

e do thigh an àrd-shagairt. Agus lean Peadar am fad uaith *e*.

55 Agus air dhoibh teine fhadadh ann am meadhon an talla, agus suidhe sìos maille ri 'chéile, shuidh Peadar 'n am meadhon.

56 Ach chunnaic cailin àraidh e 'n a shuidhe aig an teine[c], agus air dhi amharc gu geur air, thubhairt i, Bha am fear so mar an ceudna maille ris.

57 Agus dh'àicheadh esan e, ag ràdh, A bhean, cha-n aithne dhomh e.

58 Agus beagan 'n a dhéigh sin chunnaic neach eile e, agus thubhairt e, Is ann diubh thusa mar an ceudna. Agus thubhairt Peadar, A dhuine, cha-n ann.

59 Agus mu thimchioll ùine aon uaire 'n a dhéigh sin, chòmhdaich neach eile air, ag ràdh, Gu fìrinneach bha am fear so mar an ceudna maille ris ; oir is Galiléach e.

60 Agus thubhairt Peadar, A dhuine, cha-n aithne dhomh ciod a tha thu 'g ràdh. Agus air ball, am feadh a bha e fathast a' labhairt, ghoir an coileach.

61 Agus air tionndadh doan Tighearna, dh'amhairc e air Peadar ; agus chuimhnich Peadar focal an Tighearna, mar a thubhairt e ris, Mu-n goir an coileach, àicheadhaidh tu mi tri uairean.

62 Agus chaidh Peadar a mach, agus ghuil e gu goirt[i].

63 Agus rinn na daoine a chum Iosa, fanoid air, 'g a bhualadh.

64 Agus an uair a dh'fholaich iad a shùilean, bhuail iad e 's an aghaidh, agus dh'fheòraich iad deth, ag ràdh, Dean fàidheadaireachd cò e a bhuail thu?

65 Agus labhair iad mòran de nithibh eile gu toibheumach 'n a aghaidh.

66 Agus an uair a bha an là air teachd[m], chruinnich seanadh an t-sluaigh, agus na h-àrd-shagairt, agus na sgrìobhaichean an ceann a chéile, agus thug iad esan chum an comhairle,

67 Ag ràdh, An tusa Criosd[p]? innis dhuinn. Agus thubhairt e riu, Ma dh' innseas mi dhuibh, cha chreid sibh :

68 Agus ma dh'fheòraicheas mi *ni air bith*, cha toir sibh freagradh dhomh, agus cha leig sibh as *mi*.

69 O'n àm so bithidh Mac an duine 'n a shuidhe air deas làimh cumhachd Dhé[q].

70 An sin thubhairt iad uile, An tusa ma seadh Mac Dhé? Agus thubhairt e riu, Tha sibhse ag ràdh gur mi.

71 Agus thubhairt iad, Ciod tuilleadh am feum a tha againn air fianuis? oir chuala sinn féin *i* as a bheul féin.

CAIB. XXIII.

1 *Chasaid na h-Iudhaich air Criosd an làthair Philait.* 8 *Rinn Herod fanoid air.* 12 *Rinneadh Herod agus Pilat 'n an càirdibh.* 18 *Dh'iarradh Barabas leis an t-sluagh, agus air 'fhuasgladh le Pilat, thug e Iosa thairis gu bhi air a cheusadh.*

B.C. 33.

[a] Mat. 27. 2, 11, &c. Marc. 15. 1, &c. Eoin 18. 28, &c.
[b] Gnio. 17. 7
[c] Mat. 26. 69-75 Marc. 14. 66, 72 Eoin 18. 17-27
[d] Mat. 17. 27 Marc. 12. 17
[e] 1 Tim. 6. 13
[f] Gnio. 13. 28 1 Pead. 2. 22
[g] caib. 3. 1
[h] caib. 9. 9 Marc. 6. 14
[i] Ier. 31. 18 1 Cor. 10. 12 2 Cor. 7. 10, 11
[j] 2 Ri. 5. 11
[k] Isa. 53. 7
[l] Isa. 49. 7 53. 3
[m] Mat. 27. 1 Gnio. 4. 26-28
[n] Eoin 19. 5
[o] Gnio. 4. 27
[p] Mat. 26. 63, &c. Marc. 14. 61, &c.
[q] Eabh. 1. 3 12. 2 Tais. 3. 21
[r] rann 4
[s] Isa. 53. 5

AGUS air éirigh d'an cuideachd uile[a], thug iad e gu Pilat.

2 Agus thòisich iad air a chasaid, ag ràdh, Fhuair sinn am fear so a' claonadh a' chinnich[b], agus a' bacadh cìs a thoirt do Cheasar[d], ag ràdh, Gur e féin Criosd an rìgh.

3 Agus dh'fheòraich Pilat deth, ag ràdh, An tusa rìgh nan Iudhach? agus fhreagair esan agus thubhairt e, Tha thu 'g a ràdh[e].

4 An sin thubhairt Pilat ris na h-àrd-shagartaibh agus ris an t-sluagh, Cha-n 'eil mi 'faotainn coire air bith 's an duine so[f].

5 Agus bha iadsan na bu ro dhéine, ag ràdh, Tha e 'buaireadh an t-sluaigh, a' teagasg troimh Iudea uile, a' tòiseachadh o Ghalile gus an t-àite so.

6 'N uair a chuala Pilat mu Ghalile, dh'fheòraich e am bu Ghaliléach an duine.

7 Agus an uair a chual' e gu-m b'ann fo uachdaranachd Heroid a bha e[g], chuir se e gu Herod, a bha e féin ann an Ierusalem 's na làithibh sin.

8 Agus an uair a chunnaic Herod Iosa, bha aoibhneas mòr air : oir bha déidh aige ré ùine fhada air esan fhaicinn[h], do bhrìgh gu-n cual' e mòran uime ; agus bha dùil aige gu-m faiceadh e mìorbhuil éigin air a dheanamh leis[j].

9 An sin dh'fheòraich e mòran de cheisdibh dheth ; ach cha d' thug e freagradh sam bith air[k].

10 Agus sheas na h-àrd-shagairt agus na sgrìobhaichean 'g a chasaid gu dian.

11 Ach chuir Herod agus a luchd-cogaibh ann an neo-mheas e[l], agus rinn iad fanoid air, agus an déigh a sgeadachadh ann an eudach dealrach chuir e air ais gu Pilat e[n].

12 Agus rinneadh Pilat agus Herod 'n an càirdibh d'a chéile 's an là sin[o]: oir bha iad roimhe sin 'an naimhdeas r'a chéile.

13 Agus an uair a ghairm Pilat an ceann a chéile na h-àrd-shagairt, agus na h-uachdarain, agus an sluagh,

14 Thubhairt e riu, Thug sibh a m'ionnsuidh-sa an duine so, mar neach a tha 'tionndadh an t-sluaigh a thaobh : agus, feuch, air dhomh *a* cheasnachadh ann 'ur làthair[r], cha d'fhuair mi coire air bith 's an duine so thaobh nan nithe sin mu'm bheil sibh a' deanamh casaid air ;

15 No mar an ceudna Herod : oir chuir mi d'a ionnsuidh sibh, agus, feuch, cha d' rinneadh ni air bith leis toilltinneach air bàs.

16 Uime sin, air dhomh-sa a smachdachadh[s], leigidh mi as *e*.

17 (Oir b'éigin da aon a leigeadh as doibh air an fhéill.)

18 Agus ghlaodh iad a mach a dh'aon

ghuth, ag ràdh, Beir uainn *am fear* so,
agus leig air a chomas duinn Barabas :
19 (Neach air son ceannairc àraidh a
rinneadh anns a' bhaile, agus air son
mortaidh[a], a thilgeadh 'am prìosan.)
20 Air an aobhar sin labhair Pilat riu a
rìs, air dha 'bhi toileach Iosa a chur fa
sgaoil.
21 Ach ghlaodh iadsan, ag ràdh, Ceus
e, ceus e.
22 Agus thubhairt e riu an treas uair,
C'ar son? ciod an cron a rinn e? cha
d'fhuair mise cùis bhàis air bith ann :
uime sin, an déigh dhomh a smachdach-
adh, leigidh mi as *e*.
23 Agus luidh iadsan air le guthaibh
mòra[c], ag iarraidh esan a cheusadh : agus
bhuadhaich an guthan-san, agus *guthan*
nan àrd-shagart.
24 Agus thug Pilat breth gu-n deantadh
na dh'iarr iad[d].
25 Agus leig e mach dhoibh esan a
thilgeadh ann am prìosan air son ceann-
airc agus mortaidh, an neach a dh'iarr
iad ; ach thug e thairis Iosa d'an toil.
26 Agus an tràth 'thug iad leo e, rug
iad air Simon[g], duine àraidh o Chirene, a
bha 'teachd o'n dùthaich, agus chuir iad
an crann-ceusaidh air, g'a ghiùlan an
déigh Iosa.
27 Agus lean cuideachd mhòr e de'n
t-sluagh, agus de mhnathan, a bha mar
an ceudna ri bròn, agus 'g a chaoineadh-
san.
28 Ach air tionndadh do Iosa riu, thubh-
airt e, A nigheana Ierusaleim, na guilibh
air mo shonsa, ach guilibh air 'ur son féin,
agus air son 'ur cloinne :
29 Oir feuch, tha na làithean a' teachd,
anns an abair iad[l], Is beannaichte na
mnathan neo-thorrach, agus na bronna
nach do ghiùlain *clann*, agus na cìocha
nach d' thug bainne.
30 An sin tòisichidh iad air a ràdh ris
na beanntaibh, Tuitibh oirnne[m]; agus ris
na cnuic, Folaichibh sinn.
31 Oir ma ni iad na nithe so ris a'
chrann ùr[o], ciod a ni iad ris a' chrìon-
aich?
32 Agus thugadh mar an ceudna dithis
eile, a bha 'n an luchd-droch-bheirt[p], chum
bhi air an ceusadh maille ris.
33 Agus an uair a thàinig iad do'n àite
d'an goirear Calbhari[1], an sin cheus iad e
féin, agus na droch dhaoine ; fear dhiubh
air a làimh dheis, agus am fear eile air a
làimh chlì.
34 An sin thubhairt Iosa, Athair, maith
dhoibh[r], oir cha-n 'eil fhios aca ciod a tha
iad a' deanamh. Agus roinn iad 'eudach,
agus thilg iad crannchur *air*.
35 Agus sheas an sluagh ag amharc :
agus rinn na h-uachdarain fanoid *air*
maille riu-san[t], ag ràdh, Shaor e daoine
eile ; saoradh se e féin, ma's e so Criosd,
aon taghta Dhé.
36 Agus rinn na saighdearan mar an
ceudna fanoid air, a' teachd d'a ionn-
suidh, agus a' tairgseadh fìon-geur dha,
37 Agus ag ràdh, Ma's tu rìgh nan
Iudhach, teasairg thu féin.
38 Agus bha sgrìobhadh mar an ceudna
air a sgrìobhadh os a cheann, ann an lit-
richibh Gréigis, agus Laidin, agus Eabh-
ra, IS E SO RIGH NAN IUDHACH.
39 Agus thug aon de na droch dhaoin-
ibh a chrochadh[b], toibheum dha, ag
ràdh, Ma's tu Criosd, saor thu féin agus
sinne.
40 Ach fhreagair am fear eile, agus
chronaich se e, ag ràdh, Nach 'eil eagal
Dhé ort, agus gu bheil thu fo'n aon dìt-
eadh *ris*?
41 Agus sinne da rìreadh ann an ceart-
as ; oir tha sinn a' faotainn nan nithe sin
a thoill ar gniomharan : ach cha d' rinn
an duine so cron air bith.
42 Agus thubhairt e ri Iosa, A Thigh-
earna, cuimhnich ormsa 'n uair a thig thu
do d' rìoghachd[e].
43 Agus thubhairt Iosa ris, Gu deimhin
tha mi ag ràdh riut, gu-m bi thu maille
rium-sa an diugh ann am Pàrras[f].
44 Agus bha e mu thimchioll na seath-
amh uaire, agus bha dorchadas air an
talamh uile gus an naothamh uair.
45 Agus dhorchaicheadh a' ghrian,
agus reubadh brat-roinn an teampuill 'n a
mheadhon[h].
46 Agus an uair a ghlaodh Iosa le guth
mòr, thubhairt e, Athair, tha mi 'tiom-
nadh mo spioraid a'd' làmhan-sa[i]: agus
an uair a thubhairt e so, thug e suas an
deò[j].
47 A nis an uair a chunnaic an ceann-
ard-ceud an ni a rinneadh[k], thug e glòir
do Dhia, ag ràdh, Gu fìrinneach b'ion-
racan an duine so.
48 Agus an sluagh uile a chruinnich
dh'ionnsuidh an t-seallaidh sin, an uair a
chunnaic iad na nithe a rinneadh, phill
iad air an ais, a' bualadh an uchd.
49 Agus sheas a luchd-eòlais uile, agus
na mnathan a lean e o Ghalile, fad as[n],
ag amharc air na nithibh sin.
50 Agus, feuch, duine *àraidh* d'am
b'ainm Ioseph, comhairleach, *a bha* 'n a
dhuine maith, agus 'n a fhìrean ;
51 (Cha d'aontaich an duine so le an
comhairle no le an gniomh ;) o Arimatea,
baile leis na h-Iudhaich ; neach mar an
ceudna ag an robh sùil ri rìoghachd
Dhé[q].
52 Chaidh esan gu Pilat, agus dh'iarr
e corp Iosa.
53 Agus air dha a thoirt a nuas, phaisg
e ann an lìon-eudach e, agus chuir e ann
an uaigh e a chladhaicheadh á carraig[s],
anns nach do chuireadh aon duine riamh
roimhe.
54 Agus b'e sin là an ulluchaidh[u], agus
bha an t-sàbaid am fagus.
55 Agus lean na mnathan a thàinig
maille ris o Ghalile[v], agus chunnaic iad

B.C. 33.

[a] Gnio. 3. 14
[b] caib. 17. 34-36
[c] rann 5
Salm 22. 12
[d] Ecs. 23. 2
[e] Salm 106. 4, 5
Ròm. 10. 9, 10
[f] 2 Cor. 12. 4
Tais. 2. 7
[g] Mat. 27. 32, &c.
Marc. 15. 21, &c.
Eoin 19. 17
[h] Mat. 27. 51
Marc. 15. 38
[i] Salm 31. 5
1 Pead. 2. 23
[j] Mat. 27. 50
Marc. 15. 37
Eoin 19. 30
[k] Mat. 27. 54
[l] caib. 21. 23
Mat. 24. 19
[m] Isa. 2. 19
Hos. 10. 8
Tais. 6. 16
9. 6
[n] Salm 38. 11
142. 4
[o] Gnà. 11. 31
Ier. 25. 29
Ese. 20. 47
21. 4
1 Pead. 4. 17
[p] Isa. 53. 12
[1] 's e sin, *claigeann.*
[q] caib. 2. 25, 38
Marc. 15. 43
[r] Mat. 5. 44
Gnio. 7. 60
1 Cor. 4. 12
[s] Isa. 53. 9
[t] Salm 22. 7
[u] Mat. 27. 62
[v] rann 49
caib. 8. 2

an uaigh, agus cionnus a chuireadh a chorp.

56 Agus phill iad, agus dh'ulluich iad spìosraidh agus oladh deadh fhàile[b]; agus ghabh iad tàmh air là na sàbaid, a réir na h-àithne[c].

CAIB. XXIV.

1 *Chuireadh aiscirigh Chriosd an céill le dà aingeal do na mnathan a thàinig a dh'amharc na h-uaighe:* 13 *dh'fhoillsicheadh Criosd féin do'n dithis dheisciobul a chaidh gu Emaus:* 36 *'n a dhéigh sin dh'fhoillsicheadh e do na h-Abstolaibh, agus chronaich e iad air son am mi-chreidimh.*

ANIS air a' cheud *là* de'n t-seachduin[e], gu ro mhoch air mhaduinn, thàinig iad chum na h-uaighe, a' toirt leo nan spìosraidh a dh'ulluich iad, agus *mnathan* àraidh *eile* maille riu.

2 Agus fhuair iad a' chlach air a caruchadh o'n uaigh.

3 Agus air dhoibh dol a steach, cha d'fhuair iad corp an Tighearn' Iosa.

4 Agus am feadh a bha iad ann an iomacheist mu'n ni so, feuch, sheas dithis dhaoine làimh riu ann an eudaichibh dealrach[j].

5 Agus air dhoibh a bhi fo eagal, agus a' cromadh *an* aghaidh chum na talmhainn, thubhairt iad riu, C'ar son a tha sibh ag iarraidh an ti a tha beò, am measg nam marbh?

6 Cha-n 'eil e an so, ach dh'éirich e: cuimhnichibh mar a labhair e ruibh air dha 'bhi fathast ann an Galile[k],

7 Ag ràdh, Is éigin do Mhac an duine 'bhi air a thoirt thairis do làmhan dhaoine peacach, agus a bhi air a cheusadh, agus éirigh a rìs air an treas là.

8 Agus chuimhnich iad a bhriathran,

9 Agus air dhoibh pilltinn o'n uaigh, dh'innis iad na nithe so uile do'n aon fhear deug, agus do chàch uile.

10 Agus b'i Muire Magdalen[1], agus Ioanna[n], agus Muire *màthair* Sheumais, agus mnathan eile maille riu, a dh'innis na nithe so do na h-Abstolaibh.

11 Agus mheasadh am briathra leo-san mar sgeulan faoine[q], agus cha do chreid siad iad.

12 An sin air éirigh do Pheadar[r], ruith e chum na h-uaighe; agus air dha cromadh sìos, chunnaic e'n lìon-eudach 'n a luidhe leis féin, agus dh'fhalbh e, a' gabhail iongantais leis féin mu'n ni so a rinneadh.

13 Agus, feuch, bha dithis diubh a' dol air an là sin féin gu baile d'am b'ainm Emaus[t], a bha tri fichead stàid o Ierusalem.

14 Agus bha iad a' labhairt eatorra féin mu thimchioll nan nithe ud uile a thachair.

15 Agus an uair a bha iad a' còmhradh, agus a' co-reusonachadh[v], thàinig Iosa e féin am fagus, agus dh'imich e maille riu.

B.C. 33.

[a] Eoin 20. 14, 15 21. 4
[b] Marc. 16. 1
[c] Ecs. 20. 8-10
[d] Eoin 19. 25
[e] Mat. 28. 1, &c. Marc. 16. 2, &c. Eoin 20. 1, &c.
[f] Gnio. 7. 22
[g] caib. 23. 1 Gnio. 13. 27, 28
[h] caib. 1. 68 Gnio. 1. 6
[i] rann. 9, 10
[j] Eoin 20. 12 Gnio. 1. 10
[k] caib. 9. 22 Mat. 16. 21 17. 23 Marc. 8. 31 9. 31 Eoin 2. 22
[l] Eabh. 5. 11, 12
[m] rann 46 Gnio. 17. 3 Eabh. 9. 22, 23
[1] *o Mhagdala.*
[n] caib. 8. 3
[o] Gen. 3. 15 Gnio. 3. 22
[p] Gnio. 10. 43 26. 22
[q] Gen. 19. 14 Salm 126. 1 Gnio. 12. 9, 15
[r] Eoin 20. 3, 6
[s] Gen. 32. 26 Marc. 6. 48
[t] Marc. 16. 12
[u] Mat. 14. 19
[v] rann 36 Mal. 3. 16 Mat. 18. 20
[w] Salm 39. 3 Ier. 20. 9 23. 29

16 Ach bha an sùilean air an cumail[a], air chor as nach d'aithnich iad e.

17 Agus thubhairt e riu, Ciod e an còmhradh so air am bheil sibh a' teachd eadaraibh féin, ag imeachd dhuibh, agus sibh dubhach?

18 Agus fhreagair fear diubh d'am b'ainm Cleopas[d], agus thubhairt e ris, Am bheil thusa a mhàin a'd' choigreach ann an Ierusalem, agus gun fhios agad air na nithibh a rinneadh innte anns na làithibh so?

19 Agus thubhairt e riu, Ciod na nithe? Agus thubhairt iadsan ris, Na nithe a thaobh Iosa o Nasaret, a bha 'n a fhàidh cumhachdach ann an gniomh agus ann am focal[f], 'am fianuis Dhé, agus an t-sluaigh uile:

20 Agus cionnus a thug na h-àrd-shagairt agus ar n-uachdarain thairis chum dìtidh bàis e[g], agus a cheus iad e.

21 Ach bha dùil againne gu-m b'esan an ti a bha gu Israel a shaoradh[h]; agus a thuilleadh air so uile, is e 'n diugh an treas là o rinneadh na nithe so.

22 Agus mar an ceudna, chuir mnathan àraidh dhinn féin[i], a chaidh gu moch a dh'ionnsuidh na h-uaighe, mòr-ioghnadh oirnn:

23 Agus an uair nach d'fhuair iad a chorp, thàinig iad, ag ràdh, gu-m fac iad sealladh de ainglibh, a thubhairt gu bheil e beò.

24 Agus chaidh dream àraidh dhiubhsan a bha maille ruinn féin, chum na h-uaighe, agus fhuair iad eadhon mar thubhairt na mnathan; ach cha-n fhac iad esan.

25 An sin thubhairt e riu, O dhaoine amaideach, agus mall-chridheach a chreidsinn nan nithe sin uile a labhair na fàidhean[l]!

26 Nach b'éigin do Chriosd na nithe so fhulang[m], agus dol a steach d'a ghlòir?

27 Agus air dha tòiseachadh o Mhaois[o], agus o na fàidhibh uile[p], dh'eadar-mhìnich e dhoibh anns na sgriobtuiribh uile na nithe m'a thimchioll féin.

28 Agus dhruid iad ris a' bhaile, d'an robh iad a' dol: agus leig esan air gu-n rachadh e na b'fhaide[s].

29 Ach cho-éignich iadsan e, ag ràdh, Fan maille ruinne, oir tha e dlùth do'n fheasgar, agus tha deireadh an là ann. Agus chaidh e steach a dh'fhuireach maille riu.

30 Agus an uair a shuidh e gu biadh maille riu, air dha aran a ghlacadh, bheannaich se *e*, agus bhris se *e*, agus thug e dhoibh *e*[u].

31 Agus dh'fhosgladh an sùilean, agus dh'aithnich iad e; agus chaidh e as an t-sealladh.

32 Agus thubhairt iad r'a chéile, Nach robh ar cridhe a' lasadh annainn[w], am feadh a bha e a' labhairt ruinn air an

t-slighe, agus an uair a dh'fhosgail e
dhuinn na sgrìobtuirean?
33 Agus dh'éirich iad air an uair sin
féin, agus phill iad gu Ierusalem, agus
fhuair iad an t-aon fhear deug cruinn an
ceann a chéile, agus an dream a bha
maille riu,
34 Ag ràdh, Dh'éirich an Tighearna da
rìreadh, agus chunnacas le Simon e[c].
35 Agus dh' innis iad na nithe *a
rinneadh* air an t-slighe, agus mar a
dh'aithnicheadh leo e ann am briseadh
an arain.
36 Agus a' labhairt nan nithe so
dhoibh[f], sheas Iosa féin 'n am meadh-
on, agus thubhairt e riu, Sìth maille
ruibh.
37 Ach bha iadsan fo gheilt-chrith
agus fo eagal, agus shaoil iad gur spiorad
a chunnaic iad[i].
38 Agus thubhairt e riu, C'ar son a
tha sibh fo bhuaireas, agus c'ar son a tha
smuaintean ag eirigh suas ann 'ur cridh-
eachaibh?
39 Feuchaibh mo làmhan agus mo
chosan, gur mi féin a th'ann: laimhsich-
ibh mi, agus faicibh; oir cha-n 'eil aig
spiorad feòil agus cnàmhan, mar a chi
sibh agam-sa.
40 Agus an uair a thubhairt e so, nochd
e dhoibh a làmhan agus a chosan.
41 Agus air dhoibh a bhi fathast mi-
chreideach troimh aoibhneas[n], agus iad
fo iongantas, thubhairt e riu, Am bheil
biadh sam bith agaibh an so[o]?
42 Agus thug iad da mìr a dh'iasg
ròiste, agus de chìr-mheala.

B.C. 33.
[a] Gnio. 10. 41
[b] caib. 21. 22 Gnio. 3. 18; 13. 27, 33
[c] 1 Cor. 15. 5
[d] Gnio. 16. 14
[e] Isa. 53. 3, 5 Gnio. 4. 12
[f] Marc. 16. 14, &c. Eoin 20. 19, &c.
[g] 1 Pead. 1. 3
[h] Gnio. 5. 31; 13. 38
[i] Marc. 6. 49
[j] Gnio. 1. 8
[k] Isa. 44. 3 Gnio. ii.
[l] Gnio. 1. 9 Eabh. 4. 14
[m] Mat. 28. 9, 17
[n] Gen. 45. 26
[o] Eoin 21. 5, &c.
[p] Gnio. 2. 46, 47; 5. 42

43 Agus ghlac se e, agus dh'ith e 'n am
fianuis[a].
44 Agus thubhairt e riu, Is iad so na
briathran a labhair mi ruibh, an uair a
bha mi fathast maille ruibh, gur éigin do
na h-uile nithibh a tha sgrìobhta ann an
lagh Mhaois[b], agus *anns* na fàidhibh, agus
anns na salmaibh mu m' thimchioll-sa,
'bhi air an coimhlionadh.
45 An sin dh'fhosgail e an tuigse[d],
chum gu-n tuigeadh iad na sgrìobtuirean,
46 Agus thubhairt e riu, Mar so tha e
sgrìobhta, agus mar so b'éigin do Chriosd
fulang[e], agus éirigh o na mairbh air an
treas là[g]:
47 Agus aithreachas agus maitheanas
peacaidh[h] 'bhi air an searmonachadh 'n a
ainm-san, do na h-uile chinnich, a' tòis-
eachadh aig Ierusalem.
48 Agus is fianuisean sibhse air na
nithibh so[j].
49 Agus, feuch, cuiridh mise gealladh
m'Athar oirbh: ach fanaibh-se ann am
baile Ierusaleim, gus an sgeadaichear le
cumhachd o na h-àrdaibh sibh[k].
50 Agus thug e mach iad co fhad as
Betani; agus thog e suas a làmhan, agus
bheannaich e iad.
51 Agus am feadh a bha e 'g am beann-
achadh, dhealaicheadh riu e, agus thog-
adh suas gu nèamh e[l].
52 Agus rinn iad aoradh dha[m], agus
phill iad gu Ierusalem le gairdeachas
mòr:
53 Agus bha iad a ghnàth anns an
teampull, a' moladh agus a' beannachadh
Dhé[p]. Amen.

AN SOISGEUL A REIR EOIN.

CAIB. I.

1 *Diadhachd, daoineachd, agus dreuchd Iosa Criosd.* 15 *Fianuis Eoin.* 37 *Gairm Aindreais, Pheadair,* 43 *Philip,* 45 *agus Natanaeil.*

ANNS an toiseach bha am Focal[b],
agus bha am Focal maille ri Dia[c],
agus b'e am Focal Dia[d].
2 Bha e so air tùs maille ri Dia.
3 Rinneadh na h-uile nithe leis[e]; agus
as 'eugmhais cha d' rinneadh aon ni a
rinneadh.
4 Ann-san bha beatha[h], agus b'i a'
bheatha solus dhaoine[i].
5 Agus tha an solus a' soillseachadh
anns an dorchadas[k], agus cha do ghabh
an dorchadas e.
6 Chuireadh duine o Dhia, d'am b'ainm
Eoin.
7 Thàinig esan mar fhianuis, chum fian-
uis a thoirt mu an t-solus, chum gu-n
creideadh na h-uile trìd-san.
8 Cha b'esan an solus sin, ach *chuir-*

B.C. 26.
[a] Isa. 49. 6
[b] Gnà. 8. 22-31 Col. 1. 16, 17
[c] caib. 17. 5
[d] caib. 10. 30
[e] Eph. 3. 9 Eabh. 1. 2
[f] Gnio. 3. 26
[g] Ròm. 8. 14, 15 Gal. 3. 26
[h] 1 Eoin 5. 11
[i] caib. 8. 12
[j] Gal. 3. 26
[k] caib. 3. 19
[l] Seum. 1. 18
[m] Luc. 1. 35 1 Tim. 3. 16
[n] 2 Pead. 1. 17 1 Eoin 1. 1, 2
[o] Salm 45. 2 Col. 2. 3, 9

eadh e chum gu-n tugadh e fianuis mu an
t-solus.
9 B'e so an solus fìor a tha 'soillseach-
adh gach uile dhuine 'tha 'teachd chum
an t-saoghail[a].
10 Bha e anns an t-saoghal, agus rinn-
eadh an saoghal leis, agus cha d'aithnich
an saoghal e.
11 Thàinig e dh'ionnsuidh a dhùthcha
féin[f], agus cha do ghabh a *mhuinntir*
féin ris.
12 Ach a' mheud as a ghabh ris[g], thug
e dhoibh cumhachd a bhi 'n an cloinn do
Dhia, *eadhon* dhoibh-san a tha 'creidsinn
'n a ainm[j]:
13 A bha air an gineamhuin[l], cha-n ann
o fhuil, no o thoil na feòla, no o thoil
duine, ach o Dhia.
14 Agus rinneadh am Focal 'n a fheòil[m],
agus ghabh e còmhnuidh 'n ar measg-ne,
(agus chunnaic sinn a ghlòir, mar ghlòir
aon-ghin Mhic an Athar[n],) làn gràis agus
fìrinn[o].

15 (Thug Eoin fianuis uime[a], agus ghlaodh e, ag ràdh, Is e so an ti mu'n do labhair mi, An ti a tha 'teachd a'm' dhéigh, tha toiseach aig orm; oir bha e romham.)

16 Agus as a lànachd-san fhuair sinne uile[d], agus gràs air son[1] gràis.

17 Oir thugadh an lagh le Maois, ach thàinig an gràs agus an fhìrinn le Iosa Criosd[e].

18 Cha-n fhaca neach air bith Dia riamh[f], an t-aon-ghin Mic, a tha ann an uchd an Athar[g], is esan a dh'fhoillsich e.

19 Agus is e so fianuis Eoin: An uair a chuir na h-Iudhaich sagairt agus Lebhithich o Ierusalem, chum gu-m fiosraicheadh iad deth, Cò thusa?

20 Dh'aidich esan[h], agus cha d'àicheadh e; ach dh'aidich e, Cha mhi Criosd.

21 Agus dh'fheòraich iad deth, Ciod ma seadh? An tu Elias? Agus thubhairt e, Cha mhi. An tu am fàidh? Agus fhreagair e, Cha *mhi*.

22 An sin thubhairt iad ris, Cò thu? chum gu-n toir sinn freagradh dhoibhsan a chuir *uatha* sinn: ciod tha thu 'g ràdh mu do thimchioll féin?

23 Thubhairt e, *Is* mise guth an ti a ghlaodhas anns an fhàsach[j], Deanaibh dìreach slighe an Tighearna, mar thubhairt am fàidh Esaias[k].

24 Agus an dream a chuireadh *leis an teachdaireachd*, b'ann de na Phairisich *iad*.

25 Agus dh'fheòraich iad deth, agus thubhairt iad ris, C'ar son ma seadh a tha thu a' baisteadh, mur tu Criosd, no Elias, no am fàidh?

26 Fhreagair Eoin iad, ag ràdh, Tha mise a' baisteadh le uisge; ach tha neach 'n a sheasamh 'n 'ur measg[m], nach aithne dhuibh;

27 Is e so an ti, a tha 'teachd a'm' dhéigh-sa, aig am bheil toiseach orm, neach nach airidh mise air barr-iall a bhròige fhuasgladh.

28 Rinneadh na nithe so ann am Betani[4] air an taobh thall de Iordan[p], far an robh Eoin a' baisteadh.

29 Air an là màireach chunnaic Eoin Iosa a' teachd d'a ionnsuidh, agus thubhairt e, Feuch Uan Dhé[r], a tha 'toirt air falbh peacaidh an t-saoghail[s]!

30 Is e so an ti mu'n dubhairt mi, Tha fear a' teachd a'm' dhéigh, aig am bheil barrachd orm; oir bha e romham.

31 Agus cha robh aithne agam-sa air: ach a chum gu-m bitheadh e air 'fhoillseachadh do Israel, uime sin thàinig mi a' baisteadh le uisge.

32 Agus thug Eoin fianuis, ag ràdh, Chunnaic mi an Spiorad a' teachd a nuas mar choluman o nèamh, agus ghabh e còmhnuidh air.

33 Agus cha b'aithne dhomhsa e: ach an ti a chuir mi a bhaisteadh le uisge, thubhairt esan rium, Ge b'e air am faic thu an Spiorad a' teachd a nuas agus a' gabhail còmhnuidh[b], is e sin an ti a bhaisteas leis an Spiorad Naomh[c].

34 Agus chunnaic mi, agus rinn mi fianuis, gur e so Mac Dhé.

35 Air an là màireach a rìs sheas Eoin, agus dithis d'a dheisciobluibh;

36 Agus air dha amharc air Iosa, agus e ag imeachd, thubhairt e, Feuch Uan Dhé!

37 Agus chual' an dithis dheisciobul e a' labhairt, agus lean iad Iosa.

38 Agus air tionndadh do Iosa, chunnaic e iad 'g *a* leantuinn, agus thubhairt e riu, Ciod tha sibh ag iarraidh? Thubhairt iadsan ris, 'Rabbi, (is e sin r'a ràdh, air 'eadar-theangachadh, A Mhaighstir,) c'àit am bheil thu 'gabhail còmhnuidh?

39 Thubhairt e riu, Thigibh agus faicibh. Thàinig iad agus chunnaic iad c'àit an robh e 'gabhail còmhnuidh, agus dh'fhan iad maille ris air an là sin: oir bha e mu thimchioll na deicheamh uaire.

40 B'e Aindreas[i], bràthair Shimoin Pheadair, aon de'n dithis a chual' Eoin *a' labhairt*, agus a lean esan.

41 Fhuair esan air tùs a bhràthair féin Simon, agus thubhairt e ris, Fhuair sinne am Mesias, is e sin, air 'eadar-théangachadh, Criosd[2].

42 Agus thug e chum Iosa e; Agus an uair a dh'amhairc Iosa air, thubhairt e, Is tusa Simon mac Iona: gairmear Cephas dhìot[l], is e sin air 'eadar-theangachadh, Peadar[3].

43 Air an là 'n a dhéigh sin, bu toil le Iosa dol a mach do Ghalile, agus fhuair e Philip, agus thubhairt e ris, Lean mise.

44 A nis bha Philip o Bhetsaida, baile Aindreais agus Pheadair.

45 Fhuair Philip Natanael, agus thubhairt e ris, Fhuair sinne an ti mu'n do sgrìobh Maois anns an lagh[n], agus na fàidhean, Iosa o Nasaret, mac Ioseiph.

46 Agus thubhairt Natanael ris, Am feud ni maith air bith teachd á Nasaret[o]? Thubhairt Philip ris, Thig agus faic.

47 Chunnaic Iosa Natanael a' teachd d'a ionnsuidh, agus thubhairt e uime, Feuch Israeleach da rìreadh[q], anns nach 'eil cealg!

48 Thubhairt Natanael ris, Cionnus is aithne dhuit mi? Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris, Mu-n do ghairm Philip thu, 'n uair a bha thu fo 'n chrann-fhìge, chunnaic mise thu.

49 Fhreagair Natanael agus thubhairt e ris, Rabbi, is tusa Mac Dhé[t]; is tu Righ Israeil[u].

50 Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris, A chionn gu-n dubhairt mi riut, chunnaic mi thu fo'n chrann-fhìge, am bheil thu 'creidsinn? chi thu nithe a's mò na iad so.

51 Agus thubhairt e ris, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, 'N a dhéigh so chi sibh nèamh fosgailte[v], agus aingil

B.C. 30.

[a] Mat. 3. 11, &c.
[b] caib. 3. 34
[c] Gnio. 1. 5; 2. 4
[d] caib. 3. 24
[1] *gràs air ghràs.*
[e] Salm 85. 10; Ròm. 5. 21
[f] Ecs. 33. 20; 1 Tim. 6. 18
[g] 1 Eoin 4. 9
[h] caib. 3. 28
[i] Mat. 4. 18
[j] Mat. 3. 3; Marc. 1. 3
[2] 's e sin, *Aon Ungta.*
[k] Isa. 40. 3
[l] Mat. 16. 18
[3] 's e sin, *carraig.*
[m] Mal. 3. 1
[n] Luc. 24. 27, 44
[o] caib. 7. 41
[4] *Betabara.*
[p] Bre. 7. 24
[q] Salm 32. 2; Ròm. 2. 28, 29
[r] Ecs. 12. 3; Isa. 53. 7, 11; Tais. 5. 6
[s] Gnio. 13. 39; 1 Pead. 2. 24; Tais. 1. 5
[t] caib. 20. 28, 29; Mat. 14. 33
[u] Mat. 21. 5; 27. 11
[v] Ese. 1. 1

Dhé a' dol a suas agus a' teachd a nuas
air Mac an duine[a].

CAIB. II.

1 Rinn Criosd fion de'n uisge: 12 chaidh e do Chapernaum, agus do Ierusalem. 14 Far an do ghlan e an teampull o luchd-reic agus luchd-ceannaich: 19 roimh-innis e a bhàs agus 'ais-eirigh. 23 Chreid mòran ann air son a mhìorbhuilean, ach cha d'earb se e féin riu.

AGUS air an treas là bha pòsadh ann
an Cana Ghalile[d]; agus bha màthair
Iosa an sin.
2 Agus fhuair Iosa mar an ceudna
agus a dheisciobuil cuireadh chum a'
phòsaidh.
3 Agus air teireachdainn do'n fhìon,
thubhairt màthair Iosa ris, Cha-n 'eil
fìon aca.
4 Thubhairt Iosa rithe, Ciod e mo
ghnothuch-sa riut, a bhean? cha d'thàinig
m'uair-sa fathast.
5 Thubhairt a mhàthair ris an luchd-
frithealaidh, Ge b'e ni a their e ruibh,
deanaibh *e*[h].
6 Agus bha sè soithichean-uisge de
chloich air an cur an sin, a réir gnàtha
glanaidh nan Iudhach, a ghabhadh dà
fheircin no tri, gach aon diubh.
7 Thubhairt Iosa riu, Lìonaibh na
soithichean le uisge. Agus lìon siad iad
gus am beul.
8 Agus thubhairt e riu, Tairngibh a
nis, agus thugaibh chum uachdarain na
cuirme[j]. Agus thug iad *ann e.*
9 'N uair a bhlais uachdaran na cuirme
an t-uisge a rinneadh 'n a fhìon, (agus
cha robh fhios aige cia as a thàinig e;
ach bha fhios aig an luchd-frithealaidh a
tharruing an t-uisge,) ghairm uachdaran
na cuirme am fear nuadh-pòsda,
10 Agus thubhairt e ris, Cuiridh gach
duine fìon maith a làthair air tùs; agus
an uair a dh'òlas daoine gu leoir, an sin
am fìon a's miosa: *ach* ghleidh thusa am
fìon maith gus a nis.
11 An toiseach so de mhìorbhuilibh
rinn Iosa ann an Cana Ghalile, agus
dh'fhoillsich e a ghlòir[l]; agus chreid a
dheisciobuil ann.
12 An déigh so chaidh e sìos do Cha-
pernaum, e féin, agus a mhàthair, agus a
bhràithrean[n], agus a dheisciobuil; agus
cha d'fhan iad ann mòran làithean.
13 Agus bha càisg nan Iudhach am
fagus[p]; agus chaidh Iosa suas gu Ieru-
salem[q],
14 Agus fhuair e 'n an suidhe anns an
teampull luchd-reic cruidh[r], agus chaor-
ach, agus choluman, agus luchd-malairt
an airgid:
15 Agus air deanamh sgiùrsair dha de
chordaibh caola, dh'fhuadaich e mach as
an teampull iad uile, agus na caoraich
agus an crodh; agus dhòirt e mach air-
giod an luchd-malairt, agus thilg e na
buird thairis;

B.C. 30.

[a] Gen. 28. 12
Dan. 7. 9, 10
Gnio. 1. 10, 11
[b] Salm 69. 9
[c] caib. 6. 30
Mat. 12. 38, &c.
[d] caib. 4. 46
Ios. 19. 28
[e] Mat. 26. 61
27. 40
[f] caib. 1. 14
Col. 2. 9
1 Cor. 6. 19
[g] Luc. 24. 8
[h] Luc. 5. 5, 6
[i] caib. 16. 30
21. 17
Mat. 9. 4
Gnio. 1. 24
Tais. 2. 23
[j] Ròm. 13. 7
[k] caib. 7. 50, 51
19. 39
[l] caib. 1. 14
11. 40
[m] Gnio. 10. 38
[n] Mat. 12. 46
13. 55, 56
[o] Gal. 6. 15
Eph. 2. 1
Tit. 3. 5
Seum. 1. 18
1 Pead. 1. 23
1 Eoin 2. 29
3. 9
[1] *o shuas.*
[p] Ecs. 12. 14
[q] caib. 5. 1
6. 4
11. 55
[r] Mat. 21. 12
Marc. 11. 15
Luc. 19. 45
[s] Marc. 16. 16
Gnio. 2. 38
[t] Ròm. 8. 2
1 Cor. 2. 12

16 Agus thubhairt e riu-san a bha 'reic
choluman, Togaibh iad sin á so; na dean-
aibh tigh m'Athar-sa 'n a thigh-marsand-
achd.
17 Agus chuimhnich a dheisciobuil
gu robh e sgrìobhta, Dh'ith eud do thighe
suas mi[b].
18 An sin fhreagair na h-Iudhaich,
agus thubhairt iad ris, Ciod an comharadh
a nochdas tu dhuinne[c], do bhrìgh gu bheil
thu 'deanamh nan nithe sin?
19 Fhreagair Iosa agus thubhairt e riu,
Leagaibh sìos an teampull so[e], agus ann
an tri làithibh cuiridh mise suas e.
20 An sin thubhairt na h-Iudhaich,
Sè bliadhna agus dà fhichead bha an
teampull so 'g a thogail, agus an cuir
thusa suas ann an tri làithibh e?
21 Ach labhair esan mu theampull a
chuirp[f].
22 Uime sin an uair a bha e air éirigh
o na mairbh, chuimhnich a dheisciobuil
gu-n dubhairt e so[g]: agus chreid iad
an sgrìobtuir, agus am focal a thubhairt
Iosa.
23 A nis an uair a bha e ann an Ieru-
salem aig a' chàisg, air an fhèill, chreid
mòran 'n a ainm, an uair a chunnaic iad
na mìorbhuilean a rinn e.
24 Ach cha d'earb Iosa e féin riu, do
bhrìgh gu-m b'aithne dha na h-uile
dhaoine[i],
25 Agus nach robh feum aige neach
air bith a dheanamh fianuis air duine:
oir bha fhios aige ciod a bha anns an
duine.

CAIB. III.

1 Theagaisg Criosd do Nicodemus feum na h-ath-ghineamhuin. 11 Mu chreidimh 'n a bhàs. 16 Mòr-ghràdh Dhé do'n chinne-daoine. 23 Baisteadh, fianuis, agus teagasg Eoin.

AGUS bha duine de na Phairisich,
d'am b'ainm Nicodemus, *a bha* 'n a
uachdaran[k] air na h-Iudhaich:
2 Thàinig esan chum Iosa 's an oidhche,
agus thubhairt e ris, A Mhaighstir, tha
fhios againn gur fear-teagaisg thu a
thàinig o Dhia: oir cha-n urrainn duine
air bith na mìorbhuile so 'dheanamh a tha
thusa a' deanamh[m], mur bi Dia maille
ris.
3 Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris,
Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
riut[o], mur beirear duine a rìs[1], nach
urrainn e rìoghachd Dhé fhaicinn.
4 Thubhairt Nicodemus ris, Cionnus
a dh'fheudas duine 'bhi air a bhreith
'n uair tha e aosda? am bheil e comasach
air dol a stigh an dara uair do bhroinn a
mhàthar, agus a bhi air a bhreith?
5 Fhreagair Iosa, Gu deimhin deimhin
tha mi ag ràdh riut, mur bi duine air
a bhreith o uisge[s], agus o'n Spiorad[t],
cha-n urrainn e dol a steach do rìoghachd
Dhé.
6 An ni sin a tha air a bhreith o'n

fheòil, is feòil e[a]; agus an ni si na a tha
air a bhreith o'n Spiorad, is spiorad e.
7 Na gabh iongantas gu-n dubhairt mi
riut, Is éigin duibh a bhi air 'ur breith a
rìs.
8 Tha a' ghaoth a' séideadh far an àill
leatha, agus tha thu a' cluinntinn a fuaim,
ach cha-n 'eil fhios agad cia as a tha i
'teachd, no c'àit am bheil i 'dol : is ann
mar sin a tha gach neach a tha air a
bhreith o'n Spiorad[d].
9 Fhreagair Nicodemus agus thubhairt
e ris, Cionnus a dh'fheudas na nithe so
'bhi?
10 Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris,
Am bheil thusa a'd' fhear-teagaisg Israeil,
agus nach aithne dhuit na nithe so?
11 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
riut, gu bheil sinne a' labhairt an ni a's
fios duinn, agus a' toirt fianuis air an ni
sin a chunnaic sinn; agus cha ghabh
sibhse ar fianuis.
12 Ma dh'innis mi dhuibh nithe tal-
mhaidh, agus nach creid sibh, cionnus a
chreideas sibh ma dh'innseas mi dhuibh
nithe nèamhaidh?
13 Agus cha deachaidh aon neach a
suas do nèamh[l], ach an ti a thàinig a
nuas o nèamh[m], Mac an duine a tha air
nèamh.
14 Agus mar a thog Maois suas an
nathair anns an fhàsach[o], is ann mar sin
is éigin do Mhac an duine 'bhi air a thog-
ail suas:
15 Chum as ge b'e neach a chreideas
ann[r], nach sgriosar e, ach gu-m bi a'
bheatha mhaireannach aige.
16 Oir is ann mar sin a ghràdhaich
Dia an saoghal[s], gu-n d' thug e 'aon-ghin
Mhic féin, chum as ge b'e neach a chreid-
eas ann, nach sgriosar e, ach gu-m bi a'
bheatha shìorruidh aige.
17 Oir cha do chuir Dia a Mhac do'n
t-saoghal, a chum gu-n dìteadh e an
saoghal[w], ach a chum gu-m bitheadh an
saoghal air a shaoradh trid-san.
18 An ti a chreideas ann, cha dìtear e[z]:
ach an ti nach creid, tha e air a dhìteadh
cheana, a chionn nach do chreid e ann an
ainm aon-ghin Mhic Dhé.
19 Agus is e so an dìteadh, gu-n
d'thàinig an solus do'n t-saoghal[b], agus
gu-n do ghràdhaich daoine an dorchadas
na's mò na'n solus[d], a chionn gu robh an
gniomharan olc.
20 Oir gach neach a tha 'deanamh uilc,
tha e 'toirt fuatha do'n t-solus, agus cha-n
'eil e 'teachd chum an t-soluis[e], air eagal
gu-m bitheadh 'oibre air an cronachadh.
21 Ach an ti a ni an fhìrinn, thig e chum
an t-soluis[f], chum gu-m bi 'oibre follais-
each, gur ann 'an Dia a rinneadh iad.
22 An déigh sin thàinig Iosa agus a
dheisciobuil do thìr Iudea; agus dh'fhan
e an sin maille riu, agus bhaist e[h].
23 Agus bha Eoin mar an ceudna a'
baisteadh ann an Enon, làimh ri Salim[i],

B.C. 30.

[a] Ròm. 8. 5-8
1 Cor. 15. 47-50
2 Cor. 5. 17
[b] Mat. 3. 5, 6
[c] Mat. 14. 3
[d] 1 Cor. 2. 11
[e] caib. 1. 7, 15, &c.
[f] Isa. 45. 23
[g] 1 Cor. 2. 12-14
4. 7
Eabh. 5. 4
Seum. 1. 17
[h] caib. 1. 20, 27
[i] Luc. 1. 17
[j] Hos. 2. 19, 20
2 Cor. 11. 2
Eph. 5. 25-27
Tais. 21. 9
[k] Dàn 5. 1
[l] caib. 1. 18
Gnà. 30. 4
[m] caib. 6. 38
Eph. 4. 9, 10
[n] Isa. 9. 7
Col. 1. 18
[o] Air. 21. 9
[p] caib. 6. 33
Eph. 1. 20, 21
Eabh. 1. 3-8
[q] 1 Cor. 15. 47
[r] rann 36
Eabh. 7. 25
[s] 1 Eoin 4. 9-11, 19
[t] caib. 1. 11
[u] 1 Eoin 5. 10
[v] caib. 7. 16
[w] Luc. 9. 56
1 Eoin 2. 2
[x] Salm 45. 7
Col. 1. 19
[y] Mat. 28. 18
[z] caib. 6. 40, 47
Ròm. 8. 1, 34-39
[a] rann. 15, 16
Ròm. 1. 17
[b] caib. 1. 4, 9-11
[c] Ròm. 1. 18
[d] Isa. 30. 9-11
Ròm. 1. 28
[e] Iob 24. 13, 17
Gnà. 4. 18, 19
[f] 1 Eoin 1. 6
[g] caib. 3. 22, 26
[h] caib. 4. 2
[i] 1 Sam. 9. 4

do bhrìgh gu robh mòran uisgeachan an
sin; agus thàinig iad, agus bhaisteadh
iad[b]:
24 Oir cha robh Eoin fathast air a thilg-
eadh ann am prìosan[c].
25 An sin dh'éirich ceisd eadar deis-
ciobuil Eoin agus na h-Iudhaich, mu thim-
chioll glanaidh.
26 Agus thàinig iad chum Eoin, agus
thubhairt iad ris, A mhaighstir, an ti a
bha maille riut an taobh thall de Iordan,
d'an d' thug thu fianuis[e], feuch, tha esan
a' baisteadh, agus tha na h-uile dhaoine
a' teachd d'a ionnsuidh[f].
27 Fhreagair Eoin agus thubhairt e,
Cha-n 'eil duine comasach air ni sam bith
a ghabhail, mur bi e air a thoirt da o
nèamh[g].
28 Tha sibhse féin a' toirt fianuis
dhomh-sa, gu-n dubhairt mi, Cha mhi
Criosd[h], ach gu-n do chuireadh roimhe
mi[i].
29 An ti aig am bheil a' bhean nuadh-
phòsda, is e am fear nuadh-pòsda e[j]: ach
caraid an fhir nuadh-phòsda[k], a tha 'n a
sheasamh agus ag éisdeachd ris, tha e a'
deanamh gairdeachais mhòir air son gutha
an fhir nuadh-phòsda: uime sin tha mo
ghairdeachas so air a choimhlionadh.
30 Is éigin dàsan fàs[n], ach dhomh-sa
'bhi air mo lughdachadh.
31 An ti a thig a nuas tha e os ceann
nan uile[p]: an ti a tha o'n talamh, tha e
talmhaidh[q], agus labhraidh e air mhodh
talmhaidh: an ti a thig o nèamh, tha e
os ceann nan uile.
32 Agus an ni a chunnaic agus a chual'
e, air a sin tha e 'toirt fianuis; agus cha-n
'eil aon duine a' gabhail r'a fhianuis[t].
33 An ti a ghabh r'a fhianuis-san,
chuir e a sheula ris, gu bheil Dia fìor[u].
34 An ti a chuir Dia uaith[v], tha e a'
labhairt bhriathra Dhé: oir cha-n ann a
réir tomhais a tha Dia a' toirt an Spioraid
da[x].
35 Is toigh leis an Athair am Mac[y],
agus thug e na h-uile nithe 'n a làimh.
36 An ti a chreideas anns a' Mhac, tha
a' bheatha mhaireannach aige[a]; ach an
ti nach 'eil a' creidsinn anns a' Mhac,
cha-n fhaic e beatha; ach tha fearg Dhé
a' gabhail còmhnuidh air[c].

CAIB. IV.

1 *Rinn Criosd còmhradh ris a' Bhan-Samaritan-aich, agus dh'fhoillsich se e féin di.* 27 *Tha 'dheisciobuil fo iongantas.* 31 *Chuir e an céill doibh 'eud féin air son glòire Dhé.* 39 *Chreid mòran de na Samaritanaich ann.*

AIR an aobhar sin an uair a thuig Iosa
gu-n cuala na Phairisich gu robh e
a' deanamh agus a' baisteadh tuilleadh
dheisciobul na Eoin[g],
2 (Ged nach do bhaist Iosa féin *iad* ach
a dheisciobuil,)
3 Dh'fhàg e Iudea, agus chaidh e a ris
do Ghalile.

4 Agus b'éigin da dol troimh Shamaria.
5 An sin thàinig e gu baile *a bhuineadh*
do Shamaria, ris an abrar Sichar, fagus
do'n fhearann a thug Iacob d'a mhac
Ioseph[b].
6 A nis bha tobar Iacoib an sin. Uime
sin air do Iosa 'bhi sgìth le a thurus[d],
shuidh e mar sin làimh ris an tobar ; agus
bha e mu thimchioll na seathamh uaire.
7 Thàinig bean o Shamaria a tharruing
uisge : thubhairt Iosa rithe, Thoir dhomh-
sa deoch.
8 Oir bha a dheisciobuil air dol do'n
bhaile a cheannach bìdh.
9 An sin thubhairt a' bhean o Shamaria
ris, Cionnus tha thusa agus gur Iudhach
thu, ag iarraidh deoch uam-sa, a tha 'am
Bhan-Samaritanaich ? oir cha-n 'eil co-
munn aig na h-Iudhaich ris na Samaritan-
aich.
10 Fhreagair Iosa agus thubhairt e
rithe, Nam b'aithne dhuit tiodhlac Dhé[f],
agus cò e a tha 'g ràdh riut, Thoir dhomh
deoch, dh'iarradh tu airsan, agus bheir-
eadh e uisge beò dhuit[g].
11 Thubhairt a' bhean ris, A Thigh-
earna, cha-n 'eil inneal-tarruing agad,
agus tha an tobar domhain : uime sin cia
as tha an t-uisge beò sin agad ?
12 Am mò thusa na ar n-athair Iacob,
a thug dhuinne an tobar *so*, agus a dh'òl
as e féin, agus a chlann, agus a spréidh ?
13 Fhreagair Iosa agus thubhairt e
rithe, Ge b'e neach a dh'òlas de'n uisge
so, bithidh tart air a rìs :
14 Ach ge b'e neach a dh'òlas de'n uisge
a bheir mise dha[h], cha bhi tart gu bràth
air : ach an t-uisge a bheir mise dha,
bithidh e 'n a thobar uisge ann[i], a' sruth-
adh suas chum na beatha maireannaich.
15 Thubhairt a' bhean ris, A Thigh-
earna, thoir dhomh-sa an t-uisge so, chum
nach bi tart orm, agus nach tig mi an so
a tharruing.
16 Thubhairt Iosa rithe, Imich, gairm
d'fhear-*pòsda*, agus thig an so.
17 Fhreagair a' bhean agus thubhairt
i, Cha-n 'eil fear agam. Thubhairt Iosa
rithe, Is maith a thubhairt thu, Cha-n 'eil
fear agam :
18 Oir bha cùignear fhear agad, agus
esan a tha agad a nis, cha-n e d' fhear féin
e : thubhairt thu so gu fìor.
19 Thubhairt a' bhean ris, A Thigh-
earna, tha mi 'faicinn gur fàidh thu[o].
20 Rinn ar n-aithrichean aoradh 's an
t-sliabh so[q]; agus tha sibhse ag ràdh, gur
ann 'an Ierusalem a tha an t-ionad anns
an còir aoradh a dheanamh[s].
21 Thubhairt Iosa rithe, A bhean, creid
mise, gu bheil an uair a' teachd[t], anns
nach dean sibh aoradh do'n Athair aon
chuid 's an t-sliabh so, no ann an Ieru-
salem.
22 Tha sibhse a' deanamh aoraidh do'n
ni nach aithne dhuibh[u]: tha sinne a' dean-
amh aoraidh do'n ni a's aithne dhuinn :
oir is ann o na h-Iudhaich a tha
slàinte[a].
23 Ach tha an uair a' teachd, agus tha
i nis ann, anns an dean am fìor luchd-
aoraidh aoradh do'n Athair ann an spiorad
agus ann am fìrinn[c]: oir tha an t-Athair
ag iarraidh an leithide so de luchd-aor-
aidh.
24 Is Spiorad Dia, agus is éigin d'a
luchd-aoraidh, aoradh a dheanamh *dha*
ann an spiorad agus ann am fìrinn.
25 Thubhairt a' bhean ris, Tha fhios
agam gu bheil am Mesias a' teachd, ris
an abrar Criosd : an uair a thig esan
innsidh e na h-uile nithe dhuinn.
26 Thubhairt Iosa rithe, Is mise e[e], a
tha 'labhairt riut.
27 Agus air a so thàinig a dheisciobuil,
agus b'iongantach leo gu-n robh e 'labhairt
ris a' mhnaoi : ach cha dubhairt aon neach,
Ciod tha thu 'g iarraidh ? no, C'ar son a
tha thu 'labhairt rithe ?
28 An sin dh'fhàg a' bhean a soitheach-
uisge, agus dh'fhalbh i do'n bhaile, agus
thubhairt i ris na daoinibh,
29 Thigibh, faicibh duine a dh'innis
dhomh-sa na h-uile nithe a rinn mi riamh :
Nach e so Criosd ?
30 An sin chaidh iad a mach as a' bhaile,
agus thàinig iad d'a ionnsuidh-san.
31 'S an àm sin féin ghuidh a dheis-
ciobuil air, ag ràdh, A Mhaighstir, ith.
32 Ach thubhairt esan riu, Tha agam-
sa biadh r'a itheadh air nach 'eil fhios
agaibh-se.
33 Uime sin thubhairt na deisciobuil
r'a chéile, An d' thug neach air bith *ni*
d'a ionnsuidh r'a itheadh ?
34 Thubhairt Iosa riu, Is e mo bhiadh-
sa toil an ti a chuir uaith mi a dheanamh[j],
agus 'obair a chrìochnachadh[k].
35 Nach abair sibhse, Tha *ùine* cheithir
mìosan ann fathast, agus *an sin* thig am
fogharadh ? feuch, tha mi ag ràdh ruibh,
Togaibh suas 'ur sùilean, agus seallaibh
air na h-achaidhean ; oir tha iad cheana
geal chum an fhogharaidh[l].
36 Agus an ti a bhuaineas tha e 'faotainn
tuarasdail, agus a' cruinneachadh toraidh
chum na beatha maireannaich[m]; chum
gu-n dean an ti a chuireas, agus an ti a
bhuaineas, gairdeachas le 'chéile[n].
37 Agus an so tha an ràdh ud fìor, Gu
bheil aon neach a' cur, agus neach eile a'
buain[p].
38 Chuir mise sibhse a bhuain an ni
sin nach do shaothraich sibh : shaothraich
daoine eile[r], agus chaidh sibhse steach
'n an saothair.
39 Agus chreid mòran de Shamaritan-
aich a' bhaile sin ann, air son cainnte na
mnatha, a thug fianuis, *ag ràdh*, Dh'innis
e dhomh na h-uile nithe a rinn mi riamh.
40 Uime sin an uair a thàinig na Sama-
ritanaich d'a ionnsuidh, ghuidh iad air
fantuinn maille riu : agus dh'fhuirich e
an sin dà là.

B.C. 30.

[a] Isa. 2. 3; Ròm. 9. 5
[b] Gen. 33. 19; 48. 22; Ios. 24. 32
[c] Phil. 3. 3
[d] Eabh. 4. 15
[e] caib. 9. 37
[f] Eph. 2. 8
[g] Sech. 14. 8; Tais. 22. 17
[h] caib. 6. 35; 17. 2, 3; Ròm. 6. 23
[i] caib. 7. 38
[j] caib. 6. 38
[k] caib. 17. 4
[l] Mat. 9. 37
[m] Ròm. 6. 23
[n] 1 Cor. 3. 5-9
[o] caib. 1. 48, 49
[p] Mic. 6. 15
[q] Bre. 9. 7
[r] 1 Pead. 1. 12
[s] Deut. 12. 5-11; 1 Ri. 9. 3
[t] Mal. 1. 11; Mat. 18. 20
[u] 2 Ri. 17. 29

41 Agus chreid mòran tuilleadh air son 'fhocail féin :
42 Agus thubhairt iad ris a' mhnaoi, Tha sinn a' creidsinn cha-n ann á so suas air son do chòmhraidh-sa : oir chuala sinn féin e[b], agus tha fhios againn gur e so da rìreadh Criosd, Slànuighear an t-saoghail.
43 Agus an déigh dà là dh'fhalbh e as a sin, agus chaidh e do Ghalile :
44 Oir thug Iosa féin fianuis, nach 'eil urram aig fàidh 'n a thìr féin[d].
45 Uime sin, an uair a thàinig e do Ghalile, ghabh na Galiléaich ris, air dhoibh na nithe sin uile fhaicinn a rinn e ann an Ierusalem air an fhéill[e]: oir chaidh iadsan mar an ceudna chum na féille.
46 An sin thàinig Iosa a rìs do Chana Ghalile, far an d' rinn e fìon de'n uisge[g]. Agus bha duine cumhachdach[1] àraidh, aig an robh a mhac gu tinn ann an Capernaum.
47 'N uair a chual' esan gu-n robh Iosa air teachd á Iudea do Ghalile, chaidh e d'a ionnsuidh, agus ghuidh e air gu-n rachadh e sìos, agus gu-n slànuicheadh e a mhac : oir bha e ri uchd bàis.
48 An sin thubhairt Iosa ris, Mur faic sibh comharaidhean agus mìorbhuilean, cha chreid sibh[k].
49 Thubhairt an duine cumhachdach ris, A Thighearna, rach a sìos mu-m faigh mo leanaban bàs.
50 Thubhairt Iosa ris, Imich[l]; tha do mhac beò. Agus chreid an duine am focal a labhair Iosa ris, agus dh'imich e.
51 Agus am feadh a bha e fathast a' dol sìos, choinnich a sheirbhisich e, agus dh'innis iad *da*, ag ràdh, Tha do mhac beò.
52 An sin dh'fhiosraich e dhiubh an uair anns an deachaidh e 'am feabhas : agus thubhairt iad ris, An dé, air an t-seachdamh uair, dh'fhàg am fiabhrus e.
53 An sin dh'aithnich an t-athair gu-m *b'i* an uair sin féin[n], anns an dubhairt Iosa ris, Tha do mhac beò ; agus chreid e féin, agus a theaghlach uile.
54 '*S e* so a rìs an dara mìorbhuil a rinn Iosa, 'n uair a thàinig e á Iudea do Ghalile.

CAIB. V.

1 *Leighis Iosa air là na sàbaid an duine a bha fo leòn ré ochd bliadhna deug 'ar fhichead :* 10 *rinn na h-Iudhaich uime sin connsachadh ris, agus geur-leanmhuinn air.*

'N A dhéigh so bha féill nan Iudhach ann[q]; agus chaidh Iosa suas gu Ierusalem.
2 A nis tha ann an Ierusalem, làimh ri *geata* nan caorach, lochan ris an abrar 's a' chainnt Eabhruidhich, Betesda[2], aig am bheil cùig tighean-fasgaidh.
3 Annta sin bha 'n an luidhe mòrbhuidheann de dhaoinibh euslan, dall, bacach, seargta, a' feitheamh ri caruchadh an uisge.

B.C. 31.

[a] Gnà. 8. 17; Mat. 11. 12
[b] caib. 17. 8; 1 Eoin 4. 14
[c] Ese. 47. 8, 9
[d] Mat. 13. 57; Marc. 6. 4; Luc. 4. 24
[e] caib. 2. 23
[f] Salm 72. 12; 142. 4
[g] caib. 2. 1, 11
[1] *àrd-uasal.*
[h] Mat. 9. 6; Marc. 2. 11; Luc. 5. 24
[i] caib. 9. 14
[j] Mat. 12. 2, &c.
[k] 1 Cor. 1. 22
[l] Mat. 8. 13; Marc. 7. 29, 30; Luc. 17. 14
[m] caib. 8. 11
[n] Salm 107. 20
[o] caib. 9. 4; 14. 10
[p] caib. 7. 19
[q] Lebh. 23. 2, &c.; Deut. 16. 16
[r] caib. 10. 30, 33; 14. 9
[2] 's e sin, *Tigh na Tròcair.*
[s] rann 30
[t] caib. 3. 35; 17. 26; Mat. 3. 17

4 Oir chaidh aingeal sìos 'an àm àraidh 's an lochan, agus chuir e an t-uisge troimh 'chéile : uime sin an ceud neach a rachadh sìos ann[a], an déigh cur troimh 'chéile an uisge, rinneadh slàn e a dh'aon tinneas a bhitheadh air[c].
5 Agus bha duine àraidh an sin, a bha ochd bliadhna deug 'ar fhichead ann an euslaint.
6 'N uair a chunnaic Iosa esan 'n a luidhe, agus fios aige gu-n robh e nis ùine fhada *mar sin*, thubhairt e ris, Am miann leat a bhi air do dheanamh slàn ?
7 Fhreagair an duine euslan e, A Thighearna, cha-n 'eil duine agam[f], an uair a chuirear an t-uisge troimh a chéile, a chuireas anns an lochan mi : ach am feadh tha mise 'teachd, tha neach eile a' dol sìos romham.
8 Thubhairt Iosa ris, Eirich[h], tog do leabadh, agus imich.
9 Agus air ball rinneadh an duine slàn, agus thog e a leabadh, agus dh'imich e : agus bha an t-sàbaid ann air an là sin[i].
10 Uime sin thubhairt na h-Iudhaich ris an ti a shlànuicheadh, Is i an t-sàbaid a tha ann ; cha-n 'eil e dligheach dhuit do leabadh a ghiùlan[j].
11 Fhreagair e iad, An ti a rinn slàn mi, thubhairt esan rium, Tog do leabadh agus imich ?
12 An sin dh'fheòraich iad deth, Cò an duine a thubhairt riut, Tog do leabadh agus imich ?
13 Agus cha robh fhios aig an ti a shlànuicheadh, cò e : oir chaidh Iosa as a shealladh, air do mhòr-shluagh a bhi anns an àite.
14 'N a dhéigh so fhuair Iosa e anns an teampull, agus thubhairt e ris, Feuch, rinneadh slàn thu : na peacaich na's mò[m], air eagal gu-n tachair na's miosa dhuit.
15 Dh'imich an duine, agus dh'innis e do na h-Iudhaich gu-m b'e Iosa 'rinn slàn e.
16 Agus air a shon so rinn na h-Iudhaich geur-leanmhuinn air Iosa, agus dh'iarr iad a mharbhadh, do bhrìgh gu-n d' rinn e na nithe so air an t-sàbaid.
17 Ach fhreagair Iosa iad, Tha m'Athair ag oibreachadh gus a nis[o], agus tha mise ag oibreachadh.
18 Uime sin bu mhòid a dh'iarr na h-Iudhaich a mharbhadh[p], a chionn nach e mhàin gu-n do bhris e an t-sàbaid, ach gu-n dubhairt e mar an ceudna gu-m b'e Dia 'Athair-san, 'g a dheanamh féin co-ionann ri Dia[r].
19 Air an aobhar sin fhreagair Iosa, agus thubhairt e riu, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, nach 'eil am Mac comasach air ni sam bith a dheanamh uaith féin[s], ach an ni a chì e an t-Athair a' deanamh : oir ge b'e nithe a ni esan, na nithe sin féin ni am Mac mar an ceudna.
20 Oir is ionmhuinn leis an Athair am Mac[t], agus tha e a' foillseachadh dha nan

uile nithe a tha e féin a' deanamh : agus
foillsichidh e dha oibre a's mò na iad so,
air chor as gu-m bi iongantas oirbhse.
21 Oir mar tha an t-Athair a' dùsgadh,
agus a' beothachadh nam marbh, is amh-
uil sin tha am Mac a beothachadh an
dream a's àill leis[c].
22 Oir cha-n 'eil an t-Athair a' toirt
breth air duine sam bith ; ach thug e
gach uile bhreitheanas do'n Mhac[e]:
23 Chum gu-n tugadh na h-uile dhaoine
urram do'n Mhac, amhuil a tha iad a'
'toirt urraim do'n Athair. An ti nach 'eil
a' toirt urraim do'n Mhac, cha-n 'eil e
'toirt urraim do'n Athair a chuir uaith' e[h].
24 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, An ti a dh'éisdeas ri m' fhocal-sa,
agus a tha 'creidsinn anns an ti a chuir
uaith mi, tha a' bheatha mhaireannach
aige[k], agus cha tig e chum ditidh ; ach
chaidh e thairis o bhàs gu beatha[l].
25 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, Gu bheil an uair a' teachd, agus
gu bheil i nis ann, anns an cluinn na
mairbh guth Mhic Dhé[n]: agus an dream
a chluinneas, bithidh iad beò.
26 Oir mar tha aig an Athair beatha
ann féin, is amhuil sin a thug e do'n Mhac
beatha a bhi aig ann féin[p];
27 Agus thug e mar an ceudna dha
ùghdarras chum breth a thabhairt, do
bhrìgh gur e Mac an duine[r].
28 Na gabhaibh iongantas deth so ; oir
tha an uair a' teachd, anns an cluinn iad-
san uile a tha 's na h-uaighibh a ghuth-
san :
29 Agus théid iad a mach ; iadsan a
rinn maith, chum aiseirigh na beatha ;
agus iadsan a rinn olc, chum aiseirigh an
damnaidh[u].
30 Cha-n 'eil mise comasach air ni
sam bith a dheanamh uam féin[w]: mar a
chluinneas mi bheir mi breth : agus tha
mo bhreitheanas ceart ; do bhrigh nach
'eil mi ag iarraidh mo thoile féin, ach toil
an Athar a chuir uaith mi[x].
31 Ma bheir mise fianuis mu m' thim-
chioll féin[y], cha-n 'eil m'fhianuis fior.
32 Tha neach eile a' toirt fianuis mu
m' thimchioll[z], agus tha fhios agam gur
fior an fhianuis a tha e 'deanamh mu
m' thimchioll.
33 Chuir sibhse chum Eoin, agus thug
e fianuis do'n fhìrinn[b].
34 Ach cha-n 'eil mise a' gabhail fianuis
o dhuine : ach tha mi ag ràdh nan nithe
so, chum gu-m bi sibhse air 'ur tèarn-
adh.
35 B'esan an lòchran lasarach agus
dealrach : agus bha sibhse toileach car
tamuill gairdeachas a dheanamh 'n a
sholus[c].
36 Ach tha agam-sa fianuis a's mò na
fianuis Eoin : oir na h-oibre a thug an
t-Athair dhomh - sa chum gu-n crìoch-
naichinn iad[d], tha na h-oibre sin féin a
tha mise a' deanamh, a' toirt fianuis mu

B.C. 31.

a Mat. 3. 17; 17. 5
b Deut. 4. 12; 1 Tim. 6. 16
c caib. 11. 25; 17. 2; Luc. 8. 54
d 1 Eoin 2. 14
e Mat. 11. 27; Gnio. 17. 31; 2 Cor. 5. 10
1 no, *tha sibh a' rannsachadh.*
f Isa. 8. 20; 34. 16; Luc. 16. 29
g Luc. 10. 25-29
h Luc. 10. 16; 1 Eoin 2. 23
i Luc. 24. 27
j caib. 3. 19
k caib. 6. 40, 47
l 1 Eoin 3. 14
m caib. 8. 42, 47
n rann 28; caib. 11. 43; Eph. 2. 1, 3
o caib. 12. 43
p 1 Cor. 15. 45
q Ròm. 2. 10
r Dan. 7. 13, 14; Gnio. 17. 31
s Ròm. 2. 12
t Gen. 3. 15; 22. 18; Deut. 18. 15, 18
u Dan. 12. 2; Mat. 25. 31-46
v Luc. 16. 31
w rann 19
x caib. 4. 34; 6. 38; Salm 40. 7, 8; Mat. 26. 39
y caib. 8. 14; Gnà. 27. 2
z caib. 8. 18; Gnà. 10. 43; 1 Eoin 5. 7-9
a Mat. 14. 15, &c.; Marc. 6. 34, &c.; Luc. 9. 12, &c.
b caib. 1. 7, 32
c Mat. 21. 26; Marc. 6. 20
d caib. 10. 25; 17. 4; Gnà. 2. 22

m' thimchioll, gu-n do chuir an t-Athair
uaith mi.
37 Agus an t-Athair féin a chuir uaith
mi, thug e fianuis mu m' thimchioll[a].
Cha chuala sibh riamh a ghuth, ni mò a
chunnaic sibh a choslas[b].
38 Agus cha-n 'eil 'fhocal-san agaibh a'
gabhail còmhnuidh annaibh[d]: oir an ti
sin a chuir esan uaith, cha-n 'eil sibh 'g a
chreidsinn.
39 Rannsaichibh[1] na sgrìobtuirean[f], oir
tha sibh a' saoilsinn gu bheil a' bheatha
mhaireannach agaibh annta[g]; agus is iad
sin a tha 'toirt fianuis mu m' thimchioll-
sa[i].
40 Gidheadh cha-n àill leibh teachd
a m' ionnsuidh-sa[j], chum gu-m faigheadh
sibh beatha.
41 Cha-n 'eil mise a' gabhail urraim o
dhaoinibh.
42 Ach is aithne dhomh sibhse, nach
'eil gràdh Dhé agaibh annaibh[m].
43 Thàinig mise ann an ainm m'Athar,
agus cha-n 'eil sibh a' gabhail rium : ma
thig neach eile 'n a ainm féin, gabhaidh
sibh ris-san.
44 Cionnus a dh'fheudas sibh creidsinn,
a tha 'gabhail urraim o 'chéile[o], agus nach
'eil ag iarraidh an urraim *a thig* o Dhia
a mhàin[q]?
45 Na saoilibh gu-n dean mise 'ur casaid
ris an Athair : tha aon a tha 'deanamh
casaid oirbh, Maois[s], anns am bheil sibh
a' cur 'ur dòchais.
46 Oir nan creideadh sibh Maois, chreid-
eadh sibh mise : oir sgrìobh esan mu m'
thimchioll[t].
47 Ach mur creid sibh a sgrìobhadh-
san, cionnus a chreideas sibh mo bhriath-
ra-sa[v].

CAIB. VI.

1 *Bheathaich Criosd cùig mìle fear le cùig buil-ionnan arain agus dà iasg:* 15 *air an aobhar sin b'àill leis an t-sluagh esan a dheanamh 'n a rìgh:* 16 *ach air dhasan a sgaradh féin uatha, chaidh e suas gu beinn, agus dh'imich e air a' mhuir a dh'ionnsuidh a dheisciobul.*

'NA dhéigh sin chaidh Iosa thar muir
Ghalile[a], *no* Thiberiais.
2 Agus lean sluagh mòr e, do bhrìgh
gu-m fac iad a mhìorbhuilean a rinn e air
an dream a bha euslan.
3 Agus chaidh Iosa suas air beinn, agus
shuidh e an sin maille r'a dheisciobluibh.
4 Agus bha a' chàisg, féill nan Iudhach,
am fagus.
5 An sin an uair a thog Iosa suas
a shùilean, agus a chunnaic e gu-n d'
thàinig buidheann mhòr shluaigh d'a
ionnsuidh, thubhairt e ri Philip, Cia an
t-àit' as an ceannaich sinn aran chum
gu-n ith iad so?
6 (Ach thubhairt e so 'g a dhearbhadh-
san ; oir bha fhios aige féin ciod a dhean-
adh e.)

7 Fhreagair Philip e, Cha leoir dhoibh
luach dhà cheud peghinn a dh'aran, chum
gu-n gabhadh gach aon diubh beagan.
8 Thubhairt aon d'a dheisciobluibh,
Aindreas, bràthair Shimoin Pheadair, ris,
9 Tha òganach an so, aig am bheil cùig
builionnan eorna, agus dà iasg bheag:
ach ciod iad so am measg na h-uiread?
10 Agus thubhairt Iosa, Thugaibh air
na daoinibh suidhe sìos. A nis bha mòran
feoir anns an àite. Air an aobhar sin
shuidh na daoine sìos, ann an àireamh
timchioll chùig mìle.
11 Agus ghlac Iosa na builionnan, agus
air tabhairt buidheachais da[a], roinn e air
na deisciobluibh *iad*, agus na deisciobuil
orra-san a shuidh: agus mar an ceudna
de na h-iasgaibh beaga, 'mheud as a b'àill
leo.
12 'N uair a shàsuicheadh iad, thubh-
airt e r'a dheisciobluibh, Cruinnichibh am
biadh briste a tha thuilleadh ann, chum
nach caillear a' bheag.
13 Air an aobhar sin chruinnich iad e
r'a chéile, agus lìon iad dà chliabh dheug
de sbruileach nan cùig builionnan eorna,
a bha dh'fhuigheall aig a' mhuinntir a
dh'ith.
14 An sin an uair a chunnaic na daoine
sin am mìorbhuil a rinn Iosa, thubhairt
iad, Gu fìrinneach is e so am fàidh a bha
gu teachd chum an t-saoghail[f].
15 Uime sin an uair a thuig Iosa gu
robh iad air tì teachd agus breith air le
làimh làidir, a chum gu-n deanadh iad
rìgh dheth, dh'imich e rìs do'n bheinn
'n a aonar.
16 Agus an uair a thàinig am feasgar[i],
chaidh a dheisciobuil sìos chum na mara.
17 Agus air dol ann an luing dhoibh,
chaidh iad thar a' mhuir gu Capernaum:
agus bha an dorchadas a nis ann, agus
cha robh Iosa air teachd d'an ionnsuidh.
18 Agus aig séideadh do ghaoith mhòir,
dh'éirich a' mhuir[k].
19 Uime sin an uair a rinn iad iomramh
timchioll cùig no deich 'ar fhichead de
stàidibh, chunnaic iad Iosa ag imeachd
air a' mhuir, agus a' druideadh ris an
luing; agus ghabh iad eagal.
20 Ach thubhairt esan riu, Is mise 'tha
ann[n]; na bitheadh eagal oirbh.
21 Uime sin ghabh iad gu toileach a
steach do'n luing e: agus air ball ràinig
an long an tìr gus an robh iad a' dol.
22 Air an là 'n a dhéigh sin, an uair a
chunnaic an sluagh a sheas air taobh eile
na mara, nach robh long eile an sin, ach
an *long* sin anns an deachaidh a dheis-
ciobuil a steach, agus nach deachaidh
Iosa 's an luing maille r'a dheisciobluibh,
ach *gu-n* d'fhalbh a dheisciobuil 'n an
aonar;
23 (Gidheadh thàinig longa beaga eile
o Thiberias, làimh ris an àite 's an d'ith
iad an t-aran[u], an déigh do an Tighearna
buidheachas a thoirt;)

B.C. 32.

a Mat. 15. 36
b caib. 4. 14
c Salm 2. 7; 40. 7; Isa. 42. 1; Gnio. 2. 22
d 1 Eoin 3. 23
e Mat. 12. 38; 1 Cor. 1. 22
f Gen. 49. 10
g Ecs. 16. 15; Air. 11. 7
h Salm 78. 24, 25
i Mat. 14. 23, &c.; Marc. 6. 47, &c.
j rann. 48, 58
k Salm 107. 25
l Mat. 5. 6; Tais. 7. 16
m caib. 4. 13, 14; 7. 37
n Isa. 43. 1, 2; Tais. 1. 17, 18
o caib. 5. 38
p rann 45; caib. 17. 6, 8, &c.
q Isa. 1. 18; 55. 7; Mat. 11. 28; Luc. 23. 42, 43; 2 Tim. 1. 15, 16
r caib. 5. 30
s caib. 10. 28; 17. 12; Mat. 18. 14
t Phil. 3. 20, 21
u rann 11

24 Uime sin an uair a chunnaic an
sluagh nach robh Iosa an sin, no a dheis-
ciobuil, chaidh iad féin mar an ceudna
ann an longaibh, agus thàinig iad gu
Capernaum, ag iarraidh Iosa.
25 Agus air dhoibh 'fhaotainn air an
taobh thall de'n mhuir, thubhairt iad
ris, A Mhaighstir, c'uin a thàinig thu an
so?
26 Fhreagair Iosa iad agus thubhairt
e, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, Tha sibh 'g am iarraidh, cha-n ann
a chionn gu-m faca sibh na mìorbhuilean,
ach a chionn gu-n d'ith sibh de na buil-
ionnaibh, agus gu-n do shàsuicheadh sibh.
27 Deanaibh saothair cha-n ann air son
a' bhìdh a theirgeas, ach air son a' bhìdh
a mhaireas chum na beatha sìorruidh[b],
a bheir Mac an duine dhuibh: oir esan
sheulaich Dia an t-Athair[c].
28 An sin thubhairt iad ris, Ciod a ni
sinn, chum as gu-n oibrich sinn oibre
Dhé?
29 Fhreagair Iosa agus thubhairt e riu,
Is i so obair Dhé[d], gu-n creid sibh anns
an ti a chuir e uaith.
30 Uime sin thubhairt iad ris, Ciod an
comharadh a ni thusa ma ta[e], chum gu-m
faic sinn, agus gu-n creid sinn thu? ciod
an obair a ni thu?
31 Dh'ith ar n-aithriche mana 's an
fhàsach[g]; a réir mar tha e sgrìobhta,
Thug e dhoibh aran o nèamh r'a itheadh[h].
32 An sin thubhairt Iosa riu, Gu
deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh,
nach d' thug Maois dhuibh an t-aran o
nèamh; ach tha m' Athair-sa a' toirt
dhuibh an arain fhior o nèamh.
33 Oir is e sin aran Dhé a tha 'teachd
a nuas o nèamh[j], agus a tha 'tabhairt
beatha do'n t-saoghal.
34 An sin thubhairt iad ris, A Thigh-
earna, thoir dhuinne an t-aran so an
còmhnuidh.
35 Agus thubhairt Iosa riu, Is mise
aran na beatha: an ti a thig a m'ionn-
suidh-sa, cha bhi ocras gu bràth air[l];
agus an ti a chreideas annam-sa, cha bhi
tart gu bràth air[m].
36 Ach mar a thubhairt mi ruibh, ged
a chunnaic sibh mi, cha-n 'eil sibh a'
creidsinn[o].
37 Gach ni a bheir an t-Athair dhomh-
sa, thig e a m'ionnsuidh[p]; agus an ti a
thig a m'ionnsuidh, cha tilg mi air chor
sam bith a mach[q].
38 Oir thàinig mi nuas o nèamh, cha-n
ann chum gu-n deanainn mo thoil féin,
ach toil an ti a chuir uaith mi[r].
39 Agus is i so toil an Athar a chuir
uaith mi, nach caillinn a' bheag sam bith
de'n uile a thug e dhomh[s], ach gu-n
togainn suas e rìs air an là dheireann-
ach[t].
40 Agus is i so toil an ti a chuir uaith
mi, gu-m bitheadh a' bheatha mhaireann-
ach aig gach neach a chi am Mac, agus a

chreideas ann[a]: agus togaidh mise suas e
air an là dheireannach.
41 An sin rinn na h-Iudhaich gearan
uime, a chionn gu-n dubhairt e, Is mise
an t-aran a thàinig a nuas o nèamh.
42 Agus thubhairt iad, Nach e so Iosa
mac Ioseiph[b], neach aig an aithne dhuinn
'athair agus a mhàthair? cionnus ma
seadh a tha e ag ràdh, Thàinig mi nuas
o nèamh.
43 Air an aobhar sin fhreagair Iosa
agus thubhairt e riu, Na deanaibh gearan
'n 'ur measg féin.
44 Cha-n urrainn neach air bith teachd
a m'ionnsuidh-sa, mur tarruing an t-Ath-
air a chuir uaith mise e[d]: agus togaidh
mise suas e air an là dheireannach.
45 Tha e sgrìobhta 's na fàidhibh,
Agus bithidh iad uile air an teagasg o
Dhia[g]. Uime sin gach neach a chuala,
agus a dh'fhòghluim o'n Athair[h], thig e
a m'ionnsuidh-sa.
46 Cha-n e gu faca neach sam bith an
t-Athair[i], ach an ti a tha o Dhia; chunn-
aic esan an t-Athair[k].
47 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, An ti a tha 'creidsinn annam-sa,
tha a' bheatha mhaireannach aige[l].
48 Is mise aran na beatha[m].
49 Dh'ith 'ur n-aithriche mana 's an
fhàsach agus fhuair iad bàs.
50 Is e so an t-aran a tha 'teachd a
nuas o nèamh, chum as gun ith neach
dheth, agus nach faigh e bàs[o].
51 Is mise an t-aran beò, a thàinig a
nuas o nèamh: ma dh'itheas neach air
bith de'n aran so, bithidh e beò gu sìorr-
uidh: agus an t-aran a bheir mise uam,
is e m'fheòil e[r], a bheir mi air son beatha
an t-saoghail.
52 Air an aobhar sin bha connsachadh
aig na h-Iudhaich r'a chéile, ag ràdh,
Cionnus a dh'fheudas an duine so 'fheòil
a thoirt duinn r'a h-itheadh[t].
53 An sin thubhairt Iosa riu, Gu deimh-
in deimhin tha mi ag ràdh ruibh, mur
ith sibh feòil Mhic an duine[v], agus mur
òl sibh 'fhuil, cha-n 'eil beatha agaibh
annaibh.
54 Esan a dh'itheas m' fheòil-sa, agus
a dh'òlas m' fhuil-sa, tha a' bheatha
shìorruidh aige; agus togaidh mise suas
e air an là dheireannach.
55 Oir is biadh gu fìrinneach m'fheòil,
agus is deoch gu fìrinneach m'fhuil.
56 Esan a dh'itheas m'fheòil-sa, agus
a dh'òlas m'fhuil-sa, tha e 'gabhail
còmhnuidh annam-sa, agus mise ann-
san[w].
57 Mar tha 'n t-Athair beò a chuir
uaith mise, agus a tha mise beò troimh
an Athair[y]; is amhuil sin esan a dh'itheas
mise, bithidh e mar an ceudna beò tromh-
am-sa[a].
58 Is e so an t-aran sin a thàinig a
nuas o nèamh; cha-n ann mar a dh'ith
'ur n-aithriche mana, agus a fhuair iad
bàs: esan a dh'itheas an t-aran so, bith-
idh e beò am feasd.
59 Thubhairt e na nithe so anns an
t-sionagog, an uair a bha e a' teagasg ann
an Capernaum.
60 Uime sin an uair a chuala mòran
d'a dheisciobluibh *so*, thubhairt iad, Is
cruaidh a' chainnt so; cò dh'fheudas éisd-
eachd rithe?
61 'N uair a thuig Iosa ann féin[c] gu
robh a dheisciobuil ri gearan uime so,
thubhairt e riu, Am bheil so a' toirt oil-
bheim dhuibh?
62 Agus *ciod* nam faiceadh sibh Mac
an duine a' dol a suas do'n àit anns an
robh e roimhe[e]?
63 Is e an Spiorad a [1]bheothaichas[f];
cha-n 'eil tairbhe air bith anns an fheòil:
na briathran a tha mise a' labhairt ruibh,
is spiorad agus is beatha *iad*.
64 Ach tha cuid dibhse nach 'eil a' creid-
sinn. (Oir b'aithne do Iosa o thùs[i], cò
iad nach robh a' creidsinn, agus cò an ti
a bhrathadh e.)
65 Agus thubhairt e, Air an aobhar sin
thubhairt mi ruibh, nach urrainn neach
air bith teachd a m'ionnsuidh, mur bi e
air a thoirt da o m'Athair.
66 O'n *àm* sin chaidh mòran d'a dheis-
ciobluibh air an ais[n], agus cha d'imich
iad na's mò maille ris.
67 An sin thubhairt Iosa ris an dà
fhear dheug, An àill leibhse falbh cuid-
eachd?
68 An sin fhreagair Simon Peadar e,
A Thighearna, cò dh'ionnsuidh an téid
sinn[p]? agad-sa tha briathra na beatha
maireannaich[q].
69 Agus tha sinne a' creidsinn[s], agus
tha fhios againn gur tusa Criosd Mac an
Dé bheò.
70 Fhreagair Iosa iad, Nach do thagh
mise sibhse dà fhear dheug, agus tha fear
agaibh 'n a dhiabhul[u]?
71 Ach labhair e mu Iudas Iscariot,
mac Shimoin: oir is e so an ti a bha gu
esan a bhrath, air dha 'bhi 'n a aon de'n
dà fhear dheug.

CAIB. VII.

1 *Chronaich Iosa àrd-inntinn agus dànadas a chairdean;* 10 *chaidh e suas o Ghalile gu féill nam pàilliun;* 14 *agus theagaisg e anns an teampull.* 40 *Iomadh gnè bharail mu thimchioll Iosa am measg an t-sluaigh.*

AGUS an déigh nan nithe sin, bha Iosa
ag imeachd mu'n cuairt ann an
Galile: oir cha b'àill leis a bhi 'g imeachd
ann an Iudea, a chionn gu-n robh na
h-Iudhaich ag iarraidh a mharbhadh[x].
2 Agus bha féill nan Iudhach, *eadhon*
féill nam pàilliun[z], am fagus.
3 Uime sin thubhairt a bhràithre ris,
Imich as a so agus rach do Iudea, chum
gu faic do dheisciobuil mar an ceudna
d'oibre a tha thu a' deanamh.
4 Oir cha dean neach air bith aon ni

B.C. 32.

[a] caib. 3. 15, 16
[b] Mat. 13. 55; Marc. 6. 3; Luc. 4. 22
[c] caib. 2. 24, 25
[d] caib. 12. 32; Dàn 1. 4; Ier. 31. 3
[e] Gnio. 1. 9; Eph. 4. 8-10
[1] *a tha 'toirt beatha.*
[f] 2 Cor. 3. 6
[g] Isa. 54. 13; Ier. 31. 34; Mic. 4. 2
[h] Mat. 11. 27
[i] caib. 13. 11
[j] caib. 5. 37
[k] Luc. 10. 22
[l] rann 40; caib. 3. 16
[m] rann. 33, 35, 51
[n] Seph. 1. 6; Luc. 9. 62; Eabh. 10. 38
[o] rann 58
[p] Gnio. 4. 12
[q] Gnio. 5. 20; 7. 38
[r] Eabh. 10. 5, 10, 20; 1 Eoin 2. 2
[s] Mat. 16. 16
[t] caib. 3. 9
[u] caib. 13. 27
[v] Mat. 26. 26, 28
[w] Tuir. 3. 24; caib. 15. 4; 1 Eoin 3. 24; 4. 15, 16
[x] caib. 5. 16, 18
[y] caib. 5. 26
[z] Lebh. 23. 34
[a] caib. 11. 25, 26; 1 Cor. 15. 22

'am folach, a dh'iarras e féin a bhi 'am
follais : ma tha thu a' deanamh nan nithe
so, nochd thu féin do'n t-saoghal.
5 Oir cha do chreid a bhràithre féin
ann[a].
6 An sin thubhairt Iosa riu, Cha d'thàin-
ig m'àm-sa fathast[b]; ach tha 'ur n-àm-se
ghnàth deas.
7 Cha-n 'eil e 'an comas do'n t-saoghal
sibhse fhuathachadh[e]; ach fuathaichidh
e mise, do bhrìgh gu bheil mi 'toirt
fianuis m'a thimchioll, gu bheil 'oibre
olc.
8 Rachaibh-se suas chum na féille so :
cha téid mise suas fathast chum na féille
so, do bhrìgh nach 'eil m'àm fathast air
a choimhlionadh.
9 'N uair a thubhairt e na nithe so riu,
dh'fhan e ann an Galile.
10 Ach an uair a chaidh a bhràithre
suas, an sin chaidh esan suas mar an
ceudna chum na féille, cha-n ann 'am
follais, ach mar gu-m b'ann 'an uaig-
nidheas.
11 An sin dh'iarr na h-Iudhaich e air
an fhéill[h], agus thubhairt iad, C'àit am
bheil e?
12 Agus bha borbhan mòr am measg
an t-sluaigh m'a thimchioll[k]: oir thubh-
airt cuid, Is duine maith e : ach thubhairt
cuid eile, Cha-n eadh ; ach tha e 'meall-
adh an t-sluaigh.
13 Gidheadh cha do labhair neach sam
bith gu follaiseach uime, air eagal nan
Iudhach.
14 A nis mu mheadhon na féille, chaidh
Iosa suas do'n teampull, agus theag-
aisg e.
15 Agus ghabh na h-Iudhaich iong-
antas[n], ag ràdh, Cionnus is aithne do'n
duine so litrichean, agus nach d'fhògh-
luim e?
16 Fhreagair Iosa iad, agus thubhairt
e, Cha leam féin mo theagasg[o], ach
leis-san a chuir uaith mi.
17 Ma's àill le neach sam bith a thoil-
san a dheanamh[q], bithidh fios aige mu an
teagasg, an ann o Dhia a tha e, no am
bheil mise a' labhairt uam féin.
18 An ti a labhras uaith féin, tha e
'g iarraidh a ghlòire féin[s]: ach ge b'e
'dh'iarras glòir an ti a chuir uaith e, tha
esan fìrinneach, agus cha-n 'eil eucoir air
bith ann.
19 Nach d'thug Maois an lagh dhuibh[u],
agus *gidheadh* cha-n 'eil aon neach agaibh
a' coimhlionadh an lagha[v]? C'ar son tha
sibh ag iarraidh mise a mharbhadh[w]?
20 Fhreagair an sluagh agus thubhairt
iad, Tha deamhan agad : cò tha 'g iarr-
aidh do mharbhadh?
21 Fhreagair Iosa agus thubhairt e riu,
Rinn mise aon obair, agus tha iongantas
oirbh uile air an aobhar sin.
22 Thug Maois dhuibh an timchioll-
ghearradh[z], (cha-n e gur ann o Mhaois
a tha e, ach o na h-aithrichibh[b],) agus

B.C. 32.

[a] Marc. 3. 21
[b] caib. 2. 4; 8. 20
[c] Eoin 5. 8
[d] Deut. 1. 16, 17
[e] caib. 15. 19
[f] caib. 8. 14
[g] caib. 5. 43
[h] caib. 11. 56
[i] Ròm. 3. 4
[j] caib. 10. 15; Mat. 11. 27
[k] caib. 9. 16
[l] Marc. 11. 18; Luc. 20. 19
[m] caib. 4. 39
[n] Mat. 13. 54
[o] caib. 8. 28; 12. 49
[p] caib. 13. 33; 16. 16
[q] caib. 8. 43; Salm 25. 12
[r] caib. 8. 21; Hos. 5. 6
[s] caib. 8. 50
[t] Isa. 11. 12; Seum. 1. 1; 1 Pead. 1. 1
[u] Eoin 1. 17; Gal. 3. 19
[v] Ròm. 3. 10-19
[w] caib. 5. 16, 18; Mat. 12. 14
[x] Lebh. 23. 36
[y] Isa. 55. 1; Tais. 22. 17
[z] Lebh. 12. 3
[a] caib. 4. 14; Gnà. 18. 4; Isa. 58. 11
[b] Gen. 17. 10
[c] caib. 16. 7; Isa. 44. 3; Gnio. 2. 17, 33

timchioll-ghearraidh sibhse duine air an
t-sàbaid.
23 Ma tha duine air an t-sàbaid a'
gabhail timchioll-ghearraidh, chum nach
bi lagh Mhaois air a bhriseadh, am bheil
fearg agaibh riumsa, a chionn gu-n d'
rinn mi duine gu h-iomlan slàn air an
t-sàbaid[c]?
24 Na tugaibh breth a réir coslais[d], ach
thugaibh breth cheart.
25 An sin thubhairt cuid do mhuinntir
Ierusaleim, Nach e so esan a tha iad ag
iarraidh a mharbhadh?
26 Agus, feuch, tha e 'labhairt gu foll-
aiseach, agus cha-n 'eil iad ag ràdh ni
sam bith ris : am bheil dearbh-fhios aig
na h-uachdarain gur e so da rìreadh
Criosd?
27 Gidheadh is aithne dhuinn an duine
so cia as da : ach an uair a thig Criosd,
cha-n aithne do neach air bith cia as da.
28 An sin ghlaodh Iosa 's an teampull,
agus e a' teagasg, ag ràdh, Is aithne
dhuibh araon mise[f], agus cia as domh :
agus cha d'thàinig mi uam féin[g], ach tha
esan fìor a chuir uaith mi[i], air nach 'eil
eòlas agaibh-se.
29 Ach tha eòlas agam-sa air[j]; oir is
ann uaith a tha mi, agus chuir esan uaith
mi.
30 An sin dh'iarr iad a ghlacadh[l]: ach
cha do chuir neach air bith làmh ann,
a chionn nach robh 'uair fathast air
teachd.
31 Agus chreid mòran de'n t-sluagh
ann[m], agus thubhairt iad, 'N uair a thig
Criosd, an dean e na's mò de mhìor-
bhuilibh na iad sin a rinn an duine so?
32 Chuala na Phairisich gu robh an
sluagh a' borbhanaich nan nithe so m'a
thimchioll : agus chuir na Phairisich agus
na h-àrd-shagairt maoir g'a ghlacadh.
33 An sin thubhairt Iosa, Fathast
tamull beag tha mise maille ruibh[p], agus
an sin tha mi 'dol chum an ti a chuir
uaith mi.
34 Iarraidh sibh mi[r], agus cha-n fhaigh
sibh *mi* : agus do'n àite 's am bi mi, cha-n
urrainn sibhse teachd.
35 An sin thubhairt na h-Iudhaich
eatorra féin, C'àit an téid am fear so,
nach faigh sinn e? an téid e chum na
muinntir a tha air an sgapadh am measg
nan Greugach[t], agus an teagaisg e na
Greugaich?
36 Ciod i a' chainnt so a thubhairt e,
Iarraidh sibh mi, agus cha-n fhaigh sibh
mi : agus do'n àite 's am bheil mise,
cha-n urrainn sibhse teachd?
37 Air an là dheireannach[x], *là* mòr sin
na féille, sheas Iosa agus ghlaodh e, ag
ràdh, Ma tha tart air neach sam bith[y],
thigeadh e a m'ionnsuidh-sa, agus òladh e.
38 An ti a chreideas annam-sa, mar tha
an sgrìobtuir ag ràdh, sruthaidh as a
bhroinn aimhnichean a dh'uisge beò[a].
39 (Ach labhair e so mu an Spiorad[c], a

bha iadsan a chreideadh annsan gu fhaghail : oir cha robh an Spiorad fathast *air a thabhairt*, do bhrìgh nach robh Iosa fathast air a ghlòrachadh.)

40 Uime sin, an uair a chuala mòran de'n t-sluagh a' chainnt so, thubhairt iad, Gu fìrinneach is e so am Fàidh[a].

41 Thubhairt cuid eile, Is e so Criosd[b]. Ach thubhairt dream eile, An ann o Ghalile a thig Criosd[d]?

42 Nach dubhairt an sgrìobtuir, Gu-n tig Criosd de shìol Dhaibhidh[e], agus á Betlehem, am baile 's an robh Daibhidh[f]?

43 Air an aobhar sin dh'éirich eas-aonachd am measg an t-sluaigh air a shonsan.

44 Agus b'àill le cuid diubh a ghlacadh ; ach cha do chuir duine air bith làmh ann.

45 An sin thàinig na maoir a chum nan ard-shagart agus nam Phairiseach ; agus thubhairt iadsan riu, C'ar son nach d' thug sibh leibh e?

46 Fhreagair na maoir, Cha do labhair duine riamh mar an duine so[h].

47 An sin fhreagair na Phairisich iad, Am bheil sibhse mar an ceudna air 'ur mealladh?

48 An do chreid aon air bith de na h-uachdarain ann[k], no de na Phairisich?

49 Ach an sluagh so aig nach 'eil eòlas an lagha, tha iad mallaichte.

50 Thubhairt Nicodemus riu, (esan a thàinig d'a ionnsuidh 's an oidhche[n], air dha 'bhi 'n a aon diubh,)

51 Am bheil ar lagh-ne 'toirt breth air duine sam bith gus an cluinn e uaith féin an toiseach[p], agus *gus* am bi fhios aige ciod a tha e a' deanamh?

52 Fhreagair iadsan agus thubhairt iad ris, Am bheil thusa mar an ceudna o Ghalile? Rannsaich, agus faic : oir á Galile cha d'éirich fàidh[q].

53 Agus dh'imich gach aon d'a thigh féin.

CAIB. VIII.

1 *Thug Criosd a' bhean a ghlacadh 'an adhaltranas as saor.* 12 *Shearmonaich e gur e féin solus an t-saoghail, agus dhearbh e gu bheil a theagasg ceart.* 33 *Fhreagair e na h-Iudhaich a bha 'deanamh uaill á Abraham.*

ACH chaidh Iosa chum sléibh nan crann-olaidh :

2 Agus gu moch air mhaduinn thàinig e rìs do'n teampull, agus thàinig an sluagh uile d'a ionnsuidh ; agus air suidhe dha, theagaisg e iad.

3 Agus thug na sgrìobhaichean agus na Phairisich bean d'a ionnsuidh a ghlacadh ann an adhaltranas ; agus air dhoibh a cur anns a' mheadhon,

4 Thubhairt iad ris, A Mhaighstir, ghlacadh a' bhean so anns an dearbh ghniomh, a' deanamh adhaltranais.

5 A nis dh'àithn Maois dhuinn anns an lagh, an leithide so a chlachadh[z]: ciod ma seadh a tha thusa ag ràdh?

B.C. 32.

[a] caib. 6. 14
Deut. 18. 15, 18
[b] caib. 4. 42
6. 69
[c] Deut. 17. 7
Ròm. 2. 1, 22
[d] rann 52
caib. 1. 46
[e] Salm 132. 11
Isa. 11. 1
Ier. 23. 5
[f] 1 Sam. 16. 1, 4
Luc. 2. 4
[g] Ròm. 2. 15, 22
[h] Luc. 4. 22
[i] caib. 3. 17
[j] caib. 5. 14
[k] caib. 12. 42
Ier. 5. 4, 5
1 Cor. 1. 26
[l] caib. 1. 4
9. 5
[m] caib. 12. 35, 46
[n] caib. 3. 2
[o] caib. 5. 31
[p] Deut. 17. 8
Gnà. 18. 13
[q] Isa. 9. 1, 2
[r] caib. 7. 28
9. 20, 30
[s] caib. 3. 17
12. 47
[t] 1 Sam. 16. 7
Salm 45. 6, 7
72. 2
[u] rann 29
caib. 16. 32
[v] Deut. 17. 6
19. 15
[w] caib. 5. 37
[x] rann 55
caib. 16. 3
17. 25
[y] caib. 14. 7, 9
[z] Lebh. 20. 10
[a] Marc. 12 41

6 Thubhairt iad so g'a dhearbhadh, chum gu-m bitheadh aca cùis-chasaid 'n a aghaidh. Ach chrom Iosa sìos, agus sgrìobh e le 'mheur air an làr, (mar nach bitheadh e 'g an cluinntinn.)

7 Mar sin air dhoibh buanachadh a' feòraich dheth, thog se e féin a suas agus thubhairt e riu, An neach a tha gun pheacadh agaibh-se[c], tilgeadh e a' cheud chlach oirre.

8 Agus chrom e sìos a rìs agus sgrìobh e air an làr.

9 Agus an uair a chual' iadsan *so*, (air dhoibh a bhi air an agairt le an coguis féin[g],) chaidh iad a mach an déigh a chéile, a' tòiseachadh aig an dream a bu shine, gus an dream mu dheireadh : agus dh'fhàgadh 'n a aonar Iosa, agus a' bhean 'n a seasamh 's a' mheadhon.

10 Agus an uair a dh'éirich Iosa suas, agus nach fac e aon air bith ach a' bhean, thubhairt e rithe, A bhean, c'àit am bheil iad sud do luchd-casaid? an do dhìt duine air bith thu?

11 Thubhairt ise, Cha do dhìt aon duine, a Thighearn'. Agus thubhairt Iosa rithe, Cha mhò a tha mise 'g ad dhìteadh[i]: imich romhad, agus na peacaich na's mò[j].

12 An sin labhair Iosa riu a rìs, ag ràdh, Is mise solus an t-saoghail[l]: an ti a leanas mise, cha siubhail e ann an dorchadas[m], ach bithidh solus na beatha aige.

13 Uime sin thubhairt na Phairisich ris, Tha thu 'toirt fianuis mu d' thimchioll féin[o]; cha-n 'eil d'fhianuis fior.

14 Fhreagair Iosa, agus thubhairt e riu, Ged tha mi 'toirt fianuis mu m' thimchioll féin, gidheadh tha m'fhianuis fior : oir tha fhios agam cia as a thàinig mi, agus c'àit am bheil mi 'dol ; ach cha-n 'eil fhios agaibh-se cia as a thàinig mi, no c'àit am bheil mi 'dol[r].

15 Tha sibhse a' toirt breth a réir na feòla ; cha-n 'eil mise a' toirt breth air duine 's am bith[s].

16 Agus gidheadh ma bheir mise breth, tha mo bhreth fìrinneach[t]: oir cha-n 'eil mi a'm' aonar[u], ach mise agus an t-Athair a chuir uaith mi.

17 Agus tha e sgrìobhta ann 'ur lagh féin, gu bheil fianuis dithis dhaoine fior[v].

18 Is aon mise a tha 'deanamh fianuis mu m' thimchioll féin, agus tha an t-Athair a chuir uaith mi, a' deanamh fianuis mu m' thimchioll[w].

19 An sin thubhairt iad ris, C'àit am bheil d' Athair? Fhreagair Iosa, Cha-n aithne dhuibhse aon chuid mise no m' Athair[x]: nam bitheadh eòlas agaibh ormsa, bhitheadh eòlas agaibh air m' Athair mar an ceudna[y].

20 Labhair Iosa na briathra so ann an tigh-coimhead an ionmhais[a], aig teagasg dha 's an teampull : agus cha do chuir

duine air bith làmh ann; oir cha robh
'uair fathast air teachd[a].
21 An sin thubhairt Iosa riu a rìs, Tha
mise a' falbh, agus iarraidh sibh mi[b], agus
bàsaichidh sibh ann 'ur peacadh[d]; cha-n
urrainn sibhse teachd do'n àite do am
bheil mise a' dol[e].
22 An sin thubhairt na h-Iudhaich,
Am marbh se e féin? do bhrìgh gu bheil
e 'g ràdh, Far am bheil mise a' dol, cha-n
urrainn sibhse teachd.
23 Agus thubhairt e riu, Tha sibhse o
shìos, tha mise o shuas: tha sibhse de'n
t-saoghal so, cha-n 'eil mise de'n t-saoghal
so.
24 Uime sin thubhairt mi ruibh, Gu-m
bàsaich sibh ann 'ur peacaidhean: oir
mur creid sibh gur mise *e*[i], gheibh sibh
bàs ann 'ur peacaidhean.
25 An sin thubhairt iad ris, Cò thusa?
Agus thubhairt Iosa riu, *An neach* sin
féin a thubhairt mi ruibh o thùs.
26 Tha mòran agam ri ràdh, agus r'a
bhreithneachadh m'ur timchioll-se: ach
tha an ti a chuir uaith mi fìrinneach;
agus tha mise a' labhairt ris an t-saoghal
nan nithe a chuala mi uaith-san[n].
27 Cha do thuig iad gu-m b'ann mu
thimchioll an Athar a labhair e riu.
28 An sin thubhairt Iosa riu, 'N uair a
thogas sibh suas Mac an duine[p], an sin
bithidh fios agaibh gur mise *e*, agus nach
'eil mi 'deanamh ni sam bith uam féin;
ach mar a theagaisg m'Athair mi, gu
bheil mi 'labhairt nan nithe so.
29 Agus tha 'n ti a chuir uaith mi
maille rium: cha d'fhàg an t-Athair a'm'
aonar mi, do bhrìgh gu bheil mi 'dean-
amh a ghnàth nan nithe sin a's taitneach
leis.
30 An uair a bha e 'labhairt nan nithe
so, chreid mòran ann[s].
31 An sin thubhairt Iosa ris na h-Iudh-
aich a chreid ann, Ma bhuanaicheas sibh
ann am fhocal-sa[t], bithidh sibh da
rìreadh 'n 'ur deisciobul agam;
32 Agus bithidh eòlas agaibh air an
fhìrinn[v], agus ni an fhìrinn saor sibh[w].
33 Fhreagair iad e, Is sinne sliochd
Abrahaim, agus cha rodh sinn riamh fo
dhaorsa aig duine sam bith: cionnus a
tha thusa ag ràdh, Bithidh sibh saor?
34 Fhreagair Iosa iad, Gu deimhin
deimhin tha mi ag ràdh ruibh, ge b'e 'ni
peacadh, is seirbhiseach do an pheac-
adh e[y].
35 Agus cha-n fhan an seirbhiseach
's an tigh gu bràth[a]: *ach* fanaidh am mac
gu bràth.
36 Uime sin ma ni am Mac saor sibh[b],
bithidh sibh saor da rìreadh.
37 Tha fhios agam gur sibh sliochd
Abrahaim; ach tha sibh ag iarraidh mise
a mharbhadh, do bhrìgh nach 'eil àit' aig
m'fhocal annaibh.
38 Tha mise a' labhairt an ni sin a
chunnaic mi aig m' Athair[c]; agus tha

B.C. 32.

[a] caib. 7. 30
[b] caib. 7. 34
[c] Mat. 3. 9
[d] Iob 20. 11
Salm 73. 18-20
Gnà. 14. 32
Isa. 65. 20
Eph. 2. 1
[e] Luc. 16. 26
[f] Ròm. 2. 28, 29
9. 7
[g] Ròm. 4. 12
[h] Ecs. 4. 22
Isa. 63. 16
[i] Marc. 16. 16
[j] Mal. 1. 6
1 Eoin 5. 1
[k] caib. 17. 8, 25
[l] Isa. 6. 9
Ier. 6. 10
[m] Mat. 13. 38
1 Eoin 3. 8
[n] caib. 3. 32
15. 15
[o] Iud. 6
[p] caib. 3. 14
12. 32
[q] Gal. 4. 16
2 Tes. 2. 10
[r] Eabh. 4. 15
[s] caib. 10. 42
[t] Col. 1. 23
Eabh. 10. 38, 39
[u] caib. 7. 20
[v] Hos. 6. 3
[w] Ròm. 6. 14, 18, 22
Seum. 1. 25
2. 12
[x] caib. 5. 41
[y] Ròm. 6. 16, 20
2 Pead. 2. 19
[z] caib. 5. 24
11. 26
[a] Gal. 4. 30
[b] Ròm. 8. 2
Gal. 5. 1
[c] caib. 14. 10, 24

sibhse a' deanamh an ni a chunnaic sibh
aig 'ur n-athair féin.
39 Fhreagair iadsan agus thubhairt
iad ris, Is e Abraham ar n-athair-ne[c].
Thubhairt Iosa riu, Nam bu chlann do
Abraham sibh, dheanadh sibh oibre Abra-
haim[f].
40 Ach a nis tha sibh ag iarraidh mise
a mharbhadh, duine a dh'innis duibh an
fhìrinn, a chuala mi o Dhia: cha d' rinn
Abraham so[g].
41 Tha sibhse a' deanamh oibre 'ur
n-athar féin. An sin thubhairt iad ris,
Cha d' rugadh ann an strìopachas sinne;
tha aon Athair againn, *eadhon* Dia[h].
42 An sin thubhairt Iosa riu, Nam b'e
Dia 'ur n-Athair, ghràdhaicheadh sibh
mise[j]: oir chaidh mise mach, agus thàinig
mi o Dhia; agus cha d' thàinig mi uam
féin, ach chuir esan uaith mi[k].
43 C'ar son nach 'eil sibh a' tuigsinn mo
chòmhraidh? do bhrìgh nach urrainn
sibh éisdeachd ri m'fhocal[l].
44 Tha sibhse o '*ur* n-athair an diabhul[m],
agus is iad ana-miannan 'ur n-athar a's
toil leibh a dheanamh: bha esan 'n a
mhortair o thùs; agus cha d'fhan e 's an
fhìrinn[o], a chionn nach 'eil fìrinn ann.
'N uair a labhras e breug, is ann uaith
féin a tha e 'labhairt: oir is breugair e,
agus *is e* athair na bréige.
45 Agus do bhrìgh gu bheil mise ag
innseadh na fìrinn[q], cha-n 'eil sibh 'g am
chreidsinn.
46 Cò agaibh-se a chuireas peacadh as
mo leth-sa[r]? agus ma tha mi ag innseadh
na fìrinn, c'ar son nach 'eil sibh 'g am
chreidsinn?
47 An ti a tha o Dhia, éisdidh e ri
briathraibh Dhé: uime sin cha-n 'eil
sibhse ag éisdeachd, a chionn nach ann o
Dhia a tha sibh.
48 An sin fhreagair na h-Iudhaich,
agus thubhairt iad ris, Nach maith a
thubhairt sinn gur Samaritanach thu,
agus gu bheil deamhan agad[u]?
49 Fhreagair Iosa, Cha-n 'eil deamhan
agam; ach tha mi 'toirt urraim do
m'Athair, agus tha sibhse 'toirt eas-
urraim dhomh-sa.
50 Agus cha-n 'eil mi ag iarraidh mo
ghlòire féin[x]: tha neach a tha 'g iarraidh
agus a' toirt breth.
51 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, Ma choimheadas neach m'fhocal-sa,
cha-n fhaic e bàs am feasd[z].
52 An sin thubhairt na h-Iudhaich ris,
A nis tha fhios againn gu bheil deamhan
agad. Fhuair Abraham bàs, agus na
fàidhean; gidheadh tha thusa ag ràdh,
Ma choimheadas duine m'fhocal-sa, cha
bhlais e bàs am feasd.
53 Am mò thusa na ar n-athair Abra-
ham, a fhuair bàs? agus fhuair na fàidh-
ean bàs: cò tha thu 'deanamh dhiot féin?
54 Fhreagair Iosa, Ma tha mi 'toirt
glòire dhomh féin, cha-n 'eil ach neo-ni

ann am ghlòir[a]: is e m' Athair a tha 'toirt glòire dhomh[b], neach a tha sibhse ag ràdh gur e 'ur Dia e:

55 Gidheadh cha do ghabh sibh eòlas air; ach tha eòlas agam-sa air: agus nan abrainn, Nach aithne dhomh e, bhithinn cosmhuil ruibhse ann am bhreugaire: ach is aithne dhomh e, agus tha mi 'coimhead 'fhocail.

56 Bha déidh mhòr aig Abraham 'ur n-athair-se air mo là-sa fhaicinn: agus chunnaic se e[c], agus rinn e gairdeachas.

57 An sin thubhairt na h-Iudhaich ris, Cha-n 'eil thu fathast leth-cheud bliadhna dh'aois, agus am faca tu Abraham?

58 Thubhairt Iosa riu, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Mu-n robh Abraham ann, A TA MISE[d].

59 An sin thog iadsan clachan chum an tilgeadh air: ach dh'fholaich Iosa e féin, agus chaidh e mach as an teampull, a' dol troimh am meadhon, agus mar sin chaidh e seachad.

CAIB. IX.

1 *Dh'aisigeadh a radharc do dhuine a rugadh dall.* 13 *Thugadh e chum nam Phairiseach:* 15 *ghabh iad corruich ris, agus thilg iad a mach as an t-sionagog e;* 35 *ach tha Criosd a' gabhail ris.* 39 *Cò iadsan a tha Criosd a' soillseachadh.*

AGUS an uair a ghabh *Iosa* seachad, chunnaic e duine a bha dall o rugadh e.

2 Agus dh'fheòraich a dheisciobuil deth, ag ràdh, A Mhaighstir, cò pheacaich, an duine so, no a phàrantan, gu-n d' rugadh dall e?

3 Fhreagair Iosa, Cha do pheacaich aon chuid an duine so, no a phàrantan: ach a chum gu-m foillsichteadh oibre Dhé ann[i].

4 Is éigin domh-sa oibre an ti a chuir uaith mi a dheanamh, am feadh is là e[j]: tha an oidhche a' teachd, an uair nach urrainn aon duine obair a dheanamh.

5 Am feadh tha mise 's an t-saoghal, is mi solus an t-saoghail[k].

6 'N uair a thubhairt e na nithe so, chuir e sile air an talamh[l], agus rinn e crèadh de'n t-sile, agus sgaoil e a' chrèadh air sùilibh an doill.

7 Agus thubhairt e ris, Imich, ionnlaid ann an lochan Shiloaim[o], (is e sin air 'eadar-theangachadh, Air a chur.) Uime sin dh'imich e[p], agus dh'ionnlaid e, agus thàinig e a' faicinn.

8 Uime sin thubhairt na coimhearsnaich, agus iadsan a chunnaic dall e roimhe sin, Nach e so esan a bha 'n a shuidhe ag iarraidh na déirce?

9 Thubhairt cuid, Is e so e; cuid eile, Tha e cosmhuil ris: thubhairt e féin, Is mi e.

10 Air an aobhar sin thubhairt iad ris, Cionnus a dh'fhosgladh do shùilean?

11 Fhreagair esan agus thubhairt e,

B.C. 32.

[a] caib. 5. 31, 41
[b] caib. 17. 1
Gnio. 3. 13
[c] Ròm. 4. 18-22
Eabh. 11. 13
[d] caib. 1. 1, 2
Ecs. 3. 14
Isa. 43. 13
Col. 1. 17
Tais. 1. 8
[e] rann 31
caib. 3. 2
[f] caib. 7. 12, 43
10. 19
[g] caib. 4. 19
[h] Isa. 26. 11
[i] caib. 11. 4
[j] caib. 11. 9, 10
Ecl. 9. 10
[k] caib. 1. 5, 9
8. 12
12. 35, 46
[l] Marc. 8. 23
[m] caib. 7. 13
12. 42
Gnà. 29. 25
[n] rann 34
caib. 16. 2
[o] Neh. 3. 15, *Siloah*
[p] 2 Ri. 5. 14
[q] Ios. 7. 19
Salm 50. 14, 15
[r] 1 Eoin 5. 10

Rinn duine d'an ainm Iosa crèadh, agus sgaoil e air mo shùilibh i, agus thubhairt e rium, Imich gu lochan Shiloaim, agus ionnlaid: agus dh'imich mi agus dh'ionnlaid mi, agus fhuair mi mo radharc.

12 An sin thubhairt iad ris, C'àit am bheil e? Thubhairt esan, Cha-n aithne dhomh.

13 Thug iad chum nam Phairiseach esan a bha roimhe dall.

14 Agus b'i an t-sàbaid a bha ann an uair a rinn Iosa a' chrèadh, agus a dh'fhosgail e 'shùilean.

15 An sin a ris dh'fheòraich na Phairisich dheth mar an ceudna cionnus a fhuair e a radharc. Agus thubhairt esan riu, Chuir e crèadh air mo shùilibh, agus dh'ionnlaid mi, agus tha mi a' faicinn.

16 Uime sin thubhairt cuid de na Phairisich, Cha-n 'eil an duine so o Dhia, do bhrìgh nach 'eil e 'gleidheadh na sàbaid. Thubhairt cuid eile, Cionnus a dh'fheudas duine a tha 'n a pheacach[e], an leithide so de mhìorbhuilibh a dheanamh? Agus bha easaonachd 'n am measg[f].

17 Thubhairt iad a rìs ris an duine dhall, Ciod tha thusa ag ràdh uime a thaobh gu-n d'fhosgail e do shùilean? Agus thubhairt esan, Is fàidh e[g].

18 Ach cha do chreid na h-Iudhaich m'a thimchioll[h], gu-n robh e dall, agus gu-n d'fhuair e a radharc, gus an do ghairm iad pàrantan an ti a fhuair a radharc.

19 Agus dh'fheòraich iad dhiubh, ag ràdh, An e so 'ur mac-se, a tha sibh ag ràdh a rugadh dall? cionnus ma seadh a tha e nis a' faicinn?

20 Fhreagair a phàrantan iad agus thubhairt iad, Tha fhios againn gur e so ar mac, agus gu-n do rugadh dall e:

21 Ach cionnus a tha e nis a' faicinn, cha-n 'eil fhios againn; no cò dh'fhosgail a shùilean, cha-n aithne dhuinn: tha e féin air teachd gu aois, feòraichibh dheth, labhraidh e air a shon féin.

22 Thubhairt a phàrantan na briathra so, a chionn gu robh eagal nan Iudhach orra[m]; oir shuidhich na h-Iudhaich cheana eatorra féin, Nan aidicheadh duine sam bith gu-m b'esan Criosd, gu-n rachadh a chur as an t-sionagog[n].

23 Air an aobhar sin thubhairt a phàrantan, Tha e air teachd gu aois, feòraichibh dheth féin.

24 Air an aobhar sin ghairm iad an dara uair an duine a bha dall, agus thubhairt iad ris, Thoir glòir do Dhia[q]: tha fhios againn gur peacach an duine so.

25 An sin fhreagair esan agus thubhairt e, Am peacach e cha-n aithne dhomh: air aon ni tha fhios agam, air dhomh 'bhi dall, gu bheil mi nis a' faicinn[r].

26 Ach thubhairt iad ris a rìs, Ciod a rinn e dhuit? cionnus a dh'fhosgail e do shùilean?

27 Fhreagair e iad, Dh'innis mi dhuibh cheana, agus cha d'éisd sibh; c'ar son a b'àill leibh a chluinntinn a ris? am bheil a' mhiann oirbhse 'bhi 'n 'ur deisciobuil aige mar an ceudna?

28 An sin chàin iad e, agus thubhairt iad, Is tusa a dheisciobul; ach is sinne deisciobuil Mhaois.

29 Tha fhios againn gu-n do labhair Dia ri Maois[b]: ach mu thimchioll an fhir so, cha-n 'eil fhios againn cia as da[d].

30 Fhreagair an duine agus thubhairt e riu, An so tha ni iongantach, nach 'eil fhios agaibh cia as da, agus gu-n d'fhosgail e mo shùilean;

31 Ach tha fhios againn nach éisd Dia ri peacaich[f]: ach ma tha neach air bith 'n a fhear-aoraidh do Dhia, agus a' deanamh a' thoile, ris-san éisdidh e.

32 O thoiseach an t-saoghail cha chualas gu-n d' fhosgail aon neach sùilean duine a rugadh dall.

33 Mur bitheadh an duine so o Dhia, cha b'urrainn e ni sam bith a dheanamh[h].

34 Fhreagair iadsan agus thubhairt iad ris, Rugadh thusa uile ann am peacaidhean[j], agus am bheil thu 'g ar teagasg-ne? agus thilg iad a mach e[k].

35 Chual' Iosa gu-n do thilg iad a mach e; agus air dha 'fhaotainn, thubhairt e ris, Am bheil thu 'creidsinn ann am Mac Dhé[n]?

36 Fhreagair esan agus thubhairt e, Cò e, a Thighearna, chum gu-n creid mi ann?

37 Agus thubhairt Iosa ris, Chunnaic thu araon e, agus an ti a tha 'labhairt riut, is esan e[r].

38 Agus thubhairt esan, Tha mi 'creidsinn, a Thighearn'. Agus rinn e aoradh dha[s].

39 Agus thubhairt Iosa, Is ann chum breitheanais a thàinig mise chum an t-saoghail so[t], chum iadsan nach 'eil a' faicinn[u], gu faiceadh iad; agus gu-m bitheadh iadsan a tha 'faicinn, air an deanamh dall.

40 Agus chuala *cuid* de na Phairisich a bha maille ris, na nithe so, agus thubhairt iad ris, Am bheil sinne dall mar an ceudna[x]?

41 Thubhairt Iosa riu, Nam bitheadh sibh dall, cha bhitheadh peacadh agaibh[z]: ach a nis tha sibh ag ràdh, Is léir dhuinn; uime sin tha 'ur peacadh a' fantuinn[b].

CAIB. X.

1 *Is e Criosd an dorus agus an deadh bhuachaille.* 19 *Iomadh gnè bharail m'a thimchioll.* 24 *Dhearbh e le 'oibribh gur e féin Criosd Mac Dhé;* 39 *chaidh e as o na h-Iudhaich;* 40 *agus ràinig e taobh thall Iordain, far an do chreid mòran ann.*

GU deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh[g], An ti nach téid a stigh troimh an dorus do chrò nan caorach, ach a théid suas air sheòl eile, is gaduiche agus fear-reubainn e.

2 Ach an ti a théid a steach air an dorus, is esan buachaille nan caorach.

3 Dhasan fosglaidh an dorsair; agus éisdidh na caoraich r'a ghuth: agus gairmidh e a chaoraich féin air an ainm[a], agus treòraichidh e mach iad.

4 Agus an uair a chuireas e mach a chaoraich féin, imichidh e rompa, agus leanaidh na caoraich e: oir is aithne dhoibh a ghuth[c].

5 Agus cha lean iad coigreach, ach teichidh iad uaith[e], do bhrìgh nach aithne dhoibh guth choigreach.

6 An cosamhlachd so labhair Iosa riu: ach cha do thuig iadsan ciod iad na nithe a labhair e riu.

7 An sin thubhairt Iosa riu a rìs, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gur mise dorus nan caorach[g].

8 Iadsan uile a thàinig romham-sa, is gaduichean agus luchd-reubainn iad: ach cha d'éisd na caoraich riu.

9 Is mise an dorus: ma théid neach air bith steach tromham-sa, tèarnar e, agus théid e steach agus a mach, agus gheibh e ionaltradh[i].

10 Cha tig an gaduiche ach a ghoid, agus a mharbhadh, agus a mhilleadh: thàinig mise chum gu-m bitheadh beatha aca[l], agus gu-m bitheadh *i* aca na's pailte[m].

11 Is mise am buachaille maith[o]: leigidh am buachaille maith 'anam a sìos air son nan caorach[p].

12 Ach am fear-tuarasdail[q], agus an ti nach e am buachaill', agus nach leis féin na caoraich, chi e am madadh-alluidh a' teachd, agus fàgaidh e na caoraich, agus teichidh e: agus glacaidh am madadh-alluidh iad, agus sgapaidh e na caoraich.

13 Ach teichidh am fear-tuarasdail, a chionn gur fear-tuarasdail e, agus nach 'eil suim aige de na caoraich.

14 Is mise am buachaille maith, agus is aithne dhomh mo *chaoraich* féin, agus aithnichear le *m' chaoraich* féin mi[v].

15 Mar is aithne do'n Athair mise[w], mar sin is aithne dhomh-sa an t-Athair: agus tha mi 'leigeadh m'anama[1] sìos air son nan caorach[y].

16 Agus tha caoraich eile agam, nach 'eil de'n chrò so[a]: is éigin domh iad sin mar an ceudna 'thoirt *a stigh*, agus éisdidh iad ri m' ghuth; agus bithidh aon treud ann, *agus* aon bhuachaille[c].

17 Air an aobhar so is ionmhuinn leis an Athair mise, air son gu-n leig mi sìos m'anam, chum gu-n glac mi e a rìs[d].

18 Cha-n 'eil neach air bith 'g a thoirt uam, ach tha mi 'g a leigeadh sìos uam féin[e]: tha cumhachd agam a leigeadh sìos, agus tha cumhachd agam a ghlacadh a rìs[f]. An àithne so fhuair mi o m'Athair[h].

19 Air an aobhar sin, dh'éirich easaonachd a rìs am measg nan Iudhach air son nam briathra so.

B.C. 32.

[a] 2 Tim. 2. 19
[b] Air. 12. 2-8
[c] Dàn 2. 8; 5. 2
[d] caib. 7. 27; 8. 14
[e] 2 Tim. 3. 5; Tais. 2. 2
[f] Salm 66. 18; Gnà. 28. 9; Isa. 1. 15; Ier. 11. 11
[g] Eph. 2. 18; 3. 12
[h] caib. 3. 2
[i] Salm 23. 1; Isa. 40. 11
[j] rann 2
[k] Isa. 66. 5
[l] 2 Tim. 1. 10
[m] Ròm. 5. 15-21
[n] 1 Eoin 5. 13
[o] Eabh. 13. 20; 1 Pead. 2. 25
[p] Eph. 5. 2; Tit. 2. 14; 1 Pead. 2. 24
[q] Ese. 34. 3-8; Sech. 11. 17
[r] caib. 4. 26
[s] Mat. 14. 33
[t] caib. 5. 22, 27; 12. 47; Luc. 2. 34; 2 Cor. 2. 16
[u] Mat. 13. 13-15
[v] 1 Eoin 5. 20
[w] Mat. 11. 27
[1] *mo bheatha.*
[x] Ròm. 2. 19; Tais. 3. 17
[y] caib. 15. 13; Isa. 53. 4, 5
[z] caib. 15. 22, 24
[a] Isa. 49. 6; 56. 8
[b] Isa. 5. 21; Luc. 18. 14; 1 Eoin 1. 8
[c] Ese. 37. 22; Eph. 2. 14
[d] Eabh. 2. 9
[e] Phil. 2. 6-8
[f] caib. 2. 19
[g] Ròm. 10. 15; Eabh. 5. 4
[h] caib. 6. 38

20 Agus thubhairt mòran diubh, Tha deamhan aige[a], agus tha e air bhoile; c'ar son a tha sibh ag éisdeachd ris?

21 Thubhairt cuid eile, Cha-n iad so briathra duine anns am bheil deamhan; am bheil deamhan comasach air sùilean nan dall fhosgladh[c]?

22 Agus bha féill-chuimhne an ath-choisrigidh ann an Ierusalem, agus b'e an geamhradh a bha ann.

23 Agus bha Iosa a' sràid-imeachd 's an teampull ann an sgàth-thigh Sholaimh[e].

24 An sin chruinnich na h-Iudhaich m'a thimchioll, agus thubhairt iad ris, Cia fhad a chumas tu ar n-anama ann an amharus? ma's tu Criosd, innis dhuinn gu follaiseach.

25 Fhreagair Iosa iad, Dh'innis mi dhuibh, agus cha do chreid sibh: na h-oibre a tha mi 'deanamh ann an ainm m'Athar, tha iad sin a' toirt fianuis mu m' thimchioll[h].

26 Ach cha-n 'eil sibhse a' creidsinn; oir cha-n ann de m' chaoraich sibh[i], mar a thubhairt mi ruibh.

27 Tha mo chaoraich-sa ag éisdeachd ri m' ghuth, agus is aithne dhomh iad, agus leanaidh iad mi:

28 Agus bheir mi a' bheatha mhaireannach dhoibh[l]; agus cha sgriosar iad am feasd[m], ni mò spìonas neach air bith as mo làimh iad.

29 M'Athair a thug dhomh-sa *iad*[n], is mò e na na h-uile; agus cha-n urrainn neach air bith *an* spìonadh á làimh m' Athar.

30 Mise agus an t-Athair, is aon sinn[o].

31 Uime sin thog na h-Iudhaich clachan a rìs chum a chlachadh[p].

32 Fhreagair Iosa iad, Nochd mi dhuibh mòran oibre maithe o m'Athair; cia de na h-oibribh sin air son am bheil sibh 'g am chlachadh?

33 Fhreagair na h-Iudhaich e, ag ràdh, Air son oibre maithe cha-n 'eil sinn 'g ad chlachadh; ach air son toibheim[s], agus air son, air bhi dhuit-sa a'd' dhuine, gu bheil thu 'deanamh Dé dhìot féin[u].

34 Fhreagair Iosa iad, Nach 'eil e sgrìobhta ann 'ur lagh-se, Thubhairt mi, Is diathan sibh[v]?

35 Ma thubhairt e diathan riu-san, dh'ionnsuidh an d'thàinig focal Dhé, agus nach feudar an sgrìobtuir a bhriseadh[x];

36 An abair sibh ris-san, a naomhaich an t-Athair[y], agus a chuir e chum an t-saoghail, Tha thu a' labhairt toibheim; air son gu-n dubhairt mi, Is mi Mac Dhé[z]?

37 Mur dean mi oibre m'Athar, na creidibh mi.

38 Ach ma ni, ged nach creid sibh mise, creidibh na h-oibre[a], chum gu-m bi fios agaibh, agus gu-n creid sibh gu bheil an t-Athair annam-sa, agus mise ann-san.

39 Uime sin dh'iarr iad a rìs a ghlacadh: ach chaidh e as an làimh,

B.C. 33.

[a] caib. 7. 20
[b] caib. 7. 44; 8. 59
[c] caib. 9. 6, &c.
[d] caib. 1. 15-27; 3. 23-36
[e] Gnio. 3. 11; 5. 12
[f] Luc. 10. 38, 39
[g] caib. 12. 3; Marc. 14. 3
[h] caib. 5. 36
[i] caib. 8. 47; 1 Eoin 4. 6
[j] Eabh. 12. 6; Tais. 3. 19
[k] rann 40; caib. 9. 3
[l] caib. 17. 2; 1 Eoin 5. 11
[m] caib. 6. 39, 40; Ròm. 8. 33-39
[n] caib. 14. 29; 17. 2, 6
[o] caib. 17. 11, 22
[p] caib. 8. 59
[q] caib. 10. 31
[r] caib. 12. 35
[s] Lebh. 24. 16
[t] Ecl. 2. 14
[u] caib. 5. 18
[v] Salm 82. 6
[w] Deut. 31. 16; Gnio. 7. 60; 1 Cor. 15. 18, 51; 1 Tes. 4. 13, 14
[x] Mat. 5. 18; Luc. 16. 17
[y] caib. 3. 34; 6. 27
[z] caib. 5. 17
[a] caib. 5. 36

40 Agus chaidh e ris gus an taobh thall de Iordan, do'n ionad anns an robh Eoin air tùs ri baisteadh[b]; agus rinn e còmhnuidh an sin.

41 Agus thàinig mòran d'a ionnsuidh, agus thubhairt iad, Cha d' rinn Eoin aon mhìorbhuil: ach bha na h-uile nithe a thubhairt Eoin mu an duine so fior[d].

42 Agus chreid mòran 's an àite sin ann.

CAIB. XI.

1 *Thog Criosd suas Lasarus an déigh dha 'bhi ceithir làithean 's an uaigh.* 45 *Chreid mòran de na h-Iudhaich.* 47 *Chum na h-ard-shagairt agus na Phairisich comhairle an aghaidh Chriosd.*

A NIS bha duine àraidh gu tinn, d'am *b'ainm* Lasarus o Bhetani, baile Mhuire agus Mharta a peathar[f].

2 (B'i a' Mhuire *sin* a dh'ung an Tighearna le olaidh luachmhoir[g], agus a thiormaich a chosan le a folt, aig an robh a bràthair Lasarus gu tinn.)

3 Uime sin chuir a pheathraichean fios d'a ionnsuidh, ag ràdh, A Thighearna, feuch, tha'n ti a's ionmhuinn leat tinn[j].

4 'N uair a chual' Iosa *so*, thubhairt e, Cha-n 'eil an tinneas so chum bàis, ach a chum glòire Dhé[k], chum gu-m bi Mac Dhé air a ghlòrachadh d'a thaobh.

5 A nis b'ionmhuinn le Iosa Marta, agus a piuthar, agus Lasarus.

6 Uime sin an uair a chual' e gu-n robh esan tinn, dh'fhan e fathasd dà là anns an ionad 's an robh e.

7 'N a dhéigh sin thubhairt e r'a dheisciobluibh, Rachamaid a rìs do Iudea.

8 Thubhairt a dheisciobuil ris, A Mhaighstir, a nis dh'iarr na h-Iudhaich do chlachadh[q]; agus am bheil thu 'dol a rìs an sin?

9 Fhreagair Iosa, Nach 'eil dà uair dheug 's an là? Ma dh'imicheas duine anns an là, cha tuislich e[r], oir tha e 'faicinn soluis an t-saoghail so:

10 Ach ma dh'imicheas duine anns an oidhche, tuislichidh e[t], do bhrìgh nach 'eil an solus ann.

11 Na nithe so labhair e: agus 'n a dhéigh sin thubhairt e riu, Tha ar caraid Lasarus 'n a chodal[w]: ach tha mise a' dol chum gu-n dùisg mi as a chodal e.

12 An sin thubhairt a dheisciobuil, A Thighearna, ma tha e 'n a chodal, bithidh e slàn.

13 Gidheadh labhair Iosa m'a bhàs: ach shaoil iadsan gu-n do labhair e mu thimchioll fois codail.

14 An sin thubhairt Iosa riu gu soilleir, Fhuair Lasarus bàs.

15 Agus tha mi subhach air 'ur son-se nach robh mi an sin, chum gu-n creid sibh; ach rachamaid d'a ionnsuidh.

16 An sin thubhairt Tomas, ris an abrar Didimus, r'a cho-dheisciobluibh, Rachamaid-ne mar an ceudna, chum gu faigh sinn bàs maille ris.

17 An sin an uair a thàinig Iosa, fhuair
se e an déigh dha 'bhi cheana ceithir
làithean 's an uaigh.
18 (A nis bha Betani fagus do Ieru-
salem, mu thimchioll cùig stàide deug
uaith[1].)
19 Agus thàinig mòran de na h-Iudh-
aich chum Mharta agus Mhuire, gu
comhfhurtachd a thoirt doibh a thaobh
am bràthar.
20 An sin an uair a chuala Marta gu-n
robh Iosa a' teachd, chaidh i 'n a chòdhail:
ach shuidh Muire 's an tigh.
21 An sin thubhairt Marta ri Iosa, A
Thighearna, nam bitheadh tusa an so,
cha-n fhaigheadh mo bhràthair bàs.
22 Ach tha fhios agam a nis féin, ge
b'e air bith nithe a dh'iarras tu air Dia,
gu-n toir Dia dhuit *iad*[d].
23 Thubhairt Iosa rithe, Eiridh do
bhràthair a rìs.
24 Thubhairt Marta ris, Tha fhios
agam gu-n éirich e a rìs 's an aiseirigh air
an là dheireannach[f].
25 Thubhairt Iosa rithe, Is mise an
aiseirigh[g], agus a' bheatha[h]: an ti a
chreideas annam-sa, ged gheibheadh e
bàs, bithidh e beò:
26 Agus ge b'e neach a tha beò, agus
a' creidsinn annam-sa, cha-n fhaigh e bàs
am feasd[j]. Am bheil thu 'creidsinn so?
27 Thubhairt i ris, Tha, a Thighearna:
tha mi 'creidsinn gur tusa Criosd, Mac
Dhé, a bha gu teachd chum an t-saoghail.
28 Agus air dhi na nithe so 'ràdh,
dh'fhalbh i, agus ghairm i a piuthar
Muire ann an uaignidheas, ag ràdh,
Thàinig am Maighstir, agus tha e 'g ad
ghairm.
29 'N uair a chual' ise *sin*, dh'éirich i
gu grad, agus thàinig i d'a ionnsuidh.
30 A nis cha robh Iosa fathast air
teachd do'n bhaile, ach bha e anns an àite
's an do choinnich Marta e.
31 An sin na h-Iudhaich a bha maille
rithe 's an tigh[n], agus a' toirt comhfhurt-
achd dhi, 'n uair a chunnaic iad Muire
gu-n d'éirich i gu grad, agus gu-n deach-
aidh i mach, lean iad i, ag ràdh, Tha i
'dol chum na h-uaighe, a chaoineadh an
sin.
32 An sin an uair a thàinig Muire do'n
àite 's an robh Iosa, agus a chunnaic i
e, thuit i aig a chosaibh, ag ràdh ris, A
Thighearna, nam bitheadh tusa an so,
cha-n fhaigheadh mo bhràthair bàs.
33 Uime sin an uair a chunnaic Iosa
i a' gul, agus na h-Iudhaich a thàinig
maille rithe a' gul mar an ceudna, rinn e
osna 'n a spiorad, agus chuir se e féin fo
àmhghar,
34 Agus thubhairt e, C'àit an do chuir
sibh e? Thubhairt iad ris, A Thighearna,
thig agus faic.
35 Ghuil Iosa[s].
36 An sin thubhairt na h-Iudhaich,
Feuch cionnus a ghràdhaich se e!

B.C. 33.
[a] caib. 9. 6
[1] *mu dhà mhìle.*
[b] Salm 49. 7, 9
[c] rann. 4, 23
[d] caib. 3. 35; 9. 31
[e] caib. 12. 28-30
[f] caib. 5. 29; Isa. 26. 19
[g] caib. 6. 40, 44
[h] caib. 14. 6; 1 Eoin 1. 2
[i] caib. 5. 21, 25; Luc. 7. 14, 15
[j] caib. 3. 15; 4. 14
[k] caib. 12. 11
[l] Salm 2. 2
[m] Gnio. 4. 16
[n] rann 19
[o] caib. 12. 19
[p] caib. 18. 14; Luc. 3. 2; Gnio. 4. 6
[q] Luc. 24. 46; caib. 18. 14
[r] Isa. 49. 6; Ròm. 3. 29; 1 Eoin 2. 2
[s] Luc. 19. 41; Eabh. 2. 16, 17
[t] caib. 10. 16; Eph. 2. 14-17

37 Agus thubhairt cuid diubh, Nach
feudadh an duine so a dh'fhosgail sùilean
an doill[a], a thoirt fainear nach faigheadh
eadhon am fear so bàs?
38 Uime sin thàinig Iosa, ag osnaich a
rìs ann féin, a chum na h-uaighe. Agus
b'uaimh i, agus bha clach air a cur oirre.
39 Thubhairt Iosa, Togaibh a' chlach.
Thubhairt Marta, piuthar an duine
mhairbh, ris, A Thighearna, tha nis
droch bholadh dheth[b]; oir is e so an
ceathramh là.
40 Thubhairt Iosa rithe, Nach dubhairt
mi riut, Ma chreideas tu[c], gu faic thu
glòir Dhé?
41 An sin thog iad a' chlach, (*o'n àit*
anns an robh an duine marbh air a chur.)
Agus thog Iosa suas a shùilean, agus
thubhairt e, 'Athair, tha mi 'toirt buidh-
eachais duit, gu-n d'éisd thu rium[e].
42 Agus bha fhios agam gu bheil thu
ag éisdeachd rium a ghnàth: ach thubh-
airt mi *e* air son an t-sluaigh a tha 'n an
seasamh mu m' thimchioll, a chum gu-n
creid iad gu-n do chuir thusa uait mi.
43 Agus an uair a labhair e na nithe so,
ghlaodh e le guth mòr, A Lasaruis, thig
a mach.
44 Agus thàinig esan a bha marbh a
mach[i], agus a chosan agus a làmhan
ceangailte leis an eudach-mhairbh: agus
bha 'aghaidh ceangailte mu'n cuairt le
nèapaicinn. Thubhairt Iosa riu, Fuasg-
laibh e, agus leigibh leis imeachd.
45 An sin chreid mòran de na h-Iudh-
aich ann, a thàinig chum Mhuire[k], agus
a chunnaic na nithe a rinn Iosa.
46 Ach dh'fhalbh cuid a chum nam
Phairiseach, agus dh'innis iad dhoibh na
nithe a rinn Iosa.
47 An sin chruinnich na h-àrd-shagairt
agus na Phairisich comhairle[l], agus thubh-
airt iad, Ciod tha sinn a' deanamh[m]? oir
tha an duine so 'deanamh mòran mhìor-
bhuilean.
48 Ma leigeas sinn leis air an dòigh so,
creididh na h-uile dhaoine ann[o]; agus
thig na Ròmanaich, agus sgriosaidh iad
ar n-àit', agus ar cinneach.
49 An sin thubhairt fear àraidh dhiubh
d'am b'ainm Caiaphas[p], air dha 'bhi 'n a
àrd-shagart air a' bhliadhna sin, riu,
Cha-n aithne dhuibh ni sam bith,
50 Ni mò tha sibh a' toirt fainear gur
iomchuidh dhuinne gu faigheadh aon
duine bàs air son an t-sluaigh[q], agus nach
bitheadh an cinneach uile air a sgrios.
51 Ach cha b'ann uaith féin a labhair
e so: ach air dha 'bhi 'n a àrd-shagart air
a' bhliadhna sin, rinn e fàidheadaireachd
gu faigheadh Iosa bàs air son a' chinnich
sin;
52 Agus cha-n ann air son a' chinnich
sin a mhàin[r], ach a chum mar an ceudna
gu-n cruinnicheadh e an ceann a chéile
'n an aon clann Dhé a bha air an sgap-
adh[t].

2 F 3

53 Uime sin o'n là sin a mach, chuir iad an comhairle r'a chéile chum esan a chur gu bàs[a].

54 Air an aobhar sin cha d'imich Iosa na's mò gu follaiseach am measg nan Iudhach[c]; ach chaidh e as a sin do dhùthaich làimh ris an fhàsach, gu baile ris an abrar Ephraim[d], agus an sin ghabh e còmhnuidh maille r'a dheisciobluibh.

55 Agus bha càisg nan Iudhach am fagus[f]: agus chaidh mòran suas as an dùthaich do Ierusalem roimh an chàisg, chum iad féin a ghlanadh[g].

56 An sin dh'iarr iad Iosa[i], agus labhair iad r'a chéile 'n an seasamh 's an teampull, Ciod 'ur barail-se? an e nach tig e chum na féille?

57 A nis bha araon na h-àrd-shagairt agus na Phairisich air toirt àithne, nam bitheadh fhios aig neach air bith c'àit an robh e, gu-n innseadh se *e*, chum gu-n glacadh iad e.

CAIB. XII.

1 *Ghabh Iosa leith-sgeul Mhuire air son gu-n d'ung i a chosan.* 9 *Thàinig an sluagh 'n am buidhnibh a dh'fhaicinn Lasaruis.* 10 *Ghabh na h-àrd-shagairt comhairle chum Lasarus a mharbhadh.* 12 *Mharcaich Criosd gu Ierusalem.*

AN sin thàinig Iosa, sè làithean roimh an chàisg, gu Betani, far an robh Lasarus a bha marbh[p], neach a thog esan o na mairbh.

2 Uime sin rinn iad suipeir dha an sin; agus bha Marta a' frithealadh[s]: ach bha Lasarus 'n a aon diubh-san a shuidh aig bòrd maille ris.

3 An sin ghabh Muire punnd a dh'olaidh spicnaird ro luachmhoir[u], agus dh'ung i cosan Iosa, agus thiormaich i a chosan le a folt: agus lìonadh an tigh le fàile cùbhraidh na h-olaidh.

4 An sin thubhairt aon d'a dheisciobluibh, Iudas Iscariot, *mac* Shimoin, a bha gu esan a bhrath,

5 C'ar son nach do reiceadh an oladh so air son tri cheud peghinn, agus nach d' thugadh do na bochdaibh e?

6 Thubhairt e so, cha b'ann a chionn gu robh suim aige de na bochdaibh; ach a chionn gu-m bu ghaduiche e, agus gu robh an sporan aige[y], agus gu-n do ghiùlain e na nithe a chuireadh ann.

7 An sin thubhairt Iosa, Leig leatha: fa chomhair là m'adhlacaidh ghléidh i so.

8 Oir tha na bochdan a ghnàth agaibh maille ruibh[z], ach cha-n 'eil mise agaibh a ghnàth.

9 Agus bha fhios aig sluagh mòr de na h-Iudhaich gu robh e an sin: agus thàinig iad, cha-n ann a mhàin air son Iosa, ach a chum gu faiceadh iad mar an ceudna Lasarus[c], a thog esan o na mairbh.

10 Ach ghabh na h-àrd-shagairt comhairle, chum Lasarus mar an ceudna a mharbhadh;

B.C. 33.

[a] Salm 109. 4, 5
[b] Mat. 21. 8, &c.
Marc. 11. 8, &c.
Luc. 19. 36, &c.
[c] caib. 7. 1
18. 20
[d] 2 Sam. 13. 23
2 Each. 13. 19
[e] Salm 118. 25, 26
[f] caib. 2. 13
5. 1
6. 4
[g] 2 Each. 30. 17-19
[h] Sech. 9. 9
[i] rann 8
caib. 5. 16, 18
[j] Luc. 18. 34
[k] caib. 7. 39
[l] caib. 14. 26
[m] rann 11
[n] caib. 11. 47, 48
[o] caib. 3. 26
Gnio. 17. 6
[p] caib. 11. 1, 43
[q] Gnio. 17. 4
Ròm. 1. 16
[r] 1 Ri. 8. 41, 42
[s] Luc. 10. 38-42
[t] caib. 1. 44
[u] caib. 11. 2
Mat. 26. 6, &c.
Marc. 14. 3, &c.
[v] caib. 13. 32
17. 1
[w] 1 Cor. 15. 36
[1] *a bheatha.*
[x] Mat. 10. 39
16. 25
Marc. 8. 35
Luc. 9. 24
[y] caib. 13. 29
[z] Deut. 15. 11
[a] caib. 14. 21-23
[b] caib. 13. 21
Mat. 26. 38, 39
Luc. 12. 50
[c] caib. 11. 43, 44
[d] Mat. 3. 17
[e] caib. 13. 31, 32

11 Do bhrìgh air a shon-san gu-n d'imich mòran de na h-Iudhaich, agus gu-n do chreid iad ann an Iosa.

12 Air an là màireach[b], air cluinntinn do mhòr-shluagh a thàinig chum na féille, gu-n robh Iosa, a' teachd gu Ierusalem,

13 Ghlac iad geuga pailme, agus chaidh iad a mach 'n a chòdhail, agus ghlaodh iad, Hosanna[e], beannaichte gu robh Rìgh Israel a tha 'teachd ann an ainm an Tighearn'!

14 Agus air do Iosa asal òg fhaotainn, shuidh e air; a réir mar tha e sgrìobhta[h],

15 Na bitheadh eagal ort, a nighean Shioin: feuch, tha do Rìgh a' teachd, 'n a shuidhe air loth asail.

16 Cha do thuig a dheisciobuil na nithe so air tùs[j]: ach an uair a ghlòraicheadh Iosa[k], an sin chuimhnich iad gu-n robh na nithe so sgrìobhta uime[l], agus gu-n d' rinn iad na nithe so dha.

17 Uime sin rinn an sluagh a bha maille ris fianuis, gu-n do ghairm e Lasarus as an uaigh, agus gu-n do thog e o na mairbh e.

18 Air an aobhar sin mar an ceudna choinnich an sluagh e[m], do bhrìgh gu-n cual' iad gu-n d' rinn e am mìorbhuil so.

19 Thubhairt na Phairisich uime sin eatorra féin, Am faic sibh nach 'eil sibh a' buadhachadh a' bheag sam bith[n]? feuch, tha an saoghal air dol 'n a dhéigh[o].

20 Agus bha Greugaich[q] àraidh am measg na muinntir a chaidh suas chum aoradh a dheanamh aig an fhéill[r]:

21 Air an aobhar sin thàinig iadsan gu Philip[t], a *bha* o Bhetsaida Ghalile, agus dh'iarr iad air, ag ràdh, A thighearna, bu mhiann leinn Iosa fhaicinn.

22 Thàinig Philip agus dh'innis e do Aindreas; agus a rìs dh'innis Aindreas agus Philip do Iosa.

23 Agus fhreagair Iosa iad, ag ràdh, Thàinig an uair[v] a chum gu-m bitheadh Mac an duine air a ghlòrachadh.

24 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Mur faigh an gràinne cruithneachd a thuiteas anns an talamh bàs[w], fanaidh e 'n a aonar: ach ma gheibh e bàs, bheir e toradh mòr uaith.

25 Esan a ghràdhaicheas 'anam[1]; caillidh se e[x]; agus esan a dh'fhuathaicheas 'anam anns an t-saoghal so, gleidhidh se e chum na beatha maireannaich.

26 Ma ni neach air bith seirbhis dhomhsa, leanadh e mi; agus ge b'e àite 's am bi mise, an sin bithidh mo sheirbhiseach mar an ceudna: ma ni neach seirbhis dhomh-sa bheir m'Athair urram dha[a].

27 A nis tha m'anam fo àmhghar[b]; agus ciod a their mi? Athair, saor mi o'n uair so: ach is ann air a shon so a thàinig mi chum na h-uaire so.

28 Athair, glòraich d'ainm. An sin thàinig guth o nèamh[d], *ag ràdh*, Ghlòraich mi àraon *e*, agus glòraichidh mi rìs *e*[e].

29 Uime sin thubhairt an sluagh a sheas a làthair, agus a chuala *so*, Gu-n robh tàirneanach ann: thubhairt cuid eile, Labhair aingeal ris.
30 Fhreagair Iosa agus thubhairt e, Cha-n ann air mo shon-sa thàinig an guth so, ach air 'ur son-se[b].
31 A nis tha breitheanas an t-saoghail so ann[d]: a nis tilgear uachdaran an t-saoghail so mach[e].
32 Agus mise, ma thogar suas o'n talamh mi[f], tairngidh mi na h-uile dhaoine a m'ionnsuidh[g].
33 (Ach thubhairt e so, a' ciallachadh ciod a' ghnè bhàis a gheibheadh e[h].)
34 Fhreagair an sluagh e, Chuala sinne as an lagh, gu-m fan Criosd gu sìorruidh[j]: agus cionnus tha thusa ag ràdh, Gur éigin do Mhac an duine 'bhi air a thogail suas? Cò e Mac an duine so?
35 An sin thubhairt Iosa riu, Fathast ré tamuill bhig tha an solus maille ruibh[k]: gluaisibh am feadh 's a tha solus agaibh[l], chum nach beir an dorchadas oirbh: oir an ti a tha ag imeachd 's an dorchadas, cha-n aithne dha c'àit am bheil e 'dol[m].
36 Am feadh as a tha an solus agaibh, creidibh anns an t-solus, a chum gu-m bi sibh 'n 'ur cloinn do an t-solus[p]. Labhair Iosa na nithe so, agus dh'fhalbh e, agus dh'fholaich se e féin uatha[q].
37 Ach ged a rinn e choimhlion so de mhìorbhuilibh 'n an làthair, cha do chreid iad ann:
38 Chum gu-m bitheadh briathran an fhàidh Esaiais air an coimhlionadh, a thubhairt e[u], A Thighearna, cò chreid ar n-aithris-ne? agus cò dha 'dh'fhoillsicheadh gairdean an Tighearna?
39 Air an aobhar so cha robh e 'an comas doibh creidsinn, do bhrìgh gu-n dubhairt Esaias a rìs,
40 Dhall e an sùilean, agus chruaidhich e an cridhe, chum nach faiceadh iad le'n sùilibh, agus nach tuigeadh iad le'n cridhe, agus nach pilleadh iad, agus gu-n slànuichinn-sa iad[w].
41 Thubhairt Esaias na nithe so, 'n uair a chunnaic e a ghlòir-san[x], agus a labhair e uime.
42 Gidheadh chreid mòran de na h-Uachdarain féin ann: ach air son[y] nam Phairiseach cha d'aidich iad *e*, air eagal gu-n cuirteadh a mach as an t-sionagog iad.
43 Oir b'annsa leo glòir dhaoine na glòir Dhé[z].
44 Agus ghlaodh Iosa, agus thubhairt e, An ti a tha 'creidsinn annam-sa, cha-n ann annam-sa tha e 'creidsinn, ach anns an ti a chuir uaith mi[c].
45 Agus an ti a tha 'g am fhaicinn-sa, tha e 'faicinn an ti a chuir uaith mi[d].
46 Thàinig mi a'm' sholus a chum an t-saoghail[e], chum ge b'e 'chreideas annam, nach fanadh e ann an dorchadas.
47 Agus ma chluinneas neach air bith mo bhriathran-sa, agus nach creid e, cha-n 'eil mise 'g a dhìteadh: oir cha d' thàinig mi a dhìteadh an t-saoghail[a], ach a shaoradh an t-saoghail.
48 An ti a tha 'cur cùil rium-sa, agus nach 'eil a' gabhail ri m' bhriathraibh, tha aige neach a bheir breth air[c]: am focal a labhair mi, bheir e sin breth air 's an là dheireannach.
49 Oir cha do labhair mi uam féin; ach an t-Athair a chuir uaith mi, thug e àithne dhomh, ciod a theirinn, agus ciod a labhrainn.
50 Agus tha fhios agam gur beatha mhaireannach 'àithne-san[i]: air an aobhar sin na nithe 'tha mi a' labhairt, mar thubhairt an t-Athair rium, mar sin tha mi a' labhairt.

CAIB. XIII.

1 *Nigh Criosd cosan nan deisciobul;* 13 *dh'earail e orra 'bhi iriosal agus seirceil;* 18 *dh'innis e roimh-làimh, agus dh'fhoillsich e do Eoin le comharadh, gu-m b'e Iudas a bhrathadh e.*

A NIS roimh fhéill na càisge[n], air do Iosa fios a bhi aige gu-n robh 'uair air teachd[o], anns an rachadh e as an t-saoghal so chum an Athar, air dha a mhuinntir féin a bha anns an t-saoghal a ghràdhachadh[r], ghràdhaich e gu crìch iad[s].
2 Agus an uair a bha an t-suipeir thairis, (air do'n diabhul a nis a chur ann an cridhe Iudais Iscarioit[t], *mhic* Shimoin, esan a bhrath,)
3 Air do fhios a bhi aig Iosa gu-n d'thug an t-Athair na h-uile nithe 'n a làmhan[v], agus gur ann o Dhia a thàinig e, agus gur ann a dh'ionnsuidh Dhé a bha e 'dol;
4 Dh'éirich e o'n t-shuipeir, agus chuir e dheth 'fhalluinn, agus ghlac e làmhanart, agus cheangail e uime e.
5 'N a dhéigh sin, thaom e uisge ann an soitheach-ionnlaid, agus thòisich e air cosan nan deisciobul ionnlad, agus an tiormachadh leis an làmh-anart a bha ceangailte uime.
6 An sin thàinig e gu Simon Peadar: agus thubhairt esan ris, A Thighearn', am bheil thusa ag ionnlad mo chosan-sa?
7 Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris, An ni so a tha mi 'deanamh cha-n aithne dhuit-sa a nis; ach bithidh fios agad air an déigh so.
8 Thubhairt Peadar ris, Cha nigh thu mo chosan-sa gu bràth[a]. Fhreagair Iosa e, Mur nigh mi thu, cha-n 'eil cuid agad maille rium[b].
9 Thubhairt Simon Peadar ris, A Thighearna, cha-n iad mo chosan a mhàin, ach mar an ceudna mo làmhan agus mo cheann.
10 Thubhairt Iosa ris, An ti a tha air 'ionnlad, cha-n 'eil feum aige ach a chosan ionnlad, ach tha e gu h-iomlan glan:

B.C. 33.

[a] caib. 3. 17
[b] caib. 11. 42
[c] Deut. 18. 19
Luc. 9. 26
[d] caib. 16. 11
[e] caib. 14. 30
Luc. 10. 18
[f] caib. 8. 28
[g] Ròm. 5. 18
1 Tim. 2. 6
Eabh. 2. 9
[h] caib. 18. 32
[i] 1 Eoin 3. 23
[j] Salm 89. 36, 37
110. 4
Isa. 9. 7
Dan. 7. 14
[k] caib. 7. 33
9. 4, 5
[l] Ier. 13. 16
Eph. 5. 8
[m] 1 Eoin 2. 10, 11
[n] Mat. 26. 2, &c.
[o] caib. 17. 1, 11
[p] 1 Tes. 5. 5
[q] caib. 8. 59
[r] Ier. 31. 3
Eph. 5. 2
1 Eoin 4. 19
Tais. 1. 5
[s] Ier. 31. 3
Ròm. 8. 37-39
[t] caib. 6. 70
Luc. 22. 3, 53
[u] Isa. 53. 1
[v] Mat. 28. 18
Eabh. 2. 8
[w] Isa. 6. 9, 10
[x] Isa. 6. 1
[y] caib. 9. 22
[z] caib. 5. 44
Ròm. 2. 29
[a] Mat. 3. 14
[b] Eph. 5. 26
Tit. 3. 5
[c] Marc. 9. 37
1 Pead. 1. 21
[d] caib. 14. 9, 10
[e] caib. 3. 19
8. 12
9. 5

agus tha sibhse glan, ach cha-n 'eil *sibh* uile *glan*.
11 Oir bha fhios aige cò bhrathadh e[b]; uime sin thubhairt e, Cha-n 'eil sibh uile glan.
12 An sin, an déigh dha an cosan ionnlad, agus 'fhalluinn a ghabhail *d'a ionnsuidh*, shuidh e a rìs, agus thubhairt e riu, Am bheil fhios agaibh ciod a rinn mi dhuibh?
13 Tha sibh a' gairm Maighstir, agus Tighearna dhiom-sa: agus tha sibh ag ràdh gu maith; oir is mi *sin*.
14 Uime sin ma dh'ionnlaid mise, 'ur Tighearn' agus 'ur Maighstir, 'ur cosanse[c], is còir dhuibh-se mar an ceudna cosan a chéile ionnlad.
15 Oir thug mi eisempleir dhuibh[f], a chum mar a rinn mise dhuibh, gu-n deanadh sibhse mar an ceudna.
16 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Cha mhò an t-òglach na 'mhaighstir, agus cha mhò an teachdaire na an ti a chuir uaith e.
17 Ma's aithne dhuibh na nithe so, is beannaichte sibh ma ni sibh iad[i].
18 Cha-n 'eil mi 'labhairt oirbh uile: is aithne dhomh cò a thagh mi: ach is éigin an sgrìobtuir a choimhlionadh, An ti a tha 'g itheadh arain maille rium, thog e a shàil a'm' aghaidh[j].
19 A nis tha mi ag ràdh so ruibh mu-n tig e gu crìch[l], chum, an uair a tharlas e, gu-n creid sibh gur mise *e*.
20 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, an ti a ghabhas ri neach sam bith a chuireas mise uam, gabhaidh e rium-sa[n]; agus an ti a ghabhas rium-sa, gabhaidh e ris an ti a chuir uaith mi.
21 Air do Iosa 'n a nithe so 'ràdh, bha e fo thrioblaid 'n a spiorad[o], agus rinn e fianuis, agus thubhairt e, Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, gu-m brath aon agaibh mise.
22 An sin dh'amhairc na deisciobuil air a chéile, fo amharus cò uime a labhair e.
23 A nis bha aon d'a dheisciobluibh, 'n a luidhe ann an uchd Iosa, neach a b'ionmhuinn le Iosa[p].
24 Air an aobhar sin smèid Simon Peadar airsan, gu feòraicheadh e cò uime a labhair e.
25 An sin air dhasan aomadh ri uchd Iosa, thubhairt e ris, A Thighearna cò e?
26 Fhreagair Iosa, Is e an tì sin e, d'an toir mise an greim, an déigh dhomh a thumadh. Agus an uair a thum e an greim, thug se e do Iudas Iscariot, *mac* Shimoin.
27 Agus an sin an déigh a' ghreama, chaidh Satan a steach ann-san[u]. An sin thubhairt Iosa ris, An ni a tha thu a' deanamh, dean gu grad e.
28 A nis cha do thuig aon diubh-san a bha 'n an suidhe air a' bhòrd c'ar son a thubhairt e so ris.
29 Oir shaoil cuid diubh, do bhrìgh gu-n

B.C. 33.
[a] caib. 12. 6
[b] caib. 6. 64
[c] caib. 12. 23
17. 1-6
[d] caib. 14. 13
1 Pead. 4. 11
[e] Gal. 5. 13
1 Pead. 5. 5
[f] 1 Pead. 2. 21
[g] caib. 7. 34
8. 21
[h] caib. 15. 12, 17
Eph. 5. 2
1 Tes. 4. 9
Seum. 2. 8
1 Pead. 1. 22
1 Eoin 2. 7, 8
3. 11, 23
4. 20, 21
[i] Seum. 1. 25
[j] Salm 41. 9
[k] caib. 21. 18
2 Pead. 1. 14
[l] caib. 14. 29
16. 4
[1] *mo bheatha.*
[m] Mat. 26. 33, &c.
Marc. 14. 29, &c.
Luc. 22. 33, &c.
[n] Mat. 10. 40
[o] Mat. 26. 21
Marc. 14. 18
Luc. 22. 21
[p] caib. 20. 2
21. 7, 20
[q] rann 27
Isa. 43. 1, 2
[2] no, *creidibh ann an Dia.*
[r] Eabh. 6. 20
9. 8, 24
Tais. 21. 2
[s] Eabh. 9. 28
[t] caib. 17. 24
1 Tes. 4. 17
[u] Luc. 22. 3
[v] Eph. 2. 18
Eabh. 10. 19, 20

robh an sporan aig Iudas[a], gu-n dubhairt Iosa ris, Ceannaich *na nithe* a tha dh'uireasbhuidh oirnn chum na féille; no gu-n tugadh e ni-éigin do na bochdaibh.
30 An sin an déigh dhasan an greim a ghabhail, chaidh e mach air ball; agus bha an oidhche ann.
31 Uime sin, an uair a chaidh esan a mach, thubhairt Iosa, A nis tha Mac an duine air a ghlòrachadh[c], agus tha Dia air a ghlòrachadh ann[d].
32 Ma tha Dia air a ghlòrachadh ann, glòraichidh Dia esan mar an ceudna ann féin, agus air ball glòraichidh se e.
33 A chlann bheag, fathast ùine bheag tha mise maille ruibh. Iarraidh sibh mi: agus mar a thubhairt mi ris na h-Iudhaich[g], Do'n àite d'an téid mise, cha-n 'eil e 'n comas duibhse teachd; mar sin tha mi ag ràdh ruibhse nis.
34 Aithne nuadh tha mi 'toirt dhuibh[h], Gu-n gràdhaich sibh a chéile; mar a ghràdhaich mise sibhse, gu-n gràdhaich sibh féin a chéile mar an ceudna.
35 Le so aithnichidh na h-uile dhaoine gur sibh mo dheisciobuil-sa, ma bhitheas gràdh agaibh féin d'a chéile.
36 Thubhairt Simon Peadar ris, A Thighearna, c'àit an téid thu? Fhreagair Iosa e, Do'n àite d'an téid mi, cha-n urrainn thusa nis mo leantuinn; gidheadh leanaidh tu mi 'n a dhéigh so[k].
37 Thubhairt Peadar ris, a Thighearna, c'ar son nach urrainn mi do leantuinn a nis? Leigidh mi sìos m'anam[1] air do shon[m].
38 Fhreagair Iosa e, An leig thu d'anam sìos air mo shonsa? Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh riut, Nach goir an coileach, gus an àicheadh thu mi tri uairean.

CAIB. XIV.

1 *Thug Criosd comhfhurtachd d'a dheisciobluibh le dòchas fhlaitheanais:* 6 *dh'innis e gur e féin an t-slighe, an fhìrinn, agus a' bheatha, agus gur aon e féin agus an t-Athair:* 13 *thug e fios doibh gu-m bi an urnuighean 'n a ainm san éifeachdach.*

NA bitheadh 'ur cridhe fo thrioblaid[q]: tha sibh a' creidsinn ann an Dia[2], creidibh annam-sa mar an ceudna.
2 Ann an tigh m'Athar-sa tha iomadh àite-còmhnuidh: mur bitheadh *e mar sin*, dh'innsinn-sa dhuibh. Tha mi 'dol a dh'ulluchadh àite dhuibh[r].
3 Agus ma théid mi agus gu-n ulluich mi àite dhuibh, thig mi rìs[s], agus gabhaidh mi sibh a m'ionnsuidh féin; chum far am bheil mise, gu-m bi sibhse mar an ceudna[t].
4 Agus is aithne dhuibh c'àit am bheil mi 'dol, agus is aithne dhuibh an t-slighe.
5 Thubhairt Tomas ris, a Thighearna, cha-n 'eil fhios againn c'àit am bheil thu 'dol; agus cionnus a dh'fheudas eòlas na slighe 'bhi againn?
6 Thubhairt Iosa ris, Is mise an t-slighe[v],

agus an fhìrinn[a], agus a' bheatha[b]: cha tig aon neach chum an Athar ach tromh-am-sa[c].

7 Nam b'aithne dhuibh mise, b'aithne dhuibh m'Athair mar an ceudna: agus á so suas is aithne dhuibh e, agus chunnaic sibh e.

8 Thubhairt Philip ris, A Thighearna foillsich an t-Athair dhuinne, agus is leoir leinn e.

9 Thubhairt Iosa ris, Am bheil mise ùine co fhada maille ruibh, agus nach aithne dhuit fathast mi, Philip? an ti a chunnaic mise, chunnaic e an t-Athair[f]: agus cionnus tha thu ag ràdh, Foillsich an t-Athair dhuinn?

10 Nach 'eil thu 'creidsinn gu bheil mise anns an Athair, agus an t-Athair annam-sa? na briathran a tha mi 'labhairt ruibh, cha-n ann uam féin a tha mi 'g an labhairt: ach an t-Athair, a tha 'gabhail còmhnuidh annam-sa, tha esan a' deanamh nan oibre.

11 Creidibh mise gu *bheil* mi anns an Athair, agus an t-Athair annam-sa; no, creidibh mi air son nan oibre féin.

12 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh ruibh, An ti a chreideas annam-sa, na h-oibre a tha mise a' deanamh, ni esan mar an ceudna[j]; agus ni e *oibre* a's mò na iad so, do bhrìgh gu bheil mise 'dol chum m'Athar.

13 Agus ge b'e ni a dh'iarras sibh a'm' ainm-sa, ni mise sin[l]: chum gu-m bi an t-Athair air a ghlòrachadh anns a' Mhac.

14 Ma dh'iarras sibh ni air bith a'm' ainm-sa, ni mise *e*.

15 Ma's toigh leibh mise[n], coimhead-aibh m'àitheantan:

16 Agus guidhidh mise an t-Athair, agus bheir e dhuibh Comhfhurtair eile[o], chum gu fan e maille ruibh gu bràth;

17 Spiorad na fìrinn; neach nach urrainn an saoghal a ghabhail[r], do bhrìgh nach 'eil e 'g a fhaicinn, agus nach aithne dha e: ach is aithne dhuibhse e, oir tha e 'fantuinn maille ruibh, agus bithidh e annaibh[s].

18 Cha-n fhàg mi sibh 'n 'ur dìlleachd-ain; thig mi do 'ur n-ionnsuidh[t].

19 Tamull beag fathast, agus cha-n fhaic an saoghal mi tuilleadh; ach chi sibhse mi: do bhrìgh gu bheil mise beò, bithidh sibhse beò mar an ceudna[u].

20 Anns an là sin bithidh fios agaibh gu *bheil* mise ann am Athair, agus sibhse annam-sa, agus mise annaibh-se.

21 An ti aig am bheil m'àitheanta-sa, agus a tha 'g an coimhead[x], is esan aig am bheil gràdh dhomh-sa: agus an ti aig am bheil gràdh dhomh-sa, gràdhaichear le m'Athair e, agus gràdhaichidh mise e, agus foillsichidh mi mi féin da.

22 Thubhairt Iudas[a], (cha-n e Iscariot,) ris, A Thighearna, c'ar son a dh'fhoill-sicheas tu thu féin dhuinne, agus nach *dean thu sin* do'n t-saoghal?

B.C. 33.

[a] caib. 1. 14, 17
[b] caib. 11. 25
Col. 3. 4
[c] caib. 10. 9
[d] 1 Eoin 3. 24
Tais. 3. 20
[e] rann 16
[f] caib. 12. 45
Eabh. 1. 3
[g] caib. 16. 13
[h] Eph. 2. 14-17
Phil. 4. 7
[i] rann 12
[j] Mat. 21. 21
[k] 1 Cor. 11. 3
15. 27, 28
[l] 1 Eoin 5. 14
[m] caib. 16. 11
Eph. 2. 2
[n] caib. 15. 10, 14
1 Eoin 5. 3
[o] caib. 15. 26
[p] Salm 40. 8
Phil. 2. 8
[q] caib. 18. 1
[r] 1 Cor. 2. 14
[s] Ròm. 8. 9
1 Eoin 2. 27
[t] rann. 3, 28
caib. 16. 22
[u] Eabh. 7. 25
[v] Mat. 3. 10
[w] Eabh. 12. 11
Tais. 3. 19
[x] rann. 15, 23
[y] caib. 17. 17
Eph. 5. 26
[z] 1 Eoin 2. 6
[a] Luc. 6. 16
[b] Phil. 1. 11

23 Fhreagair Iosa agus thubhairt e ris, Ma ghràdhaicheas neach mise, coimh-eadaidh e m' fhocal: agus gràdhaichidh m'Athair esan, agus thig sinn d'a ionn-suidh[d], agus ni sinn còmhnuidh maille ris.

24 An ti nach gràdhaich mise, cha choimhead e mo bhriathra: agus am focal a tha sibh a' cluinntinn, cha leam-sa e, ach leis an Athair a chuir uaith mi.

25 Na nithe so labhair mi ruibh, air dhomh 'bhi 'am chòmhnuidh maille ruibh:

26 Ach an Comhfhurtair[e], an Spiorad Naomh, a chuireas an t-Athair uaith ann am ainm-sa, teagaisgidh esan dhuibh na h-uile nithe[g], agus cuiridh e'n cuimhne duibh na h-uile nithe a labhair mise ruibh.

27 Tha mi 'fàgail sìthe agaibh[h], mo shìth-sa tha mi 'toirt duibh: cha-n ann mar a bheir an saoghal, a tha mise 'toirt duibh. Na bitheadh 'ur cridhe fo thriob-laid, agus na bitheadh eagal air.

28 Chuala sibh mar thubhairt mi ruibh, Tha mi 'falbh, agus thig mi *rìs* do 'ur n-ionnsuidh. Nam bitheadh gràdh agaibh dhomh-sa, bhitheadh aoibhneas oirbh, a chionn gu-n dubhairt mi, Tha mi 'dol chum an Athar[i]: oir is mò m'Athair na mise[k].

29 Agus a nis dh'innis mi dhuibh *so* roimh dha teachd gu crìch, chum, an uair a thig e gu crìch, gu-n creideadh sibh.

30 A so suas cha labhair mi mòran ruibh: oir tha uachdaran an t-saoghail so a' teachd[m], agus cha-n 'eil ni air bith aige annam-sa.

31 Ach a chum gu-m bi fios aig an t-saoghal gur ionmhuinn leam an t-Athair; agus mar a thug an t-Athair àithne dhomh, mar sin tha mi a' dean-amh[p]. Eiribh, rachamaid á so[q].

CAIB. XV.

1 *An sòlas a tha aig deisciobluibh Chriosd;* 9 *an gràdh agus an coimhcheangal a tha eadar iad agus esan.* 18 *Comhfhurtachd fo fhuath agus gheur-leanmhuinn an t-saoghail so.* 26 *Dreuchd an Spioraid Naoimh, agus nan Abstol.*

IS mise an fhìonain fhior, agus is e m'Athair an treabhaiche.

2 Gach uile gheug annam-sa nach 'eil a' giùlan toraidh, bheir e air falbh[v]; agus gach uile *gheug* a tha 'tabhairt toraidh, glanaidh e i[w], chum gu-n giùlain i tuilleadh toraidh.

3 A nis tha sibhse glan tre an fhocal a labhair mi ruibh[y].

4 Fanaibh annam-sa[z], agus mise ann-aibh-se. Mar nach urrainn a' gheug toradh a thoirt uaipe féin, mur fan i 's an fhìon-ain, cha mhò is urrainn sibhse, mur fan sibh annam-sa.

5 Is mise an fhìonain, sibhse na geugan: an ti a dh'fhanas annam-sa agus mise annsan, bheir esan mòr-thoradh uaith[b];

oir as m'eugmhais-sa[1] cha-n urrainn sibh aon ni a dheanamh.

6 Mur fan neach annam-sa, tha e air a thilgeadh a mach mar ghéig, agus air crìonadh; agus tionailidh daoine iad[d], agus tilgidh iad 's an teine iad, agus loisgear iad.

7 Ma dh'fhanas sibh annam-sa, agus ma dh' fhanas m' fhocail-sa annaibh-se, iarraidh sibh gach ni a's àill leibh[f], agus nithear dhuibh e.

8 An so tha m' Athair-sa air a ghlòrachadh[g], gu-n toir sibhse mòr-thoradh uaibh; agus bithidh sibh 'n 'ur deisciobuil dhomh-sa.

9 Mar a ghràdhaich an t-Athair mise, mar sin ghràdhaich mise sibhse[h]: fanaibh ann am ghràdh-sa.

10 Ma choimheadas sibh m'àitheanta[j], fanaidh sibh ann am ghràdh; mar a choimhead mise àitheanta m'Athar, agus a tha mi a' fantuinn 'n a ghràdh.

11 Na nithe so labhair mi ruibh, chum gu fanadh mo ghairdeachas annaibh, agus gu-m bitheadh 'ur gairdeachas-se làn[m].

12 Is i so m'àithne-sa, gu-n gràdhaich sibhse a chéile[o], mar a ghràdhaich mise sibhse.

13 Gràdh a's mò na so cha-n 'eil aig neach air bith[p], gu-n leigeadh duine 'anam sìos air son a chairdean.

14 Is sibhse mo chairdean-sa[q], ma ni sibh gach ni a tha mi ag àithneadh dhuibh.

15 A so suas cha ghairm mi seirbhisich dhibh; oir cha-n aithne do'n t-seirbhiseach ciod a tha 'thighearn a' deanamh: ach ghairm mi càirde dhibh; oir na h-uile nithe a chuala mi o m'Athair, thug mi fios duibhse orra[u].

16 Cha sibhse a thagh mise[v], ach is mise a thagh sibhse, agus dh'orduich[2] mi sibh[w], chum gu rachadh sibh, agus gu-n tugadh sibh a mach toradh, agus gu maireadh 'ur toradh: chum ge b'e ni a dh'iarras sibh air an Athair ann am ainmsa, gu-n toir e dhuibh e.

17 Tha mi 'g àithneadh nan nithe so dhuibh, a chum gu-n gràdhaich sibh a chéile.

18 Ma tha an saoghal 'g 'ur fuathachadh, tha fhios agaibh gu-n d'fhuathaich e mise roimhibh.

19 Nam b'ann de'n t-saoghal sibh[y], ghràdhaicheadh an saoghal a chuid féin: ach do bhrìgh nach ann de'n t-saoghal sibh, ach gu-n do thagh mise sibh as an t-saoghal[z], uime sin tha fuath aig an t-saoghal duibh.

20 Cuimhnichibh am focal a thubhairt mi ruibh[c], Cha-n 'eil an seirbhiseach na's mò na a thighearna. Ma rinn iad geurleanmhuinn ormsa, ni iad geur-leanmhuinn oirbhse mar an ceudna: ma choimhead iad m' fhocal-sa, coimheadaidh iad 'ur *focal-se* mar an ceudna.

21 Ach na nithe so uile ni iad oirbh air son m'ainme-sa[a], do bhrìgh nach aithne dhoibh esan a chuir uaith mi[b].

22 Mur bithinn-sa air teachd, agus air labhairt riu, cha bhitheadh peacadh aca[c]: ach a nis cha-n 'eil leithsgeul am peacaidh aca[e].

23 An ti aig am bheil fuath dhomh-sa, tha fuath aige do m'Athair mar an ceudna.

24 Mur bithinn-sa air deanamh nan oibre 'n am measg nach d' rinn aon neach eile, cha bhitheadh peacadh aca: ach a nis chunnaic iad, agus dh'fhuathaich iad araon mise agus m'Athair.

25 Ach *rinneadh so* chum gu-n coimhliontadh am focal a tha sgrìobhta 'n an lagh féin, Dh'fhuathaich iad mi gun aobhar[i].

26 Ach an uair a thig an Comhfhurtair[k], a chuireas mise do 'ur ionnsuidh o'n Athair, Spiorad na fìrinn, a tha 'teachd a mach o an Athair, ni esan fianuis mu m' thimchioll-sa[l].

27 Agus ni sibhse fianuis mar an ceudna[n], do bhrìgh gu bheil sibh maille rium o thùs.

CAIB. XVI.

1 *Thug Criosd comhfhurtachd d'a dheisciobluibh an aghaidh trioblaid le gealladh an Spioraid Naoimh, agus 'aiseirigh féin agus a dhol suas air nèamh;* 23 *thug e cinnte dhoibh gu-m bi na h-urnuighean a nithear 'n a ainm-san taitneach d'a Athair.*

NA nithe so labhair mi ruibh, chum nach faigheadh sibh oilbheum[r].

2 Cuiridh iad as an t-sionagog sibh[s]: seadh, thig an uair, ge b'e neach a mharbhas sibh[t], gu-n saoil e gu bheil e 'deanamh seirbhis do Dhia.

3 Agus ni iad na nithe so, do bhrìgh nach aithne dhoibh an t-Athair, no mise[x].

4 Ach dh'innis mi na nithe so dhuibh, chum an uair a thig an t-àm, gu-n cuimhnich sibh gu-n d'innis mi dhuibh iad. Ach cha dubhairt mi na nithe so ruibh o thùs, do bhrìgh gu robh mi maille ruibh.

5 Ach a nis tha mi 'dol chum an ti a chuir uaith mi; agus cha-n 'eil a h-aon agaibh-se a' feòraich dhiom, C'àit am bheil thu 'dol?

6 Ach a chionn gu-n dubhairt mi na nithe so ruibh, lìon do-bhròn 'ur cridhe.

7 Gidheadh tha mi ag innseadh dhuibh na fìrinn, Is buannachd dhuibh mise a dh'fhalbh: oir mur fàlbh mi, cha tig an Comhfhurtair do 'ur n-ionnsuidh-se[a]; ach ma dh'fhalbhas mi, cuiridh mi esan do 'ur n-ionnsuidh[b].

8 Agus an uair a thig esan, bheir e dearbh-shoilleireachd do'n t-saoghal mu pheacadh[d], agus mu fhìreantachd, agus mu bhreitheanas;

9 Mu pheacadh, do bhrìgh nach 'eil iad a' creidsinn annam-sa[e];

10 Mu fhìreantachd[f], do bhrìgh gu

B.C. 33.

[1] *dealaichte riumsa.*
[a] Mat. 24. 9
[b] caib. 16. 3
[c] caib. 9. 41
[d] Mat. 13. 40-42
[e] Seum. 4. 17
[f] caib. 14. 13, 14
[g] Mat. 5. 16
[h] caib. 17. 23, 24, 26
[i] Salm 69. 4
[j] caib. 14. 15, 21-23
[k] caib. 14. 17
[l] 1 Eoin 5. 6
[m] caib. 16. 24 Ròm. 5. 11 1 Pead. 1. 8
[n] Gnio. 1. 8 2 Pead. 1. 16-18 1 Eoin 1. 1, 2
[o] caib. 13. 34
[p] caib. 10. 11, 15 Ròm. 5. 6-8
[q] Mat. 12. 50
[r] Mat. 11. 6
[s] caib. 9. 22 12. 42
[t] Gnio. 9. 1, 2 26. 9-14
[u] caib. 17. 26 Mat. 13. 11
[v] caib. 6. 70 1 Eoin 4. 10, 19
[2] *shònruich.*
[w] Mat. 10. 1-5 Eph. 2. 10
[x] caib. 15. 21 1 Tim. 1. 13
[y] 1 Eoin 4. 5
[z] caib. 17. 14-16
[a] caib. 7. 39 14. 16, 26
[b] Gnio. 2. 33
[c] caib. 13. 16 Mat. 10. 24 Luc. 6. 40
[d] Sech. 12. 10 Gnio. 2. 33
[e] caib. 15. 22-25 Ròm. 3. 20 7. 9
[f] Isa. 42. 21 Ròm. 1. 17

bheil mi 'dol a dh'ionnsuidh m'Athar,
agus nach faic sibh na's mò mi ;
11 Mu bhreitheanas[a], a chionn gu bheil
uachdaran an t-saoghail so air a dhìt-
eadh[b].
12 Tha mòran nithe agam fathast ri
ràdh ruibh, ach cha-n urrainn sibh an
giùlan an tràth so[c].
13 Ach an uair a thig esan, Spiorad na
fìrinn, treòraichidh e sibh chum gach uile
fhìrinn[e]: oir cha labhair e uaith féin :
ach labhraidh e na h-uile nithe a chluinn-
eas e : agus foillsichidh e dhuibh-se nithe
a tha ri teachd[g].
14 Bheir esan glòir dhomh-sa : oir
gheibh e de m' chuid-sa, agus nochdaidh
e dhuibh-se e[h].
15 Na h-uile nithe a tha aig an Athair,
is leam-sa iad : air an aobhar so thubhairt
mi, gu faigh e de m' chuid-sa, agus nochd-
aidh e dhuibh-se e.
16 Tamull beag agus cha-n fhaic sibh
mi ; agus a rìs, tamull beag agus chi sibh
mi[i], do bhrìgh gu bheil mi 'dol chum an
Athar.
17 An sin thubhairt *cuid* d'a dheiscio-
bluibh eatorra féin, Ciod e so a tha e ag
ràdh ruinn, Tamull beag agus cha-n fhaic
sibh mi : agus a rìs, tamull beag agus chi
sibh mi : agus, Do bhrìgh gu bheil mi 'dol
chum an Athar ?
18 Air an aobhar sin thubhairt iad,
Ciod e so a tha e ag ràdh, Tamull beag ?
Cha-n 'eil sinne a' tuigsinn ciod a tha e
ag ràdh.
19 A nis dh'aithnich Iosa[m] gu robh toil
aca fheòraich dheth, agus thubhairt e riu,
Am bheil sibh a' feòraich 'n 'ur measg
féin mar a thubhairt mi, Tamull beag
agus cha-n fhaic sibh mi : agus a rìs,
tamull beag agus chi sibh mi ?
20 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
ruibh, gu-n dean sibhse gul agus caoidh,
ach ni an saoghal gairdeachas[p]: agus
bithidh sibhse do-bhrònach, ach pillear
'ur bròn gu gairdeachas[q].
21 'N uair a bhitheas bean ri saothair
chloinne, bithidh i fo dhoilgheas, chionn
gu bheil a h-uair air teachd : ach an uair
a bheireas i an leanabh, cha chuimhnich
i a h-àmhghar na's mò, tre aoibhneas gu-n
d' rugadh duine chum an t-saoghail.
22 Agus tha nis uime sin doilgheas
oirbh-se : ach chi mise a rìs sibh, agus ni
'ur cridhe gairdeachas[u], agus 'ur gaird-
eachas cha bhuin neach air bith uaibh.
23 Agus air an là sin cha-n fheòraich
sibh ni air bith dhiom-sa : Gu deimhin
deimhin tha mi ag ràdh ruibh, Ge b'e
nithe a dh'iarras sibh air an Athair ann
am ainm-sa, gu-n toir e dhuibh iad.
24 Gus a so cha d'iarr sibh ni air bith
ann am ainm-sa : iarraibh, agus gheibh
sibh[y], chum gu-m bi 'ur n-aoibhneas
làn[z].
25 Na nithe so labhair mi ruibh ann
am briathraibh dorcha : ach thig an uair

B.C. 33.

[a] Gnio.17.31 Ròm. 2. 2
[b] caib. 12. 31
[c] 1 Cor.3.1, 2 Eabh. 5. 12
[d] caib.14.21, 23
[e] caib. 14. 26
[f] caib. 17. 8
[g] Tais.1.1,19
[h] caib. 15. 26
[i] caib.20.19, 20
[j] Mat. 26. 31 Marc. 14. 27
[k] caib. 8. 29 Isa. 50. 7, 9
[l] caib. 14. 27
[m] Mat. 9. 4
[n] caib.15.19-21 2 Tim.3. 12
[o] caib. 12. 31
[p] Mat.27.39-43
[q] Gnio. 2.46, 47
[r] caib. 12. 23 13. 32
[s] caib. 5. 21-27
[t] caib. 10. 28
[u] caib.20.19, 20 Luc. 24.40, 41, 52 Gnio.13.52
[v] 1 Eoin 5. 20
[w] caib.13.31, 32
[x] caib. 19. 30 2 Tim.4. 7
[y] Mat. 7. 7, 8 Seum. 4. 2, 3
[z] caib. 15. 11
[a] rann 26 Salm 22. 22

anns nach labhair mi na's mò ruibh ann
am briathraibh dorcha, ach innsidh mi
gu soilleir mu an Athair dhuibh.
26 Anns an là sin iarraidh sibh a'm'
ainm-sa : agus cha-n 'eil mi ag ràdh
ruibh, gu-n guidh mi an t-Athair air 'ur
son :
27 Oir is toigh leis an Athair féin sibh[d],
air son gu-n d' thug sibh gràdh dhomh-
sa, agus gu-n do chreid sibh gur ann o
Dhia a thàinig mi[f].
28 Thàinig mi mach o an Athair, agus
tha mi air teachd chum an t-saoghail : a
rìs, tha mi 'fàgail an t-saoghail, agus a'
dol chum an Athar.
29 Thubhairt a dheisciobuil ris, Feuch,
a nis tha thu 'labhairt gu soilleir, agus
cha-n 'eil thu 'labhairt cosamhlachd air
bith.
30 A nis tha fhios againn gur aithne
dhuit na h-uile nithe, agus nach feum thu
duine air bith a dh'fheòraich dhìot : air a
shon so tha sinn a' creidsinn gur ann o
Dhia a thàinig thu.
31 Fhreagair Iosa iad, Am bheil sibh a
nis a' creidsinn ?
32 Feuch, thig an t-àm, seadh, tha e
cheana air teachd, anns an sgapar o 'chéile
sibh[j], gach aon g'a ionad féin, agus am
fàg sibh mise a'm' aonar[k]: gidheadh cha-n
'eil mise a'm' aonar, oir tha an t-Athair
maille rium.
33 Na nithe so labhair mi ruibh, chum
gu-m bitheadh sìth agaibh annam-sa[l].
Anns an t-saoghal bithidh àmhghar
agaibh[n]: ach bitheadh deadh mhisneach
agaibh, thug mise buaidh air an t-saoghal[o].

CAIB. XVII.

1 *Tha Criosd a' deanamh urnuigh r'a Athair gu-n glòraicheadh se e,* 6 *gu-n coimheadadh e 'Abstoil,* 11 *ann an aonachd,* 17 *agus anns an fhìrinn :* 20 *gu-n glòraicheadh e iad, agus na h-uile chreidich maille ris féin air nèamh.*

LABHAIR Iosa na briathra so ; agus
thog e suas a shùilean gu nèamh,
agus thubhairt e, Athair, thàinig an uair[r];
glòraich do Mhac, chum gu-n glòraich do
Mhac thusa mar an ceudna :
2 Chum, mar a thug thu cumhachd dha
air gach feòil[s], na h-uile a thug thu
dha, gu-n tugadh esan dhoibh a' bheatha
mhaireannach[t].
3 Agus is i so a' bheatha mhaireann-
ach, eòlas a bhi aca ortsa an t-aon Dia
fìor[v], agus air Iosa Criosd a chuir thu
uait.
4 Ghlòraich mise thusa air thalamh[w]:
chriochnaich mi an obair a thug thu
dhomh r'a dheanamh[x].
5 Agus a nis, Athair, glòraich thusa
mise maille riut féin, leis a' ghlòir a bha
agam maille riut mu-n robh an saoghal
ann.
6 Dh' fhoillsich mise d'ainm[a] do na
daoinibh a thug thu dhomh as an t-saogh-

al[a]: bu leatsa iad, agus thug thu dhomh-
sa iad ; agus choimhead iad d'fhocal.
7 A nis thuig iad gur ann uait a tha na
h-uile nithe, a thug thu dhomh-sa.
8 Oir thug mi dhoibh na briathran a
thug thusa dhomh ; agus ghabh siad iad,
agus thuig iad gu fìrinneach gur ann uait-
sa 'thàinig mi[c], agus chreid iad gu-n do
chuir thu uait mi.
9 Air an sonsan tha mi 'guidhe[e]: cha-n
'eil mi 'guidhe air son an t-saoghail, ach
air son na muinntir sin a thug thu dhomh,
oir is leatsa iad.
10 Agus is leatsa na h-uile nithe a's
leamsa, agus is leamsa na nithe a's
leatsa[g]; agus tha mi air mo ghlòrachadh
annta[h].
11 Agus a nis cha-n 'eil mise na's mò
anns an t-saoghal, ach tha iadsan 's an
t-saoghal, agus tha mise a' teachd a
d'ionnsuidh-sa. Athair naoimh, coimh-
ead iadsan tre [1]d'ainm[j], a thug thu
dhomh-sa, chum gu-m bi iad 'n an aon[k],
mar *tha* sinne.
12 Am feadh a bha mise maille riu anns
an t-saoghal, choimhead mi iad tre
d'ainm-sa : ghléidh mi a' mhuinntir a
thug thu dhomh, agus cha do chailleadh
a h-aon diubh[l], ach mac an sgrios[m]:
chum gu-m bitheadh an sgrìobtuir air a
choimhlionadh[o].
13 Agus a nis tha mi 'teachd a d'ionn-
suidh-sa ; agus tha mi 'labhairt nan nithe
so anns an t-saoghal, a chum gu-m bitheadh
mo ghairdeachas aca air a choimhlionadh
annta[p].
14 Thug mi d'fhocal dhoibh ; agus thug
an saoghal fuath dhoibh, air son nach
ann de'n t-saoghal iad, mar nach 'eil mise
de'n t-saoghal.
15 Cha-n 'eil mi 'guidhe gu-n tugadh
tu as an t-saoghal iad, ach gu-n coimh-
eadadh tu o'n olc iad[s].
16 Cha-n 'eil iadsan de'n t-saoghal,
mar nach 'eil mise de'n t-saoghal.
17 Naomhaich iad troimh an fhìrinn[u]:
is e d'fhocal-sa an fhìrinn.
18 Mar a chuir thusa mise chum an
t-saoghail, mar sin chuir mise iadsan chum
an t-saoghail.
19 Agus air an sonsan tha mise 'g am
naomhachadh féin[w], chum gu-m bi iad-
san mar an ceudna air an naomhachadh
troimh an fhìrinn.
20 Agus cha-n 'eil mi 'guidhe air an
sonsan a mhàin, ach mar an ceudna air
son na muinntir sin a chreideas annam-sa
troimh am focal-san :
21 Chum gu-m bi iad uile 'n an aon[y];
chum mar *tha* thusa, Athair, annam-sa,
agus mise annad-sa, gu-m bi iadsan mar
an ceudna 'n an aon annainne ; chum gu-n
creid an saoghal gu-n do chuir thusa uait
mi.
22 Agus thug mise dhoibhsan a' ghlòir
a thug thusa dhomh-sa[b], chum gu-m bi iad
'n an aon, mar tha sinne 'n ar n-aon ;

B.C. 33.

[a] rann. 2, 9, 11
caib. 10. 29
[b] caib. 14. 20, 23
[c] caib. 16. 27, 30
[d] 1 Tes. 4. 17
[e] Luc. 22. 32
1 Eoin 2. 1
[f] caib. 12. 26
[g] caib. 16. 15
[h] Phil. 1. 20
[i] Gal. 2. 20
[1] *ann ad ainm.*
[j] 1 Pead. 1. 5
Iud. 24
[k] caib. 10. 30
[l] caib. 18. 9
[m] caib. 6. 70
[n] 2 Sam. 15. 23
[o] Salm 109. 8
Gnio. 1. 20
[p] caib. 15. 11
1 Eoin 1. 4
[q] Mat. 26. 47, &c.
Marc. 14. 43, &c.
Luc. 22. 47, &c.
[r] caib. 10. 17, 18
Gnà. 2. 28
[s] 2 Tes. 3. 3
[t] caib. 19. 19
Mat. 2. 23
[u] Gnio. 15. 9
Eph. 5. 26
2 Tes. 2. 13
[v] Salm 40. 14
[w] 1 Cor. 1. 2, 30
[x] Isa. 53. 6
[y] caib. 10. 16
Ròm. 12. 5
[z] caib. 17. 12
[a] Mat. 26. 51, &c.
Marc. 14. 47
Luc. 22. 49, 50
[b] caib. 1. 16
16. 14
2 Cor. 3. 18
1 Eoin 1. 3
3. 2

23 Mise annta-san[b], agus thusa annam-
sa, chum gu-n deanar coimhlionta iad
ann an aon ; agus a chum gu-m bi fios aig
an t-saoghal gu-n do chuir thusa uait mi,
agus gu-n do ghràdhaich thu iadsan, mar
a ghràdhaich thu mise.
24 Athair, is àill leam an dream a thug
thu dhomh, gu-m bi iad maille rium, far
am bheil mi[d]; chum gu faic iad mo
ghlòir a thug thu dhomh[f]: oir ghràdh-
aich thusa mi mu-n do leagadh bunaitean
an domhain.
25 Athair chothromaich, cha b'aithne
do'n t-saoghal thusa : ach b'aithne dhomh-
sa thu, agus thuig iad so gu-n do chuir
thusa uait mi.
26 Agus dh' fhoillsich mise d' ainm
dhoibh, agus foillsichidh mi *e*, chum gu-m
bi an gràdh leis an do ghràdhaich thu
mise, annta-san, agus mise annta[i].

CAIB. XVIII.

1 *Bhrath Iudas Iosa.* 6 *Thuit na maoir air an talamh.* 10 *Ghearr Peadar cluas Mhalchuis dheth.* 12 *Ghlac na maoir Iosa, agus thug iad gu Annas agus Caiaphas e.* 15 *Aicheadh Pheadair.*

NUAIR a labhair Iosa na briathra so,
chaidh e maille r'a dheisciobluibh
thairis air sruth Chedroin[n], far an robh
lios, do an deachaidh e féin agus a dheis-
ciobuil.
2 Agus b'aithne do Iudas, a bhrath esan,
an t-àit : oir thàinig Iosa gu tric an sin
maille r'a dheisciobluibh.
3 An sin air do Iudas buidheann agus
maoir fhaotainn o na h-àrd-shagairt agus
na Phairisich[q], thàinig e do'n àite sin
le leusaibh, agus lòchranaibh, agus arm-
aibh.
4 Uime sin air do Iosa fios a bhi aige
air na h-uile nithibh a bha gu teachd air[r]
chaidh e mach, agus thubhairt e riu, Cò
tha sibh ag iarraidh ?
5 Fhreagair iadsan e, Iosa o Nasaret[t],
Thubhairt Iosa riu, Is mise *e*. Agus sheas
mar an ceudna Iudas, a bhrath esan,
maille riu.
6 An sin co luath 's a thubhairt e riu,
Is mise e, chaidh iad air an ais, agus thuit
iad air an làr[v].
7 An sin dh'fheòraich e dhiubh a rìs,
Cò tha sibh ag iarraidh ? Thubhairt iad-
san, Iosa o Nasaret.
8 Fhreagair Iosa, Thubhairt mi ruibh
gur mise e. Uime sin ma's mise 'tha sibh
ag iarraidh, leigibh leo sin falbh[x]:
9 Chum gu-n coimhliontadh am focal
a labhair e, An dream a thug thu dhomh,
cha do chaill mi aon diubh[z].
10 An sin air do Shimon Peadar claidh-
eamh a bhi aige, tharruing se e[a], agus
bhuail e òglach an àrd-shagairt, agus
ghearr e a' chluas dheas deth. Agus b'e
ainm an òglaich Malchus.
11 An sin thubhairt Iosa ri Peadar,
Cuir do chlaidheamh 's an truaill : an

cupan a thug m'Athair dhomh-sa[a], nach
òl mi e?
12 An sin rug a' bhuidheann, agus an
ceannard, agus maoir nan Iudhach air
Iosa, agus cheangail iad e,
13 Agus thug iad leo e air tùs gu
Annas[c]; (oir b'esan athair-céile Chaiaph-
ais, a bha 'n a àrd-shagart air a' bhliadhna
sin.)
14 A nis b'e Caiaphas a thug comhairle
do na h-Iudhaich, gu-m b'iomchuidh gu
faigheadh aon duine bàs air son an
t-sluaigh[e].
15 Agus lean Simon Peadar agus deis-
ciobul eile Iosa. B'aithne do'n àrd-shag-
art an deisciobul sin, agus chaidh e steach
maille ri Iosa do chùirt an àrd-shagairt.
16 Ach sheas Peadar aig an dorus an
leth muigh. Uime sin chaidh an deis-
ciobul sin eile a b'aithne do'n àrd-shagart
a mach, agus labhair e ris a' bhan-dorsair,
agus thug e Peadar a steach.
17 An sin thubhairt a' bhanoglach a
bha 'gleidheadh an doruis ri Peadar, Nach
ann de dheisciobluibh an duine so thusa
mar an ceudna? thubhairt esan, Cha-n
ann.
18 Agus bha na seirbhisich agus na
maoir 'n an seasamh, air dhoibh teine
guail a chur a suas, oir bha'm fuachd ann,
agus bha iad 'g an garadh féin: agus bha
Peadar 'n a sheasamh maille riu, agus
'g a gharadh féin.
19 An sin dh'fhiosraich an t-àrd-shag-
art de Iosa mu thimchioll a dheisciobul,
agus mu thimchioll a theagaisg.
20 Fhreagair Iosa e, Labhair mise gu
follaiseach ris an t-saoghal[k]; theagaisg
mi a ghnàth anns an t-sionagog, agus
anns an teampull, far am bheil na h-Iudh-
aich a' cruinneachadh as gach àit; agus
'am folach cha do labhair mi ni air
bith[l].
21 C'ar son a tha thu 'fiosrachadh
dhiomsa? Feòraich dhiubh-san a chuala,
ciod a thubhairt mi riu: feuch, tha fhios
aca-san ciod a thubhairt mi.
22 Agus an uair a thubhairt e na nithe
so, bhuail aon de na maoir, a bha 'n a
sheasamh a làthair, a bhas air Iosa[o], ag
ràdh, An ann mar so a fhreagras tu an
t-àrd-shagart?
23 Fhreagair Iosa e, Ma labhair mi gu
h-olc, dean fianuis air an olc: ach ma's
ann gu maith, c'ar son a tha thu 'g am
bhualadh[p]?
24 (A nis chuir Annas e ceangailte gu
Caiaphas an t-àrd-shagart.)
25 Agus bha Simon Peadar 'n a sheas-
amh agus 'g a gharadh[q]: Uime sin thubh-
airt iad ris, Nach aon d'a dheisciobluibh
thusa mar an ceudna? Dh'àicheadh esan,
agus thubhairt e, Cha mhi.
26 Thubhairt aon de sheirbhisich an
àrd-shagairt, (caraid do'n fhear de'n
ghearr Peadar a chluas,) Nach faca mise
thu 's an lios maille ris?

B.C. 33.

[a] Mat. 20. 22
26. 39, 42
[b] Mat. 27. 2
[1] 's e sin, *tigh an uachdarain.*
[c] Luc. 3. 2
[d] Gnio. 10. 28
[e] caib. 11. 49, 50
[f] Gen. 49. 10
Ese. 21. 27
[g] Mat. 20. 19
Luc. 18. 32, 33
[h] caib. 19. 11
Gnio. 3. 13
[i] 1 Tim. 6. 13
[j] caib. 6. 15
Salm 45. 3, 6
Isa. 9. 6, 7
Dan. 2. 44
7. 14
Ròm. 14. 17
Col. 1. 13
[k] caib. 7. 14, 26, 28
8. 2
Luc. 4. 15
[l] Gnio. 26. 26
[m] Isa. 55. 4
Tais. 1. 5
3. 14
[n] caib. 8. 47
1 Eoin 4. 6
[o] Iob 16. 10
Ier. 20. 2
Gnio. 23. 2, 3
[p] 1 Pead. 2. 19-23
[q] Mat. 26. 71-75

27 An sin dh'àicheadh Peadar a rìs,
agus air ball ghoir an coileach.
28 An sin thug iad Iosa[b] o Chaiaphas gu
àit a' bhreitheanais[1]: agus b'i a' mhaduinn
a bh'ann, agus cha deachaidh iad féin do
àit a' bhreitheanais, chum nach bitheadh
iad air an salachadh[d]; ach gu-n itheadh
iad a' chàisg.
29 An sin chaidh Pilat a mach d'an
ionnsuidh-san, agus thubhairt e, Ciod a'
chasaid a tha sibh a' toirt an aghaidh an
duine so?
30 Fhreagair iadsan agus thubhairt iad
ris, Mur b'fhear droch-bheairt e, cha tug-
amaid thairis dhuit-sa e.
31 An sin thubhairt Pilat riu, Gabh-
aibh-se e, agus thugaibh breth air a réir
'ur lagha féin. An sin thubhairt na
h-Iudhaich ris, Cha-n 'eil e ceaduichte
dhuinne neach air bith a chur gu bàs[f]:
32 Chum gu-m bitheadh focal Iosa air a
choimhlionadh, a labhair e, a' ciallachadh
ciod a' ghnè bàis a bha e gu fhaotainn[g].
33 An sin chaidh Pilat a steach a rìs do
àit a' bhreitheanais, agus ghairm e Iosa,
agus thubhairt e ris, An tusa Rìgh nan
Iudhach?
34 Fhreagair Iosa e, Am bheil thu ag
ràdh so uait féin, no an d'innis *daoine*
eile dhuit e mu m' thimchioll-sa?
35 Fhreagair Pilat, An Iudhach mise?
Thug do chinneach féin, agus na h-àrd-
shagairt thairis dhomh-sa thu[h]: ciod a
rinn thu?
36 Fhreagair Iosa[i], Cha-n ann de'n
t-saoghal so tha mo rìoghachd-sa[j]: nam
b'ann de'n t-saoghal so bhitheadh mo
rìoghachd, dheanadh mo sheirbhisich
cogadh, chum nach tugtadh thairis do
na h-Iudhaich mi: ach a nis cha-n ann o
so tha mo rìoghachd.
37 Air an aobhar sin thubhairt Pilat ris,
An rìgh thu ma seadh? Fhreagair Iosa,
Thubhairt thusa gur rìgh mi. 'S ann
chum na crìche so a rugadh mi, agus
chum na crìche so thàinig mi do'n t-saogh-
al, chum gu-n deanainn fianuis do'n
fhìrinn[m]. Gach neach a tha air taobh na
fìrinn, éisdidh e ri m' ghuth-sa[n].
38 Thubhairt Pilat ris, Ciod i an fhìr-
inn? Agus air dha so a ràdh, chaidh e
mach a rìs chum nan Iudhach, agus thubh-
airt e riu, Cha-n 'eil mise a' faotainn coire
air bith ann.
39 Ach tha gnàth agaibh-se gu-n leig-
inn as duine dhuibh air a' chàisg: uime
sin an àill leibh mi a leigeadh rìgh nan
Iudhach fa sgaoil duibh?
40 An sin ghlaodh iadsan uile, ag ràdh,
Cha-n e an duine so, ach Barabas. A nis
b'fhear-reubainn Barabas.

CAIB. XIX.

1 *Chaidh Criosd a sgiùrsadh, a chrùnadh droighinn, agus a bhualadh.* 4 *Bha Pilat togarrach a leigeadh fa sgaoil, ach air dha 'bhi air 'aomadh le gàraich nan Iudhach.*

thug e thairis e gu bhi air a cheusadh. 23
Thilg iad croinn air 'cudach.

AN sin air an aobhar sin ghlac Pilat
Iosa, agus sgiùrs so e[b].
2 Agus dh'fhigh na saighdearan crùn
droighinn, agus chuir iad air a cheann e,
agus chuir iad falluinn phurpuir uime,
3 Agus thubhairt iad, Fàilte ort, a rìgh
nan Iudhach ! agus bhuail iad le'm bas-
aibh e.
4 An sin chaidh Pilat a mach a rìs,
agus thubhairt e riu, Feuch, tha mi 'g a
thoirt a mach do 'ur n-ionnsuidh, chum
gu-m bi fios agaibh nach 'eil mise 'faotainn
coire sam bith ann[d].
5 An sin thàinig Iosa mach, agus an
crùn droighinn air, agus an fhalluinn
phurpuir uime. Agus thubhairt *Pilat* riu,
Feuch an duine !
6 Uime sin, an uair a chunnaic na h-àrd-
shagairt agus na maoir e, ghlaodh iad,
ag ràdh, Ceus *e*, ceus *e*. Thubhairt Pilat
riu, Gabhaibh-se e, agus ceusaibh *e* : oir
cha-n 'eil mise a' faotainn coire sam bith
ann.
7 Fhreagair na h-Iudhaich e, Tha lagh
againne, agus a réir ar lagha-ne is còir a
chur gu bàs[e], air son gu-n d' rinn e Mac
Dhé dheth féin[f].
8 Uime sin an uair a chuala Pilat a'
chainnt sin, bu mhòid a bha dh'eagal air ;
9 Agus chaidh e steach a rìs do àit a'
bhreitheanais, agus thubhairt e ri Iosa,
Cia as duit ? ach cha d' thug Iosa freag-
radh dha[h].
10 An sin thubhairt Pilat ris, Nach
labhair thu riumsa ? nach 'eil fhios agad
gu bheil cumhachd agam-sa do cheusadh,
agus gu bheil cumhachd agam do chur fa
sgaoil ?
11 Fhreagair Iosa, Cha bhitheadh
cumhachd air bith agad a'm' aghaidh-sa,
mur tugtadh dhuit o'n àird e[j]; air an
aobhar sin an ti a thug mise thairis
dhuit, tha aige-san am peacadh a's mò.
12 Agus o sin suas dh'iarr Pilat a chur
fa sgaoil : ach ghlaodh na h-Iudhaich, ag
ràdh, Ma leigeas tu am fear so fa sgaoil,
cha charaid do Cheasar thu : ge b'e neach
a tha 'g a dheanamh féin 'n a rìgh, tha e
'labhairt an aghaidh Cheasair[n].
13 Uime sin an uair a chuala Pilat a'
chainnt sin, thug e mach Iosa, agus shuidh
e air a' chaithir-bhreitheanais, anns an
ionad ris an abrar an Leaç-ùrlar, ach anns
an Eabhra, Gabata.
14 Agus b'e là ulluchaidh na càisge e[o],
agus mu thimchioll na seathamh uaire :
agus thubhairt e ris na h-Iudhaich, Feuch
'ur rìgh !
15 Ach ghlaodh iadsan a mach, Beir
uainn, beir uainn, ceus e. Thubhairt
Pilat riu, An ceus mi 'ur rìgh-se ? Fhreag-
air na h-àrd-shagairt, Cha-n 'eil rìgh
againne ach Ceasar.
16 An sin air an aobhar sin thug e
thairis dhoibh e, gu bhi air a cheusadh.

B.C. 33.

[a] Eabh. 13. 11-13
[b] Mat. 27. 26, &c. Marc. 15. 15, &c.
[c] Mat. 27. 35-38 Marc. 15. 24-28 Luc. 23. 33, 34, 38
[1] *an Nasarach.*
[d] caib. 18. 38
[e] Lebh. 24. 16
[f] caib. 5. 18 10. 33
[g] Ecs. 39. 22
[h] Isa. 53. 7 Mat. 27. 12, 14
[i] Salm 22. 18
[j] Ròm. 13. 1
[2] *o Mhagdala.*
[k] Luc. 24. 18
[l] caib. 13. 23
[m] caib. 2. 4
[n] Luc. 23. 2
[o] Mat. 27. 62
[p] Salm 69. 21
[q] caib. 17. 4 Eabh. 9. 22-28 10. 1-14

Agus ghlac iad Iosa, agus thug iad
leo e.
17 Agus chaidh e mach[a], a' giùlan a
chroinn-cheusaidh, do'n ionad d'an goirear
àit a' chloiginn, d'an ainm 's an Eabhra,
Golgota.
18 An sin cheus iad e[c], agus dithis eile
maille ris, fear air gach taobh, agus Iosa
's a' mheadhon.
19 Agus sgrìobh Pilat mar an ceudna
tiodal, agus chuir e air a' chrann-cheus-
aidh e. Agus b'e an sgrìobhadh, IOSA
O NASARET[1], RIGH NAN IUDH-
ACH.
20 Uime sin leugh mòran de na h-Iudh-
aich an tiodal so : oir bha'n t-àit anns
an do cheusadh Iosa fagus do'n bhaile :
agus bha an sgrìobhadh 'an Eabhra, 'an
Gréigis, agus 'an Laidin.
21 An sin thubhairt àrd-shagairt nan
Iudhach ri Pilat, Na sgrìobh, Rìgh nan
Iudhach ; ach gu-n dubhairt e féin, Is
mi rìgh nan Iudhach.
22 Fhreagair Pilat, An ni a sgrìobh mi,
sgrìobh mi e.
23 An sin an uair a cheus na saighd-
earan Iosa, ghlac iad a thrusgan, (agus
rinn iad ceithir earrannan *dhéth*, earrann
do gach saighdear,) agus *a* chòta mar an
ceudna : agus bha'n còta gun fhuaigh-
eal, air 'fhigheadh o 'bhràigh sìos gu
h-iomlan[g].
24 Thubhairt iad uime sin eatorra féin,
Na reubamaid e, ach tilgeamaid croinn
air, cò aig a bhitheas e : chum gu-n
coimhliontadh an sgrìobtuir, a tha 'g
ràdh, Roinn iad mo thrusgan eatorra,
agus thilg iad croinn air mo bhrat[i].
Air an aobhar sin rinn na saighdearan
na nithe so.
25 A nis sheas làimh ri crann-ceusaidh
Iosa, a mhàthair, agus piuthar a mhàthar,
Muire *bean* Chleophais, agus Muire[2] Mag-
dalen[k].
26 Uime sin an uair a chunnaic Iosa
a mhàthair, agus an deisciobul a b'ion-
mhuinn leis[l] 'n a sheasamh a làthair,
thubhairt e r'a mhàthair, A bhean, feuch
do mhac[m]!
27 An sin thubhairt e ris an deisciobul,
Feuch do mhàthair ! Agus o'n àm sin a
mach thug an deisciobul *sin* leis i d'a
thigh féin.
28 An déigh so air do Iosa fios a bhi
aige gu-n robh na h-uile nithe a nis air
an crìochnachadh, chum gu-n coimhlion-
tadh an sgrìobtuir[p], thubhairt e, Tha tart
orm.
29 A nis bha an sin soitheach làn a dh'
fhìon-geur : agus air dhoibh-san spong a
lìonadh de'n fhìon-gheur, agus a chur air
hisop, shìn iad chum a bheoil e.
30 An sin an uair a ghabh Iosa am fìon-
geur, thubhairt e, Tha e crìochnaichte[q]:
agus air cromadh a chinn da, thug e suas
a spiorad.
31 An sin chum nach fanadh na cuirp

air a' chrann-cheusaidh air an t-sàbaid[a], a chionn gu-m b'e là an ulluchaidh a bha ann, (oir bu là mòr an là sàbaid sin[c],) dh'iarr na h-Iudhaich air Pilat gu-n rachadh an luirgnean a bhriseadh, agus gu-n tugtadh air falbh iad.

32 An sin thàinig na saighdearan, agus bhris iad luirgnean a' cheud fhir, agus luirgnean an fhir eile, a cheusadh maille ris.

33 Ach air dhoibh teachd chum Iosa, an uair a chunnaic iad gu-n robh e cheana marbh, cha do bhris iad a luirgne-san.

34 Ach lot fear de na saighdearaibh a thaobh le sleagh, agus air ball thàinig a mach fuil agus uisge[e].

35 Agus thug an ti a chunnaic *sin* fianuis[f], agus tha 'fhianuis fìrinneach: agus tha fhios aige gu bheil e 'labhairt na firinn, chum gu-n creideadh sibhse.

36 Oir rinneadh na nithe so chum gu-n coimhliontadh an sgrìobtuir, Cha bhrisear cnàimh dheth[g].

37 Agus a rìs tha sgrìobtuir eile ag ràdh, Amhaircidh iad airsan a lot iad[i].

38 'N a dhéigh so, dh'iarr Ioseph o Arimatea, (a bha 'n a dheisciobul aig Iosa, ach 'am folach air eagal nan Iudhach[j],) air Pilat comas corp Iosa a thoirt leis: agus leig Pilat *sin* leis. Thàinig e air an aobhar sin, agus thug e leis corp Iosa.

39 Thàinig mar an ceudna Nicodemus[k], (a thàinig air tùs gu Iosa 's an oidhche,) agus thug e leis mu thimchioll ceud punnd a mhirr agus a dh'aloes air am measgadh feadh a chéile[l].

40 An sin ghabh iad corp Iosa, agus cheangail iad e ann an lìon-eudaichibh[m], maille ris an spìosraidh mar is gnàth leis na h-Iudhaich adhlacadh a dheanamh.

41 A nis bha lios anns an àite 's an do cheusadh e; agus anns an lios uaigh nuadh, anns nach do chuireadh aon duine riamh.

42 Air an aobhar sin, air son ulluchaidh *càisge* nan Iudhach, do bhrìgh gu-n robh an uaigh am fagus, chuir iad Iosa an sin[p].

CAIB. XX.

1 *Thàinig Muire chum na h-uaighe;* 3 *agus Peadar agus Eoin, agus iad gun fhios aca air aiseirigh Chriosd.* 14 *Dh'fhoillsicheadh Criosd do Mhuire Magdalen,* 19 *agus d'a dheisciobluibh.* 24 *Mi-chreidimh agus aidmheil Thomais.*

AIR a' cheud là de'n t-seachduin thàinig Muire Magdalen gu moch[s], agus an dorchadas fathast ann, chum na h-uaighe, agus chunnaic i a' chlach air a togail o'n uaigh.

2 Ruith i an sin, agus thàinig i gu Simon Peadar, agus gus an deisciobul eile a b'ionmhuinn le Iosa[v], agus thubhairt i riu, Thug iad leo an Tighearn' as an uaigh, agus cha-n 'eil fhios againn c'àit an do chuir iad e.

3 Uime sin chaidh Peadar a mach[b], agus an deisciobul sin eile, agus thàinig iad chum na h-uaighe.

4 Agus ruith iad 'n an dithis cuideachd: agus ruith an deisciobul eile na bu luaithe na Peadar, agus thàinig e air tùs chum na h-uaighe.

5 Agus air cromadh sìos da, chunnaic e 'n lìon-eudach 'n a luidhe; gidheadh cha deachaidh e steach.

6 An sin thàinig Simon Peadar 'g a leantuinn, agus chaidh e steach do'n uaigh, agus chunnaic e 'n lìon-eudach 'n a luidhe;

7 Agus an nèapaicin[d] a bha m'a cheann, cha-n ann 'n a luidhe maille ris an lìon-eudach, ach air leth air a filleadh ann an aon àit.

8 An sin chaidh a steach mar an ceudna an deisciobul sin eile a thàinig air tùs chum na h-uaighe, agus chunnaic, agus chreid e.

9 Oir cha do thuig iad fathast an sgrìobtuir[h], gu-m b'éigin gu-n éireadh esan a rìs o na mairbh.

10 An sin dh'imich na deisciobuil a rìs chum an cuideachd féin.

11 Ach sheas Muire aig an uaigh a muigh, a' gul: agus a' gul di chrom i sìos, *ag amharc* a steach do'n uaigh,

12 Agus chunnaic i dà aingeal ann an *culaidhibh* geala, 'n an suidhe, fear aig a' cheann, agus fear aig na cosaibh, 's an àite 's an robh corp Iosa 'n a luidhe;

13 Agus thubhairt iadsan rithe, A bhean, c'ar son tha thu 'gul? Thubhairt i riu, Air son gu-n d' thug iad mo Thighearna leo, agus nach 'eil fhios agam c'àit an do chuir iad e.

14 Agus an uair a thubhairt i so, phill i air a h-ais, agus chunnaic i Iosa 'n a sheasamh[n], agus cha d'aithnich i gu-m b'e Iosa 'bha ann[o].

15 Thubhairt Iosa rithe, A bhean, c'ar son a tha thu 'gul? cò tha thu 'g iarraidh? air saoilsinn d'ise gu-m b'e an gàradair a bh'ann, thubhairt i ris, A thighearna, ma thug thusa leat e, innis dhomhsa c'àit an do chuir thu e, agus bheir mise leam e.

16 Thubhairt Iosa rithe, A Mhuire. Air tionndadh dh'ise, thubhairt i ris, 'Rabboni, 's e sin r'a ràdh, A Mhaighstir.

17 Thubhairt Iosa rithe, Na bean rium; oir cha deachaidh mi fathast suas chum m'Athar: ach imich chum mo bhràithrean[q], agus abair riu, Tha mise 'dol suas chum m'Athar féin agus 'ur n-Athar-se[r], agus *chum* mo Dhé féin[t] agus 'ur Dése.

18 Thàinig Muire Magdalen agus dh'innis i do na deisciobluibh[u], gu-m fac' i an Tighearn', agus gu-n dubhairt e na nithe so rithe.

19 Agus air teachd do'n fheasgar an là sin féin[w], air a' cheud *là* de'n t-seachduin, agus na dorsa dùinte far an robh na deisciobuil cruinn air eagal nan Iudhach,

B.C. 33.

[a] Deut. 21. 22, 23
[b] Luc. 24. 12
[c] Lebh. 23. 7, 8
[d] caib. 11. 44
[e] 1 Eoin 5. 6, 8
[f] caib. 21. 24
[g] Ecs. 12. 46
[h] Luc. 18. 31-34
Gnio. 2. 25-31
[i] Sech. 12. 10
[j] caib. 9. 22
12. 42
[k] caib. 3. 1, 2
7. 50
[l] 2 Each. 16. 14
[m] Gnio. 5. 6
[n] Mat. 28. 9
Marc. 16. 9
[o] caib. 21. 4
Luc. 24. 16, 31
[p] Isa. 53. 9
[q] Salm 22. 22
Ròm. 8. 29
Eabh. 2. 11
[r] caib. 14. 2
Ròm. 8. 14, 15
2 Cor. 6. 18
[s] Mat. 28. 1, &c.
Marc. 16. 1, &c.
Luc. 24. 1, &c.
[t] Eabh. 1. 9
11. 16
[u] Mat. 28. 10
[v] caib. 13. 23
[w] Marc. 16. 14
Luc. 24. 36
1 Cor. 15. 5

thàinig Iosa agus sheas e 's a' mheadhon, agus thubhairt e riu, Sìth dhuibh.

20 Agus air dha so a ràdh, nochd e dhoibh *a* làmhan agus a thaobh. An sin bha aoibhneas air na deisciobluibh an uair a chunnaic iad an Tighearn'[c].

21 An sin thubhairt Iosa riu a rìs, Sìth dhuibh[d]: mar a chuir an t-Athair uaith mise, mar sin tha mise 'g 'ur cur-se uam[e].

22 Agus air dha so a ràdh, shéid e orra, agus thubhairt e riu, Gabhaibh-se an Spiorad Naomh[f].

23 Cò air bith iad d'am maith sibh am peacaidhean, tha iad maithte dhoibh[h]; *agus* cò air bith iad d'an cum sibh am *peacaidhean gun am maitheadh*, tha iad air an cumail.

24 Ach cha robh Tomas, aon de'n dà fhear dheug[k], d'an goirear Didimus, maille riu, 'n uair a thàinig Iosa.

25 Uime sin thubhairt na deisciobuil eile ris, Chunnaic sinne an Tighearn'. Ach thubhairt esan riu, Mur faic mise aileadh nan tairngean 'n a làmhan, agus mur cuir mi mo mheur ann an aileadh nan tairngean, agus mur cuir mi mo làmh 'n a thaobh, cha chreid mi.

26 Agus an ceann ochd làithean 'n a dhéigh sin, bha a dheisciobuil a rìs a stigh, agus Tomas maille riu: thàinig Iosa, agus na dorsa dùinte, agus sheas e 's a' mheadhon, agus thubhairt e, Sìth dhuibh.

27 'N a dhéigh sin thubhairt e ri Tomas, Cuir an so do mheur, agus feuch mo làmhan; agus sìn an so do làmh, agus cuir a'm' thaobh i: agus na bi mi-chreideach, ach creideach.

28 Agus fhreagair Tomas, agus thubhairt e ris, Mo Thighearn' agus mo Dhia.

29 Thubhairt Iosa ris, Air son gu faca tu mi, a Thomais, chreid thu: is beannaichte iadsan nach faca[l], agus a chreid.

30 Agus rinn Iosa, gu fìrinneach, mòran de mhìorbhuilibh eile 'am fianuis a dheisciobul[n], nach 'eil sgrìobhta 's an leabhar so.

31 Ach tha iad so sgrìobhta, chum gu-n creideadh sibh gur e Iosa an Criosd Mac Dhé[o]; agus a' creidsinn duibh, gu-m bitheadh agaibh beatha troimh 'ainmsan[q].

CAIB. XXI.

1 *Dh'fhoillsich Criosd e féin a rìs d'a dheis-*
ciobluibh, agus dh'aithnicheadh leo e leis an
tarruing mhòr éisg: 12 *ghabh e a dhinneir*
maille riu: 15 *thug e sparradh do Pheadar*
'uain agus a chaoraich a bhiadhadh; 18
roimh-innis e a bhàs dha.

AN déigh nan nithe sin dh'fhoillsich Iosa e féin a rìs d'a dheisciobluibh aig muir Thiberiais[t]; agus air an dòigh so nochd se *e féin*:

2 Bha maille r'a chéile Simon Peadar, agus Tomas d'an goirear Didimus, agus Natanael[a] o Chàna Ghalile, agus *mic* Shebede[b], agus dithis eile d'a dheisciobluibh.

3 Thubhairt Simon Peadar riu, Tha mise 'dol a dh'iasgach. Thubhairt iadsan ris, Tha sinne a' dol maille riut. Dh'imich iad a mach, agus chaidh iad a steach do luing air ball; agus cha do ghlac iad ni air bith an oidhche sin.

4 Ach an uair a bha a' mhaduinn a nis air teachd, sheas Iosa air an tràigh: gidheadh cha robh fhios aig na deisciobluibh gu-m b'e Iosa 'bha ann[g].

5 An sin thubhairt Iosa riu, A chlann, am bheil biadh air bith agaibh[i]? Fhreagair iadsan e, Cha-n 'eil.

6 Agus thubhairt esan riu, Tilgibh an lìon air an taobh deas de'n luing[j], agus gheibh sibh. Thilg iad uime sin, agus a nis cha b'urrainn iad a tharruing air son lìonmhoireachd an éisg.

7 Uime sin thubhairt an deisciobul sin, a b'ionmhuinn le Iosa, ri Peadar, Is e an Tighearna 'tha ann. A nis an uair a chuala Simon Peadar gur e an Tighearn' a bh'ann, cheangail e a chòt-uachdair *uime*, (oir bha e lomnochd,) agus thilg se e féin 's a' mhuir.

8 Thàinig na deisciobuil eile ann an luing bhig; (oir cha robh iad fada o thìr, ach mu thimchioll dà cheud làmh-choille,) a' tarruing an lìn éisg.

9 Uime sin an uair a thàinig iad air tìr, chunnaic iad griosach an sin, agus iasg air a chur oirre, agus aran.

10 Thubhairt Iosa riu, Thugaibh an so de'n iasg a ghlac sibh a nis.

11 Chaidh Simon Peadar suas, agus tharruing e an lìon gu tìr, làn a dh'iasgaibh mòra, ceud agus leth-cheud agus tri: agus ged bha'n uiread sin ann, cha do bhriseadh an lìon.

12 Thubhairt Iosa riu, Thigibh, gabhaibh 'ur dinneir[m]. Agus cha robh a chridhe aig aon de na deisciobluibh fheòraich dheth, Cò thusa? oir dh'aithnich iad gur e an Tighearn' a bha ann.

13 An sin thàinig Iosa, agus ghlac e aran, agus thug e dhoibh e, agus iasg mar an ceudna.

14 Is i so a nis an treas uair a nochd Iosa e féin d'a dheisciobluibh[p], an déigh dha éirigh o na mairbh.

15 An sin an déigh dhoibh an dinneir a ghabhail, thubhairt Iosa ri Simon Peadar, A Shimoin *mhic* Ionais, am bheil barrachd gràidh agad dhomh-sa orra sin[r]? Thubhairt e ris, Tha, a Thighearna; tha fios agad gur toigh leam thu. Thubhairt e ris, Beathaich m'uain[s].

16 Thubhairt e ris a rìs an dara uair, A Shimoin *mhic* Ionais, an toigh leat mise? Thubhairt e ris, Seadh, a Thighearna; tha fios agad gur toigh leam thu. Thubhairt e ris, Beathaich mo chaoraich[u].

17 Thubhairt e ris an treas uair[v], A Shimoin *mhic* Ionais, an toigh leat mise?

B.C. 33.

[a] caib. 1. 45
[b] Mat. 4. 21
[c] caib. 16. 22
[d] caib. 14. 27
[e] caib. 17. 18 Mat. 18. 18, 19
[f] Gnio. 2. 4, 38
[g] caib. 20. 14
[h] Mat. 16. 19 18. 18
[i] Luc. 24. 41
[j] Luc. 5. 4-7
[k] caib. 11. 16
[l] 1 Pead. 1. 8
[m] Gnio. 10. 41
[n] caib. 21. 25
[o] Luc. 1. 4
[p] caib. 20. 19, 26
[q] caib. 3. 15, 16 5. 24 10. 10 1 Pead. 1. 9
[r] Mat. 26. 33, 35
[s] Isa. 40. 11 Ier. 3. 15 Ese. 34. 2-10
[t] Mat. 26. 32
[u] Eabh. 13. 20 1 Pead. 2. 25
[v] caib. 13. 38

Bha Peadar doilich a chionn gu-n dubh-
airt e ris an treas uair, An toigh leat
mise? Agus thubhairt e ris, A Thigh-
earn', is aithne dhuit na h-uile nithe:
tha fhios agad gur toigh leam thu.
Thubhairt Iosa ris, Beathaich mo chaor-
aich.
18 Gu deimhin deimhin tha mi ag ràdh
riut, an uair a bha thu òg[b], chrioslaich
thu thu féin, agus dh'imich thu an
taobh a bu mhiann leat: ach an uair
a bhitheas tu aosmhor, sìnidh tu mach
do làmhan, agus crioslaichidh neach eile
thu[c], agus bheir e *thu* an taobh nach
àill leat.
19 So thubhairt e, a' ciallachadh ciod
a' ghnè bhàis leis an tugadh e glòir do
Dhia[d]. Agus air dha so a ràdh, thubhairt
e ris, Lean mise[f].
20 An sin air do Pheadar tionndadh,
chunnaic e an deisciobul a b'ionmhuinn
le Iosa, a' leantuinn; an ti mar an ceudna
a luidh air uchd Iosa aig an t-shuipeir,

B.C. 33.

[a] Mat. 16. 28; 25. 31
[b] caib. 13. 36
[c] Gnio. 21. 11
[d] 2 Pead. 1. 14
[e] caib. 19. 35; 3 Eoin 12
[f] caib. 12. 26; Air. 14. 24; Mat. 19. 28
[g] caib. 20. 30

agus a thubhairt ris, A Thighearna, cò e
a bhrathas thu?
21 Air do Pheadar esan fhaicinn, thubh-
airt e ri Iosa, A Thighearna, ciod *a ni* am
fear so?
22 Thubhairt Iosa ris, Ma's àill leam-sa
e dh'fhantuinn gus an tig mi[a], ciod e *sin*
duit-sa? Lean thusa mise.
23 Uime sin chaidh an ràdh so mach am
measg nam bràithre, nach faigheadh an
deisciobul sin bàs: gidheadh cha dubhairt
Iosa ris, nach faigheadh e bàs: ach, Ma's
i mo thoil-sa e dh'fhantuinn gus an tig
mi, ciod e *sin* duit-sa?
24 Is e so an deisciobul a tha 'deanamh
fianuis air na nithibh so, agus a sgrìobh
na nithe so: agus tha fhios againne gu
bheil 'fhianuis fìor[e].
25 Agus tha mar an ceudna mòran de
nithibh eile a rinn Iosa[g], agus nam bith-
eadh iad uile sgrìobhta, is i mo bharail
nach cumadh an saoghal féin na rachadh
a sgrìobhadh de leabhraichibh. Amen.

GNIOMHARAN NAN ABSTOL.

CAIB. I.

1 *Dol a suas Iosa gu nèamh.* 10 *An déigh a dhol a suas thug dà aingeal rabhadh do na h-abstolaibh iad a dh'imeachd romhpa, agus a shocrachadh an inntinn air 'ath-theachd-san:* 12 *a réir sin phill iad, agus rinn iad urnuigh, agus thagh iad Matias 'n a abstol 'an àite Iudais.*

RINN mi an ceud leabhar[c], a Theo-
philuis, mu thimchioll nan uile nithe
a thòisich Iosa air a dheanamh agus a
theagasg,
2 Gus an là 's an do thogadh suas e[d],
an déigh dha, troimh an Spiorad Naomh,
àitheantan a thoirt[g] do na h-abstolaibh a
thagh e:
3 D'an d'rinn e mar an ceudna e féin
a nochdadh beò an déigh 'fhulangais[h], le
mòran de chomharaidhean fìrinneach,
air dha 'bhi air 'fhaicinn leo feadh dhà
fhichead là, agus e 'labhairt mu na nith-
ibh sin a bhuineadh do rìoghachd Dhé:
4 Agus air dha 'bhi maille riu, dh'àithn
e dhoibh gun iad a dhol o Ierusalem, ach
feitheamh ri gealladh an Athar[k], *ars' esan*,
a chuala sibh uamsa.
5 Oir bhaist Eoin gu deimhin le uisge[n]:
ach baistear sibhse leis an Spiorad Naomh[o],
air bheag làithibh an déigh so.
6 Uime sin an uair a chruinnich iad an
ceann a chéile, dh'fheòraich iad deth, ag
ràdh, A Thighearn', an aisig thu aig an
àm so an rìoghachd do Israel[p]?
7 Ach thubhairt esan riu, Cha bhuin
e dhuibh-se fios nan aimsir no nan àm
fhaotainn[r], a chuir an t-Athair 'n a
chumhachd féin.

B.C. 33.

[a] Mat. 28. 19; Luc. 24. 47-49
[b] Luc. 24. 51
[c] Luc. 1. 1-4
[d] rann 9; Luc. 24. 51; 1 Tim. 3. 16
[e] Eoin 20. 12
[f] caib. 2. 7; 13. 31
[g] Mat. 28. 19; Marc. 16. 15-19
[h] Luc. 24. 15; Eoin xx. xxi.
[i] Eoin 14. 3; 1 Tes. 4. 16; Tais. 1. 7
[j] Luc. 24. 52
[k] Eoin xiv.-xvi.
[l] Mat. 14. 15; Luc. 22. 12
[m] Mat. 10. 2-4
[n] Mat. 3. 11
[o] caib. 2. 4; 10. 45; 11. 15
[p] Isa. 1. 26; Dan. 7. 27
[q] Luc. 8. 2, 3; 24. 10
[r] Mat. 24. 36; 1 Tes. 5. 1, 2

8 Ach gheibh sibh cumhachd an uair
a thig an Spiorad Naomh oirbh: agus
bithidh sibh 'n 'ur fianuisibh dhomh-sa[a],
araon ann an Ierusalem, agus ann an
Iudea uile, agus ann an Samaria, agus
gu iomall na talmhainn.
9 Agus an uair a thubhairt e na nithe
so, thogadh suas e[b], agus iadsan 'g a fhaic-
inn; agus thug neul as an sealladh e.
10 Agus am feadh a bha iadsan a' geur-
amharc gu nèamh, agus esan a' dol a
suas, feuch, sheas dithis fhear làimh riu
ann an eudach geal[e];
11 Agus thubhairt iad, Fheara Ghalile[f],
c'ar son tha sibh 'n 'ur seasamh ag amh-
arc gu nèamh? An t-Iosa so a thogadh
suas uaibh gu nèamh, is amhuil sin a
thig e, mar a chunnaic sibh e a' dol do
nèamh[i].
12 An sin phill iad gu Ierusalem[j], o'n
t-sliabh ris an abrar *sliabh* nan crann-
olaidh, a tha'm fagus do Ierusalem, astar
là sàbaid as.
13 Agus an uair a thàinig iad a stigh,
chaidh iad suas do sheòmar uachdarach[l],
far an robh a' fantuinn Peadar[m], agus
Seumas, agus Eoin, agus Aindreas, Philip,
agus Tomas, Bartolomeus, agus Mata,
Seumas *mac* Alphéuis, agus Simon Se-
lotes, agus Iudas *bràthair* Sheumais.
14 Bhuanaich iad so uile a dh'aon inn-
tinn ann an urnuigh, [agus ann an guidhe,]
maille ris na mnathan[q], agus Muire
màthair Iosa, agus maille r'a bhràith-
ribh.
15 Agus anns na làithibh sin dh'éirich
Peadar ann am meadhon nan deisciobul,

agus thubhairt e, (b'e àireamh nan ainm
a bha làthair, mu thimchioll ceud agus
fichead,)
16 Fheara *agus* a bhràithre, b'éigin an
sgrìobtuir so 'bhi air a choimhlionadh, a
roimh-labhair an Spiorad Naomh le beul
Dhaibhidh timchioll Iudais, a bha 'n a
cheann-iùil aca-san a ghlac Iosa.
17 Oir bha e air 'àireamh maille ruinne[c],
agus fhuair e cuibhrionn de'n fhritheal-
adh so.
18 A nis cheannaich am fear so[d] fear-
ann le duais na h-eucorach[e]; agus air
dha tuiteam sìos air 'aghaidh, sgàin e 's a'
mheadhon, agus bhrùchd a mhionach
uile mach.
19 Agus rinneadh so aithnichte do
luchd-àiteachaidh Ierusaleim uile; air
chor as gu-n abrar ris an fhearann sin
'n an cainnt féin, Aceldama, sin ri ràdh,
Fearann fola.
20 Oir tha e sgrìobhta ann an leabhar
nan Salm, Bitheadh 'àite-còmhnuidh 'n a
fhàsach, agus na gabhadh neach sam bith
tàmh ann[j]: agus, Glacadh neach eile a
dhreuchd[m].
21 Air an aobhar sin is còir aon de na
daoinibh sin a bha maille ruinne[n], ré na
h-aimsir *sin* uile anns an deachaidh an
Tighearn' Iosa steach agus a mach 'n ar
measg,
22 A' tòiseachadh o bhaisteadh Eoin,
gus an là 's an do thogadh suas uainn e,
'bhi air a dheanamh 'n a fhianuis air
'aiseirigh-san maille ruinne.
23 Agus shonraich iad dithis, Ioseph
ris an abrar Barsabas[o], d'am bu cho-ainm
Iustus, agus Matias.
24 Agus rinn iad urnuigh, agus thubh-
airt iad, Thusa a Thighearna, d'an aithne
cridheacha nan uile dhaoine[p], foillsich cò
de'n dithis so a thagh thu,
25 A ghabhail cuibhrinn de'n fhritheal-
adh agus de'n abstolachd so, o'n do thuit
Iudas le seacharan, gu dol d'a àite féin.
26 Agus thilg iad an crannchur; agus
thuit an crannchur air Matias; agus bha
e air 'àireamh maille ris an aon abstol
deug.

CAIB. II.

1 *Lìonadh na h-abstoil leis an Spiorad Naomh, agus labhair iad iomadh gnè cainnte;* 7 *ghabh cuid iongantas riu, agus rinn cuid eile fanoid orra:* 14 *nochd Peadar gu-n do labhair na h-abstoil le cumhachd an Spioraid Naoimh.*

AGUS an uair a thàinig là na cuingis[w],
bha iad gu léir a dh'aon inntinn[x]
ann an aon àite.
2 Agus thàinig gu h-obann toirm o
nèamh, mar shéideadh gaoithe ro thréin,
agus lion i an tigh[z] uile far an robh iad
'n an suidhe.
3 Agus dh'fhoillsicheadh dhoibh teang-
anna sgoilte, mar de theine[a], agus shuidh
e air gach aon diubh fa leth:
4 Agus lìonadh iad uile leis an Spiorad

B.C. 33.

[a] caib. 1. 5
[b] caib. 10. 46
Marc. 16. 17
[c] Luc. 6. 16
[d] Mat. 27. 5-10
[e] 2 Pead. 2. 15
[f] caib. 1. 11
[g] 2 Ri. 17. 6
[h] Isa. 11. 11
[i] 1 Pead. 1. 1
[j] Salm 69. 25
[k] caib. 6. 9
[l] Ròm. 1. 7
[m] Salm 109. 8
[n] Luc. 10. 1, 2
Eoin 15. 27
[o] caib. 15. 22
[p] Ier. 17. 10
Tais. 2. 23
[q] 1 Tes. 5. 7
[r] Ioel 2. 28-32
[s] Isa. 2. 2
Eabh. 1. 2
[t] Isa. 44. 3
Ese. 36. 27
Sech. 12. 10
[u] caib. 21. 8, 9
[v] 1 Cor. 12. 10, 28
[w] Lebh. 23. 15
[x] caib. 1. 14
[y] Marc. 13. 24
[z] caib. 4. 31
[a] Mat. 3. 11
[b] Ròm. 10. 13

Naomh[a], agus thòisich iad air labhairt
le teangaibh eile[b], a réir mar a thug an
Spiorad comas labhairt dhoibh.
5 Agus bha a' gabhail còmhnuidh ann
an Ierusalem, Iudhaich, daoine cràbhach,
de gach uile chinneach fo nèamh.
6 A nis, an uair a sgaoileadh an t-iom-
radh so, thàinig an sluagh an ceann a
chéile, agus bha iad fo amhluadh, do
bhrìgh gu-n cuala gach aon iad a' labhairt
'n an cànain féin.
7 Agus bha iad uile fo uamhas agus
ghabh iad iongantas, ag ràdh r'a chéile,
Feuch, nach Galiléich iad sin uile a tha
'labhairt[f]?
8 Agus cionnus a tha sinne 'g an
cluinntinn gach aon 'n ar cànain féin, anns
an d' rugadh sinn?
9 Partaich, agus Medich[g], agus Elam-
aich[h], agus luchd-àiteachaidh Mhesopota-
mia, Iudea, agus Chapadocia[i], Phontuis,
agus Asia,
10 Phrigia, agus Phamphilia, na
h-Eiphit, agus chrìoch na Libia timchioll
Chirene[k], agus coigrich o'n Ròimh[l], Iudh-
aich agus proselitich,
11 Muinntir Chrete, agus Arabia, tha
sinn 'g an cluinntinn a' labhairt 'n ar teang-
aibh féin gniomharan mòralach Dhé.
12 Agus bha iad uile fo uamhas, agus
ann an ioma-chomhairle, ag ràdh gach
aon r'a chéile, Ciod is ciall da so?
13 Ach thubhairt dream eile a' fanoid,
Tha na daoine so làn a dh'fhìon ùr.
14 Ach air seasamh do Pheadar maille
ris an aon fhear deug, thog e a ghuth,
agus thubhairt e riu, Fheara Iudea, agus
sibhse uile a luchd-àiteachaidh Ierusa-
leim, bitheadh fhios so agaibh, agus éisd-
ibh ri m' bhriathraibh-sa:
15 Oir cha-n 'eil iad so air mhisg, mar
tha sibhse a' meas, oir is i an treas uair
de'n là a tha ann[q].
16 Ach is e so an ni a chaidh a labhairt
leis an fhàidh Ioel[r]:
17 Agus tarlaidh anns na làithibh deir-
eannach[s], (arsa Dia,) dòirtidh mise de
m' Spiorad air gach uile fheòil[t]; agus
ni 'ur mic agus 'ur nigheanan fàidheadair-
eachd[u], agus chi 'ur n-òganaich seallaidh-
ean, agus bruadaraidh 'ur seann daoine
bruadair:
18 Agus dòirtidh mise air m'òglaich,
agus air mo bhanoglaich de m' Spiorad
anns na làithibh sin; agus ni iad fàidh-
eadaireachd[v]:
19 Agus nochdaidh mise iongantais anns
na nèamhan shuas, agus comharaidhean
air an talamh shìos; fuil, agus teine,
agus duibh-neul deataich:
20 Iompaichear a' ghrian gu dorchadas[y],
agus a' ghealach gu fuil, mu-n tig là mòr
agus comharaichte sin an Tighearna:
21 Agus tarlaidh, ge b'e neach a
ghairmeas air ainm an Tighearna, gu-n
tèarnar e[b].
22 Fheara Israeil, éisdibh ris na briath-

raibh so : Iosa o Nasaret, duine a dhearbh-
adh le Dia 'n 'ur measg-se, le cumhachd-
aibh agus le mìorbhuilibh agus le comh-
araidhean[b], a rinn Dia leis-san 'n 'ur
meadhon-se, mar tha fhios agaibh féin :
23 An duine so, a thugadh thairis le
comhairle chinntich agus roimh-eòlas
Dhé[d], ghlac sibhse, agus le làmhan dhroch
dhaoine cheus agus mharbh sibh e :
24 Neach a thog Dia suas[f], air dha
piantan a' bhàis fhuasgladh ; do bhrìgh
nach robh e 'an comas gu-n cumtadh esan
leis[g]:
25 Oir thubhairt Daibhidh m'a thim-
chioll[h], Chunnaic mi an Tighearna romh-
am a ghnàth ; oir tha e aig mo dheas
làimh, chum nach gluaisteadh mi :
26 Air an aobhar so rinn mo chridhe
gairdeachas, agus rinn mo theangadh
aoibhneas : tuilleadh fòs, gabhaidh
m'fheòil còmhnuidh fhoisneach ann an
dòchas :
27 Do bhrìgh nach fàg thu m'anam
shìos ann an ifrinn[1], ni mò a dh'fhuilingeas
tu do d' naomh Aon féin gu faic e truaill-
idheachd.
28 Dh'fhoillsich thu dhomh-sa slighean
na beatha ; lìonaidh tu mi de shubhachas
le d' ghnùis.
29 Fheara *agus* a bhràithre, leigibh
leam[2] labhairt gu dàna ruibh mu'n
phrìomh-athair Daibhidh, araon gu-n
d'fhuair e bàs, agus gu-n d'adhlaiceadh
e, agus gu bheil 'uaigh maille ruinn gus
an là an diugh.
30 Air an aobhar sin air dha 'bhi 'n a
fhàidh[k], agus fiosrach gu-n do mhionnaich
Dia le mionnaibh dha[l], de thoradh a leas-
raidh, a réir na feòla, gu-n togadh e suas
Criosd, gu suidhe air a rìgh-chaithir-san :
31 Air dhasan so a roimh-fhaicinn,
labhair e mu aiseirigh Chriosd, nach
d'fhàgadh 'anam ann an ifrinn, agus
nach fac 'fheòil truaillidheachd.
32 An t-Iosa so thog Dia suas[o], air am
bheil sinne uile 'n ar fianuisibh.
33 Uime sin, air dha 'bhi air 'àrdachadh
le deas làimh Dhé[p], agus gealladh an
Spioraid Naoimh fhaotainn o an Athair[q],
dhòirt e mach an ni so, a tha sibhse nis
a' faicinn agus a' cluinntinn.
34 Oir cha deachaidh Daibhidh suas
chum nan nèamh : ach tha e féin ag
ràdh[r], Thubhairt an Tighearna ri m'
Thighearna, Suidh air mo làimh dheis,
35 Gus an cuir mi do naimhde 'n an
stòl fo d' chosaibh.
36 Uime sin bitheadh fios gu cinnteach
aig tigh Israeil uile, gu-n d' rinn Dia 'n a
Thighearn' agus 'n a Chriosd[t], an t-Iosa
so féin, a cheus sibhse.
37 A nis an uair a chual' iad *so*, bha
iad air am bioradh 'n an cridhe[u], agus
thubhairt iad ri Peadar, agus ris a' chuid
eile de na h-abstolaibh, Fheara *agus* a
bhràithre, ciod a ni sinn[v]?
38 An sin thubhairt Peadar riu, Dean-
aibh aithreachas[a], agus bithibh air 'ur
baisteadh gach aon agaibh ann an ainm
Iosa Criosd, chum maitheanais pheac-
aidhean, agus gheibh sibh tiodhlac an
Spioraid Naoimh.
39 Oir tha an gealladh dhuibh-se[c], agus
do 'ur cloinn, agus do na h-uile a tha fad
o làimh[e], eadhon a' mheud as a ghairmeas
an Tighearn' ar Dia.
40 Agus le mòran de bhriathraibh eile
rinn e fianuis agus dh'earalaich e *iad*,
ag ràdh, Saoraibh sibh féin o'n ghineal-
ach fhiar so.
41 An sin bhaisteadh iadsan a ghabh
r'a fhocal gu toileach : agus air an là sin
féin chuireadh *riu* timchioll tri mìle
anam.
42 Agus bhuanaich iad gu seasmhach
ann an teagasg nan abstol, agus ann an
co-chomunn, agus ann am briseadh arain,
agus ann an urnuighibh.
43 Agus thàinig eagal air gach anam :
agus rinneadh mòran de mhìorbhuilean
agus de chomharaidhean leis na h-abstol-
aibh[i].
44 Agus bha iadsan uile a chreid ann
an aon àit', agus bha na h-uile nithe aca
coitchionn[j];
45 Agus reic iad an seilbh agus am
maoin, agus roinn iad air na h-uile iad, a
réir mar a bha feum gach neach.
46 Agus a' buanachadh dhoibh gach là
a dh'aon inntinn anns an teampull, agus
a' briseadh arain o thigh gu tigh, chaith
iad am biadh le gairdeachas agus le aon-
fhillteachd cridhe,
47 A' moladh Dhé, agus deadh-ghean
aca o'n t-sluagh uile[m]. Agus chuir an
Tighearna gach là ris an eaglais an dream
a thèarnar[n].

CAIB. III.

1 *Leighis Peadar agus Eoin duine bacach ;* 12
*dh'innis iad do'n t-sluagh a bha air cruinn-
eachadh nach d' rinneadh am mìorbhuil so le
naomhachd nan abstol, ach le cumhachd diadh-
aidh Chriosd ;* 13 *chronaich siad iad air son
esan a chur gu bàs.*

AGUS chaidh Peadar agus Eoin le
'chéile suas do'n teampull, aig uair
na h-urnuigh, *eadhon* an naothamh *uair*.
2 Agus bha duine àraidh a bha 'n a
bhacach o bhroinn a mhàthar air a
ghiùlan, neach a chuireadh gach là aig
dorus sin an teampuill ris an abrar
Sgiamhach[s], a dh'iarraidh déirce orra-
san a bha 'dol a steach do'n teampull :
3 Neach, an uair a chunnaic e Peadar
agus Eoin air tì dol a steach do'n team-
pull, a dh'iarr déirce.
4 Agus air do Pheadar sealltuinn gu
geur air, maille ri Eoin, thubhairt e,
Amhairc oirnne.
5 Agus thug esan aire dhoibh ann an
dòchas gu faigheadh e ni-éigin uatha.
6 An sin thubhairt Peadar, Airgiod no
òr cha-n 'eil agam ; ach an ni a tha agam,

B.C. 33.

a caib. 3. 19; Luc. 24. 47
b Eoin 3. 2; Eabh. 2. 4
c Ioel 2. 28
d caib. 3. 18; Luc. 22. 22
e Eph. 2. 13, 17
f Mat. 27. 1
g Eoin 5. 26; 10. 18
h Salm 16. 8-11
1 *ionad nam marbh.*
i Marc. 16. 17
j caib. 4. 32, 34
2 no, *feudaidh mi.*
k 2 Sam. 23. 2
l 2 Sam. 7. 12, 13; Salm 132. 11
m Luc. 2. 52; Ròm. 14. 18
n caib. 5. 14; 11. 24
o rann 24; Luc. 24. 48
p caib. 5. 31; Phil. 2. 9
q caib. 1. 4; Eoin 16. 7, 13
r Salm 110. 1; Mat. 22. 44
s Eoin 9. 8
t Eph. 1. 20-23; Phil. 2. 9-11
u Ese. 7. 16; Sech. 12. 10
v caib. 9. 6; 16. 30

so bheir mi dhuit: Ann an ainm Iosa Criosd o Nasaret[a], éirich agus imich.

7 Agus air dha breith air a làimh dheis, thog e suas e; agus air ball neartaicheadh 'aobrain agus a throidhean.

8 Agus leum e suas[b], agus sheas e, agus dh'imich e, agus chaidh e steach maille riu do'n teampull, ag imeachd, agus a' leumnaich, agus a' toirt cliù do Dhia.

9 Agus chunnaic an sluagh uile e ag imeachd, agus a' toirt cliù do Dhia.

10 Agus dh'aithnich iad esan gu-m b'e a bha 'n a shuidhe aig geata Sgiamhach an teampuill ag iarraidh déirce: agus lìonadh iad le iongantas agus le uamhas air son an ni sin a thachair dha.

11 Agus a' cumail Pheadair agus Eoin, [do'n bhacach a chaidh a leigheas,] ruith an sluagh uile d'an ionnsuidh anns an sgàth-thigh ris an abrar sgàth-thigh Sholaimh[g], làn iongantais.

12 Agus an uair a chunnaic Peadar *so*, fhreagair e an sluagh, Fheara Israeil, c'ar son tha iongantas oirbh mu'n ni so? no c'ar son tha sibh a' geur-amharc oirnne, mar gu-m b'ann le ar cumhachd[h] no ar naomhachd féin a thug sinn air an duine so imeachd?

13 Ghlòraich Dia Abrahaim, agus Isaaic, agus Iacoib, Dia ar n-aithrichean, a Mhac Iosa[i]; a thug sibhse thairis, agus a dh'àicheadh sibh an làthair Philait, an uair a b'i a bhreth *a* chur fa sgaoil.

14 Ach dh'àicheadh sibhse an t-Aon naomh[k], agus am Fìrean[l], agus dh'iarr sibh mortair a thiodhlacadh dhuibh;

15 Agus mharbh sibh Prionnsa[1] na beatha[m], a thog Dia o na mairbh; air am bheil sinne 'n ar fianuisibh.

16 Agus tre chreidimh 'n a ainm[n] neartaich e an ti so, a tha sibhse a' faicinn, agus a's aithne dhuibh: seadh, thug 'ainm-san agus an creidimh a tha trìd-san, dhasan an t-slàinte iomlan so 'n 'ur làthair-se uile.

17 Agus a nis, a bhràithre, tha fhios agam gur ann troimh aineolas a rinn sibh e[o], mar *a rinn* mar an ceudna 'ur n-uachdarain.

18 Ach choimhlion Dia air an dòigh so na nithe sin a roimh-fhoillsich e le beul 'fhàidhean uile[q], gu-m fuilingeadh Criosd.

19 Air an aobhar sin, deanaibh-se aithreachas[s] agus bithibh air 'ur n-iompachadh, chum gu-m bi 'ur peacaidhean air an glanadh as[t], an uair a thig amanna fionnuaireachd[v] o làthair an Tighearn';

20 Agus a chuireas e Iosa Criosd d'ur n-ionnsuidh[w], a chaidh a roimh-orduchadh:

21 Neach a's éigin do nèamh a ghabhail gu aimsiribh aisig nan uile nithe[x], air an do labhair Dia le beul 'fhàidhean naomha uile, o thoiseach an t-saoghail.

22 Oir gu fìrinneach thubhairt Maois ris na h-aithrichibh[y], Togaidh an Tighearn' 'ur Dia suas fàidh dhuibh, de 'ur bràithribh, mar mise; ris-san éisdibh sibh anns na h-uile nithibh a labhras e ruibh.

23 Agus tarlaidh, gach anam nach éisd ris an fhàidh sin, *gu-n* sgriosar a mach as an t-sluagh e.

24 Seadh, dh'fhoillsich na fàidhean uile o Shamuel, agus iadsan a lean o sin, a' mheud diubh as a labhair roimh-làimh mu na làithibh so.

25 Is sibhse clann nam fàidhean[c], agus a' choimhcheangail a rinn Dia r'ar n-aithrichibh, ag ràdh ri Abraham, Agus ann ad shliochd-sa bithidh uile theaghlaich na talmhainn air am beannachadh[d].

26 Air do Dhia a Mhac Iosa 'thogail suas, chuir e do 'ur n-ionnsuidh-se e air tùs[e], chum gu-m beannaicheadh e sibh, leis gach aon agaibh iompachadh o 'ur lochdaibh[f].

CAIB. IV.

1 *Chuir uachdarain nan Iudhach Peadar agus Eoin 'am priosan, air son iad a bhi 'searmonachadh Iosa do'n t-sluagh; 5 an déigh an ceasnachadh dh'aidich Peadar gu-n do leigheiseadh am bacach le cumhachd diadhaidh Iosa a mhàin, agus gur ann trìd-san 'n a aonar a tha slàinte shiorruidh r'a faghail.*

AGUS am feadh a bha iad a' labhairt ris an t-sluagh, thàinig orra na sagairt, agus ceannard an teampuill, agus na Sadusaich[j];

2 Air dhoibh a bhi fo dhoilgheas gu-n robh iad a' teagasg an t-sluaigh, agus a' searmonachadh tre Iosa aiseirigh nam marbh.

3 Agus chuir iad làmh annta, agus chuir iad ann am priosan iad gus an là màireach: oir b'e nis am feasgar a bh'ann.

4 Gidheadh chreid mòran diubh-san a chual' am focal; agus b'e àireamh nan daoine timchioll chùig mìle.

5 Agus tharladh air an là màireach, gu-n do chruinnicheadh an ceann a chéile an uachdarain, agus an seanairean, agus an sgrìobhaichean ann an Ierusalem,

6 Agus Annas an t-àrd-shagart[p], agus Caiaphas, agus Eoin, agus Alecsander, agus a' mheud as a bha de chinneach an àrd-shagairt.

7 Agus air dhoibh iadsan a chur anns a' mheadhon, dh'fheòraich iad[r], Ciod e an cumhachd, no ciod e an t-ainm anns an d' rinn sibh so?

8 An sin air do Pheadar a bhi air a lìonadh leis an Spiorad Naomh[u], thubhairt e riu, Uachdarana a' phobuill, agus a sheanairean Israeil,

9 Ma tha sinne an diugh air ar ceasnachadh mu an deadh ghniomh a rinneadh do'n duine euslan, cionnus a shlànuicheadh e;

10 Bitheadh e aithnichte dhuibh-se uile, agus do phobull Israeil uile, gur ann tre ainm Iosa Criosd o Nasaret[z], a cheus sibhse, a thog Dia o na mairbh, eadhon

B.C. 33.

[a] caib. 4. 10
[b] Isa. 35. 6
[c] Ròm. 9. 4; 15. 8
[d] Gen. 22. 18
[e] Mat. 10. 5; Luc. 24. 47
[f] Isa. 59. 20; Mat. 1. 21; Tit. 2. 11-14
[g] caib. 5. 12; Eoin 10. 23
[h] 2 Cor. 3. 5
[i] Eoin 17. 1; Eph. 1. 20-22; Phil. 2. 9-11; Eabh. 2. 9; Tais. 1. 5, 18
[j] caib. 23. 8; Mat. 22. 23
[k] Salm 16. 10
[l] caib. 7. 52; 22. 14
[1] no, *ughdar*.
[m] Eph. 1. 20
[n] caib. 14. 9, 10; Mat. 9. 22
[o] Luc. 23. 34; Eoin 16. 3; 1 Cor. 2. 8
[p] Eoin 18. 13
[q] caib. 26. 22, 23; Luc. 24. 44
[r] Mat. 21. 23
[s] caib. 2. 38
[t] Isa. 43. 25
[u] caib. 7. 55
[v] Isa. 31. 23-25; Tais. 21. 4
[w] caib. 1. 11; Eabh. 9. 28
[x] Mat. 17. 11; Ròm. 8. 18-25
[y] Deut. 18. 15-19
[z] caib. 3. 6, 16

trìd-san a tha 'n duine so 'n a sheasamh
an so 'n 'ur làthair-se slàn.
11 Is i so a' chlach a dhiùltadh leibhse,
a luchd togail[a], a rinneadh 'n a ceann na
h-oisne.
12 Agus cha-n 'eil slàinte ann an neach
air bith eile[b]: oir cha-n 'eil ainm air
bith eile fo nèamh air a thabhairt am
measg dhaoine, tre am feud sinn a bhi
air ar tèarnadh.
13 A nis an uair a chunnaic iad dàn-
achd Pheadair agus Eoin, agus a thuig
iad gu-m bu daoine gun fhòghlum agus
cumanta iad[c], ghabh iad iongantas; agus
dh'aithnich siad iad gu-n robh iadsan
maille ri Iosa.
14 Agus air faicinn an duine a leighis-
eadh 'n a sheasamh maille riu, cha
robh ni air bith aca ri ràdh 'n a agh-
aidh.
15 Agus an déigh dhoibh orduchadh
dhoibh-san dol a mach as a' chomhairle,
chuir iad an cinn cuideachd,
16 Ag ràdh, Ciod a ni sinn ris na
daoinibh so[f]? Oir gu-n deachaidh mìor-
bhuil aithnichte 'dheanamh leo, tha e
follaiseach do luchd-àiteachaidh Ieru-
saleim uile[i], agus cha-n urrainn sinn
àicheadh.
17 Ach a chum nach sgaoilear e na's mò
air feadh an t-sluaigh, bagramaid orra
gu geur, gun iad a labhairt na's mò ri
neach air bith anns an ainm so.
18 Agus air dhoibh an gairm, dh'àithn
iad dhoibh gun iad a labhairt air chor
sam bith, no a theagasg ann an ainm
Iosa.
19 Ach fhreagair Peadar agus Eoin
agus thubhairt iad riu, Am bheil e ceart
ann am fianuis Dhé, éisdeachd ruibhse
roimh Dhia[m], thugaibh féin breth.
20 Oir cha-n 'eil e 'an comas duinne[n]
gun na nithe a chunnaic agus a chuala
sinn[p] a labhairt.
21 Agus air dhoibh-san tuilleadh bag-
raidh a dheanamh orra, leig iad as iad,
gun dòigh air bith fhaotainn air am
feudadh iad peanas a dheanamh orra,
air son an t-sluaigh[r]: oir bha na h-uile
a' toirt glòire do Dhia air son an ni a
rinneadh.
22 Oir bha an duine air an d' rinneadh
am mìorbhuil leighis so tuilleadh as dà
fhichead bliadhna dh'aois.
23 Agus an uair a leigeadh as iad,
thàinig iad dh'ionnsuidh am muinntir
féin[s], agus dh'innis iad na h-uile nithe
a thubhairt na h-àrd-shagairt, agus na
seanairean riu.
24 Agus an uair a chual' iadsan so, thog
iad suas a dh'aon inntinn an guth ri
Dia, agus thubhairt iad, A Thighearn', is
tusa an Dia a rinn nèamh agus talamh[t],
agus an fhairge, agus na h-uile *nithe* a
tha annta:
25 A thubhairt le beul Dhaibhidh do
sheirbhisich[v], C'ar son a ghabh na Cinn-

B.C. 33.

[a] Salm 118. 22
Isa. 28. 16
Mat. 21. 42
[b] Eoin 14. 6
1 Cor. 3. 11
1 Tim. 2. 5
[c] Mat. 11. 25
1 Cor. 1. 27
[d] caib. 3. 18
[e] rann. 13, 31
caib. 14. 3
F 19
[f] Eoin 11. 47
[g] caib. 2. 2, 4
16. 26
[h] rann 29
[i] caib. 3. 9, 10
[j] Ròm. 15. 5, 6
Phil. 2. 2
[k] caib. 2. 44
[l] caib. 1. 8
1 Tes. 1. 5
[m] caib. 5. 29
[n] caib. 18. 5
Ier. 20. 9
[o] rann 37
caib. 5. 2
[p] 1 Eoin 1. 1, 3
[q] caib. 11. 22-25
[r] caib. 5. 26
Mat. 21. 26
[s] caib. 2. 44-46
[t] 2 Ri. 19. 15
[u] Luc. 22. 3
[v] Salm 2. 1, 2

ich boil, agus a smuainich an sluagh
nithe dìomhain?
26 Sheas rìghrean na talmhainn suas,
agus chruinnicheadh na h-uachdarain an
ceann a chéile, an aghaidh an Tighearn',
agus an aghaidh a Chriosd.
27 Oir gu fìrinneach chruinnicheadh an
ceann a chéile, an aghaidh do Leinibh
naoimh Iosa, a dh'ung thu, araon Herod
agus Pontius Pilat, maille ris na Cinnich,
agus sluagh Israeil,
28 A dheanamh gach ni a roimh-ord-
uich do làmh agus do chomhairle a bhi
air a dheanamh[d].
29 Agus a nis, a Thighearn', amhairc
air am bagraidhibh: agus deònaich do
d' sheirbhisich féin, d'fhocal a labhairt
leis gach uile dhànachd[e],
30 Le do làmh a shìneadh a mach chum
leighis: agus gu-m bi comharaidhean
agus mìorbhuilean air an deanamh tre
ainm do Leinibh naoimh Iosa.
31 Agus air dhoibh urnuigh a dhean-
amh, chrathadh an t-àit' anns an robh
iad cruinn[g]; agus lìonadh iad uile leis an
Spiorad Naomh, agus labhair iad focal
Dhé le dànachd[h].
32 Agus bha aig a' chuideachd a chreid
aon chridhe, agus aon anam[j]: agus ni mò
a thubhairt neach air bith *dhiubh*, gu-m
bu leis féin aon ni a shealbhaich e; ach
bha na h-uile nithe coitchionn aca[k].
33 Agus le mòr-chumhachd[l] thug na
h-abstoil fianuis air aiseirigh an Tigh-
earn' Iosa: agus bha mòr-ghràs orra uile.
34 Agus ni mò a bha aon neach uireas-
bhuidheach 'n am measg: oir a' mheud
as a bha 'n an sealbhadairean fearainn, no
thighean, air dhoibh an reic, thug iad
luach nan nithe a chaidh a reic leo;
35 Agus chuir iad aig cosaibh nan abstol
e: agus roinneadh e air gach neach a réir
'fheuma[o].
36 Agus air do fhearann a bhi aig Ioses
d'an do ghoireadh leis na h-abstolaibh
Barnabas[q], (is e sin, air 'eadar-theangach-
adh, Mac na comhfhurtachd,) Lebhith-
each, d'am bu dùthaich Ciprus,
37 Reic se e, agus thug e'n t-airgiod leis,
agus chuir e aig cosaibh nan abstol *e*.

CAIB. V.

1 *Air son an ceilge thuit Ananias agus Saphira*
sios marbh le cronachadh Pheadair. 12 *Mòran*
mhìorbhuilean air an oibreachadh; 17 *chuir-*
eadh na h-abstoil a ris ann am priosan, 19
ach tha iad air an saoradh le aingeal.

ACH reic fear àraidh d'am b'ainm
Ananias, maille r'a mhnaoi Saphira,
sealbh fearainn,
2 Agus cheil e *cuid* de'n luach, le fios
a mhnatha, agus air dha cuid àraidh a
thoirt leis, chuir e aig cosaibh nan abstol *e*.
3 Ach thubhairt Peadar, Ananiais, c'ar
son a lìon Satan[u] do chridhe a dheanamh
bréige do an Spiorad Naomh, agus a
cheiltinn *cuid* de luach an fhearainn?

4 Am feadh a dh'fhuirich e *gun reic*, nach bu leat féin e? agus an déigh a reiceadh nach robh e ann ad chomas féin? c'ar son a smuainich thu ann do chridhe an gniomh so? cha d' rinn thu breug do dhaoinibh, ach do Dhia.

5 Agus an uair a chuala Ananias na briathra so, thuit e sìos, agus chaidh an deò as: agus thàinig eagal mòr air na h-uile a chuala na nithe so.

6 Agus air éirigh do na h-òganaich, phaisg iad ann an eudach-mairbh e[b], agus air dhoibh a ghiùlan a mach, dh'adhlaic iad *e*.

7 Agus tharladh, mu thimchioll tri uairean 'n a dhéigh sin, gu-n d' thàinig a bhean a steach, gun fhios aice air an ni a rinneadh.

8 Agus fhreagair Peadar i, Innis dhomhsa an ann air an uiread so a reic sibh am fearann? Agus thubhairt ise, Is ann, air son an uiread sin.

9 An sin thubhairt Peadar rithe, C'ar son a cho-aontaich sibh Spiorad an Tighearn' a dhearbhadh? feuch, *tha* cosan na muinntir a dh'adhlaic d'fhear aig an dorus, agus giùlainidh iad thusa mach.

10 An sin thuit i air ball aig'a chosaibh, agus chaidh an deò aisde: agus air do na h-òganaich teachd a steach, fhuair iad i marbh, agus air dhoibh a giùlan a mach, dh'adhlaic iad làimh r'a fear i.

11 Agus thàinig eagal mòr air an eaglais uile[d], agus air na h-uile a chuala na nithe so.

12 Agus rinneadh mòran chomharaidhean agus mhìorbhuilean am measg a' phobuill le làmhan nan abstol[f]; (agus bha iad uile dh'aon inntinn ann an sgàththigh Sholaimh[g]:

13 Agus cha robh a chridhe aig aon de chàch e féin a cheangal riu[h]:) ach bha mòr-mheas aig a' phobull orra[i].

14 Agus is mòid a chuireadh creidich ris an Tighearna, buidheann mhòr[k] araon a dh'fhearaibh agus a mhnathan:

15 Air chor as gu-n d' thug iad a mach a' mhuinntir euslan air na sràidibh, agus gu-n do chuir iad air leapaichibh agus air uirighibh *iad*, chum aig teachd do Pheadar gu-n cuireadh 'fhaileas, mar bu lugha, sgàile air neach éigin aca.

16 Agus thàinig mar an ceudna mòrshluagh as na bailtibh mu'n cuairt air Ierusalem, a' toirt leo muinntir euslain[o], agus dream a bha air an cràdh le spioradaibh neòghlan: agus leighiseadh iad uile.

17 An sin dh'éirich an t-àrd-shagart, agus iadsan uile a bha maille ris, (eadhon luchd-bharail nan Sadusach[v],) agus lìonadh iad le eud,

18 Agus chuir iad làmh anns na h-abstolaibh, agus chuir iad 's a' phrìosan chumanta iad[x].

19 Ach dh'fhosgail aingeal an Tighearna dorsan a' phrìosain 's an oidhche, agus thug e iadsan a mach, agus thubhairt e,

20 Imichibh, agus a' seasamh dhuibh labhraibh 's an teampull ris an t-sluagh, uile bhriathra na beatha so[a].

21 Agus an uair a chual' iad *so*, chaidh iad gu moch a steach do'n teampull, agus theagaisg iad. Ach thàinig an t-àrd-shagart agus iadsan a bha maille ris, agus ghairm iad a' chomhairle, agus seanadh chloinn Israeil uile an ceann a chéile, agus chuir iad do'n phrìosan chum gu-n tugtadh iadsan *d'an ionnsuidh*.

22 Ach an uair a thàinig na maoir, cha d'fhuair iad 's a' phrìosan iad, agus air pilltinn dhoibh, dh'innis iad,

23 Ag ràdh, Fhuair sinne gu firinneach am prìosan dùinte gu ro thèaruinte, agus an luchd-coimhead 'n an seasamh a mach fa chomhair nan dorsan; ach an uair a dh'fhosgail sinn, cha d'fhuair sinn aon duine a stigh.

24 A nis an uair a chual' an t-àrd-shagart, agus ceannard an teampuill[c], agus uachdarain nan sagart na briathra so, bha iad fo amharus mu'n timchioll ciod gus an tigeadh so.

25 An sin thàinig neach *àraidh* agus dh'innis e dhoibh, ag ràdh, Feuch, tha na daoine a chuir sibh 's a' phrìosan 'n an seasamh 's an teampull, agus a' teagasg a' phobuill.

26 An sin dh'imich an ceannard maille ris na maoir, agus thug e leis iad gun ainneart: (oir bha eagal orra roimh an t-sluagh[e], gu-m bitheadh iad air an clachadh *leo*.)

27 Agus an uair a thug iad leo iad, chuir iad ann am fianuis na comhairle *iad*; agus dh'fheòraich an t-àrd-shagart diubh,

28 Ag ràdh, Nach d' thug sinne geurordugh dhuibh[j] gun teagasg a dheanamh 's an ainm so? agus, feuch, lìon sibh Ierusalem le 'ur teagasg, agus is àill leibh fuil an duine so a tharruing oirnne[l].

29 An sin fhreagair Peadar agus na h-abstoil *eile*, agus thubhairt iad, Is còir géill a thoirt do Dhia na's mò na do dhaoinibh[m].

30 Thog Dia ar n-aithrichean Iosa, a mharbh sibhse agus a chroch sibh air crann[n].

31 Esan dh'àrdaich Dia le a dheas làimh[p] 'n a [1]Cheannard[q] agus 'n a Shlànuighear[r], a thoirt aithreachais[s] agus maitheanais pheacaidhean do Israel.

32 Agus tha sinne 'n ar fianuisibh[t] dha air na nithibh so; agus mar an ceudna an Spiorad Naomh[u], a thug Dia dhoibhsan a tha ùmhal dha.

33 Agus an uair a chual' iadsan *so*, bha iad air an gonadh[w], agus ghabh iad comhairle an cur gu bàs.

34 An sin dh'éirich Phairiseach àraidh anns a' chomhairle, d'am b'ainm Gamaliel[y], fear-teagaisg an lagha, air an robh

B.C. 33.

[a] Eoin 6. 63, 68
17. 8
[b] Eoin 10. 40
[c] caib. 4. 1
[d] caib. 2. 43
[e] Mat. 21. 26
[f] caib. 4. 30
Ròm. 15. 19
Eabh. 2. 4
[g] caib. 2. 42, 46
[h] Eoin 12. 42
[i] caib. 4. 21
[j] caib. 4. 18
[k] caib. 2. 47
[l] caib. 2. 23, 36
3. 15
7. 52
Mat. 27. 25
[m] caib. 4. 19
[n] Gal. 3. 13
1 Pead. 2. 24
[o] Marc. 16. 17, 18
Eoin 14. 12
[p] Phil. 2. 9
[1] *'n a Phrionnsa.*
[q] Isa. 9. 6
55. 4
[r] Mat. 1. 21
[s] Sech. 12. 10
Luc. 24. 47, 48
[t] Luc. 24. 48
[u] caib. 2. 4, 38, 39
[v] caib. 4. 1, 2
[w] caib. 7. 54
[x] caib. 12. 5-7
16. 23-27
[y] caib. 22. 3

meas aig an t-sluagh uile, agus dh'orduich e na h-abstoil a chur a mach ré tamuill ;
35 Agus thubhairt e riu, Fheara Israeil, thugaibh an aire dhuibh féin, ciod a tha roimhibh a dheanamh mu thimchioll nan daoine sin.
36 Oir roimh na làithibh so dh'éirich Teudas suas, ag ràdh, gu-m bu neach éigin mòr e féin, agus cheangail àireamh dhaoine, timchioll ceithir cheud, iad féin ris : mharbhadh esan, agus a' mheud 's a dh'aontaich leis, sgaoileadh iad uile as a chéile, agus chaidh iad gu neo-ni.
37 An déigh an fhir so dh'éirich Iudas an Galiléach suas, ann an làithibh na cìs-mheasaidh[h], agus tharruing e mòran sluaigh 'n a dhéigh : sgriosadh esan mar an ceudna, agus a' mheud 's a ghéill da sgapadh iad uile.
38 Agus a nis tha mi ag ràdh ruibh, Fanaibh o na daoinibh so, agus leigibh leo : oir ma's ann o dhaoinibh tha a' chomhairle so, no an obair so, thig i gu neo-bhrigh[i]:
39 Ach ma's ann o Dhia tha i, cha-n urrainn sibhse a' cur gu neo-bhrigh[j]: air eagal gu-n tarladh gu-m faighear sibh eadhon a' cogadh an aghaidh Dhé.
40 Agus dh'aontaich iad leis-san : agus an uair a ghairm iad na h-abstoil, agus a ghabh iad orra[l], dh'orduich iad dhoibh gun labhairt ann an ainm Iosa[m], agus leig iad as iad.
41 Agus dh'imich iadsan o làthair na comhairle, le gairdeachas[n] a chionn gu-n do mheasadh gu-m b'airidh iad air eas-urram fhulang air son 'ainme-san.
42 Agus gach là anns an teampull[o], agus o thigh gu tigh, cha do sguir iad a bhi 'teagasg, agus a' searmonachadh Iosa Criosd.

CAIB. VI.

1 Thagh na h-abstoil seachdnar gu frithealadh do uircasbhuidh nam bochd : 5 b'aon diubh so Stephen, neach a bha làn de chreidimh, agus de'n Spiorad Naomh : 12 chaidh a ghlacadh agus agairt gu h-eucorach an làthair na comhairle.

AGUS anns na làithibh sin, an uair a bha àireamh nan deisciobul a' meudachadh, dh'éirich gearan am measg nan Greugach an aghaidh nan Eabhruidheach, a chionn gu-n do dhearmaideadh am bantraichean 's an fhrithealadh làitheil[q].
2 An sin ghairm an dà fhear dheug mòr-chuideachd nan deisciobul d'an ionnsuidh, agus thubhairt iad, Cha-n 'eil e iomchuidh sinne dh'fhàgail focail Dhé[r], agus a fhrithealadh do bhordaibh.
3 Uime sin, a bhràithrean, iarraibh a mach[s] 'n 'ur measg seachdnar dhaoine fo dheadh iomradh[t], làn de'n Spiorad Naomh agus de ghliocas, a chuireas sinne os ceann an dreuchd so.
4 Ach buanaichidh sinne a ghnàth ann an urnuigh[v], agus ann am ministrealachd an fhocail.

5 Agus bha a' chainnt so taitneach an làthair na mòr-chuideachd uile : agus thagh iad Stephen, duine làn de chreidimh[a], agus de'n Spiorad Naomh, agus Philip[b], agus Prochorus, agus Nicanor, agus Timon, agus Parmenas, agus Nicolas[c] proseliteach a mhuinntir Antioch ;
6 Chuir iad iadsan an làthair nan abstol : agus air deanamh urnuigh dhoibh[d], chuir iad an làmhan orra[e].
7 Agus dh'fhàs focal Dhé[f]; agus mheudaicheadh àireamh nan deisciobul gu ro mhòr ann an Ierusalem ; agus bha cuideachd mhòr de na sagartaibh ùmhal do'n chreidimh[g].
8 Agus rinn Stephen, làn de chreidimh agus de chumhachd, mìorbhuilean agus comharaidhean mòra am measg an t-sluaigh.
9 An sin dh'éirich dream àraidh de'n t-sionagog, ris an abrar *sionagog* nan Libertineach, agus nan Cirenianach, agus a mhuinntir Alecsandria, agus na dream o Chilicia, agus o'n Asia, a' deasboireachd ri Stephen.
10 Agus cha b'urrainn iad cur an aghaidh a' ghliocais agus an spioraid leis an do labhair e[k].
11 An sin thug iad a steach le foill daoine[1] a thubhairt, Chuala sinne e a' labhairt bhriathra toibheumach an aghaidh Mhaois, agus Dhé.
12 Agus dhùisg iad suas an sluagh, agus na seanairean, agus na sgrìobhaichean, agus thàinig iad air, agus ghlac iad e, agus thug iad an làthair na comhairle e,
13 Agus chuir iad suas fianuisean bréige, a thubhairt, Cha-n 'eil an duine so a' sgur de labhairt bhriathra toibheumach an aghaidh an ionaid naoimh so, agus an lagha.
14 Oir chuala sinn e ag ràdh, gu-n sgrios an t-Iosa so o Nasaret an t-àite so, agus gu-n atharraich e na gnàthan a thug Maois dhuinne.
15 Agus air dhoibh-san uile a bha 'n an suidhe 's a' chomhairle amharc gu geur air, chunnaic iad 'aghaidh mar aghaidh aingil[p].

CAIB. VII.

1 Air do Stephen comas fhaghail freagairt air a shon féin, 2 nochd e gu-n d' rinn Abraham aoradh do Dhia gu taitneach ; 37 gu-n d'thug Maois féin fianuis mu Chriosd ; 51 chronaich e na h-Iudhaich air son an ceannairc, agus morta Chriosd.

AN sin thubhairt an t-àrd-shagart, Am bheil ma ta na nithe so mar so?
2 Agus thubhairt esan, Fheara, a bhràithrean, agus aithrichean, éisdibh ; Dh'fhoillsicheadh Dia na glòire d'ar n-athair Abraham, an uair a bha e ann am Mesopotamia[u], mu-n do ghabh e còmhnuidh ann an Charan,
3 Agus thubhairt e ris, Rach a mach á do thìr féin, agus o do chinneach, agus thig chum na tìre a nochdas mise dhuit.

B.C. 33.

[a] caib. 11. 24
[b] caib. 8. 5, 26; 21. 8
[c] Tais. 2. 6, 15
[d] caib. 1. 24; 13. 3
[e] 1 Tim. 4. 14; 5. 22; 2 Tim. 1. 6
[f] caib. 12. 24; Isa. 55. 11
[g] Eoin 12. 42
[h] Luc. 2. 1-3
[i] Gnà. 21. 30; Isa. 8. 10; Mat. 15. 13
[j] Iob 34. 29; 1 Cor. 1. 25
[k] Luc. 21. 15
[1] *bhrìob iad daoine.*
[l] Mat. 10. 17
[m] caib. 4. 18
[n] Mat. 5. 12; 2 Cor. 12. 10; Phil. 1. 29; Seum. 1. 2; 1 Pead. 4. 13-16
[o] 2 Tim. 4. 2
[p] Ecs. 34. 30, 35
[q] caib. 4. 35
[r] Ecs. 18. 17-26
[s] Deut. 1. 13
[t] caib. 16. 2; 1 Tim. 3. 7, 8, 10
[u] Gen. 11. 31
[v] 1 Tim. 4. 15

4 An sin chaidh esan a mach á talamh
nan Caldéanach[a], agus ghabh e còmh-
nuidh ann an Charan : agus as a sin, an
déigh bàis 'athar, dh'atharraich se e do'n
fhearann so anns am bheil sibhse nis
'n 'ur còmhnuidh.
5 Agus cha d' thug e dha oighreachd
sam bith ann, cha d'thug *fiù* leud troidhe :
gidheadh gheall e gu-n tugadh e mar
sheilbh e dha féin agus d'a shliochd 'n a
dhéigh[e], ged nach robh fathast duine
cloinne aige.
6 Agus labhair Dia air an dòigh so,
Gu-m bitheadh a shliochd air chuairt
ann an dùthaich choigrich[g], agus gu-n
deanadh iad tràillean diubh, agus gu-m
buineadh iad gu h-olc *riu* ré cheithir
cheud bliadhna[i].
7 Agus air a' chinneach sin d'am bi
iadsan fo dhaorsa, bheir mise breth, arsa
Dia : agus an déigh nan nithe sin thig iad
a mach, agus ni iad seirbhis dhomh-sa
anns an àite so[j].
8 Agus thug e dha coimhcheangal an
timchioll-ghearraidh[k]: agus mar sin ghin
Abraham Isaac[l], agus thimchioll-ghearr
se e air an ochdamh là : agus *ghin* Isaac
Iacob[m], agus Iacob an dà phrìomh-athair
dheug[n].
9 Agus a' gabhail farmaid, reic na
prìomh-aithrichean Ioseph do'n Eiphit[o]:
ach bha Dia maille ris,
10 Agus shaor se e as a thrioblaidibh
uile, agus thug e deadh-ghean agus
gliocas da an làthair Pharaoh rìgh na
h-Eiphit ; agus chuir se e 'n a uachdaran
air an Eiphit[p], agus air a theaghlach féin
uile.
11 A nis thàinig gorta agus àmhghar
mòr air an Eiphit uile[q], agus air talamh
Chanaain ; agus cha d'fhuair ar n-aith-
riche teachd-an-tìr.
12 Ach an uair a chuala Iacob gu-n robh
arbhar 's an Eiphit[r], chuir e mach ar
n-aithrichean air tùs.
13 Agus air an dara *uair* rinneadh
Ioseph aithnichte d'a bhràithribh[t]; agus
rinneadh cinneach Ioseiph follaiseach do
Pharaoh.
14 An sin chuir Ioseph *fios* uaith, agus
ghairm e d'a ionnsuidh Iacob 'athair,
agus a luchd-dàimhe uile[u], cùig anama
deug agus tri fichead.
15 Agus chaidh Iacob sìos do'n Eiphit,
agus fhuair e bàs, e féin agus ar n-aith-
richean,
16 Agus ghiùlaineadh thairis iad gu
Sichem[w], agus chuireadh iad anns an àit-
adhlaic a cheannaich Abraham air suim
airgid o mhic Emoir, *athar* Shicheim.
17 Ach an uair a dhruid àm a' gheall-
aidh, a mhionnaich Dia do Abraham,
dh'fhàs an sluagh agus rinneadh iad
lìonmhor 's an Eiphit[y],
18 Gus an d'éirich rìgh eile, do nach
b'aithne Ioseph.
19 Bhuin esan gu cuilbheirteach r'ar
cinneach, agus rinn e olc air ar n-aith-
richibh, air chor as gu-n d' thug e orra an
naoidheanan a thilgeadh a mach[b] chum
nach sìolaicheadh iad.
20 Anns an àm sin rugadh Maois[c], agus
bha e ro sgiamhach[1], agus dh'altrumadh
e tri mìosan ann an tigh 'athar :
21 Agus an uair a thilgeadh a mach
e, thog nighean Pharaoh leatha e, agus
dh'altrum i e mar mhac dhi féin[d].
22 Agus dh'fhòghlumadh Maois ann
an uile ghliocas nan Eiphiteach, agus
bha e cumhachdach ann am briathraibh
agus ann an gniomharaibh[f].
23 Agus an uair a bha e dà fhichead
bliadhna iomlan a dh'aois[h], thàinig e 'n a
chridhe a bhràithre clann Israeil fhios-
rachadh.
24 Agus air dha duine àraidh *dhiubh*
fhaicinn a' fulang eucoir, theasairg se *e*,
agus air bualadh an Eiphitich dha, rinn
e dìoghaltas air son an fhir air an d'rinn-
eadh an eucoir :
25 Oir shaoil e gu-n tuigeadh a bhràith-
re, gu-n tugadh Dia le a làimh-san saorsa
dhoibh ; ach cha do thuig iadsan.
26 Agus air an là 'n a dhéigh sin nochd
se e féin doibh agus iad a' coimhstri, agus
b'àill leis sìth a dheanamh eatorra, ag
ràdh, A dhaoine, is bràithre sibh féin ;
c'ar son tha sibh a' deanamh eucoir air a
chéile ?
27 Ach chuir am fear a rinn an eucoir
air a choimhearsnach uaith e, ag ràdh,
Cò rinn thusa a'd' uachdaran agus a'd'
bhreitheamh oirnne ?
28 Am miann leat mise a mharbhadh,
mar *a mharbh thu* an t-Eiphiteach an dé ?
29 An sin theich Maois air son an fhoc-
ail so, agus bha e 'n a choigreach ann an
dùthaich Mhidiain, far an do ghin e dithis
mhac.
30 Agus an uair a choimhlionadh dà
fhichead bliadhna[s], dh'fhoillsicheadh dha
ann am fàsach beinne Shina, aingeal an
Tighearn' ann an lasair theine ann am
preas.
31 Agus an uair a chunnaic Maois *so*,
ghabh e iongantas mu'n t-sealladh ; agus
air dha teachd am fagus gu beachdachadh
air, thàinig guth an Tighearna d'a ionn-
suidh,
32 *Ag ràdh*, *Is* mise Dia d'aithriche[v],
Dia Abrahaim, agus Dia Isaaic, agus Dia
Iacoib. An sin chriothnuich Maois, agus
cha robh 'chridhe aige amharc.
33 An sin thubhairt an Tighearna ris,
Fuasgail do bhrògan o d' chosaibh[x]: oir
is talamh naomh an t-àit' air am bheil
thu a'd' sheasamh.
34 Chunnaic mi gu cinnteach àmhghar
mo phobuill a tha 's an Eiphit, agus
chuala mi an osnaidh, agus thàinig mi
nuas g'an saoradh. Agus a nis thig, cuir-
idh mi do'n Eiphit thu.
35 Am Maois so féin a dhiùlt iadsan,
ag ràdh, Cò rinn uachdaran agus breith-

B.C. 33.

a Gen. 12. 4, 5
b Ecs. 1. 22
c Ecs. 2. 2, &c.
1 *sgiamhach do Dhia.*
d Ecs. 2. 10
e Gen. 13. 15
f Luc. 24. 19
g Gen. 15. 13, 16
h Ecs. 2. 11, &c.
i Ecs. 12. 40, 41
j Ecs. 3. 12
k Gen. 17. 9-11
l Gen. 21. 1-4
m Gen. 25. 26
n Gen. 29. 32, &c.
o Gen. 37. 4, 11, 18-20, 28
p Gen. 41. 40
q Gen. 41. 54
r Gen. 42. 1, 2
s Ecs. 3. 2, &c.
t Gen. 45. 4, 16
u Gen. 46. 27
v caib. 22. 32 Eabh. 11. 16
w Ios. 24, 32
x Ios. 5. 15 Ecl. 5. 1
y Ecs. 1. 7-9

eamh dhìot-sa? esan chuir Dia *gu bhi*
'n a uachdaran agus 'n a fhear-saoraidh
le làimh an aingil a dh'fhoillsicheadh
dha 's a' phreas[a].
36 Thug esan a mach iad an déigh
dha mìorbhuilean[b], agus comharaidhean
a dheanamh ann an tìr na h-Eiphit,
agus anns a' mhuir ruaidh, agus anns an
fhàsach ré dhà fhichead bliadhna[c].
37 Is e so am Maois ud a thubhairt ri
cloinn Israeil, Togaidh an Tighearn' 'ur
Dia suas fàidh dhuibh de 'ur bràithribh,
cosmhuil rium-sa[g]; ris-san éisdidh sibh.
38 So esan a bha 's an eaglais anns an
fhàsach[h], maille ris an aingeal a labhair
ris ann am beinn Shina[i], agus maille r'ar
n-aithrichibh-ne: neach a fhuair[j] briathra
na [1]beatha[l] chum an toirt dhuinne:
39 Do nach b'àill le ar n-aithrichibh a
bhi ùmhal, ach chuir iad uatha *e*, agus
'n an cridhe phill iad air an ais do'n
Eiphit,
40 Ag ràdh ri Aaron, Dean dhuinne
diathan a théid romhainn[n]: oir mu thim-
chioll a' Mhaois so, a thug a mach sinn
á tìr na h-Eiphit, cha-n 'eil fhios againn
ciod a dh'éirich dha.
41 Agus rinn iad laogh 's na làithibh
sin[p], agus thug iad ìobairt do'n dealbh,
agus rinn iad gairdeachas ann an oibribh
an làmha féin.
42 An sin phill Dia, agus thug e thairis
iad[t] chum aoradh a dheanamh do armailt
nèimh[u], a réir mar tha e sgrìobhta ann
an leabhar nam fàidhean, An d'thug sibh
dhomh-sa beathaichean marbhta, agus
ìobairte ré dhà fhichead bliadhna anns an
fhàsach, O thigh Israeil?
43 Seadh, thog sibh suas pàilliun
Mholoich, agus reult 'ur dé Remphain,
dealbhan a rinn sibh chum aoraidh
dhoibh: uime sin atharraichidh mi sibh
an taobh thall de Bhabilon[y].
44 Bha pàilliun na fianuis aig ar n-aith-
richibh 's an fhàsach, a réir mar a dh'àithn
an ti a labhair ri Maois, gu-n deanadh se
e a réir an t-samhlaidh a chunnaic e[z].
45 An ni a thug mar an ceudna ar
n-aithrichean a bha 'n an déigh[a], a steach
maille ri Iosa[2] do sheilbh nan Cinneach, a
thilg Dia a mach roimh ghnùis ar n-aith-
riche, gu làithibh Dhaibhidh;
46 Neach a fhuair deadh-ghean 'am
fianuis Dhé[c], agus a dh'iarr pàilliun
fhaotainn do Dhia Iacoib[d].
47 Ach thog Solamh tigh dha[e].
48 Gidheadh cha-n 'eil an Ti a's airde
a' gabhail còmhnuidh[f] ann an teampluibh
làmh-dheanta; mar tha am fàidh ag ràdh,
49 *Is e* nèamh mo rìgh-chaithir[h], agus
an talamh stòl mo chos: ciod an tigh a
thogas sibh dhomh? tha an Tighearn' ag
ràdh: no ciod e ionad mo thàimh?
50 Nach do rinn mo làmh na nithe so
uile?
51 A dhaoine rag-mhuinealach[j], agus
neo-thimchioll-ghearrta[k] ann an cridhe

B.C. 33.

[a] Ecs. 14. 19
Air. 20. 16
[b] Ecs. vii.-xi., xiv.
[c] 2 Each. 36. 16
1 Tes. 2. 15
[d] caib. 3. 14
[e] Ecs. 16. 1, 35
[f] Gal. 3. 19
[g] caib. 3. 22
Deut. 18. 15, 18
[h] Eabh. 3. 2
[i] Isa. 63. 9
Ecs. 19. 3, 17
[j] Eoin 1. 17
[k] caib. 6. 5
[1] *briathran beò.*
[l] Ròm. 3. 2
[m] Ese. 1. 1
[n] Ecs. 32. 1
[o] Dan. 7. 13
[p] Ecs. 32. 2-8
[q] Luc. 4. 29
Eabh. 13. 12, 13
[r] caib. 6. 13
[s] caib. 8. 1, 3
22. 20
[t] Salm 81. 11, 12
Ròm. 1. 28
[u] Deut. 4. 19
2 Ri. 17. 16
Ier. 19. 13
[v] Salm 31. 5
Luc. 23. 46
[w] Mat. 5. 44
Luc. 23. 34
[x] 1 Cor. 11. 30
1 Tes. 3. 13
[y] Am. 5. 25, 26
[z] Ecs. 25. 40
26. 30
Eabh. 8. 5
[a] Ios. 3. 14
[2] *Iosua.*
[b] caib. 11. 19-21
[c] 1 Sam. 16. 1
[d] 1 Each. 22. 7
[e] 1 Ri. 6. 1, &c.
8. 20
[f] caib. 17. 24
1 Ri. 8. 27
[g] caib. 26. 10, 11
Gal. 1. 13
[h] Isa. 66. 1, 2
[i] caib. 6. 5
[j] Ecs. 32. 9
Isa. 48. 4
[k] Lebh. 26. 41
Ier. 9. 26
Ròm. 2. 28, 29

agus ann an cluasaibh, tha sibh a ghnàth
a' cur an aghaidh an Spioraid Naoimh:
mar *a rinn* 'ur n-aithriche, mar sin tha
sibhse *a' deanamh.*
52 Cò de na fàidhibh air nach d' rinn
'ur n-aithriche geur-leanmhuinn[c]? agus
mharbh siad iadsan a roimh-fhoillsich
teachd an Fhìrein ud[d]; air an robh sibhse
a nis 'n 'ur luchd-brathaidh, agus 'n 'ur
mortairibh:
53 *Sibhse* a fhuair an lagh le frithealadh
nan aingeal[f], agus nach do choimhead *e.*
54 'N uair a chual' iad na nithe sin,
bha iad air an gonadh 'n an cridhe, agus
chas iad *am* fiaclan ris.
55 Ach air dhasan a bhi làn de 'n
Spiorad Naomh[k], dh'amhairc e gu geur
suas gu nèamh, agus chunnaic e glòir Dhé,
agus Iosa 'n a sheasamh air deas làimh
Dhé;
56 Agus thubhairt e, Feuch, tha mi
'faicinn nan nèamh fosgailte[m], agus Mac
an duine 'n a sheasamh air deas làimh
Dhé[o].
57 An sin ghlaodh iadsan le guth mòr,
agus dhruid iad an cluasan, agus leum
iad air a dh'aon inntinn,
58 Agus air dhoibh a thilgeadh a mach
as a' bhaile[q], chlach iad *e*: agus thilg na
fianuisean[r] an eudach sìos aig cosaibh
òganaich, d'am b'ainm Saul[s].
59 Agus chlach iad Stephen, *agus* e a'
gairm air *Criosd*, agus ag ràdh, A Thigh-
earn' Iosa, glac mo spiorad[v].
60 Agus air dha e féin a leigeadh air
a ghlùinibh, ghlaodh e le guth mòr, A
Thighearna, na cuir am peacadh so as an
leth[w]. Agus air dha so a ràdh, choidil e[x].

CAIB. VIII.

1 *Shearmonaicheadh an soisgeul ann an Samaria le Philip, a bhaist mòran, agus am measg chàich Simon an Druidh.* 14 *Thàinig Peadar agus Eoin a dhaingneachadh na h-eaglais:* 17 *le cur an làmh air an dream a chreid, bha an Spiorad Naomh air a thiodhlacadh.*

AGUS bha Saul ag aontachadh le a
bhàs-san. Agus dh'éirich anns an
àm sin geur-leanmhuinn mhòr an aghaidh
na h-eaglais a bha ann an Ierusalem;
agus bha iad uile air an sgapadh air feadh
tìre Iudea[b], agus Shamaria, ach na h-ab-
stoil *a mhàin.*
2 Agus ghiùlain daoine diadhaidh
Stephen *chum 'adhlacaidh*, agus rinn iad
caoidh mhòr air a shon.
3 Ach bha Saul a' fàsachadh na h-eag-
lais[g], a' dol a steach do gach tigh; agus
a' tarruing a mach fhear agus bhan, chuir
e ann am prìosan *iad.*
4 Uime sin dh'imich an dream a
sgapadh feadh gach àite, a' searmonach-
adh an fhocail.
5 An sin chaidh Philip[i] a sìos do bhaile
Shamaria, agus shearmonaich e Criosd
doibh.
6 Agus thug an sluagh a dh'aon toil

aire do na nithibh a labhradh le Philip,
ag éisdeachd ris, agus a' faicinn nam
mìorbhuilean a rinn e.
7 Oir chaidh spioradа neòghlan a mach
á mòran anns an robh iad[b], a' glaodh-
aich le guth mòr: agus chaidh mòran
air an robh am pairilis, agus a bha 'n am
bacaich, a shlànuchadh.
8 Agus bha gairdeachas mòr 's a' bhaile
sin.
9 Ach bha roimhe sin duine àraidh 's a'
bhaile sin d'am b'ainm Simon, a ghnàth-
aich druidheachd[d], agus a mheall muinntir
Shamaria, ag ràdh gu-m bu neach mòr
éigin e féin:
10 Dhasan thug iad uile aire o'n bheag
gus a mhòr, ag ràdh, Is e an duine so
cumhachd mòr Dhé.
11 Agus thug iad an aire dha, a chionn
gu-n do mheall e iad ré ùine fhada le a
dhruidheachd.
12 Ach an uair a chreid iad Philip,
a' searmonachadh nan nithe a bhuineas
do rìoghachd Dhé[g], agus do ainm Iosa
Criosd, bhaisteadh iad eadar fheara agus
mhnathan.
13 An sin chreid Simon féin mar an
ceudna: agus an uair a bhaisteadh e,
dh'fhan e maille ri Philip, agus a' faicinn
nan comharaidhean agus nam feartan a
rinneadh, ghabh e iongantas ro mhòr.
14 Agus an uair a chuala na h-abstoil
a bha ann an Ierusalem, gu-n do ghabh
Samaria focal Dhé, chuir iad d'an ionn-
suidh Peadar agus Eoin:
15 Agus an uair a chaidh iad sìos,
ghuidh iad air an son gu-m faigheadh iad
an Spiorad Naomh[i].
16 (Oir cha d' thàinig e fathast a nuas
air aon aca[j]: ach a mhàin bhaisteadh iad
ann an ainm an Tighearn' Iosa[k].)
17 An sin chuir iad *an* làmhan orra[l],
agus fhuair iad an Spiorad Naomh.
18 Agus an uair a chunnaic Simon gu-n
robh an Spiorad Naomh air a thoirt tre
làmhan nan abstol a chur orra, thairg e
airgiod dhoibh,
19 Ag ràdh, Thugaibh dhomh-sa mar
an ceudna an cumhachd so, ge b'e neach
air an cuir mi *mo* làmhan, gu-m faigh e
an Spiorad Naomh.
20 Ach thubhairt Peadar ris, Gu rach-
adh d'airgiod 'am mugha maille riut, a
chionn gu-n do mheas thu gu-m feud-
tadh tiodhlac Dhé[m] a cheannach le air-
giod[o].
21 Cha-n 'eil agad cuid no crannchur
's a' chùis so: oir cha-n 'eil do chridhe
dìreach[q] ann am fianuis Dhé.
22 Gabh aithreachas uime sin de d'olc
so, agus guidh air Dia, ma dh'fheudar gu
maithear dhuit smuain do chridhe[s].
23 Oir tha mi 'g ad fhaicinn ann an
domblas na seirbhe[t], agus *fo* chuibhreach
na h-eucorach[u].
24 An sin fhreagair Simon, agus thubh-
airt e, Guidhibh-se an Tighearn' air mo
shon[a], nach tig aon de na nithibh sin a
thubhairt sibh orm.
25 An sin air dhoibh-san fianuis a
dheanamh agus focal an Tighearn' a
labhairt, phill iad gu Ierusalem, agus
shearmonaich iad an soisgeul ann am
mòran de bhailtibh nan Samaritanach.
26 Agus labhair aingeal an Tighearna
ri Philip, ag ràdh, Eirich agus imich
chum na h-àirde deas, chum na slighe a
tha 'dol sìos o Ierusalem gu Gasa[c], a tha
'n a fhàsach.
27 Agus dh'éirich e, agus dh'imich e:
agus, feuch, duine àraidh, caillteanach o
Etiopia[e], aig an robh mòr-ùghdarras fo
Chandace ban-righinn na h-Etiopia, agus
a bha os ceann a h-ionmhais uile, agus a
bha air teachd gu Ierusalem chum aoradh
a dheanamh[f],
28 Bha e a' pilltinn air ais, agus 'n a
shuidhe 'n a charbad, agus bha e a' leugh-
adh an fhàidh Esaiais.
29 An sin thubhairt an Spiorad ri
Philip[h], Imich am fagus, agus druid ris
a' charbad so.
30 Agus ruith Philip d'a ionnsuidh,
agus chuala se e a' leughadh an fhàidh
Esaiais, agus thubhairt e, Am bheil thu
a' tuigsinn nan nithe a tha thu a' leugh-
adh?
31 Agus thubhairt esan, Cionnus is
urrainn mi, mur seòl neach éigin mi?
Agus dh'iarr e air Philip teachd a nìos,
agus suidhe maille ris.
32 A' chuibhrionn de'n sgrìobtuir a
bha e 'leughadh, b'i so i, Thugadh *e*
mar chaora chum marbhaidh; agus mar
uan a tha 'n a thosd 'am fianuis an fhir-
lomairt, mar sin cha d'fhosgail e a bheul:
33 'N a ìsleachadh thugadh a bhreith-
eanas air falbh: agus cò nochdas a
ghinealach? oir thogadh a bheatha o'n
talamh[1].
34 Agus fhreagair an caillteanach, agus
thubhairt e ri Philip, Guidheam ort cò
uime tha am fàidh ag ràdh so? uime
féin, no mu neach éigin eile?
35 An sin dh'fhosgail Philip a bheul,
agus a' tòiseachadh o'n sgrìobtuir sin,
shearmonaich e Iosa dha.
36 Agus an uair a dh'imich iad air
an t-slighe, thàinig iad gu uisge àraidh:
agus thubhairt an caillteanach, Feuch,
uisge; ciod a tha 'bacadh mise 'bhi air
mo bhaisteadh[v]?
37 Agus thubhairt Philip, Ma tha thu
a' creidsinn le d'uile chridhe[p], feudaidh
tu. Agus fhreagair e agus thubhairt e,
Tha mi a' creidsinn gur e Iosa Criosd
Mac Dhé[r].
38 Agus dh'àithn e an carbad a sheas-
amh: agus chaidh iad sìos le 'chéile do'n
uisge, araon Philip agus an caillteanach;
agus bhaist se e.
39 Agus an uair a thàinig iad a nìos
as an uisge, thug Spiorad an Tighearna
Philip leis[v], agus cha-n fhac an cailltean-

B.C. 34.

[a] Ecs. 8. 8
Air. 21. 7
1 Ri. 13. 6
Iob 42. 8
Seum. 5. 16
[b] Marc. 16. 17
[c] Ios. 15. 47
[d] caib. 13. 6
Tais. 22. 15
[e] Salm 68. 31
Seph. 3. 10
[f] 2 Each. 6. 32, 33
[g] caib. 1. 3
[h] Isa. 65. 24
Hos. 6. 3
[i] caib. 2. 38
[j] caib. 19. 2
[k] caib. 2. 38
10. 48
19. 5, 6
1 Cor. 1. 13
[l] caib. 6. 6
Eabh. 6. 2
[1] *a réir mar tha e 's a' Ghréigis, Isa. 53. 7, 8.*
[m] caib. 10. 45
11. 17
[n] caib. 10. 47
[o] 2 Ri. 5. 15, 16
Mat. 10. 8
[p] rann 12
Marc. 16. 16
[q] Salm 78. 36, 37
Ese. 14. 3
[r] Eoin 11. 27
1 Cor. 12. 3
1 Eoin 4. 15
[s] Dan. 4. 27
2 Tim. 2. 25
[t] Ier. 4. 18
Eabh. 12. 15
[u] Salm 116. 16
Gnà. 5. 22
Isa. 28. 22
[v] 1 Ri. 18. 12
Ese. 3. 12, 14

ach tuilleadh e : agus dh'imich e air 'agh-
aidh le gairdeachas.
40 Ach fhuaradh Philip ann an Asotos :
agus shearmonaich e anns na bailtibh
uile, a' dol troimh *an dùthaich*, gus an
d' thàinig e gu Cesarea.

CAIB. IX.

1 Tha Saul, air dha 'bhi 'g imeachd gu Damascus, air a leagadh sìos gu talamh le solus, agus guth o nèamh: 10 ghairmeadh e chum na h-abstolachd, 18 agus bhaisteadh e le Ananias: 20 shearmonaich e Criosd gu dàna. 32 Leighis Peadar Eneas de'n phairilis; 38 thug e Tabita beò.

AGUS air do Shaul a bhi fathast a'
séideadh *a mach* bagraidh[g], agus
àir an aghaidh dheisciobul an Tighearna,
chaidh e chum an àrd-shagairt,
2 Agus dh'iarr e litrichean uaith gu
Damascus chum nan sionagog, a chum
nam faigheadh e aon neach de'n t-slighe
so, co aca b'fhir no mnathan iad, gu-n
tugadh e leis ceangailte gu Ierusalem
iad.
3 Agus ag imeachd dha, tharladh gu-n
do dhruid e ri Damascus : agus dheal-
raich gu h-obann mu'n cuairt air solus o
nèamh[j].
4 Agus air tuiteam dha air an talamh,
chual' e guth ag ràdh ris, A Shauil, a
Shauil, c'ar son tha thu 'g am gheur-lean-
mhuinn-sa[l]?
5 Agus thubhairt esan, Cò thu, a
Thighearna? Agus thubhairt an Tigh-
earn', Is mise Iosa a tha thusa a' geur-
leanmhuinn : *is* cruaidh dhuit-sa breab-
adh an aghaidh nan dealg[m].
6 Agus air dhasan a bhi air chrith agus
làn uamhuinn, thubhairt e, A Thighearna,
ciod is àill leat mise a dheanamh[o]? Agus
thubhairt an Tighearna ris, Eirich, agus
rach a steach do'n bhaile, agus innsear
dhuit ciod is còir dhuit a dheanamh.
7 Agus sheas na daoine a bha 'g imeachd
maille ris 'n an tosd[r], a' cluinntinn a'
ghutha, ach gun neach air bith fhaicinn.
8 Agus dh'éirich Saul o'n talamh, agus
air fosgladh a shùl dha, cha-n fhac e
neach air bith : ach air dhoibh breth air
a làimh, threòraich iad *e* gu Damascus.
9 Agus bha e tri làithean gun radharc,
agus cha d'ith agus cha d'òl e ni air bith.
10 Agus bha deisciobul àraidh ann an
Damascus, d'am b'ainm Ananias[t]; agus
thubhairt an Tighearna ris ann am foill-
seachadh, Ananiais. Agus thubhairt
esan, Feuch *tha* mi *an so*, a Thighearn'.
11 Agus *thubhairt* an Tighearna ris,
Eirich, agus imich do'n t-sràid, ris an
abrar Dìreach, agus iarr ann an tigh
Iudais, duine o Tharsus d'an goirear Saul :
oir feuch, tha e ri urnuigh,
12 Agus chunnaic e ann am foillseach-
adh duine d'an ainm Ananias, a' teachd
a steach, agus a' cur *a* làimhe air, chum
gu faigheadh e a radharc.
13 An sin fhreagair Ananias, A Thigh-
earna, chuala mi o mhòran mu'n duine
so, cia lìon olc a rinn e do d' naoimh ann
an Ierusalem[a]:
14 Agus tha an so ùghdarras aige o
uachdarain nan sagairt[b], iadsan uile a
cheangal a tha 'gairm air d'ainm-sa.
15 Ach thubhairt an Tighearna ris,
Imich ; oir is soitheach taghta dhomh-sa
e[c], chum m'ainm a ghiùlan 'am fianuis
nan Cinneach[d], agus rìghrean[e], agus
chloinn Israeil.
16 Oir nochdaidh mise dha cia mòr
na nithe a's éigin da fhulang[f] air sgàth
m'ainme-sa.
17 Agus dh'imich Ananias, agus chaidh
e steach do'n tigh ; agus chuir e a làmhan
air[h], agus thubhairt e, A Shauil, a bhràth-
air, chuir an Tighearn', (*eadhon* Iosa a
dh'fhoillsicheadh dhuit-sa anns an t-slighe
air an d' thàinig thu,) mise chum gu
faigheadh tu do radharc, agus gu-m
bitheadh tu air do lìonadh leis an Spiorad
Naomh[i].
18 Agus air ball thuit o 'shuilibh mar
gu-m bitheadh lannan ; agus dh'aisigeadh
a radharc dha gun dàil, agus air dha
éirigh, bhaisteadh e.
19 Agus an uair a ghabh e biadh, neart-
aicheadh e. An sin bha Saul làithean
àraidh maille ris na deisciobluibh a bha
ann an Damascus[k].
20 Agus air ball shearmonaich e Iosa
anns na sionagogaibh, gur esan Mac
Dhé.
21 Ach bha na h-uile a chual' *e* fo
uamhas, agus thubhairt iad, Nach e so
esan a bha a' sgrios[n] ann an Ierusalem
na muinntir a bha 'gairm air an ainm so,
agus a thàinig an so chum na crìche so,
gu-n tugadh e ceangailte iad dh'ionnsuidh
uachdaran nan sagart ?
22 Ach bu mhòid a neartaicheadh
Saul[p], agus chuir e gu amhluadh na
h-Iudhaich[q] a bha 'chòmhnuidh ann an
Damascus, a' dearbhadh gur e so an
Criosd.
23 Agus air dol do mhòran làithean
seachad, rinn na h-Iudhaich comhairle
r'a chéile esan a mharbhadh[s]:
24 Ach thugadh fios do Shaul air am
foill : agus bha faire aca air na geat-
achaibh a là agus a dh'oidhche chum a
mharbhadh.
25 An sin ghabh na deisciobuil e 's an
oidhche, agus chuir iad a mach thar
a' bhalla e, agus leig iad sìos ann an
cliabh *e*[u].
26 Agus an uair a thàinig Saul gu Ieru-
salem[v], dh'fheuch e ri e féin a cheangal
ris na deisciobluibh : ach bha eagal orra
uile roimhe, agus cha do chreid iad gu-m
bu deisciobul e.
27 Ach ghabh Barnabas d'a ionnsuidh
e[w], agus thug e chum nan abstol *e*, agus
chuir e'n céill doibh cionnus a chunnaic
e an Tighearn' anns an t-slighe, agus gu-n
do labhair e ris, agus cionnus a shearmon-

B.C. 35.

[a] 1 Tim. 1. 13
[b] rann 21
[c] caib. 13. 2; Ròm. 1. 1; 1 Cor. 15. 10; Gal. 1. 15; Eph. 3. 7, 8
[d] Ròm. 11. 13; Gal. 2. 7, 8
[e] caib. 25. 23, &c.
[f] 2 Cor. 11. 23-27; 2 Tim. 1. 11, 12
[g] caib. 8. 3; Gal. 1. 13
[h] caib. 8. 17
[i] caib. 2. 4
[j] 1 Cor. 15. 8
[k] caib. 26. 20; Gal. 1. 17
[l] Mat. 25. 40, 45
[m] caib. 5. 39; Ier. 31. 18
[n] caib. 8. 3; Gal. 1. 13, 23
[o] caib. 16. 30
[p] Salm 84. 7
[q] caib. 18. 28
[r] caib. 22. 9; Dan. 10. 7
[s] caib. 23. 12; 25. 3
[t] caib. 22. 12
[u] Ios. 2. 15; 1 Cor. 11. 32, 33
[v] Gal. 1. 18
[w] caib. 4. 36

aich e gu dàna ann an Damascus 'an ainm Iosa[a].

28 Agus bha e maille riu a' teachd a steach, agus a' dol a mach ann an Ierusalem.

29 Agus labhair e gu dàna ann an ainm an Tighearn' Iosa, agus rinn e deasboireachd an aghaidh nan Greugach: ach chuir iadsan rompa esan a mharbhadh[c].

30 Ach an uair a thuig na bràithre *so*, thug iad sìos e gu Cesarea, agus chuir iad air falbh gu Tarsus e.

31 An sin bha fois aig na h-eaglaisibh troimh Iudea uile, agus Ghalile, agus Shamaria, agus air dhoibh 'bhi air an togail suas, agus a' siubhal ann an eagal an Tighearn', agus ann an comhfhurtachd an Spioraid Naoimh, mheudaicheadh gu mòr iad.

32 Agus tharladh, air do Pheadar imeachd troimh gach *àite*, gu-n deachaidh e sìos mar an ceudna chum nan naomh a bha 'gabhail còmhnuidh ann an Lida.

33 Agus fhuair e an sin duine àraidh d'am b'ainm Eneas, a bha ré ochd bliadhna air a leabaidh, agus e gu tinn leis a' phairilis.

34 Agus thubhairt Peadar ris, Eneais, tha Iosa Criosd 'g ad leigheas[f]: éirich agus dean do leabadh. Agus air ball dh'éirich e.

35 Agus chunnaic iadsan uile e, a bha 'chòmhnuidh ann an Lida, agus *ann* an Saron[h], agus phill iad chum an Tighearn'[i].

36 A nis bha ban-deisciobul àraidh ann an Iopa d'am b'ainm Tabita, 's e sin, air 'eadar-theangachadh, Dorcas[1]: bha a' bhean so làn de dheadh oibribh[k], agus de dhéircibh a rinn i.

37 Agus tharladh anns na làithibh sin, air dhi bhi gu tinn gu-n d'fhuair i bàs: Agus air dhoibh a h-ionnlad, chuir iad ann an seòmar uachdarach *i*.

38 Agus air do Lida 'bhi fagus do Iopa, *agus* air cluinntinn do na deisciobluibh gu-n robh Peadar an sin, chuir iad dithis dhaoine d'a ionnsuidh, a' guidhe *air* e theachd d'an ionnsuidh gun dàil.

39 An sin dh'éirich Peadar, agus chaidh e maille riu. Agus an uair a bha e air teachd, threòraich iad suas e do'n t-seòmar uachdarach: agus sheas na bantraichean uile làimh ris a' caoineadh, agus a' nochdadh nan còta agus nan trusgan a rinn Dorcas am feadh a bha i maille riu.

40 Ach air do Pheadar an cur a mach uile[o], leig se e féin air a ghlùinibh agus rinn e urnuigh; agus air dha tionndadh ris a' chorp, thubhairt e, A Thabita[p], éirich. Agus dh'fhosgail ise a sùilean: Agus air dhi Peadar fhaicinn, dh'éirich i 'n a suidhe.

41 Agus thug e a làmh dhi, agus thog e 'n a seasamh i; agus an uair a ghairm e na naoimh agus na bantraichean, chuir e 'n an làthair beò i[q].

B.C. 38.

a rann. 20-22
b Gal. 1. 13, 23
c rann 23
d caib. 18. 8 Gen. 18. 19 Salm 101. 2-7
e Eabh. 1. 14
f caib. 3. 6, 16 4. 10
g Isa. 45. 19
h 1 Each. 5. 16
i caib. 11. 21 2 Cor. 3. 16
j caib. 9. 43
1 's e sin, *Earb.*
k 1 Tim. 2. 10 Tit. 2. 7, 14
l caib. 11. 14
m Air. 24. 4
n caib. 7. 56 Tais. 19. 11
o Mat. 9. 25
p Marc. 5. 41, 42 Eoin 11. 43
q 1 Ri. 17. 23

42 Agus fhuaradh fios air so tre Iopa uile; agus chreid mòran anns an Tighearn'[b].

43 Agus tharladh gu-n d'fhan e mòran làithean ann an Iopa maille ri Simon àraidh fear-deasachaidh leathair.

CAIB. X.

1 *Air do Chornelius, duine cràbhach, àithne fhaotainn o aingeal, chuir e fios air Peadar,* 11 *a bha air a theagasg ann an taisbeanadh gun e 'dheanamh tàir air na Cinnich:* 34 *am feadh a bha e 'searmonachadh Chriosd do Chornelius agus d'a chuideachd, thàinig an Spiorad Naomh a nuas orra, agus bhaisteadh iad.*

AGUS bha duine àraidh ann an Cesarea, d'am b'ainm Cornelius, ceannard-ceud de'n chuideachd ris an abrar *a' chuideachd* Eadailteach,

2 *Duine* cràbhach, agus air an robh eagal Dhé maille r'a thigh uile[d], a bha a' toirt mòran déirce do'n t-sluagh, agus a' deanamh urnuigh ri Dia a ghnàth.

3 Chunnaic e ann an sealladh gu soilleir, mu thimchioll na naothamh uaire de'n là, aingeal Dhé[e] a' teachd a stigh d'a ionnsuidh, agus ag ràdh, A Chorneliuis.

4 Agus air dhasan amharc gu geur air, ghabh e eagal, agus thubhairt e, Ciod e, a Thighearn'? Agus thubhairt e ris, Chaidh d'urnuighean agus do dhéircean a suas mar chuimhneachan ann am fianuis Dhé[g].

5 Agus a nis cuir daoine gu Iopa, agus cuir fios air Simon, d'an co-ainm Peadar:

6 Tha e air aoidheachd maille ri Simon[j] àraidh, fear-deasachaidh leathair, aig am bheil a thigh làimh ris an fhairge: innsidh esan duit ciod is còir dhuit a dheanamh[l].

7 Agus an uair a dh'fhalbh an t-aingeal a labhair ri Cornelius, ghairm e d'a ionnsuidh dithis de mhuinntir a thighe, agus saighdear cràbhach de'n dream a bha ghnàth a' feitheamh air;

8 Agus an uair a chuir e an t-iomlan an céill doibh, chuir e iad gu Iopa.

9 Agus air an là màireach, an uair a bha iadsan air an turus, agus a' teachd am fagus do'n bhaile, chaidh Peadar suas air mullach an tighe a dheanamh urnuigh, mu thimchioll na seathamh uaire.

10 Agus dh'fhàs e ro ocrach, agus bu mhiann leis *biadh* itheadh: ach am feadh a bha iadsan ag ulluchadh, thuit e ann an neul[m],

11 Agus chunnaic e nèamh fosgailte[n], agus soitheach àraidh a' teachd a nuas d'a ionnsuidh, mar bhraith-lìn mhòir, ceangailte air a ceithir oisnibh, agus air a leigeadh sìos air an talamh;

12 Anns an robh gach uile ghnè bheathaichean ceithir-chosach na talmhainn, agus bheathaichean allta, agus bhiasdan snàigeach, agus eunlaith an athair.

13 Agus thàinig guth d'a ionnsuidh, Eirich, a Pheadair; marbh agus ith.

14 Ach thubhairt Peadar, Ni h-eadh, a
Thighearn'; oir cha d'ith mi riamh aon ni
coitchionn no neòghlan[a].
15 Agus *thubhairt* an guth ris a rìs an
dara uair, Na nithe sin a ghlan Dia[c], na
gairm thusa coitchionn.
16 Agus rinneadh so tri uairean : agus
thogadh an soitheach a rìs suas gu nèamh.
17 A nis an uair a bha Peadar fo amh-
arus ann féin ciod bu chiall do'n t-sealladh
a chunnaic e, feuch, bha na daoine a
chuireadh o Chornelius, an déigh dhoibh
tigh Shimoin iarraidh, 'n an seasamh aig
an dorus,
18 Agus air gairm dhoibh, dh'fheòraich
iad an robh Simon d'an co-ainm Peadar,
air aoidheachd an sin.
19 Am feadh a bha Peadar a' smuain-
eachadh air an t-sealladh, thubhairt an
Spiorad ris[f], Feuch, tha triuir dhaoine
'g ad iarraidh.
20 Uime sin éirich, agus gabh sìos, agus
imich maille riu, gun amharus air bith a
bhi ort : oir is mise a chuir uam iad.
21 Agus chaidh Peadar sìos chum nan
daoine, [a chuireadh d'a ionnsuidh o
Chornelius,] agus thubhairt e, Feuch, is
mise an ti a tha sibh ag iarraidh : ciod e
an t-aobhar mu'n d' thàinig sibh ?
22 Agus thubhairt iadsan, Fhuair Cor-
nelius an ceannard-ceud, duine cothrom-
ach, air am bheil eagal Dhé, agus fo
dheadh ainm aig cinneach nan Iudhach
uile, rabhabh o Dhia le aingeal naomh,
fios a chur ortsa d'a thigh, agus briathran
a chluinntinn uait.
23 An sin ghairm e steach iad, agus
thug e aoidheachd *dhoibh.* Agus air an
là màireach dh'imich Peadar maille riu,
agus chaidh dream àraidh de na bràith-
ribh o Iopa maille ris.
24 Agus air an là màireach chaidh iad
a steach do Chesarea : agus bha Corne-
lius a' feitheamh riu, agus air gairm a
luchd-dàimh agus a chairdean dìleas an
ceann a chéile.
25 Agus an uair a bha Peadar a' dol a
steach, choinnich Cornelius e, agus thuit
e sìos aig a chosaibh, agus rinn e aoradh
dha.
26 Ach thog Peadar suas e, ag ràdh,
Seas suas[r]; is duine mise mar an ceudna.
27 Agus a' còmhradh ris, chaidh e
steach, agus fhuair e mòran cruinn.
28 Agus thubhairt e riu, Tha fios agaibh
gu bheil e mi-dhligheach do dhuine a tha
'n a Iudhach, comhluadar a chumail ri
neach a tha de chinneach eile, no teachd
am fagus da ; ach nochd Dia dhomh-sa[v],
gun duine air bith a ghairm coitchionn
no neòghlan.
29 Uime sin thàinig mi 'n uair a chuir-
eadh fios orm, gun aon ni a ràdh 'n a
aghaidh : air an aobhar sin tha mi 'feòr-
aich c'ar son a chuir sibh fios orm ?
30 Agus thubhairt Cornelius, O'n
cheathramh là gus an uair so bha mi a'

B.C. 41.

[a] Lebh. 11. 2, &c.
Deut. 14. 3, &c.
Ese. 4. 14
[b] caib. 1. 10
Mat. 28. 3
[c] Mat. 15. 11
Ròm. 14. 14, &c.
1 Cor. 10. 25
[d] Dan. 10. 12
Eabh. 6. 10
[e] Deut. 5. 27
[f] caib. 11. 12
[g] Deut. 10. 17
Iob 34. 19
Ròm. 2. 11
Gal. 2. 6
1 Pead. 1. 17
[h] Ròm. 2. 13, 27
3. 22, 29
10. 12, 13
Eph. 2. 13-18
[i] Isa. 57. 19
Col. 1. 20
[j] Mat. 28. 18
Ròm. 14. 9
Eph. 1. 20-22
1 Pead. 3. 22
[k] Luc. 4. 18
Eabh. 1. 9
[l] Mat. 12. 15
[m] 1 Eoin 3. 8
[n] Eoin 3. 2
[o] Luc. 24. 48
[p] Mat. 28. 1, 2
[q] Eoin 14. 22
xx., xxi.
[r] Tais. 19. 10
22. 9
[s] Eoin 21. 13
[t] Mat. 28. 19, 20
[u] caib. 17. 31
Eoin 5. 22, 27
2 Cor. 5. 10
[v] caib. 15. 8, 9
Eph. 3. 6
[w] Luc. 24. 27, 44
[x] Eoin 3. 14-17
Ròm. 10. 11
[y] caib. 4. 31

deanamh trasgaidh ; agus air an naothamh
uair bha mi 'deanamh urnuigh ann mo
thigh, agus, feuch, sheas duine a'm' làth-
air ann an eudach dealrach[b],
31 Agus thubhairt e, A Chorneliuis,
fhuair d'urnuigh éisdeachd[d], agus tha
do dhéircean air an cuimhneachadh 'am
fianuis Dhé.
32 Uime sin cuir gu Iopa, agus cuir
fios air Simon, d'an co-ainm Peadar ; tha
e air aoidheachd ann an tigh Shimoin,
fear-deasachaidh leathair, làimh ris a'
mhuir ; neach, an uair a thig e, a labhras
riut.
33 Uime sin chuir mi air ball fios ort ;
agus is maith a rinn thu teachd. Air an
aobhar sin tha sinne uile an so a làthair
ann am fianuis Dhé[e], a dh'éisdeachd nan
uile nithe a tha air an àithneadh dhuit-sa
le Dia.
34 An sin dh'fhosgail Peadar a bheul,
agus thubhairt e, Gu fìrinneach tha mi
'g aithneachadh nach 'eil Dia ag amharc
air pearsaibh seach a chéile[g]:
35 Ach anns gach uile chinneach[h] tha
an neach air am bheil 'eagal-san, agus a
tha 'g oibreachadh fìreantachd, taitneach
dha.
36 Am focal a chuir Dia gu cloinn
Israeil a' searmonachadh sìthe tre Iosa
Criosd[i], (neach is e Tighearna nan uile[j],)
37 Am focal sin is aithne dhuibh, a
sgaoileadh air feadh tìre Iudea uile, agus
a thòisich o Ghalile, an déigh a' bhaistidh
a shearmonaich Eoin :
38 Cionnus a dh' ung Dia Iosa o
Nasaret leis an Spiorad Naomh[k], agus le
cumhachd ; neach a chaidh mu'n cuairt
a' deanamh maith[l], agus a' slànuchadh
nan uile a bha air an sàruchadh leis an
diabhul[m]: oir bha Dia maille ris[n].
39 Agus tha sinne 'n ar fianuisibh[o] air
na h-uile nithibh a rinn e, araon ann an
tìr nan Iudhach, agus ann an Ierusalem ;
neach a mharbh iad, 'g a chrochadh air
crann :
40 Esan thog Dia suas air an treas là[p],
agus nochd se e gu follaiseach ;
41 Cha-n ann do'n t-sluagh uile[q], ach
do fhianuisibh, a thaghadh le Dia roimh-
làimh, *eadhon* dhuinne, a dh'ith agus a
dh'òl maille ris an déigh dha éirigh o na
mairbh[s].
42 Agus dh'àithn e dhuinne searmon-
achadh do'n t-sluagh[t], agus fianuis a
dheanamh gur esan a dh'orduicheadh le
Dia 'n a bhreitheamh air bheòthaibh agus
air mhairbh[u].
43 Dhasan tha na fàidhean uile a' toirt
fianuis[w], gu faigh gach neach a chreideas
ann maitheanas 'n am peacaidhean tre
'ainm-san[x].
44 Am feadh a bha Peadar fathast a'
labhairt nam briathra sin, thuirling an
Spiorad Naomh orra-san uile a chual' am
focal[y].
45 Agus ghabh na creidich de'n tim-

chioll-ghearradh[a], a' mheud diubh as a
thàinig maille ri Peadar, iongantas mòr,
do bhrigh gu-n do dhòirteadh air na Cinn-
ich mar an ceudna tiodhlac an Spioraid
Naoimh.
46 Oir chuala siad iad a' labhairt le
teangaibh[c], agus ag àrd-mholadh Dhé.
An sin fhreagair Peadar,
47 Am feud neach sam bith uisge a
thoirmeasg[d], chum nach rachadh iad so a
bhaisteadh, a fhuair an Spiorad Naomh,
co maith ruinne?
48 Agus dh'orduich e iad a bhi air am
baisteadh, ann an ainm an Tighearna.
An sin ghuidh iad air fantuinn *maille riu*
làithean àraidh.

CAIB. XI.

1 *Fhuaradh cron do Pheadar air son comhluadar a ghleidheadh ris na Cinnich: 4 dh'innis e a reuson, agus thaitinn sin r'a luchd-dìtidh. 19 Sgaoileadh an soisgeul feadh Phenice, agus Chipruis, agus Antioch. 26 Chaidh Criosduidhean a ràdh ris na deisciobuill air tùs ann an Antioch, &c.*

AGUS chuala na h-abstoil agus na
bràithrean a bha ann an Iudea, gu-n
do ghabh na Cinnich mar an ceudna ri
focal Dhé.
2 Agus an uair a chaidh Peadar suas
gu Ierusalem, rinn iadsan a bha de'n tim-
chioll-ghearradh connspoid ris[l],
3 Ag ràdh, Chaidh thu steach a dh'ionn-
suidh dhaoine nach robh air an timchioll-
ghearradh[m], agus dh'ith thu maille riu.
4 Agus thòisich Peadar, agus chuir e'n
t-iomlan an céill doibh 'an ordugh, ag
ràdh,
5 Bha mi ann am baile Iopa ri ur-
nuigh[o]; agus ann an neul chunnaic mi
sealladh, Soitheach àraidh a' teachd a
nuas, mar bhraith-lìn mhòir, air a leig-
eadh a nuas o nèamh air a ceithir oisnibh;
agus thàinig i a m'ionnsuidh-sa.
6 Agus air dhomh beachdachadh gu
geur oirre, thug mi fainear, agus chunn-
aic mi beathaichean ceithir-chosach na
talmhainn, agus na fiadh-bheathaichean,
agus na biasdan snàigeach, agus eunlaith
an athair.
7 Agus chuala mi guth ag ràdh rium,
Eirich, a Pheadair; marbh agus ith.
8 Ach thubhairt mise, Ni h-eadh, a
Thighearn': oir cha deachaidh riamh aon
ni coitchionn no neòghlan a steach do m'
bheul.
9 Ach fhreagair an guth mi an dara
uair o nèamh, Na nithe a ghlan Dia na
meas thusa neòghlan.
10 Agus rinneadh so tri uairean: agus
thogadh an t-iomlan a rìs suas gu nèamh.
11 Agus, feuch, air ball bha triuir
dhaoine air teachd chum an tighe anns
an robh mi, a chuireadh o Chesarea a
m'ionnsuidh.
12 Agus thubhairt an Spiorad rium dol
maille riu, gun amharus air bith a bhi

B.C. 41.

[a] rann 23
[b] caib. 10. 23, 45
[c] caib. 2. 4
[d] caib. 8. 12
[e] caib. 2. 4
[f] caib. 1. 5; Mat. 3. 11
[g] caib. 15. 8, 9
[h] Ròm. 9. 21-26
[i] Ròm. 10. 12, 13; 15. 9, 16
[j] caib. 8. 1
[k] Mat. 10. 6
[l] caib. 10. 23, 28; Gal. 2. 12
[m] caib. 10. 23, 28, 48
[n] Luc. 1. 66
[o] caib. 10. 9, &c.
[p] caib. 9. 27
[q] 3 Eoin 4
[r] caib. 13. 43; 14. 22
[s] caib. 6. 5
[t] rann 21; caib. 5. 14
[u] caib. 9. 27, 30
[v] caib. 26. 28; 1 Pead. 4, 16
[w] caib. 21. 10

orm. Agus chaidh mar an ceudna an
t-seathnar bhràithre so maille rium[b], agus
chaidh sinn a steach do thigh an duine:
13 Agus nochd e dhuinn cionnus a
chunnaic e aingeal 'n a sheasamh 'n a
thigh, a thubhairt ris, Cuir daoine gu
Iopa, agus cuir fios air Simon, d'an co-
ainm Peadar;
14 Neach a labhras briathra riut, leis
an tèarnar thu féin agus do thigh uile.
15 Agus an uair a thòisich mi air labh-
airt, thuirling an Spiorad Naomh orrasan,
mar oirnne air tùs[e].
16 An sin chuimhnich mise focal an
Tighearna, mar a thubhairt e, Bhaist
Eoin gun amharus le uisge[f]; ach baistear
sibhse leis an Spiorad Naomh.
17 Uime sin ma thug Dia dhoibh-san a
cho-ionnan tiodhlac ruinne[g], a chreid anns
an Tighearn' Iosa Criosd, cò mise gu-m
bithinn comasach bacadh a chur air Dia[h]?
18 Agus an uair a chual' iad na nithe
so, thosd iad, agus thug iad glòir do
Dhia, ag ràdh, Thug Dia ma seadh mar
an ceudna do na Cinnich aithreachas a
chum na beatha[i].
19 A nis chaidh iadsan a sgapadh a
mach leis an àmhghar a dh'éirich air son
Stephein[j], gu ruig Phenice, agus Ciprus,
agus Antioch, gun am focal a labhairt ri
aon neach ach ris na h-Iudhaich a mhàin[k].
20 Agus bha cuid diubh o Chiprus,
agus o Chirene, dream air dhoibh dol
a steach do Antioch, a labhair ris na
Greugaich, a' searmonachadh an Tigh-
earn' Iosa.
21 Agus bha làmh an Tighearna maille
riu[n]: agus chreid àireamh mhòr, agus
phill iad chum an Tighearn'.
22 Agus thàinig sgeul air na nithibh
sin gu cluasaibh na h-eaglais a bha ann
an Ierusalem; agus chuir iad Barnabas
uatha[p], chum gu rachadh e gu Antioch:
23 Neach an uair a thàinig e, agus a
chunnaic e gràs Dhé, a rinn gairdeachas[q],
agus a dh'earalaich orra uile, gu-n dlùth-
leanadh iad ris an Tighearna le rùn
cridhe[r].
24 Oir bha e 'n a dhuine maith, agus
làn de'n Spiorad Naomh[s], agus de chreid-
imh. Agus chuireadh sluagh mòr ris an
Tighearn'[t].
25 An sin chaidh Barnabas gu Tarsus,
a dh'iarraidh Shauil[u].
26 Agus air dha 'fhaotainn, thug e leis
e gu Antioch. Agus tharladh, gu robh
iad ré bliadhna iomlain air an cruinn-
eachadh maille ris an eaglais, agus gu-n
do theagaisg iad sluagh mòr. Agus ghoir-
eadh Criosduidhean de na deisciobluibh
air tùs ann an Antioch[v].
27 Agus anns na làithibh sin thàinig
fàidhean o Ierusalem gu Antioch.
28 Agus air seasamh suas do aon diubh
d'am b'ainm Agabus[w], dh'fhoillsich e
troimh an Spiorad, gu-m bitheadh gorta
mhòr air feadh an domhain uile: ni

mar an ceudna a thachair ri linn Chlaudiuis Cheasair.

29 An sin chuir gach aon de na deisciobluibh roimhe, a réir a chomais, còmhnadh a chur chum nam bràithrean[c] a bha 'chòmhnuidh ann an Iudea.

30 Ni mar an ceudna a rinn iad, agus chuir iad e chum nan seanairean[e] le làimh Bharnabais agus Shauil.

CAIB. XII.

1 *Rinn Herod geur-leanmhuinn air na Criosduidhibh,* 2 *mharbh e Seumas,* 3 *agus chuir e Peadar 'am prìosan, neach a thugadh a mach le aingeal tre urnuighibh na h-eaglais:* 23 *bhuaileadh Herod le aingeal, agus bhàsaich e gu truagh.*

ANIS mu'n àm sin, shìn Herod an rìgh *a* làmhan, a dheanamh uile air dream àraidh de'n eaglais.

2 Agus mharbh e Seumas[g] bràthair Eoin leis a' chlaidheamh.

3 Agus an uair a chunnaic e gu-n do thaitinn sin ris na h-Iudhaich[h], chaidh e air aghaidh a ghlacadh Pheadair mar an ceudna[j]. (Agus b'iad làithean an arain neo-ghoirtichte a bh'ann[k].)

4 Agus ghlac e agus chuir e ann am prìosan e, agus thug se e r'a ghleidheadh do cheithir cheathrar shaighdearan, fa rùn a thoirt a mach do'n t-sluagh an déigh na càisge.

5 Air an aobhar sin ghleidheadh Peadar anns a' phrìosan: ach bha bith-urnuigh air a deanamh leis an eaglais ri Dia air a shon.

6 Agus an uair a b'àill le Herod a thoirt a mach, 's an oidhche sin féin bha Peadar 'n a chodal eadar dithis shaighdearan, ceangailte le dà shlabhruidh: agus bha an luchd-faire fa chomhair an doruis a' coimhead a' phrìosain.

7 Agus, feuch, thàinig aingeal an Tighearn' air[m], agus dhealraich solus anns a' phrìosan: agus bhuail e taobh Pheadair, agus dhùisg se e, ag ràdh, Eirich gu grad. Agus thuit a cheanglaichean d'a làmhan[o].

8 Agus thubhairt an t-aingeal ris, Crioslaich thu féin, agus ceangail ort do bhonn-bhrògan: agus rinn e mar sin. Agus thubhairt e ris, Tilg d'fhalluinn umad, agus lean mise.

9 Agus chaidh e mach, agus lean se e; agus cha robh fhios aige gu robh e fior an ni a rinneadh leis an aingeal[q]: ach shaoil e gu-m bu taisbeanadh a chunnaic e.

10 Agus air dhoibh dol troimh an cheud agus an dara faire, thàinig iad chum a' gheata iaruinn a tha 'treòrachadh do'n bhaile, a dh'fhosgail doibh leis féin: agus air dol a mach dhoibh, chaidh iad air an aghaidh troimh aon sràid, agus air ball dh'fhalbh an t-aingeal uaith.

11 Agus an uair a thàinig Peadar d'a ionnsuidh féin, thubhairt e, A nis tha fhios agam gu fìrinneach gu-n do chuir an Tighearn' 'aingeal uaith[a], agus gu-n do shaor e mi o làimh Heroid[b], agus *o* uile dhùil pobuill nan Iudhach.

12 Agus an uair a smuainich *e air a' chùis*, thàinig e gu tigh Mhuire, màthar Eoin, d'an co-ainm Marcus, far an robh mòran cruinn[d], agus iad ri urnuigh.

13 Agus an uair a bha Peadar a' bualadh doruis a' gheata, thàinig gruagach d'am b'ainm Roda a dh'éisdeachd.

14 Agus an uair a dh'aithnich i guth Pheadair, tre aoibhneas cha d'fhosgail i an geata, ach ruith i stigh, agus dh'innis i gu-n robh Peadar 'n a sheasamh aig a' gheata.

15 Ach thubhairt iad rithe, Tha thu air mhi-chéill. Ach bha ise 'toirt dearbhchinnte gu-n robh e mar sin. An sin thubhairt iad, Is e 'aingeal[1] a tha ann[f].

16 Ach bhuanaich Peadar a' bualadh *an doruis*: agus an uair a dh'fhosgail iad, agus a chunnaic iad e, bha iad làn uamhais.

17 Ach air dhasan smèideadh orra le a làimh[i] iad a bhi 'n an tosd, chuir e'n céill doibh cionnus a thug an Tighearn' as a' phrìosan e. Agus thubhairt e, Innsibh na nithe so do Sheumas[l] agus do na bràithribh. Agus air dol a mach dha, chaidh e gu àit eile.

18 Agus air teachd do'n là bha iomairt nach bu bheag am measg nan saighdearan, ciod a thachair do Pheadar.

19 Agus an uair a dh'iarr Herod e, agus nach d'fhuair se e, cheasnaich e an luchd-coimhead, agus dh'orduich e an toirt air falbh *chum peanais.* Agus chaidh e sìos o Iudea gu Cesarea, agus rinn e còmhnuidh *an sin.*

20 Agus bha fearg mhòr air Herod ri muinntir Thioruis agus Shidoin: ach thàinig iadsan a dh'aon inntinn d'a ionnsuidh, agus air dhoibh Blastus seòmradair an rìgh a thoirt air an crann, dh'iarr iad sìth; do bhrìgh gu robh an tìr air a beathachadh le *tìr* an rìgh[n].

21 Agus air là orduichte, air do Herod a bhi air a sgeadachadh le eudach rìoghail, agus 'n a shuidhe air a rìgh-chaithir, labhair e gu deas-bhriathrach riu.

22 Agus rinn an sluagh iolach, *ag ràdh*, *Is* guth dé *so*[p], agus cha *ghuth* duine.

23 Agus air ball bhuail aingeal an Tighearn' e, do bhrìgh nach d' thug e a' ghlòir do Dhia: agus dh'itheadh le cnuimhibh e, agus chaidh an deò as.

24 Ach dh'fhàs focal an Tighearn' agus mheudaicheadh e[r].

25 Agus phill Barnabas agus Saul o Ierusalem, air dhoibh *am* ministrealachd a choimhlionadh, a' toirt leo mar an ceudna Eoin, d'an co-ainm Marcus.

CAIB. XIII.

1 *Thaghadh Pòl agus Barnabas gu dol chum nan Cinneach.* 7 *Mu thimchioll Shergiuis Paul-*

B.C. 43.

[a] Salm 34. 7; Dan. 3. 28; 6. 22; Eabh. 1. 14
[b] Salm 33. 18, 19; 97. 10; 2 Cor. 1. 10; 2 Pead. 2. 9
[c] Ròm. 15. 26; 1 Cor. 16. 1; 2 Cor. 9. 1, 2
[d] rann 5
[e] caib. 12. 25
1 *an t-aingeal aige.*
[f] Gen. 48. 16; Mat. 18. 10
[g] Mat. 4. 21; 20. 23
[h] caib. 24. 27
[i] caib. 13. 16
[j] Eoin 21. 18
[k] Ecs. 12. 14, 15
[l] Seum. 1. 1
[m] caib. 5. 19; Salm 37. 32, 33
[n] 1 Ri. 5. 9-11; Ese. 27. 17
[o] caib. 16. 26
[p] Iud. 16
[q] Salm 126. 1
[r] Col. 1. 6

1 Rinn Barnabas agus Saul an druidh. 14 Shearmonaich Pòl aig Antioch, gur e Iosa an Criosd. 42 Chreid na Cinnich, ach labhair na h-Iudhaich an aghaidh na firinn.

B.C. 45.

A NIS bha anns an eaglais a bha aig Antioch, fàidhean, agus luchd-teagaisg àraidh; mar tha Barnabas, agus Simeon ris an abrar Niger, agus Lucius o Chirene, agus Manaen comh-'alta Heroid an tetrairc, agus Saul.

2 Agus air dhoibh a bhi ri ministrealachd do an Tighearn', agus a' trasgadh, thubhairt an Spiorad Naomh, Cuiribh air leth dhomh-sa Barnabas agus Saul[d], chum na h-oibre gus an do ghairm mi iad[e].

3 An sin air dhoibh trasgadh, agus urnuigh a dheanamh[g], agus an làmhan a chur orra, leig iad uatha *iad*.

4 Mar sin air dhoibh-san a bhi air an cur a mach leis an Spiorad Naomh, chaidh iad sìos gu Seleucia; agus o sin sheòl iad gu Ciprus.

5 Agus air dhoibh a bhi ann an Salamis, shearmonaich iad focal Dhé ann an sionagogaibh nan Iudhach: agus bha mar an ceudna Eoin aca mar fhear-fritheal-aidh[m].

6 Agus an uair a chaidh iad troimh an eilean gu Paphos, fhuair iad druidh àraidh, fàidh-bréige, Iudhach, d'am b'ainm Bar-iesus:

7 Neach a bha maille ri Sergius Paulus an t-uachdaran, duine tuigseach; air dhasan Barnabas agus Saul a ghairm d'a ionnsuidh, dh'iarr e focal Dhé a chluinntinn.

8 Ach chuir Elimas an druidh, (oir is ann mar so a dh'eadar-theangaichear 'ainm,) 'n an aghaidh[t], ag iarraidh an t-uachdaran a thionndadh o'n chreidimh.

9 An sin air bhi do Shaul, (d'an *goirear* Pòl,) làn de'n Spiorad Naomh, agus ag amharc gu geur air,

10 Thubhairt e, O thusa a tha làn de'n uile cheilg, agus de'n uile dhroch-bheairt, a mhic an diabhuil[u], a nàmhaid na h-uile fhìreantachd, nach sguir thu a dh'fhiaradh shlighean dìreach an Tighearna?

11 Agus feuch a nis, *tha* làmh an Tighearn' ort, agus bithidh tu dall, gun a' ghrian fhaicinn ré tamuill. Agus air ball thuit ceò agus dorchadas air; agus a' tionndadh mu'n cuairt, dh'iarr e dream a threòraicheadh air làimh e.

12 An sin an uair a chunnaic an t-uachdaran an ni a rinneadh, chreid e, air dha 'bhi làn iongantais mu theagasg an Tighearn'.

13 Agus air gabhail luinge do Phòl agus d'a chuideachd o Phaphos, thàinig iad gu Perga na Pamphilia: agus air do Eoin am fàgail[y], phill e gu Ierusalem.

14 Ach air dhoibh-san imeachd o Pherga, thàinig iad gu Antioch na Pisidia, agus chaidh iad a steach do'n t-sionagog air là na sàbaid, agus shuidh iad.

15 Agus an déigh leughadh an lagha agus nam Fàidhean[a], chuir uachdarain na sionagoig d'an ionnsuidh, ag radh, Fheara *agus* a bhràithre, ma tha focal earail agaibh do'n t-sluagh, abraibh *e*.

16 An sin an uair a sheas Pòl suas agus a smèid e orra le 'làimh, thubhairt e, Fheara Israeil, agus sibhse air am bheil eagal Dhé, éisdibh.

17 Thagh Dia a' phobuill so Israeil ar n-aithrichean[b], agus dh'àrdaich e am pobull an uair a bha iad air choigrich ann an tìr na h-Eiphit, agus le làimh àird thug e iad a mach aisde[c].

18 Agus mu thimchioll ùine dhà fhichead bliadhna[f] ghiùlain e le'm beusaibh anns an fhàsach.

19 Agus an uair a sgrios e seachd cinnich ann an tìr Chanaain[h], roinn e am fearann orra-san le crannchur[i].

20 Agus 'n a dhéigh sin mu thimchioll ceithir cheud agus leth-cheud bliadhna, thug e *dhoibh* breitheamhna[j], gu Samuel am fàidh.

21 Agus 'n a dhéigh sin dh'iarr iad rìgh[k]: agus thug Dia dhoibh Saul mac Chis[l], duine de thréibh Bheniamin, ré dhà fhichead bliadhna.

22 Agus air dha esan atharrachadh[n], thog e suas Daibhidh gu bhi 'n a rìgh[o] dhoibh; d'an d' thug e mar an ceudna fianuis, ag ràdh, Fhuair mi Daibhidh *mac* Iese, duine a réir mo chridhe féin[p], a ni m'uile thoil.

23 De shliochd an duine so thog Dia suas do Israel a réir *a* gheallaidh[q] Slànuighear[r], *eadhon* Iosa:

24 Air do Eoin roimh a theachd-san[s], baisteadh an aithreachais air tùs a shearmonachadh do phobull Israeil uile.

25 Agus mar a choimhlion Eoin a thriall, thubhairt e, An ti a tha sibh a' saoilsinn is mise, cha mhi *e*. Ach feuch, tha neach a' teachd a'm' dhéigh, nach airidh mi air brògan a chos fhuasgladh.

26 Fheara *agus* a bhràithrean, a chlann fine Abrahaim, agus a' mheud agaibh 's air am bheil eagal Dhé, is ann do 'ur n-ionnsuidh-se a chuireadh focal na slàinte so[v].

27 Oir iadsan a tha 'chòmhnuidh ann an Ierusalem, agus an uachdarain, air dhoibh a bhi aineolach airsan, agus air briathraibh nam Fàidhean a tha air an leughadh gach sàbaid, le *esan* a dhìteadh choimhlion siad *iad*[w].

28 Agus ged nach d'fhuair iad coire bàis air bith *ann*, dh'iarr iad air Pilat gu-n cuirteadh esan gu bàs.

29 Agus an uair a choimhlion iad na h-uile nithean a bha sgrìobhta mu 'thimchioll[x], thug iad a nuas o'n chrann *e*, agus chuir iad ann an uaigh *e*.

30 Ach thog Dia suas o na mairbh e:

31 Agus chunnacas e ré mòran làithean leo-san a chaidh suas maille ris o Ghalile gu Ierusalem[z], dream a tha 'n am fianuisibh dha-san do'n t-sluagh.

32 Agus tha sinne a' soisgeulachadh

[a] rann 27
[b] Deut. 7. 6, 7
[c] Ecs. 13. 14, 16
[d] Gal. 1. 15; 2. 8, 9
[e] 1 Tim. 2. 7; 2 Tim. 1. 11
[f] Ecs. 16. 35
[g] caib. 6. 6
[h] Deut. 7. 1
[i] Ios. 14. 1, &c.
[j] Bre. 2. 16
[k] 1 Sam. 8. 5
[l] 1 Sam. 10. 1
[m] caib. 15. 37
[n] 1 Sam. 31. 6
[o] 2 Sam. 5. 3
[p] 1 Sam. 13. 14
[q] Salm 132. 11
[r] Mat. 1. 21
[s] Mat. 3. 1-11
[t] 2 Tim. 3. 8
[u] Eoin 8. 44
[v] Mat. 10. 6
[w] Luc. 24. 20, 44
[x] Eoin 19. 28, 30, 36, 37
[y] caib. 15. 38
[z] caib. 1. 3; 1 Cor. 15. 5-7

dhuibh-se a' ghealladh, a rinneadh do
na h-aithrichibh[b],
33 Gu-n do choimhlion Dia so dhuinne
an clann, air dha Iosa 'thogail suas ; mar
tha e sgrìobhta mar an ceudna 's an dara
Salm, Is tu mo Mhac-sa, an diugh ghin
mi thu[c].
34 Agus *mar dhearbhadh* gu-n do thog
e suas e o na mairbh, gun e a philltinn
air ais tuilleadh chum truaillidheachd[e],
thubhairt e mar so, Bheir mise dhuibh
tròcairean cinnteach Dhaibhidh[f].
35 Uime sin thubhairt e mar an ceudna
ann an *Salm* eile, Cha-n fhuiling thu do
d' Aon naomh gu-m faic e truaillidh-
eachd[h]:
36 Oir an déigh do Dhaibhidh a ghin-
ealach féin a riarachadh a réir toile Dhé,
choidil e[j], agus chuireadh e chum 'aith-
richean, agus chunnaic e truaillidheachd:
37 Ach an ti a thog Dia suas, cha-n fhac
e truaillidheachd.
38 Uime sin bitheadh fhios agaibh-se,
fheara *agus* a bhràithre, gur ann tre an
duine so a tha maitheanas pheacaidhean
air a shearmonachadh dhuibh[l]:
39 Agus trìd-san tha gach neach a
chreideas air a shaoradh o na h-uile nith-
ibh[m], o nach robh e'n comas duibh a bhi
air 'ur saoradh le lagh Mhaois.
40 Thugaibh aire uime sin, nach tig
oirbh an ni a tha air a ràdh anns na
Fàidhibh ;
41 Feuchaibh, a luchd-tarcuis, agus
gabhaibh iongantas, agus rachadh as
duibh : oir oibrichidh mise obair ann
'ur làithibh-se, obair nach creid sibh
idir, ged a chuireadh duine an céill
duibh e[n].
42 Agus an uair a chaidh na h-Iudhaich
a mach as an t-sionagog, ghuidh na Cinn-
ich gu-n rachadh na briathra so a labhairt
riu féin air an t-sàbaid 'n a dhéigh sin.
43 A nis an uair a sgaoil an coimh-
thional, lean mòran de na h-Iudhaich
agus de na proselitich chràbhach Pòl
agus Barnabas : agus labhair iadsan riu,
agus chuir iad impidh orra buanachadh
ann an gràs Dhé[p].
44 Agus air an là sàbaid a b'fhaigse, is
beag nach do chruinnich am baile gu
h-iomlan a dh'éisdeachd ri focal Dhé.
45 Ach an uair a chunnaic na h-Iudh-
aich na slòigh, lìonadh iad le eud, agus
labhair iad an aghaidh nan nithe sin a
labhradh le Pòl, a' labhairt 'n an aghaidh[q]
agus a' tabhairt toibheim.
46 An sin dh'fhàs Pòl agus Barnabas
dàna, agus thubhairt iad, B'éigin focal
Dhé 'bhi air a labhairt ruibhse air tùs[s]:
ach do bhrìgh gu-n do chuir sibh cùl ris,
agus gur i 'ur breth oirbh féin nach air-
idh sibh air a' bheatha mhaireannaich,
feuch, tha sinne a' tionndadh chum nan
Cinneach[u].
47 Oir is ann mar sin a dh'àithn an
Tighearna dhuinn, *ag ràdh*, chuir mi thu

B.C. 45.

[a] Isa. 49. 6
[b] Ròm. 4. 13
[c] Salm 2. 7
[d] caib. 2. 47
[e] Ròm. 6. 9
[f] Isa. 55. 3
[g] 2 Tim. 3. 11
[h] Salm 16. 10
[i] caib. 18. 6
Marc. 6. 11
Luc. 9. 5
[j] 1 Ri. 2. 10
[k] Mat. 5. 12
1 Tes. 1. 6
[l] Luc. 24. 47
1 Eoin 2. 12
[m] Isa. 53. 11
Hab. 2. 4
Ròm. 3. 28
[n] Hab. 1. 5
[o] Marc. 16. 20
Eabh. 2. 4
[p] caib. 11. 23
14. 22
Eabh. 6. 11, 12
12. 15
[q] caib. 18. 6
[r] Mat. 10. 23
[s] Mat. 10. 6
Luc. 24. 47
Ròm. 1. 16
[t] caib. 3. 2
[u] Deut. 32. 21
Mat. 21. 43
Ròm. 10. 19
[v] Mat. 9. 28, 29

mar sholus do na Cinnich[a], chum gu-m
bitheadh tu mar shlàinte gu iomall na
talmhainn.
48 Agus an uair a chuala na Cinnich
so, rinn iad gairdeachas, agus ghlòraich
iad focal an Tighearna: agus chreid a'
mheud 's a bha orduichte chum na beatha
maireannaich[d].
49 Agus sgaoileadh focal an Tighearna
feadh na tìre uile.
50 Ach bhrosnuich na h-Iudhaich na
mnathan cràbhach agus urramach, agus
daoine uaisle na caithreach, agus thog
iad geur-leanmhuinn an aghaidh Phòil
agus Bharnabais[g], agus thilg iad a mach
as an crìochaibh iad.
51 Ach chrath iadsan duslach an cos
dhiubh 'n an aghaidh[i], agus thàinig iad
gu Iconium.
52 Agus bha na deisciobuil air an lìon-
adh le aoibhneas[k], agus leis an Spiorad
Naomh.

CAIB. XIV.

1 *Dhian-ruaigeadh Pòl agus Barnabas o Icon-
ium.* 8 *Aig Listra leighis Pòl duine bacach:*
11 *uime sin mheasadh iad 'n an diathaibh.* 19
Chlachadh Pòl: 21 *chaidh iad troimh iomadh
eaglais, a' daingneachadh nan deisciobul ann
an creidimh agus ann am foighidinn.*

AGUS tharladh ann an Iconium, gu-n
deachaidh iad araon a steach do
shionagog nan Iudhach, agus gu-n do
labhair iad air chor as gu-n do chreid
cuideachd mhòr de na h-Iudhaich, agus
mar an ceudna de na Greugaich.
2 Ach bhrosnuich na h-Iudhaich mhi-
chreideach, agus lìon iad de dhroch rùn
inntinn nan Cinneach an aghaidh nam
bràithrean.
3 Uime sin dh'fhan iad aimsir fhada a'
labhairt gu dàna mu thimchioll an Tigh-
earn', a rinn fianuis do fhocal a ghràis[o],
agus a thug fainear comharaidhean agus
mìorbhuilean a bhi air an deanamh le'n
làmhan-san.
4 Ach bha sluagh a' bhaile air an roinn :
agus bha cuid diubh leis na h-Iudhaich,
agus cuid eile leis na h-abstolaibh.
5 Agus an uair a thugadh ionnsuidh
araon leis na Cinnich, agus mar an ceudna
leis na h-Iudhaich, maille r'an uachdarain,
a chum iadsan a mhaslachadh agus a
chlachadh,
6 'N uair a thuig iadsan *so*, theich iad
gu Listra agus Derbe[r], bailte de Licaonia,
agus chum na dùthcha mu'n cuairt :
7 Agus bha iad a' searmonachadh an
t-soisgeil an sin.
8 Agus bha ann an Listra duine àraidh
gun lùths 'n a chosaibh 'n a shuidhe, a bha
bacach o bhroinn a mhàthar[t], neach nach
d'imich riamh :
9 Chual' esan Pòl a' labhairt : neach air
dha amharc gu geur air, agus a thuigsinn
gu robh creidimh aige chum bhi air a
leigheas[v],

10 Thubhairt e le guth àrd, Seas suas gu dìreach air do chosaibh. Agus leum esan agus dh'imich e[b].

11 Agus an uair a chunnaic an sluagh an ni a rinn Pòl, thog iad an guth, ag ràdh ann an cànain Licaonia, Tha na diathan air teachd a nuas ann an coslas dhaoine d'ar n-ionnsuidh-ne[c].

12 Agus ghoir iad de Bharnabas, Iupiter; agus de Phòl, Mercurius, do bhrìgh gu-m b'e am prìomh fhear-labhairt e.

13 An sin thug sagart Iupiteir, a bha fa chòmhair an caithreach-san, tairbh agus blàth-fhleasgan chum nan geatachan, agus b'àill leis ìobairt a dheanamh maille ris an t-sluagh[g].

14 Ach an uair a chuala na h-abstoil Barnabas agus Pòl *so*, reub iad an eudach[h], agus ruith iad a steach am measg an t-sluaigh, ag éigheach,

15 Agus ag ràdh, A dhaoine, c'ar son a tha sibh a' deanamh nan nithe so? oir is daoine sinne aig am bheil comh-aigne ruibh féin[k], a' searmonachadh dhuibh-se, pilltinn o na nithibh dìomhain sin[l] chum an Dé bheò[m], a rinn nèamh agus an talamh, agus an cuan, agus na h-uile nithe a tha annta:

16 Neach anns na linnibh a chaidh seachad, a dh'fhuiling do na h-uile Chinnich imeachd 'n an slighibh féin[o].

17 Gidheadh, cha d'fhàg se e féin gun fhianuis[p], a' deanamh maith, agus a' toirt dhuinn uisge o nèamh[r], agus aimsire tarbhach, a' lìonadh ar cridheacha le biadh agus le subhachas.

18 Agus ag ràdh nan nithe so dhoibh, is gann a chum iad an sluagh gun ìobairt a dheanamh dhoibh.

19 Agus thàinig Iudhaich o Antioch agus o Iconium, agus chomhairlich iad an sluagh, agus air dhoibh Pòl a chlachadh[u], tharruing iad a mach as a' bhaile *e*, a' saoilsinn gu robh e marbh.

20 Ach air seasamh do na deisciobluibh m'a thimchioll, dh'éirich e, agus chaidh e steach do'n bhaile; agus air an là màireach dh'imich e maille ri Barnabas gu Derbe.

21 Agus an uair a shearmonaich iad an soisgeul do'n bhaile sin, agus a rinn iad mòran dheisciobul, phill iad gu Listra, agus Iconium, agus Antioch,

22 A' neartachadh anama nan deisciobul, *agus* ag earalachadh orra buanachadh 's a' chreidimh[w], agus *a' teagasg* gur ann tre iomadh àmhghar is éigin duinn dol a steach do rìoghachd Dhé[x].

23 Agus an uair a dh'orduich iad seanairean dhoibh anns gach eaglais, agus a rinn iad urnuigh maille ri trasgadh, dh'earb siad iad ris an Tighearn', anns an do chreid iad.

24 Agus an déigh dhoibh dol troimh Phisidia, thàinig iad gu Pamphilia.

25 Agus air dhoibh am focal a labhairt ann am Perga, chaidh iad sìos gu Atalia:

B.C. 51.

[a] caib. 13. 1, 3
[b] Isa. 35. 6
[c] caib. 15. 40
[d] caib. 15. 4
[e] caib. 28. 6
[f] 1 Cor. 16. 9
2 Cor. 2. 12
Tais. 3. 8
[g] Dan. 2. 46
[h] Mat. 26. 65
[i] Gal. 2. 12
[j] Ròm. 4. 8-12
Gal. 5. 1-4
[k] caib. 10. 26
Seum. 5. 17
Tais. 19. 10
[l] Ier. 14. 22
1 Cor. 8. 4
[m] 1 Tes. 1. 9
[n] Gal. 2. 1-10
[o] caib. 17. 30
[p] Ròm. 1. 20
[q] caib. 21. 5
[r] Salm 147. 8
Mat. 5. 45
[s] caib. 14. 27
[t] Luc. 15. 7, 10
[u] 2 Cor. 11. 25
[v] caib. 10. 20
Mat. 16. 18, 19
[w] caib. 13. 43
[x] Eoin 16. 33
Ròm. 8. 17
1 Pead. 4. 12-16
[y] caib. 1. 24
[z] Eabh. 9. 13, 14
1 Pead. 1. 22
[a] Gal. 5. 1

26 Agus sheòl iad as a sin gu Antioch, *an t-àit* o'n d'earbadh iad ri gràs Dhé[a], chum na h-oibre a choimhlion iad[c].

27 Agus an uair a thàinig iad, agus a chruinnich iad an eaglais an ceann a chéile, dh'aithris iad meud nan nithe a rinn Dia leo[d], agus gu-n d'fhosgail e dorus creidimh do na Cinnich[f].

28 Agus dh'fhan iad an sin aimsir nach bu bheag maille ris na deisciobluibh.

CAIB. XV.

1 *Dh'éirich connsachadh mòr mu thimchioll an timchioll-ghearraidh:* 6 *chum na h-abstoil comhairle mu'n chùis sin,* 22 *agus chuir iad ordugh na comhairle ann an litrichibh chum nan eaglaisean.* 36 *Chuir Pòl agus Barnabas a mach air a chéile, agus dhealaich iad.*

AGUS theagaisg dream àraidh[i], a thàinig a nuas o Iudea, na bràithrean, *ag ràdh*, Mur timchioll-ghearrar sibh a réir gnàtha Mhaois[j], cha-n 'eil e'n comas duibh a bhi air 'ur tèarnadh.

2 Uime sin air do Phòl, agus do Bharnabas connsachadh agus deasboireachd nach bu bheag a bhi aca riu, dh'orduich iad Pòl agus Barnabas[n], agus dream àraidh eile dhiubh féin, a dhol suas chum nan abstol agus nan seanairean gu Ierusalem mu thimchioll na ceisde so.

3 Agus air dhoibh a bhi air an toirt air an aghaidh leis an eaglais[q], chaidh iad troimh Phenice, agus Shamaria, a' cur an céill iompachaidh nan Cinneach[s]: agus thug iad aoibhneas mòr do na bràithribh uile[t].

4 Agus an uair a thàinig iad gu Ierusalem, ghabhadh riu leis an eaglais, agus na h-abstolaibh, agus na seanairibh, agus dh'innis iad meud nan nithe a rinn Dia leo-san.

5 Ach dh'éirich dream àraidh de bharail nam Phairiseach a bha 'n an creidich, ag ràdh, Gur còir an timchioll-ghearradh, agus àithneadh *dhoibh* lagh Mhaois a choimhead.

6 Agus thàinig na h-abstoil agus na seanairean an ceann a chéile a dh'fheuchainn mu'n chùis so.

7 Agus an déigh mòran deasboireachd, dh'éirich Peadar agus thubhairt e riu, Fheara *agus* a bhràithre, tha fhios agaibh o cheann fhada gu-n do ròghnuich Dia 'n ar measg-ne[v], o m' bheul-sa gu-n cluinneadh na Cinnich focal an t-soisgeil, agus gu-n creideadh iad:

8 Agus rinn an Dia d'an aithne an cridhe, fianuis dhoibh, a' tabhairt an Spioraid Naoimh dhoibh[y], mar a *thug e* dhuinne;

9 Agus cha d' rinn e eadar-dhealachadh eadar sinne agus iadsan, a' glanadh an cridhe le creidimh[z].

10 C'ar son uime sin a nis a tha sibh a' brosnuchadh Dhé, le cuing a chur air muineal nan deisciobul[a], nach robh aon

chuid ar n-aithriche no sinne comasach
air a ghiùlan?
11 Gidheadh tha sinn a' creidsinn, tre
ghràs an Tighearn' Iosa Criosd[b], gu-n
saorar sinn amhuil mar iadsan.
12 An sin dh'fhan a' chuideachd uile
'n an tosd, agus thug iad éisdeachd do
Bharnabas agus do Phòl, ag innseadh
meud nan comharaidhean agus nam mìor-
bhuilean a rinn Dia leo-san am measg nan
Cinneach.
13 Agus an déigh dhoibh a bhi 'n an
tosd, fhreagair Seumas[d], ag ràdh, Fheara
agus a bhràithrean, éisdibh riumsa:
14 Chuir Simeon an céill[e] cionnus a
dh'fhiosraich Dia na Cinnich air tùs le
pobull a ghabhail as am measg d'a ainm
féin.
15 Agus dha so tha briathra nam fàidh-
ean a' co-fhreagairt; a réir mar tha e
sgrìobhta,
16 An déigh so pillidh mi, agus togaidh
mi suas a rìs pàilliun Dhaibhidh, a tha air
tuiteam; agus togaidh mi a rìs an ni a
thuit deth, agus cuiridh mi suas e:
17 Chum gu-n iarr fuigheall nan daoine
an Tighearn', agus na h-uile Chinnich, air
an goirear m'ainm-sa, tha an Tighearn' ag
ràdh, a tha 'deanamh nan nithe so uile[f].
18 Aithnichte do Dhia tha 'oibre féin
uile o thoiseach an t-saoghail.
19 Uime sin is i mo bhreth-sa, nach
cuir sinn mi-shuaimhneas orra-san de na
Cinnich, a tha air pilltinn chum Dhé:
20 Ach gu-n sgrìobh sinn d'an ionn-
suidh, iad a sheachnadh truaillidheachd
ìodholan[g], agus strìopachais[h], agus ni
tachdta, agus fola[i].
21 Oir tha aig Maois o na linnibh cian
anns gach baile daoine a tha 'g a shear-
monachadh, air dha 'bhi air a leughadh
gach là sàbaid anns na sionagogaibh[l].
22 An sin chunnacas iomchuidh do na
h-abstolaibh, agus do na seanairibh, maille
ris an eaglais uile, daoine taghta dhiubh
féin a chur gu Antioch, maille ri Pòl agus
Barnabas; *cadhon*, Iudas d'an co-ainm
Barsabas[n], agus Silas[o], daoine inbheach
am measg nam bràithre:
23 Agus sgrìobh iad litrichean leo air
an dòigh so, Tha na h-abstoil, agus na
seanairean, agus na bràithrean a' cur
beannachd chum nam bràithre de na
Cinnich a tha ann an Antioch, agus ann
an Siria, agus ann an Cilicia:
24 Do bhrìgh gu-n cuala sinne, gu-n
do chuir dream àraidh[r] a chaidh uainne
mi-shuaimhneas oirbh le briathraibh, ag
atharrachadh 'ur n-inntinn, ag ràdh, *Gur
còir dhuibh* a bhi air 'ur timchioll-ghearr-
adh, agus an lagh a choimhead; do nach
d' thug sinne *a' leithid sin a dh'*àithne:
25 Chunnacas iomchuidh dhuinn, air
dhuinn a bhi cruinn a dh'aon toil, daoine
taghta a chur do 'ur n-ionnsuidh-se,
maille ri ar *bràithribh* gràdhach Barnabas
agus Pòl;

B.C. 53.

[1] *a chuir am beatha 'an cunnart.*
[a] caib. 14. 19 2 Cor. 11. 23-27
[b] Ròm. 3. 24 Eph. 2. 8 Tit. 3. 4, 5
[c] rann 20 Tais. 2. 14, 20
[d] caib. 12. 17
[e] Luc. 2. 31, 32
[f] Am. 9. 11, 12
[g] 1 Cor. 8. 1, &c. 10. 28 Tais. 2. 14, 20 9. 20
[h] 1 Cor. 6. 18 Eph. 5. 3 Col. 3. 5
[i] Gen. 9. 4 Deut. 12. 23, 24
[j] caib. 13. 4, &c.
[k] caib. 12. 12, 25 Col. 4. 10
[l] caib. 13. 15, 27 Luc. 4. 16
[m] caib. 13. 13
[n] caib. 1. 23
[o] 1 Tes. 1. 1, *Siluanus*
[p] caib. 14. 26 20. 32
[q] caib. 16. 5
[r] Gal. 2. 4
[s] caib. 14. 6
[t] caib. 10. 22 Ròm. 16. 21 1 Cor. 4. 17

26 Daoine a thug [1]an anama féin[a] air
son ainme ar Tighearn' Iosa Criosd.
27 Chuir sinn uime sin Iudas agus
Silas uainn, a dh'innseas *dhuibh* na nithe
ceudna le cainnt bheoil.
28 Oir chunnacas iomchuidh do an
Spiorad Naomh agus dhuinne, gun ni air
bith tuilleadh a chur oirbh a dh'uallach
ach na nithe feumail so;
29 Sibh a sheachnadh nithe a chaidh
ìobradh do ìodholaibh, agus fola, agus ni
tachdta, agus strìopachais[c]: uatha so ma
choimheadas sibh sibh féin, ni sibh gu
maith. Slàn leibh.
30 Uime sin an uair a leigeadh uatha
iad, thàinig iad gu Antioch: agus air
cruinneachadh an t-sluaigh dhoibh, thug
iad seachad an litir.
31 Agus an uair a leugh iad *sin*, rinn
iad gairdeachas air son na comhfhurt-
achd.
32 Agus air bhi do Iudas agus do Shilas
'n am fàidhibh iad féin, le mòran bhriath-
raibh dh'caralaich agus neartaich iad na
bràithrean.
33 Agus air fuireach ré ùine dhoibh,
leigeadh air falbh ann an sìth iad o na
bràithribh chum nan abstol.
34 Gidheadh chunnacas iomchuidh do
Shilas còmhnuidh a dheanamh an sin.
35 Dh'fhan Pòl mar an ceudna agus
Barnabas ann an Antioch, a' teagasg agus
a' searmonachadh focail an Tighearna,
maille ri mòran eile mar an ceudna.
36 Agus an déigh làithean àraidh,
thubhairt Pòl ri Barnabas, Pilleamaid
agus faiceamaid ar bràithrean, anns gach
baile anns an do shearmonaich sinn focal
an Tighearna[j], cionnus a tha iad.
37 Agus b'àill le Barnabas iad a thoirt
Eoin[k], d'an co-ainm Marcus, leo.
38 Ach cha do mheas Pòl gu-m bu chòir
dhoibh esan a dh'fhalbh uatha o Pham-
philia[m], agus nach deachaidh maille riu
chum na h-oibre, a thoirt leo.
39 Dh'éirich uime sin connspoid eatorra
cho dian, as gu-n do sgaradh o 'chéile
iad: agus mar sin thug Barnabas leis
Marcus, agus chaidh e air luing gu
Ciprus;
40 Ach thagh Pòl Silas, agus dh'imich
e, air dha 'bhi air 'earbsadh ri gràs Dhé
leis na bràithribh[p].
41 Agus shiubhail e troimh Shiria agus
Chilicia, a' daingneachadh nan eaglais-
ean[q].

CAIB. XVI.

1 *Thimchioll-ghearr Pòl Timoteus;* 7 *ghairm-
eadh e leis an Spiorad o dhùthaich gu dùth-
aich;* 14 *dh'iompaich e Lidia;* 16 *thilg e a mach
spiorad fiosachd;* 19 *uime sin bha e féin agus
Silas air an sgiùrsadh, agus air an cur 'am
prìosan.* 26 *Dh'fhosgladh dorsan a' phrìosan,
agus dh'iompaicheadh an dorsair.*

AN sin thàinig e gu Derbe[s] agus Listra:
agus, feuch, bha deisciobul àraidh
an sin, d'am b'ainm Timoteus[t], mac

mnatha àraidh de'n chinneach Iudhach[a]
a bha 'n a creideach; ach bu Ghreugach
a b'athair dha:
2 A bha fo dheadh ainm aig na bràithrean
a bha ann an Listra agus ann an Iconium.
3 Bha toil aig Pòl am fear so a dhol a
mach maille ris; agus ghabh e agus thim-
chioll-ghearr se e[c], air son nan Iudhach
a bha anns na h-àitibh sin: oir bha fios
aca uile gu-m bu Ghreugach 'athair.
4 Agus mar a shiubhail iad troimh na
bailtibh, thug iad doibh na h-orduighean
r'an coimhead[e], a dh'orduicheadh leis na
h-abstolaibh agus na seanairibh a bha ann
an Ierusalem.
5 Agus mar sin bha na h-eaglaisean
air an daingneachadh anns a' chreidimh,
agus mheudaicheadh iad gach là ann an
àireamh.
6 A nis an uair a chaidh iad troimh
Phrigia, agus tìr Ghalatia, agus a bhacadh
dhoibh leis an Spiorad Naomh am focal a
labhairt ann an Asia,
7 An déigh dhoibh teachd gu Misia,
dh'fheuch iad ri dol gu Bitinia: ach cha
do leig an Spiorad leo.
8 Agus air dhoibh gabhail seachad air
Misia, chaidh iad sìos gu Troas[h].
9 Agus chunnacas sealladh le Pòl 's an
oidhche: Sheas duine àraidh o Mhace-
donia, agus ghuidh e air, ag ràdh, Thig
thairis gu Macedonia, agus cuidich leinn.
10 Agus an uair a chunnaic e an seall-
adh, air ball dh'iarr sinn dol thairis
gu Macedonia[j], a' dearbh-thuigsinn gu-n
do ghairm an Tighearna sinn chum an
soisgeul a shearmonachadh dhoibh.
11 Uime sin air dhuinn long a ghabhail
o Throas, thàinig sinn gu dìreach gu
Samotracia, agus air *an là* 'n a dhéigh sin
gu Neapolis;
12 Agus o sin gu Philipi, ceud bhaile
na cuid sin de Mhacedonia, *agus* b'ùr-
threabhachas *e*: agus bha sinn a chòmh-
nuidh anns a' bhaile sin làithean àraidh.
13 Agus air là na sàbaid chaidh sinn a
mach as a' bhaile ri taobh aimhne, far am
b'àbhaist urnuigh a bhi air a deanamh;
agus air dhuinn suidhe, labhair sinn ris
na mnathan a chruinnicheadh *an sin*.
14 Agus dh'éisd bean àraidh ruinn d'am
b'ainm Lidia, bean-reicidh purpuir, o
bhaile Thiatira[m], a bha 'deanamh aoraidh
do Dhia; aig an d'fhosgail an Tighearn'
a cridhe[n], ionnus gu-n d'thug i aire do
na nithibh a labhradh le Pòl.
15 Agus an uair a bhaisteadh i, agus a
teaghlach, ghuidh i *oirnn*, ag ràdh, Ma
mheas sibh mise 'bhi dìleas do an Tigh-
earna, thigibh a steach do m' thigh, agus
deanaibh còmhnuidh *ann*. Agus cho-
éignich i sinn.
16 Agus tharladh, a' dol dhuinne chum
urnuigh, gu-n do thachair oirnn banoglach
àraidh aig an robh spìorad fiosachd[q], a
thug mòr-bhuannachd d'a maighstiribh
le fiosachd a dheanamh:

B.C. 53.

[a] 2 Tim. 1. 5
[b] Luc. 4. 34, 41
[c] Gal. 2. 3-8; 5. 1-3
[d] Marc. 16. 17
[e] caib. 15. 28, 29
[f] Mat. 10. 18
[g] caib. 17. 6
[h] 2 Cor. 2. 12; 2 Tim. 4. 13
[i] 2 Cor. 6. 5; 11. 23, 25; 1 Tes. 2. 2
[j] 2 Cor. 2. 13
[k] caib. 5. 41; 1 Pead. 4. 13
[l] caib. 5. 19; 12. 7, 10
[m] Tais. 2. 18
[n] Luc. 24. 45
[o] caib. 2. 37; Luc. 3. 10
[p] caib. 13. 39; Hab. 2. 4; Eoin 3. 16, 36; 6. 47
[q] 1 Sam. 28. 7

17 Lean ise Pòl agus sinne, agus ghlaodh
i, ag ràdh, Is iad na daoine so seirbhisich
an Dè a's ro àirde[b], a tha a' nochdadh
dhuinne slighe na slàinte.
18 Agus rinn i so ré mòran làithean.
Ach air do Phòl a bhi doilich, thionndaidh
e agus thubhairt e ris an spiorad, Tha mi
'toirt orduigh dhuit ann an ainm Iosa
Criosd dol a mach aisde[d]. Agus chaidh
e mach air an uair sin féin.
19 Agus an uair a chunnaic a maighstir-
ean gu-n d'fhalbh dòchas am buannachd,
rug iad air Pòl agus air Silas, agus tharr-
uing iad do'n mhargadh *iad*[f], chum nan
uachdaran;
20 Agus air dhoibh an toirt chum
luchd-riaghlaidh *a' bhaile*, thubhairt iad,
Tha na daoine so a' buaireadh ar baile gu
ro mhòr[g], air dhoibh a bhi 'n an Iudh-
aich,
21 Agus tha iad a' teagasg ghnàthan
nach 'eil ceaduichte dhuinne a ghabhail
no 'leantuinn, do bhrìgh gur Ròmanaich
sinn.
22 Agus dh'éirich an sluagh a dh'aon-
fheachd 'n an aghaidh: agus reub na
h-uachdarain an eudach diubh, agus
dh'àithn iad *an* sgiùrsadh le slataibh.
23 Agus an déigh dhoibh iomadh buille
a leagadh orra[i], thilg iad ann am prìosan
iad, a' toirt sparraidh do fhear-coimhead
a' phrìosain an gleidheadh gu tèaruinte.
24 Neach air dha an àithne sin fhaot-
ainn, a thilg iad do'n phrìosan a b'fhaide
a stigh, agus a dhaingnich an cosan 's a'
cheap.
25 Agus mu mheadhon-oidhche air do
Phòl agus do Shilas urnuigh a dhean-
amh, sheinn iad laoidh-mholaidh do
Dhia[k]; agus chuala na prìosanaich iad.
26 Agus gu h-obann bha crith-thal-
mhainn mhòr ann, air chor as gu-n do
chrathadh bunaitean a' phrìosain: agus
air ball dh'fhosgladh na dorsan uile[l], agus
dh'fhuasgladh cuibhrichean gach neach
aca.
27 Agus air do fhear-coimhead a'
phrìosain dùsgadh á codal, agus air
faicinn dorsan a' phrìosain fosgailte,
tharruing e a chlaidheamh, air ti e féin
a mharbhadh, a' saoilsinn gu robh na
prìosanaich air teicheadh.
28 Ach ghlaodh Pòl le guth àrd, ag
ràdh, Na dean cron sam bith ort féin;
oir tha sinn uile an so.
29 Agus air gairm soluis dasan, leum
e steach, agus thàinig e air chrith, agus
thuit e sìos an làthair Phòil agus Shilais;
30 Agus air dha an toirt a mach,
thubhairt e, A mhaighstirean, ciod is còir
dhomh a dheanamh chum gu-n tèarnar
mi[o]?
31 Agus thubhairt iadsan, Creid anns
an Tighearn' Iosa Criosd[p], agus tèarnar
thu féin, agus do thigh.
32 Agus labhair iad focal an Tighearna
ris, agus riu-san uile a bha 'n a thigh.

33 Agus air dha an toirt leis air an uair sin féin de'n oidhche, nigh e *an* creuchdan ; agus bhaisteadh e féin, agus a mhuinntir uile, gun dàil.

34 Agus an uair a thug e d'a thigh iad, chuir e bòrd rompa, agus rinn e gairdeachas maille r'a theaghlach uile, a' creidsinn ann an Dia.

35 Agus air teachd do'n là, chuir an luchd-riaghlaidh na maoir uatha, ag ràdh, Leig air an comas na daoine sin.

36 Agus dh'innis fear-coimhead a' phrìosain na briathra so do Phòl, Gu-n do chuir an luchd-riaghlaidh fios uatha sibhse a leigeadh as : uime sin rachaibh a mach, agus imichibh ann an sìth.

37 Ach thubhairt Pòl riu, an déigh dhoibh ar sgiùrsadh gu follaiseach gun ar dìteadh[d], agus gur Ròmanaich sinn, thilg iad 'am prìosan sinn ; agus a nis am b'àill leo ar cur a mach 'an uaignidheas? cha-n eadh gu deimhin ; ach thigeadh iad féin agus thugadh iad a mach sinn.

38 Agus dh'innis na maoir na briathra sin do na h-uachdarain : agus ghabh iad eagal an uair a chual' iad gu-m bu Ròmanaich iad.

39 Agus thàinig iad agus chuir iad impidh orra, agus air dhoibh *an* toirt a mach, ghuidh iad *orra* imeachd a mach as a' bhaile[g].

40 Agus air dol a mach as a' phrìosan doibh, chaidh iad a steach do *thigh* Lidia : agus an uair a chunnaic iad na bràithre, thug iad comhfhurtachd dhoibh, agus dh'imich iad rompa.

CAIB. XVII.

1 *Shearmonaich Pòl aig Tesalonica,* 4 *far an do chreid cuid agus an d' rinn cuid eile geur-leanmhuinn air.* 10 *Chuireadh e gu Beréa, agus shearmonaich e an sin.* 13 *Rinneadh geur-leanmhuinn air ;* 15 *thàinig e gu baile na h-Aithne, agus shearmonaich e dhoibh an Dia beò.*

A NIS air dhoibh imeachd troimh Amphipolis, agus Apolonia, thàinig iad gu Tesalonica, far an robh sionagog aig na h-Iudhaich :

2 Agus mar bu ghnàth le Pòl[j], chaidh e steach d'an ionnsuidh, agus air tri làithibh sàbaid reusonaich e riu as na sgrìobtuiribh,

3 '*G am* fosgladh agus a' dearbhadh gu-m b'éigin do Chriosd fulang[l], agus éirigh a rìs o na mairbh : agus gur e an t-Iosa so a tha mise a' searmonachadh dhuibh, Criosd.

4 Agus chreid cuid diubh, agus lean iad ri Pòl agus ri Silas : agus de na Greugaich chràbhach buidheann mhòr[n], agus de na mnathan inbheach, àireamh nach bu bheag.

5 Ach air do na h-Iudhaich mhi-chreideach a bhi air am brosnuchadh le eud, ghabh iad d'an ionnsuidh droch dhaoine

B.C. 53.

[a] Ròm. 16. 21
[b] caib. 16. 20, 21
[c] Luc. 23. 2
Eoin 19. 12
[d] caib. 22. 25-29
[e] Seum. 1. 21
1 Pead. 2. 2
[f] Eoin 5. 39
[g] Mat. 8. 34
[h] Mat. 10. 23
[i] caib. 18. 5
[j] caib. 9. 20
14. 1
19. 8
[k] Salm 119. 136
2 Pead. 2. 9
[l] Luc. 24. 26, 44, 46
[m] Col. 2. 8
[n] caib. 13. 16
[1] no, *sliabh Mhars, Ard-chùirt a' bhaile.*

àraidh de na corraibh-margaidh, agus air tional cuideachd mòire dhiubh, chuir iad am baile uile thar a chéile, agus chuairtich iad tigh Iasoin, agus dh'iarr iad an toirt a mach chum an t-sluaigh.

6 Agus an uair nach d'fhuair siad iad, tharruing iad Iason[a], agus bràithrean àraidh chum uachdarain a' bhaile, ag éigheach, Tha na daoine so a chuir an saoghal bun os ceann[b], air teachd an so mar an ceudna ;

7 D'an d' thug Iason aoidheachd : agus tha iad so uile a' cur an aghaidh orduigh Cheasair[c], ag ràdh, Gu bheil rìgh eile ann, *eadhon* Iosa.

8 Agus chuir iad buaireas fo'n t-sluagh, agus fo uachdarain a' bhaile, 'n uair a chual' iad na nithe so.

9 Agus an uair a ghabh iad urras o Iason, agus o chàch, leig iad uatha iad.

10 Agus air ball chuir na bràithre Pòl agus Silas anns an oidhche gu Beréa : agus air teachd dhoibh-san *an sin*, chaidh iad a steach do shionagog nan Iudhach.

11 Bha iad sin na b'uaisle na muinntir Thesalonica, oir ghabh iad am focal d'an ionnsuidh leis an uile thogradh[e], a' rannsachadh nan sgrìobtuir gach aon là[f], *a dh'fheuchainn* an robh na nithe sin mar sin.

12 Uime sin chreid mòran diubh : agus mar an ceudna de mhnathan uaisle de na Greugaich, agus a dh'fhearaibh, àireamh nach bu bheag.

13 Ach an uair a thuig na h-Iudhaich o Thesalonica gu-n do shearmonaicheadh focal Dhé le Pòl ann am Beréa, thàinig iad an sin mar an ceudna, a' brosnuchadh an t-sluaigh.

14 An sin air ball chuir na bràithrean uatha Pòl[h], chum gu-n rachadh e mar gu-m b'ann chum na mara : ach dh'fhan Silas agus Timoteus an sin fathast.

15 Agus threòraich luchd-coimheadachd Phòil e gu *baile* na h-Aithne ; agus air faghail orduigh dhoibh gu Silas agus Timoteus[i], iad a theachd d'a ionnsuidh-san mar bu luaithe, dh'imich iad rompa.

16 A nis am feadh a bha Pòl a' feitheamh riu 's an Aithne, bha a spiorad air a bhrosnuchadh ann[k], do bhrìgh gu-m fac e am baile làn ìodhol-aoraidh.

17 Air an aobhar sin rinn e deasboireachd ris na h-Iudhaich, agus ris na daoinibh cràbhach anns an t-sionagog, agus air a' mhargadh gach là riu-san a thachair air.

18 An sin thug feallsanaich[m] àraidh de na h-Epicuraich, agus de na Stoicich, aghaidh air ; agus thubhairt cuid, Ciod a b'àill leis an fhear bhith-bhriathrach so a ràdh? thubhairt cuid eile, Is cosmhuil gu bheil e a' searmonachadh dhiathan coimheach ; do bhrìgh gu-n do shearmonaich e dhoibh Iosa, agus an aiseirigh.

19 Agus rug iad air, agus thug iad leo e gu Areopagus[1], ag ràdh, Am feud sinn

fios fhaotainn ciod e an teagasg nuadh so a labhrar leat?

20 Oir tha thu 'toirt nithe àraidh neo-ghnàthach chum ar cluasan[a]: b'àill leinn uime sin fios fhaotainn ciod is ciall doibh sin.

21 (Oir cha do chaith muinntir na h-Aithne uile agus na coigrich a bha air chuairt 'n am measg, an ùine ri ni air bith eile, ach ri innseadh, no ri cluinntinn ni-éigin nuadh.)

22 An sin air seasamh do Phòl ann am meadhon Areopaguis, thubhairt e, A mhuinntir na h-Aithne, tha mi 'faicinn gu bheil sibh anns na h-uile nithibh cràbhach thar tomhas:

23 Oir air dhomh 'bhi 'dol seachad, agus ag amharc air 'ur nithibh naomha, fhuair mi altair air an robh an sgrìobhadh so, DO 'N DIA NEO-AITHNICHTE. Uime sin esan d'am bheil sibh a' deanamh aoraidh gun eòlas agaibh air[c], is e a tha mise a' searmonachadh dhuibh.

24 An Dia a rinn an saoghal[d], agus na h-uile nithe a tha ann, do bhrìgh gur e féin Tighearna nèimh agus na talmhainn[e], cha-n 'eil e 'gabhail còmhnuidh ann an teampluibh làmh-dheanta[g]:

25 Ni mò a bheirear aoradh dha le làmhan dhaoine, mar gu-m bitheadh uireasbhuidh ni sam bith air; oir is e féin a tha 'toirt do na h-uile beatha, agus anail, agus nan uile nithe[i]:

26 Agus rinn e dh'aon fhuil[k] uile chinnich dhaoine, chum iad a ghabhail còmhnuidh air aghaidh na talmhainn uile, agus shònraich e na h-amanna roimh-orduichte[l], agus crìochan an àite-còmhnuidh;

27 Chum gu-n iarradh iad an Tighearn', a dh' fheuchainn an tarladh dhoibh, le mion-rannsachadh, gu-m faigheadh iad e, ged nach 'eil e fada o gach aon againn[o]:

28 Oir annsan tha sinn beò[p], agus a' gluasad, agus tha ar bith againn; mar a thubhairt mar an ceudna dream àraidh de 'ur bàrdaibh féin[r], Oir is sinne fòs a ghineal-san.

29 Uime sin do bhrìgh gur sinne gineal Dhé, cha chòir dhuinn a shaoilsinn[t] gu bheil an Diadhachd cosmhuil ri òr, no ri airgiod, no ri cloich, nithe a ghearradh le ealadhain agus innleachd dhaoine.

30 A nis air do Dhia amharc thairis air aimsiribh an aineolais so[v], tha e nis ag àithneadh do na h-uile anns gach àit' aithreachas a dheanamh[x]:

31 Do bhrìgh gu-n do shuidhich e là anns an toir e breth air an t-saoghal ann am fìreantachd[y], tre an duine *sin* a dh'orduich e; agus air so thug e dearbhadh do na h-uile dhaoinibh, le esan a thogail suas o na mairbh.

32 Agus an uair a chual' iad mu aiseirigh nam marbh[z], rinn cuid diubh fanoid: ach thubhairt cuid eile, Eisdidh sinn riut a rìs mu'n ni so[a].

B.C. 54.

[a] Hos 8. 12
[b] Ròm. 16. 3
[c] Eoin 4. 22
[d] caib. 14. 15
[e] Mat. 11. 25
[f] caib. 20. 34
[g] caib. 7. 48
1 Ri. 8. 27
[h] caib. 17. 2
[i] Iob 12. 10
Isa. 42. 5
[j] caib. 17. 14, 15
[k] Gen. 3. 20
Mal. 2. 10
[l] Deut. 32. 8
Iob 14. 5
[m] Neh. 5. 13
[n] Ese. 33. 4
[o] caib. 14. 17
Salm 139. 1-13
[p] Iob 12. 10
Col. 1. 17
[q] Col. 4. 11
[r] Tit. 1. 12
[s] 1 Cor. 1. 14
[t] Isa. 40. 18, &c.
Hab. 2. 19, 20
[u] caib. 23. 11
[v] caib. 14. 16
Ròm. 3. 25
[w] Mat. 28. 20
2 Tim. 4. 17, 18
[x] Luc. 24. 47
[y] Ròm. 2. 16
2 Cor. 5. 10
[z] caib. 26. 8
[a] caib. 24. 25
Luc. 14. 18

33 Agus mar sin chaidh Pòl a mach as am meadhon.

34 Gidheadh, lean cuid de dhaoinibh ris, agus chreid iad. 'N am measg so bha Dionisius an t-Areopagach, agus bean d'am b'ainm Damaris, agus dream eile maille riu.

CAIB. XVIII.

1 Rinn Pòl obair le a làmhan féin, agus shearmonaich e do na Cinnich ann an Corintus: 9 Thug an Tighearna misneach dha ann an taisbeanadh: 12 chaidh a chasaid an làthair an uachdarain Ghalio, ach leigeadh as e: 18 'n a dhéigh sin, chaidh e o bhaile gu baile, agus neartaich e na deisciobuil, &c.

AN déigh nan nithe so, dh'fhàg Pòl baile na h-Aithne, agus thàinig e gu Corintus;

2 Agus fhuair e Iudhach àraidh d'am b'ainm Acuila[b], a rugadh ann am Pontus, air ùr-theachd as an Eadailt, maille r'a mhnaoi Priscila, (a chionn gu-n d'orduich Claudius do na h-Iudhaich uile an Ròimh fhàgail,) agus thàinig e d'an ionnsuidh.

3 Agus a chionn gu robh e a dh'aon cheird riu, dh'fhan e maille riu, agus bha e ag obair[f], (oir bu cheird doibh a bhi 'deanamh phàilliunan.)

4 Agus thagair e anns an t-sionagog gach aon là sàbaid[h], agus chuir e impidh air Iudhaich agus Greugaich.

5 Agus an uair a thàinig Silas agus Timoteus[j] o Mhacedonia, bha Pòl air a theannadh 'n a spiorad, agus rinn e fianuis do na h-Iudhaich, gu-m b'e Iosa an Criosd.

6 Agus an uair a chuir iad 'n a aghaidh, agus a labhair iad toibheum, chrath e 'eudach[m], agus thubhairt e riu, *Bitheadh* 'ur fuil air 'ur ceann féin[n]; *tha* mise glan: á so suas théid mi chum nan Cinneach.

7 Agus chaidh e as a sin, agus thàinig e gu tigh duine àraidh d'am b'ainm Iustus[q], a bha 'deanamh aoraidh do Dhia agus aig an robh a thigh làimh ris an t-sionagog.

8 Agus chreid Crispus[s], prìomh-uachdaran na sionagoig anns an Tighearna, maille r'a theaghlach uile: agus chreid mòran de na Corintianaich, air dhoibh éisdeachd ris, agus bhaisteadh iad.

9 An sin thubhairt an Tighearna ri Pòl ann an sealladh 's an oidhche[u], Na bitheadh eagal ort, ach labhair, agus na bi a'd' thosd:

10 Oir tha mise maille riut[w], agus cha toir duine sam bith ionnsuidh ort, chum do chron a dheanamh: oir tha mòr-shluagh agam-sa anns a' bhaile so.

11 Agus dh'fhan e bliadhna agus sè mìosan *an sin*, a' teagasg focail Dhé 'n am measg.

12 Agus an uair a bha Galio 'n a uachdaran air Achaia, dh'éirich na h-Iudhaich a dh'aon inntinn an aghaidh Phòil, agus thug iad e gu caithir a' bhreitheanais,

13 Ag ràdh, Tha'n duine so a' comhair-

leachadh dhaoine aoradh a dheanamh do
Dhia an aghaidh an lagha.
14 Agus an uair a bha Pòl a' dol a
dh'fhosgladh a bheoil, thubhairt Galio ris
na h-Iudhaich[a], Nam b'eucoir no droch
ghniomh a bhitheadh ann, O Iudhacha,
bu reusonta gu-n giùlaininn leibh :
15 Ach ma's ceisd a tha ann mu thim-
chioll fhocal agus ainmean[c], agus 'ur
lagha féin, amhaircibh féin air a sin ; oir
cha-n àill leam-sa 'bhi a'm bhreitheamh
air an leithidibh sin de nithibh.
16 Agus dh'fhuadaich e iad o chaithir
a' bhreitheanais.
17 An sin rug na Greugaich uile air
Sostenes[d], uachdaran an t-sionagoig, agus
ghabh iad air an làthair caithir a' bhreith-
eanais : agus cha do ghabh Galio suim de
ni sam bith dhiubh sin.
18 Agus dh'fhan Pòl fathast ùine mhaith
's a' *bhaile sin*, agus an sin an déigh a
chead a ghabhail de na bràithribh, chaidh
e air luing o sin gu Siria, agus maille ris-
san Priscila agus Acuila ; an déigh a
cheann a bhearradh ann an Cenchréa[g]:
oir bha bòid air.
19 Agus thàinig e gu Ephesus, agus
dh'fhàg e iadsan an sin : ach chaidh e
féin a steach do'n t-sionagog, agus reuson-
aich e ris na h-Iudhaich.
20 Agus an uair a dh'iarr iad *air* fuir-
each maille riu na b'fhaide, cha d'aont-
aich e :
21 Ach ghabh e a chead diubh, ag ràdh,
Is éigin dhomh, air gach aon chor, an
fhéill so a tha 'teachd a choimhead ann
an Ierusalem : ach pillidh mi a rìs do
'ur n-ionnsuidh-se, ma's toil le Dia[l].
Agus sheòl e o Ephesus.
22 Agus thàinig e gu tìr aig Cesarea,
agus air dha dol suas agus fàilt' a chur air
an eaglais, chaidh e sìos gu Antioch.
23 Agus an uair a dh'fhan e ré tamuill
an sin, dh'imich e, agus chaidh e ann an
ordugh troimh thìr Ghalatia uile agus
Phrigia, a' neartachadh nan deisciobul
uile[o].
24 Agus thàinig gu Ephesus Iudhach
àraidh d'am b'ainm Apollos[r], a rugadh
ann an Alecsandria, duine deas-bhriath-
rach, *agus* cumhachdach anns na sgrìob-
tuiribh.
25 Bha an duine so air a theagasg ann
an slighe an Tighearn'; agus air dha 'bhi
dian 'n a spiorad[u], labhair agus theagaisg
e gu dìchiollach na nithe a bhuineadh do
an Tighearn', agus gun eòlas aige ach air
baisteadh Eoin[w].
26 Agus thòisich e air labhairt gu dàna
's an t-sionagog. Agus air do Acuila agus
do Phriscila a chluinntinn, ghabh iad d'an
ionnsuidh e, agus mhìnich iad dha slighe
Dhé na bu choimhlionta[z].
27 Agus an uair bu mhiann leis dol gu
Achaia, an déigh a chomhairleachadh,
sgrìobh na bràithre chum nan deisciobul
iad a ghabhail ris : neach, air dha teachd,

B.C. 54.

a caib. 23. 29; 25. 11
b Eoin 5. 36
c caib. 25. 19
d 1 Cor. 1. 1
e 1 Cor. 3. 5, 6
f caib. 8. 16
g caib. 21. 24; Air 6. 18
h caib. 18. 25
i Mat. 3. 11
j caib. 8. 17
k caib. 2. 4
l 1 Cor. 4. 19; Seum. 4. 15
m caib. 17. 2; 18. 4
n caib. 28. 23
o caib. 14. 22; 15. 32, 41
p Ròm. 11. 7; Eabh. 3. 13
q caib. 24. 14
r 1 Cor. 1. 12; 3. 5, 6; Tit. 3. 13
s 1 Tim. 6. 5
t caib. 20. 31
u Ròm. 12. 11; Seum. 5. 16
v caib. 20. 18
w caib. 19. 3
x Marc. 16. 20
y caib. 5. 15
z Eabh. 6. 1; 2 Pead. 3. 18
a Mat. 12. 27; Marc. 9. 38

a rinn còmhnadh mòr riu-san a chreid
tre ghràs :
28 Oir le mòr-dhichioll rinn e deasboir-
eachd ris na h-Iudhaich gu follaiseach,
a' dearbhadh leis na sgriobtuiribh, gur e
Iosa an Criosd[b].

CAIB. XIX.

1 *Tha an Spiorad Naomh air a thabhairt le làmhan Phòil.* 9 *Thug na h-Iudhaich toibhcum d'a theagasg, a bha air a dhaingneachadh le miorbhuilibh.* 13 *Bhuaileadh na h-Iudhaich a bha 'cur spioradan fo gheasaibh leis an diabhul.* 19 *Loisgeadh leabhraiche druidheachd.*

AGUS tharladh, an uair a bha Apollos
ann an Corintus[e], air do Phòl dol
troimh na crìochaibh uachdarach, gu-n
d' thàinig e gu Ephesus. Agus air faot-
ainn dheisciobul àraidh,
2 Thubhairt e riu, An d'fhuair sibh an
Spiorad Naomh o chreid sibh? Agus
thubhairt iadsan ris, Cha chuala sinne
uiread as gu bheil Spiorad Naomh ann[f].
3 Agus thubhairt e riu, Ciod ma
seadh anns an do bhaisteadh sibh? Agus
thubhairt iadsan, Ann am baisteadh
Eoin[h].
4 An sin thubhairt Pòl, Bhaist Eoin gu
deimhin le baisteadh an aithreachais[i], ag
ràdh ris an t-sluagh, iadsan a chreidsinn
anns an neach a bha gu teachd 'n a dhéigh-
san, sin r'a ràdh, ann an Iosa Criosd.
5 Agus an uair a chual' iad *so*, bhaist-
eadh iad ann an ainm an Tighearn' Iosa.
6 Agus air do Phòl *a* làmhan a chur
orra[j], thàinig an Spiorad Naomh orra ;
agus labhair iad le teangaibh[k], agus rinn
iad fàidheadaireachd.
7 Agus bha ann uile timchioll dà fhear
dheug.
8 Agus chaidh esan a steach do'n t-sion-
agog[m], agus labhair e gu dàna ré thri
mìosan, a' deasboireachd agus a' comh-
airleachadh nan nithe a bhuineas do
rìoghachd Dhé[n].
9 Ach an uair a chruadhaicheadh
cuid[p], agus nach do chreid iad, ach a
labhair iad olc mu'n t-slighe sin[q] an
làthair an t-sluaigh, dh'fhàg e iad[s] agus
sgar e na deisciobuil uatha, agus bha e
gach là a' deasboireachd ann an sgoil
neach àraidh *d'am b'ainm* Tirannus.
10 Agus rinneadh so ré dhà bhliadhna[t]:
air chor as gu-n cuala luchd-àiteachaidh
na h-Asia uile[v], eadar Iudhaich agus
Ghreugaich, focal an Tighearn' Iosa.
11 Agus rinn Dia miorbhuilean nach
bu bheag le làmhan Phòil[x]:
12 Air chor as gu-n d'thugadh o 'chorp-
san a chum nan daoine tinne[y], nèapaic-
innean no aprain, agus gu-n d'fhalbh an
euslaintean uatha, agus gu-n deachaidh
na droch spioraid a mach asda.
13 Agus ghabh dream àraidh de na
h-Iudhaich, a bha 'g imeachd o àite gu
àit', a' cur spioraid fo gheasaibh[a], os
làimh ainm an Tighearn' Iosa ainmeach-

adh os ceann na muinntir sin anns an robh droch spioraid, ag ràdh, Cuircamaid fo gheasaibh sibh tre Iosa a tha Pòl a' searmonachadh.

14 Agus bha aig Sceblia, Iudhaich *àraidh*, aon de na h-àrd-shagartaibh, seachdnar mhac a bha 'deanamh so.

15 Agus fhreagair an droch spiorad, agus thubhairt e, Tha eòlas agam air Iosa, agus is aithne dhomh Pòl: ach cò sibhse?

16 Agus leum an duine anns an robh an droch spiorad orra, agus air dha làmh-an-uachdar fhaotainn orra, thug e buaidh orra, air chor as gu-n do theich iad a mach as an tigh sin lomnochd agus reubta.

17 Agus fhuair na h-Iudhaich uile agus mar an ceudna na Greugaich a bha 'thàmh ann an Ephesus fios air so; agus thuit eagal orra uile[c], agus bha ainm an Tighearn' Iosa air 'àrdachadh.

18 Agus thàinig mòran diubh-san a chreid, ag aideachadh, agus ag innseadh an gniomharan.

19 Agus thug mòran diubh-san a bha 'gnàthachadh dhroch innleachdan an leabhraichean leo, agus loisg siad iad 'am fianuis nan uile; agus rinn iad an luach àireamh, agus fhuair iad e 'n a leth-cheud mìle *bonn* airgid.

20 Mar sin le cumhachd dh'fhàs agus bhuadhaich focal an Tighearn'[e].

21 Agus an uair a choimhlionadh na nithe so[f], chuir Pòl roimhe 'n a spiorad, an déigh dha imeachd troimh Mhacedonia, agus Achaia, dol gu Ierusalem, ag ràdh, An déigh dhomh 'bhi an sin, is éigin domh an Roimh fhaicinn mar an ceudna[g].

22 Agus air dha dithis dhiubh-san a bha 'fritheuladh dha, Timoteus, agus Erastus[h], a chur do Mhacedonia, dh'fhan e féin ré tamuill 'an Asia.

23 Agus dh'éirich mu'n àm sin iomairt nach bu bheag mu thimchioll na slighe sin[i].

24 Oir bha ceard-airgid àraidh d'am b'ainm Demetrius *ann*, a bha 'deanamh theampull airgid do Dhiana, agus a thug buannachd nach bu bheag do'n luchd-ceirde;

25 Agus air dha iadsan a chruinneachadh an ceann a chéile, agus a' mhuinntir eile a bha dh'aon cheird riu, thubhairt e, Fheara, tha fhios agaibh gur ann o'n chèird so tha ar beartas againne:

26 Os bàrr, tha sibh a' faicinn agus a' cluinntinn gu bheil am Pòl so le 'chomhairle air tionndadh air falbh sluaigh mhòir, cha-n ann a mhàin ann an Ephesus, ach cha mhòr 's an Asia uile, ag ràdh, Nach diathan iad a nithear le làmhan[j]:

27 Air chor as nach e mhàin gu bheil e 'an cunnart gu-n deanar tàir air ar ceird; ach mar an ceudna gu-n cuirear teampull na ban-dé mòire Diana ann an suarachas, agus gu-n claoidhear a mòrachd-se, d'am bheil an Asia uile, agus an domhan a' deanamh aoraidh.

28 Agus an uair a chual' iadsan *so*, lìonadh le feirg iad, agus ghlaodh iad, ag ràdh, *Is* mòr Diana nan Ephesianach.

29 Agus bha am baile uile air a lìonadh le mi-riaghailt: Agus ruith iad a dh'aon toil chum àite-cruinneachaidh an t-sluaigh, a' tarruing leo Ghaiuis[a] agus Aristarchuis[b], Macedonaich, luchd comhthuruis Phòil.

30 Agus an uair a b'àill le Pòl dol a steach chum an t-sluaigh, cha do leig na deisciobuil leis.

31 Agus mar an ceudna chuir cuid a dh'uachdarain na h-Asia, a bha 'n an cairdibh dha, fios d'a ionnsuidh, a' guidhe *air* nach rachadh e gu àite-cruinneachaidh an t-sluaigh.

32 Ghlaodh uime sin cuid diubh aon ni, agus cuid ni eile: oir bha an coimhthional troimh a chéile, agus cha robh fios aig a' chuid a bu mhò c'ar son a thàinig iad cuideachd.

33 Agus tharruing iad a mach Alecsander as an t-sluagh, air bhi do na h-Iudhaich 'g a iomain rompa. Agus smèid Alecsander[d] le 'làimh, agus b'àill leis a leithsgeul a ghabhail ris an t-sluagh.

34 Ach an uair a thuig iad gu-m b'Iudhach e, rinneadh àrd-iolach leo uile mu thimchioll ùine dhà uair, a' glaodhaich, *Is* mòr Diana nan Ephesianach.

35 Agus an uair a chiùinich an cléireach an sluagh, thubhairt e, Fheara Ephesuis, cò an duine aig nach 'eil fios gu bheil baile nan Ephesianach a' deanamh aoraidh d'on bhan-dia mhòir Diana, agus do'n *dealbh* a thuit a nuas o Iupiter?

36 Air an aobhar sin do bhrìgh nach fheudar cur an aghaidh nan nithe so, is còir dhuibhse 'bhi ciùin, agus gun ni sam bith a dheanamh gu h-obann.

37 Oir thug sibh an so na daoine so, ged nach 'eil iad a' creachadh theampull, no a' toirt toibheim d'ar ban-dia.

38 Uime sin ma tha aig Demetrius agus aig an luchd-cèird' a tha maille ris, cùis an aghaidh neach air bith, tha an lagh réidh *dhoibh*, agus tha uachdarain *ann*; agradh iad a chéile.

39 Ach ma tha ceisd sam bith agaibh mu nithibh eile, réitichear sin ann an coimhthional dligheach.

40 Oir tha sinn ann an cunnart a bhi air ar n-agairt air son ceannairc air an là 'n diugh, do bhrìgh nach 'eil cùis sam bith againn a dh'fheudas sinn a thoirt seachad mar aobhar a' chruinneachaidh so.

41 Agus air dha so a ràdh, sgaoil e an coimhthional.

B.C. 59.

[a] Ròm. 16. 23; 1 Cor. 1. 14
[b] caib. 20. 4; Col. 4. 10; Philem. 24
[c] caib. 2. 43; Luc. 1. 65
[d] 1 Tim. 1. 20; 2 Tim. 4. 14
[e] caib. 12. 24
[f] Gal. 2. 1
[g] Ròm. 15. 23-28
[h] Ròm. 16. 23; 2 Tim. 4. 20
[i] 2 Cor. 1. 8; 6. 9
[j] caib. 14. 15; 17. 29; Salm 115. 4; Isa. 44. 10-20

CAIB. XX.

1 *Chaidh Pòl do Mhacedonia:* 7 *fhritheil e suipeir an Tighearn', agus shearmonaich e.* 9 *Air do Eutichus tuiteam sios 'an cruth mairbh,*

thogadh suas beò e. 17 Aig Miletus ghairm Pòl seanairean na h-eaglais an ceann a chéile, agus dh'innis e dhoibh ciod a bha gu tachairt dha féin, &c.

AGUS an déigh do'n chomhghàir sgur, ghairm Pòl na deisciobuil d'a ionnsuidh, agus air dha a chead a ghabhail diubh, thriall e gu dol do Mhacedonia[a].

2 Agus air dha dol troimh na crìochaibh sin, agus mòr-earalachadh a dheanamh orra, thàinig e do'n Ghréig[d];

3 Agus dh'fhàn e *an sin* tri míosan: agus an uair a bha na h-Iudhaich ri feallfholach air a shon[f], agus e air tì dol air luing do Shiria, chuir e roimhe pilltinn troimh Mhacedonia.

4 Agus chaidh 'n a chuideachd gu Asia, Sopater[h] o Bherea; agus de mhuinntir Thesalonica, Aristarchus[j] agus Secundus; agus Gaius o Dherbe, agus Timoteus[k]; agus de mhuinntir na h-Asia, Tichicus[m] agus Trophimus[n].

5 Air dhoibh so imeachd romhainne dh'fheith iad ruinn ann an Troas.

6 Agus sheòl sinn o Philipi, an déigh làithean an arain neo-ghoirtichte[o], agus thàinig sinn d'an ionnsuidh-san gu Troas ann an cùig làithibh, far an d'fhan sinn seachduin.

7 Agus air a' cheud *la* de'n t-seachduin[q], air do na deisciobluibh cruinneachadh an ceann a chéile a bhriseadh arain[r], shearmonaich Pòl doibh, agus a rùn air imeachd uatha air an là màireach, agus lean e air labhairt gu meadhon-oidhche.

8 Agus bha mòran lòchran anns an t-seòmar uachdarach, far an robh iad cruinn.

9 Agus bha òganach àraidh d'am b'ainm Eutichus 'n a shuidhe ann an uinneig, air tuiteam gu trom 'n a chodal: agus air do Phòl a bhi ré fad a' searmonachadh, shàruicheadh leis a' chodal e, agus thuit e sìos o'n treas lobhta, agus thogadh marbh e.

10 Agus chaidh Pòl a sìos, agus thuit e air, agus air dha a ghlacadh 'n a uchd, thubhairt e, Na bitheadh trioblaid oirbh[w]; oir tha 'anam ann.

11 Agus air dol a suas da a rìs, bhris e aran agus dh'ith e, agus labhair e riu ré ùine fhada, eadhon gu teachd na maidne, agus mar sin dh'fhalbh e.

12 Agus thug iad leo an t-òganach agus e beò, agus rinn iad gairdeachas nach bu bheag.

13 Agus air dhuinne imeachd air thoiseach chum na luinge, sheòl sinn gu Asos, fa rùn Pòl a ghabhail a steach an sin: oir is ann mar sin a dh'orduich e, a' cur roimhe gu-n imicheadh e féin d'a chois.

14 Agus an uair a choinnich e sinn aig Asos, ghabh sinn a steach e, agus thàinig sinn gu Mitilene.

15 Agus air seòladh dhuinn as a sin, thàinig sinn air *an là* màireach fa chomhair Chiois; agus air an *là* 'n a dhéigh sin thàinig sinn gu Samos, agus dh'fhan sinn aig Trogillium; agus air an *là* 'b'fhaisge thàinig sinn gu Miletus.

16 Oir chuir Pòl roimhe seòladh seach Ephesus, chum nach tarladh dha moille a dheanamh anns an Asia: oir rinn e cabhag chum, nam feudadh e 'bhi ann an Ierusalem[b] air là na Cuingeis[c].

17 Agus chuir e fios o Mhiletus gu Ephesus, agus ghairm e d'a ionnsuidh seanairean na h-eaglais[e].

18 Agus an uair a thàinig iad d'a ionnsuidh, thubhairt e riu, Tha fhios agaibh, cionnus a bha mi 'n 'ur measg anns an uile aimsir, o'n cheud là a thàinig mi do'n Asia[g],

19 A' deanamh seirbhis do an Tighearna leis gach uile irioslachd inntinn[i], agus maille ri mòran dheur, agus dheuchainnean[l], a thachair dhomh le ceilg nan Iudhach.

20 *Agus* cionnus nach do ghleidh mi ni sam bith 'am folach a bha feumail *dhuibhse*, gun a nochdadh dhuibh, agus gun sibhse a theagasg 'am follais, agus o thigh gu tigh,

21 A' deanamh fianuis araon do na h-Iudhaich, agus do na Greugaich, mu aithreachas a thaobh Dhé[p], agus *mu* chreidimh a thaobh ar Tighearn' Iosa Criosd.

22 Agus a nis feuch, tha mi 'dol gu Ierusalem ceangailte 's an spiorad[s], gun fhios agam ciod iad na nithe a tharlas dhomh an sin;

23 Ach a mhàin gu bheil an Spiorad Naomh a' deanamh fianuis anns gach baile[t], ag ràdh, Gu bheil gèimhlean agus trioblaidean a' feitheamh orm.

24 Ach cha-n 'eil suim agam de ni air bith, ni mò tha mi a' meas m'anama féin luachmhor dhomh[u], chum gu-n crìochnaich mi mo thurus le aoibhneas, agus gu-n *coimhlion* mi a' mhinistreileachd a fhuair mi o an Tighearn' Iosa[v], a dheanamh fianuis do shoisgeul gràis Dhé.

25 Agus a nis feuch, tha fhios agam nach faic sibhse uile, am measg an d'imich mi a' searmonachadh rìoghachd Dhé, mo ghnùis na's mo.

26 Uime sin tha mi a' deanamh fianuis duibh air an là 'n diugh, gu bheil mise glan o fhuil nan uile[x].

27 Oir cha do sheachainn mi uile chomhairle Dhé fhoillseachadh dhuibh.

28 Air an aobhar sin thugaibh aire dhuibh féin[y], agus do'n treud uile, air an d' rinn an Spiorad Naomh luchd-coimhead dhibh[z], a bheathachadh eaglais Dhé[a], a cheannaich e le 'fhuil féin[b].

29 Oir tha fhios agam air a so, an déigh m' imeachd-sa gu-n tig madaidh-allaidh gharga 'n 'ur measg[c], nach caomhain an treud.

30 Agus éiridh daoine dhibh féin[d], a labhras nithe fiara, chum deisciobuil a tharruing 'n an déigh féin.

B.C. 60.

a 1 Cor. 16. 5; 1 Tim. 1. 3
b caib. 18. 21; 24. 17
c caib. 2. 1; 1 Cor. 16. 8
d caib. 19. 21
e caib. 14. 23; 1 Tes. 1. 5
f caib. 23. 12; 25. 3; 2 Cor. 11. 26
g 2 Cor. 1. 12
h Ròm. 16. 21
i 1 Cor. 15. 9, 10
j caib. 19. 29
k caib. 16. 1
l 2 Cor. 11. 23-30
m Eph. 6. 21
n caib. 21. 29; 2 Tim. 4. 20
o Ecs. 12. 14, 15
p caib. 2. 38; Luc. 24. 47
q 1 Cor. 16. 2
r 1 Cor. 10. 16; 11. 20-34
s caib. 19. 21
t caib. 9. 16; 21. 11
u Ròm. 8. 35, 37; 2 Cor. 4. 8, 9, 16
v caib. 9. 15; Gal. 1. 1
w Mat. 9. 24
x caib. 18. 6; Ese. 33. 5, 9
y 1 Tim. 4. 16; 1 Pead. 5. 2, 3
z Eabh. 13. 17
a Eoin 21. 15-17; 1 Pead. 5. 2, 3
b Eabh. 9. 12, 14; 1 Pead. 1. 18, 19; Tais. 5. 9
c Mat. 7. 15; 2 Pead. 2. 1
d 1 Eoin 2. 19

31 Uime sin deanaibh faire[a], a' cuimhneachadh nach do sguir mise ré thri bliadhna[c], a chomhairleachadh gach aoin agaibh a là agus a dh'oidhche le deuraibh[d].

32 Agus a nis, a bhràithrean, earbam sibh ri Dia, agus ri focal a ghràis, a tha comasach air 'ur togail suas[e], agus oighreachd a thoirt duibh am measg na muinntir sin uile a tha air an naomhachadh[f].

33 Cha do shanntaich mi airgiod, no òr, no eudach duine sam bith[g].

34 Seadh, is aithne dhuibh féin, gu-n do fhritheil na làmhan so do m'uireasbhuidh féin[h], agus do'n mhuinntir sin a bha maille rium.

35 Nochd mi na h-uile nithe dhuibh, gur ann le saothrachadh mar so is còir dhuibh còmhnadh a dheanamh riu-san a tha anmhunn; agus briathran an Tighearn' Iosa a chuimhneachadh, mar a thubhairt e, *Tha* e na's beannaichte *ni* a thoirt na 'ghabhail[l].

36 Agus air dha na briathra so a ràdh, leig se e féin air a ghlùinibh[m], agus rinn e urnuigh maille riu uile.

37 Agus ghuil iad uile gu goirt, agus thuit iad air muineal Phòil, agus phòg iad e,

38 Air dhoibh a bhi gu h-àraidh brònach air son nam briathra so a thubhairt e, Nach faiceadh iad a ghnùis-san na's mò. Agus thug iad coimheadachd dha chum na luinge.

CAIB. XXI.

1 *Cha ghabhadh Pòl comhairleachadh o dhol gu Ierusalem.* 8 *Mu Philip an soisgeulaiche, agus a cheathrar nighean a bha 'n am banfhàidhibh.* 17 *Thàinig Pòl gu Ierusalem,* 27 *far an robh e air a ghlacadh agus 'an cunnart mòr.* 31 *Theasairgeadh e leis an àrd-cheannard.*

AGUS air dhuinn dealachadh riu-san, sheòl sinn romhainn, agus thàinig sinn gu dìreach gu Coos, agus air an *là* màireach gu Rodos, agus as a sin gu Patara:

2 Agus air dhuinn long fhaotainn a bha a' gabhail thairis gu Phenicia, chaidh sinn air bòrd, agus sheòl sinn romhainn.

3 Agus air dhuinn teachd 'an sealladh Chipruis, agus 'fhàgail air an làimh chlì, sheòl sinn gu Siria, agus thàinig sinn gu tìr aig Tìorus: oir is ann an sin a bha an long gus a luchd a chur a mach.

4 Agus air dhuinn deisciobuil fhaotainn, dh'fhan sinn an sin seachd làithean: muinntir a thubhairt ri Pòl tre an Spiorad[s], gun e dhol suas gu Ierusalem.

5 Agus an uair a chrìochnaicheadh na làithean sin, chaidh sinn a mach, agus thriall sinn romhainn; agus thàinig iadsan uile maille ri mnathan agus ri cloinn 'n ar cuideachd, a mach as a' bhaile: agus chaidh sinn air ar glùinibh air an tràigh[b], agus rinn sinn urnuigh.

6 Agus an déigh dhuinn ar cead a ghabhail d'a chéile, chaidh sinn air bòrd na luinge; agus phill iadsan d'an tighibh féin.

7 Agus an uair a chrìochnaich sinn ar turus o Thìorus, thàinig sinn gu Ptolemais[1], agus chuir sinn fàilte air na braithribh, agus dh'fhan sinn aon là maille riu.

8 Agus air an *là* màireach, air dhuinne, a bha de chuideachd Phòil, imeachd, thàinig sinn gu Cesarea; agus chaidh sinn a steach do thigh Philip an soisgeulaiche[i], (a bha de'n t-seachdnar,) agus dh'fhan sinn aige.

9 Agus bha ceathrar nighean aige-san, òighean, a bha ri fàidheadaireachd[j].

10 Agus aig fantuinn duinn mòran làithean *an sin*, thàinig a nuas o Iudea fàidh àraidh, d'am b'ainm Agabus[k].

11 Agus an uair a thàinig e d'ar n-ionnsuidh-ne, ghabh e crios Phòil, agus cheangail e a làmhan agus a chosan féin, agus thubhairt e, Mar so tha an Spiorad Naomh ag ràdh, Is ann mar so a cheanglas na h-Iudhaich ann an Ierusalem[n] an duine d'am buin an crios so, agus bheir iad thairis *e* do làmhan nan Cinneach.

12 Agus an uair a chuala sinne na nithe so, ghuidh sinn féin agus muinntir an àite air, gun *e* dhol suas gu Ierusalem.

13 An sin fhreagair Pòl, Ciod is ciall duibh, a' gul, agus a' briseadh mo chridhe? oir tha mise ullamh cha-n ann a mhàin gu bhi air mo cheangal[o], ach eadhon gu bàsachadh ann an Ierusalem air son ainme an Tighearn' Iosa.

14 Agus an uair nach gabhadh e comhairle, sguir sinne, ag ràdh, Deanar toil an Tighearn'[p].

15 Agus an déigh nan làithean so, air dhuinn a bhi ullamh, chaidh sinn suas gu Ierusalem.

16 Agus chaidh mar an ceudna maille ruinn *cuid* de na deisciobluibh o Chesarea, a' toirt leo Mhnasoin o Chiprus, seann deisciobul àraidh, aig an robh sinn gu bhi air aoidheachd.

17 Agus an uair a thàinig sinn gu Ierusalem, ghabh na bràithre ruinn gu subhach.

18 Agus air an ath *la*, chaidh Pòl maille ruinn a dh'ionnsuidh Sheumais; agus bha na seanairean uile a làthair[q].

19 Agus air dhàsan fàilte 'chur orra, chuir e'n céill doibh fa leth na nithe a rinn Dia le 'mhinistreileachd-san am measg nan Cinneach[r].

20 Agus an uair a chual' iadsan *so*, thug iad glòir do an Tighearn', agus thubhairt iad ris-san, Tha thu 'faicinn, a bhràthair, cia lìon mìle de na h-Iudhaich a tha 'creidsinn; agus tha iad uile ro eudmhor mu an lagh[t].

21 Agus chual' iad umad-sa, gu bheil

B.C. 60.

a 2 Tim. 4. 5
b caib. 20. 36
c caib. 19. 10
d Col. 1. 28
e Eoin 17. 17
1 *ris an abairteadh Acho, Bre. 1. 31; theirear Acre ris a nis.*
f Col. 1. 12; 1 Pead. 1. 4
g 1 Cor. 9. 12; 2 Cor. 7. 2
h caib. 18. 3; 1 Cor. 4. 12; 2 Tes. 3. 8
i caib. 6. 5; 8. 26, 40
j caib. 2. 16, 17
k caib. 11. 28
l Luc. 14. 12-14
m caib. 21. 5
n caib. 20. 23
o caib. 20. 24; 2 Tim. 4. 6
p Mat. 6. 10; 26. 42
q caib. 15. 4, 6, 13, &c.
r caib. 15. 12; Ròm. 15. 18, 19
s rann 12
t Ròm. 10. 2

thu 'teagasg do na h-Iudhaich uile a tha 'measg nan Cinneach, Maois a thréigsinn[a], ag ràdh *riu*, Nach còir dhoibh *an* clann a thimchioll-ghearradh[b], no gluasad a réir nan gnàth.

22 Ciod uime sin *a nithear?* Gun teagamh, is éigin do'n t-sluagh cruinneachadh[c]: oir cluinnidh iad gu-n d'thàinig thu.

23 Uime sin dean so a tha sinne ag ràdh riut: Tha ceathrar fhear maille ruinn, air am bheil bòid[d];

24 Thoir iadsan leat, agus bi air do ghlanadh maille riu, agus dean costus leo, chum gu-m bèarr iad *an* cinn: agus gu-m bi fhios aig na h-uile nach 'eil ach neo-ni anns na chual' iad mu d' thimchioll-sa, ach *gu* bheil thu féin mar an ceudna ag imeachd gu riaghailteach, agus a' coimhead an lagha.

25 Ach mu thimchioll nan Cinneach a chreid, sgrìobh sinne, agus b'i ar breth[f], gun iad a ghleidheadh aon de na nithibh sin, ach a mhàin iad féin a choimhead o nithibh a chaidh ìobradh do ìodholaibh, agus o fhuil, agus o ni tachdta, agus o strìopachas.

26 An sin ghabh Pòl na daoine; agus air an là màireach air dha 'bhi air a ghlanadh maille riu, chaidh e steach do'n teampull, a' foillseachadh coimhlionaidh làithean a' ghlanaidh, gus an tugtadh tabhartas air son gach aoin aca[j].

27 Agus an uair a bha na seachd làithean, ach beag air an coimhlionadh, air do na h-Iudhaich o'n Asia[k] esan fhaicinn 's an teampull, bhrosnuich iad am pobull uile, agus chuir iad làmh ann[l],

28 Ag éigheach, Fheara Israeil, cuidichibh: is e so an duine a tha 'teagasg nan uile dhaoine anns gach àit an aghaidh a' phobuill, agus an lagha, agus an àite so[m]: agus os bàrr, thug e steach Greugaich do'n teampull, agus shalaich e an t-ionad naomh so.

29 (Oir chunnaic iad Trophimus[o] an t-Ephesianach roimhe sin anns a' bhaile maille ris, agus shaoil iad gu-n d'thug Pòl a steach do'n teampull e.)

30 Agus ghluaiseadh am baile gu h-iomlan, agus ruith an sluagh cuideachd: agus air dhoibh breith air Pòl, tharruing iad a mach as an teampull e: agus air ball dhùineadh na dorsan.

31 Agus an uair a b'àill leò a mharbhadh[s], chaidh sgeul a dh'ionnsuidh àrd-cheannaird na cuideachd, gu-n robh Ierusalem uile thar a chéile:

32 Neach air ball a thug leis saighdearan[u], agus ceannardan-cheud, agus a ruith sìos d'an ionnsuidh: Agus an uair a chunnaic iadsan an t-àrd-cheannard agus na saighdearan, sguir iad a bhualadh Phòil.

33 An sin thàinig an t-àrd-cheannard am fagus agus rug e air, agus dh'àithn e a cheangal le dà shlabhraidh; agus

B.C. 60.

- a caib. 16. 1-3; 1 Cor. 9. 19-21
- b Gal. 2. 3-5
- c caib. 19. 32
- d caib. 18. 18; Air. 6. 2, 13, 18
- e caib. 22. 22; Luc. 23. 18; Eoin 19. 15
- f caib. 15. 20-29
- g caib. 9. 11; 22. 3
- h caib. 22. 25
- i caib. 12. 17
- j Air. 6. 13-17
- k caib. 24. 18
- l caib. 26. 21
- m caib. 6. 13, 14; 24. 5, 6
- n caib. 7. 2
- o caib. 20. 4
- p caib. 21. 39; 2 Cor. 11. 22; Phil. 3. 5
- q caib. 5. 34
- r Gal. 1. 14; Ròm. 10. 2
- s 2 Cor. 11. 23, &c.
- t caib. 8. 3; 26. 9-13; Phil. 3. 6
- u caib. 23. 27; 24. 7
- v caib. 9. 2, &c.

dh' fhiosraich e, Cò e, agus ciod a rinn e.

34 Agus ghlaodh aon chuid am measg an t-sluaigh aon ni, agus cuid eile ni eile: agus an uair nach robh e 'an comas da cinnteachd *na cùise* a thuigsinn air son na h-àrd-bhruidhne, dh'orduich e esan a thoirt do an chaisteal.

35 Agus an uair a thàinig e chum na staidhreach, tharladh gu-n do ghiùlaineadh e leis na saighdearaibh, air son aimneirt an t-sluaigh.

36 Oir lean am mòr-shluagh e, a' glaodhaich, Beir uainn e[e].

37 Agus an uair a bha Pòl gu bhi air a thoirt a steach do an chaisteal, thubhairt e ris an àrd-cheannard, An cead domh-sa ni a labhairt riut? agus thubhairt esan, An labhair thu Gréigis?

38 Nach tusa an t-Eiphiteach sin a thog ceannairc roimh na làithibh so, agus a thug leat do'n fhàsach ceithir mìle fear a bha 'n an luchd-mortaidh?

39 Ach thubhairt Pòl, Is duine mise a tha a'm' Iudhach gun amharus, o Tharsus[g], saor-dhuine de bhaile ro inbheach ann an Cilicia[h]: agus guidheam ort, thoir cead domh labhairt ris an t-sluagh.

40 Agus an uair a thug e cead da, Air do Phòl seasamh air an staidhir, smèid e le 'làimh air an t-sluagh[i], ag iarraidh éisdeachd: agus air fantuinn ro thosdach dhoibh-san, labhair e riu 's a' chànain Eabhruidhich, ag ràdh,

CAIB. XXII.

1 *Chuir Pòl an céill cionnus a dh'iompaicheadh e chum a' chreidimh,* 17 *agus a ghairmeadh e chum na h-abstolachd.* 22 *'N uair a dh'ainmich e na Cinnich, thog am pobull aon ghàir ris.* 24 *Bha e gu bhi air a sgiùrsadh;* 25 *ach air dha a chòir-shaorsa mar Ròmanach agairt, leigeadh as e.*

FHEARA, a bhràithrean, agus aithrichean[n], éisdibh ri m' dhìon-chainnt ruibh a nis:

2 (Agus an uair a chual' iadsan gu-n do labhair e riu 's a' chànain Eabhruidhich, bu mhòid a thosd iad: agus thubhairt esan,)

3 Is Iudhach mise da rìreadh[p], a rugadh ann an Tarsus na Cilicia, ach a thogadh 's a' bhaile so, aig cosaibh Ghamalieil[q], *agus* a theagaisgeadh gu coimhlionta a réir gnàtha lagha nan aithrichean; agus bha mi eudmhor a thaobh Dhé[r], mar tha sibhse uile an diugh.

4 Agus rinn mi geur-leanmhuinn gu bàs air an t-slighe so[t], a' ceangal fhear agus bhan, agus 'g an tarruing gu prìosan.

5 Mar a ni an t-àrd-shagart mar an ceudna fianuis dhomh, agus comhairle nan seanairean uile; o an d'fhuair mi mar an ceudna litriche chum nam bràithrean[v], agus chaidh mi gu Damascus, chum an dream a bha'n sin a thoirt ceangailte gu Ierusalem, chum gu-n deantadh peanas orra.

6 Agus tharladh, air dhomh 'bhi 'g imeachd[a], agus a' druideadh ri Damascus mu mheadhon-là, gu-n do dhealraich gu h-obann o nèamh solus mòr mu'n cuairt orm.

7 Agus thuit mi air an talamh, agus chuala mi guth ag ràdh, A Shauil, a Shauil, c'ar son a tha thu 'g am gheur-leanmhuinn-sa?

8 Agus fhreagair mise, Cò thu, a Thighearn'? Agus thubhairt e rium, is mise Iosa o Nasaret, air am bheil thusa a' deanamh geur-leanmhuinn.

9 Agus chunnaic na daoine a bha maille rium an solus gu deimhin, agus ghabh iad eagal; ach cha chual' iad guth an ti a labhair rium-sa[d].

10 Agus thubhairt mise, Ciod a ni mi, a Thighearn'? Agus thubhairt an Tighearna rium, Eirich, agus imich gu Damascus, agus an sin labhrar riut mu thimchioll nan nithe sin uile a dh'orduicheadh dhuit a dheanamh.

11 Agus an uair nach bu léir dhomh tre ghlòir an t-soluis sin, air dhomh 'bhi air mo threòrachadh air làimh leo-san a bha maille rium, thàinig mi gu Damascus.

12 Agus air do dhuine àraidh *d'am b'ainm* Ananias, a bha cràbhach a réir an lagha, agus air an robh deadh theisteas[f] aig na h-Iudhaich uile a bha 'chòmhnuidh *an sin*,

13 Teachd a m'ionnsuidh, agus seasamh làimh rium, thubhairt e rium, A Shauil a bhràthair, faigh do radharc. Agus air an uair sin féin dh'amhairc mi suas air.

14 Agus thubhairt esan, Thagh Dia ar n-aithriche[g] roimh-làimh thusa, chum gu-n gabhadh tu eòlas air a thoil, agus gu-m faiceadh tu[h] an t-Aon cothromach sin[i], agus gu-n cluinneadh tu guth as a bheul[k].

15 Oir bithidh tu a'd' fhianuis aige chum nan uile dhaoine[l], air na nithibh a chunnaic agus a chuala tu.

16 Agus a nis c'ar son a tha thu a' deanamh moille? Eirich, agus bi air do bhaisteadh, agus ionnlaid uait do pheacaidhean[m], a' gairm air ainm an Tighearn'[n].

17 Agus tharladh, an uair a phill mise gu Ierusalem[o], agus a bha mi a' deanamh urnuigh 's an teampull, gu-n deachaidh mi ann an neul,

18 Agus gu-m faca mi Esan ag ràdh rium[p], Dean deifir, agus imich gu grad á Ierusalem; oir cha ghabh iad ri d' theisteas mu m' thimchioll-sa.

19 Agus thubhairt mise, A Thighearna, tha fhios aca gu robh mise a' tilgeadh ann am prìosan[q], agus a' sgiùrsadh anns gach sionagog an dream a chreid annad-sa:

20 Agus an uair a dhòirteadh fuil do mhairtirich Stephein, bha mise mar an ceudna a'm' sheasamh a làthair, agus ag aontachadh le a mharbhadh[s], agus a' coimhead eudaich na muinntir a mharbh e.

B.C. 60.

[a] caib. 9. 3-22; 26. 12-18
[b] caib. 13. 2, 47; Ròm. 1. 5; 11. 13; Gal. 2. 7, 8; Eph. 3. 7, 8; 1 Tim. 2. 7
[c] caib. 21. 36
[d] Dan. 10. 7
[e] caib. 16. 37; 25. 16
[f] caib. 10. 22
[g] caib. 3. 13; 5. 30
[h] 1 Cor. 9. 1; 15. 8
[i] caib. 23. 27
[j] caib. 3. 14; 7. 52
[k] 1 Cor. 11. 23; Gal. 1. 12
[l] caib. 23. 11
[m] caib. 2. 38
[n] Ròm. 10. 13
[o] Gal. 1. 18
[p] rann 14
[q] rann 4
[r] caib. 24. 16; 2 Cor. 1. 12; Eabh. 13. 18
[s] caib. 7. 58; 8. 1

21 Agus thubhairt e rium, Imich: oir cuiridh mise thu am fad a chum nan Cinneach[b].

22 Agus dh'éisd iad ris gus am focal so, agus thog iad *an sin* an guth gu h-àrd, ag ràdh, Beir o'n talamh a' leithid so de dhuine[c]; oir cha chòir e 'bhi beò.

23 Agus an uair a bha iadsan ag éigheach agus a' tilgeadh dhiubh *an* eudaich, agus a' tilgeadh luaithre 's an athar,

24 Dh'àithn an t-àrd-cheannard esan a thoirt do'n chaisteal ag orduchadh a cheasnachadh le a sgiùrsadh; chum gu faigheadh e fios ciod i a' choire mu'n robh iad a' glaodhaich mar sin 'n a aghaidh.

25 Agus an uair a bha iad 'g a cheangal le iallaibh, thubhairt Pòl ris a' cheannard-cheud a sheas a làthair, Am bheil e ceaduichte dhuibhse duine a tha 'n a Ròmanach a sgiùrsadh, agus gun e air a dhìteadh[e]?

26 Agus an uair a chual' an ceannard-ceud *so*, dh'imich e agus dh'innis e do'n àrd-cheannard, ag ràdh, Thoir fainear ciod a ni thu: oir is Ròmanach an duine so.

27 An sin thàinig an t-àrd-cheannard d'a ionnsuidh, agus thubhairt e ris, Innis domh-sa, an Ròmanach thu? Agus thubhairt esan, Is eadh.

28 Agus fhreagair an t-àrd-cheannard, Is mòr an t-suim air an do cheannaich mise an t-saorsa so. Agus thubhairt Pòl, Ach rugadh mise *saor*.

29 An sin dh'imich iadsan uaith air ball a bha gus a cheasnachadh: agus ghabh an t-àrd-cheannard mar an ceudna eagal an uair a thuig e gu-m bu Ròmanach e, agus a chionn gu-n do cheangail se e[i].

30 Agus air an *là* màireach, air dha 'bhi togarrach air fios cinnteach fhaotainn ciod i a' choire a bha na h-Iudhaich a' cur as a leth, dh'fhuasgail se e o *a* chuibhreachaibh, agus dh'àithn e do na h-àrd-shagartaibh agus d'an comhairle uile teachd a làthair, agus air dha Pòl a thoirt sìos, chuir e 'n am fianuis e.

CAIB. XXIII.

1 *Thagair Pòl a chùis.* 2 *Dh'orduich Ananias a bhualadh.* 7 *Connsachadh am measg a luchd-casaid.* 11 *Thug Dia misneach dha.* 14 *Nochdadh foill nan Iudhach an aghaidh Phòil do'n àrd-cheannard.* 23 *Chuir se e gu Felics an t-uachdaran.*

AGUS air dearcadh do Phòl air a' chomhairle, thubhairt e, Fheara *agus* a bhràithrean, anns an uile dheadh choguis chaith mise mo bheatha a thaobh Dhé gus an là 'n diugh[r].

2 Agus dh'àithn an t-àrd-shagart Ananias dhoibh-san a bha 'n an seasamh làimh ris, a bhualadh air a' bheul.

3 An sin thubhairt Pòl ris, Buailidh Dia thusa, a bhalla ghealaichte: oir am bheil thusa a'd' shuidhe a thoirt breth

ormsa a réir an lagha, agus an aghaidh an lagha[a] ag orduchadh mo bhualadh?

4 Agus thubhairt iadsan a sheas làimh ris, Am bheil thusa a' toirt ana-cainnt do àrd-shagart Dhé?

5 An sin thubhairt Pòl, Cha robh fhios agam, a bhràithre, gu-m b'e an t-àrd-shagart e: oir tha e sgrìobhta, Na labhair olc mu uachdaran do phobuill[b].

6 Ach an uair a thuig Pòl, gu robh cuid diubh 'n an Sadusaich, agus a' chuid eile 'n am Phairisich, ghlaodh e anns a' chomhairle, Fheara *agus* a bhràithrean, is Phairiseach mise[c], mac Phairisich: is ann á leth dòchais agus aiseirigh nam marbh, a tha mi air mo thoirt 'am breitheanas[d].

7 Agus air dhasan so a labhairt, dh'éirich coimhstri eadar na Phairisich agus na Sadusaich: agus roinneadh an coimhthional *an aghaidh a chéile*.

8 Oir tha na Sadusaich ag ràdh nach 'eil aiseirigh, no aingeal, no spiorad ann[e]; ach tha na Phairisich ag aideachadh gach aoin diubh.

9 Agus dh'éirich gàir mhòr: agus air seasamh suas do na sgrìobhaichean a bha air taobh nam Phairiseach, chathaich iad *'n an aghaidh*, ag ràdh, Cha-n 'eil sinne 'faotainn cron air bith 's an duine so: ach ma labhair spiorad no aingeal ris, na cogamaid an aghaidh Dhé[f].

10 Agus an uair a dh'éirich connsachadh mòr *eatorra*, air do'n àrd-cheannard a bhi fo eagal gu rachadh Pòl a tharruing as a chéile leo, dh'àithn e do na saighdearaibh dol a sìos, agus esan a thogail leis an làimh làidir as am meadhon, agus a thoirt do'n chaisteal.

11 Agus air an oidhche 'n a dhéigh sin, sheas an Tighearna làimh ris[g], agus thubhairt e, Bitheadh misneach mhaith agad, a Phòil; oir mar a rinn thu fianuis mu m'thimchioll-sa ann an Ierusalem, is amhuil sin is éigin duit fianuis a dheanamh anns an Ròimh[h].

12 Agus air teachd do 'n là, chruinnich dream àraidh de na h-Iudhaich an ceann a chéile, agus chuir siad iad féin fo mhallachadh[i], ag ràdh, nach itheadh agus nach òladh iad gus am marbhadh iad Pòl.

13 Agus bha iad os ceann dà fhichead *fear* a rinn an co-mhionnachadh so.

14 Agus thàinig iad chum nan àrd-shagart, agus nan seanairean, agus thubhairt iad, Chuir sinne sinn féin fo àrd-mhallachadh, nach blaiseamaid ni sam bith gus am marbhamaid Pòl.

15 A nis uime sin iarraibh-se maille ris a' chomhairle air an àrd-cheannard, gu-n tugadh e do 'ur n-ionnsuidh-se e am màireach, mar gu-m bitheadh a rùn oirbh fios fhaotainn na bu choimhlionta air ni éigin m'a thimchioll; agus tha sinne deas chum esan a mharbhadh, mu-n tig e am fagus duibh.

B.C. 60.

[a] Deut. 25. 1, 2 Eoin 7. 51
[b] Ecs. 22. 25
[c] caib. 26. 5 Phil. 3. 5
[d] caib. 24. 15, 21 26. 6 28. 20
[e] Mat. 22. 23 Marc. 12. 18 Luc. 20. 27
[f] caib. 5. 39
[g] caib. 18. 9 27. 23, 24 Salm 46. 1, 7
[h] caib. 28. 30, 31 Ròm. 1. 15
[i] rann. 21, 30 caib. 25. 3
[j] caib. 21. 33 24. 7
[k] caib. 22. 30
[l] caib. 25. 19
[m] caib. 26. 31

16 Agus an uair a chuala mac peathar Phòil am feall-fholach so, thàinig e, agus air dha dol a steach do'n chaisteal, dh'innis e sin do Phòl.

17 An sin ghairm Pòl d'a ionnsuidh aon de na ceannardaibh-ceud, agus thubhairt e, Thoir an t-òganach so chum an àrd-cheannaird; oir tha ni àraidh aige r'a innseadh dha.

18 An sin thug e leis e, agus threòraich se e chum an àrd-cheannaird, agus thubhairt e, Ghairm Pòl am prìosanach mise d'a ionnsuidh, agus ghuidh e orm an t-òganach so 'thoirt a d'ionnsuidh-sa, aig am bheil ni-éigin r'a innseadh dhuit.

19 An sin rug an t-àrd-cheannard air a làimh, agus chaidh e a leth-taobh 'an uaignidheas *maille ris*, agus dh'fheòraich *e dheth*, Ciod tha agad r'a innseadh dhomh-sa?

20 Agus thubhairt esan, Rinn na h-Iudhaich comhairle iarraidh ortsa, gu-n tugadh tu Pòl am màireach do'n chomhairle, mar gu-m bitheadh iad gu rannsachadh na's géire a dheanamh air ni-éigin m'a thimchioll.

21 Ach na aontaich thusa leo: oir tha os ceann dà fhichead fear dhiubh ri feall-fholach 'n a aghaidh, a chuir iad féin fo mhallachadh, nach ith agus nach òl iad gus am marbh iad e: agus a nis tha iad ullamh, a' feitheamh ri gealladh uait-sa.

22 *An sin* leig an t-àrd-cheannard uaith an t-òganach, agus dh'àithn e *dha*, *ag ràdh*, *Feuch* nach innis thu do neach sam bith, gu-n d'fhoillsich thu na nithe so dhomh-sa.

23 Agus ghairm e d'a ionnsuidh dà cheannard-ceud, agus thubhairt e, Ulluichibh dà cheud saighdear a théid gu Cesarea, agus deich agus tri fichead marcach, agus dà cheud fear-sleagha, air an treas uair de'n oidhche.

24 Agus ulluichibh eich, chum air dhoibh Pòl a chur orra, gu-n toir iad e gu tèaruinte chum an uachdarain Felics.

25 Agus sgrìobh e litir air a' mhodh so:

26 Beatha agus slàinte o Chlaudius Lisias, chum an uachdarain ro òirdheirc Felics.

27 Ghlacadh an duine so leis na h-Iudhaich[j], agus an uair a bha iad air tì a mharbhadh, thàinig mise orra le saighdearaibh, agus theasairg mi e, a' tuigsinn gu-m bu Ròmanach e.

28 Agus air dhomh 'bhi toileach air fios an aobhair fhaotainn air son an d'agair iad e, thug mi sìos e chum an comhairle-san[k]:

29 Agus thuig mi gu robh e air agairt mu cheisdibh d'an lagh féin[l], gun ni sam bith air a chur as a leth a b'airidh air bàs no air ceanglaichibh[m].

30 Ach an uair a dh'innseadh dhomh gu robh na h-Iudhaich gu foill a chaitheadh air an duine, air ball chuir mi a

d'ionnsuidh-sa e, agus thug mi àithne mar an ceudna d'a luchd-casaid, gach cùis *a bha* aca 'n a aghaidh a chur an céill a'd' làthair a. Slàn leat.

31 An sin air do na saighdearan Pòl a ghabhail, a réir mar a dh'àithneadh dhoibh, thug iad 's an oidhche e gu Antipatris.

32 Agus air an là màireach leig iad do'n mharc-shluagh dol leis, agus phill iad féin do'n chaisteal.

33 Agus an uair a chaidh iad a stigh do Chesarea, agus a thug iad an litir do'n uachdaran, chuir iad mar an ceudna Pòl 'n a fhianuis.

34 Agus an uair a leugh an t-uachdaran *an litir*, dh'fhiosraich e ciod an dùthaich o'n robh e. Agus an uair a thuig e gur ann o Chilicia *'bha e*[d],

35 Thubhairt e, Eisdidh mi riut, an uair a thig do luchd-casaid mar an ceudna[e]. Agus dh'àithn e esan a choimhead ann an talla-breitheanais Heroid[g].

CAIB. XXIV.

1 *Air do Phòl a bhi air a chasaid le Tertullus an teangair,* 10 *fhreagair e air a shon féin a thaobh a chaithe-beatha agus a theagaisg:* 24 *shearmonaich e Criosd do'n uachdaran agus d'a mhnaoi.* 26 *Bha sùil aige-san ri airgiod fhaotainn uaith, ach 'an dìomhain.*

AGUS an ceann chùig làithean 'n a dhéigh sin chaidh Ananias[l] an t-àrd-shagart sìos maille ris na seanairibh, agus ri Tertullus fear-tagraidh àraidh, muinntir a nochd iad féin an làthair an uachdarain an aghaidh Phòil.

2 Agus an uair a ghairmeadh a mach e, thòisich Tertullus air a chasaid, ag ràdh, Do bhrìgh gu bheil sinn tromhad-sa a' mealtuinn mòr-shìth, agus gu-n d' rinneadh *iomadh* deadh ghniomh do'n chinneach so tre do ghliocas-sa,

3 Tha sinn a gabhail ri *so*, anns gach àm agus anns gach àit', Fhelics ro òirdheirc, leis gach uile bhuidheachas.

4 Ach, a chum nach cuirinn mòr-mhoille ort, guidheam ort, de d' shuairceas gu-n éisd thu ruinn gu h-ath-ghoirid.

5 Oir fhuair sinn am fear so 'n a phlàigh[o], agus a' dùsgadh nan Iudhach uile gu ceannairc air feadh an domhain, agus 'n a cheann-feadhna do luchd saobh-chreidimh nan Nasarenach.

6 Neach mar an ceudna a thogair an teampull a thruailleadh[q]; agus a ghlac sinne, agus b'àill leinn breth a thoirt air a réir ar lagha féin:

7 Ach air teachd do Lisias an t-àrd-cheannard oirnn, thug e le mòr-ainneart as ar làmhan *e*,

8 Ag àithneadh d'a luchd-casaid teachd a d'ionnsuidh-sa[s]; neach o'm feud thu le a cheasnachadh, fios fhaotainn air na h-uile nithibh a tha sinne a' cur as a leth.

9 Agus dh'aontaich na h-Iudhaich mar an ceudna, ag ràdh, Gu-n robh na nithe sin mar sin.

10 An sin air do'n uachdaran smèideadh air Pòl e a labhairt, fhreagair esan, Is mòid mo mhisneach gu freagairt air mo shon féin, gu bheil fhios agam gu robh thusa ré mòran bhliadhnachan a'd' bhreitheamh air a' chinneach so:

11 Oir feudaidh tu fios fhaotainn, nach mò na dà là dheug o chaidh mi suas gu Ierusalem a dheanamh aoraidh[a].

12 Agus cha d'fhuair iad mi a' deasboireachd ri aon neach 's an teampull[b], no a' brosnuchadh an t-sluaigh *gu ceannairc*, aon chuid 's na sionagogaibh, no anns a' bhaile:

13 Ni mò is urrainn iad na nithe sin a dhearbhadh a tha iad a' cur as mo leth[c].

14 Ach tha mi ag aideachadh so dhuit-sa, gur ann a réir na slighe sin ris an abair iadsan saobh-chreidimh, a tha mise a' deanamh aoraidh do Dhia m'aithrichean[f], a' creidsinn nan uile nithe a tha sgrìobhta 's an lagh agus anns na fàidhibh[h]:

15 Agus tha dòchas agam ann an Dia[i], ris am bheil sùil mar an ceudna aca féin, gu-n tig aiseirigh nam marbh[j], nam fìrean araon agus nan neo-fhìrean.

16 Agus an so tha mi a' saothrachadh a ghnàth coguis neo-lochdach a bhi agam a thaobh Dhé[k], agus a thaobh dhaoine.

17 A nis an déigh mòran bhliadhnachan, thàinig mi a thoirt déirce chum mo chinnich[m], agus thabhartas.

18 Air a so fhuair Iudhaich àraidh o'n Asia mi air mo ghlanadh 's an teampull, gun sluagh, agus gun bhuaireas.

19 Muinntir d'am bu chòir a bhi'n so a'd' làthair-sa, agus m'agairt[n], nam bitheadh ni sam bith aca 'n am aghaidh.

20 No abradh iad so féin, ma fhuair iad eucoir sam bith annam, an uair a sheas mi an làthair na comhairle;

21 Mur ann a mhàin air son an aon fhocail so, a ghlaodh mi a'm' sheasamh 'n am measg, Gur ann air son aiseirigh nam marbh, a tha mi air mo thoirt gu breitheanas leibhse an diugh.

22 Agus an uair a chuala Felics na nithe so, air dha eòlas na bu choimhlionta 'bhi aige air an t-slighe sin, chuir e air dàil iad, ag ràdh, 'N uair a thig Lisias an t-àrd-cheannard[p] a nuas, làn-rannsaichidh mi 'ur cùis.

23 Agus dh'àithn e do cheannard-ceud Pòl a ghleidheadh, agus e 'bhi fuasgailte aige, agus gun neach d'a mhuinntir féin a bhacadh o fhrithealadh dha[r], no teachd d'a ionnsuidh.

24 Agus an déigh làithean àraidh, 'n uair a thàinig Felics maille r'a mhnaoi Drusilla, a bha 'n a Ban-Iudhaich, chuir e fios air Pòl, agus dh'éisd e ris mu thimchioll a' chreidimh ann an Criosd.

25 Agus air dhasan a bhi 'reusonachadh mu fhìreantachd[t], stuaim[u], agus breitheanas ri teachd[v], ghabh Felics eagal mòr[w],

B.C. 60.

a caib. 21. 15
b caib. 25. 8; 28. 17
c 1 Pead. 3. 16
d caib. 21. 39
e caib. 24. 1, &c.; 25. 16
f Mic. 4. 5; 2 Tim. 1. 3
g Mat. 27. 27
h caib. 26. 22; 28. 23
i caib. 23. 6, &c.; 26. 6, 7; 28. 20, &c.
j Dan. 12. 2; Eoin 5. 28, 29; 1 Cor. 15. 12-27; Tais. 20. 6, 13
k caib. 23. 1; 1 Tim. 3. 9
l caib. 23. 2; 25. 2
m caib. 11. 29, 30; Ròm. 15. 25
n caib. 23. 30; 25. 16
o caib. 6. 13; 17. 6; 21. 8
p rann 7
q caib. 19. 37; 21. 28
r caib. 27. 3; 28. 16
s caib. 23. 30
t Ier. 22. 15-17; Dan. 4. 27; Eoin 16. 8
u Gnà. 31. 4, 5; Dan. 5. 1-4; Hos. 7. 5; 1 Pead. 4. 4
v Dan. 12. 2; Mat. 25. 31-46; 2 Cor. 5. 10; Tais. 20. 12
w Isa. 32. 11; Hab. 3. 16

agus fhreagair e, Imich romhad an tràth
so[a]; 'n uair a bhitheas ùine agam, cuiridh
mi fios ort.
26 Bha dùil aige mar an ceudna
gu rachadh airgiod a thoirt da le Pòl[b],
chum gu fuasgladh se e: uime sin
chuir e fios air na bu trice, agus labhair
e ris.
27 Ach air do dhà bhliadhna 'bhi air an
coimhlionadh, thàinig Porcius Festus an
àit' Fhelics; agus air do Fhelics a bhi
toileach comain a chur air na h-Iudh-
aich[d], dh'fhàg e Pòl ceangailte.

CAIB. XXV.

1 *Chasaid na h-Iudhaich Pòl an làthair Fhestuis:* 8 *fhreagair Pòl air a shon féin,* 11 *agus thog e a chùis gu Ceasar.* 14 *Dh'fhosgail Festus cùis Phòil do Agripa, agus dh'innis e nach d'fhuaradh coire air bith ann a b'airidh air bàs.*

ANIS an uair a thàinig Festus do'n
mhòr-roinn, an ceann tri làithean
chaidh e suas o Chesarea gu Ierusalem.
2 Agus nochd an t-àrd-shagart agus
maithean nan Iudhach iad féin 'n a
làthair an aghaidh Phòil, agus chuir iad
impidh air,
3 Ag iarraidh fàbhair 'n a aghaidh,
gu-n cuireadh e fios air gu Ierusalem,
agus iad a dheanamh feall-fholach chum
esan a mharbhadh air an t-slighe[g].
4 Ach fhreagair Festus, Gu-m bu chòir
Pòl a ghleidheadh ann an Cesarea, agus
gu-n rachadh e féin *an sin* gu h-aith-
ghearr.
5 Uime sin, ars' esan, rachadh iadsan
'n 'ur measg a dh'fheudas, sìos maille
riumsa, agus ma tha coire air bith 's an
duine so, cuireadh iad sin as a leth.
6 Agus air dha fantuinn 'n am measg
os ceann deich làithean, chaidh e sìos do
Chesarea; agus air an là màireach shuidh
e air a' chaithir-bhreitheanais, agus dh'
àithn e Pòl a thoirt a làthair.
7 Agus an uair a thàinig esan, sheas na
h-Iudhaich a thàinig a nuas o Ierusalem
m'a thimchioll, a' cur choireanna lìonmhor
agus mòra á leth Phòil, nach b'urrainn
iad a dhearbhadh:
8 'N uair a fhreagair esan 'g a shaoradh
féin, Cha d' rinn mi cionta sam bith an
aghaidh lagha nan Iudhach, no an agh-
aidh an teampuill, no an aghaidh Cheas-
air.
9 Ach air bhi do Fhestus togarrach air
toileachas-inntinn a thoirt do na h-Iudh-
aich, fhreagair e Pòl, agus thubhairt e,
An àill leat dol suas gu Ierusalem, agus
an sin dol fo bhreitheanas a thaobh nan
nithe sin ann mo làthair-sa?
10 An sin thubhairt Pòl, Tha mi ann
am sheasamh aig caithir-breitheanais
Cheasair, far an còir breth a thoirt orm:
air na h-Iudhaich cha d' rinn mi eucoir
sam bith, mar is maith tha fios agad-sa.
11 Oir ma tha mi 'deanamh eucoir,

B.C. 62.

[a] Gnà. 1. 24-32
Mat. 22. 5
25. 1-10
[b] Ecs. 23. 8
[c] caib. 26. 32
[d] caib. 25. 9
Marc. 15. 15
[e] caib. 24. 37
[f] Eoin 7. 57
[g] caib. 23. 14, 15
[h] caib. 18. 15
[i] caib. 9. 15

agus ma rinn mi ni sam bith a thoill bàs,
cha-n 'eil mi 'diùltadh bàs fhulang: ach
mur 'eil ni sam bith dhiubh sin *fìor* a
tha iad so a' cur as mo leth, cha-n fheud
duine sam bith mo thoirt thairis doibh.
Tha mi 'togail mo chùis gu Ceasar[c].
12 An sin an déigh do Fhestus labhairt
ris a' chomhairle, fhreagair e, An do thog
thu do chùis gu Ceasar? gu Ceasar théid
thu.
13 Air dol do làithibh àraidh seachad,
thàinig Agripa an rìgh agus Bernice gu
Cesarea a chur fàilte air Festus.
14 Agus air dhoibh mòran làithean a
chaitheadh an sin, chuir Festus cùis Phòil
an céill do'n rìgh, ag ràdh, Dh'fhàgadh
duine àraidh le Felics 'n a phrìosanach[e];
15 Air-san, an uair a bha mise ann an
Ierusalem, rinn na h-àrd-shagairt agus
seanairean nan Iudhach casaid *rium*, ag
iarraidh binne 'n a aghaidh.
16 D'an d' thug mise am freagradh so,
Cha-n e gnàth nan Ròmanach duine sam
bith a thoirt thairis chum bàis, gus am
bi aig an neach a tha air 'agairt, a luchd-
casaid aghaidh ri aghaidh[f], agus gu-m
bi cothrom aige air e féin a shaoradh o'n
choire a chuireadh as a leth.
17 Uime sin an uair a thàinig iad araon
an so, gun mhoille sam bith shuidh mi air
an là màireach air a' chaithir-bhreithean-
ais, agus dh'àithn mi an duine a thoirt a
làthair.
18 Agus an uair a sheas a luchd-casaid
m'a thimchioll, cha do chuir iad coire air
bith as a leth de na nithibh a shaoil
mise:
19 Ach thug iad ceisdean àraidh 'n a
aghaidh mu thimchioll an creidimh féin[h],
agus mu thimchioll Iosa àraidh, a fhuair
bàs, neach a thubhairt Pòl a tha beò.
20 Agus a chionn gu robh mise amhar-
usach mu thimchioll an leithide sin de
cheisdibh, dh' fheòraich mi dheth am
b'àill leis dol suas gu Ierusalem, agus an
sin dol fo bhreitheanas mu na nithibh so.
21 Ach an uair a dh'iarr Pòl a bhi air
a choimhead gus am fiosraichteadh a
chùis le Augustus, dh'àithn mi e 'bhi air
a ghleidheadh gus an cuirinn gu Ceasar e.
22 An sin thubhairt Agripa ri Festus,
B'àill leamsa féin an duine so 'chluinn-
tinn[i]. Am màireach, thubhairt esan,
cluinnidh tu e.
23 Uime sin air an là màireach, an uair
a thàinig Agripa, agus Bernice, le mòr-
ghreadhnachas, agus a chaidh iad a steach
maille ris na h-àrd-cheannardaibh agus
prìomh-dhaoinibh na caithreach do'n
ionad-éisdeachd, air do Fhestus àithne a
thoirt, thugadh Pòl a làthair.
24 Agus thubhairt Festus, A rìgh
Agripa, agus sibhse a dhaoine uile a tha
làthair an so maille ruinn, tha sibh a'
faicinn an duine so, mu'n do chuir sluagh
nan Iudhach uile impidh ormsa, araon
ann an Ierusalem, agus an so, a' glaodh-

aich nach bu chòir e 'bhi na b'fhaide beò[a].

25 Ach an uair a thuig mise nach d'rinn e ni sam bith a thoill bàs[b], agus a chionn gu-n do thog e féin a chùis gu Augustus, shonraich mi a chur *d'a ionnsuidh*.

26 Mu nach 'eil ni sam bith cinnteach agam r'a sgrìobhadh chum mo thighearn'. Uime sin thug mi mach e do 'ur n-ionnsuidh-se, agus gu h-àraidh a d'ionnsuidh-sa, a rìgh Agripa, chum an déigh rannsachadh a dheanamh, gu-m bitheadh agam ni éigin r'a sgrìobhadh.

27 Oir is mi-reusonta a'm' bheachd-sa prìosanach a chur *uam* agus gun na cùisean a tha 'n a aghaidh ainmeachadh.

CAIB. XXVI.

1 *An làthair Agripa, chuir Pòl an céill a chaithe-bheatha o'òige,* 12 *agus cionnus a dh'iompaichcadh e gu mìorbhuileach, agus a ghairmeadh e gu bhi 'n a abstol.* 24 *Chuir Festus as a leth gu robh e air a' chuthach, ach fhreagair esan gu sèimh.*

AN sin thubhairt Agripa ri Pòl, Tha cead agad labhairt air do shon féin[d]. An sin shìn Pòl a mach a làmh, agus fhreagair e air a shon féin,

2 Tha mi 'g am mheas féin sona, a rìgh Agripa, do bhrìgh gu bheil mi gu freagairt air mo shon féin an diugh a'd' làthair-sa, 'thaobh nan nithe sin uile a tha air an cur as mo leth leis na h-Iudhaich ;

3 Gu h-àraidh, a chionn gu bheil thusa eòlach air gach gnàth agus ceisd a tha am measg nan Iudhach : uime sin guidheam ort, éisd rium gu foighidneach.

4 Tha mo bheatha-sa o m'òige[i], a chaitheadh air tùs am measg mo chinnich féin ann an Ierusalem, aithnichte do na h-Iudhaich uile ;

5 D'am b'aithne mi o thùs, (nam b'àill leo fianuis a dheanamh,) gu-n do chaith mi mo bheatha a'm' Phairiseach, a réir an luchd comh-bharail a's teinne d'ar creidimh-ne[l].

6 Agus a nis tha mi a' m' sheasamh fo bhreitheanas air son dòchais a' gheallaidh a rinneadh le Dia d'ar n-aithrichibh[n]:

7 Chum am bheil dùil aig ar dà threibh dheug-ne teachd, a' deanamh seirbhis *do Dhia* a là agus a dh'oidhche do ghnàth ; agus air son an dòchais so tha mise, a rìgh Agripa, air m'agairt leis na h-Iudhaich.

8 C'ar son a mheasar leibhse mar ni do-chreidsinn, gu-n dùisgeadh Dia na mairbh[q]?

9 Gu deimhin mheas mise annam féin[r], gu-m bu chòir dhomh mòran nithe a dheanamh an aghaidh ainme Iosa o Nasaret.

10 Ni mar an ceudna a rinn mi ann an Ierusalem : agus air faotainn ùghdarrais o na h-àrd-shagartaibh[u], dhruid mi mòran de na naoimh ann am prìosain ; agus an uair a chuireadh gu bàs iad, thug mi mo ghuth 'n an aghaidh.

B.C. 62.

[a] caib. 21. 36; 22. 22
[b] caib. 23. 9, 29; 26. 31
[c] caib. 9. 3
[d] caib. 25. 16
[e] Eph. 3. 7; Col. 1. 23, 25
[f] caib. 22. 15
1 's e sin, *na h-Iudhaich.*
[g] Isa. 35. 5; 42. 7; Luc. 1. 79
[h] Eoin 8. 12; 2 Cor. 4. 6; 1 Pead. 2. 9
[i] caib. 22. 3; 2 Tim. 3. 10
[j] Col. 1. 13
[k] Col. 1. 12; 1 Pead. 1. 4
[l] caib. 23. 6; Phil. 3. 5
[m] caib. 9. 19, &c.
[n] Gen. 26. 4; 49. 10; 2 Sam. 7. 12; Isa. 9. 6, 7; Ier. 23. 5; 33. 14-16; Ese. 34. 23; Dan. 9. 24; Sech. 13. 1, 7; Mal. 3. 1; Gal. 4. 4
[o] Mat. 3. 8
[p] caib. 21. 30
[q] 1 Cor. 15. 12, 20
[r] 1 Tim. 1. 13
[s] Luc. 24. 27, 46
[t] 1 Cor. 15. 23
[u] caib. 8. 3; Gal. 1. 13
[v] Luc. 2. 32

11 Agus a' deanamh peanais orra gu minic anns gach sionagog, cho-éignich mi *iad* gu toibheum a labhairt ; agus air dhomh 'bhi gu ro mhòr air bhoile 'n an aghaidh, rinn mi geur-leanmhuinn *orra*, eadhon gu bailtibh coigreach.

12 Air a so, 'n uair a bha mi 'dol gu Damascus[c], le cumhachd agus barantas o na h-àrd-shagartaibh ;

13 Mu mheadhon-là, O rìgh, chunnaic mi air an t-slighe solus o nèamh, a bu shoilleire na solus na gréine, a' dealrachadh mu'n cuairt orm, agus orra-san a bha 'g imeachd maille rium.

14 Agus an uair a thuit sinn uile air an talamh, chuala mi guth a' labhairt rium, agus ag ràdh anns a' chainnt Eabhruidhich, A Shauil, a Shauil, c'ar son a tha thu 'g am gheur-leanmhuinn ? *Is* cruaidh dhuit-sa 'bhi 'breabadh an aghaidh nan dealg.

15 Agus thubhairt mise, Cò thu, a Thighearn'? Agus thubhairt esan, Is mise Iosa a tha thusa a' geur-leanmhuinn.

16 Ach éirich, agus seas air do chosaibh ; oir dh'fhoillsich mi mi féin duit chum na crìche so, gu-n orduichinn thu a'd' mhinisteir[e] agus a'd' fhianuis araon air na nithibh sin a chunnaic thu, agus air na nithibh anns am foillsich mi mi féin duit[f];

17 'G ad shaoradh o'n t-sluagh[1], agus *o* na Cinnich, chum am bheil mi nis 'g ad chur,

18 A dh'fhosgladh an sùl[g], a chum gu-n tionndaidh iad o dhorchadas gu solus[h], agus *o* chumhachd Shatain gu Dia[j], chum gu faigh iad maitheanas pheacaidhean, agus oighreachd maille ris a' mhuinntir sin a tha air an naomhachadh tre an chreidimh a tha annam-sa[k].

19 Uime sin, a rìgh Agripa, cha robh mi eas-ùmhal do an taisbeanadh nèamhaidh :

20 Ach shearmonaich mi air tùs dhoibhsan ann an Damascus[m], agus ann an Ierusalem, agus air feadh tìre Iudea uile, agus *an sin* do na Cinnich, iad a dheanamh aithreachais agus pilltinn ri Dia, a' deanamh oibre iomchuidh an aithreachais[o].

21 Air son nan nithe so ghlac na h-Iudhaich mi 's an teampull[p], agus b'àill leo mo mharbhadh.

22 Uime sin air dhomh còmhnadh fhaotainn *o* Dhia, bhuanaich mi gus an là'n diugh, a' deanamh fianuis do'n bheag agus do'n mhòr, gun ni air bith a' labhairt ach na nithe sin a thubhairt na fàidhean agus Maois[s] a bha gu teachd ;

23 Gu-n robh Criosd gu fulang, *agus* gu-n robh e gu éirigh an ceud neach o na mairbh[t], agus gu foillsicheadh e solus do'n phobull, agus do na Cinnich[v].

24 Agus air dha 'bhi 'labhairt nan nithe so air a shon féin, thubhairt Festus le guth àrd, Tha thu air mhi-chéill a

Phòil[a]: tha mòr-fhòghlum 'g ad chur air
bhoile.
25 Ach thubhairt esan, Cha-n 'eil mi
air bhoile, Fhestuis ro òirdheirc; ach tha
mi a' labhairt bhriathra na fìrinn agus
na céille.
26 Oir tha fhios aig an rìgh, roimh am
bheil mise a' labhairt gu saor, air na
nithibh so: oir tha cinnt agam nach 'eil
a' h-aon de na nithibh so 'an ain-fhios da;
oir cha-n ann 'an cùil a rinneadh so[b].
27 Am bheil thu 'creidsinn nam fàidh-
ean, a rìgh Agripa? tha fhios agam gu
bheil thu 'g *an* creidsinn.
28 An sin thubhairt Agripa ri Pòl, Is
beag nach 'eil thu 'g am aomadh gu bhi
'am Chriosduidh[c].
29 Agus thubhairt Pòl, B'e mo ghuidhe
air Dia, gu-m bitheadh, cha-n e mhàin
thusa, ach mar an ceudna iadsan uile a
tha 'g éisdeachd rium an diugh, ann am
beag agus ann am mòr, mar tha mise,
saor o na gèimhlibh so.
30 Agus air dha na briathra so a labh-
airt, dh'éirich an rìgh, agus an t-uachd-
aran, agus Bernice, agus an dream a
shuidh maille riu:
31 Agus an uair a chaidh iad a leth-
taobh, labhair iad r'a chéile, ag ràdh,
Cha-n 'eil an duine so a' deanamh ni air
bith toillteanach air bàs, no air gèimh-
libh.
32 An sin thubhairt Agripa ri Festus,
Dh'fheudtadh an duine so a leigeadh as,
mur bhitheadh gu-n do thog e a chùis gu
Ceasar.

CAIB. XXVII.

1 *Ghabh Pòl long do'n Ròimh;* 9 *dh'innis e roimh-laimh cunnart an turuis, ach cha d'thugadh creideas da.* 14 *Luaisgeadh iad a null agus a nall le stoirm, agus dh'fhuiling iad long-bhriseadh;* 44 *gidheadh ràinig iad tir gu tèaruinte.*

AGUS an uair a thugadh breth sinne
a sheòladh do'n Eadailt, thug iad
Pòl thairis[d], maille ri prìosanaich àraidh
eile, do cheannard-ceud d'am b'ainm
Iulius de chuideachd Augustuis.
2 Agus air dhuinn dol air luing le Adra-
mitium, thog sinn ar siùil, a' cur romh-
ainn seòladh seachad air crìochaibh na
h-Asia, air do Aristarchus[f] Macedonach o
Thesalonica 'bhi maille ruinn.
3 Agus air an *là* màireach, thàinig sinn
gu Sidon. Agus air do Iulius buntainn
gu suairce ri Pòl[h], leig e dha dol a
dh'ionnsuidh a chairdean chum comh-
fhurtachd fhaotainn.
4 Agus air dhuinn stiùradh as a sin,
sheòl sinn fo Chiprus, a chionn gu robh
na gaothan 'n ar n-aghaidh.
5 Agus an uair a sheòl sinn troimh an
fhairge 'tha làimh ri Cilicia agus Pam-
philia, thàinig sinn gu Mira *baile* de
Licia.
6 Agus fhuair an ceannard-ceud long

R.C. 62.

[a] 2 Ri. 9. 11 Marc. 3. 21 Eoin 10. 20 1 Cor. 2. 13, 14 2 Cor. 5. 14
[b] caib. 4. 16-22 Luc. 24. 19
[1] 's e sin, *latha na Réite, air an deicheamh latha de'n t-seachdamh mìos, Lebh. 16. 29; 23. 27, 29.*
[c] Seum. 1. 23, 24
[d] caib. 25. 12, 25
[e] rann 41
[f] caib. 19. 29
[g] Salm 107. 27
[h] caib. 24. 23 28. 16
[i] Iob 2. 4 Ion. 1. 5

an sin o Alecsandria, a bha 'seòladh do'n
Eadailt, agus chuir e sinn a steach
innte.
7 Agus an uair a sheòl sinn gu mall ré
mòran làithean, agus a thàinig sinn air
éigin fa chomhair Chniduis, a chionn
nach do leig a' ghaoth leinn, sheòl sinn
fo Chrete, fa chomhair Shalmone;
8 Agus air dhuinn seòladh air éigin
seachad air, thàinig sinn gu ionad àraidh
ris an abrar, Na calaidh sgiamhach, am
fagus d'an robh baile Lasea.
9 Agus air do mhòran ùine dol seachad,
an uair a bha seòladaireachd a nis cunn-
artach, a chionn gu-n deachaidh an trasg-
adh cheana seachad[1], chomhairlich Pòl
iad,
10 Ag ràdh riu, Fheara, tha mi 'faicinn
gu-m bi an turus so le dochann agus
call mòr, cha-n ann a mhàin do'n luchd
agus do'n luing, ach d'ar n-anamaibh
féin.
11 Gidheadh, is mò a chreid an ceann-
ard-ceud an stiùradair agus maighstir na
luinge, na na nithe a labhradh le Pòl.
12 Agus a chionn gu-n robh an caladh
neo-iomchuidh gus an geamhradh a
chaitheadh ann, b'i comhairle na cuid a
bu mhò seòladh as a sin mar an ceudna,
agus nam feudadh iad air chor sam bith
teachd gu Phenice, caladh de Chrete
a tha ag amharc chum an iar-dheas,
agus an iar-thuath, agus fantuinn ré a'
gheamhraidh *an sin*.
13 Agus an uair a shéid a' ghaoth á
deas gu ciùin, shaoil iad gu-n d'fhuair
iad an rùn, agus a' togail an seòl dhoibh,
stiùr iad ri taobh Chrete.
14 Ach an ceann beag ùine 'n a dhéigh
sin, shéid gaoth ànrathach 'n a h-aghaidh,
ris an abrar Euroclidon.
15 Agus air bhi do'n luing air a fuad-
achadh, agus gun chomas di dol an agh-
aidh na gaoithe, leig sinn ruith dhi.
16 Agus air dhuinn ruith a stigh fo
eilean beag àraidh d'am b'ainm Clauda,
is ann le éigin a ràinig sinn air a' bhàta:
17 Agus air dhoibh a togail suas,
ghnàthaich iad gach gleus còmhnuidh,
a' criosadh na luinge foipe; agus air
dhoibh a bhi fo eagal gu-n tuiteadh iad
's a' bheò-ghaineimh[e], leag iad na siùil,
agus mar sin dh' iomaineadh iad.
18 Agus air dhuinn a bhi gu ro mhòr
air ar luasgadh leis an doininn[g], air an là
'n a dhéigh sin thilg iad a mach *an luchd*;
19 Agus air an treas *là* thilg sinn le ar
làmhan féin a mach acfhuinn na luinge[i].
20 Agus an uair nach robh a' ghrian no
na reulta r'am faicinn ré mòran làithean,
agus a luidh doinionn nach bu bheag
oirnn, thugadh an sin uainn gach uile
dhòchas gu-n teasairgteadh sinn.
21 Ach air dhuinn a bhi fada 'n ar
trasg, an sin air seasamh do Phòl 'n am
meadhon, thubhairt e, Fheara, bu chòir
dhuibh mo chomhairle-sa 'ghabhail, agus

gun fhuasgladh o Chrete, agus an dochunn agus an call so a sheachnadh.

22 Agus a nis guidheam oirbh, bitheadh misneach mhaith agaibh : oir cha bhi call anama sam bith 'n 'ur measg, ach *a mhàin* na luinge.

23 Oir, air an oidhche nochd, sheas làimh rium-sa aingeal an Dé sin[a] d'am buin mi[b], agus d'am bheil mi a' deanamh seirbhis[c],

24 Ag ràdh, A Phòil, na bitheadh eagal ort ; is éigin duit a bhi air do thoirt an làthair Cheasair : agus, feuch, thiodhlaic Dia dhuit iadsan uile a tha 'seòladh maille riut.

25 Uime sin, fheara, bitheadh agaibh deadh mhisneach : oir tha mi 'creidsinn Dhé, gu-n tachair ceart mar a labhradh rium.

26 Ach is éigin duinn a bhi air ar tilgeadh air eilean àraidh.

27 Agus an uair a bha an ceathramh oidhche deug air teachd, air dhuinn a bhi air ar n-iomain a null agus a nall ann am muir Adria, mu mheadhon-oidhche b'i barail nam maraichean gu robh iad am fagus do thìr éigin :

28 Agus air leigeadh na luaidhe sìos doibh, fhuair iad *an doimhne* fichead aitheamh ; agus an uair a chaidh iad beagan air an aghaidh, leig iad sìos an luaidh a rìs, agus fhuair iad i *'n a* cùig aitheamh deug.

29 An sin air dhoibh a bhi fo eagal gu-m buaileadh iad air ionadaibh garbha, thilg iad ceithir acraichean á deireadh na luinge, agus ghuidh iad an là a theachd.

30 Agus an uair a bha na maraichean air tì teicheadh a mach as an luing, agus a leig iad sìos am bàta do'n fhairge, a' gabhail orra 'bhi 'tilgeadh a mach acraichean á toiseach na luinge,

31 Thubhairt Pòl ris a' cheannard-ceud, agus ris na saighdearaibh, Mur fan iad sin 's an luing, cha-n 'eil e 'an comas duibh a bhi air 'ur teasairginn.

32 An sin ghearr na saighdearan cùird a' bhàta, agus leig iad leatha tuiteam sìos.

33 Agus am feadh a bha an là a' teachd, thug Pòl a chomhairle orra uile biadh a ghabhail, ag ràdh, Is e so an ceathramh là deug dhuibh a' feitheamh, agus a' fantuinn 'n 'ur trasg, gun bhiadh sam bith a ghabhail.

34 Uime sin guidheam oirbh biadh a ghabhail ; oir tha so chum 'ur slàinte : oir cha chaillear fuiltean á ceann a h-aoin agaibh.

35 Agus air dha na nithe so a labhairt, agus aran a ghlacadh, thug e buidheachas do Dhia 'n an làthair uile[e]; agus air dha a bhriseadh, thòisich e ri itheadh.

36 An sin ghlac iad uile deadh mhisneach, agus ghabh iad biadh mar an ceudna.

37 Agus bha sinn a dh'anamaibh uile anns an luing, dà cheud agus sè deug, agus tri fichead.

38 Agus an uair a shàsuicheadh iad le biadh, dh'eutromaich iad an long, agus thilg iad a mach an cruithneachd 's an fhairge.

39 Agus an uair a bha 'n là air teachd, cha d'aithnich iad am fearann : ach thug iad an aire do gheodha àraidh aig an robh tràigh, anns an robh a mhiann orra, nam b'urrainn iad, an long a chur gu tìr.

40 Agus air togail nan acraichean doibh, leig iad ris an fhairge *i*, agus an uair a dh'fhuasgail iad ceanglaichean na stiùrach, agus a thog iad am prìomh-sheòl ris a' ghaoith, sheòl iad chum na tràighe.

41 Agus air tuiteam dhoibh ann an ionad *àraidh* far an do choinnich dà fhairge a chéile, bhuail iad an long air grunnd ; agus air sàthadh d'a toiseach 's a' ghrunnd, dh'fhan e gun charachadh, ach bhriseadh a deireadh le ainneart nan tonn.

42 Agus b'i comhairle nan saighdearan gu marbhadh iad na priosanaich, air eagal gu-n snàmhadh neach sam bith dhiubh a mach, agus gu rachadh iad as.

43 Ach air do'n cheannard-ceud a bhi toileach Pòl a theasairginn, chum e air ais o'n comhairle iad, agus dh'àithn e dhoibh-san d'am b'aithne snàmh, *iad féin* a thilgeadh 's a' chuan air tùs, agus dol a mach air tìr :

44 Agus do chàch *dh'àithn* e, cuid diubh *dhol* air clàraibh, agus cuid eile air *mìribh briste* de'n luing : agus mar sin tharladh gu-n deachaidh iad uile tèaruinte gu tìr.

CAIB. XXVIII.

1 *An déigh an long-bhrisidh thug an sluagh borb aoidheachd gu suairce do Phòl.* 5 *Cha do chiùrradh a làmh le nathair nimhe a lean rithe.* 8 *Shlànuich e mòran eucaile's an eilean.* 11 *Ghabh iad an turus chum na Ròimhe.* 17 *Chuir Pòl an céill do na h-Iudhaich aobhar a theachd do'n Ròimh.*

AGUS an uair a thèarnadh iad, thuig iad an sin gu-m b'e Melita[d] ainm an eilein.

2 Agus nochd an sluagh borb caoimhneas nach bu bheag dhuinn : oir air fadadh teine dhoibh, ghabh iad ruinn uile, air son an uisge a bha ann, agus air son an fhuachd.

3 Agus air do Phòl dòrlach bhioran a thional, agus an cur air an teine, thàinig nathair nimhe mach as an teas, agus shàs i 'n a làimh.

4 Agus an uair a chunnaic an sluagh borb a' bhéisd 'an crochadh r'a làimh, thubhairt iad r'a chéile, Gu cinnteach is mortair an duine so, do nach fuiling dìoghaltas a bhi beò, ged a theasairgeadh o'n fhairge e.

5 Agus air dhasan a' bhéisd a chrathadh dheth anns an teine[f], cha d'fhulaing e dochann sam bith.

B.C. 62.

[a] Eabh. 1. 14
[b] Deut. 32. 9
Isa. 44. 5
Mal. 3. 17
Eoin 17. 9, 10
1 Cor. 6. 20
[c] Isa. 44. 21
Dan. 3. 17
Eoin 12. 26
2 Tim. 1. 3

[d] caib. 27. 26

[e] 1 Sam. 9. 13
Mat. 15. 36
Eoin 6. 11, 23
1 Tim. 4. 3, 4
[f] Marc. 16. 18
Luc. 10. 19

LITIR AN ABSTOIL PHOIL

CHUM NAN

ROMANACH.

CAIB. I.

1 Mhol Pòl a dhreuchd do na Ròmanaich, agus dh'innis e a thogradh gu teachd d'an ionnsuidh. 16 Ciod e soisgeul Chriosd, agus an fhìreantachd a tha e a' foillseachadh. 18 Tha fearg aig Dia ris gach uile ghnè peacaidh. 21 Ciod iad peacaidhean nan Cinneach.

POL seirbhiseach Iosa Criosd[b], a ghairmeadh 'n a abstol[c], a chuireadh air leth chum soisgeil Dhé[d],

2 (A roimh-gheall e le 'fhàidhibh féin anns na sgrìobtuiribh naomha,)

3 Mu thimchioll a Mhic Iosa Criosd ar Tighearn', a rinneadh de shìol Dhaibhidh[h], a réir na feòla;

4 A dhearbhadh a *bhi* 'n a Mhac do Dhia[j] le cumhachd, a réir Spioraid na naomhachd[l], tre an aiseirigh o na mairbh:

5 Tre an d'fhuair sinne gràs agus abstolachd chum umhlachd a' chreidimh[m] am measg nan uile chinneach air sgàth 'ainme-san:

6 Am measg am bheil sibhse mar an ceudna air 'ur gairm le Iosa Criosd:

7 Chum nan uile a tha 's an Ròimh, air an gràdhachadh le Dia, air an gairm 'n an naoimh[p]: Gràs *gu robh* dhuibh-se[q], agus sìth o Dhia ar n-Athair, agus *o an* Tighearn' Iosa Criosd.

8 Air tùs, tha mi 'toirt buidheachais do m' Dhia tre Iosa Criosd, air 'ur son-se uile, do bhrìgh gu bheil 'ur creidimh iomraideach air feadh an domhain gu léir[s].

9 Oir is e Dia m'fhianuis, d'am bheil mi a' deanamh seirbhis le m' spiorad ann an soisgeul a Mhic, gu bheil mi gun sgur a' deanamh luaidh oirbh[t],

10 A ghnàth a' guidhe ann am urnuighibh, (nam feudainn a nis fa-dheoidh air aon chor le toil Dhé[v] turus soirbheachail fhaotainn,) ri teachd do 'ur n-ionnsuidhse.

11 Oir tha deidh agam air sibhse fhaicinn[y], ionnus gu-m pàirtich mi tiodhlac àraidh spioradail ruibh[z], chum 'ur neartachadh;

12 Sin ri ràdh, chum gu faigh mi comhfhurtachd annaibh-se[b], tre chreidimh a chéile, 'ur creidimh-se, agus mo chreidimh-sa.

13 Agus cha-n àill leam, a bhràithre, e 'bhi'n ain-fhios duibhse gu-n do chuir mi romham gu minic teachd do 'ur n-ionnsuidh[e], (ach bhacadh mi gus a so,) chum gu faighinn toradh éigin 'n 'ur measg-se fòs[f], mar am measg nan Cinneach eile.

B.C. 60.

[a] 1 Cor. 9. 16-23
[b] Gnio. 27. 23
[c] Gnio. 9. 15
1 Cor. 1. 1
[d] Gnio. 13. 2
Gal. 1. 15
[e] Marc. 8. 38
2 Tim. 1. 8, 12
[f] 1 Cor. 1. 18
[g] Gnio. 3. 26
[h] Salm 89. 36
[i] caib. 3. 21, 25
[j] Gnio. 13. 33, 34
Tais. 1. 18
[k] Hab. 2. 4
[l] Eabh. 9. 14
[m] caib. 16. 26
Gnio. 6. 7
[n] Eph. 5. 6
Col. 3. 6
[o] Eoin 1. 9
[p] 1 Cor. 1. 2
1 Tes. 4. 7
[q] 1 Cor. 1. 3, &c.
2 Pead. 1. 2
[r] Salm 19. 1, &c.
[s] caib. 16. 19
[t] 1 Tes. 3. 10
[u] Ier. 2. 5
Eph. 4. 17, 18
[v] Seum. 4. 15
[w] Ier. 8. 8, 9
[x] Isa. 40. 18, 26
Ese. 8. 10
[y] caib. 15. 23, 32
[z] caib. 15. 29
[a] Salm 81. 12
2 Tes. 2. 11
[b] 2 Pead. 1. 1
[c] 1 Cor. 6. 18
Lebh. 18. 22
[d] Am. 2. 4
1 Cor. 8. 4
[e] Gnio. 19. 21
[f] Phil. 4. 17
[g] Eph. 5. 12
Iud. 10

14 Oir tha mi fo fhiachaibh[a] araon do na Greugaich, agus do na daoinibh borba, araon dhoibh-san a tha glic, agus dhoibhsan a tha neo-ghlic.

15 Uime sin, 'mheud 's a tha 'an comas domh, tha mi ullamh chum an soisgeul a shearmonachadh dhuibh-se mar an ceudna a tha 's an Ròimh.

16 Oir cha nàr leam-sa soisgeul Chriosd[e]: oir is e cumhachd Dhé e chum slàinte do gach neach a chreideas[f], do'n Iudhach air tùs[g], agus mar an ceudna do'n Ghreugach.

17 Oir tha fìreantachd Dhé air a' foillseachadh[i] ann tre chreidimh gu creidimh: mar tha e sgrìobhta, Bithidh am fìrean beò tre chreidimh[k].

18 Oir tha fearg Dhé air a foillseachadh o nèamh an aghaidh gach uile mhidhiadhaidheachd[n], agus eucoir dhaoine, a tha 'bacadh na fìrinn ann an neo-fhìreantachd:

19 Do bhrìgh gu bheil an ni air am feudar fios fhaotainn a thaobh Dhé follaiseach annta-san; oir rinn Dia follaiseach dhoibh e[o].

20 Oir *riamh* o chruthachadh an t-saoghail tha a nithe-san nach feudar fhaicinn, *eadhon* a chumhachd sìorruidh agus a Dhiadhachd, air am faicinn gu soilleir, air dhoibh 'bhi so-thuigsinn o na nithibh a rinneadh[r]; chum gu-m bitheadh iad gun leithsgeul aca:

21 Do bhrìgh 'n uair a b'aithne dhoibh Dia, nach d' thug iad glòir dha mar Dhia, agus nach robh iad taingeil, ach gu-n d'fhàs iad dìomhain 'n an reusonachadh féin[u], agus gu-n do dhorchaicheadh an cridhe amaideach.

22 Ag ràdh gur daoine glice iad féin, rinneadh amadain diubh[w]:

23 Agus chaochail iad glòir an Dé neothruaillidh gu dealbh[x] a rinneadh cosmhuil ri duine truaillidh, agus ri eunlaith, agus ainmhidhean ceithir-chosach, agus béisdibh snàigeach.

24 Uime sin thug Dia thairis iad mar an ceudna[a], tre ana-miannaibh an cridhe féin, chum neòghloine, a thoirt easurraim d'an cuirp eatorra féin[c]:

25 Muinntir a chaochail fìrinn Dhé gu bréig[d], agus a thug aoradh agus a rinn seirbhis do'n chreutair na's mò na do'n Chruithear, a tha beannaichte gu sìorruidh. Amen.

26 Air a shon so thug Dia thairis iad do ana-miannaibh gràineil[g]: oir chaochail